Rugăciuni pentru adormiţi



Materiale despre Rugăciuni pentru adormiţi:

https://independent.academia.edu/emystea/Rug%C4%83ciuni-pentru-adormi%C5%A3i

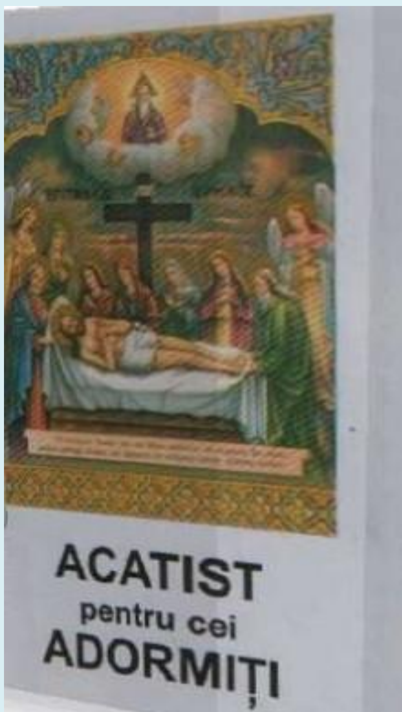
https://archive.org/details/@steaemy?query=Rug%C4%83ciuni+pentru+adormi%C5%A3i

***

Între cei vii şi cei morţi există legătura veşnică a iubirii (cf. I. Cor. 13, 8), care ne uneşte tainic pe toţi oamenii.

Index

Acatistul pentru cei adormiţi



Acatistul pentru cei adormiţi:

https://www.academia.edu/76629007/Acatistul_pentru_cei_adormi%C5%A3i

https://archive.org/details/ac.-pentru-cei-adormiti

****

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat. Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

***

Acatist catre Dumnezeu Tatal pentru cei adormiti - Diacon Vlad Rosu:
https://www.youtube.com/watch?v=X0_DbenAe9U

***

Acatistul lui Dumnezeu Tatăl pt cei adormiți (Întreg) - Marian Moise:
https://www.youtube.com/watch?v=iZ7vQo7swsg

***

Acatist către Părintele Ceresc Dumnezeu Tatâl pentru cei adormiți - slujitor Dani:
https://www.youtube.com/watch?v=zD_vIA_k-18

***

Radu Cimpoi - Acatistul pentru cei adormiți:
https://www.youtube.com/watch?v=fEnbul45ruM

&&&

Condacele și icoasele:

Condacul 1

Cela ce cu iconomia Ta cea nepătrunsă ai pregătit pacea spre binele cel veşnic, hotărând tuturor vremea şi felul sfârşitului, iartă, Doamne păcatele celor din veac adormiţi, primeşte-i în locaşul luminii şi bucuriei şi le deschide braţele părinteşti.

Auzi-ne, Milostive, pe noi, cei ce le facem pomenirea şi strigăm: ***Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!***

Icosul 1

Pe Adam cel căzut şi pe tot neamul izbăvindu-l de pierzarea cea veşnică, ai trimis în lume, Doamne, pe Fiul Tău, răsărindu-ne viaţa veşnică prin Crucea şi Învierea Lui, spre mila Ta nădăjduim, asteptăm Împărăţia cea nestricăcioasă, a slavei, cerem împărtăşirea la Domnul celor adormiţi şi ne rugăm:

Tatăl nostru, fă ca să uite ei toate scârbele şi întristările pământeşti,

Tatăl nostru, veseleşte sufletele celor chinuiţi în valurile vieţii,

Tatăl nostru, mângâiei pe ei la sânul Tău, precum îşi mângâie mama copiii,

Tatăl nostru, grăieşte lor: „Păcatele vi s-au iertat!"

Tatăl nostru, primeşte-i în limanul cel fericit şi liniştit,

Tatăl nostru, deschide-le cămările îngerilor şi sfinţilor,

Tatăl nostru, pe părinţii şi fraţii noştri cei adormiţi învredniceşte-i veşnicelor Tale bunătăţi,

Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 2-lea

Cuviosul Macarie fiind luminat de strălucirea Celui Preaînalt, a auzit glas de la un popă idolesc: „Când vă rugaţi voi, creştinii, pentru cei ce se chinuiesc în iad, au bucurie şi păgânii". Este minunată puterea rugăciunilor creştineşti. Cele de de-desubt prin aceasta se luminează, împreună cu cei credincioşi când cântăm pentru toată lumea: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Ne aducem aminte de cuvântul lui Isaac Sirul, care spune: „Inima care iubeşte pe oameni şi dobitoace, se roagă întotdeauna cu lacrimi şi pentru ca toată zidirea să se curăţească", deci şi noi cu îndrăznire cerem de la Dumnezeu ajutor celor din veac adormiţi, strigând unele ca acestea:

Tatăl nostru, uşurează întristarea părinţilor pentru pierderea fiilor,

Tatăl nostru, cei ce nu te-au cunoscut pe pământ, să te cunoască măcar în cer,
Tatăl nostru, miluieşte pe toţi cei ce au fost îngropaţi fără rugăciuni,
Tatăl nostru, primeşte în locaşurile Tale pe cei ce au murit năprasnic, de scârbe sau de bucurie,
Tatăl nostru, tuturor celor ce mor, trimite-le pacea şi odihna Sfinţilor,
Tatăl nostru, pentru rugăciunile celor ce au pătimit fără vină, iartă pe cei păcătoşi,
Tatăl nostru, celor adormiţi uşurează-le întristarea cu nădejdea întâlnirii în Sionul cel ceresc,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 3-lea
Vinovaţi suntem de necazurile lumii şi de suferinţele făpturilor necuvântătoare şi de suferinţele nevinovaţilor copii, fiindcă în căderea omului s-a distrus fericirea şi frumuseţea făpturii. Tu, Cel mare dintre suferinzii cei nevinovaţi, Tu singur ai puterea a ierta tuturor, deci iartă şi întoarce lumii fericirea cea de demult ca şi cei morţi şi cei vii să afle pacea strigând: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea
Lumină lină, Răscumpărătorul tuturor, auzind de oftarea Ta pe cruce pentru vrăjmaşii Tăi: „Părinte, iartă-le păcatul!" deci în numele iertării tuturor alor Tale, îndrăznim şi noi a ne ruga Tatălui pentru veşnica odihnă a vrăjmaşilor Tăi şi ai noştri.
Tatăl nostru, iartă celor ce au vărsat sânge nevinovat,
Tatăl nostru, celor ce şi-au făcut bunăstarea lor pe lacrimile aproapelui,
Tatăl nostru, nu judeca pe cei ce ne-au obijduit pe noi cu clevetire şi cu nedreptate,
Tatăl nostru, răsplăteşte cu milă pe toţi cei obijduiţi de noi,
Tatăl nostru, fă ca această rugăciune pentru ei, să fie primită drept taina împăcării,
Tatăl nostru, rupe zapisul păcatelor părinţilor şi fraţilor noştri răposaţi,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 4-lea
Mântuieşte, Doamne, pe cei ce s-au sfârşit în suferinţe grele prin ucideri, îngropaţi de vii, mistuiţi de grindină, de ger sau din cădere de la înălţime; deci pentru întristarea sfârşitului lor, dăruieşte bucuria Ta cea nesfârşită şi veşnică, ca să binecuvânteze vremea lor de suferinţă ca timp al răscumpărării lor, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Dăruieşte, Doamne, tuturor cărora le-ai luat viaţa din fragedă tinereţe, tuturor cărora le-ai dat cununa cu spini, tuturor celor ce nu au cunoscut fericirea pământească, mila Ta cea nesfârşită. Tu le vei răsplăti cu razele iubirii Tale nesfârşite dincolo de mormânt, iar noi strigăm aşa:
Tatăl nostru, răsplăteşte celor ce au murit sub sarcinile grele ale ostenelilor,
Tatăl nostru, primeşte în cămările Raiului pe adormiţii prunci şi pe fecioare,
Tatăl nostru, învredniceşte-i veseliei la cina Fiului Tău,
Tatăl nostru, odihneşte-i pe cei singuratici, orfani şi străini pentru care nu are cine să se roage,
Tatăl nostru, să se stingă păcatele lor de razele calde ale atotiertării Tale,
Tatăl nostru, dăruieşte robilor Tăi mai înainte prea slăviţi părinţi şi fraţi ai noştri haina albă a biruinţei,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 5-lea
Ai dăruit, Doamne, neamului omenesc moartea, ca cel de pe urmă mijloc de înţelegere şi de pocăinţă; la groaznica judecată se descoperă deşertăciunile pământeşti; pornirile trupeşti se liniştesc, mintea cea semeaţă se smereşte, dreptatea cea veşnică se descoperă, deci şi păcătoşii cei îndărătnici în credinţă când sunt pe patul de moarte, mărturisesc cum că este Dumnezeu. Pentru aceea ei veşnic cer îndurarea Ta strigând: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea
Părinte a toată îndurarea, Tu luminezi ziua cu soarele, Tu îndulceşti pământul cu roade, Tu veseleşti lumea cu frumuseţea, precum pe prieteni aşa şi pe vrăjmaşii Tăi; noi credem că şi dincolo de mormânt, în veşnicie, îndurarea Ta este nesfârşită miluind chiar şi pe păcătoşii cei cu totul lepădaţi, de aceea aşa ne rugăm:
Tatăl nostru, ne întristăm pentru hulitorii de sfinţenie şi pentru fărădelegile lor,
Tatăl nostru, fă să fie şi asupra lor, voia Ta cea de mântuire,
Tatăl nostru, fie-ţi milă de cei răniţi cu necredinţa cea pierzătoare,
Tatăl nostru, iartă-i pe cei ce s-au sfârşit fără pocăinţă,
Tatăl nostru, mântuieşte pe cei ce s-au pierdut în păcate grele şi întunecate,
Tatăl nostru, fă ca să se stingă flacăra necredinţei în marea Bunătăţii Tale,
Tatăl nostru, Biruitorul iadului, izbăveşte de osândirea în iad pe părinţii şi pe fraţii noştri, cei mutaţi din lume,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 6-lea

Este grozav întunericul depărtat de Dumnezeu, chinuit de conştiinţă şi de scrâşnirea dinţilor, de focul cel nestins şi de viermele cel neadormit; eu tremur gândind că aceea va fi şi soarta mea, deci, eu pentru mine însumi mă rog şi pentru cei ce suferă în iad, ca să se pogoare peste ei rouă cu răcoreală cântând cântare lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Unde era să răsară lumina Ta, Hristoase Dumnezeule, dacă nu peste cei ce şedeau în întuneric şi în umbra morţii?! De aceea Te şi pomenesc sufletele cele din iad, pogoară-Te dar din nou între cele mai de jos ale pământului şi scoate întru bucurie pe cei ce s-au despărţit de Tine cu păcatele, însă de Tine nu s-au depărtat. Deci, în numele Fiului şi al Duhului Sfânt, ne rugăm Tatălui:
Tatăl nostru, fiii Tăi se chinuiesc, deci miluieşte-i,
Tatăl nostru, grele le sunt păcatele lor, ci îndurarea Ta este mare,
Tatăl nostru, Tu ai trimis pe Fiul Tău ca să mântuiască pe cei păcătoşi,
Tatăl nostru, cercetează necazul cel amar al sufletelor care s-au depărtat de la Tine,
Tatăl nostru, miluieşte pe cei ce au prigonit adevărul din neştiinţă,
Tatăl nostru, iubirea Ta să le fie nu foc, ci răcoreală în Rai,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 7-lea

Voind, Doamne, să dai mână de ajutor acelor morţi, le-ai îngăduit ca în vis să se arate şi prin vedenii, celor vii, ca pomenind cu dragoste pe cei adormiţi să facă în amintirea lor fapte bune şi nevoindu-se cu credinţă să strige cu dragoste: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Biserica lui Hristos înalţă rugăciuni pentru cei adormiţi în toată lumea în fiecare zi, la orice ceas, în tot pământul. Păcatele lumii se curăţesc cu sângele cel curăţitor al Mielului lui Dumnezeu. Sufletele celor adormiţi se ridică din moarte la viaţă şi de pe pământ la cer, cu puterea rugăciunilor de la altarul Domnului:
Tatăl nostru, fie mijlocitoare Biserica pentru cei morţi să le facă scară către cer,
Tatăl nostru, îndură-Te de ei pentru solirea Preasfintei Fecioare şi a tuturor sfinţilor,
Tatăl nostru, curăţeşte-i pe cei pentru care credincioşii strigă către Tine ziua şi noaptea,
Tatăl nostru, pentru nerăutatea pruncilor, iartă pe părinţii lor,
Tatăl nostru, pentru lacrimile maicilor, răscumpără păcatele fiilor,
Tatăl nostru, primeşte milosteniile şi rugăciunile noastre ca împlinire la faptele lor bune,

Tatăl nostru, să fie sângele Fiului Tău, izvor de viaţă pentru aceia cărora le facem pomenirea,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 8-lea

Lumea întreagă se înfăţişează ca un sfânt mormânt obştesc. Pretutindeni se găseşte praful fraţilor şi al părinţilor noştri, zidiţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, rudenii ale noastre în Adam. Tu singur eşti Acela ce fără îndoială ne-ai iubit pe noi. Iartă pe toţi cei ce au murit de la început şi până acum, ca să cânte ei iubirii Tale de oameni. ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Vine ziua vaiului ca un foc arzător, ziua cea mare şi înfricoşată a Judecăţii cea de pe urmă, se vor descoperi cele ascunse ale oamenilor şi se va deschide Cartea Cunoştinţei. Împăcaţi-vă cu Dumnezeu, strigă Pavel apostolul, mai înainte de acea zi: Doamne ajută-ne, şi cu lacrimile celor vii, împlineşte neajunsurile celor morţi.
Tatăl nostru, în ceasul Judecăţii, învredniceşte-i pe ei şi pe noi de mila cea aducătoare de bucurie,
Tatăl nostru, încununează cu slavă pe cei ce au suferit munci pentru tine şi pentru aproapele,
Tatăl nostru, dăruieşte adevărul Tău celor curăţiţi prin necazul lumii acesteia pământeşti,
Tatăl nostru, Cela ce ştii numele tuturor, primeşte-i pe cei ce s-au mântuit în cinul călugăresc şi cel mirenesc,
Tatăl nostru, primeşte pe păstorii cei cucernici împreună cu fiii lor cei duhovniceşti,
Tatăl nostru, să întâmpine robii Tăi pe Mirele Hristos cu făclii aprinse,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 9-lea

Binecuvântaţi, iar nu pierdeţi timpul care repede trece, fiecare ceas, fiecare clipă ne apropie tot mai mult de mormânt; noua albire a părului, slăbirea puterii sunt vestitoare de lumea cea viitoare, sunt martorii stricăciunii pământeşti; ne vestesc că totul trece pe alături şi se apropie fericirea cea veşnică unde nu sunt nici lacrimi, nici suspine, ci numai cântare de biruinţă: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

După cum toamna copacii se despoaie de frunze, aşa şi viaţa noastră merge spre cădere, cu fiecare an, cu fiecare lună, floarea tinereţii se vestejeşte, lumina bucuriilor se stinge, bătrâneţea cea grea se apropie, prietenii mor, cei de aproape se depărtează. Voi, cei ce eraţi cândva tineri, plini de bucurie şi de fericire, unde sunteţi acum? Mormintele voastre zac fără glas, dar sufletele lor, sunt în Mâna Ta, Doamne:
Tatăl nostru, privirea şi îngrijirea din lumea cea de dincolo de mormânt ne cheamă la rugăciune,
Tatăl nostru, luminează cu soare frumos şi încălzeşte locaşurile celor morţi,
Tatăl nostru, să se şteargă pentru totdeauna vremea despărţirii,
Tatăl nostru, învredniceşte-ne de bucuria întâlnirii cu ei în ceruri,
Tatăl nostru, fă ca noi să fim una cu tine,
Tatăl nostru, întoarce celor răposaţi curăţia pruncilor şi bunătatea de suflet al celor tineri,
Tatăl nostru, fă ca să fie viaţa lor cea veşnică luminată sărbătoare a Paştilor,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 10-lea
La mormintele rudeniilor noastre ne curg lacrimi ca picăturile de ploaie şi cu nădejde ne rugăm: „Adevereşte-ne, Doamne, cum că i-ai iertat pe toţi, spune-le cum că îi primeşti în locaşurile bucuriei, descoperă în taina sufletului nostru ca să cântăm”: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea
Îmi îndrept privirea în depărtare pe calea vieţii trecute şi văd o mulţime din cei care au răposat din prima zi şi până acum, binefăcători ai mei, şi cu îndatorită dragoste strig unele ca acestea:
Tatăl nostru, miluieşte pe toţi cei ce mi-au dorit şi mi-au făcut mie bine,
Tatăl nostru, învredniceşte-i măririi Tale, pe părinţi şi pe fraţii noştri şi pe cei de aproape,
Tatăl nostru, mântuieşte pe cei ce mi-au binevestit mie cuvântul Tău,
Tatăl nostru, prea măreşte în faţa îngerilor pe cei ce m-au învăţat să Te iubesc,
Tatăl nostru, dăruieşte bucurie celor ce m-au povăţuit cu presupunerea vieţii lor sfinte,
Tatăl nostru, îndulceşte cu tainica mană pe cei ce m-au ajutat în zile grele.
Tatăl nostru, Împărăţia Ta sfârşit nu are, fă ca să intre cei adormiţi întru bucuria Ta,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 11-lea
Unde-ţi este moarte boldul? Unde-ţi este întunecarea şi frica cea mai dinainte, căci de acum înainte tu eşti dorită, tu ne împreunezi nedespărţit cu Dumnezeu: tu eşti o mare odihnă, tu eşti o mare zi de sâmbătă. Apostolul strigă: „Doresc să mor, ca să fiu împreună cu Hristos!"; drept aceea privind la moarte ca la o minunată aşteptare şi viaţă strigăm: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea
Învia-vor morţii şi se vor scula din morminte şi se vor bucura cei de pe pământ, fiindcă atunci se vor scula trupurile duhovniceşti prea mărite, nestricăcioase, luminate, oase uscate auzind cuvântul Domnului: „Îmbrăcaţi-vă cu vine, acoperiţi-vă cu piele, sculaţi-vă din cărunteţea vremurilor trecute, căci sunteţi răscumpăraţi cu Sângele Fiului lui Dumnezeu; prin moartea Lui sunteţi înviaţi, a venit peste voi lumina Învierii".
Tatăl nostru, descoperă-le acum în tot adâncul săvârşirilor Tale,
Tatăl nostru, Tu le-ai descoperit lumina soarelui şi luna cea liniştită,
Tatăl nostru, fă să vadă şi slava îngerilor care sunt pară de foc,
Tatăl nostru, Tu m-ai îndulcit cu frumuseţea răsăritului şi a apusului de soare, deci să vadă şi ei lumina veşnicei Tale Dumnezeiri,
Tatăl nostru, tot sufletul să fie luminat ca steaua dimineţii şi luceafărul zorilor,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 12-lea
Carnea şi sângele nu vor moşteni Împărăţia lui Dumnezeu. Câtă vreme petrecem în trup suntem despărţiţi de Hristos. Dacă nu murim nu putem învia pentru veşnicie, căci se cade ca stricăcios trupul acesta, să se îmbrace în nestricăciune şi muritorul acesta să se lumineze cu nemurirea, ca astfel în lumina zilei celei neînserate să cânte neîncetat: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea
Aşteptăm bucuria întâlnirii cu Domnul, aşteptăm razele luminoase ale Învierii, aşteptăm scularea din morminte a celor apropiaţi ai noştri şi îmbrăcarea celor morţi cu slava vie; prin preschimbarea întregii făpturi, vom striga Ziditorului unele ca acestea:
Tatăl nostru, Tu ai zidit lumea spre biruinţa bucuriei şi binelui,
Tatăl nostru, ridică-ne pe noi din adâncul păcatului la sfinţenie,
Tatăl nostru, dăruieşte celor răposaţi ca să împărăţească peste fapturile în cinste,
Tatăl nostru, fă ca să le fie lor Hristos Domnul, lumină pururea aprinsă,
Tatăl nostru, dă-ne şi nouă ca împreună cu ei să prăznuim Paştile nestricăciunii,

Tatăl nostru, nu te despărţi de robii Tăi până la sfârşit,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O! Preaîndurate Părinte, cela ce eşti fără de început şi voieşti ca toţi să se mântuiască, Cel ce ai trimis la cei pierduţi pe Fiul Tău şi Dumnezeul nostru şi ai turnat peste ei, Duhul cel de viaţă dătător, miluieşte, iartă şi mântuieşte pe rudeniile noastre şi pe toţi cei din veac adormiţi, cu solirile lor, cercetează-ne pe noi ca împreună cu ei să cântăm Ţie, Mântuitorului şi Dumnezeului nostru, cântarea: ***Aliluia!***

Apoi iarăşi se zice:

Icosul 1
Pe Adam cel căzut şi pe tot neamul izbăvindu-l de pierzarea cea veşnică, ai trimis în lume, Doamne, pe Fiul Tău, răsărindu-ne viaţa veşnică prin Crucea şi Învierea Lui, spre mila Ta nădăjduim, asteptăm Împărăţia cea nestricăcioasă, a slavei, cerem împărtăşirea la Domnul celor adormiţi şi ne rugăm:
Tatăl nostru, fă ca să uite ei toate scârbele şi întristările pământeşti,
Tatăl nostru, veseleşte sufletele celor chinuiţi în valurile vieţii,
Tatăl nostru, mângâiei pe ei la sânul Tău, precum îşi mângâie mama copiii,
Tatăl nostru, grăieşte lor: „Păcatele vi s-au iertat!”
Tatăl nostru, primeşte-i în limanul cel fericit şi liniştit,
Tatăl nostru, deschide-le cămările îngerilor şi sfinţilor,
Tatăl nostru, pe părinţii şi fraţii noştri cei adormiţi învredniceşte-i veşnicelor Tale bunătăţi,
Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!

Condacul 1
Cela ce cu iconomia Ta cea nepătrunsă ai pregătit pacea spre binele cel veşnic, hotărând tuturor vremea şi felul sfârşitului, iartă, Doamne păcatele celor din veac adormiţi, primeşte-i în locaşul luminii şi bucuriei şi le deschide braţele părinteşti. Auzi-ne, Milostive, pe noi, cei ce le facem pomenirea şi strigăm: ***Tatăl nostru, iubirea cea nemărginită, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi!***

Rugăciune

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul îndurării, îngenunchez înaintea Ta, cu inimă înfrântă şi zdrobită; Ţie Îţi încredinţez ceasul cel din urmă al vieţii mele şi ceea ce urmează după aceea.

Când picioarele mele slăbite vor face să înţeleg că această corabie a vieţii mele se apropie de ţinta călătoriei, Doamne Iisuse Hristoase, ai milă de mine!

Când ochii mei slăbiţi şi tulburaţi de apropierea morţii, vor privi stăruitor către Tine, Doamne Iisuse Hristoase, ai milă de mine!
Când mâinile mele tremurânde şi amorţite, nu vor mai putea ţine bine crucea Ta, şi fără voia mea o voi lăsa să cadă peste patul durerii mele, Doamne Iisuse Hristoase, ai milă de mine!

Când urechile mele nu vor mai auzi vorbele oamenilor, ca să asculte glasul Tău care va rosti judecata de care va depinde soarta mea, Doamne Iisuse Hristoase, ai milă de mine!

Când gândurile mele vor fi întunecate de frica morţii, când sufletul meu se va lupta cu duhul întunericului care vrea să-mi acopere ochii inimii pentru a pierde îndurarea Ta şi astfel să mă arunce în chinurile deznădejdii, Doamne Iisuse Hristoase, ai milă de mine!

Când inima mea obosită abia va mai bate, luptându-se cu vrăjmaşii mântuirii mele, Doamne Iisuse Hristoase, ai milă de mine!

Când voi vărsa lacrimile cele din urmă, semn al nimicniciei mele, primeşte-le ca o jertfă de pocăinţă, şi în clipele acelea, Doamne Iisuse Hristoase, ai milă de mine!

Când cei din jurul meu, simţind sfârşitul vieţii mele Te vor chema în ajutor pentru mine, Doamne Iisuse Hristoase ai milă de mine!

Când sufletul meu îşi va lua rămas bun de la lumea aceasta şi va lăsa trupul meu fără de viaţă primeşte întoarcerea fiinţei mele la Tine ca o jertfă ce Ţi se cuvine: Doamne, Iisuse Hristoase ai milă de mine!

Când, în sfârşit, sufletul meu se va înfăţişa înaintea Ta şi va vedea pentru prima dată strălucirea negrăită a Dumnezeirii Tale, nu-l îndepărta de la faţa Ta; binevoieşte a mă primi în locaşurile Tale cele cereşti ca în veci să-Ţi cânt şi să Te slăvesc! Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, ai milă de mine. Amin!

Rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu pentru cei adormiţi

O, Preasfântă Doamnă, Stăpână Născătoare de Dumnezeu, către tine, prea curată, năzuim. Tu eşti cetate tare, mijlocitoarea şi acoperământul tuturor celor ce aleargă la tine, cu credinţă şi cu nădejde, ceea ce eşti prea binecuvântată. Rugămu-te, ascultă rugăciunea nevrednicilor robilor tăi şi soleşte întotdeauna pentru adormiţii robii tăi.

Tu pururea mijloceşti pentru cei ce te cinstesc pe tine cu dreaptă credinţă şi care aleargă sub acoperământul tău şi ţi se roagă cu căldură pentru cei bolnavi, întristaţi şi năpăstuiţi. Însă mijlocirea şi rugăciunea ta ni-i şi mai trebuincioasă după moartea noastră.

După Dumnezeu la tine una avem nădejde tare, căci nimeni dintre cei ce se roagă ţie, nu iese de la tine fără de ajutor, ci primeşte bucurie, mângâiere şi îndulcire.

Preasfântă Doamnă, Născătoare de Dumnezeu, roagă pe Fiul tău şi Dumnezeul nostru să dăruiască celor adormiţi iertare şi lăsarea păcatelor; roagă-te Născătoare de Dumnezeu, căci mult poate rugăciunea Maicii, spre bunăvoinţa Stăpânului, fiindcă Domnul primeşte de la tine tot cuvântul pentru iertarea lor.

Aşadar, Preasfântă Maică a lui Dumnezeu, primeşte ale noastre rugăciuni ce le aducem ţie din toată inima şi din tot sufletul nostru pentru sufletele adormiţilor robilor tăi (numele celor adormiţi). Te rugăm, Stăpână, să le ajuţi cu îndrăzneala cea de Maică ce o ai către Domnul, tu, cea plină de dar. Ajută-le neruşinaţi să se indrepteze înaintea Celui ce şade pe tronul slavei cereşti şi în faţa Îngerilor, a tuturor Sfinţilor şi a tuturor ce vor fi atunci de faţă la înfricoşătorul ceas!

O! Preasfântă Doamnă, Împărătească şi Stăpână, tu eşti scara care duci la cer pe cei de pe pământ. Tu eşti deschiderea uşilor Raiului, şi ţie mărire îţi înălţăm în vecii vecilor! Amin!

Acatistul pentru un (o) răposat(ă)



Acatistul pentru un (o) răposat(ă):

https://www.academia.edu/88623559/Acatistul_pentru_un_o_r%C4%83posat_%C4%83_

https://archive.org/details/ac.-pentru-un-o-raposata

***

Acest acatist se citește zilnic 40 de zile după moarte și tot atât înainte de pomenirea răposatului(-tei) la un an.

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te

sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat. Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacul 1

Apărător ales și Arhiereu care Ți-ai pus sufletul pentru mântuirea lumii păcătoase, Cel ce ne-ai dat nouă putere să fim fii ai lui Dumnezeu și să viețuim în Împărăția Ta neapusă, dăruiește iertare și bucurie veșnică celui adormit (celei adormite), pentru care rugându-ne strigăm Ție:

Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).

sau

Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Icosul 1

Sfinte îngere dat de Dumnezeu, vino și te roagă pentru robul tău (roaba ta) pe care l-ai însoțit (ai însoțit-o) în toate căile vieții, l-ai păzit (ai păzit-o) și l-ai povățuit (ai povățuit-o), înalță cu noi împreună glas către Atotînduratul Mântuitor:
Iisuse, rupe zapisul păcatului robului Tău (roabei Tale) (numele);
Iisuse, tămăduiește rănile lui (ei) sufletești;
Iisuse, fă să nu fie pe pământ amintiri rele despre el (ea);
Iisuse, pentru aceasta miluiește-i pe cei pe care i-a întristat și i-a obijduit;
Iisuse, acoperă nedesăvârșirea lui (ei) cu veșmântul luminat al răscumpărării Tale;
Iisuse, veselește-l (-o) cu milostivirea Ta;
Iisuse, cel negrăit, mare și minunat, arată-Te Tu Însuți lui (ei);
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 2
Ca o porumbiță nemângâiată se poartă sufletul deasupra tărâmului pământesc, privind de la înălțimea înțelegerii dumnezeiești păcatele și ispitele căii trecute, întristându-se cu amar de ziua cea fără de întoarcere care a trecut fără de nici un folos, dar miluiește-l (o) pe robul Tău, (roaba ta) Stăpâne, ca să intre în odihna Ta, cântând: ***Aliluia!***

Icosul 2
Dacă Tu ai pătimit pentru toată lumea, dacă ai vărsat lacrimi și sudoare de sânge pentru cei vii și pentru cei morți, cine dar ne va opri pe noi să ne rugăm pentru cel răposat (cea răposată)? Urmând Ție, Celui care Te-ai pogorât chiar și până la iad, ne rugăm pentru mântuirea robului Tău (roabei tale):
Iisuse, Dătătorule de viață, luminează-l (-o) pe dânsul (-a) cu lumina Ta;
Iisuse, să fie el (ea) una cu Tine și cu Tatăl;
Iisuse, care îi chemi pe toți în via Ta, nu uita să-l (-o) luminezi pe el (ea) cu lumina Ta;
Iisuse, împărțitorule darnic al veșnicelor răsplătiri, arată-l (-o) pe el (ea) luminat(-ă) în cămara Ta;
Iisuse, întoarce sufletului lui (ei) puterile pline de har ale curăției întâi zidite;
Iisuse, să se înmulțească în numele lui (ei) faptele bune;
Iisuse, încălzește-i pe cei rămași orfani cu bucuria Ta cea tainică;
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau

Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 3

Legat (-ă) fiind cu lanțurile trupului, întru păcate cădea robul Tău (roaba Ta), sufletul lui (ei) însă suspina după sfințenia și adevărul Tău veșnic; acum dar, când neputința trupească zace în putreziciunea pământului, sufletul lui (ei să se înalțe mai presus decât soarele către Tine, Cel Atotsfânt, și să cânte cântare izbăvirii: ***Aliluia!***

Icosul 3

Cel dintâi dintre apostolii Tăi, stând lângă rug, în noaptea rece, s-a lepădat de Tine și Tu, Cel ce știi neputința firii omenești, l-ai mântuit pe el, iartă-i și robului Tău (roabei Tale) (numele) mulțimea căderilor de la voia Ta:
Iisuse, sălășluiește-l (-o) pe el (ea) acolo unde nu sunt rătăciri;
Iisuse, slobozește-l (-o) de greutatea mustrării de conștiință;
Iisuse, fă să piară în veci amintirea păcatelor;
Iisuse, să nu pomenești ispitirile tinereții lui (ei);
Iisuse, curățește-l (-o) pe el (ea) de tainicele fărădelegi;
Iisuse, însemnează-l (-o) pe el (ea) cu lumina lină a mântuirii;
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 4

Furtunile vieții au trecut, s-au sfârșit suferințele pământești, neputincioși sunt dușmanii întru răutatea lor, dar puternică este dragostea care îi izbăvește din veșnicul întuneric și-i mântuiește pe toți, pentru care se înalță către Tine cu îndrăzneală cântarea: ***Aliluia!***

Icosul 4

Tu, Izbăvitorul nostru, ești milostiv fără de măsură către noi. Ce să mai adăugăm la nevoința dragostei Tale mântuitoare? Dar precum Simon Cirineul Ți-a ajutat Ție, Celui Atotputernic, să duci Crucea, așa și acum este plăcut bunătății Tale să săvârșești mântuirea apropiaților noștri prin mijlocirea noastră:
Iisuse, Tu ne-ai poruncit să ducem greutățile unul altuia;
Iisuse, Tu ai pus legământul dragostei între cei morți și vii;
Iisuse, primește nevoințele celor ce iubesc să slujească spre mântuirea robului Tău (roabei Tale)(numele);

Iisuse, auzi suspinul inimii lui (ei) înălțat pe buzele noastre;
Iisuse, primește lacrimile noastre ca pocăință a lui (ei);
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 5

Dumnezeule, ultima suspinare a răsuflării înainte de moarte să fie primită ca rugăciunea tâlharului înțelept. El s-a stins pe crucea vieții, dă-i ca și aceluia să moștenească făgăduințele Tale: „Amin zic ție, astăzi vei fi cu Mine în Rai”, unde cetele păcătoșilor care s-au pocăit cântă cu bucurie: ***Aliluia!***

Icosul 5

Răstignit pentru noi, chinuit pentru noi, tinde de pe Crucea Ta mâna, cu picăturile sângelui Tău spală fără de urmă greșelile lui (ei), cu goliciunea Ta cea cu bun chip încălzește sufletul dezgolit și orfan:
Iisuse, Tu l-ai (ai) cunoscut (-o) și l-ai (ai) iubit (-o)dinainte de nașterea lui (ei);
Iisuse, Tu l-ai (ai) văzut (-o)pe el (ea) de la înălțimea Crucii Tale;
Iisuse, Tu i-ai întins lui (ei), celui (celei) ce venea în depărtare, brațele Tale rănite;
Iisuse, Tu pe Golgota însângerată, suspinai pentru iertarea păcatelor lui (ei);
Iisuse, Tu cu blândețe în groaznice chinuri mureai;
Iisuse, Cel ce ai răbdat punerea în mormânt, sfințește-i pacea lui (ei)din mormânt;
Iisuse, Cel Înviat, înalță la Tatăl sufletul cel înrăit de lume și de Tine mântuit;
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 6

Doarme el (ea) somnul de veci, sufletul lui (ei) însă nu dormitează, ci Te așteaptă pe Tine, Doamne, însetat (-ă) fiind de Tine, Mirele cel veșnic. Să se împlinească asupra celui răposat (celei răposate) cuvintele Tale: „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are Viață veșnică”. Dăruiește-i lui (ei) să mănânce din tainica mană și să cânte lângă prestolul Tău: ***Aliluia!***

Icosul 6

Moartea l-a (a) despărțit (-o) de toți cei de aproape, sufletul s-a îndepărtat, cunoscuții suspină, numai Tu, Unul, ai rămas aproape. S-au destrămat îngrădirile trupului și Te-ai descoperit Tu în nespusa măreție a Dumnezeirii întru așteptarea răspunsului;
Iisuse, Dragostea cea mai presus de toată înțelegerea, miluiește-l (-o) pe robul Tău (roaba Ta) (numele);
Iisuse, îndepărtându-se de Tine, el (ea) greu se chinuia;
Iisuse, iartă necredincioșia sufletului lui (ei);
Iisuse, speranțele cele risipite nășteau dorul de Tine;
Iisuse, amintește-Ți clipele când sufletul lui (ei) sălta de încântarea Ta;
Iisuse, dăruiește-i răposatului (răposatei) nepământeasca bucurie și pace;
Iisuse, Unule credincios, fără de schimbare, primește-l (-o) pe dânsul (dânsa);
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 7
Credem că despărțirea noastră nu va fi lungă. Te înmormântăm pe tine ca sămânța în câmp, iar creșterea ta va fi în altă țară. Neghina păcatelor tale să piară în mormânt, iar faptele bune să strălucească acolo unde semințele bunătății dau roade nepieritoare, unde sufletele sfinților cântă: ***Aliluia!***

Icosul 7
Când răposatul (răposata) va fi dat (-ă) uitării, când chipul lui (ei) se va șterge din inimi și vremea va șterge împreună cu mormântul lui (ei) râvna rugăciunii pentru el (ea), să nu-l (-o) lași atunci pe el (ea), ci dă-i mângâiere sufletului singur:
Iisuse, dragostea nu se răcește niciodată;
Iisuse, bunăvoința Ta este nesecată;
Iisuse, să se spele păcatele lui (ei) în rugăciunile neîncetate ale Bisericii prin aducerea jertfei celei fără de sânge;
Iisuse, cu mijlocirile tuturor sfinților dăruiește-i lui (ei) harul rugăciunilor pentru cei vii;
Iisuse, în zilele încercărilor noastre primește mijlocirea lui (ei) pentru noi;
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 8
Cu lacrimi să ne rugăm atunci când amintirea răposatului (răposatei) este dureros de vie, să-i pomenim numele ziua și noaptea, făcând milostenii, hrănindu-i pe cei flămânzi, zicând dintru adâncul sufletului: ***Aliluia!***

Icosul 8
Sfântul Ioan Teologul, văzătorul tainelor, a văzut la prestolul Mielului lui Dumnezeu mulțime de oameni în veșminte albe: aceștia sunt cei care au venit de la adâncă durere. Zi și noapte ei slujesc cu bucurie lui Dumnezeu și Dumnezeu sălășluiește întru dânșii și nu se va atinge de ei munca:
Iisuse, scrie-l (-o) și pe robul Tău (roaba Ta) (numele) împreună cu dânșii;
Iisuse, el (ea) mult a pătimit și s-a chinuit;
Iisuse, Tu știi toate ceasurile lui (ei) amare și clipele pline de durere;
Iisuse, scârbe și necazuri a avut el (ea) pe pământ, dă-i lui (ei) bucurie în ceruri;
Iisuse, îndulcește-l (-o) pe el (ea) din izvoarele apei celei vii;
Iisuse, șterge toată lacrima de la ochii lui (ei);
Iisuse, sălășluiește-l (-o) acolo unde nu frige soarele, ci viază soarele dreptății Tale;
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 9
Călătoria pământească s-a sfârșit. Ce trecere plină de har în lumea duhului, ce priveliști ale frumuseții lumii cerești, noi și necunoscute lumii pământești! Sufletul se întoarce în patria sa, unde, soarele luminos al dreptății lui Dumnezeu îi luminează pe cei ce cântă: ***Aliluia!***

Icosul 9
Dacă strălucirea și urma Ta lasă lumină pe fețele muritorilor, atunci cum ești Tu Însuți? Dacă roadele mâinilor Tale sunt atât de minunate și pământul care oglindește doar urma Ta este plin de atâta nespusă măreție, atunci cum este chipul Tău nevăzut? Descoperă slava Ta răposatului robului Tău (răposatei roabei Tale) (numele):
Iisuse, ascute-i auzul lui (ei) pentru înțelegerea Dumnezeirii Tale;
Iisuse, deschide-i auzul lui (ei) pentru priceperea celor cerești;
Iisuse, bucuria lui (ei) să fie prea îmbelșugată;
Iisuse, întărește în el (ea) nădejdea întâlnirii în locașurile veșnice;
Iisuse, dă-ne nouă să simțim puterea plină de har a rugăciunii pentru răposați;

Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 10

Tatăl nostru, primește-l (-o) pe cel răposat (cea răposată) în Împărăția Ta, unde nu este păcat și răutate, unde voia Ta sfântă e neclintită, unde în mulțimile prea curatelor suflete și a îngerilor fără de prihană se sfințește numele Tău cel plin de har și răspândește bună mireasmă lauda: ***Aliluia!***

Icosul 10

În ziua aceea îngerii vor pune prestolul Tău, Judecătorule, și Tu vei străluci întru slava Tatălui Tău, dând fiecărui om răsplată. O, privește atunci cu milă la smeritul robul Tău (smerita roaba Ta) (numele), zicându-i: „Vino de-a dreapta Mea”:
Iisuse, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, care ai putere să ierți păcatele;
Iisuse, iartă-i lui (ei) păcatele cele uitate și tăinuite din rușine;
Iisuse, lasă-i lui (ei) fărădelegile neputinței și ale neștiinței;
Iisuse, izbăvește-l (-o) de adâncurile întunecate ale deznădejdii iadului;
IIsuse, să moștenească el (ea), făgăduințele Tale de viață dătătoare;
Iisuse, să fie și el (ea) împreună cu cei binecuvântați ai Tatălui Tău;
Iisuse, dăruiește-i bucurie nesfârșită în veci;
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 11

Atotbunule Stăpâne, să i se deschidă răposatului (răposatei) porțile luminoase ale Raiului ca să-l (-o) întâmpine cu bucurie pe el (ea) soboarele drepților și ale sfinților, mulțimea celor apropiați și a celor care l-au iubit (au iubit-o), să se bucure de el (ea) îngerii Tăi cei purtători de lumină, ca s-o vadă acolo și pe pururi fericită Maica Ta, unde răsună biruitor: ***Aliluia!***

Icosul 11

Suflarea Ta învie florile și toată natura, trezește mulțimea celor mai mici făpturi, privirea Ta este mai luminoasă decât cerul primăverii. Dragostea Ta, Iisuse, este mai caldă decât razele soarelui. Tu, din pulberea pământului ai înviat trupul pie-

ritor al omului spre zorii nepieritoarei Vieți veșnice, luminează-l (-o) atunci și pe robul Tău (roaba Ta) (numele) cu lumina milei Tale:
Iisuse, în dreapta Ta sunt bunăvoința și viața;
Iisuse, în privirea Ta sunt dragostea și lumina;
Iisuse, izbăvește-l (-o) pe răposat (pe răposată) de veșnica moarte duhovnicească;
Iisuse, el (ea) a adormit cu nădejde, așa precum râul Nil înainte de iarna rece;
Iisuse, deșteaptă-l (-o) pe el (ea) când ierburile pământului se vor înveșmânta în florile veșniciei;
Iisuse, nimic din cele pământești să nu umbrească ultimul lui (ei) somn;
Iisuse, Tu ești fericirea cea neschimbată și scopul vieții noastre;
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 12
Hristoase, Tu - Împărăția veșnică, Tu - pământul celor blânzi, Tu - locașul multora, Tu - băutura nouă, Tu - veșmântul și cununa cuvioșilor, Tu - patul odihnei sfinților, Tu - prea dulce Iisuse! Ție Ți se cuvine laudă: ***Aliluia!***

Icosul 12
În chipul nepământeștilor frumuseți ale livezilor pline de pace și ale luminoaselor locașuri strălucitoare ca razele soarelui și în nespusa minunăție a cântărilor cerești Tu ne-ai descoperit nouă fericirea celor ce Te iubesc pe Tine:
Iisuse, să intre robul Tău (roaba Ta) în bucuria Ta;
Iisuse, îmbracă-l (-o) pe el (ea) întru strălucirea slavei Tatălui;
Iisuse, luminează-l (-o) cu razele Duhului Sfânt;
Iisuse, fă să se înalțe el (ea) din slavă în slavă;
Iisuse, fă să te vadă pe Tine față către Față;
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 13 (de trei ori)
O, Mire cel fără de moarte, care vii cu îngerii în mijlocul nopții păcatului și a necredinței să judeci toată lumea, deschide ușile cămării Tale celei slăvite robului

Tău (roabei Tale) (numele) ca în veci să cânte împreună cu nenumăratele Cete ale sfinților: ***Aliluia!***

Apoi zicem:

Icosul 1

Sfinte îngere dat de Dumnezeu, vino și te roagă pentru robul tău (roaba ta) pe care l-ai însoțit (ai însoțit-o) în toate căile vieții, l-ai păzit (ai păzit-o) și l-ai povățuit (ai povățuit-o), înalță cu noi împreună glas către Atotînduratul Mântuitor:
Iisuse, rupe zapisul păcatului robului Tău (roabei Tale) (numele);
Iisuse, tămăduiește rănile lui (ei) sufletești;
Iisuse, fă să nu fie pe pământ amintiri rele despre el (ea);
Iisuse, pentru aceasta miluiește-i pe cei pe care i-a întristat și i-a obijduit;
Iisuse, acoperă nedesăvârșirea lui (ei) cu veșmântul luminat al răscumpărării Tale;
Iisuse, veselește-l (-o) cu milostivirea Ta;
Iisuse, cel negrăit, mare și minunat, arată-Te Tu Însuți lui (ei);
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Condacul 1

Apărător ales și Arhiereu care Ți-ai pus sufletul pentru mântuirea lumii păcătoase, Cel ce ne-ai dat nouă putere să fim fii ai lui Dumnezeu și să viețuim în Împărăția Ta neapusă, dăruiește iertare și bucurie veșnică celui adormit (celei adormite), pentru care rugându-ne strigăm Ție:
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-l de dulceața Raiului pe robul Tău (numele).
sau
Iisuse, Judecătorule Atotmilostive, învrednicește-o de dulceața Raiului pe roaba Ta (numele).

Apoi:

Rugăciune

Doamne Dumnezeule, înspăimântătoare și de neocolit este judecata Ta cea nefățarnică! Duhul nostru se zbuciumă într-o mare și groaznică tulburare, inima tremură și se topește ca ceara numai de la rostirea cuvântului Tău nestrămutat al ultimei judecăți; limba amuțește în așteptarea sunetului trâmbiței Arhanghelului,

care va trezi din morți și va chema pe cei vii la strașnica Ta Judecată; de la răsărit și de la apus, de la miază-zi și de la miază-noapte.

O, cu adevărat va fi strașnică ziua aceea în care vei veni, Dumnezeule, pe pământ întru slavă cu îngerii și cu sfinții. Cei din înălțime și din adâncurile pământului - toți vor sta atunci cu frică și cu cutremur; cerul și pământul vei chema la judecată să judeci toată lumea întru dreptate!

Înfricoșătoare va fi ziua aceea în care se vor pune scaunele la judecată, se vor deschide cărțile și se vor descoperi înaintea Ta, a îngerilor și a oamenilor faptele noastre cele vădite și cele ascunse, cuvintele și gândurile; pentru că nimic la Tine, Doamne, nu este ascuns care nu va fi descoperit atunci, nici tainic care să nu se vădească. Cine va putea, Judecătorule drepte, să stea atunci neclintit în fața Ta și a întregii lumi de sus și de jos? Dacă dreptul cu anevoie se va mântui, atunci cel necurat și păcătos cum se va afla? Cine ne va apăra pe noi, dacă nu milostivirea Ta, Doamne? Unde vom fugi de la Judecata Ta cea dreaptă?

O, îndură-Te, îndură-Te atunci de noi și de cel trecut (cea trecută) la Tine din viața aceasta, de pururi pomenitul (-a) robul Tău (roaba Ta) (numele) și nu-l (-o) osândi după păcatele lui (ei) la munca veșnică.

Binevoiește dar, Preîndurate Doamne, a primi la jertfelnicul Tău cel mai presus de ceruri jertfa noastră pentru el (ea), rugăciunea noastră și milostenia ca o tămâie cu bun miros, împreună cu rugăciunile și Jertfa cea fără de sânge a păstorilor sfintei Tale Biserici, ca să nu se rușineze înaintea Ta, a îngerilor și a întregii lumi adormitul robul Tău (adormita roaba Ta) (numele).

Auzi-ne pe noi, Dumnezeul nostru, și nu ne lăsa până în sfârșit; caută la cei ce și-au plecat genunchii, aruncându-se jos în fața Ta, Doamne. Auzi-i pe cei care cer mila Ta și Împărăția cerească adormitului robului Tău (adormitei roabei tale) (numele).

Ție ne rugăm, Preaîndurate Iisuse, când vei veni cu îngerii Tăi și cu sfinții să judeci lumea, miluiește, miluiește atunci, Mântuitorule, zidirea Ta, căci este chipul slavei Tale celei negrăite.

Cu inimă înfrântă cerem și ne rugăm Ție, Mântuitorul și Răscumpărătorul nostru, nu-l (-o) judeca pe robul Tău (roaba Ta) (numele) cu judecata Ta cea dreaptă la veșnica muncă, chiar dacă și este vrednic (-ă) de toată osânda și munca, nu-l (-o) înlătura de turma aleșilor Tăi, ci pentru îndurarea Ta cea nespusă, pentru multa

răbdare și dragoste către noi, păcătoșii și nevrednicii robii Tăi, în numele prea scumpei Tale jertfe de pe Cruce, învrednicește-l (-o) pe el (ea), Stăpâne, de Împărăția Ta pe care ai gătit-o celor ce Te iubesc pe Tine de la facerea lumii. Și să intre în locul odihnei, lăudând întru tot sfântul și mult încuviințatul Tău Nume, slăvind iubirea Ta de oameni și îndurările Tale. Că Tu ești Dumnezeul milei și al îndurărilor și Ție slavă înălțăm, împreună și Părintelui Tău Celui fără de început și Preasfântului și Bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururi și în vecii vecilor. Amin.

Sursa:
https://sfintiiarhangheli.ro/acatistul-pentru-un-raposat
și
https://sfintiiarhangheli.ro/acatistul-pentru-o-raposata

Acatistul Pomenirii veşnice



Acatistul Pomenirii veşnice:

https://www.academia.edu/58715201/Acatistul_Pomenirii_ve%C5%9Fnice

https://archive.org/details/acatistul-pomenirii-vesnice

***

Se citeşte la pomenirea răposaţilor, în Sâmbetele morţilor şi de fiecare dată când se face parastasul după 40 de zile.

Un specific deosebit este la noi, carpatinii, „Cultul părinţilor răposaţi", cu care cei vii sunt într-o „legătură" nedespărţită. Strămoşii - moşii, părinţii şi toţi cei răposaţi, sunt consideraţi „cei care ţin lumea" aceasta pământească, mulţi fiind Sfinţi părinţi ce stau înaintea lui Dumnezeu, pe care Îl roagă permanent pentru viaţa noastră.

Pomenirea cerească a pământenilor şi pomenirea pământească a celor din Cer sunt memorialul veşniciei. Veşnica pomenire este „viaţa veşnică", atât a celor mutaţi în lumea veşniciei, precum şi a celor ce se nasc mereu în lume.

Lumea are în primul rând „părinţi în nemurire", şi aceştia sunt „temelia" vieţii tuturor naşterilor la viaţă. Când se naşte un „nou copil", se naşte mai întâi din „părinţii neamului său din nemurire".

„Cultul părinţilor” este un specific pregnant al vieţii creştine. „Liturghia cerească şi Liturghia pământească” sunt în „legătură directă”. Cine nu participă la această unire, nu va şti ce este „Veşnicia vieţii”.

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta

este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat. Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

După obişnuitul început se zice:

Tropar (glas 2): „Când Te-ai pogorât la moarte, cela ce eşti fără de moarte, atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea Dumnezeirii, iar când ai înviat pe cei morţi din cele de dedesubt toate puterile cereşti au strigat: Dătătorule de viaţă, Hristoase Dumnezeul nostru, slavă Ţie”. (de 3 ori)

Doamne, miluieşte ! (de 3 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.

20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Condacul 1

Iconomia cea mai mare, nepătrunsă şi negrăită, ca toate să fie în unirea părintească, este însuşi chipul Tău, Părintele tuturor, Dumnezeu, căruia şi noi cu mare închinare ne plecăm: ***Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!***

Icosul 1

Părinte Dumnezeu, Tu eşti Făcătorul a toate, care naşti pe Fiul, arătarea în toate, şi purcezi pe Sfântul Duh, înfăptuitorul din toate, Ţie închinarea cea mai mare îţi aducem.
Tatăl nostru Dumnezeu, numele cel mare şi cel de taină;
Tatăl nostru Dumnezeu, „Cel ce Eşti” dintotdeauna;
Tatăl nostru Dumnezeu, neînceputul în Sine;
Tatăl nostru Dumnezeu, necuprinsul în Sine cuprins;
Tatăl nostru Dumnezeu, cel dinaintea tuturor Începuturilor;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea - chipul părintesc;
Tatăl nostru Dumnezeu, Tatăl - Naşterea a toate;
Tatăl nostru Dumnezeu, Tatăl - braţele Vieţii;
Tatăl nostru Dumnezeu, izvorul din Sine însuşi;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 2-lea

Prea adânc nepătruns, Părinte Dumnezeu, taină ce doar Tu ne-o descoperi, ai zidit şi o lume ca să fii şi Părintele ei, care să cânte: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Fiul cel dumnezeiesc, prinos de dăruire Ţi-a adus „Cartea Vieţii lumii”, în care toată făptura era scrisă, şi Tu în braţele Tale ai primit-o.
Tatăl nostru Dumnezeu, cel ce ai primit dăruirea făpturii;
Tatăl nostru Dumnezeu, cel ce ai văzut că lumea va păcătui;
Tatăl nostru Dumnezeu, cel ce nu Te-ai uitat la păcat;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea ce a trecut peste toate;
Tatăl nostru Dumnezeu, şi Părintele lumii;
Tatăl nostru Dumnezeu, cel ce din iubirea Ta lumea ai făcut;
Tatăl nostru Dumnezeu, cel ce din „nimic” ai zidit;
Tatăl nostru Dumnezeu, cel ce „nimicul” făptură l-ai conceput;

Tatăl nostru Dumnezeu, cel ce cu chipul Tău totul ai pecetluit;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 3-lea

Părinte Dumnezeu, iubirea din absolut, păcatul lumii o „rană în nemurire a făcut" şi veşnicia în „două s-a rupt", şi „moartea" făpturii s-a ivit, dar Tu din zidire nu te-ai oprit, spre cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Păcatul n-a putut lumea s-o distrugă, că Tu cu „nemurirea" ai pecetluit-o, şi aşa mereu „moartea" în viaţă iarăşi trece.
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea mai tare decât păcatul;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea ce trece peste moarte;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea prea puternică;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea, unirea fără despărţire;
Tatăl nostru Dumnezeu, taina părintească în sine;
Tatăl nostru Dumnezeu, chipul Atotţiitor;
Tatăl nostru Dumnezeu, chipul Atotfăcător;
Tatăl nostru Dumnezeu, chipul Atotpurtător;
Tatăl nostru Dumnezeu, chipul a toate închipuitor;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 4-lea

Şi noi cu mare închinare Ţie ne plecăm, şi grăirea noastră chiar neputincioasă totuşi o aducem, că nu se poate tăcea în bucuria Ta şi în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Din lumea căzută, din întunericul de jos, pecetea chipului Tău spre Tine ne cheamă, şi aşa spre Tine căutăm cu slaba noastră putere.
Tatăl nostru Dumnezeu, Cel ce Eşti Dumnezeu în Sine;
Tatăl nostru Dumnezeu, Dumnezeu dinainte de Dumnezeu;
Tatăl nostru Dumnezeu, Tatăl dinainte de tată;
Tatăl nostru Dumnezeu, chipul dinainte de chip;
Tatăl nostru Dumnezeu, absolutul dinainte de absolut;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea dinainte de iubire;
Tatăl nostru Dumnezeu, totul dinainte de toate;
Tatăl nostru Dumnezeu, cel din sine şi în sine;
Tatăl nostru Dumnezeu, Părintele cu fiinţa părinte;

Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 5-lea

Vinovaţi suntem de toate suferinţele lumii şi chiar de cele ale făpturilor necuvântătoare, că păcatul omului a distrus frumuseţea Zidirii, dar cerem iertarea Ta, Părinte, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Prin crucea FiuluiTău păcatul s-a dezlegat, blestemul s-a desfăcut, şi aşa iarăşi la Tine putem să ne întoarcem.
Tatăl nostru Dumnezeu, iertăriiTale ne închinăm;
Tatăl nostru Dumnezeu, mulţumim milei Tale;
Tatăl nostru Dumnezeu, primeşte şi puţina noastră îndreptare;
Tatăl nostru Dumnezeu, primeşte şi sufletele celor răposaţi;
Tatăl nostru Dumnezeu, treci peste păcatele lor;
Tatăl nostru Dumnezeu, ei sunt părinţii noştri;
Tatăl nostru Dumnezeu, ei sunt fraţii şi rudeniile noastre;
Tatăl nostru Dumnezeu, la Tine acum sunt;
Tatăl nostru Dumnezeu, mulţi Te-au iubit;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 6-lea

Multe sunt suferinţele păcatului şi plânsul lumii la inima Ta de Părinte a ajuns, şi iubirea Ta nemăsurată iertarea ne dăruieşte, pentru care cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Lumea zidită de Tine în „două s-a rupt” prin păcatul amar, dar Tu treci peste „prăpastia despărţitoare” şi Părintele a toate rămâi.
Tatăl nostru Dumnezeu, păcatul de Tine ne-a despărţit;
Tatăl nostru Dumnezeu, păcatul s-a făcut „prăpastie”;
Tatăl nostru Dumnezeu, nu ne lăsa de Tine lipsiţi;
Tatăl nostru Dumnezeu, doar Tu poţi trece peste toate;
Tatăl nostru Dumnezeu, doar Tu nu uiţi făptura Ta;
Tatăl nostru Dumnezeu, doar Tu ne ştii pe fiecare;
Tatăl nostru Dumnezeu, doar Tu ne poţi iarăşi uni;
Tatăl nostru Dumnezeu, doar la Tine este iarăşi întâlnirea;
Tatăl nostru Dumnezeu, doar prin Tine este reîntregirea;

Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 7-lea

Păcatul a rupt sufletul de trup, a rupt lumea de Sus de cea de jos, a înstrăinat părinţii de fii, fraţii de rudenii, şi doar la tine mai este regăsirea, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Tu, Părintele a toate, nu poţi lăsa stricăciunea zidirii Tale, şi aşa iubirea Ta o rezideşte.
Tatăl nostru Dumnezeu, iubire, dar şi mustrare;
Tatăl nostru Dumnezeu, chemare, dar şi pedepsire;
Tatăl nostru Dumnezeu, iertare, dar şi certare;
Tatăl nostru Dumnezeu, nu ne lăsa în întunericul păcatului;
Tatăl nostru Dumnezeu, nu lăsa părinţii să ne uite;
Tatăl nostru Dumnezeu, nu ne lăsa nici pe noi să-i uităm;
Tatăl nostru Dumnezeu, mulţi sunt Sfinţii lumii;
Tatăl nostru Dumnezeu, mulţi sunt plăcuţii Tăi;
Tatăl nostru Dumnezeu, pentru ei pomenirea veşnică să fie;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 8-lea

Domnul Hristos chipul de fii şi nouă ne-a dat, şi în El ne-am îmbrăcat, şi aşa în veşnicia Lui am intrat în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

PreaSfântul Duh de asemenea ne-a curăţit, în lumină ne-a prefăcut, ca să putem sta înaintea Ta, Părinte a toate.
Tatăl nostru Dumnezeu, nu ştim prea multe să grăim;
Tatăl nostru Dumnezeu, închinarea ne este răspunsul;
Tatăl nostru Dumnezeu, mulţumirea ne este cinstirea;
Tatăl nostru Dumnezeu, plecarea minţii ne este lauda;
Tatăl nostru Dumnezeu, frângerea inimii ne este cântarea;
Tatăl nostru Dumnezeu, rugăciunea ne este grăirea;
Tatăl nostru Dumnezeu, tăcerea ne este starea;
Tatăl nostru Dumnezeu, nădejdea ne este aşteptarea;
Tatăl nostru Dumnezeu, credinţa ne este vederea;

Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 9-lea

Părintele veşniciei, păcatul ne-a lăsat doar mâhnirea, dar când la Tine alergăm bucuria cea nespusă iarăşi o simţim, şi din groapa de jos cântăm şi noi: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Părintele veşniciei, chipul Tău este doar viaţa, şi aşa când spre tine ne întoarcem, viaţa iarăşi o primim.

Tatăl nostru Dumnezeu, chipul Tău ne este viaţa din noi;
Tatăl nostru Dumnezeu, vezi-ne amarele necazuri;
Tatăl nostru Dumnezeu, suferinţa şi moartea ne pândesc mereu;
Tatăl nostru Dumnezeu, nu are cine să ne izbăvească;
Tatăl nostru Dumnezeu, nu are cine să ne scape;
Tatăl nostru Dumnezeu, ne înfricoşăm de ceasul morţii;
Tatăl nostru Dumnezeu, ne temem de pedeapsa păcatului;
Tatăl nostru Dumnezeu, Nădejdea noastră ultimă;
Tatăl nostru Dumnezeu, nu ne lăsa, iubire;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 10-lea

Chipul Tău suflat, ca lui Adam, la zămislirea fiecăruia din noi este acoperit de păcat, şi cum vom putea sta înaintea Ta? Îmbracă-ne cu iubirea Ta, ca să cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Goi în veşnicie nu putem fi, şi cu haina întunericului de iad în faţa luminii ne ardem, de aceea ne cutremurăm, cerând milostivirea Ta.

Tatăl nostru Dumnezeu, îmbracă pe părinţii noştri răposaţi;
Tatăl nostru Dumnezeu, acoperă-le goliciunea cu iubirea Ta;
Tatăl nostru Dumnezeu, mila milelor;
Tatăl nostru Dumnezeu, Părintele cel prea îndurător;
Tatăl nostru Dumnezeu, nu lăsa zidirea ta ruptă;
Tatăl nostru Dumnezeu, redă chipul Tău zidirii Tale;
Tatăl nostru Dumnezeu, nu lăsa făptura Ta să moară;
Tatăl nostru Dumnezeu, nu ne uita;
Tatăl nostru Dumnezeu, în inima Ta ştim că suntem;

Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 11-lea

Deşi nevrednici, nu deznădăjduim, că ştim iubirea Ta atotţiitoare de Părinte, şi aşa printre lacrimi şi dureri bucuria Ta mai străluceşte, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Părinte Dumnezeu, doar închinându-ne iubirea Ta o cunoaştem, că Ţie, Iubirea iubirilor, Ţie se cuvine marea cinstire.
Tatăl nostru Dumnezeu, bucuria veşniciei;
Tatăl nostru Dumnezeu, Părintele cu toate în braţe;
Tatăl nostru Dumnezeu, ce laşi şi zidirea să Te îmbrăţişeze;
Tatăl nostru Dumnezeu, o, Icoana icoanelor;
Tatăl nostru Dumnezeu, lumea întreagă cu Tine deodată;
Tatăl nostru Dumnezeu, zidirea cu Ziditorul totodată;
Tatăl nostru Dumnezeu, unirea a toate;
Tatăl nostru Dumnezeu, unirea fără despărţire;
Tatăl nostru Dumnezeu, braţele cele fără de hotare;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

Condacul al 12-lea

O, Părinte Dumnezeu, cu părinţii noştri, cu rudeniile, cu neamul împreună să fim, ca icoana Veşniciei în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Împărăţia veşniciei este Împărăţia Ta, Părinte, cu Fiul şi cu Sfântul Duh, în Treimea dumnezeiască, şi cu făptura închinată totodată.
Tatăl nostru Dumnezeu, veşnicia coborâtă şi în zidire;
Tatăl nostru Dumnezeu, nemurirea şi din făpturi;
Tatăl nostru Dumnezeu, Dumnezeirea revărsată;
Tatăl nostru Dumnezeu, cu Fiul şi cu Sfântul Duh, întreită iubire;
Tatăl nostru Dumnezeu, prin Sfinţii lumii încă o iubire;
Tatăl nostru Dumnezeu, pentru păcătoşi încă o milostivire;
Tatăl nostru Dumnezeu, pentru toţi cei răposaţi, încă o milă;
Tatăl nostru Dumnezeu, Iubirea iubirilor;
Tatăl nostru Dumnezeu, Părintele cel de-a pururea;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

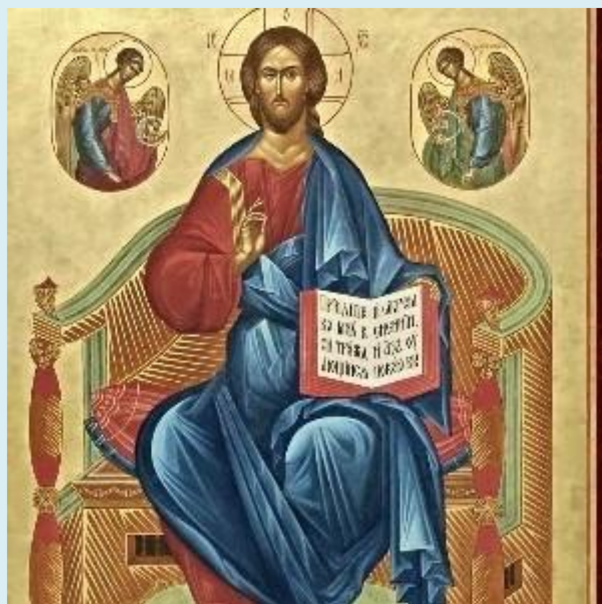
Condacul al 13-lea (de trei ori)
În Treimea cea nedespărţită a Dumnezeirii, şi Părintele Dumnezeu al Lumii zidite, pe noi cei căzuţi din iubire, ridică-ne iarăşi la iubire, ca în iubirea a toate să fim, în cântarea de: ***Aliluia!***

Se citeşte apoi din nou:

Icosul 1
Părinte Dumnezeu, Tu eşti Făcătorul a toate, care naşti pe Fiul, arătarea în toate, şi purcezi pe Sfântul Duh, înfăptuitorul din toate, Ţie închinarea cea mai mare îţi aducem.
Tatăl nostru Dumnezeu, numele cel mare şi cel de taină;
Tatăl nostru Dumnezeu, „Cel ce Eşti" dintotdeauna;
Tatăl nostru Dumnezeu, neînceputul în Sine;
Tatăl nostru Dumnezeu, necuprinsul în Sine cuprins;
Tatăl nostru Dumnezeu, cel dinaintea tuturor Începuturilor;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea - chipul părintesc;
Tatăl nostru Dumnezeu, Tatăl - Naşterea a toate;
Tatăl nostru Dumnezeu, Tatăl - braţele Vieţii;
Tatăl nostru Dumnezeu, izvorul din Sine însuşi;
Tatăl nostru Dumnezeu, iubirea cea nemărginită, odihneşte pe părinţii noştri şi pe toţi cei răposaţi!

(Extras din cartea: Imnografie / Ieromonah Ghelasie Gheorghe. - Bucureşti: Platytera, 2016)

Acatistul mântuirii celui adormit (pentru primirea în Rai)



Acatistul mântuirii celui adormit (pentru primirea în Rai):

https://www.academia.edu/59598847/Acatistul_m%C3%A2ntuirii_celui_adormit_pentru_primirea_%C3%AEn_Rai_

https://archive.org/details/ac.-pentru-primirea-in-rai

****

traducere din limba rusă

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat. Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacul 1

Ales mijlocitor al neamului omenesc și mare Preot, Iisuse Hristoase cel care Te-ai jertfit pentru mântuirea lumii păcătoase, Te rugăm așează sufletul robului Tău adormit (numele) în Împărăția Ta neînserată, dându-i iertare și bucurie veșnică, și noi îţi strigăm: ***Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!***

Icos 1

Sfinte Îngere Păzitor dat de Domnul, vino și roagă-te pentru robul lui Dumnezeu cel adormit (numele) pe care l-ai însoțit, păzit și instruit pe toate căile vieții, şi cheamă-L împreună cu noi pe Mântuitorul Atotmilostiv:
Iisuse, şterge păcatele robului tău (numele);
Iisuse, vindecă-i rănile sufletului;
Iisuse, curăță amintirile amare despre el pe pământ;
Iisuse, miluiește-i pe cei care l-au mâhnit și l-au jignit;
Iisuse, acoperă neputinţele lui cu veșmântul luminos al răscumpărării Tale;

Iisuse, bucură-l în mila Ta;
Iisuse, cel Mare și Minunat, ia-l în slava Ta;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 2

Tu stai deasupra vieţii pământești, Iisuse Hristoase, contemplând din înălțimea înțelegerii divine păcatele și ispitele vieţii robului Tău, îndurerându-Te cu amărăciune pentru fiecare zi pierdută, dar miluiește-l pe robul Tău, Doamne, să intre şi el în pacea Ta, strigând: ***Aliluia!***

Icos 2

Doamne Iisuse Hristoase, Tu ai suferit pentru întreaga lume, ai vărsat lacrimi de sânge pentru cei vii și morți, cine ne va împiedica să ne rugăm pentru cei adormiți? Tu ai coborât chiar şi în iad, iar noi ne rugăm pentru mântuirea robului Tău:
Iisuse, dătătorul vieții, luminează-l cu lumina Ta;
Iisuse, să fie una cu tine și cu Tatăl;
Iisuse, cheamă-i pe toți la via Ta, unde luminezi cu lumina Ta;
Iisuse, Cel generos în recompense veșnice, fă din robul Tău fiul Raiului;
Iisuse, întoarce în sufletul lui puterile pline de har ale purității străvechi;
Iisuse, să se înmulțească faptele bune în numele lui;
Iisuse, încălzește-i pe cei orfani cu tainica ta bucurie;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 3

Robul tău cel legat de legăturile trupului a căzut în păcate, dar duhul lui tânjea după neprihănirea și sfințenia Ta veşnică, dar acum, când slăbiciunea trupului s-a sfârşit, fă ca sufletul lui să se înalțe deasupra soarelui la Tine cel Preacurat și să cânte cântarea izbăvirii: ***Aliluia!***

Icos 3

Apostolul Petru Te-a negat de trei ori și Tu l-ai salvat. Tu care cunoşti slăbiciunea firii umane, iartă-i și robului Tău (numele) multele feluri de abateri de la voia Ta, iar noi te rugăm cu lacrimi:
Iisuse, du sufletul lui acolo unde nu există moarte;
Iisuse, izbăvește-l de chinul dureros al conștiinței lui;
Iisuse, fă să piară pentru totdeauna memoria păcatelor lui;
Iisuse, nu-ți aminti de păcatele tinereţii lui;
Iisuse, curăță-l de fărădelegile ascunse;

Iisuse, umbrește-l cu lumina liniștită a mântuirii;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 4

Furtunile vieții au trecut, suferințele pământești s-au sfârșit, dușmanii cu răutatea lor sunt neputincioși, dar dragostea este puternică izbăvindu-i din întunericul veşnic și mântuindu-i pe toți care ridică spre Tine un cântec îndrăzneț: ***Aliluia!***

Icos 4

Ești milostiv cu noi fără margini, Ești singurul Eliberator prin iubirea Ta mântuitoare, Doamne Iisuse Hristoase, dar Simon din Cirene Te-a ajutat pe Tine, Atotputernicul Dumnezeu, să Îţi porţi crucea, așa că şi noi Te rugăm în bunătatea Ta să le dai mântuirea celor dragi şi Te strigăm:
Iisuse, ajută-ne să ne ducem crucea;
Iisuse, Tu ne ești drag după moarte prin mijlocirea celor apropiați;
Iisuse, Tu îi uneşti pe vii cu cei adormiţi prin Iubirea Ta;
Iisuse, primeşte faptele bune ale celor care Te iubesc şi mântuieşte-l pe robul Tău (numele);
Iisuse, auzi strigătul inimii ridicat de buzele noastre;
Iisuse, primeşte pocăința lui în lacrimile noastre;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 5

Doamne, primeşte rugăciunea celui pe moarte ca rugăciunea tâlharului de pe cruce, care a murit pe crucea vieții dar l-ai lăsat să moştenească Împărăţia Cerurilor prin făgăduința Ta, căci i-ai spus: „Adevărat îţi spun că astăzi vei fi cu Mine în Rai”, unde păcătoşii pocăiți cântă cu bucurie: ***Aliluia!***

Icos 5

Cel răstignit pentru noi, Cel chinuit pentru noi, întinde-Ți mâna de pe Cruce şi spală-ne păcatele fără urmă, încălzește sufletul gol al celor orfani cu nobila Ta iubire, iar noi îţi cântăm aşa:
Iisuse, Ți-ai cunoscut viața înainte de a te naște și ai iubit-o;
Iisuse, ai văzut-o de departe de la înălțimea Crucii tale;
Iisuse, de pe Cruce ne-ai întins îmbrățișarea Ta dureroasă;
Iisuse, ai strigat pentru iertarea păcătoşilor din sângerosul calvar;
Iisuse, ai murit blând pentru noi în chinuri grele;
Iisus, ai fost pus în mormânt, dă-I robului Tău cel adormit odihnă după moarte;

Iisus, Cel înviat ridică la Tatăl sufletul care a fost amărât de lume și mântuiește-l;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 6
Robul Tău cel adormit este în veșnicul somn al morţii, dar sufletul lui nu doarme ci tânjește după Tine, Doamne, Mire Veşnic. Ne rugăm să se împlinească cuvintele Tale asupra morților: „Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu are viaţă veşnică". Dă-i dulceața mântuirii şi robului Tău care plânge la tronul Tău: ***Aliluia!***
Icos 6
Moartea l-a separat pe cel adormit de toți cunoscuţii săi, sufletul a plecat mai departe, numai Tu i-ai rămas aproape, Doamne Iisuse Hristoase. Neputinţele trupului i-au fost distruse și Tu i Te-ai dezvăluit în măreția Ta de necupriuns, iar el acum așteaptă un răspuns la Judecată. Te rugăm, Doamne, cu lacrimi:
Iisuse, Iubirea dincolo de orice înțelegere, miluieşte-l pe robul Tău (numele);
Iisuse, îndepărtându-se de Tine el a suferit foarte mult;
Iisuse, iartă necredincioșia inimii lui;
Iisuse, speranțele lui dezamăgite au dat naștere dorului de Tine;
Iisuse, aminteşte-ți acele clipe în care sufletul lui tremura de atingerea rugăciunii;
Iisuse, dă-i celui adormit bucurie și pace nepământeană;
Iisuse, primeşte-i dorinţa de mântuire;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 7
Credem că despărțirea de robul Tău este de scurtă durată, căci l-am îngropat ca un bob pe câmp ca să răsară în Rai. Fie ca urma păcatelor lui să piară în mormânt, iar faptele bune să strălucească acolo unde semințele binelui aduc roade nestricăcioase, unde sufletele sfinților cântă: ***Aliluia!***

Icos 7
Când vine uitarea morții, când amintirea robului tău se va şterge din inimă împreună cu mormântul şi odată cu asta şi zelul rugăciunii pentru el, atunci nu îl părăsi, Doamne, ci dăruiește-i bucurie sufletului singuratic, iar noi Te chemăm fierbinte:
Iisuse, dragostea Ta nu se răcește;
Iisuse, bunăvoinţa Ta este inepuizabilă;
Iisuse, primeşte rugăciunile neîncetate ale Bisericii şi spală păcatele robului Tău prin Jertfa fără sânge;
Iisuse, prin mijlocirea tuturor sfinților, dăruiește celor vii harul rugăciunii;

Iisuse, în zilele încercărilor noastre, primește mijlocirea robului Tău mântuit pentru noi;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 8
Ne rugăm cu lacrimi când amintirea celui adormit este dureros de proaspătă, ne vom aminti numele lui noapte și zi, dând milostenie, hrănind săracii şi strigând din adâncul sufletelor noastre: ***Aliluia!***

Icos 8
Înainte-văzătorul Sfântul Ioan Teologul a contemplat la tronul Mielului lui Dumnezeu o mare mulțime de oameni îmbrăcați în haine albe: erau veniţi din marea necazurilor şi s-au mântuit. Ei Îi slujesc cu bucurie pe Dumnezeu zi și noapte și Dumnezeu locuieşte cu ei, iar chinul nu îi va atinge. Ne rugăm la Tine, Doamne, şi te strigăm:
Iisuse, vino și la robul tău adormit (numele);
Iisuse, el a suferit mult;
Iisuse, Tu îi știi toate clipele amare și dureroase;
Iisuse, pe pământ a avut dureri și necazuri, dă-i bucurie în cer;
Iisuse, încântă-l din izvoarele Apei vii;
Iisuse, alungă lacrimile din ochii lui;
Iisuse, du-l pe el unde trăiește Soarele dreptății Tale;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 9
Rătăcirea pământească s-a sfârşit şi acum sufletul e în binecuvântata trecere în lumea de dincolo, contemplând lucrurile necunoscute ale lumii pământești și frumusețile cerești, căci se întoarce în patria sa, unde soarele este veşnic strălucitor şi adevărul lui Dumnezeu luminează, cântând: ***Aliluia!***

Icos 9
Strălucirea harului dumnezeiesc dă strălucire feței celor adormiţi. Roadele mâinilor Tale sunt frumoase și pământul e plin de măreția ce reflectă doar urma Ta. Descoperă slava Ta către robul Tău adormit (numele), iar noi plângem către Tine:
Iisuse, ascute-i auzul pentru a-ți simţi Dumnezeirea;
Iisuse, ascute-i urechile la înțelegerea celor cerești;
Iisuse, umple-l de bucurie;
Iisuse, întărește-l cu speranța de a Te întâlni în locuințele celor binecuvântați;

Iisuse, dă-i să simtă puterea plină de har a rugăciunii pentru cel adormit;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 10

Doamne Iisuse Hristoase, ai murit ca noi să ajungem în Împărăția Ta acolo unde nu există păcat și rău, acolo unde sfânta Ta voință este de neatins, acolo unde oștirile sufletelor curate și îngerii strigă numele Tău binecuvântat și Te laudă: ***Aliluia!***

Icos 10

În ziua cea de pe urmă Îngerii vor sta la tronul Tău Doamne Atot-milostiv Judecător, și Tu vei străluci în slava Tatălui Tău, aducând răsplată fiecărei persoane. Privește atunci milostiv la smeritul tău rob adormit (nume), şi spune-i „Vino la dreapta mea". Te rugăm, Doamne, dă-ne şi nouă mântuire, şi strigăm:
Iisuse, Dumnezeu este putere și Tu ai puterea de a ierta păcatele;
Iisuse, iartă-i robului Tău adormit păcatele uitate sau ascunse de rușine;
Iisuse, iartă-i nelegiuirile, slăbiciunile și ignoranța;
Iisuse, izbăvește-l din adâncul disperării infernale;
Iisuse, dă-i să moștenească făgăduințele Tale dătătoare de viață;
Iisuse, fă-l să fie binecuvântat de Tatăl Tău;
Iisuse, dă-i fericirea nesfârșită pentru totdeauna;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 11

O, Doamne Iisuse Hristoase, deschide robului Tău adormit (numele) porțile Raiului în formă de soare, lăcaşul celor drepți și al sfinților, să îl întâmpine cu bucurie Îngerii purtători de lumină şi să o vadă și pe prea fericita Ta Mamă, strigând victorios: ***Aliluia!***

Icos 11

Sub respirația Ta florile reînvie, natura prinde viaţă, creaturile se trezesc, privirea Ta este mai strălucitoare decât cerul de primăvară, dragostea Ta, Iisuse, este mai caldă decât razele soarelui. Ai înviat trup muritor din praful pământului dându-i înflorirea vieții veșnice nepieritoare a primăverii, Te rugăm luminează-l şi pe robul Tău adormit (numele) cu lumina îndurărilor Tale, iar noi ne rugăm Ţie:
Iisuse, în mâna Ta dreaptă ai har și viață;
Iisuse, în ochii Tăi există lumină și iubire;
Iisuse, izbăvește-l pe cel adormit de moartea sufletească veşnică;
Iisuse, cel adormit are speranţa în Tine;

Iisuse, reinvie-l când florile pământului vor fi îmbrăcate cu culoarea veşniciei;
Iisuse, fă să nu-i întunece nimic ultimul vis pământesc;
Iisuse, dă-i celui adormit fericirea Ta;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 12
Doamne Iisuse Hristoase, Tu ești Împărăția Cerurilor, ești țara celor blânzi, ești sălaşul drepţilor, eşti Apa vieţii; eşti haina, cununa şi locul de odihnă al sfinților, ești cel mai dulce Iisus. Laudă ți se cuvine: ***Aliluia!***

Icos 12
Ne-ai dezvăluit fericirea celor care Te iubesc, ducându-i în Raiul plin de grădini liniștite de o frumusețe nepământeană, cu locuințe umplute de soarele harului Tău, în splendoarea cântărilor cerești. Ne rugăm cu lacrimi şi cu durere în suflet:
Iisuse, miluiește-l pe robul Tău adormit (numele) să intre întru bucuria Ta;
Iisuse, îmbracă-l cu strălucirea slavei Tatălui;
Iisuse, luminează-l cu lumina Duhului Sfânt;
Iisuse, să audă cântarea minunată a Heruvimilor;
Iisuse, să se înalțe din slavă în slavă;
Iisuse, să te vadă față în față;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 13 (de 3 ori)
O, Doamne Iisuse Hristoase, care vei veni la miezul nopții din cer împreună cu îngerii pentru a judeca întreaga lume pentru păcat și necredință, deschide-i ușile palatului Tău slăvit robului Tău adormit (numele), pentru ca împreună cu nenumăratele oştiri de sfinți să îţi cânte pentru totdeauna: ***Aliluia!***

Se zice iarăşi:

Icos 1
Sfinte Îngere Păzitor dat de Domnul, vino și roagă-te pentru robul lui Dumnezeu cel adormit (numele) pe care l-ai însoțit, păzit și instruit pe toate căile vieții, şi cheamă-L împreună cu noi pe Mântuitorul Atotmilostiv:
Iisuse, şterge păcatele robului tău (numele);
Iisuse, vindecă-i rănile sufletului;
Iisuse, curăță amintirile amare despre el pe pământ;
Iisuse, miluiește-i pe cei care l-au mâhnit și l-au jignit;

Iisuse, acoperă neputinţele lui cu veşmântul luminos al răscumpărării Tale;
Iisuse, bucură-l în mila Ta;
Iisuse, cel Mare şi Minunat, ia-l în slava Ta;
Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!

Condacul 1
Ales mijlocitor al neamului omenesc și mare Preot, Iisuse Hristoase cel care Te-ai jertfit pentru mântuirea lumii păcătoase, Te rugăm așează sufletul robului Tău adormit (numele) în Împărăția Ta neînserată, dându-i iertare și bucurie veșnică, şi noi îţi strigăm: ***Iisuse, Judecător atot-milostiv, dăruiește-i dulceața Raiului robului tău cel adormit (numele)!***

Rugăciune pentru cel adormit

Amintește-ți, Doamne Dumnezeul nostru, de credința și speranța Vieții veșnice a robului Tău adormit (numele) și ca un Bun și Iubitor de oameni, iartă-i păcatele și nedreptatea, slăbește, iartă și lasă toate păcatele lui cu voie şi fără voie, ușurează-l de chinuri și de focul veșnic, dă-i bucuria binelui Tău etern pregătit pentru cei care Te iubesc: chiar dacă a păcătuit, dar nu s-a îndepărtat de la Tine și a crezut fără îndoială în Tatăl, Fiul și în Sfântul Duhul, Dumnezeul care în Treime este proslăvit, Cel din Trinitate și Treime în unitate, fiind ortodox până la ultima sa răsuflare.

Miluiește-l cu îndurare și odihnește-l cu sfinții Tăi, căci nu există om care să trăiască și să nu păcătuiască. Doar Tu Unul eşti fără de păcat, Tu ești Unicul Dumnezeu al milelor, al generozității și al iubirii de oameni, iar noi dăm slavă Tatălui, Fiului și Duhului Sfânt, acum și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Sursa:
https://acoperamantulmaiciidomnului.wordpress.com/2021/06/04/acatistul-mantuirii-celui-adormit-pentru-primirea-in-rai/

Paraclisul pentru cei adormiţi



Paraclisul pentru cei adormiţi:

https://www.academia.edu/44320488/Paraclisul_pentru_cei_adormi%C5%A3i

https://archive.org/details/paraclisul-pt.-cei-adormiti

***

Fraţii mei cei iubiţi, nu mă uitaţi pe mine când lăudaţi pe Domnul, ci vă aduceţi aminte de dorul şi de dragostea mea, aduceţi-vă aminte şi de frăţie, şi rugaţi pe Dumnezeu, să mă odihnească pe mine cu drepţii Domnul.

Cu osârdie mă rog auziţi, că cu dureri acestea le şi zic, că pentru voi am făcut plângerea aceasta, doară aş avea pe cineva spre folos, ci când veţi cânta acestea, aduceţi-vă aminte de mine, cela ce eram oarecând cu voi cunoscut, că de multe ori împreună am intrat, şi în biserica lui Dumnezeu de multe ori am cântat: Aliluia!

Ce cuvinte amare sunt ale acelora ce mor, care zic când se duc de aicea: fraţilor! De fraţi mă despart, pe toţi prietenii las, şi mă duc. Dar încotro mă duc nu ştiu, sau cum va fi acolo nu ştiu, fără numai Dumnezeu Cel ce m-a chemat. Ci voi îmi faceţi pomenire cu cântare: Aliluia!

Canonul morţilor

Cântarea 1

Irmos: Adâncul Mării Roşii cu urme neudate, pedestru trecându-l Israel cel de demult, cu mâinile lui Moise în chipul Crucii, puterea lui Amalic în pustie au biruit.

Tinând de mâna cea dreaptă pe robii Tăi, povăţuieşte-i la Viaţa cea veşnică Hristoase, la privirea frumuseţii Tale, milostivindu-te pentru purtătorii de chinuri mucenici ai Adevărului.

Învredniceşte Hristoase pe cei mutaţi la Tine, ca să moştenească nespusa şi fericită slava Ta, trecându-le lor greşelile, şi îndreptându-i cu darul, prin vărsarea sângelui Tău.

Cela ce cu omorârea Ta cea purtătoare de viaţă ai omorât pe omorâtorul, Cela ce ai insuflat morţilor viaţă, Dătătorule de viaţă Hristoase Dumnezeule, însuţi şi acum odihneşte pe credincioşii robii Tăi, pe care i-ai mutat.

Frumos a fost cu frumuseţile cele prea înalte, căci Dumnezeu este Fiul, iar căci s-a întrupat dintru tine, Fecioară, şi s-a spânzurat pe lemn frumuseţe n-a avut, luând pentru toţi moarte.

Cântarea 3

Irmos: Nu întru înţelepciune şi în putere şi în bogăţie ne lăudăm, ci întru Tine, Înţelepciunea cea ipostatnică a Tatălui, Hristoase, că nu este Sfânt afară de Tine, Iubitorule de oameni.

Biruind mucenicii înşelăciunea idolească, acum pe Stăpânul şi Dumnezeu îl roagă, ca să dăruiască dumnezeiască odihnă, celora ce mai înainte s-au pristăvit.

Binevoieşte ca să treacă sabia ceea ce se învârteşte, şi împărtăşirea Pomului Vieţii cu cuviinţă să o câştige, robii Tăi, cei ce i-ai mutat, Stăpâne.

În Raiul desfătării, unde este glasul cel curat al celor ce prăznuiesc, învredniceşte pe robii Tăi a se sălăşlui, dăruindu-le lor iertare de greşale.

Cu naşterea cea dumnezeiască, ai împreunat fecioria Preacurată, că pe Ziditorul a toate negrăit L-ai născut, la a căruia voinţă toate se supun.

Cântarea 4

Irmos: Cela ce şade în slavă pe scaunul Dumnezeirii, pe nor uşor, a venit Isus cel mai presus de dumnezeire, prin palmă curată, şi a mântuit pe cei ce strigă: Slavă Hristoase puterii Tale!

Arătându-se mucenicii ca nişte luminători, Cerul cel bisericesc luminează, care şi la Mântuitorul Hristos cer, ca să dăruiască celor adormiţi iertare.

Robii Tăi având Crucea Ta toiag de putere, marea cea lumească o au trecut, pe care sădeşte-i în muntele Tău, Doamne, întru carele ai lucrat sfinţenie.

În lăcaşurile cele iubite cu adevărat, pe robii Tăi cei ce i-ai ales şi i-ai primit, Stăpâne, binevoieşte a se sălăşlui ca un Bun îndurat, unde sunt duhurile drepţilor.

Cela ce stăpâneşte peste cei vii, întrupându-se ca un om dintru tine de Dumnezeu Născătoare, cu trupul a răbdat moarte Cel Nemuritor, şi a dezlegat puterea morţii.

Cântarea 5

Irmos: Tu Domnul meu Lumină în lume ai venit, Lumină sfântă, care întorci din întunericul necunoştinţei, pe cei ce Te laudă cu credinţă.

Tu Doamne pe mucenicii Stăpânirii Tale i-ai proslăvit, şi pentru dânşii pe cei mutaţi la Tine, odihneşte-i ca un Îndurat.

Viaţa cea fără de scârbă, bucuria cea veselă, neîncetata veselie, celor ce mai înainte au adormit, dăruieşte-le mult-Milostive.

Unule Bunule şi Izvorule al bunătăţii, pe cei ce întru credinţă şi întru a Ta cunoştinţă şi-au sfârşit viaţa, odihneşte-i.

Pe tine, Maica lui Dumnezeu te lăudăm şi cu dragoste te fericim, prin care celor din întuneric a răsărit Frumuseţea cea nespusă şi neapropiată.

Cântarea 6

Irmos: Jerfi-voi Ţie cu glas de laudă Doamne, Biserica strigă către Tine, de jertfele dracilor curăţindu- se, cu Sângele cel curs prin milostivire din coasta Ta.

Sabia ceea ce se învârtea, văzând suliţa care a împuns dumnezeiască coasta Ta Mântuitorule, dă loc robilor Tăi, pentru rugăciunile purtătorilor Tăi de chinuri.
Pe lemn fiind spânzurat Mântuitorul meu, Raiul ai deschis, deci pe cei ce întru credinţă s-au mutat răsădindu-i într-însul ca un Milostiv, arată-i părtaşi ai slavei Tale.

Livezile desfătării a le secera învredniceşte, pe cei ce cu dreaptă credinţă au venit la Tine Stăpânul prin moarte, şi cu drepţii Tăi cei din veac împreună numără-i.

Cuvântul, cela ce era Dumnezeu nevăzut, întrupându-se din Mireasa Fecioară ceea ce nu ştie de bărbat, văzut s-a făcut, şi cu moartea Sa pe moarte o a pierdut.

Cântarea 7

Irmos: În cuptorul persesc tinerii lui Avraam ca într-o topitoare, cu văpaia dragostei mai mult decât cu văpaia focului aprinşi fiind, dumnezeiască cântare au cântat: binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Răbdarea şi inima şi sângele tuturor mucenicilor, preţ de izbăvire al celor ce cu bună credinţă s-au mutat, primindu-le Mântuitorule, odihneşte-i ca un Milostiv şi lesne iertător.

Împreună numărând cu cei întâi născuţi, şi cu drepţii Mântuitorule, sufletele robilor Tăi celor ce s-au mutat la Tine, învredniceşte-le neîncetat a se îndulci întru Tine, cela ce stăpâneşti peste toţi.

Cu veselie şi cu îndrăzneală, şi cu strălucire, Cuvântule al lui Dumnezeu, binevoieşte ca un Dumnezeu a Te întâmpina pe nori, cei ce i-ai primit acum, ca un Îndurat şi mult Milostiv.

Blagoslovită de Dumnezeu Născătoare, Maică Fecioară bucură-te, că prin tine cu adevărat s-a făcut pierderea morţii, şi Viaţa cea fără întristare, s-a dăruit tuturor celor morţi.

Cântarea 8

Irmos: Mâinile întinzându-şi Daniil, gurile leilor cele deschise în groapă le-a încuiat, şi puterea focului au stins, cu fapta bună încingându-se tinerii cei iubitori de bună credinţă strigând: binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Primind rugăciunile mucenicilor şi milostivirea lor spre cei de un neam, odihneşte Stăpâne sufletele celor adormiţi întru credinţa Ta, trecând păcatele lor, celor ce strigă Ţie: binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Cela ce eşti cu adevărat izvor pururea curgător şi necheltuit, pe robii Tăi cei ce s-au săvârşit, şi viaţa cea stricăcioasă au lăsat, întru lăcaşurile cereşti, cu blândeţe Mântuitorule primeşte-i, care strigă Ţie: binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Tu singură te-ai arătat pe pământ Fecioară prea curată, şi Maică nestricată, că tu pe Dumnezeu L-ai născut Stăpână, mai presus de cuvânt şi de cuget, şi celor morţi ai izvorât Viaţă veşnică. Pentru aceea toţi bine te cuvântăm, Marie dumnezeiască Mireasă.

Cântarea 9

Irmos: Eva adică prin boala neascultării, blestem înăuntru a adus, iar tu Fecioară de Dumnezeu Născătoare, prin Odrasla purtării în pântece, lumii binecuvântare ai înflorit. Pentru aceasta toţi te mărim.

Dat-ai adevăraţilor pătimitori şi mucenici îndrăzneală ca să se roage Ţie. Deci dă şi celor ce cu credinţă au adormit, pentru dânşii dumnezeiască izbăvire, la locul sălăşluirii Tale celei sfinte, Doamne, dăruindu-le a se sălăşlui.

Cela ce cu dumnezeiasca voie cea întru tot lucrătoare, toate câte sunt spre folos le-ai făcut, având putere peste cei vii, şi domnind peste cei morţi, ca un Milostiv, aşează pe robii Tăi cei ce i-ai mutat, la apele odihnei.

Semnele naşterii tale, ceea ce eşti cu totul fără prihană, proorocii mai înainte le-au propovăduit, altul de aiurea de la altă parte cu prea slăvire, numiri ţi-au potrivit ţie, pentru că ai născut Viaţa celor din iad, care a sfărâmat puterea morţii.

Cu adevărat înfricoşată este taina morţii, cum sufletul de trup cu sila se desparte, din încheieturi, şi din împreună fiinţa, legătura cea prea firească cu voinţa lui Dumnezeu se taie. Pentru aceasta ne rugăm Ţie, pe cei ce s-au mutat odihneşte-i în corturile drepţilor Tăi, Dătătorule de viaţă Iubitorule de oameni.

Rugăciuni pentru adormiţi



Rugăciune pentru mântuirea celor adormiți

Pomenește, Doamne pe cei ce întru nădejdea învierii și a vieții celei ce va să fie au adormit, părinți și frați ai noștri și pe toți cei care întru dreapta credință s-au săvârșit, și iartă-le lor toate greșelile pe care cu cuvântul sau cu fapta sau cu gândul le-au săvârșit, și-i așază pe ei, Doamne, în locuri luminoase, în locuri de verdeață, în locuri de odihnă, de unde au fugit toată durerea, întristarea și suspinarea, și unde cercetarea Feței Tale veselește pe toți sfinții Tăi cei din veac.

Dăruiește-le lor și nouă Împărăția Ta și împărtășirea bunătăților Tale celor negrăite și veșnice și desfătarea vieții Tale celei nesfârșite și fericite.

Că Tu ești învierea și odihna adormiților robilor Tăi (numele), Hristoase, Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și PreaSfântului și Bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cu sfinții odihnește, Hristoase, sufletele adormiților robilor Tăi, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit!

Rugăciunea părintelui Mitrofan pentru cei adormiţi

Cred, Doamne, că Tu eşti Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu, care ai venit în lume nu pentru cei drepţi, ci pentru a-i mântui pe păcătoşi şi prin urmare şi pe repausatul meu, cel mai mare dintre aceştia.

Cred, Dumnezeul meu, că Tu ai luat asupră-Ţi păcatele tuturor celor ce cred în Tine, şi prin urmare şi pe cele ale repausatului meu.

Cred, Doamne, că Cuvântul Tău este adevărat şi făgăduinţa Ta este neschimbată. Tu ai zis: „Cereţi şi vi se va da; şi eu rog milostivirea Ta pentru repausatul meu. Tu ai putere de a ierta, şi rugăciunea mea este după dorinţa Ta de a mântui pe toţi oamenii, căci Tu nu voieşti moartea păcătosului.

Tu ai poruncit fiecăruia să-şi dea sufletul pentru a mântui pe aproapele său. Moise şi Pavel au dorit a fi şterşi dintre cei aleşi, pentru mântuirea fraţilor lor. Şi eu Te rog, Dumnezeul meu, lasă să mă pierd doar eu, numai ca repausaţii mei, pentru care Ţi-ai vărsat scump sângele Tău, să fie mântuiţi. Ei îţi sunt dragi, iar eu pentru mântuirea lor îţi ofer jertfa sufletului meu.

Sunt gata să fac tot ce pot după poruncile Tale, cu ajutorul harului Tău, fără de care nu pot nimic, pentru mântuirea repausatului. Căci Tu ai zis, Doamne, că noi sărmanii păcătoşi, nu facem decât a dori binele, în vreme ce Tu însuţi îl împlineşti prin harul Tău. Cred, Dumnezeul meu, că nădejdea în Tine nu este înşelătoare şi în Tine este mântuirea repausatului meu.

Femeia cananeancă credea cu tărie că Tu poţi, de vei vrea, să vindeci pe fiica sa de diavolii ce o stăpâneau; şi eu asemenea, cred Doamne, că de vei voi, poţi face milă repausatului meu, poţi să-l mântuieşti şi să-1 scapi de chinurile veşnice, împlinind prin harul Tău ceea ce lipseşte sufletului aceluia pentru mântuirea sa şi vindecându-i rănile. „Rugăciunea credinţei va mântui pe cel bolnav" (Iac. 5:15).

Cred, Dumnezeul meu, că Tu ai murit pentru toţi cei ce cred în Tine, cred că moartea Ta cuprinde pe cea a robului Tău, repausatului meu, şi că Tu i-ai dat Viaţă veşnică, sfărâmând prin moartea Ta, moartea lui cea veşnică şi dându-i întru Tine învierea, viaţa şi odihna.

Acestea sunt cuvintele Tale: „Atât a iubit Dumnezeu lumea", încât cred că şi repausatul meu este iubit de Tine. Iubind lumea Dumnezeu Te-a trimis pe Tine, Fiul Său, Unul-Născut, nu pentru a judeca lumea, ci pentru a o mântui. Duhul şi inima mea se reazemă cu totul pe Tine, dulcele meu Iisus, Fiul lui Dumnezeu, căci Tu ai luat asupră-Ţi păcatele lui. Tu ai venit pe pământ pentru mântuirea sa, Te-ai suit pe Cruce pentru dânsul, ai suferit pentru dânsul, ai murit pentru dânsul, ai înviat, Te-ai suit la ceruri şi ai şezut în toată slava Ta de-a dreapta Tatălui, pe lângă care mijloceşti prin rănile Crucii Tale pentru repausatul meu, vinovat suferinţelor Tale şi prin urmare mântuit prin Tine.

(extras din cartea:Viaţa repausaţilor noştri - Pr.Mitrofan - rugăciunea de mai sus este o rugăciune particulară a părintelui Mitrofan care dovedeşte ne-asemănata lui râvnă pentru mântuirea celor adormiţi)

Rugăciune către Maica Domnului pentru cei adormiţi



Rugăciune către Maica Domnului pentru cei adormiţi:

https://www.academia.edu/84387368/Rug%C4%83ciune_c%C4%83tre_Maica_Domnului_pentru_cei_adormi%C5%A3i

https://archive.org/details/ruga-md-pt

***

O, Preasfântă Doamnă, de Dumnezeu Născătoare, către tine, prea curată, năzuim. Tu eşti cetatea tare şi mijlocitoare şi acoperământul tuturor celor ce aleargă la tine cu credinţă şi nădejde. Ceea ce eşti binecuvântată, te rugăm, ascultă rugăciunea nevrednicilor robilor tăi şi soleşte întotdeauna pentru adormiţii robii tăi. Tu pururea mijloceşte pentru cei ce te cinstesc pe tine cu dreaptă credinţă şi care aleargă sub acoperământul tău şi se roagă cu credinţă pentru cei bolnavi, năpăstuiţi şi întristaţi, însă mijlocirea ta şi rugăciunea ne este şi mai trebuincioasă după moartea noastră. După Dumnezeu la tine avem nădejde tare, căci nimeni din cei ce se roagă ţie nu iese de la tine fără ajutor, decât cu bucurie, mângâiere şi îndulcire.

Preasfântă Doamnă, Născătoare de Dumnezeu, roagă pe Fiul tău şi Dumnezeul nostru să dăruiască celor adormiţi iertare şi lăsarea păcatelor.

Roagă-te, Născătoare de Dumnezeu, căci mult poate rugăciunea Maicii spre bunăvoirea Stăpânului, fiindcă Domnul primeşte de la tine tot cuvântul despre iertare. Deci, şi tu, primeşte ale noastre rugăciuni ce le aducem ţie, Preasfântă Fecioară, din toată inima şi din tot sufletul nostru pentru sufletele adormiţilor robilor tăi.

Te rugăm Stăpână, să le ajuţi cu îndrăznirea cea de Maică ce o ai către Domnul, ceea ce eşti plină de dar, ajută-le să se îndrepteze înaintea Celui ce şade pe tronul slavei, ca să nu fie ruşinaţi în faţa îngerilor şi a tuturor Sfinţilor, în faţa lumii cea de sus şi a celor de jos.

O, Preasfântă Doamnă, împărăteasă şi Stăpână, tu eşti podul care duci la cer pe cei de pe pământ. Tu eşti deschiderea uşilor Raiului. Pe tine te cinstim şi Fiului tău slavă înălţăm împreună şi Părintelui celui fără de început şi Duhului Sfânt, Dumnezeului nostru în vecii vecilor. Amin.

Rugăciuni



Odihneşte, Doamne sufletele adormiţilor robilor Tăi - străbuni, părinţi şi fraţi ai noştri - dăruieşte-le împărăţia Ta şi desfătarea nesfârşitei şi măritei Tale vieţi şi iartă-le lor tot păcatul cel de voie şi cel fără de voie. Amin.

(Sfântul Serafim de Sarov)

***

Cela ce prin adâncul înţelepciunii, cu iubirea de oameni toate le chiverniseşti şi cele de folos tuturor le dăruieşti, Unule, Ziditorule, odihneşte, Doamne, şi sufletul robului Tău (numele) că spre Tine nădejdea şi-a pus, spre Făcătorul şi Ziditorul şi Dumnezeul nostru. Amin.

***

Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte pe adormitul robul tău/ adormiţii robii tăi (numele).

***

Pomeneşte, Doamne, pe toţi cei adormiţi din neamurile noastre. Amin.

Acatistul pentru cei adormiţi, Acatistul pentru un răposat (pdf)



https://www.academia.edu/44320344/Acatistul_pentru_cei_adormi%C5%A3i_Acatistul_pentru_un_r%C4%83posat

https://archive.org/details/ac.-pt.-adorm-raposat

https://www.slideshare.net/steaemy1/ac-pt-adorm-raposat/steaemy1/ac-pt-adorm-raposat

***

Fiecare cuvânt al rugăciunilor pentru cel răposat este ca un strop de apă dat unui om însetat

Este deosebit de important să ne rugăm pentru cei răposaţi, fiindcă rugăciunea pentru ei, pomenirea lor permanent, stabileşte o legătură între noi şi lumea cealaltă. Să ne rugăm şi la Sfânta Biserică, şi acasă, astfel susţinând sufletul răposatului în trecerea vămilor văzduhului şi în cererile de iertare a păcatelor lui. Totodată, sunt binevenite şi în consens cu tradiţiile creştine mesele de pomenire a celor răposaţi, inclusiv pentru cei neputincioşi, nevoiaşi şi sărmani.

De folos pentru cei trecuţi din viaţă este pomenirea lor la Sfânta Liturghie, atunci când părticelele scoase pentru vii şi pentru adormiţi sunt puse în Sângele Domnului, iar preotul se roagă: ***„Curăţeşte, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit acum, prin Preascump Sângele Tău, pentru rugăciunile tuturor sfinţilor Tăi“.***

Sfântul Grigorie cel mare aduce mai multe exemple de răposaţi care s-au arătat celor vii cerând sau mulţumind pentru săvârşirea Sfintei Liturghii spre odihna lor. Soţia unui deţinut, crezându-1 mort, cerea preoţilor ca în anumite zile să slujească Sfânta Liturghie pentru el. Eliberat din temniţă, deţinutul i-a povestit soţiei cum, în anumite zile, era slobozit din lanţuri. Acestea au fost zilele în care Sfânta Liturghie s-a săvârşit spre pomenirea lui.

De asemenea, trebuie să ne rugăm pentru răposaţi citind Psaltirea, Acatiste, Sfânta Scriptură (îndeosebi Noul Testament), înălţând rugăciuni către Dumnezeu pentru sufletele lor. Astfel, îi ajutăm pe ei şi ne mântuim şi pe noi înşine.

„Acatistul pentru cei adormiţi" şi „Acatistul pentru un răposat" sunt nişte rugăciuni deosebite prin tristeţea lor luminoasă şi adâncă credinţă în viaţa veşnică. Ele sunt mult aşteptate şi bine primite de către cei răposaţi şi ne întăresc în „aşteptarea învierii morţilor".

„Acatistul pentru un răposat" se citeşte zilnic pe parcursul a 40 de zile de la trecerea la Domnul a creştinului apropiat sufletului nostru şi tot atât înaintea pomenirii răposatului la un an.

Cinstirea celor răposaţi se săvârşeşte nu numai prin rugăciunile sau slujbele şi milosteniile ce le facem pentru ei, ci şi prin purtarea de grijă a mormintelor lor. Să nu uităm de mormintele răposaţilor noştri, străduindu-ne să nu lipsească niciodată de la căpătâiul lor Sfânta Cruce. Să le cercetăm cât mai des, să le îngrădim şi să semănăm pe ele flori, iar în zilele de sărbătoare să aprindem la morminte candele, lumânări şi tămâie, aşa cum ne îndeamnă Sfinţii părinţi şi învăţători ai Bisericii.

Să ne îngrijim de cei care au plecat din această lume, să facem pentru ei tot ce ne stă în puteri, având în minte că „Fericiţi sunt cei milostivi, că aceia se vor milui"!

Acatistul pentru cei adormiți

Acatistul pentru un răposat



Tatăl nostru fă ca să intre cei adormiți întru bucuria Ta veșnică.

Acatiste

Canonul adormiţilor din Vinerea săptămânii a şaptea după Paşti



Predici la Duminica Pogorârii Sfântului Duh (Cinzecimea, Rusaliile sau Paştile de foc):

https://archive.org/details/9.-dum.-sf.-duh

https://www.academia.edu/81163389/Predici_la_Duminica_Pogor%C3%A2rii_Sf%C3%A2ntului_Duh_Cinzecimea_Rusaliile_sau_Pa%C5%9Ftile_de_foc_

***

Canonul adormiţilor din Vinerea săptămânii a şaptea după Paşti:

https://www.academia.edu/81775622/Canonul_adormi%C5%A3ilor_din_Vinerea_s%C4%83pt%C4%83m%C3%A2nii_a_%C5%9Faptea_dup%C4%83_Pa%C5%9F

https://archive.org/details/canon-de-la-vecernie

***

Vineri seara a cincizeci de zile facem pomenirea tuturor celor din veac adormiţi creştini ortodocşi, părinţi şi fraţi ai noştri.

Cântarea 1-a

Irmos: Ca pe uscat umblând Israel, cu urmele prin adânc, pe prigonitorul Faraon văzându-l înecat, a strigat: lui Dumnezeu cântare de biruinţă să-I cântăm.

Întru cămările cereşti vitejii mucenici pururea Te roagă, Hristoase, pe credincioşii ce i-ai mutat de pe pământ, învredniceşte-i să dobândească bunătăţile cele veşnice.

Cela ce ai înfrumusețat toate, prin mine omul, ființă amestecată între smerenie împreună şi întru mărime, m-ai zidit. Pentru aceasta, Mântuitorule, sufletele robilor Tăi odihneşte-le.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cetăţean şi lucrător Raiului din început m-ai rânduit; dar călcând porunca Ta m-ai izgonit. Pentru aceasta, Mântuitorule, sufletele robilor tăi odihneşte-le.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cela ce din coastă a zidit de la început pe Eva strămoaşa noastră, din prea curatul tău pântece s-a îmbrăcat cu trup, prin care, Curată, tăria morții a surpat.

Cântarea a 3-a

Irmos: Nu este sfânt precum…

După lege s-au nevoit mucenicii Tăi, Dătătorule de viață, şi cu cununi de biruinţă împodobindu-se, cu osârdie celor ce s-au mutat cu credinţă, izbăvire veşnică le dăruiesc.

Învăţându-mă mai întâi cu multe minuni şi semne pe mine rătăcitul; iar mai în urmă însuţi umilindu-Te, ca un Îndurat căutându-mă, m-ai aflat şi m-ai mântuit.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe cei ce au trecut la Tine din nestatornică stricăciunea celor trecătoare, în locaşurile cele veşnice, învredniceşte-i, Bunule, cu bucurie a vieţui, îndreptându-i prin credinţă şi prin dar.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Nu este fără prihană, precum tu, prea curată Maica lui Dumnezeu; că tu singură ai zămislit în pântece pe adevăratul Dumnezeu cel veşnic, carele a stricat puterea morţii.

Irmosul: Nu este sfânt precum Tu, Doamne Dumnezeul meu, carele ai înălţat cornul credincioşilor Tăi, Bunule, şi ne-ai întărit pe noi pe piatra mărturisirii Tale.

[Şi Ecteniile pentru cei morţi]

După vosglas, **sedealna**, glasul al 6-lea:

Cu adevărat deşertăciune sunt toate şi viaţa aceasta este umbră şi vis; că în deşert se tulbură tot pământeanul, precum a zis Scriptura: Când dobândim lumea, atunci în groapă ne sălăşluim, unde împreună sunt împăraţii şi săracii. Pentru aceasta, Hristoase Dumnezeule, pe robii Tăi aceşti mutaţi de la noi, odihneşte-i ca un iubitor de oameni.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, a Născătoarei de Dumnezeu

Preasfântă Născătoare de Dumnezeu; în vremea vieţii mele nu mă părăsi; ajutorului omenesc nu mă încredinţa, ci singură mă apără şi mă miluieşte.

Cântarea a 4-a

Irmos: Hristos este puterea mea, Dumnezeu şi Domnul, cinstita Biserică cu dumnezeiască cuviinţă cântă strigând; din cuget curat întru Domnul să prăznuim.

Arătând cunoştinţă de o înţelepciune mai mare şi de o bunătate covârşitoare pentru daruri, Stăpâne, cetele mucenicilor le-ai numărat împreună cu îngerii.

Pe aceştia ce s-au mutat la Tine, Hristoase, învredniceşte-i de a dobândi slava Ta cea negrăită, unde este locaşul celor ce se veselesc şi glasul curatei bucurii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe cei mutaţi de pe pământ, care laudă puterea Ta cea dumnezeiască, primeşte-i făcându-i fii luminii, şi curăţindu-le ceaţa păcatului, mult Îndurate.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Locaş prea curat, Biserică cu totul neprihănită, Chivot prea sfânt, loc fecioresc de sfinţenie, pe tine frumuseţea lui Iacov, Te-a ales Stăpânul.

Cântarea a 5-a

Irmos: Cu dumnezeiască strălucirea Ta, Bunule, sufletele celor ce aleargă la Tine cu dragoste, mă rog, luminează-le; ca să Te vadă Cuvinte al lui Dumnezeu pe Tine, Adevăratul Dumnezeu, cel ce îi chemi din negura greşelilor.

Ca o jertfă sfinţită şi ca o pârgă a firii omeneşti aducându-se mucenicii proslăvitului Dumnezeu, nouă pururea ne mijlocesc mântuire.

Vieții cereşti şi împărţirii darurilor învredniceşte, Doamne, pe credincioşii robii Tăi cei adormiți, dându-le şi dezlegare de păcate.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cela ce singur din fire eşti Făcător de viață şi adâncul cel neurmat al bunătăţii cu adevărat, pe cei ce s-au mutat, învredniceşte-i împărăţiei Tale, Îndurate, unule fără de moarte.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Tărie şi cântare şi mântuire s-a făcut celor pierduţi Cel ce S-a născut din tine, Stăpâna lumii, carele a mântuit din porţile iadului pe cei ce cu credință te fericesc pe tine.

Cântarea a 6-a

Irmos: Marea vieţii văzându-o…

Pe Cruce fiind răstignit, ai adunat la Tine cetele mucenicilor, care au urmat patimii Tale, Bunule; pentru aceasta ne rugăm Ţie: Pe cei ce s-au mutat acum la Tine, odihneşte-i.

Când vei veni cu slava Ta cea negrăită, să judeci înfricoşat toată lumea, binevoieşte, Izbăvitorule, să Te întâmpine pe nori credincioşii robii Tăi, pe care i-ai luat de pe pământ.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Izvor de viață ești, Stăpâne, carele cu bărbăţie dumnezeiască dezlegi pe cei ferecaţi; pe robii Tăi care cu credință au venit la Tine, aşază-i în desfătarea Raiului.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

În pământ ne-am întors călcând porunca lui Dumnezeu cea sfântă; iar prin tine, Fecioară, la cer de pe pământ ne-am înălţat, stricăciunea morţii scuturând.

Irmosul: Marea vieţii văzându-o înălţându-se în viforul ispitelor, la limanul tău cel lin alergând, strig Ţie: Scoate din stricăciune viaţa mea, multmilostive.

Ectenia şi **condacul**, glasul al 8-lea:

Cu Sfinţii odihneşte, Hristoase, sufletele robilor Tăi, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârşit.

Icos: Tu singur eşti fără de moarte, Cela ce ai făcut şi ai zidit pe om; iar pământenii din pământ suntem zidiţi şi în acelaşi pământ vom merge precum ai poruncit Cela ce m-ai zidit şi mi-ai zis: Că pământ eşti şi în pământ Te vei întoarce; unde toți pământenii vom merge, făcând la mormânt cântarea cea de plângere. Aliluia.

Cântarea a 7-a

Irmos: Dătător de rouă cuptorul l-a făcut îngerul, cuvioşilor tineri, iar pe haldei arzându-i porunca lui Dumnezeu, pe tiran l-a plecat a grăi: Binecuvântat eşti, Dumnezeul părinţilor noştri!

Mucenicii fiind dezlegaţi cu sângele Tău de călcarea poruncii celei dintâi şi stropindu-se cu sângele lor, arătat-au închipuit junghierea Ta; binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Pe moartea ceea ce se semeţea o ai omorât, Cuvântule, începătorule de viață; primeşte şi pe cei ce au dormit acum întru credinţa Ta, care laudă şi cântă Hristoase: Bine eşti cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cela ce m-ai însufleţit pe mine omul cu suflarea cea dumnezeiască, Atotputernice Dumnezeule, pe cei mutaţi învredniceşte-i, Stăpâne, împărăţiei Tale, ca să-Ţi cânte Ţie, Mântuitorule: Binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Mai presus de toată făptura te-ai făcut, ceea ce eşti cu totul fără prihană, zămislind pe Dumnezeu, carele a sfărâmat porţile morţii şi a înfrânt încuietorile. Pentru aceasta, curată, pe tine cu cântări te slăvim credincioşii ca pe Maica lui Dumnezeu.

Cântarea a 8-a

Irmos: Din văpaie cuvioşilor rouă ai izvorât şi jertfa dreptului cu apă ai ars-o; că toate le faci, Hristoase, cu singură voirea; pe Tine Te prea înălţăm întru toţi vecii.

Cu statornicie luptele arătându-le, cu cununi de biruinţă v-aţi împodobit mucenici ai lui Hristos, purtătorilor de nevoinţe strigând: Pe Tine Te prea înălţăm, Hristoase, în veci.

Pe credincioşii cei ce cu sfinţenie au lăsat viaţa şi s-au mutat la Tine Stăpânul, primeşte-i cu blândeţe, odihnindu-i, ca un îndurat, pe cei ce Te prea înalţă întru toţi vecii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Binevoieşte, acum, Mântuitorule, ca toţi cei mai înainte adormiţi, să se sălăşluiască în pământul celor blânzi, îndreptându-i prin credinţă către Tine şi prin dar, pe cei ce Te prea înalţă întru toţi vecii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Preafericită, te fericim toţi pe tine, care ai născut pe Cuvântul cel ce este cu adevărat fericit, carele pentru noi S-a întrupat; şi pentru aceasta îl prea înălţăm întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe Dumnezeu a-L vedea…

Nădejdea a întărit cetele mucenicilor şi spre dragostea Ta cu căldură i-a într-aripat, mai înainte închipuind acestora odihna cea cu adevărat neclintită a bunurilor viitoare, de care învredniceşte, Bunule, şi pe credincioşii ce s-au mutat de aici.

Strălucirea cea luminoasă şi dumnezeiască, binevoieşte, Hristoase, să o dobândească aceştia ce cu credinţă s-au mutat, dăruindu-le odihnă, ca un singur Îndurat, în sânurile lui Avraam şi învrednicindu-i fericirii celei veşnice.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cela ce eşti din fire bun şi milostiv, voitor de milă şi adâncul îndurării, pe cei ce i-ai mutat din locul acesta al răutăţii şi din umbra morţii, Mântuitorule, aşază-i unde străluceşte lumina Ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cort sfânt te cunoaştem pe tine, Curată, chivot şi tabla legii darului, că prin tine s-a dăruit iertare celor îndreptaţi prin sângele Celui ce S-a întrupat din pântecele tău, ceea ce eşti cu totul nevinovată.

Catavasie: Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putinţă oamenilor, spre carele nu cutează a căuta Oştile îngereşti; iar prin tine, Preacurată, s-a arătat oamenilor Cuvântul întrupat, pe carele slăvindu-L cu Oştile cereşti, pe tine te fericim.

După canon:

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Troparul: Cela ce cu adâncul înţelepciunii, prin iubirea de oameni toate le chiverniseşti şi cele de folos tuturor le dăruiești, unule Făcătorule, odihneşte, Doamne, sufletele robilor Tăi; că spre Tine şi-au pus nădejdea, spre Făcătorul şi Mântuitorul şi Dumnezeul nostru.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, a Născătoarei de Dumnezeu

Pe tine zid şi liman te avem şi rugătoare bine primită către Dumnezeu, pe carele L-ai născut, Născătoare de Dumnezeu nenuntită, ceea ce eşti credincioşilor mântuirea.

[Extras din: Sâmbătă în săptămâna a şaptea după Paşti se face pomenirea tuturor celor din veac răposaţi în dreapta cinstire de Dumnezeu, în nădejdea învierii şi a Vieţii veşnice (Penticostar) de la Vecernie]

Canonul celor adormiți din Sâmbăta săptămânii a șaptea după Paști



Predici la Duminica Pogorârii Sfântului Duh (Cinzecimea, Rusaliile sau Paştile de foc):

https://archive.org/details/9.-dum.-sf.-duh

https://www.academia.edu/81163389/Predici_la_Duminica_Pogor%C3%A2rii_Sf%C3%A2ntului_Duh_Cinzecimea_Rusaliile_sau_Pa%C5%9Ftile_de_foc_

***

Canonul celor adormiți din Sâmbăta săptămânii a șaptea după Paști:

https://www.academia.edu/81796125/Canonul_celor_adormi%C8%9Bi_din_S%C3%A2mb%C4%83ta_s%C4%83pt%C4%83m%C3%A2nii_a_%C5%9Faptea_dup%C4%83_Pa%C5%9Fti

https://archive.org/details/canon-de-sambata

***

Cântarea 1-a

Irmos: Ca pe uscat…

Stăpâne şi Făcătorule al tuturor sufletelor, Judecătorule şi Doamne, întru a căruia mână sunt marginile tuturor celor de pe pământ, însuți pe credincioşii pe care i-ai mutat la Tine, odihneşte-i.

Pentru tot neamul oamenilor celor ce au adormit, Stăpâne, şi pentru toată vârsta, dregătoria şi mărirea, toți cu căldură ne rugăm, ca să mântuieşti pe cei ce i-ai mutat.

Cela ce însuți cu mâna Ta cea prea curată, Cuvinte, m-ai zidit din pământ şi m-ai însufleţit ca un Dumnezeu cu însuflarea Ta cea de viață făcătoare, însuți pe cei ce i-ai luat de aici, mântuieşte-i, Milostive.

A Născătoarei de Dumnezeu

Curată Fecioară, ceea ce eşti scăparea lumii şi apărătoare tare, cu călduroasele tale rugăciuni, roagă-te pentru toți cei ce te-au câştigat pe tine în nevoi zid nebiruit.

Catavasie: Ca pe uscat umblând Israil cu urmele prin adânc, pe tiranul Faraon văzându-l înecat, a strigat: Lui Dumnezeu cântare de biruinţă să-i cântăm.

Cântarea a 3-a

Irmos: Nu este sfânt precum tu…

Cela ce cu puterea dumnezeieştii slave ai adus la Tine din cele mai de jos ale pământului ca pe nişte nori sufletele credincioşilor, pe robii Tăi care i-ai luat la Tine din marginile lumii, Hristoase, odihneşte-i.

Tu însuţi eşti Cela ce pui împăraţii şi puternicii, judecătorii şi ispravnicii. Pentru aceasta ca un Dumnezeu al tuturor, Însuţi la judecata Ta izbăveşte-i de muncă, Mântuitorule.

Cela ce eşti Făcătorul a tot pământul, împreună cu fecioarele şi cu bătrânii, cu pruncii şi cu tinerii, pe cei ce i-ai luat la Tine Hristoase, învredniceşte-i bucuriei celei veşnice şi desfătării Tale.

A Născătoarei de Dumnezeu

Nădejdea lumii cea tare, Stăpână, de Dumnezeu Născătoare, nu lepăda pe cei ce aleargă la tine pururea cu dragoste, ci cu rugăciunile tale izbăveşte de toată tulburarea pe cei ce te cinstesc pe tine.

Catavasie: Nu este sfânt precum Tu, Doamne Dumnezeul meu, carele ai înălţat cornul credincioşi lor Tăi, Bunule, şi ne-ai întărit pe noi pe piatra mărturisirii Tale.

Sedealna, glasul al 8-lea:

Podobie: Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Cela ce toate le-ai făcut cu voia Ta, pe creştinii care au adormit întru credinţă, părinţii şi născătorii, moşii şi strămoşii, fraţii şi prietenii, bogaţii şi săracii, împăraţii şi domnii, împreună şi sihaştrii, odihneşte-i, rugămu-ne, unde sunt mulţimile drepţilor şi petrecerea tuturor sfinţilor Tăi; ca un Dumnezeu lesne iertător, Stăpâne, Hristoase împărate, iertare de greşeli dăruindu-le lor de cele ce au greşit toţi robii tăi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *tot aceasta.* ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, a Născătoarei de Dumnezeu***

Laudă de mulțumire după datorie, ca văduva doi fileri, aduc ţie, Stăpână, pentru toate darurile tale. Că eşti acoperământ şi ajutătoare, pururea scoţându-mă din ispite şi din necazuri. Pentru aceasta ca din mijlocul unui cuptor arzător izbăvindu-mă de cei ce mă necăjesc, din inimă strig către tine: Născătoare de Dumnezeu ajută-

mi, rugându-te lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşeli să-mi dăruiască. Că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Cântarea a 4-a

Irmos: Hristos este puterea mea…

Stăpâne cela ce paşti în loc de verdeaţă, Mântuitorule, şi duci pe toţi credincioşii la apa odihnei să nu ne izgoneşti pe noi, robii Tăi, din veselia cea de acolo.

Aşază cu Cetele îngerilor adunările călugărilor şi ale ierarhilor şi ale tuturor slujitorilor Tăi, că Ţie şi-au închinat sufletele împreună cu trupurile, Iubitorule de oameni.

Tu însuți ai cunoscut, ca un Domn al tuturor, venirile morții, măsurile vieții şi sfârşitul tuturor oamenilor. Pentru aceasta milostiveşte-Te acum şi spre robii Tăi, Însuți cela ce eşti prea bun.

A Născătoarei de Dumnezeu

Ceea ce ai născut pe Dumnezeu Sfântul Sfinţilor, Preasfântă Fecioară, pe Acela cu dumnezeieştile tale rugăciuni îmblânzeşte-L acum; ca să rânduiască în locaşurile şi în desfătarea Sfinţilor, pe cei ce i-a mutat.

Catavasie: Hristos este puterea mea, Dumnezeu şi Domnul, cinstita Biserică cu dumnezeiască cuviință cântă strigând, din cuget curat, întru Domnul prăznuind.

Cântarea a 5-a

Irmos: Cu dumnezeiască strălucirea ta…

Iată dumnezeieştile cete ale mucenicilor, adunărilor apostolilor şi ale proorocilor şi împreunările drepţilor, Mântuitorule, pe Tine lăudându-Te Te roagă, ca să mântuieşti pe toți cei ce i-ai luat din lume.

Când se vor deschide mormânturile morţilor, la tarele glas al trâmbiţei Tale şi pământul cu frică se va cutremura, atunci, Hristoase, aşază cu oile cele de-a dreapta Ta pe robii Tăi pe care i-ai mutat.

Adunările bărbaţilor, ale femeilor, ale pruncilor cu ale celor bătrâni, ale săracilor şi ale celor bogați, care cu credință s-au mutat de aici la Tine, odihneşte-le şi le mântuieşte ca un lesne iertător.

A Născătoarei de Dumnezeu

Pe tine Preacurată, toți cei vii şi cei morți, seminţiile şi limbile, ajutătoare cu bună credinţă te-am câştigat. Pentru aceasta ne rugăm ca să dobândim odihna cea de acolo, cu rugăciunile tale cele către Domnul.

Catavasie: Cu dumnezeiască strălucirea Ta, Bunule, sufletele celor ce mânecă la Tine cu dragoste, mă rog luminează-le, ca să Te vadă, Cuvinte al lui Dumnezeu, pe Tine adevăratul Dumnezeu, cela ce chemi din negura greşelilor.

Cântarea a 6-a

Irmos: Marea vieţii văzându-o…

Îndură-te, Stăpâne, milostiveşte-Te, Mântuitorule, şi-Ţi arată mila Ta, arată-Ţi îndurările şi mântuieşte ca un bun pe toți cei ce i-ai mutat la Tine de peste tot pământul, ca un Iubitor de oameni.

Pe cei ce au murit de năprasnă în potoape de ape şi în râuri, pe cei ce şi-au sfârşit viața în surpături, în munţi şi în văi, nu-i trece cu vederea, ca un lesne iertător.

Cel ce vezi ca un Domn pe cei ce au murit întru ascuns, în mare şi pe pământ, pe cei ce cumplit s-au sfârşit în războaie, în lupte şi în bătăi, miluieşte-i pe toți, Mântuitorule, ca un iubitor de oameni.

A Născătoarei de Dumnezeu

Preacurată Stăpână, ceea ce ai născut oamenilor pe Domnul chivernisitorul, alină tulburarea cea neîncetată şi cumplită a patimilor mele şi dă linişte inimii mele.

Catavasie: Marea vieţii văzându-o înălțându-se de viforul ispitelor, la limanul Tău cel lin alergând, strig către Tine: Scoate din stricăciune viaţa mea, mult Milostive.

Condac, glasul al 8-lea: Pe cei ce s-au mutat de la noi din aceste trecătoare, sălăşluieşte-i în corturile celor aleşi şi cu cei drepţi odihneşte-i, Mântuitorule, cela ce eşti fără de moarte. Că de au şi greşit ca nişte oameni pe pământ, dar Tu ca Dom-

nul cel fără de păcat, iartă-le lor greşelile cele de voie şi cele fără de voie, mijlocind către Tine, Născătoarea de Dumnezeu; ca să strigăm cu un glas pentru dânşii, Aliluia.

Icos: Tu însuţi eşti fără de moarte, cela ce ai făcut şi ai zidit pe om; iar pământenii din pământ suntem zidiţi şi întru acelaşi pământ vom merge precum ai poruncit, cela ce m-ai zidit şi mi-ai zis: Că pământ eşti şi în pământ te vei întoarce, unde toţi pământenii vom merge, făcând tânguirea cea deasupra gropii cântare. Aliluia.

Cântarea a 7-a

Irmos: Dătător de rouă cuptorul…

Când vei veni împreună cu îngerii pe scaunul slavei Tale, Mântuitorule, să judeci pământul, atunci umple de dumnezeiască bucuria Ta, sufletele robilor Tăi, ca să cânte neîncetat şi să strige: Bine eşti cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Pe cei ce au murit prin sfâşiere de fiare, Hristoase, şi pe care peştii i-au înghiţit; pe care i-a împresurat cutremurul, groapa sau surpătura, pe aceia pe toţi miluieşte-i, Mântuitorule, şi izbăveşte-i de groaza cea de acolo, ca un Milostiv.

Pe care i-a ucis sabia, cuţitul şi focul, năvălirea celor rele şi surparea pietrelor şi tâlharii şi foametea şi ciuma, mântuieşte-i întru împărtăşirea Ta şi bucuria ca să Te laude cu bună credinţă pe Tine Dumnezeul părinţilor.

A Născătoarei de Dumnezeu

Tu singură, curată, eşti podul lumii, care treci pe oameni la Dumnezeu. Deci, pe cei ce şi-au sfârşit viaţa în nădejdea şi dragostea cea spre tine, Maica lui Dumnezeu, mântuieşte-i de toată nevoia şi de stricăciune, cu rugăciunile tale.

Catavasie: Dătător de rouă cuptorul l-a făcut îngerul, cuvioşilor tineri; iar pe haldei arzându-i porunca lui Dumnezeu pe muncitorul l-a plecat a striga: Bine eşti cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Cântarea a 8-a

Irmos: Spăimântează-te înfricoşându-te…

Pe toți oamenii, Stăpâne, din tot felul de rânduială, pe care i-ai mutat, Mântuitorule, pe credincioşii Tăi împăraţi şi pe domni, pe stăpânitorii pământului şi pe judecători, pe căpeteniile popoarelor şi ale neamurilor, milueşte-i, Îndurate, şi-i odihneşte Însuți, ca să Te lăudăm pe Tine.

Izbăveşte de focul cel înfricoşat pe slugile cinstitei Tale Biserici, Iubitorule de oameni. Mântuieşte adunările călugărilor, mulţimea preoților şi cetele dumnezeieştilor Tăi slujitori şi pe toți îi învredniceşte slavei Tale celei de acolo, ca să Te lăudăm întru toți vecii.

Mântuieşte o, Stăpâne Hristoase, miluieşte şi odihneşte sufletele, pe popoarele Tale cele ce şi-au sfârşit viața cu credinţă, ori în ce chip, ori în ce loc şi latură şi-i izbăveşte de gheenă şi de amărăciunea muncilor; ca să Te lăudăm pe Tine întru toți vecii.

A Născătoarei de Dumnezeu

Numai tu singură ai dezlegat blestemul Evei cu adevărat, Fecioară prea curată şi viață celor de pe pământ ai izvorât. Pentru aceasta cu rugăciunile tale pe cei ce s-au dezlegat din această viață vremelnică, învredniceşte-i pe toți Vieţii celei veşnice; ca să te lăudăm pe tine întru toți vecii.

Catavasie: Din văpaie rouă ai izvorât cuvioşilor şi jertfa dreptului cu apă o ai ars; că toate le faci, Hristoase, cu singură voirea, Pe Tine Te prea înălțăm întru toți vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Nu se pricepe toată limba…

Acum, Milostive, Cetele îngerilor pe Tine te îmblânzesc şi Heruvimii cu dumnezeieștii Serafimi se roagă; Stăpâniile, Scaunele şi Căpeteniile, Puterile împreună cu Arhanghelii şi Domniile, cu osârdie cer de la Tine, Puternice, ca să Te milostiveşti spre toate sufletele, pe care le-ai mutat.

Iată adunările proorocilor cer de la Tine şi ceata apostolilor se roagă, adunarea mucenicilor cu patriarhii şi cu mulţimile cuvioşilor cu cucernicie strigă: Mântuieşte, Iubitorule de oameni, sufletele tuturor bine credincioşilor robilor Tăi celor ce au adormit pe pământ.

Toate le ştii, le vezi şi le priveşti şi cunoşti mulţimile oamenilor şi sfârşitul vieţii fiecăruia; dă tuturor iertare de păcate şi învredniceşte frumuseții Raiului, ca un Dumnezeu, pe toți credincioşii robii Tăi, pe care i-ai ales, unule Îndurate.

A Născătoarei de Dumnezeu

Preasfântă Stăpâna lumii, Fecioară, tu eşti acoperământul tuturor, al celor vii şi al celor morți, liniştea şi slava, desfătarea şi odihna celor ce te au pe tine folositoare, ajutătoare şi mântuitoare, ceea ce eşti prea bună; pentru aceasta pe toți aceştia mântuieşte-i cu rugăciunile tale.

Catavasie: Nu se pricepe toată limba a te lăuda după vrednicie; şi se întunecă şi mintea cea mai presus de lume, a cânta ție, de Dumnezeu Născătoare. Însă ceea ce eşti bună, primeşte credința, că ştii dragostea noastră cea dumnezeiască; că tu creştinilor eşti folositoare, pe tine te slăvim.

Luminânda: Săvârşind credincioşilor pomenirea tuturor celor adormiți întru Hristos, să ne aducem aminte şi de ziua cea de apoi, pentru noi; şi pentru aceea pe Hristos pururea rugând.

A Născătoarei de Dumnezeu

Ceea ce eşti dulceața îngerilor, bucuria celor necăjiți, folositoare a creştinilor, Fecioară Maica Domnului, apără-ne pe noi şi ne izbăveşte de toate muncile.

[Extras din: Sâmbătă în săptămâna a şaptea după Paşti se face pomenirea tuturor celor din veac răposaţi în dreapta cinstire de Dumnezeu, în nădejdea învierii şi a Vieţii veşnice (Penticostar) de la Utrenie]

Sfaturi duhovnicești - Ce putem face pentru sufletele celor adormiți

Termenele pentru pomenirea celor adormiți în Domnul


La 3 zile
- în cinstea Sfintei Treimi
- în amintirea Învierii celei de a treia zi a Domnului


La 9 zile
- pentru ca cel adormit să se învrednicească de părtășia cu cele 9 cete îngerești
- în amintirea morții pe Cruce a Domnului în ceasul al 9-lea


La 40 de zile
- în amintirea Înălțării la cer a Domnului, la 40 de zile de la Înviere


La 3 luni, 6 luni, 9 luni, 1 an
- în cinstea și slava Sfintei Treimi


La 7 ani
- în amintirea celor 7 zile ale facerii lumii

BASILICA.RO

Protoiereu Gheorghe Colțea - Sfaturi duhovnicești. Ce putem face pentru sufletele celor adormiți:
https://www.youtube.com/watch?v=WNnqSqHPlfs

***

Cea mai puternică rugăciune pentru cei adormiți - Parintele Calistrat:
https://www.youtube.com/watch?v=z6sDvKuCLEk

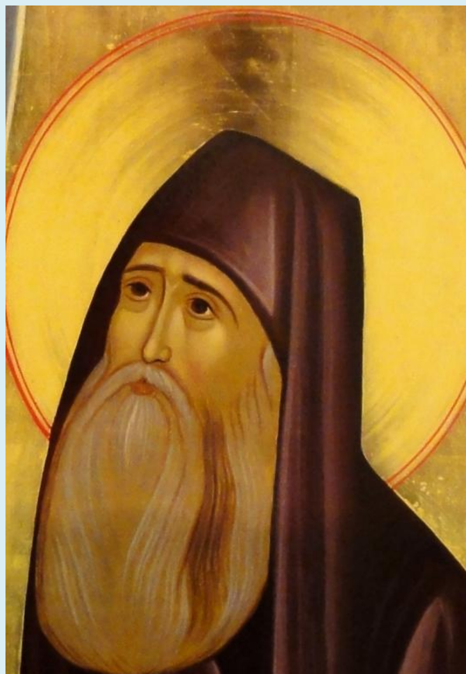
Predici şi editoriale







Sfântul cuvios Siluan Athonitul - Să mă rog pentru cei morţi?



Un nevoitor [ascet] m-a întrebat: „Plângi pentru păcatele tale?”

I-am spus: „Puţin, dar plâng mult pentru cei morţi”.

Atunci mi-a zis: „Plânge pentru tine însuţi, de ceilalţi se va milostivi Domnul.

Aşa spunea egumenul Makari”. L-am ascultat şi am început să fac cum mi-a spus; am încetat să mai plâng pentru cei morţi, dar atunci au încetat şi lacrimile pentru mine însumi.

Am vorbit despre aceasta cu un alt nevoitor [ascet] care avea darul lacrimilor. Îi plăcea să se gândească la pătimirile Domnului, cum Domnul, Împăratul slavei, a suferit atât de mult pentru noi şi în fiecare zi vărsa multe lacrimi.

L-am întrebat pe acel nevoitor:
- Să mă rog pentru cei morţi?

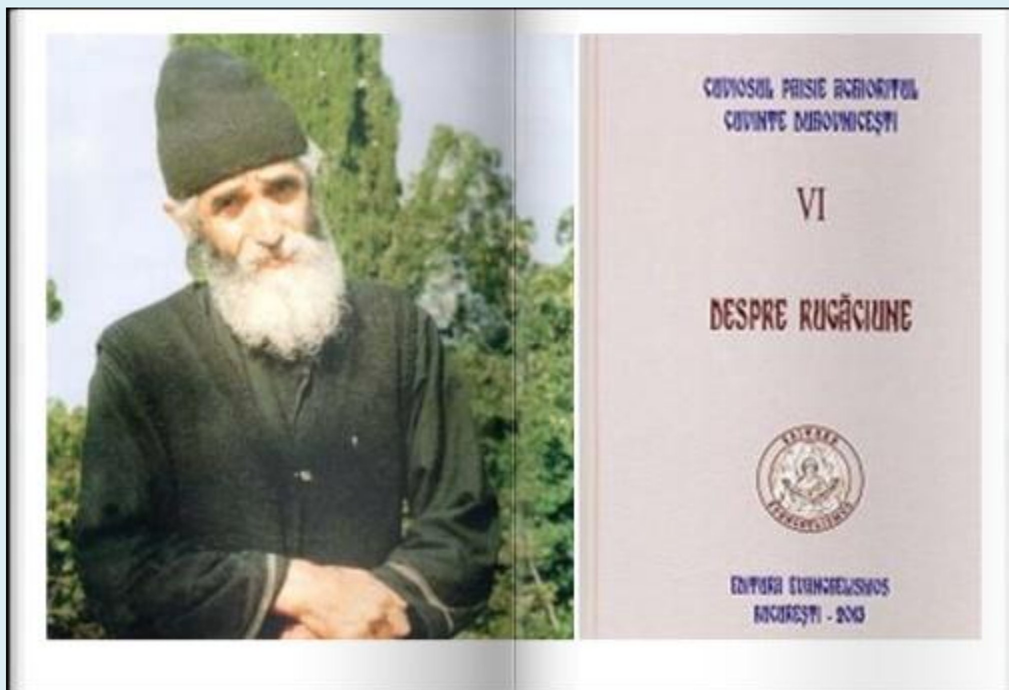
El a suspinat şi a zis:
- Dacă mi-ar fi cu putinţă i-aş scoate pe toţi din iad şi numai atunci sufletul meu şi-ar găsi pacea şi s-ar bucura.

Zicând aceasta a făcut o mişcare cu braţele ca şi cum ar aduna snopi pe câmp şi lacrimi picurau din ochii lui.

După aceea nu m-am mai oprit din rugăciunile pentru morţi; lacrimile s-au întors şi suspinam mult rugându-mă pentru ei.

(Sfântul cuvios Siluan Athonitul, Între iadul deznădejdii şi iadul smereniei, Editura Deisis, Sibiu, 2001, p. 248)

Sfântul Paisie, aghioritul ne vorbeşte despre cât de importantă este pomenirea morţilor: “Mereu să ne aducem aminte de cei adormiţi şi să ne rugăm pentru ei!”



Sfântul Paisie, aghioritul ne vorbeşte despre cât de importantă este pomenirea morţilor: “Mereu să ne aducem aminte de cei adormiţi şi să ne rugăm pentru ei!”:

https://www.academia.edu/44320439/Sf%C3%A2ntul_Paisie_aghioritul_ne_vorbe%C5%9Fte_despre_c%C3%A2t_de_important%C4%83_este_pomenirea_mor%C5%A3ilor_Mereu_s%C4%83_ne_aducem_aminte_de_cei_adormi%C5%A3i_%C5%9Fi_s%C4%83_ne_rug%C4%83m_pentru_ei_

https://archive.org/details/mereu-sa-ne-aducem-aminte

***

“Cei adormiţi au mai multă nevoie de rugăciune decât cei vii, deoarece pentru cei vii există nădejdea pocăinţei. Iar Dumnezeu vrea să existe oameni care să-L roage să-i ajute pe cei adormiţi, de vreme ce încă nu s-a făcut Judecata din urmă”.

Rugăciunea pentru cei adormiţi

„Mutatu-s-a de la moarte la viaţă”

- Gheronda, vă doare?

– Tu ce spui? Dacă nu voi apuca zorile, atunci voi avea o zi mare; nu va însera niciodată, nici nu se vor ivi zorile. Soarele ţineţi-l voi! [*Stareţul a spus aceasta la 28 iunie 1994, adică cu două săptămâni înainte de adormirea sa*.]

- Gheronda, cum se simte cineva care i s-a apropiat vremea să plece din această viaţă şi este aranjat duhovniceşte?

– De unde să ştiu?

- Nu v-a spus nimeni niciodată?

- „Mutatu-s-a de la moarte la viaţă" [*Ioan 5,24.*]. Nu spune aşa? Aşadar, această viaţă este moarte şi moartea este mutare către adevărata viaţă. Prin urmare, merge bucuros către viaţă.

- Gheronda, mulţi Sfinţi au văzut unele suflete când au plecat din trup. Cum sunt?

- Sunt ca şi copiii. În cealaltă viaţă toţi vor fi ca îngerii: nu vor exista nici bărbaţi, nici femei, nici bătrâni, nici prunci; toţi vor fi de un singur sex şi vor avea aceeaşi vârstă. De aceea, atunci când vede cineva suflete plecând din viaţă, le vede ca pe nişte copii. Chipul are însuşirile persoanei respective, dar sunt ca de copil.

Când eram la Chilia cinstitei Cruci, îl cercetăm uneori pe bătrânul Filaret [*Vezi Cuviosul Paisie Aghioritul, Părinţi Aghioriţi, Editura Evanghelismos, Bucureşti 2004, p. 88-92.*]. Era un bătrânel foarte evlavios, care locuia la o chilie apropiată. Vreme de cincisprezece ani, până când el însuşi s-a îmbolnăvit, l-a slujit pe ucenicul său, Părintele Vartolomeu, care suferea de parkinson. Ultima oară când am mers la chilia lui, l-am găsit căzut jos. Avea o lună de când nu mâncase nimic, ci bea numai puţină apă. Nici să se întindă nu putea. Dormea încălţat, rezemat de perete. Hainele i se lipiseră de trup, iar încălţămintea era plină de lichid, pentru că i se crăpaseră picioarele şi îi curgea din ele sânge şi apă. Însă el înfrunta toată această situaţie ca şi cum nu s-ar întâmpla nimic.

„Şi acestea, spunea el, sunt binecuvântare de la Dumnezeu".

L-am ridicat şi l-am rugat pe Părintele Vartolomeu să-mi îngăduie să rămân o noapte la coliba lor ca să-i ajut, însă el nu a voit. Mi-a spus să vin la ei a doua zi. Însă la miezul nopţii, în vreme ce mă rugam cu şiragul de metanii, ce să văd? Îl văd pe bătrânul Filaret cu chip luminos, având în jur de doisprezece ani, mergând spre

Cer în mijlocul unei lumini cereşti. Atunci mi-am dat seama că adormise în Domnul.

- Gheronda, în primele patruzeci de zile trebuie să ne rugăm mai mult pentru cel care a adormit?

- Da, pentru că sufletul este neliniştit, fiindcă nu ştie cum va fi judecat.

Odată am întâlnit aici afară, lângă arhondaric, o femeie în vârstă, care cerea să între să ia binecuvântare de la mine. I-am sărutat şi eu mâna, pentru că am văzut Harul lui Dumnezeu în acest suflet. După puţină vreme a devenit monahie. Când a adormit, moartă fiind, am sărutat-o cu multă evlavie. Apoi mi s-au întâmplat două lucruri. Unul aici, la mănăstire, iar celălalt la Coliba mea. Primul s-a petrecut la şapte zile după adormirea ei. Am văzut sufletul ei ca un îngeraş, care semăna cu o copiliţă de doisprezece ani; strălucea cu totul. A doua oară mi s-a arătat în somn. Mi-a făcut metanie cu recunoştinţă şi mi-a mulţumit pentru rugăciunea pe care am făcut-o pentru ea. Am fost foarte emoţionat şi mi-a pricinuit multă bucurie. Când am mers să notez data, am văzut că era a patruzecea zi de la adormirea ei. Acest suflet avea multă bunătate şi are multă recunoştinţă.

Să ne rugăm mereu pentru cei adormiţi

- Gheronda, la gropniţă trebuie să ardă candelă?

- Da, este un prinos adus celor adormiţi. Chiar şi numai o lumânare dacă aprindem pentru sufletul unui adormit, îl ajută mult.

Mereu să ne aducem aminte de cei adormiţi şi să ne rugăm pentru ei. Să nu uităm să ne rugăm pentru sufletele lor, ca să afle odihnă. Eu, de fiecare dată când am Dumnezeiasca Liturghie la Colibă, fac şi parastas pentru toţi morţii ale căror „nume nu au fost pomenite”. În Sfântul Munte, la mănăstiri, vineri seara săvârşesc parastas cu colivă pentru cei adormiţi, iar sâmbătă dimineaţa fac Utrenia în biserica cea mare, apoi Dumnezeiasca Liturghie la bisericuţa cimitirului. Acolo, la cimitir depunem armele. De la această „casă” vom merge în cealaltă.

- Gheronda, cum să mă rog pentru cei adormiţi?

- Să spui în general: „Dumnezeule, odihneşte sufletele adormiţilor robilor tăi”, iar dacă-ţi vine în minte vreun nume al unuia ce a adormit sau dacă afli că a murit de curând vreun cunoscut sau un necunoscut, pomeneşte-l cu aceeaşi rugăciune.

Este bine să ne aducem aminte mai întâi de adormiţii care au mai multă nevoie, apoi de toţi cei care au mai puţină nevoie, iar la sfârşit de cei cunoscuţi. Eu, deşi niciodată nu mă gândesc la părinţii mei, dacă se întâmplă să fiu obosit sau nu am vreme să fac rugăciune în general pentru cei adormiţi, îi văd în somn pe părinţi. Şi aceasta pentru că, atunci când mă rog pentru cei adormiţi în general, se folosesc şi ei şi se bucură, în timp ce atunci când nu mă rog, sunt lipsiţi de această mângâiere. Dacă sărmanii adormiţi se folosesc din neînsemnatele rugăciuni pe care le facem, atunci ar trebui ca pe noi, călugării, să ne jupoaie şi să ne săreze de vii dacă nu ne rugăm pentru ei.

Cei adormiţi au nevoie de rugăciune

- Gheronda, când e slujba în biserică, eu mă rog mai mult pentru mine. Chiar şi atunci când se citeşte: „Fericiţi cei fără prihană în cale" [Psalmul 118.], care este pentru cei adormiţi, de multe ori continui rugăciunea pentru mine însămi.

- Ce, vrei totul numai pentru tine? Cei adormiţi au nevoie de rugăciunea noastră, pentru că ei nu mai pot face nimic, în timp ce noi putem să-i ajutăm în vreun fel.

În Sfântul Munte era un mirean pe nume Ioan, care umbla peste tot şi întreba:

„Ai vreo treabă de făcut? Ce treabă vrei să-ţi fac?"

Era atât de bun, încât Părinţii îi spuneau să se facă monah.

Acela însă le răspundea: „Nu, nu! Numai să vă rugaţi pentru mine, pentru că nu vă puteţi închipui ce om rău am fost, ce am făcut în război".

Într-o zi, când m-a ajutat să fac un proschinitar, mi-a spus:

„Să te rogi pentru mine, pentru că sunt foarte păcătos".

De atunci n-am mai ştiut nimic de el. După o vreme, a venit un părinte şi mi-a spus:

„Bătrânul Ioan a adormit. Mi s-a arătat de două ori şi m-a trimis să-ţi spun să-l pomeneşti la cei adormiţi".

Ce se întâmplase? Bătrânul Ioan a mers la o mănăstire şi-i ajuta pe monahi. Înainte de a muri i-a spus ieromonahului care avea grijă de cimitir:

„Frate, sunt foarte păcătos. Te rog ca în fiecare zi să-mi faci un «Trisaghion» la mormânt”.

Şi într-adevăr, în fiecare sâmbătă ieromonahul mergea la mormântul lui Ioan şi îi făcea „Trisaghion”. Însă după puţină vreme ieromonahul a primit ascultare la arhondaric. Uneori îşi aducea aminte să facă „Trisaghion”, alteori nu. Într-o noapte i s-a arătat bătrânul Ioan în somn şi i-a spus:
„Te rog să nu mă uiţi. Iar dacă nu-mi poţi face „Trisaghion”, atunci mergi la Părintele Paisie şi spune-i că am murit, căci, deşi îşi aduce aminte de mine în fiecare zi, el însă mă pomeneşte la vii, ca să mă pocăiesc. Eu acum nu mai pot să mă pocăiesc“.

Cei adormiţi au mai multă nevoie de rugăciune decât cei vii, deoarece pentru cei vii există nădejdea pocăinţei. Iar Dumnezeu vrea să existe oameni care să-L roage să-i ajute pe cei adormiţi, de vreme ce încă nu s-a făcut Judecata din urmă.

În război un soldat grav rănit i-a cerut unui preot apă, însă acela nu i-a dat. L-a trecut cu vederea, deşi avea în bidonul său puţină apă. După o vreme rănitul a murit, iar preotul, de îndată ce a conştientizat greşeala sa, nu-şi mai găsea liniştea. Îl pomenea continuu. A venit şi la Coliba mea şi mi-a spus durerea sa. Sărmanul, avea multă jertfire de sine, dar nu-şi dădea seama cum de a putut face aceasta. A îngăduit Dumnezeu, adică a luat puţin Harul de la el, căci cel rănit avea mare nevoie de rugăciune. Dacă preotul i-ar fi dat apă, l-ar fi uitat, în timp ce acum, mustrându-l conştiinţa, se roagă neîncetat pentru el.

Uşurarea celor adormiţi

Gheronda, care este ajutorul pe care îl primesc cei adormiţi prin rugăciunea noastră?

- Să-ţi dau un exemplu. Dacă într-o zi m-ai găsi în beci şi i-ai spune Stareţei: „Ce păcat! Nu este mai bine să-l punem sus la etaj, astfel încât să vadă soarele câtă vreme va mai trăi?”, ce zici, nu ar face Stareţa aceasta?

- Sigur ar face-o, Gheronda.

- Ei, aşadar, dacă Stareţa ar face aceasta, cu atât mai mult nu va dărui Dumnezeu celor adormiţi uşurarea pe care o cerem de la El? Nu-i va muta într-o temniţă mai bună sau chiar într-un apartament?

Când eram tânăr, am cunoscut o bătrână care, spre deosebire de fiica ei care era foarte milostivă, ea era foarte zgârcită. Numai cu mine nu se zgârcea, pentru că mă iubea mult. La trei ani după moartea ei – nu se făcuse încă dezgroparea osemintelor ei - în timp ce rosteam Rugăciunea lui Iisus, mi s-a întâmplat ceva ciudat. Nu ştiu ce a fost, dar la un moment dat am auzit cum m-a strigat un tânăr să mergem s-o vedem pe bătrână, pentru că mă chema. M-a luat şi m-a dus la mormântul ei. A ridicat placa de pe mormânt şi am văzut-o pe bătrână, care îndată a început să strige: „Călugăre, mântuieşte-mă! Călugăre, mântuieşte-mă!”.

Era pe jumătate descompusă şi răspândea un miros de nesuportat. M-a durut atât de mult pentru ea, încât am îmbrăţişat-o strâns, cu durere şi am sărutat-o. Cu toate că mirosea foarte urât, nu am voit să mă despart de ea, câtă vreme ea nu mă depărta. M-a mişcat foarte mult această întâmplare. Când există dragoste adevărată cu durere, nu te îngreţoşezi nici de trupurile putrezite, nici de mirosul urât. Deşi mă scârbesc lăuntric atunci când văd o femeie lumească împodobită şi parfumată, totuşi de această femeie nu-mi venea să mă despart, cu tot mirosul urât pe care-l scotea. În viaţă duhovnicească se petrec lucruri ciudate.

Dumnezeu a rânduit s-o văd în această stare, pentru că avea nevoie de multă rugăciune. Apoi am făcut rugăciune pentru acest suflet. La două luni de la această întâmplare, iată că într-o noapte mă văd într-o prăpastie care avea forma unei pâlnii. Din nefericire acolo se aflau mulţi oameni cu chipurile urâte, negre, care se chinuiau înfricoşător. Mai sus am văzut-o pe bătrână, şezând pe un nor alb. Părea că este departe, însă era aproape de mine. Era ca un copil, având trăsăturile chipului ei, iar alături se afla un înger – cred că îngerul ei păzitor - care îi freca faţa şi i-o curăţa. Avea un chip plăcut. Am îmbrăţişat-o. Am simţit multă bucurie, ceva deosebit.

Cei adormiţi sunt inculpaţi; sunt robiţi. Uneori, când îmi aduc aminte de un cântec patriotic, îl spun alegoric pentru cei adormiţi:

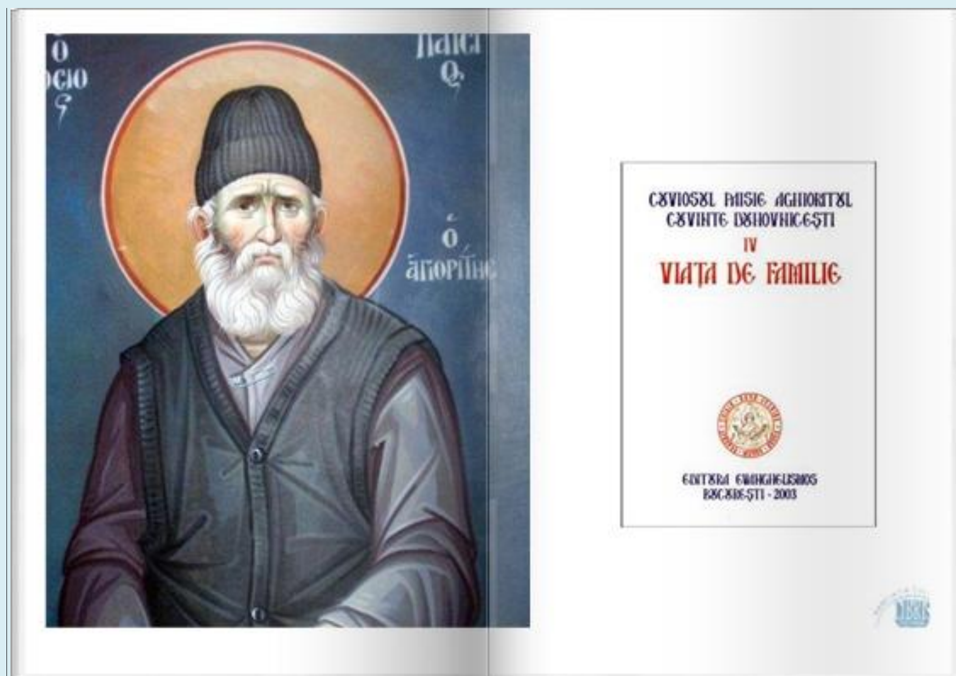
„Libertate, eliberează-mi trupul neputincios,
libertate, dăruieşte-mi un glas melodios.
Dă-mi flacără în inima mea, pe care au ofilit-o durerile,
ca să-ţi cânt bucuria mea ca privighetoarea primăverii.
Cântarea să răsune adânc în pământul oropsit,
puţin balsam să se verse în sufletul celui robit”.

Acest cântec îl spun şi pentru mine. Oare, nu şi pe mine m-au ofilit durerile [*S-a spus în decembrie 1993.*]? Rob sunt în această viaţă. Iar atunci când spun

„pământul oropsit”, care se referă la creştinii de sub stăpânirea turcească, mă gândesc la cei adormiţi care sunt robiţi şi-L rog pe Mult-Milostivul Dumnezeu să verse „puţin balsam” în sufletele lor.

(din: Cuviosul Paisie Aghioritul, “Despre rugăciune”, Editura Evanghe-lismos, Bucureşti, 2013)

Cuviosul Paisie Aghioritul – Viaţa după moarte. Cel mai bun parastas pentru cei adormiţi



Cuviosul Paisie Aghioritul - Viaţa după moarte. Cel mai bun parastas pentru cei adormiţi:

https://www.academia.edu/44320422/Cuviosul_Paisie_Aghioritul_Via%C5%A3a_dup%C4%83_moarte_Cel_mai_bun_parastas_pentru_cei_adormi%C5%A3i

https://archive.org/details/cuv.-paisie-agh.-viata-dupa-moarte

***

Cuviosul Paisie Aghioritul despre înfruntarea morţii

Pomenirea morţii

- Părinte, la ce trebuie să se gândească cineva în ziua naşterii sale?

- Să se gândească la ziua în care va muri şi să se pregătească pentru marea călătorie.

- Părinte, dacă la dezgroparea unui mort se va afla trupul său neputrezit, aceasta se datorează vreunui păcat de care acel om nu s-a pocăit?

- Nu, nu întotdeauna pricina este un oarecare păcat. Aceasta se poate datora şi medicamentelor pe care le-a luat sau pământului din cimitir. Dar, oricum ar fi, atunci când cineva este scos neputrezit, îşi ispăşeşte oarecum păcatele sale prin defăimarea pe care o suferă după moartea sa.

- Părinte, de ce noi uităm de moarte deşi ea este faptul cel mai sigur pentru om?

– Ştii că mai demult în vieţile de obşte exista un monah care avea ca ascultare să le aducă aminte celorlalţi părinţi de moarte? În timpul ascultării sale trecea pe la toţi părinţii şi fraţii şi îi spunea fiecăruia: ”Frate, vom muri”. Viaţa este înfăşurată într-un trup muritor. Iar această mare taină nu este uşor să o înţeleagă acei oameni care sunt numai “trupuri”, care nu vor să moară şi nici măcar să audă de moarte. De aceea pentru unii ca aceştia sfârşitul vieţii lor este o îndoită moarte şi o îndoită mâhnire.

Din fericire, însă, Bunul Dumnezeu a rânduit astfel lucrurile aşa încât cel puţin bătrânii, care fireşte sunt mai aproape de moarte, să se folosească duhovniceşte de unele lucruri. Părul li se albeşte, curajul li se împuţinează, puterile trupeşti încet-încet îi părăsesc, începe să le curgă saliva şi astfel se smeresc şi sunt nevoiţi să filozofeze la deşertăciunea acestei lumi. Chiar şi de ar vrea să facă vreo neorânduială, nu vor putea pentru că toate acestea îi frânează. Sau dacă aud că cineva de vârsta lor sau mai tânăr a murit, îşi aduc aminte şi ei de moarte. Vedem mai ales la sate, atunci când sună clopotul de înmormântare, cum cei în vârstă îşi fac semnul crucii şi întreabă cine a murit şi când s-a născut. “Ne vine şi rândul nostru, spun ei. Toţi vom pleca din lumea aceasta”. Îşi dau seama că anii au trecut, că firul vieţii lor începe să se scurteze şi că moartea se apropie. Şi astfel îşi aduc aminte mereu de moarte.

Spune-i unui copil mic “adu-ţi aminte de moarte” şi el îţi va spune “tra la la” şi va continua să bată cu piciorul în pământ. Fiindcă de l-ar fi ajutat Dumnezeu pe un copil mic să înţeleagă moartea, s-ar fi deznădăjduit sărmanul şi s-ar fi făcut netrebnic, pentru că nu ar mai fi avut poftă de nimic. De aceea Dumnezeu, ca un Părinte bun, iconomiseste ca acesta să nu înţeleagă moartea şi să se joace nepăsător şi bucuros. Însă cu trecerea timpului, încet-încet va înţelege şi el moartea.

Vezi că şi un frate începător, mai ales atunci când este tânăr, nu poate avea pomenirea morţii. Se gândeşte că are mulţi ani de trăit şi nu-l preocupă chestiunea

aceasta. Vă aduceţi aminte de Apostolul Pavel care a spus: “Chemaţi pe tineri să-l ia pe mortul Anania şi pe Safira”? Şi în mănăstiri de obicei călugării tineri îi îngroapă pe cei morţi. Vârstnicii înduioşaţi aruncă cu evlavie puţin pământ pe trupul mortului, dar niciodată pe cap.

Mi-a rămas o amintire neplăcută de la o mănăstire în care a murit un călugăr. În vremea înmormântării, atunci când preotul spunea “pământ eşti şi în pământ te vei întoarce”, toţi părinţii cu multă evlavie şi zdrobire au luat puţin pământ şi l-au aruncat pe trupul monahului, aşa cum se obişnuieşte. Atunci un monah tânăr şi-a pus dulama în brâu şi luând o lopată a început fără grijă şi cu o râvnă nepotrivită să arunce deasupra mortului orice găsea în cale, pământ, pietre, lemne, pentru a-şi arăta bravura sa. A găsit momentul potrivit ca să-şi arate puterea şi hărnicia sa. Nu era vorba de plantat copaci sau de astupat vreo groapă, ca să-şi arate acela bunătatea şi jertfirea de sine, pentru care să spună: “Ceilalţi sunt bătrâni. Ce să aştept de la ei? Lasă că lucrez eu” şi astfel să se ostenească puţin mai mult, ca să-i odihnească pe aceia. Chiar şi un animal mort de ar vedea cineva, i se face milă de el, cu cât mai mult atunci când îl vede pe fratele său în mormânt, iar nu să arunce fără evlavie peste trupul celui mort pământ, pietre, etc. Aceasta arată că nu avea nici o simţire a morţii.

Împăcarea cu gândul morţii

- Părinte, a ieşit diagnosticul final. Tumoarea pe care o aveţi este cancer şi încă unul care avansează repede.

- Adu-mi o batistă ca să joc. “Adio, sărmană lume!”. Eu nu am jucat niciodată în viaţa mea, dar acum de bucurie că se apropie moartea voi juca.

- Părinte, medicul a spus că mai întâi trebuie să se facă radioterapiile pentru a se micşora tumoarea şi după aceea se va face intervenţia chirurgicală.

– Am înţeles. Mai întâi va bombarda aviaţia şi după aceea se va face ofensiva terestră. Aşadar, voi pleca sus şi vă voi aduce noutăţi… Unor oameni, chiar bătrâni de ar fi, dacă le va spune medicul “vei muri” sau “există numai cincizeci la sută şanse ca să trăieşti”, se mâhnesc. Vor să trăiască. Dar ce vor câştiga? Mă mir! Dacă cineva este tânăr atunci se justifică, dar un bătrân să încerce să-şi prelungească viaţa, asta nu o mai înţeleg. Altceva este să facă un tratament pentru a putea suferi oarecum durerea. Adică nu vrea să-şi prelungească viaţa, ci doreşte numai ca durerile să-i fie mai suportabile pentru a se putea sluji până când va muri. Da, aceasta are sens.

– Părinte, noi ne rugăm lui Dumnezeu ca să vă prelungească viaţa.

– Dar de ce? Nu spune Psalmistul că viaţa noastră va fi de şaptezeci de ani?

- Însă Psalmistul adaugă şi "iar de vor fi în putere optzeci de ani".

– Da, dar mai spune şi "ce este mai mult decât aceştia osteneală şi durere". Aşadar este mai bună odihna în cealaltă viaţă.

- Părinte, se poate ca cineva din smerenie să se simtă nepregătit duhovniceşte pentru cealaltă viaţă şi să dorească să mai trăiască pentru a se pregăti?

– Acesta este un lucru bun, dar de unde ştie că dacă va mai trăi nu va face mai rău?

- Părinte, când se împacă cineva cu gândul morţii?
- Mă întrebi când? Dacă va trăi Hristos în el, atunci moartea este bucurie. Dar să nu se bucure că va muri deoarece s-a îngreuiat de viaţă. Atunci când te bucuri de moarte în înţelesul cel bun, ea pleacă de la tine şi se duce să caute vreun fricos. Când vrei să mori, atunci nu mori. Cel care duce un trai mai bun se teme de moarte, deoarece este satisfăcut de viaţa lumească şi nu vrea să moară. Dacă i se spune despre moarte, el bate în masă şi spune: "Ferească Dumnezeu!". În timp ce acela care se chinuieşte, suferă, etc, consideră moartea ca o slobozire şi spune: "Păcat că nu a venit încă moartea să mă ia. O fi având de lucru în altă parte".

Puţini oameni îşi aşteaptă moartea cu nerăbdare. Cei mai mulţi însă mai au ceva de terminat şi de aceea nu vor să moară. Dar bunul Dumnezeu rânduieşte ca fiecare să moară numai atunci când crede El că îi este de folos. Oricum, un om duhovnicesc, fie tânăr, fie bătrân, trebuie să se bucure şi pentru faptul că trăieşte, dar şi pentru că va muri, însă să nu caute cu dinadinsul să moară, pentru că aceasta este sinucidere.

Pentru unul care a murit lumii şi a înviat duhovniceşte nu există deloc agonie, frică şi nelinişte, ci aşteaptă moartea cu bucurie, pentru că va merge lângă Hristos şi se va bucura veşnic. Dar se bucură şi pentru faptul că trăieşte, căci şi astfel tot lângă Hristos trăieşte şi simte încă de pe pământ o parte din bucuria Raiului, întrebându-se dacă există o bucurie mai mare în Rai decât cea pe care o simte pe pământ. Astfel de oameni se nevoiesc cu mărime de suflet şi lepădare de sine, şi deoarece îşi pun înaintea ochilor moartea şi se gândesc zilnic la ea, se pregătesc mai duhovniceşte, se nevoiesc cu mai mult curaj şi astfel biruiesc deşertăciunea.

Muribunzii

- Părinte, ni s-a cerut să ne rugăm pentru cineva care timp de mai multe zile se afla în agonia morţii şi nu-i ieşea sufletul.

– Dar de ce nu-i ieşea sufletul? S-a spovedit?

- Nu, nu a vrut să se spovedească. Părinte, adică chinul pe care îl suferă omul atunci când îşi dă sufletul se datorează păcătoşeniei lui?

- Aceasta nu este o regulă. Atunci când sufletul omului iese liniştit nu înseamnă că este într-o stare duhovnicească bună, dar nici nu înseamnă că au păcate multe cei care se chinuiesc la sfârşitul vieţii lor. Sunt unii care, din multa lor smerenie, cer cu stăruinţă de la Dumnezeu să aibă un sfârşit urât, pentru ca astfel să rămână necunoscuţi după moartea lor. Sau se poate ca cineva să aibă un sfârşit urât pentru a plăti puţin din datorie. Fiindcă l-au lăudat oamenii mai mult decât merita, Dumnezeu îngăduie ca acesta să facă nişte lucruri ciudate în ceasul morţii lui pentru a scădea în ochii oamenilor. Alteori Dumnezeu rânduieşte ca unii să se chinuiască în vreme ce-şi dau sufletul pentru că cei care sunt lângă el să înţeleagă cât de greu este în iad atunci când nu te aranjezi duhovniceşte încă de aici. În timp ce dacă ai actele în regulă, adică eşti pregătit duhovniceşte, treci dintr-o viaţă în alta fără ca vameşii să se mai apropie de tine.

- Părinte, unui muribund sau unuia care are o boală gravă este bine să-i spunem adevărul?

- Depinde ce fel de om este. Uneori mă întreabă câte un bolnav de cancer: “Ce spui. Părinte? Voi trăi sau voi muri?”. Dacă îi voi spune “vei muri”, va muri în acea clipă din pricina supărării. Dacă nu-i voi spune, prinde curaj şi înfruntă cu bărbăţie boala sa. Iar când se va maturiza îşi va ridica singur crucea sa şi va înainta. Şi astfel va mai putea trăi câţiva ani sprijinindu-şi familia şi pregătindu-se şi el şi cei ai lui pentru moarte. Fireşte nu-i spun că va trăi o mie de ani sau că ceea ce are nu este nimic, ci îi spun: “Omeneşte este greu să fii ajutat, însă pentru Dumnezeu nu este nimic greu. Tu caută numai să te pregăteşti”.

- Părinte, rudele sale şovăie să-l împărtăşească, ca să nu intre la gânduri.

– Adică să plece neîmpărtăşit ca să nu-şi dea seama că va muri şi astfel să se mâhnească? Nu, ci trebuie să-i spună: “Sfânta împărtăşanie este medicament. O să te ajute. Este bine să te împărtăşeşti”. Dacă se împărtăşeşte, se foloseşte şi în acelaşi timp se şi pregăteşte pentru cealaltă viaţă.

- Părinte, celor muribunzi trebuie să li se facă Sfântul Maslu?

– Celor care nu-şi pot da sufletul, li se citeşte "Slujba la ieşirea cu greu a sufletului". Sfântul Maslu se face pentru toţi bolnavii, nu numai pentru cei care se află la sfârşitul vieţii lor.

- Părinte, cele pe care le spune cineva atunci când nu-şi poate da sufletul au vreo legătură cu starea lui?

– Să nu tragem uşor concluzii. Se poate ca cineva în clipa când îşi dă sufletul să sufere, să se chinuiască, iar faţa lui să arate o expresie de durere şi de aceea unii cred că acela nu este într-o stare duhovnicească bună. Diferă însă expresia de durere de cealaltă care este sălbatică şi înfricoşată. Acela suferă, are durerea sa, sărmanul, iar ceilalţi pot spune că se luptă cu diavolii care au venit să-i ia sufletul.

- Părinte, un suflet care pleacă din această viaţă pregătit duhovniceşte va mai trece pe la vămi?

- Atunci când un suflet este pregătit duhovniceşte şi urcă la cer, diavolii nu-i pot face nici un rău. Iar dacă nu este pregătit, atunci este chinuit de ei. Uneori Dumnezeu îngăduie ca sufletul omului care are datorii să vadă vămile în clipa ieşirii lui pentru a ne ajuta pe noi care vom mai trăi, astfel încât să ne nevoim ca să ne achităm aici datoriile noastre. Vă aduceţi aminte de întâmplarea cu Teodora? Adică Dumnezeu rânduieşte ca unii să vadă anumite lucruri pentru a se folosi ceilalţi şi a se pocăi. În viaţa Sfântului Eufrosin citim că egumenul, după vedenia pe care a avut-o, s-a deşteptat cu merele în mână pentru a le vedea şi ceilalţi şi astfel să se folosească duhovniceşte. Uneori Dumnezeu iconomiseste ca sufletul să aibă un dialog în clipa ieşirii lui, pentru ca să se pocăiască însuşi omul care se află la sfârşitul vieţii lui sau cei care îl ascultă. Vezi că Dumnezeu are multe moduri de a-l mântui pe om. Uneori ajută prin îngeri, alteori prin încercări sau prin diferite semne.

Am cunoscut o femeie care se purta cu brutalitate cu bărbatul şi soacra ei, ajungând până acolo încât îi bătea pe amândoi. Aceea umbla pe la vecine şi stătea de vorbă, iar pe soacra ei, care era bătrână, o trimitea în fiecare zi la ogor. Mergea sărmana bătrână în fiecare zi la ogor, două ceasuri de mers pe jos, târându-şi picioarele şi lucra de dimineaţă până seara fără să se plângă. Şi a făcut aceasta până într-o zi când, de îndată ce s-a întors acasă, ruptă de oboseală, a căzut jos şi i-a spus nurorii ei: "Arhanghelul Mihail îmi ia sufletul. Iar tu, fiică, şterge sângele". "Care sânge, mamă?" o întrebă nora cu nelinişte, pentru că nu vedea să aibă sânge pe trupul ei. "Iată, fiică, sângele care curge. Şterge-l, şterge-l!". Când nora căuta să vadă mai

bine, bătrâna îşi dădu sufletul. După această întâmplare nora şi-a venit în simţiri şi şi-a schimbat viaţa; din fiară a devenit miel. A fost iconomia lui Dumnezeu ca s-o vadă pe soacra sa dându-şi sufletul cu aceste cuvinte şi că Arhanghelul Mihail ia sufletul, chipurile, cu sabia, pentru ca să se înfricoşeze şi să se pocăiască. Adică Dumnezeu i-a vorbit pe limba pe care o înţelegea ea, ca să-şi revină deoarece se vede că avea intenţie bună.

- Părinte, atunci când muribundul îşi strigă rudele lui moarte, ce înseamnă?

- De multe ori se întâmplă şi aceasta, pentru a primi o lecţie bună ceilalţi care sunt lângă muribund. Am cunoscut o femeie bogată, care avea o viaţă sfântă. Nu se căsătorise, ci rămăsese cu sora ei căreia îi dăduse toată averea. Cumnatul ei, care a murit după ea, a început să o strige atunci când îşi dădea sufletul: "Despina, vino să ne iertăm! Să mă ierţi, căci mult te-am chinuit! Iartă-mă!". "Dar unde este Despina?" l-am întrebat. "Iat-o, nu o vedeţi? Iată, acolo este!" le-a răspuns şi apoi şi-a dat sufletul.

- Părinte, oamenii se pot ierta şi în felul acesta,chiar şi în ultima clipă a vieţii lor, cu cineva care deja a murit?

- Dumnezeu îngăduie ca oamenii să se ierte chiar şi în felul acesta, deoarece omul în clipa morţii se pocăieşte şi simte nevoia să ceară iertare.

Sinuciderea

- Părinte, unii oameni atunci când întâmpină o mare greutate în viaţa lor imediat se gândesc să se sinucidă.

- Intră egoismul la mijloc. Cei mai mulţi care se sinucid îl ascultă pe diavolul care le spune că dacă-şi vor pune capăt vieţii vor scăpa de chinul lăuntric prin care trec şi din egoism se sinucid. Dacă, de pildă, cineva fură ceva şi se dovedeşte că a furat, spune: "S-a terminat, am ajuns de batjocura lumii" şi în loc să se pocăiască, să se smerească şi să se spovedească pentru a se uşura, se sinucide. Altul se sinucide pentru că fiul său este paralizat. "Cum să am eu un copil paralizat?", spune el şi se deznădăjduieşte. Dacă este răspunzător pentru faptul că este paralizat şi recunoaşte aceasta, atunci să se pocăiască. Cum îşi pune capăt vieţii şi-şi lăsă copilul pe drumuri? Nu va fi mai răspunzător după aceea?

- Părinte, adeseori auzim despre cineva care s-a sinucis că ar fi avut probleme psihologice.

- Bolnavii psihici, atunci când se sinucid, au circumstanţe atenuante, pentru că mintea lor este stricată. Chiar şi nori de ar vedea, simt o senzaţie de apăsare, de sufocare. Iar dacă mai au şi vreo supărare, atunci au o îndoită "înnourare". Însă pentru cei care se sinucid fără să fie bolnavi mintal – precum şi pentru eretici – Biserica nu se roagă, ci îi lăsă la judecata şi mila lui Dumnezeu. Preotul nu pomeneşte numele lor la Proscomidie, nici nu le scoate miride, deoarece prin sinucidere se leapădă, dispreţuiesc viaţa care este un dar al lui Dumnezeu. Este ca şi cum le-ai arunca pe toate în obrazul lui Dumnezeu.
Noi însă trebuie să facem multă rugăciune pentru cei care se sinucid, pentru ca Bunul Dumnezeu să facă ceva şi pentru ei, deoarece nu ştim ce s-a întâmplat de s-au sinucis, nici în ce stare s-au aflat în ultima clipă. Se poate că în clipa în care şi-au dat sufletul să se fi pocăit, să fi cerut iertare de la Dumnezeu şi astfel să fi fost primită pocăinţa lor, iar sufletul lor să fi fost luat de îngerul Domnului.

Am auzit că o fată dintr-un sat s-a dus odată cu capra la păscut. A legat-o în livadă, iar ea s-a dus mai departe şi se juca. Luându-se cu joaca a uitat de capră, care s-a dezlegat şi a plecat. A căutat-o peste tot, dar nu a găsit-o şi s-a întors acasă fără capră. Atunci tatăl ei s-a mâniat foarte tare, a bătut-o şi a alungat-o de acasă, spunându-i: "Să te duci să cauţi capră. Iar dacă nu o găseşti, să mergi să te spânzuri". Sărmana copilă a pornit să caute capră. Se înnoptase şi ea încă nu se întorsese acasă. Părinţii ei văzând că s-a înnoptat au pornit neliniştiţi să-şi caute copilul. Au căutat mult şi în cele din urmă au găsit-o pe copilă spânzurată de un copac. Îşi legase gâtul cu funia caprei şi aşa se spânzurase, nenorocita avea mărime de suflet şi a luat după litera cele pe care i le-a spus tatăl ei. Apoi au îngropat-o în afara cimitirului.

Fireşte, Biserica a făcut bine că a îngropat-o în afara cimitirului pentru a-i frâna pe cei care se sinucid pentru lucruri de nimic, dar şi Hristos va face bine dacă o va băga în Rai.

"Ca să nu vă întristaţi, ca ceilalţi, care nu au nădejde"

Moartea copiilor

- Părinte, o mamă al cărei copil a murit acum nouă ani vă roagă să faceţi o rugăciune ca să-l vadă cel puţin în somn, pentru a se mângâia.
– Câţi ani avea copilul? Era mic? Aceasta are importanţă. Dacă copilul a fost mic, i-ar fi apărut în vis dacă mama ar fi fost pregătită duhovniceşte, astfel încât să nu se tulbure la vederea lui. Aşadar mama este pricina că nu i se arată copilul.

- Părinte, în loc să i se arate copilul mamei care cere acest lucru, se poate să se arate altcuiva?

– Cum nu se poate? Dumnezeu rânduieşte aceasta numai dacă vede că va exista folos duhovnicesc. Atunci când aud despre moartea vreunui tânăr, mă mâhnesc, dar omeneşte. Pentru că dacă vom cerceta lucrurile mai în profunzime, vom vedea că, cu cât creşte cineva, cu atât mai multă nevoinţă trebuie să facă, căci adaugă şi mai multe păcate. Mai ales atunci când este mirean, cu cât trec anii, în loc să-şi îmbunătăţească starea duhovnicească, o înrăutăţeşte cu griji, cu nedreptăţiţi, etc. De aceea omul este mai câştigat atunci când îl ia de tânăr.

- Părinte, de ce îngăduie Dumnezeu ca să moară atâţia oameni tineri?

- Nimeni nu a făcut învoială cu Dumnezeu când va muri. Însă El îl ia pe fiecare om în clipa cea mai potrivită a vieţii lui, cu o moarte prin care să-i aducă iertare de păcate şi mântuirea sufletului său. Dacă vede că cineva va deveni mai bun, îl lasă să trăiască. Iar dacă vede că va deveni mai rău, atunci îl ia ca să-l mântuiască. Pe unii care duc o viaţă păcătoasă dar au dispoziţia de a face binele, îi ia lângă El mai înainte de a apuca să-l facă, deoarece Dumnezeu ştie că ar fi făcut binele de îndată ce li s-ar fi dat ocazia. Este ca şi cum le-ar spune: “Nu vă osteniţi! Ajunge buna voastră intenţie”. Pe un altul, deoarece este foarte bun, îl alege şi îl ia lângă El pentru că Raiul are nevoie de boboci de floare.

Fireşte, pentru părinţi şi rude este puţin cam greu să înţeleagă această. Vezi, moare un copil şi Hristos îl ia ca pe un îngeraş, însă părinţii plâng şi se tânguiesc, în timp ce ar fi trebuit să se bucure. Pentru că de unde ştiu ei ce ar fi devenit el atunci când ar fi crescut? Oare s-ar fi putut mântui?

În 1924, când am plecat din Asia Mică cu corabia pentru a veni în Grecia, eu eram prunc. Corabia era plină de refugiaţi şi aşa cum eram înfăşat de mama mea, un marinar a călcat pe mine. Mama crezând că am murit a început să plângă. O consăteancă însă a desfăcut fesele şi a văzut că nu păţisem nimic. Dacă aş fi murit atunci, sigur aş fi mers în Rai. Acum, însă, când am atâţia ani şi am făcut atâta asceză, nu sunt sigur că voi merge în Rai.

Dar şi pe părinţi îi ajută moartea copiilor lor. Trebuie să ştie că din clipa aceea au un mijlocitor în Rai. Iar atunci când vor muri, vor veni copiii lor cu ripide în mâini la poarta Raiului pentru a întâmpina sufletul lor. Iar aceasta nu este un lucru mic. Copiilor care au fost chinuiţi aici de boli sau de vreo infirmitate, Hristos le va spune: “Veniţi în Rai şi alegeţi-vă locul cel mai bun”. Atunci aceia îi vor spune:

“Este frumos aici, Hristoase al nostru, dar o vrem şi pe mămica noastră lângă noi”. Iar Hristos îi va asculta şi o va mântui într-un chip oarecare şi pe mamă.

Desigur, mamele nu trebuie să ajungă în cealaltă extremă. Unele mame cred despre copilul lor care a murit că a devenit sfânt şi astfel cad în înşelare.

O mamă a vrut să-mi dea drept binecuvântare un lucru de la fiul ei care murise, deoarece credea că a ajuns sfânt. “Este binecuvântare să dau din lucrurile copilului?”. “Nu, i-am spus. Este mai bine să nu dai”.

Alta, în seara Joii Mari, a lipit de Crucea Mântuitorului fotografia fiului ei pe care îl omorâseră germanii şi spunea: “Şi copilul meu a pătimit ca Hristos”. Femeile care stăteau şi privegheau lângă Crucea Celui Răstignit au lăsat-o, ca să nu o rănească. De vreme ce era rănită sufleteşte ce puteau să-i spună?

Mângâierea celor îndoliaţi

- Părinte, de câtă putere sufletească au trebuinţă oamenii pentru a înfrunta moartea năprasnică?

- Dacă au înţeles sensul cel mai adânc al vieţii, află putere să înfrunte moartea, pentru că o înfruntă duhovniceşte. Câţi copii nu se distrug cu motoretele! Câţi tineri nu mor cu motocicletele! Ridică motocicleta pe roata din spate şi astfel uşor se răstoarnă şi îşi sparg capetele. Consideră mare ispravă a ridica cât mai mult motocicleta. Vezi ce le dă diavolul în gând să facă, pentru a se lovi la cap? Dacă ar merge cum trebuie, chiar de ar avea vreun accident, se poate să se lovească în altă parte şi să nu se nenorocească. Dar fiindcă îngăduie Dumnezeu răutatea diavolului sau neatenţia tânărului, înseamnă că va ieşi ceva bun.

- Atunci, Părinte, de ce Biserica noastră se roagă “pentru ca să se păzească” de moarte năprasnică?

– Aceasta este altceva. Biserica cere de la Dumnezeu ca să nu ne găsească moartea nepregătiţi.

- Părinte, o mamă este nemângâiată deoarece copilul ei a fost omorât de o maşină în timp ce mergea la servici.

– Întreab-o: “Oare din răutate a lovit acel şofer pe copilul tău? Tu l-ai trimis la servici ca să-l omori? Nu. Aşadar să spui: “Slavă Ţie, Dumnezeule?”, pentru că

fiul tău ar fi putut deveni un vagabond, însă Dumnezeu l-a luat la vremea potrivită. Acum este asigurat în cer. De ce plângi? Ştii că prin plânsul tău îl chinuieşti pe copil? Vrei ca fiul tău să se chinuiască sau să se bucure? Îngrijeşte-te să-i ajuţi pe ceilalţi copii ai tăi, care sunt departe de Dumnezeu. Pentru ei să plângi”.

Iată că şi ieri a venit o mamă şi mi-a spus plângând: “Dumnezeu mi-a luat pe scumpul şi singurul meu copil” şi îl învinuia pe Dumnezeu. “Dacă te gândeşti bine, i-am spus, Dumnezeu te-a cinstit. Căci aşa botezat cum era, l-a luat lângă El îngeraş. Acesta este acum îngeraş, iar tu te cerţi cu Dumnezeu? Vei vedea mai târziu ca el va mijloci pentru tine la Dumnezeu”. După aceea, când mi-a vorbit despre viaţa ei, mi-a spus că ar fi putut avea mulţi copii, dar atunci când a fost tânără nu a vrut să aibă nici unul.

Câte mame nu se roagă şi cer ca să fie lângă Dumnezeu copiii lor! “Nu ştiu ce vei face. Dumnezeul meu, spun ele, dar vreau numai să se mântuiască copilul meu; să fie lângă Tine”. Dacă Dumnezeu vede că acesta apucă pe un drum greşit, că se îndreaptă spre pierzare şi că nu există un alt mod de a se mântui, îl ia în felul acesta. Îngăduie, de pildă, ca unul beat să-l lovească cu maşina şi să-l omoare şi astfel îl ia lângă El. Iar în cazul că ar fi devenit mai bun, Dumnezeu ar fi împiedicat accidentul. După aceea se trezeşte şi cel care l-a lovit pe copil, îşi vine în simţiri şi este chinuit toată viaţa de mustrarea conştiinţei sale. “Am făcut o crimă”, spune el şi îl roagă mereu pe Dumnezeu să-l ierte. Şi astfel se mântuieşte şi acela. Dar şi mama, prin durerea ei, se gândeşte la moarte şi se pregăteşte pentru cealaltă viaţă, mântuindu-se astfel şi ea. Vedeţi cum rânduieşte Dumnezeu ca prin rugăciunea mamei să se mântuiască suflete? Dar dacă mamele nu înţeleg aceasta, atunci se ceartă cu Dumnezeu. Câte nu trage şi Dumnezeu cu noi!

Atunci când cineva încetează de a mai înfrunta lucrurile lumeşte, află odihna. Pentru că, altfel cum ar fi cu putinţă ca omul să se mângâie cu adevărat dacă nu crede în Dumnezeu şi în viaţa cea adevărată şi veşnică de după moarte?

Atunci când eram la Mănăstirea Stomio, în Konita trăia o văduvă care mergea mereu la cimitir şi striga acolo ore întregi. Pe toţi îi răscolea cu strigătele ei. Se lăsase pradă durerii şi îşi lovea capul de piatra mormântului. Îşi vărsa acolo toată durerea ei. Mergeau unii şi o luau de acolo, dar ea se întorcea iarăşi. Iar aceasta s-a petrecut ani de zile. Bărbatul ei fusese omorât de germani, iar fiica ei, după câţiva ani de la moartea tatălui ei, când abia împlinise nouăsprezece ani, a murit de inimă şi astfel rămăsese singura sărmana. Dacă va privi cineva lucrul acesta numai la suprafaţă, va spune: “De ce îngăduie Dumnezeu aşa ceva?”. Dar şi acea femeie tot la suprafaţă înfrunta durerea ei şi nu se putea mângâia. Odată, atunci când am mers

să văd ce se întâmplă, mi-a spus: “De ce a făcut Dumnezeu aceasta? Bărbatul meu a murit în război. Am avut o fată, dar mi-a luat-o şi pe aceasta…”. Spunea vrute şi nevrute şi se certa cu Dumnezeu. După ce am lăsat-o să se uşureze puţin, i-am spus: “Să-ţi spun şi eu ceva. L-am cunoscut pe bărbatul tău. Era un om foarte bun. A murit în război îndeplinindu-şi datoria sfântă pentru Patrie şi de aceea Dumnezeu nu-l va lăsa. Apoi ţi-a lăsat pentru câţiva ani pe fiica ta lângă tine şi astfel ai avut puţină mângâiere. Şi fiindcă se putea ca ea să apuce pe un drum greşit, Dumnezeu a luat-o în acea stare bună în care se afla pentru a o mântui”. Deşi bărbatul ei a fost un om foarte liniştit, ea însă era puţin lumească. Fireşte, nu i-am spus: “Tu ai fost o femeie lumească…”, ci am întrebat-o: “Acum ce te gândeşti să faci? Iubeşti lumea?”. “Nu vreau să văd nimic şi pe nimeni”, mi-a răspuns. “Vezi, i-am spus, acum lumea a murit şi pentru tine. Durerea te ajută şi nu te interesează nici un lucru lumesc. Şi astfel în curând veţi fi toţi împreună în Rai. Cui a mai făcut Dumnezeu o astfel de cinste? Ai înţeles aceasta?”. După această discuţie a încetat să mai meargă la cimitir. De îndată ce a fost ajutată să înţeleagă sensul cel mai adânc al vieţii, s-a liniştit.

- Părinte, am auzit că atunci când cineva este ucis îşi ispăşeşte păcatele pentru că i le ia ucigaşul.

– Are circumstanţe atenuante într-un fel şi îi poate spune lui Dumnezeu: “Eu m-aş fi pocăit, însă acesta m-a ucis”. Şi astfel greutatea va cădea asupra ucigaşului. Unii care nu au minte spun: “Dacă ar exista Dumnezeu, nu ar lăsa să se facă mereu crime ci i-ar pedepsi pe criminali”. Dar ei nu înţeleg că Dumnezeu îi lasă pe criminali să trăiască pentru a fi fără răspuns în Ziua Judecăţii, căci nu s-au pocăit cu toate că El le-a dat destui ani pentru a se pocăi, în timp ce pe cei care au fost ucişi îi va aranja cumva.

Moartea este o despărţire pentru câţiva ani

Trebuie să înţelegem că în realitate omul nu moare, ci moartea este numai o trecere dintr-o viaţă în alta. Este o despărţire pentru o mică perioadă de timp. Precum atunci când cineva, să spunem, pleacă în străinătate pentru un an, cei ai lui se mâhnesc deoarece se vor despărţi de el vreme de un an sau dacă va lipsi zece ani sunt cuprinşi de mâhnirea despărţirii de zece ani, tot astfel trebuie să vadă şi despărţirea de persoanele lor iubite prin moarte. Dacă moare cineva, iar cei apropiaţi ai lui sunt în vârstă, să spună: “Ne vom întâlni după cincisprezece ani”. Iar de sunt tineri să spună: “Ne vom întâlni după cincizeci de ani”. Fireşte, îl doare pe fiecare moartea unei rude, dar este trebuinţă de înfruntare duhovnicească. Ce spune Sfântul Apostol Pavel? “Ca să nu vă întristaţi, ca ceilalţi care nu au

nădejde”. De câte ori să-l fi văzut aici pe pământ? O dată pe lună? Să se gândească că acolo îl va vedea mereu, numai atunci se justifică să ne neliniştim, când cel care pleacă nu a avut o viaţă bună. Dacă, de pildă, a fost nemilostiv, atunci dacă într-adevăr îl iubim şi vrem să-l întâlnim în cealaltă viaţă, trebuie să facem multă rugăciune pentru el”.

Morţii vinovaţi

– Părinte, atunci când omul moare, conştientizează imediat în ce stare se află?

- Da, îşi revine şi spune: “Ce am făcut? Dar ce folos!”. Precum un om beat, care, de pildă, îşi omoară mama, râde, cântă, deoarece nu-şi dă seama ce a făcut, iar atunci când se trezeşte plânge, se tânguieşte şi spune: “Ce am făcut?”, tot astfel şi cei care în această viaţă fac neorânduieli sunt ca nişte beţi. Nu-şi dau seama ce fac şi nu-şi simt vinovăţia lor. Însă abia atunci când mor le pleacă această beţie şi îşi revin. Li se deschid ochii sufletului lor şi îşi conştientizează vinovăţia lor, pentru că sufletul, atunci când iese din trup, se mişcă, vede şi percepe totul cu o repeziciune foarte mare.

Unii întreabă când va fi a Doua Venire. Însă pentru omul care moare se face într-un fel a Doua Venire, deoarece este judecat potrivit cu starea în care l-a aflat moartea.

- Părinte, cum sunt acum cei din iad?

- Sunt vinovaţi şi întemniţaţi, chinuindu-se potrivit cu păcatele pe care le-au făcut şi aşteptând să se facă Judecata de Apoi. Există acolo condamnaţi cu pedepse mari, există însă şi vinovaţi cu pedepse mai uşoare.

- Dar Sfinţii şi tâlharul?

- Sfinţii şi tâlharul sunt în Rai, dar nu au primit încă slava desăvârşită, aşa cum nici vinovaţii din iad nu au primit osânda deplină. Deşi Dumnezeu a spus de atâtea veacuri: “Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia Cerurilor, cu toate acestea adaugă timp, amânând sfârşitul, deoarece aşteaptă să ne îndreptăm. Dar noi rămânând în ticăloşiile noastre, îi nedreptăţim pe Sfinţi, pentru că nu pot primi slava desăvârşită pe care o vor lua după Judecata de Apoi.

Rugăciunea şi parastasele pentru cei adormiţi

– Părinte, morţii vinovaţi se pot ruga?

- Îşi vin întru simţiri şi cer ajutor, dar nu se pot ajuta pe ei înşişi. Toţi cei care se află în iad numai un singur lucru şi-ar dori de la Hristos: să trăiască cinci minute pentru a se pocăi. Noi, cei care trăim, avem posibilităţi de pocăinţă, în timp ce sărmanii răposaţi, nu-şi mai pot îmbunătăţi ei singuri starea lor, ci aşteaptă ajutor de la noi. De aceea suntem datori să-i ajutăm cu rugăciunea noastră.

Îmi spune gândul că numai zece la sută din morţii vinovaţi se află în stare demonică şi acolo unde sunt îl hulesc pe Dumnezeu precum fac diavolii. Nu cer ajutor, dar nici nu vor să primească ajutor. Ce poate să mai facă Dumnezeu cu unii ca aceştia? Se aseamănă unui copil care se depărtează de tatăl său, îi risipeşte toată averea, iar pe deasupra îl mai şi înjură. Ei, atunci ce să-i mai facă tatăl său? Însă ceilalţi vinovaţi care au puţină mărime de suflet îşi simt vinovăţia lor, se căiesc şi suferă pentru păcatele lor. Cer ca să fie ajutaţi şi într-adevăr sunt ajutaţi de rugăciunile credincioşilor. Adică Dumnezeu le dă posibilitatea să fie ajutaţi mai înainte de a se face a Doua Venire. Şi precum în această viaţă, dacă cineva este prieten cu împăratul poate mijloci şi ajută un vinovat, tot astfel şi cel care este prieten cu Dumnezeu poate mijloci la El prin rugăciunea sa şi astfel să mute pe morţii vinovaţi dintr-o "temniţă" în alta mai bună, dintr-o "celulă" în alta mai bună. Sau îi poate muta chiar într-o "cameră" sau într-un "apartament".

Aşa cum îi uşurăm pe cei întemniţaţi cu sucuri răcoritoare, etc, pe care le ducem atunci când îi cercetăm, tot astfel şi pe morţi îi uşurăm prin rugăciunile şi milosteniile pe care le facem pentru sufletele lor. Rugăciunile credincioşilor pentru cei adormiţi şi parastasele sunt ultima posibilitate pe care le-o dă Dumnezeu celor răposaţi pentru a fi ajutaţi înainte de a se face Judecata de Apoi. După ea nu vor mai putea fi ajutaţi cu nimic.

Dumnezeu vrea să-i ajute pe cei adormiţi, deoarece suferă pentru pierzania lor, dar nu o face pentru că are nobleţe. Nu vrea să-i dea diavolului dreptul să-I spună: "Cum îl mântuieşti pe acesta de vreme ce nu s-a ostenit?" Însă atunci când noi ne rugăm pentru cei adormiţi, îi dăm dreptul lui Dumnezeu să intervină. El se înduioşează mai mult atunci când facem rugăciune pentru cei răposaţi decât pentru cei vii.

De aceea şi Biserica noastră are rânduiala parastaselor. Parastasele sunt cel mai bun avocat pentru sufletele celor adormiţi. Au puterea să scoată un suflet chiar şi din iad. Şi voi să faceţi la fiecare Sfânta Liturghie coliva pentru cei adormiţi. Grâul are semnificaţia lui, căci spune Scriptura: "Se seamănă întru stricăciune, înviază întru nestricăciune". În lume sunt unii care se îngreuiază să fiarbă puţin grâu şi duc la biserică stafide, covrigi, colaci, ca să facă preoţii parastas. Dar în Sfântul Munte

vezi nişte bătrânei, sărmanii, care la fiecare Sfânta Liturghie fac colivă pentru morţi şi pentru Sfântul pe care îl prăznuiesc pentru a primi binecuvântarea lui.

- Părinte, cei care au murit de curând au mai multă nevoie de rugăciune?

Atunci când intră cineva în temniţă, nu-i vine mai greu la început? Să facem rugăciune pentru răposaţii care nu au plăcut lui Dumnezeu, pentru ca să facă ceva şi pentru ei. Şi mai ales când ştim că cineva a fost nemilostiv – vreau să spun că părea a fi nemilostiv, pentru că se poate să credem că a fost aşa, dar în realitate să nu fi fost – şi a avut o viaţă păcătoasă, atunci să facem mai multă rugăciune. Sfinte Liturghii, Patruzeci de Sfinte Liturghii pentru sufletul aceluia şi să dăm milostenie1 săracilor pentru mântuirea sufletului său, pentru că, rugându-se săracii "Dumnezeu să-l ierte". Acela să fie înduplecat şi să-i miluiască. Şi astfel ceea ce nu a făcut acela facem noi pentru el. În timp ce un om care a avut bunătate, adică a avut intenţie de a face bine, chiar dacă viaţa lui nu a fost creştinească, numai cu puţină rugăciune este ajutat foarte mult.

Cunosc multe cazuri care mărturisesc cât de mult sunt ajutaţi cei adormiţi de rugăciunea oamenilor duhovniceşti. Odată a venit cineva la Colibă şi mi-a spus plângând: "Părinte, nu am făcut rugăciune pentru un oarecare cunoscut de al meu care a murit şi de aceea mi-a apărut în somn spunându-mi: «De douăzeci de zile nu am mai primit nici un ajutor de la tine. M-ai uitat şi acum sufăr». Şi într-adevăr, îmi spuse acela, de douăzeci de zile m-am luat cu diferite treburi şi nici pentru mine nu m-am rugat".

- Părinte, atunci când moare cineva şi rudele lui ne cer să ne rugăm pentru el, este bine să facem în fiecare zi câte un şirag de metanii (o sută de rugăciuni) până la împlinirea celor patruzeci de zile?

- Dacă faci rugăciune pentru el, pune şi pe alţi adormiţi. De ce să meargă un tren la destinaţie numai cu un singur pasager de vreme ce mai încap şi alţii? Câţi răposaţi, sărmanii, nu au nevoie de ajutor, dar nu au pe nimeni care să se roage pentru ei! Unii fac parastase foarte dese, dar numai pentru vreun apropiat de-al lor. Dar în felul acesta nu este ajutat nici acela, pentru că rugăciunea lor nu este atât de bine plăcută lui Dumnezeu. Dacă tot fac atâtea parastase pentru acel suflet, să facă în acelaşi timp şi pentru străini.

- Părinte, mă preocupă uneori mântuirea tatălui meu, pentru că nu a avut nici o legătură cu Biserica.

- Nu poţi şti judecata lui Dumnezeu şi nici dacă acela nu s-a pocăit în ultima clipă. Dar când te preocupă aceasta? În fiecare sâmbătă?

- Nu am urmărit acest lucru. Dar de ce să mă preocupe în fiecare sâmbătă?

- Pentru că pe această zi o pretind cei morţi.

- Părinte, morţii care nu au oameni să se roage pentru ei sunt ajutaţi de rugăciunile celor care se roagă pentru toţi morţii în general?

- Desigur că sunt ajutaţi. Eu, atunci când mă rog pentru toţi cei adormiţi, îi văd în somn pe părinţii mei, pentru că şi ei se mângâie de rugăciunea pe care o fac. De fiecare dată când se face Sfânta Liturghie la Coliba mea, fac şi un parastas de obşte pentru toţi adormiţii, şi mă rog pentru împăraţi, arhierei, etc, iar la urmă spun "şi pentru cei ale căror nume nu s-au pomenit".

Dacă vreodată nu fac rugăciuni pentru cei adormiţi, îmi apar înainte morţi cunoscuţi. Pe o rudă de a mea care a murit în război am văzut-o stându-mi înainte după Sfânta Liturghie, în vremea parastasului, pentru că numele ei nu-l pomenisem la parastas alături de numele celorlalţi adormiţi, deoarece fusese pomenită la Proscomidie împreună cu eroii care au căzut în luptă. Şi voi să nu daţi să se pomenească la Sfânta Proscomidie numai numele bolnavilor, ci şi numele morţilor, pentru că mai multă nevoie de ajutor au aceştia.

Cel mai bun parastas pentru cei morţi

Parastasul cel mai bun dintre toate pe care îl putem face pentru cei morţi este viaţa noastră petrecută cu luare aminte, nevoinţa pe care o facem pentru a ne tăia neputinţele şi a ne curăţa sufletul. Pentru că dezlipirea noastră de lucrurile materiale şi de patimile sufleteşti, pe lângă faptul că ne pricinuieşte nouă uşurare, are ca rezultat şi uşurarea sufletelor celor adormiţi din tot neamul nostru. Cei adormiţi se bucură atunci când un urmaş de-al lor se află lângă Dumnezeu. Dacă noi nu suntem într-o stare duhovnicească bună, atunci suferă părinţii noştri adormiţi, moşii şi strămoşii şi tot neamul nostru. "Uită-te ce nepot am făcut!" spun ei şi se mâhnesc. Dacă însă suntem într-o stare duhovnicească bună, se bucură pentru că şi ei au contribuit la naşterea noastră, iar Dumnezeu într-un anumit fel este obligat să-i ajute. Adică ceea ce va da bucurie celor adormiţi este străduinţa noastră de a bineplăcea lui Dumnezeu, astfel încât să-i întâlnim în Rai şi astfel să trăim cu toţii împreună în viaţa cea veşnică.

Prin urmare merită osteneala să lovim în omul nostru cel vechi ca să se facă nou, astfel încât să nu se vatăme nici pe sine, nici pe ceilalţi oameni, ci să se ajute atât pe sine însuşi, cât şi pe ceilalţi, fie ei vii sau morţi.

Îndrăzneala drepţilor la Dumnezeu

- Părinte, în Epistola Sfinţiei Voastre către fraţii începători scrieţi: "Cu toate că adevăraţii monahi îşi dau seama că bucuria de care se desfată în această viaţă este doar o parte din bucuria Raiului şi că în Rai va fi mult mai multă, totuşi, din multa lor dragoste faţă de aproapele, vor să trăiască pe pământ pentru a-i ajuta pe oameni cu rugăciunea, ca astfel Dumnezeu să intervină şi lumea să fie ajutată".

- Scrie: "Vor să trăiască pe pământ ca să pătimească împreună cu oamenii şi să-i ajute cu rugăciunea".

- Părinte, dar oare în cealaltă viaţă un călugăr virtuos nu va putea ajuta cu rugăciunea sa pe oameni?

- Da, şi în cealaltă viaţă va putea ajuta cu rugăciunea, însă nu va suferi. În timp ce aici împreună pătimeşte, nu petrece în bucurie, cu faţă zâmbitoare şi privire veselă. Şi cu cât suferă mai mult pentru aproapele său, cu atât mai mult este răsplătit cu mângâiere dumnezeiască, iar aceasta este într-un anumit fel şi vestirea că aproapele este ajutat. Această bucurie paradisiacă este răsplătirea dumnezeiască pentru durerea ce o simte pentru fratele său.

- Părinte, adică Sfinţii pe care îi chemăm să ne ajute nu suferă împreună cu noi?

- Acolo nu este durere, copilaşul meu! În Rai să sufere? Oare nu se spune: "Unde nu este durere, nici întristare, nici suspin"? Iar Sfinţii privesc numai la răsplata dumnezeiască pe care o vor primi toţi oamenii care se chinuiesc în această viaţă şi aceasta îi face să se bucure. Dar oare Dumnezeu, Care are atâta dragoste, atâta milostivire, cum suferă această mare durere a oamenilor? O suferă deoarece ştie cât de mare este răsplata dumnezeiască care îi aşteaptă. Aşadar cu cât mai mult se chinuiesc oamenii aici, cu atât mai multă răsplată le pregăteşte Dumnezeu în cer. În timp ce noi nu vedem toate acestea şi de aceea pătimim împreună cu cei ce suferă. Iar cel care vede puţin aceste lucruri nu suferă atât de mult.

- Părinte, atunci când îl rugăm pe Dumnezeu pentru un oarecare răposat care nu are nevoie, se pierde această rugăciune?

- Cum să se piardă? Atunci când spunem “odihneşte pe robul Tău cutare“, iar acela în cealaltă viaţă se află într-o stare bună, nu se supără, ci mai degrabă este înduioşat. “Ia te uită, spune el, eu sunt într-o stare bună, iar aceia se neliniştesc”. De aceea, cuprins de mărinimie, ne ajută mai mult, rugându-se lui Dumnezeu pentru noi. Dar de unde poţi şti în ce stare se află acela? În mod firesc, mai întâi faci rugăciune pentru cei despre care ştii că prin viaţa lor au mâhnit pe Dumnezeu numai după aceea te rogi pentru toţi cei adormiţi.

Judecata de Apoi

- Părinte, cum se curăţă sufletul?

- Când omul lucrează poruncile lui Dumnezeu, săvârşeşte o lucrare lăuntrică şi se curăţă de patimi atunci mintea i se luminează, ajunge la înălţimea contemplaţiei, iar sufletul străluceşte şi devine aşa cum a fost mai înainte de căderea celor întâi zidiţi. Dar în această stare se va afla după învierea morţilor. Însă omul îşi poate vedea învierea sufletului său mai înainte de învierea obştească dacă se va curăţi cu desăvârşire de patimi. Trupul lui va fi atunci îngeresc, nematerialnic şi nu va mai dori hrana cea pământească.

- Părinte, cum se va face Judecata de Apoi?

- La Judecata de Apoi se va descoperi într-o clipă starea fiecărui om şi el se va îndrepta înspre acolo unde va trebui să fie. Fiecare va vedea ca la televizor halul sufletului său şi starea duhovnicească a celuilalt.

Se va oglindi în aproapele său, după care va pleca capul şi va merge la locul lui. Atunci nu va putea spune, de pildă, o noră ce stătea picior peste picior înaintea soacrei ei care cu piciorul rupt îngrijea de nepoţelul ei: “Hristoase, de ce o bagi pe soacra mea în Rai, iar pe mine nu?”, deoarece îi va apărea înaintea ochilor ei acea scenă. Îşi va aduce aminte de soacra ei care deşi avea piciorul rupt îngrijea de nepoţel şi nu va avea îndrăzneala să meargă în Rai, căci nici nu va încăpea în el. Sau monahii vor vedea greutăţile, încercările pe care le-au avut mirenii şi cum le-au înfruntat şi dacă nu au trăit cum trebuie, îşi vor pleca capetele şi se vor îndrepta singuri într-acolo unde vor trebui să fie. Şi monahiile care nu au plăcut lui Dumnezeu vor vedea acolo mame eroine, care nici făgăduinţe nu au făcut, nici binecuvântările şi posibilităţile lor nu le-au avut, dar care s-au nevoit şi au ajuns la o stare duhovnicească înaltă. Iar ele, călugăriţele, se vor ruşina, văzând cu ce fel de lucruri josnice s-au ocupat şi s-au chinuit. Aşa îmi spune gândul că va fi Judecata. Adică Hristos nu va spune: “Tu, vino-ncoace! Ce ai făcut?” sau: “Tu vei merge în

iad, iar tu în Rai”, ci fiecare se va compara pe sine cu celălalt şi se va îndrepta înspre acolo unde va trebui să fie.

Viaţa ce va să fie

- Părinte, am adus dulciuri să le împărţiţi.

– Uită-te cum se bucură! În cealaltă viaţă vom spune: “De ce lucruri neînsemnate ne bucurăm! Cât demult ne emoţionau acelea!”. În timp ce acum ne tresăltă inima văzându-le.

- Părinte, cum vom putea înţelege aceasta încă de acum?

– Dacă o veţi înţelege de acum, nu o veţi spune în cealaltă viaţă. Oricum, cei care se află acolo sus o duc bine. Ştii ce lucru de mână fac ei acolo sus în cer? Slavoslovesc pe Dumnezeu.

- Părinte, de ce trupului mortului i se mai spune şi “rămăşiţe pământeşti”?

- Deoarece este ceea ce rămâne de la om aici pe pământ, după moartea lui. Căci adevăratul om, care este sufletul, se suie la cer. La Judecata de Apoi Dumnezeu va învia şi trupul, deoarece cu el a trăit şi a păcătuit. În cealaltă viaţă toţi vor avea acelaşi trup – trup duhovnicesc – aceeaşi înălţime şi cei scunzi şi cei înalţi, aceeaşi vârstă şi tinerii şi bătrânii şi pruncii, deoarece sufletul este acelaşi. Adică va exista o vârstă îngerească.

- Părinte, în cealaltă viaţă cei care vor fi în iad îi vor vedea pe cei care vor fi în Rai?

- Ascultă, aşa cum în vreme de noapte cei care sunt afară în întuneric îi văd pe cei care sunt înlăuntrul unei camere luminate, tot astfel şi cei care se află în iad îi văd pe cei care sunt în Rai. Iar aceasta va fi pentru ei un iad şi mai mare. Şi iarăşi, precum cei care în timpul nopţii se află în lumină şi nu-i văd pe cei care sunt afară în întuneric, tot astfel cei care se vor afla în Rai nu-i vor vedea pe cei care sunt în iad. Fiindcă de i-ar vedea pe cei osândiţi ar suferi, s-ar întrista pentru chinurile acelora şi astfel nu s-ar desfăta de Rai, căci acolo “nu este durere…”. Şi nu numai că nu-i vor vedea pe aceia, dar nici măcar nu-şi vor aduce aminte că au avut frate sau tată sau mamă, dacă nu-i va vedea pe aceia în Rai. “În ziua aceea vor pieri toate gândurile lui”, spune psalmistul. Pentru că de şi-ar aduce aminte, cum ar mai fi Rai? Pe lângă aceasta, cei care sunt în Rai vor crede că nu mai există alţi oameni

şi nici nu-şi vor mai aduce aminte de păcatele pe care le-au făcut. Fiindcă de-şi vor aduce aminte de păcatele lor, din multa lor mărime de suflet nu vor putea suferi gândul că L-au mâhnit pe Dumnezeu.

Iar cantitatea de bucurie a fiecărui suflet din Rai va fi diferită. Unul va avea un degetar de bucurie, altul un pahar, iar altul un bazin întreg. Însă cu toţii se vor simţi deplini şi nici unul nu va cunoaşte mărimea bucuriei şi a veseliei celuilalt. Bunul Dumnezeu le-a rânduit astfel pentru că, dacă ar cunoaşte unul că celălalt are mai multă bucurie, atunci nu ar fi Rai, deoarece ar exista nemulţumirea: “De ce acela să aibă mai multă bucurie, iar eu mai puţină?”. Adică în Rai fiecare va vedea slava lui Dumnezeu potrivit cu curăţia ochilor sufletului său. Iar măsura în care fiecare va vedea slava lui Dumnezeu nu va fi hotărâtă de El, ci va depinde de propria curăţie.

- Părinte, unii nu cred că există iad şi Rai.

- Nu cred că există iad şi Rai? Atunci cum este cu putinţă ca morţii să rămână în inexistenţă, de vreme ce sunt suflete? Dumnezeu este nemuritor, dar şi omul este nemuritor după har. Prin urmare, nemuritor va fi şi în iad. Pe lângă aceasta, Raiul şi iadul le trăieşte sufletul într-un anumit grad încă din această viaţă, potrivit cu starea în care se află.

Când cineva are mustrări de conştiinţă şi simte frică, tulburare, nelinişte, deznădejde sau este stăpânit de ură, invidie, etc, atunci trăieşte iadul. În timp ce, dacă înlăuntrul său există dragoste, bucurie, pace, blândeţe, bunătate, etc, atunci trăieşte Raiul. Totul este sufletul, deoarece el este cel care simte şi bucuria şi durerea. Iată, mergi la un mort şi spune-i cele mai plăcute lucruri, de pildă: “A venit fratele tău din America“, etc şi vei vedea că nu va înţelege nimic. Chiar dacă i-ai rupe mâinile şi picioarele, tot nesimţitor va rămâne. Prin urmare sufletul este cel care simte. Toate acestea nu le creează probleme de conştiinţă?

Sau să presupunem că ai un vis frumos şi de aceea te bucuri, inima simte o negrăită dulceaţă şi nu vrea să se mai termine. Te trezeşti şi te mâhneşti pentru că te-ai trezit. Sau ai un vis urât, în care se face că îţi rupi picioarele şi de durere plângi. Din pricina agoniei pe care o ai, te trezeşti cu lacrimi în ochi, dar văzând că nu ai păţit nimic, spui: “Bine că a fost numai un vis!”. Adică sufletul participă şi la bucurie şi la durere. Omul suferă mai mult din pricina unui vis urât decât atunci când acel lucru s-ar petrece în realitate. Tot astfel şi bolnavul, suferă mai mult noaptea decât ziua. La fel se întâmplă şi atunci când moare omul, va fi foarte dureros dacă va merge în iad. Gândiţi-vă să trăiască cineva un coşmar fără sfârşit şi să se chinuiască veşnic. Aici nu poţi suporta un vis urât nici măcar pentru câteva

minute. Cum dar vei putea suferi să fii veşnic – Doamne fereşte? – în mâhnire? De aceea este mai bine să nu mergem în iad. Voi ce spuneţi?

- Părinte, de atâta vreme ne nevoim să nu mergem în iad şi oare acolo să sfârşim?

- Dacă nu avem minte, acolo vom merge. Eu mă rog ca să meargă ori toţi în Rai, ori nici unul în iad. Nu spun bine? Este foarte dureros că, după atâtea pe care le-a făcut Hristos pentru noi oamenii, să mergem în iad şi astfel să-L mâhnim. Dumnezeu să păzească ca nu numai om, dar nici măcar pasăre să nu meargă în iad.

Bunul Dumnezeu să ne dea pocăinţa adevărată pentru a ne găsi moartea într-o stare duhovnicească bună şi astfel să ne sălăşluim în Împărăţia Lui cea cerească. Amin".

(în: Cuviosul Paisie Aghioritul, Viaţa de familie, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2003)

Sfântul Nicolae Velimirovici: Cuvânt puternic la pomenirea morţilor



Moşii de vară, ziua celor adormiţi întru Domnul

“Astăzi facem pomenirea morţilor. O, Doamne, câţi vii sunt printre cei morţi, şi câţi morţi sunt printre cei vii! Tu singur ştii, numeri, socoteşti. Iartă tot, şi mântuieşte pe toţi. Mila Ta, Doamne, să covârşească toate păcatele şi ruşinile noastre.

O, ce este omul? Spicul ierbii, precum a spus Ióv, pe care îl coseşte mâna lui Dumnezeu. Ce rămân? Paiele. Ce se ia cu mâna nevăzută? Spicul. Al Tău e sufletul, Doamne, iar trupul e al pământului. La despărţire, fiecare îşi ia ce-i al lui: pământul - trupul, Domnul - sufletul.

Cunoaşterea noastră este una cu necunoaşterea în amândouă cazurile: şi când privim la cel viu, şi când privim la cel mort. Nimic nu ştim deopotrivă, nici despre ce este viu, nici despre ce este mort.

Cel viu pregăteşte slava celui mort. Aceasta îi e osteneala vieţii. Când moare, se destramă şi slava.

Cel viu pregăteşte zestrea celui mort. Aceasta îi e grija vieţii. Când moare, zestrea o primeşte o văduvă străină.

Cel viu pregăteşte case şi hambare. Când moare, toţi se văd în case şi hambare, afară de el şi de ai lui.

Cel viu pregăteşte domenii şi moşii. Când moare, înscrisurile domeniilor şi moşiilor le poartă duşmanii lui.

Cel viu pregăteşte fiilor lui moştenire şi bunăstare. Când moare, moştenirea o iau cei de alt neam, iar de bunăstare au parte cei de alt neam.

Unde sunt coroanele? În groapa de gunoi.

Unde sunt mărgăritarele? În cenuşă.

Unde sunt cinstirile şi onorurile? În strunele rupte şi în timpanele sparte.

Unde este strălucirea feţei şi a ochilor? În obrajii umflaţi şi în bezna orbitelor goale.

Unde este farmecul rotunjimilor şi plinătăţii trupului? În viermăraia şi în murdăria de negrăit.

Unde sunt sânii atrăgători, care tresăltau de dragoste? În muşuroiul de sub copitele măgarilor.

Unde sunt mâinile mai scumpe decât aurul, care slujeau oaspeţilor? Acum sunt beţe uscate sub roţile căruţelor.

Unde sunt picioarele iuţi, care alergau să apere dreptatea? Iată-le sub furnicar, unde nu se mai vorbeşte de dreptate şi nedreptate.

Unde sunt chefurile petrecăreţilor, unde-i cântecul celor voioşi, unde-i larma celor puternici, unde-i vuietul celor trufaşi? Unde-i strigătul şi răcnetul celor năimiţi şi corupţi? O vor şti mai bine decât capul tău tălpile tale, când vor călca peste osemintele lor uscate, pentru că te vor înţepa şi te vor face să gemi.

Unde sunt împăraţii, Doamne? Întreabă slugile lor.

Unde sunt bogătaşii, Doamne? Întreabă cerşetorii.

Unde sunt femeile frumoase? Întreabă viermii şi râmele.

Pe deplin, nimica suntem în faţa lui Dumnezeu. Doamne Dumnezeul nostru, nimica suntem! Răsărim şi ne uscăm ca iarba. Ne risipim ca un nor fără apă. Ne ofilim ca florile în grădină. Ne înălţăm şi ne pierdem ca fumul şi aburul. Venim şi trecem ca nuntaşii. Ne auzim şi amuţim ca sunetul fluierului. Suntem ca un călător care poate zice: Bună dimineaţa!, dar nu-i mai e dat să spună: Bună seara! Suntem ca o poezie pe care o recită poetul şi, într-o clipă, se întrerupe.

Pe deplin, nimica suntem, Doamne Dumnezeul nostru! Nimic, nimic, nimic! Dar, de aceea, Tu eşti tot şi toate. Toată plinirea în Tine este. Toată bucuria, în Tine. De vei voi, Doamne, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi! Amin”.

(în: Sfântul Nicolae Velimirovici, Prin fereastra temniţei, Ed. Predania, 2009)

Sfântul Ioan Maximovici - Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va veni



Neîmpăcată şi fără margini ne-ar fi fost suferinţa pentru moartea celor apropiaţi, dacă nu ne-ar fi dăruit Dumnezeu viaţa veşnică. Fără sens ne-ar fi fost viaţa, dacă s-ar fi sfârşit o dată cu moartea. Ce folos atunci de la virtuţi, de la faptele bune? Au atunci dreptate cei ce au spus: „Să bem şi să mâncăm, căci mâine vom muri!” (I Cor. 15, 32).

Dar omul e făcut pentru nemurire, iar prin învierea Sa, Hristos le-a deschis celor ce cred în El şi trăiesc în dreptate porţile Împărăţiei Cereşti, porţile fericirii veş-nice.

Viaţa noastră pământească este o pregătire pentru viaţa viitoare şi, prin moa-rtea noastră, această pregătire se încheie. ***„Este rânduit oamenilor o dată să moară, iar după aceea să fie judecata” (Evr. 9, 27).*** Atunci omul îşi lasă toate grijile pământeşti, trupul se descompune, ca să se ridice din nou la învierea obş-tească. Dar sufletul continuă să trăiască şi nu-şi întrerupe existenţa nici pentru o singură clipă.

Prin multe arătări ale celor ce au murit ni se dă să cunoaştem parţial ce se întâmplă cu sufletul când iese din trup. Când i se termină vederea cu ochii trupeşti, sufle-tului i se deschide vederea duhovnicească. Adesea, la muribunzi vederea duho-vnicească începe încă înainte de a-şi da sfârşitul şi, văzându-i încă pe cei din jurul

lor şi chiar vorbind cu ei, ei văd şi ceea ce alţii nu văd. Ieşind apoi din trup, sufletul se trezeşte printre alte duhuri, bune şi rele. De obicei el se îndreaptă către acelea care-i sunt mai înrudite după duh, iar dacă, aflându-se în trup, a fost sub influenţa unor duhuri, atunci rămâne sub influenţa lor şi după ce iese din trup, oricât de neplăcute ne-ar fi acestea la întâlnirea cu ele.

În primele două zile sufletul se bucură de o relativă libertate, poate să viziteze locurile pe care le-a îndrăgit de pe pământ, iar în cea de-a treia zi se îndreaptă spre alte teritorii. Cu această ocazie el trece printr-o mulţime de duhuri rele, care îi barează drumul şi îl învinuiesc de felurite păcate, spre care chiar ele l-au îndemnat.

Potrivit dezvăluirilor, există douăzeci de asemenea bariere, aşa-numitele vămi, şi la fiecare omul este tras la răspundere pentru un anumit păcat; trecând de o barieră, sufletul ajunge la următoarea şi, abia trecând cu bine de toate, el poate să-şi continue calea, fără să fie imediat aruncat în gheenă.

Cât de groaznici sunt acei demoni şi vămile lor ne arată faptul că însăşi Preasfânta Născătoare, dinainte vestită de Arhanghelul Gavriil de apropiatul ei sfârşit, S-a rugat Fiului ei să o izbăvească de acei demoni; împlinindu-i rugămintea, însuşi Domnul Iisus Hristos S-a arătat din cer ca să primească sufletul Preacuratei Sale Maici şi să-l ridice la cer.

A treia zi este, de obicei, înfricoşătoare pentru sufletul celui adormit, şi atunci cu deosebire are nevoie de rugăciune. Trecând vămile cu bine şi închinându-se lui Dumnezeu, timp de încă treizeci şi şapte de zile sufletul vizitează lăcaşurile cereşti şi prăpăstiile iadului, neştiind încă unde se va afla şi abia în a patruzecea zi i se hotărăşte locul, până la învierea morţilor.

Unele suflete se află în starea de pregustare a bucuriei şi a fericirii veşnice, iar altele în groaza veşnicelor chinuri, care vor începe pe de-a-ntregul după înfricoşata Judecată. Până atunci mai sunt încă posibile schimbări în starea sufletelor, mai ales prin aducerea pentru ele a Jertfei celei fără de sânge (adică prin pomenirea lor la Sfânta Liturghie), de asemeni şi prin alte rugăciuni.

Cât este de importantă în acest timp pomenirea la Sfânta Liturghie ne arată următoarea întâmplare.

Înainte de descoperirea moaştelor Sfântului Teodosie al Cenigovului (în 1896), preotul care săvârşea reînvelirea moaştelor, fiind foarte ostenit, aţipi aşezat

lângă moaşte şi îl văzu în faţa sa pe sfântul, care îi zise: „îţi mulţumesc că te-ai ostenit pentru mine. Te mai rog ca, atunci când vei săvârşi Sfânta Liturghie, să-i pomeneşti pe părinţii mei”, şi le rosti numele (preotul Nichita şi Maria).

„Cum de tu, Preasfinţite, ceri rugăciuni de la mine, când tu însuţi stai în faţa Tronului ceresc şi le împărţi oamenilor milostivirile lui Dumnezeu?”, îl întrebă preotul.

„Da, este adevărat - răspunse Sfântul Teodosie - dar pomenirea la Sfânta Liturghie este mai puternică decât rugăciunile mele.”

De aceea, pentru cei adormiţi sunt de folos şi parastasele, şi rugăciunile pentru adormiţi făcute acasă, şi faptele bune făcute în numele lor ca, de exemplu, milostenia, jertfele pentru Biserică, dar cele mai folositoare sunt pentru ei pomenirile la dumnezeiasca Liturghie.

Au existat multe arătări ale morţilor şi alte întâmplări care arată cât de binefăcătoare este pomenirea celor adormiţi. Mulţi adormiţi în pocăinţă, dar care nu au apucat să-şi manifeste căinţa în viaţă, s-au eliberat astfel de chinuri şi au primit împăcarea.

În Biserică se înalţă întotdeauna rugăciuni pentru împăcarea sufletelor celor adormiţi, şi chiar în ziua Pogorârii Sfântului Duh, când ne rugăm în genunchi la vecernie, există o rugăciune specială „pentru cei ţinuţi în iad”.

Aşadar, fiecare dintre noi, dorind să-şi arate dragostea faţă de cei adormiţi şi să le ofere un real ajutor, poate face cel mai bine acest lucru rugându-se pentru ei şi, cu deosebire, prin pomenirea lor la Sfânta Liturghie, când părticelele scoase pentru vii şi pentru morţi se cufundă în Sângele Domnului, cu cuvintele: „Ridică, Doamne, păcatele celor pomeniţi aici, cu cinstitul Tău Sânge şi prin rugăciunile sfinţilor Tăi”. Nimic mai bun şi nimic mai mult nu putem face pentru cei adormiţi decât să ne rugăm pentru ei, dându-i să fie pomeniţi la Liturghie. Ei au nevoie întotdeauna de aceasta, dar cu deosebire în cele patruzeci de zile în care sufletul celui adormit parcurge drumul spre veşnicele lăcaşuri. Atunci trupul nu simte nimic, nu-i vede pe apropiaţii care s-au adunat pentru el, nu simte mirosul florilor, n-aude cuvântările de îngropare. Ci sufletul simte rugăciunile înălţate pentru el şi le este recunoscător celor care se roagă, simţindu-se duhovniceşte apropiat de aceştia.

Rude şi apropiaţi ai celor adormiţi! Faceţi pentru ei ceea ce ei au nevoie şi ce este în puterile voastre. Cheltuiţi bani nu pentru înfrumuseţarea exterioară a sicriului şi a mormântului, ci pentru a-i ajuta pe oamenii nevoiaşi în numele apropiaţilor adormiţi, cheltuiţi pentru Bisericile unde se înalţă rugăciuni pentru ei. Milostiviţi-vă de cel adormit, îngrijiţi-vă de sufletul lui! Pe toţi ne aşteaptă această cale; cât vom dori atunci să fim pomeniţi în rugăciune! Să fim şi noi înşine milostivi faţă de cei adormiţi.

Imediat cum răposează cineva, chemaţi imediat preotul sau daţi-i de veste, ca să-i citească „Canonul pentru ieşirea sufletului", care se cuvine a fi citit deasupra capului fiecărui dreptcredincios, imediat după sfârşitul său. Străduiţi-vă ca, dacă se poate, slujba parastasului să aibă loc în biserică şi ca, până la parastas, la capul repausatului să se citească Psaltirea.

Slujba parastasului poate să aibă loc şi fără mult ceremonial, dar e obligatoriu să fie făcută în întregime, fără prescurtări; nu vă gândiţi atunci la voi înşivă şi la comodităţile dumneavoastră, ci la cel adormit, de care vă luaţi rămas bun pentru vecie. Dacă în Biserică se află mai mulţi răposaţi, nu refuzaţi ca slujba să fie făcută pentru toţi deodată. Este mai bine ca slujba parastasului să fie făcută pentru doi sau mai mulţi adormiţi deodată - cu atât mai fierbinte va fi rugăciunea celor adunaţi pentru ei - decât să li se facă slujbă separată şi preoţii, neavând destul timp şi putere, să scurteze slujba, când fiecare cuvânt al rugăciunii pentru adormit este ca o picătură de apă pentru cel însetat.

Îngrijiţi-vă neapărat şi imediat de sărindar, adică de pomenirea zilnică la Liturghie, timp de patruzeci de zile. De obicei, în bisericile în care se slujeşte în fiecare zi, adormiţii cărora li s-a făcut parastas acolo sunt pomeniţi timp de patruzeci de zile şi mai mult.

Dacă însă slujba parastasului se face într-o biserică fără slujire zilnică, apropiaţii celui adormit trebuie să se îngrijească singuri de sărindar şi să îl dea undeva unde se slujeşte zilnic.

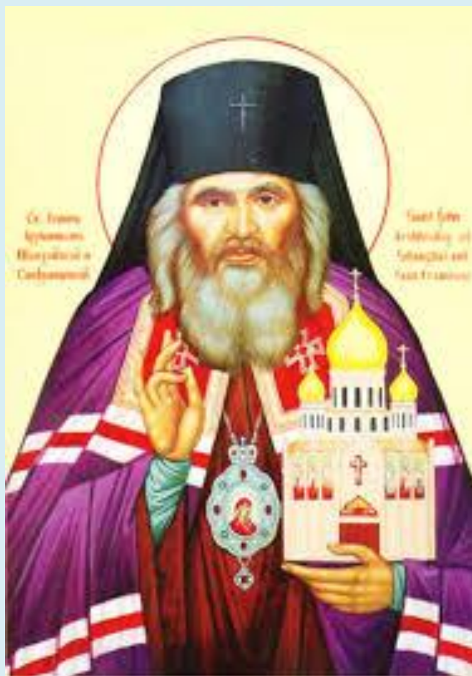
Este bine, de asemeni, să fie trimise pomelnice spre pomenire la mănăstiri şi la Ierusalim, unde se face rugăciune neîntreruptă la locurile sfinte.

Dar sărindarul trebuie început imediat după sfârşitul omului, când sufletul are nevoie cu deosebire de ajutor prin rugăciune şi, de aceea, pomenirea trebuie începută în locul cel mai apropiat în care se săvârşeşte slujire zilnică.

Să ne îngrijim de cei ce pleacă înaintea noastră spre lumea cealaltă, să facem pentru ei tot ce putem, ţinând minte că „Fericiţi cei milostivi, că aceia vor fi miluiţi” (Matei 5, 7).

(Extras din cartea: Sfântul Ioan Maximovici - Predici şi îndrumări duhovniceşti)

Sfântul Ioan Maximovici - Cum putem să-i cinstim mai bine pe adormiţii noştri?



Săptămâna a 7-a după Paşti, Shanghai, 1941

Vedem adesea străduinţa rudelor celui mort de a face o înmormântare cât mai luxoasă şi de a ridica un mormânt cât mai bogat. Mai mulţi bani se cheltuiesc uneori pentru monumente fastuoase. Mulţi bani cheltuiesc rudele şi cunoscuţii pentru coroane şi flori şi, pe deasupra, florile trebuie scoase din sicriu înainte de închiderea lui, pentru ca acestea să nu grăbească descompunerea trupului. Alţii doresc prin anunţuri în presă să-şi exprime cinstirea faţă de cel adormit şi compătimirea faţă de rudele lui, cu toate că însuşi acest mod de manifestare a sentimentelor arată superficialitatea lor, adesea chiar falsitatea lor, întrucât cel aflat cu adevărat în suferinţă nu-şi va expune durerea în ochii celorlalţi, iar exprimarea condoleanţelor se poate face mult mai călduros, în mod personal.

Dar orice am face din toate acestea, mortul nu va avea nici un folos. Trupului celui mort îi este indiferent dacă este aşezat într-un sicriu sărac sau bogat, într-un mormânt luxos sau umil. El nu simte mirosul florilor aduse, nu are nevoie de exprimarea prefăcută a durerii. Trupul este dat putrezirii, sufletul trăieşte, dar nu mai simte senzaţiile pe care le primea mai înainte prin organele de simţ trupeşti. El începe o altă viaţă şi alte lucruri trebuie să-i dăm acum.

Trebuie să-i facem acum celui adormit ceea ce îi este de folos, dacă îl iubim cu adevărat şi dorim să-i aducem darurile noastre.

Ce anume îi va face bucurie sufletului celui mort?

⇒ *În primul rând, rugăciunile sincere pentru el, atât rugăciunile individuale, făcute în casă, cât şi, mai ales, rugăciunile de la Biserică, unite cu Jertfa cea fără de sânge, adică pomenirea la Sfânta Liturghie.*

Multe arătări ale morţilor şi alte vedenii întăresc convingerea despre marele folos pe care îl primesc cei adormiţi de la rugăciunile făcute pentru ei şi din aducerea pentru ei a Jertfei fără de sânge.

⇒ *Un alt lucru care le aduce mare bucurie sufletelor celor adormiţi este milostenia făcută pentru ei. A hrăni un flămând în numele celui răposat, a ajuta un nevoiaş, este ca şi cum am face acelaşi lucru pentru cel răposat.*

Cuvioasa Atanasia († 12 aprilie) a lăsat prin testament înainte de moarte ca, întru pomenirea ei, să fie hrăniţi cerşetorii vreme de patruzeci de zile, însă surorile din mănăstire, din neglijenţă, împliniră testamentul doar timp de nouă zile.

Atunci sfânta le apăru însoţită de doi îngeri şi le spuse: „De ce aţi uitat de porunca mea? Să ştiţi că milostenia şi rugăciunile preoţilor aduse pentru suflet timp de patruzeci de zile îl milostivesc pe Dumnezeu: dacă sufletele răposaţilor au fost păcătoase, Domnul le dă iertare de păcate; iar dacă au fost drepte, atunci cei ce se roagă pentru ele vor fi răsplătiţi cu binefaceri”.

Mai ales în zilele noastre, grele pentru toată lumea, este o nebunie să cheltuim banii pentru obiecte şi gesturi nefolositoare când, folosindu-le pentru cei lipsiţi, putem face două fapte bune în acelaşi timp: şi pentru cel adormit, şi pentru cei care primesc ajutorul.

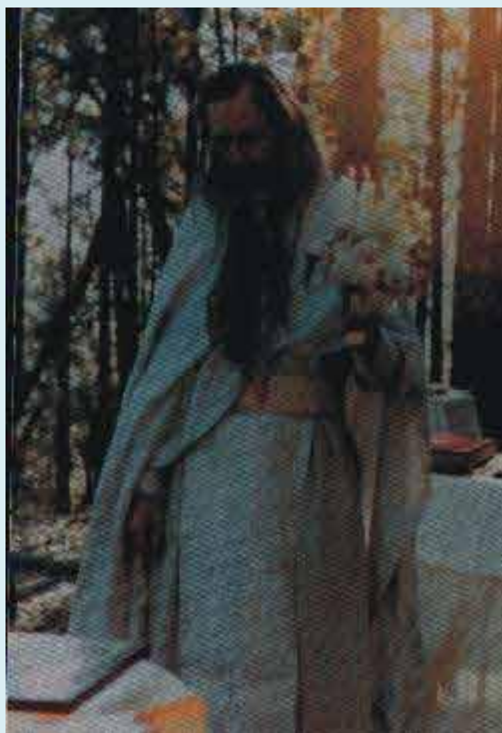
Nu demult, la împlinirea unui an de la sfârşitul monahiei Marina, potrivit testamentului ei, din jertfele strânse de la voluntari, în grădina bisericii arhiereşti a fost organizată o masă pentru nevoiaşi. La anunţul acestei mese au sosit în jur de 150 de oameni, care au fost cu toţii săturaţi. O faptă mare s-a făcut în felul acesta!
Iar dacă nu vom oferi un ajutor atât de mare, ci vom sătura doar câţiva flămânzi, sau numai pe unul singur, este, oare, puţin lucru? Şi nu e greu de făcut, depunând o

sumă oarecare pentru pomenire, la Comitetul de ajutorare a săracilor de la biserica arhierească, la Casa de ajutor sau la Cantina socială.

O dată cu rugăciunea pentru răposat, va fi dată şi hrană săracilor. Ei se vor sătura trupeşte, iar cel adormit se va sătura duhovniceşte.

(Extras din cartea: Sfântul Ioan Maximovici - Predici şi îndrumări duhovniceşti)

Cuviosul Seraphim Rose: Ce putem face pentru cei răposaţi? - "Fiecare cuvânt al rugăciunilor pentru cel răposat este ca un strop de apă dat unui om însetat"



"Cât de importantă este pomenirea celor răposaţi în cadrul Sfintei Liturghii se poate vedea din următoarea întâmplare: înainte de a fi acoperite moaştele Sfântului Teodosie din Cernigov (1869), ieromonahul (renumitul stareţ Alexei din pustia Goloseyevsky, din Lavra Kievului, răposat în 1916) care săvârşea reînveştmântarea moaştelor, fiind ostenit şi aţipind acolo, lângă moaşte, îl văzu înaintea lui pe sfânt, care îi spuse: ***„îţi mulţumesc pentru cât te trudeşti cu mine. Te mai rog însă că, atunci când vei săvârşi Sfânta Liturghie, să-i pomeneşti pe părinţii mei" - şi îi spu-se numele lor (preotul Nikita şi Maria). „Dar cum se face că tocmai tu, o, sfinte, îmi ceri mie să mă rog, când tu însuţi te afli înaintea Tronului ceresc şi mijloceşti oamenilor mila lui Dumnezeu?", întrebă ieromonahul. „Da, este adevărat", răspunse Teodosie, „dar prinoasele aduse la Sfânta Liturghie au mai multă putere decât rugăciunile mele."***

Aşadar, atât panahida, cât şi rugăciunea personală făcută acasă pentru cei răposaţi le sunt de mare folos acestora, ca fapte bune săvârşite întru pomenirea lor, precum şi pomenile şi contribuţiile aduse Bisericii. Dar deosebit de binefăcătoare sunt pentru ei pomenirile din timpul Sfintei Liturghii. S-au petrecut multe apariţii ale răposaţilor care confirmă acest lucru. Mulţi dintre cei care au murit pocăindu-se,

dar nu au mai apucat să o vădească pe când erau încă în viaţă, au fost izbăviţi de chinuri şi au dobândit odihnă. Biserica înalţă mereu rugăciuni pentru cei răposaţi, iar la praznicul Pogorârii Sfântului Duh, în cadrul Vecerniei, are rânduite rugăciuni speciale chiar şi pentru „cei din iad".

Sfântul Grigorie cel mare, răspunzând în Dialogurile sale la întrebarea: „Există ceva anume care le poate fi de folos sufletelor după moarte?", învaţă: „Sfânta Jertfă a lui Hristos, Jertfa ce ne mântuie, aduce mari foloase sufletelor, chiar şi după moarte, cu condiţia ca păcatele lor să fie dintr-acelea care se pot ierta şi în viaţa de apoi. Din această pricină, unele suflete de răposaţi vin şi se roagă să fie pomenite la Sfânta Liturghie… Bineînţeles că cel mai sigur lucru este să facem noi înşine, chiar din timpul acestei vieţi, ceea ce ne-am dori să facă alţii pentru noi, după ce vom muri. Mult mai uşor este să ieşi de aici liber, decât să-ţi doreşti libertatea, după ce deja ai fost pus în lanţuri. De aceea ar trebui să defăimăm această lume din toată inima, ca şi cum toată slava ei s-ar fi trecut deja, şi să ne aducem în fiecare zi prinosul de lacrimi Domnului, prin Jertfa Sfântului Său Trup şi a Preacuratului Său Sânge. Această Jertfă are singură puterea izbăvirii sufletului din moartea veşnică, pentru că în chip mistic ne dezvăluie, fiecăruia, moartea Celui Unul-Născut Fiu al lui Dumnezeu" (Dialog. IV, 57, 60, pp. 266, 272-273).

Sfântul Grigorie aduce mai multe exemple de răposaţi care s-au arătat celor vii cerând sau mulţumind pentru săvârşirea Sfintei Liturghii spre odihna lor; apare chiar şi un caz în care soţia unui deţinut, crezându-l mort, se ruga preoţilor ca în anumite zile să împlinească Sfânta Liturghie pentru el; întors din captivitate, fostul deţinut i-a povestit soţiei cum, în anumite zile, era dezlegat de lanţuri - zile care s-au vădit a fi tocmai acelea în care Sfânta Liturghie era săvârşită spre pomenirea lui (Dialog. IV, 57, 59, pp. 267, 270)

Protestanţii consideră, în general, că rugăciunile Bisericii pentru răposaţi sunt incompatibile cu realitatea că noi, oamenii, avem a ne afla mântuirea în timpul acestei vieţi în primul rând: „Dacă poţi fi mântuit prin Biserică şi după moarte, atunci ce rost mai are să te chinui sau să cauţi credinţa în timpul vieţii? Hai să mâncăm, să bem şi să ne veselim"… Sigur, nimeni dintre cei cu o asemenea viaţă nu şi-au dobândit mântuirea prin rugăciunile Bisericii; evident că un asemenea argument este destul de superficial, dacă nu chiar ipocrit. Rugăciunile Bisericii nu-i pot izbăvi pe cei care nu-şi doresc mântuirea sau care nu s-au luptat defel în timpul vieţii spre dobândirea celor de sus. Într-un anume sens, s-ar putea spune că rugăciunea Bisericii sau cea personală, a unui creştin, pentru un răposat, vine ca

rezultat al vieţii răposatului: nimeni nu se va ruga pentru el, dacă el nu a făcut nimic care să-i îndemne pe cei rămaşi în viaţă să o facă după moartea lui.

Şi Sfântul Marcu al Efesului discuta această problemă a rugăciunii pentru răposaţi şi a îmbunătăţirii produse astfel asupra stării lor, citând drept exemplu rugăciunea Sfântului Grigorie Dialogul pentru împăratul roman Traian, rugăciune inspirată de o faptă bună pe care acest împărat păgân a săvârşit-o cândva.

Ce anume putem face noi pentru cei răposaţi

Oricare dintre cei care vor să-şi manifeste iubirea pentru cei răposaţi şi să le fie de un real folos, cel mai bine îşi pot împlini dorinţa rugându-se pentru ei, mai cu seamă pomenindu-i la Sfânta Liturghie, atunci când miridele scoase pentru vii şi pentru adormiţi sunt lăsate să cadă în Sângele Domnului, iar preotul se roagă: „Curăţeşte, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit acum, prin Preascump Sângele Tău, pentru rugăciunile tuturor sfinţilor Tăi“.

Nu putem face nimic mai bun sau mai de preţ pentru răposaţi decât să ne rugăm, pomenindu-i cu prinoase la Sfânta Liturghie, în veşnică nevoie sunt ei de sprijin prin rugăciune, şi mai cu seamă în vremea celor patruzeci de zile, când sufletul o porneşte pe calea spre sălaşurile de veci. Trupul nu mai simte nimic atunci: nu-i mai vede pe cei dragi adunaţi în jurul lui, nu mai simte mireasma florilor, nu mai aude cântările de înmormântare. Dar sufletul simte rugăciunile rostite pentru el, este mulţumitor celor care le săvârşesc şi, duhovniceşte, le este apropiat acestora.

O, rude şi prieteni ai celui răposat! Faceţi pentru el ceea ce-i este de trebuinţă şi vă stă tuturor în putere! Nu vă cheltuiţi banii cu împodobirea pe dinafară a sicriului şi a mormântului, ci cheltuiţi-i spre ajutorarea celor aflaţi în nevoi, întru pomenirea celui drag, care a răposat, cheltuiţi-i cu lucrarea Bisericii, care se poate îngriji de sufletul lui. Toţi avem de urmat aceeaşi cale: şi noi vom avea trebuinţă, odată, să fim pomeniţi în rugăciuni! Să fim deci noi înşine milostivi cu cel răposat.

Când ţi-a răposat cineva, dă de ştire cât mai repede unui preot, să poată citi „Rugăciunea de ieşire a sufletului“, care s-a rânduit să se citească fiecărui creştin ortodox îndată după moarte, încearcă, dacă se poate, să împlineşti slujba înmormântării într-o biserică şi mereu să citească cineva „Psaltirea” la căpătâiul celui răposat, până la îngropare.

Nu trebuie mare pompă în timpul slujbei, dar negreşit înmormântarea trebuie săvârşită în întregime, fără omisiuni; nu te gândi la tine sau la confortul tău, ci gândeşte-te la cel răposat, de care să te despărţi pentru totdeauna.

Când se întâmplă să fie mai mulţi răposaţi în biserică, în acelaşi timp, nu refuza dacă cineva propune ca slujba să se săvârşească pentru toţi la un loc. Căci este chiar mai bine ca o înmormântare să se slujească pentru doi sau mai mulţi răposaţi în acelaşi timp: rugăciunea tuturor celor adunaţi acolo va fi mult mai vie decât dacă s-ar sluji de mai multe ori, succesiv, în mare grabă, cu neatenţie şi cât mai pe scurt, pentru fiecare separat; pentru că fiecare cuvânt al rugăciunilor pentru cel răposat este ca un strop de apă dat unui om însetat.

Foarte important este să rânduieşti imediat şi pomenirea la Sfânta Liturghie pentru toată durata următoarelor patruzeci de zile. De obicei, în bisericile unde Sfânta Liturghie este săvârşită zilnic, toţi cei care s-au înmormântat acolo sunt pomeniţi vreme de patruzeci de zile. Dar dacă înmormântarea s-a săvârşit într-o biserică unde nu au loc slujbe zilnic, rudele ar trebui să rânduiască aceste pomeniri oriunde se săvârşeşte Sfânta Liturghie în fiecare zi. Bine este să se trimită şi prinoase spre pomenire pe la mănăstiri, sau la Ierusalim, unde rugăciunea este neîncetată la Sfintele Locuri. Dar pomenirea de patruzeci de zile trebuie rânduit să fie începută imediat după moarte, când sufletul se află în cea mai mare nevoie de ajutor prin rugăciune şi de aceea pomenirile trebuie începute în cel mai apropiat loc unde se fac slujbe zilnic.

Să ne îngrijim de cei care au plecat în lumea de dincolo înaintea noastră, ca să putem face pentru ei tot ce ne stă în puteri, având în minte că „Fericiţi sunt cei milostivi, că aceia se vor milui”! “

(din: Părintele Serafim Rose, “Sufletul după moarte” - cartea integral aici, în versiunea tradusă de Doamna prof. Graţia Lungu-Constantineanu)

Sursa:
http://www.cuvantul-ortodox.ro/cuv-seraphim-rose-ce-putem-face-pentru-cei-raposati/

Mitropolitul Ilarian Alfeyev - Ce îşi doreşte cel mai mult cel răposat de la rude şi prieteni ?



Una dintre cântările de la slujba înmormântării ortodoxe este redactată în numele celui adormit, care le cere celor vii să se roage pentru el:

„Văzându-mă zăcând fără glas şi fără suflare, plângeţi toţi pentru mine, fraţilor şi prietenilor, rudelor şi cunoscuţilor, căci ieri vorbeam cu voi şi fără de veste mi-a venit înfricoşătorul ceas al morţii. Ci veniţi toţi care mă iubiţi şi mă sărutaţi cu sărutarea cea mai de pe urmă, că de acum nu voi mai umbla, nici nu voi mai vorbi cu voi. Pentru că mă duc la Judecătorul, unde nu este părtinire; căci sluga şi stăpânul împreună vor sta; împăratul şi ostaşul, bogatul şi săracul în aceeaşi cinste vor fi; şi fiecare, după faptele sale, sau se va prea mări, sau se va ruşina. Ci vă rog pe toţi şi mă cucernicesc vouă, să vă rugaţi neîncetat lui Hristos-Dumnezeu pentru mine, ca să nu fiu rânduit, după păcatele mele, la locul de pedeapsă, ci să mă aşeze unde este lumina vieţii".

Aceste cuvinte ne arată ce îşi doreşte cel mai mult cel răposat de la rude şi prieteni: nu o înmormântare somptuoasă, nici cuvinte de condoleanţe, nici doliu, ci o rugăciune puternică, prin mijlocirea căreia sufletul său să ajungă în mâinile lui Dumnezeu.

(Ilarian Alfeyev, Mitropolit de Volokolamsk, Taina credinței. Introducere în teologia dogmatică ortodoxă, Editura Doxologia, p. 336)

Stareţul Efrem Filotheitul: “Dacă ați ști cât de mult cer ajutor cei adormiți!…” Importanţa extraordinară a pomenirii la Proscomidie pentru cei plecaţi dintre noi

1. Am primit vestea cea întristătoare şi totodată veselitoare a plecării către Domnul a fiului vostru duhovnicesc, pentru care ne-am tânguit şi am plâns împreună cu voi. Dar acestea nu se potrivesc unui astfel de suflet, pe care nădăjduim că Hristos l-a primit şi l-a slobozit de suferinţele acestei vieţi, pentru a-l odihni în locaşurile cele veşnice. Această făptură, ca una ce este podoabă sfântă şi strălucită, va împodobi nobila dumneavoastră familie şi va fi în continuare o nestinsă făclie de mijlocire pentru noi înaintea Domnului. Fecioria lui, îndelungarea bolii şi a răbdării, al doilea botez, care este Schima îngerească, ne încredinţează că dulcele nostru Iisus l-a primit ca pe o tămâie binemirositoare. Nu vă întristaţi, vă rog, ci vă bucuraţi că aţi depus spre păstrare în vistieria lui Dumnezeu o mare comoară. Despărţire de scurtă durată este moartea, căci Hristos venind pe pământ, a luminat această taină întunecată, care este moartea. „Cel care crede întru Mine nu mai moare, ci trăieşte”. „Eu sunt Învierea şi Viaţa”.

Vă doresc din inimă ca Dumnezeu să vă dea răbdare, mângâiere şi cugetele cele sfinte către sporirea duhovnicească.

2. Ştii tu cât ajutor caută cei adormiţi! Întrucât după moarte nu mai există pocăinţă, iar oamenii au plecat şi ei cu pete şi neajunsuri şi întrucât ei văd că ajutorul celor

aflaţi în viaţă îi ajută mult să se desăvârşească şi să afle odihnă, tânjesc, caută şi doresc cu putere ca cineva să-i pomenească. Ei mai doresc ca unul din moştenitorii lor să ajungă preot sau creştin luminat care să se îngrijească de ei.

Am să-ţi relatez vedenia unui oarecare episcop pe care el însuşi mi-a povestit-o la rândul lui pe când slujeam împreună cu ani în urmă.

***

El mi-a relatat că era un preot care avea o problemă cu băutul şi adesea se îmbăta; aceasta a continuat mulţi ani la rând. În afara acestui lucru, totuşi, preotul era om virtuos şi cucernic, într-o zi bău vin ca de obicei şi se îmbătă, iar apoi, înainte să-şi fi revenit complet din beţie, se duse şi sluji Liturghia.

Atunci Dumnezeu îngădui să aibă loc un accident: vărsă Sfântul Trup şi Sânge al Domnului! Bietul om îngheţă de teamă, gândindu-se şi la pedeapsa grea ce urma s-o primească de la episcopul său!

În cele din urmă, după ce se spovedi, episcopul îi spuse: „Du-te! Te voi anunţa când să revii şi atunci îţi voi da pedeapsa”.

Deci, în timp ce episcopul se afla singur meditând şi cugetând la cele de mai sus tocmai când luă stiloul pentru a scrie decizia de caterisire a preotului, văzu o mulţime nesfârşită de oameni de toate vârstele, feluri şi stare socială trecând pe dinaintea sa ca într-un film. Episcopul fu uimit de această vedenie, dar şi copleşit de teamă.

Atunci toţi acei oameni laolaltă îi spuseră: „Prea sfinţite părinte, nu-l pedepsi pe preot; nu-l caterisi”. Apoi, treptat, dispărură.

După aceea, episcopul îl chemă pe preot să vină la el. Bietul preot era înspăimântat, gândindu-se că va fi caterisit.

Episcopul îi spuse: „Spune-mi un lucru, pomeneşti tu multe nume atunci când slujeşti Liturghia?”

Preotul răspunse: „La Proscomidie, prea sfinţia voastră, pomenesc tot felul de nume de multă vreme - de la regi şi împăraţi până la ultimul necăjit”.

Episcopul îi spuse atunci: „Du-te, deci, şi ori de câte ori slujeşti Sfânta Liturghie, să pomeneşti cât mai mulţi oameni cu putinţă şi să ai grijă să nu te mai îmbeţi. Eşti iertat”.

Mai apoi, preotul - cu ajutorul lui Dumnezeu - scăpă de beţie.

&&&

3. Am primit telegrama cu vestea adormirii surorii noastre şi, ca nişte oameni ne-am întristat. Desigur, au urmat lacrimi care mărturisesc unirea sufletelor în legătură nedezlegată a dragostei în Hristos. Dar trebuie să ne şi bucurăm pentru marele „premiu” pe care l-a câştigat. Mai întâi, că s-a păstrat pe sine în feciorie, această podoabă deosebită a îmbrăcămintei sufletului ei, apoi pentru că a răbdat ani de zile certarea Domnului prin mijlocirea bolii şi şi-a ridicat crucea până la Golgota sfârşitului ei, arătându-se a fi o adevărată ucenica a lui Iisus. Şi în sfârşit, că i s-a dat Schima îngerească, pe care Sfinţii Părinţi o numesc „al doilea botez” şi pe care nu a întinat-o cu păcate noi.

Şi astfel, curăţită fiind prin botezul pocăinţei, a plecat acolo unde a chemat-o dulcele Iisus, ca să vadă, aproape de El, chipul Său teandric şi să se desfăteze în chip de negrăit. Acolo ea va mijloci neîncetat pentru părinţii şi rudele ei, dar şi pentru lumea întreagă.

Marele Antonie, răpit fiind în extaz, s-a văzut pe sine purtat de îngeri către Cer, în călătoria lui către Domnul. S-a văzut împiedicat de puterile vrăjmaşe, de demonii din văzduh, care îl prihăneau pentru păcatele săvârşite.

Dar Sfinţii Îngeri răspundeau împotriva şi spuneau: „Toate păcatele pe care le-a săvârşit înainte de a se face monah, pe acelea le-a iertat Dumnezeu în clipa când a îmbrăcat Schima. Cele pe care le-a săvârşit după Schimă, aveţi dreptul să le spuneţi“.

Acestea zicându-le Îngerii, demonii nu au mai găsit nimic spre a-l învinovăţi, după care urcarea la Cer a continuat neîmpiedicată.

(Părintele Efrem Filotheitul, Comori duhovniceşti din Sfântul Munte Athos culese din scrisorile şi omiliile Avvei Efrem, traducere de prof. Paul Bălan, Editura Buna-Vestire, Bacău, 2001)

Fericitul părinte Ioan Krestiankin ne învață ce să facem şi cum să ne rugăm pentru cei adormiţi fără pocăinţă, pentru cei nebotezaţi (neortodocşi) şi pentru sinucigaşi: "Nici un suspin nu se va pierde…"



Rugăciunea pentru cei adormiţi fără pocăinţă

[…]

Roaba lui Dumnezeu E., cât sunteţi în viaţă, rugaţi-vă neapărat pentru cei apropiaţi ai dumneavoastră care au fost botezaţi. Noi nu trebuie să anticipăm judecata lui Dumnezeu. Numai Unul Dumnezeu ştie împrejurările vieţii fiecăruia şi cel mai important este că vede inima fiecăruia. El va rosti sentinţa de judecată la timpul cuvenit.

Deocamdată împliniţi-vă datoria de fiică faţă de părinţi şi datoria dragostei pentru cei apropiaţi, prin pomenirea lor în rugăciune. Rugăciunea dumneavoastră nu va rămâne fără răspuns.

Nu trebuie să dăm pomelnice la Sfânta Liturghie pentru sectanţi, eretici şi pentru cei care, conştienţi fiind, Il hulesc pe Dumnezeu, căci ei depun mărturie vădită de vrăjmăşie faţă de Dumnezeu.

***

Draga mea M., rugaţi-vă pentru soţul dumneavoastră mai ales prea cuviosului Paisie cel mare […]. Acest sfânt are putere să se roage pentru eliberarea din muncile veşnice a celor ce au adormit fără pocăinţă. Soţul dumneavoastră a fost bun în toate, dar faptul că timp de 71 de ani nu s-a ivit în sufletul lui necesitatea de a I se adresa lui Dumnezeu este regretabil. Acum rugaţi-vă pentru el, încredinţându-l voii lui Dumnezeu. Nici dumneavoastră nu sunteţi fără vină pentru faptul că nu a găsit cărările care duc spre Biserică.

Binecuvântarea lui Dumnezeu să fie peste dumneavoastră!

***

Dragă părinte V., noi trebuie să-i pomenim pe cei botezaţi, pentru că ei au primit la Botez pecetea darului Duhului Sfânt. Noi nu putem să-i judecăm pe aceşti oameni înainte de judecata lui Dumnezeu, pentru că cele dinlăuntru le vede numai Domnul: cum au trăit, cu ce au trăit, ale cui rugăciuni i-au ţinut în această lume. Biserica se roagă pentru toţi şi, chiar dacă după moarte nu mai este pocăinţă, totuşi până la a doua înfricoşătoare Venire a Domnului este ajutor pentru aceştia prin rugăciunile Bisericii, în urma mijlocirii celor apropiaţi. Parcă putem să refuzăm a veni în ajutorul celor în suferinţă?!

Cer sfintele voastre rugăciuni pentru neputinţele mele.

***

Dragii mei în Domnul N. şi E., necazul vostru e mare, căci în cele ce vi s-au întâmplat aveţi şi voi o parte de vină, ca părinţi.

Cred că nu greşesc dacă spun că toţi aţi fost botezaţi, însă nu aţi trăit după credinţă şi nu aţi cunoscut Biserica. Dar slavă lui Dumnezeu, şi în aceasta vă stă mângâierea, că fiul dumneavoastră a fost botezat şi i-a fost stabilit diagnosticul; se pot face rugăciuni pentru el dându-se pomelnice la biserică. Până la un an, pomeniţi-l la Sfânta Liturghie pentru cei adormiţi şi la panihidă; de asemenea, daţi milostenie celor lipsiţi şi veţi uşura şi suferinţele voastre, şi starea fiului de dincolo de mormânt.

Nu vă mâhniţi peste măsură, ci mai degrabă alergaţi către Dumnezeu cu rugăciuni de pocăinţă, şi prin viaţa în Biserică veţi căpăta odihna sufletelor voastre.

Dumnezeu să vă înţelepţească!

Rugăciunea pentru cei nebotezaţi

Roaba lui Dumnezeu A., este foarte bine că vă doare inima pentru mama dumneavoastră. Rugaţi-vă pentru ea, căci nici un suspin nu se va pierde. Însă rugaţi-vă aşa cum vă porunceşte Biserica: nu o pomeniţi la biserică [fiind nebotezată - n.n.], pentru ca neascultarea să nu atragă asupra dumneavoastră nenorocirea, faceţi întotdeauna canonul şi rugăciunea date de purtătorii de Dumnezeu părinţi. Ba să daţi şi milostenie celor nevoiaşi pentru ea. Iar petrecerea ei de dincolo de mormânt încredinţaţi-o voii lui Dumnezeu. Dacă dumneavoastră ca om vedeţi măsura bolilor şi a ostenelilor, Domnul vede mai mult în profunzime. Însă hotărârea definitivă Ii aparţine totuşi Lui. Să nu îndrăzniţi să daţi pomelnice la biserică pentru mama [fiind nebotezată - n.n.], pentru ca neascultarea să nu atragă asupra dumneavoastră nenorocirea. Domnul să vă păzească!

Rugăciunea pentru cei ce şi-au pus capăt vieţii

Dragă în Domnul T., câţi oameni nu sunt astăzi precum copiii: caută calea spre Adevăr şi din mila lui Dumnezeu vin la Biserică, care este casa lui Dumnezeu. T., aceasta este minunea care se petrece în mod real. Acum nenorocirea este cea care aduce cel mai adesea la Dumnezeu, când inima parcă moare de necaz. Vin şi oameni care au început să cunoască lumea duhovnicească datorită conlucrării îndeaproape cu puterea cea întunecată, ucigătoare de suflete.

Aşa s-a întâmplat şi cu fiul dumneavoastră: el a cunoscut vrăjmaşul - întunericul - dar nu a reuşit prin acest coşmar să se întoarcă şi să pornească în căutarea Luminii. Nu are sens să căutaţi vinovaţii, căci pe când trăiaţi fără Dumnezeu erau alături de dumneavoastră oameni care credeau în El şi vieţuiau prin El. Dumnezeu, ieri şi azi şi în veci, este Acelaşi, Făcătorul făpturii, făcătorul lumii. Şi, odată cu căderea protopărinţilor, datorită libertăţii dăruite de Dumnezeu, oamenii înşişi fac alegerea. Iar Dumnezeu întotdeauna aşteaptă, ajută, lasă în viaţa societăţii şi-n viaţa fiecăruia urmele Sale. Oamenilor le rămâne numai să vadă şi să facă alegerea: sau lumina, căldura, binele, adică calea către Dumnezeu, sau îmbătarea din voia proprie cu păcatul. Mă refer la ceea ce este principal. Nimeni nu poate să-i ia omului libertatea, nici măcar Făcătorul său.

Într-adevăr, pentru fiul dumneavoastră nu este voie să vă rugaţi la biserică – potrivit canoanelor stabilite la Sfintele Sinoade de către Sfinţii părinţi. Trebuie neapărat să vă rugaţi acasă din tot sufletul îndurerat şi rănit. Iar răspunsul este lucrarea lui Dumnezeu. Noi nu îl putem ghici din timp şi nici să hotărâm în locul lui Dumne-

zeu nu putem. Păzind ascultarea faţă de Biserică, păstraţi în suflet nădejdea că Dumnezeu Se va milostivi pentru rugăciunea dumneavoastră de mamă.

Citiţi după posibilităţi şi când aveţi dorinţă canonul pentru cei ce şi-au luat viaţa. Prima dată, străduiţi-vă să-i citiţi timp de 40 de zile, zilnic. Iar rugăciunea care este în canon vă va linişti în fiecare zi şi îl va ajuta pe fiu. Bine este să daţi milostenie celor nevoiaşi pentru fiul dumneavoastră. Nădejdea împletită cu credinţa sunt luminători în viaţa noastră. Iar Domnul este Cel care ne dă milă şi iubire. Către acestea şi nădăjduim.

Numai să nu uitaţi că prima poruncă dată de Dumnezeu oamenilor, în Rai, a fost ascultarea. De aceea, fiind în situaţia de faţă, nu puteţi călca această poruncă mântuitoare. Şi, pentru necazul ce v-a cuprins şi pentru ascultarea cuvântului lui Dumnezeu de a nu-l pomeni la biserică, ci numai acasă, veţi dobândi mila Lui asupra dumneavoastră şi a odraslei.

Mila lui Dumnezeu să fie cu voi!

***

Dragă în Domnul A, nu trebuie să vă rugaţi şi să o pomeniţi la biserică pe mama dumneavoastră, căci există canoane care interzic acest lucru şi ele trebuie respectate. Neascultarea atrage după sine urmări grave pentru cel ce nu se supune. El însuşi se predă în stăpânirea vrăjmaşului.

Dar iată ce se poate face - despre aceasta scrie episcopul Veniamin. Vă trimitem canonul pentru cei ce s-au sinucis [alcătuit, se pare, de Sfântul Ioan de Kronstadt, inexistent în limba română însă - n.n]. Citiţi acasă acest canon timp de 40 de zile, iar rugăciunea stareţului Leon de la Optina citiţi-o pentru mama dumneavoastră toată viaţa.

Să daţi pentru ea milostenie celor săraci. Nu trebuie să faceţi nimic mai mult. Chiar dacă cineva vă va permite vreodată să o pomeniţi la slujbele bisericeşti, să nu o faceţi, căci aceasta va fi spre răul atât al mamei, cât şi al dumneavoastră, pentru că nimeni nu poate schimba canoanele Bisericii. Respectarea lor Îl înduplecă pe Domnul să Se milostivească de dumneavoastră şi de mamă.

Domnul să vă păzească!

***

Roaba Domnului V., încălcarea canoanelor bisericeşti atrage după sine pedeapsa. Nu puteţi să-l pomeniţi pe fratele dumneavoastră la slujbele bisericeşti.

În zadar aţi încercat să-l prohodiţi, încetaţi măcar acum să adunaţi asupra capului dumneavoastră mânia lui Dumnezeu. Puteţi să vă rugaţi pentru sinucigaşi numai acasă, dar în nici un caz nu este permis să-i pomeniţi la biserică, nici la Liturghie, nici la panihidă. Domnul este Judecătorul lor, iar dumneavoastră veţi suferi pentru neascultare.

***

Draga mea P.I., ca să nu greşim înaintea lui Dumnezeu şi ca să nu facem după capul nostru, trebuie să vă rugaţi pentru E. numai acasă, citind mereu pentru ea rugăciunea stareţului Leon de la Optina [a se vedea aici - n.n.] şi, de asemenea, canonul pentru cei ce şi-au pus capăt vieţii.

Pentru Domnul nu există morţi şi El ştie taina morţii lui E. Dacă ea a fost victima răufăcătorilor, atunci să ştiţi că pentru aceştia Biserica se roagă şi Domnul le socoteşte sfârşitul lor drept mucenicie.

Domnul nu va fi vădit de neadevăr şi nedreptate, iar noi trebuie să rămânem în faţa acoperământului tainei şi să împlinim voia lui Dumnezeu în acele limite ale tainei, care ne sunt accesibile. Faceţi milostenie pentru E. şi citiţi canonul, plecându-vă înaintea poruncii lui Dumnezeu.

Binecuvântarea lui Dumnezeu să fie peste dumneavoastră!

***

Draga mea în Domnul S., una este judecata omenească şi alta este judecata lui Dumnezeu.

Legea lui Dumnezeu cere de la fiecare om împlinirea voii Sale, căci numai aceasta este mântuitoare. Nu vom lua asupra noastră misiunea de a fi judecătorul altora, şi în particular al fratelui dumneavoastră, însă, până a ajunge la judecata lui Dumnezeu, suntem datori să ne judecăm propriile fapte. Lăsaţi-vă fratele în voia lui Dumnezeu, iar dumneavoastră împliniţi ceea ce ni s-a poruncit.

Pentru cei ce şi-au luat viaţa nu este permisă pomenirea la slujbele bisericeşti şi aceasta este general valabil. Numai o boală psihică confirmată medical ne permite să-i pomenim pe sinucigaşi.

În cazul fratelui dumneavoastră nu aveţi un asemenea act. De aceea, supuneţi-vă şi nu încălcaţi canoanele Bisericii.

Rugaţi-vă pentru el numai în rugăciunile de acasă şi faceţi milostenie.

Dreapta judecată a lui Dumnezeu nu face greşeli, aşa încât liniştiţi-vă pe cât este posibil.

(din: Arhimandrit Ioan Krestiankin, Povățuiri pe drumul crucii, Editura Sophia, 2013)

Arhimandrit Emilianos Simonopetritul - Sfântul Munte Athos: Mare minune! Să știți că morții noștri, când ne rugăm neîncetat, se apropie tot mai mult de Dumnezeu



Să strigăm, să-L rugăm pe Dumnezeu pentru noi și pentru morții noștri, și să știți că morții noștri, când ne rugăm neîncetat, se apropie tot mai mult de Dumnezeu și ajung în cele din urmă în slavă, câtă vreme nu o refuză.

În fiecare sâmbătă, la mănăstiri, se săvârșesc două Liturghii. Una în katholicon și cealaltă la cimitir. În fiecare sâmbătă, mănăstirea citește foarte multe nume de adormiți, cerând de la Dumnezeu să-i așeze în slava Lui. În toate mănăstirile se face, sâmbătă de sâmbătă, panihida pentru toți morții.

***

Un ieromonah citea într-o zi o mulțime de nume și, obosind, s-a întrebat: „Oare se mântuie cei pe care îi pomenesc? Simt ei ceva? Oare cerul simte că eu mă rog acum pentru cei care au plecat de pe pământul văzut? Sunt ajutați oare cei morți?”

În acel moment, fiind obosit, s-a sprijinit de strana sa, și-a închis puțin ochii și, între somn și veghe, într-o stare de priveghere a minții, dar și de oboseală a trupului, și-a ridicat ochii sus, și vede, vede … oh, oh! Ce se petrece acolo? Nenumăratele duhuri ale celor adormiți și, împreună cu ele, și sfinții, și îngerii. Iar înaintea tronului lui Hristos stătea, cu prea frumoasa ei haină, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și cu chipul ei luminos arăta către duhuri, Îl privea pe Hristos și spunea: „Fiul meu și Dumnezeul meu, eu mijlocesc pentru toți aceștia! Primește glasurile Sfintei Tale Biserici!”

Și atunci, monahul a auzit cum toți morții au început să cânte: „Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te, ceea ce esti plină de har, că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre.” Nu numai că L-ai născut pe Hristos, Mântuitorul nostru, ci și te rogi zi și noapte pentru noi. Glasul lor s-a făcut ca un glas al adâncurilor, „ca un vuiet de ape multe” (Apoc. 1, 15), iar glasul lor a fost luat pe aripile îngerilor, și s-a răspândit în tot cerul și în tot pământul, și a ajuns până acolo unde stătea monahul.

În loc de timpane, în loc de organe muzicești, îngerii iși loveau aripile și cântau: „Că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre.”

Mântuitorul nostru acesta este, dragii mei! Vă doresc ca El să vă dăruiască în fiecare zi experiența iubirii Lui mântuitoare, să vă umple casele de multe binecuvântări. Să intre El în inimile voastre și fâlfâitul Lui să fie astfel, încât să puteți spune: „Născătoarea de Dumnezeu L-a născut pe Hristos, dar și eu Îl am înlăuntrul meu pe Mântuitorul sufletelor noastre.”

Rugăciune pentru mântuirea celor adormiți

Pomenește, Doamne, pe cei ce întru nădejdea învierii și a vieții celei ce va să fie au adormit, părinți și frați ai noștri și pe toți cei care întru dreapta credință s-au săvârșit, și iartă-le lor toate greșelile pe care cu cuvântul sau cu fapta sau cu gândul le-au săvârșit, și-i așază pe ei, Doamne, în locuri luminoase, în locuri de verdeață, în locuri de odihnă, de unde au fugit toată durerea, întristarea și suspinarea, și unde cercetarea Feței Tale veselește pe toți sfinții Tăi cei din veac.

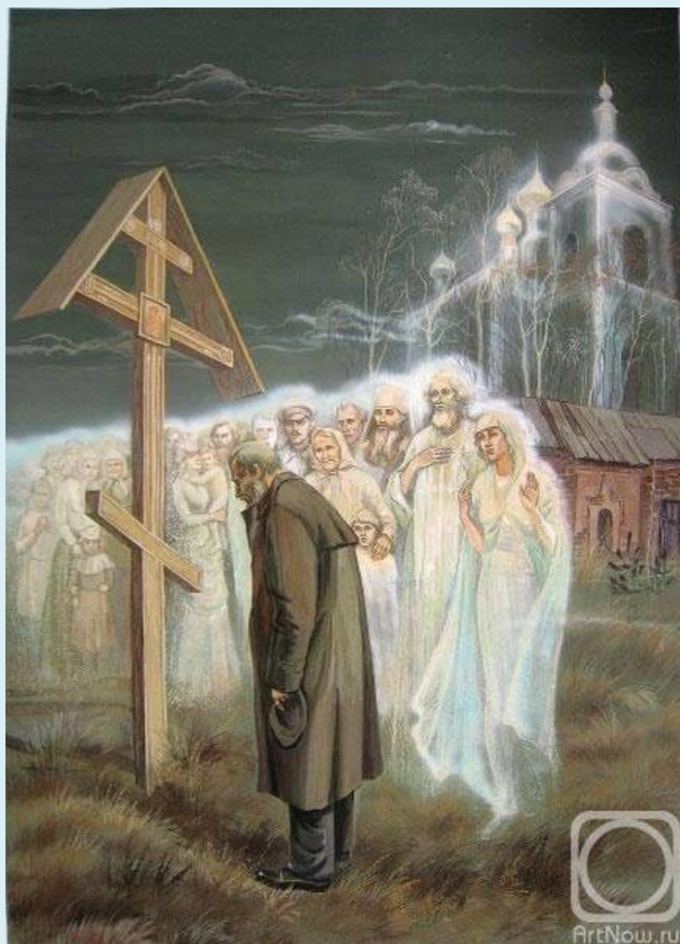
Dăruiește-le lor și nouă Împărăția Ta și împărtășirea bunătăților Tale celor negrăite și veșnice și desfătarea vieții Tale celei nesfârșite și fericite.

Că Tu ești învierea și odihna adormiților robilor Tăi (numele), Hrisoase, Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfântului și Bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cu sfinții odihnește, Hristoase, sufletele adormiților robilor Tăi, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit!

Sursa: „Tâlcuiri la Sfintele slujbe”.

Ierom. Iosif Agioritul - Cu cât mai multe nume pomeneşti, cu atât este mai mare răsplata pe care o primeşti. Aceasta este cea mai mare milostenie: să îl uneşti pe om cu Dumnezeu



Pentru care pricină oare s-a sfinţit părintele Nicolae Planas? Pentru că pomenea foarte multe pomelnice. Şi eu atunci când mi-am amintit nişte nume, le-am lipit pe peretele de la Proscomidie, căci acolo îmi erau la îndemână.

După o vreme am visat că au venit la mine nişte bătrâni de demult, îmbrăcaţi cu haine din acelea care se purtau pe vremuri. Aceia mi-au spus: „Fiule, tu ne-ai scris în pomelnic, dar stareţul tău nu ne pomeneşte".

- Părinte, îi spun stareţului, de ce nu pomeneşti acele nume de la Proscomidie?
- Pentru că nu pot să le descifrez, îmi răspunse acela.
- Părinte, uite ce am visat. Apoi i-am povestit visul. Şi de atunci m-am hotărât să pomenesc cât mai multe nume. Cu cât mai multe nume pomeneşti, cu atât este mai

mare răsplata pe care o primeşti. Aceasta este cea mai mare milostenie: să îl uneşti pe om cu Dumnezeu. Iar lucrul acesta poţi să-l faci.

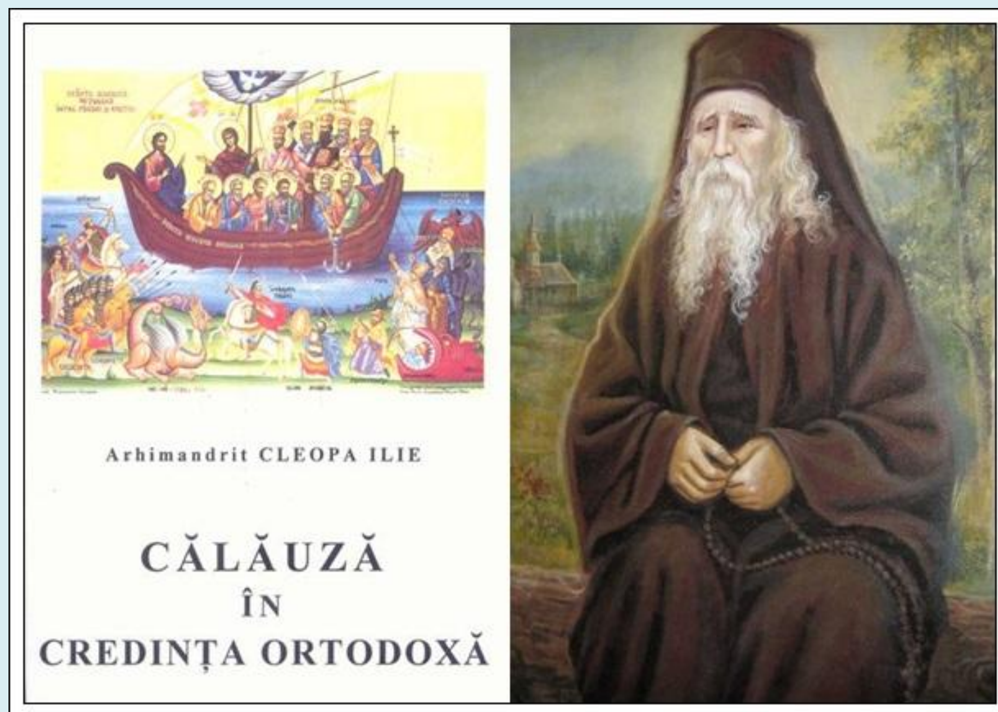
****

Eu am absolvit numai gimnaziul, nu am mers mai departe. Dar i-am scris în pomelnic pe toţi colegii mei, pe toţi învăţătorii şi profesorii mei, începând de la clasa întâi a şcolii primare până la ultima clasă a gimnaziului. Şi dacă ai şti câtă bucurie primesc atunci când îi pomenesc. Şi aceasta pentru că îi pomenesc pe aceia care m-au făcut să devin un om bun.

Acum fiindcă am un an de când nu mai merg la Liturghie, pentru că nu aud, mă străduiesc să-mi amintesc acele nume ca să le pomenesc, ştiind că sufletele acelora dobândesc mult folos duhovnicesc. De aceea, fiul meu, dacă vrei să se mântuiască sufletul tău în dar, să pomeneşti cât mai multe nume.

(Ierom. Iosif Agioritul, stareţul Efrem Katunakiotul, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Schitul Lacu-Sfântul Munte Athos, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2004, pp. 242, 244)

Arhimandrit Cleopa Ilie - Despre rugăciunile pentru morţi



Din "Călăuză în credinţa ortodoxă" - Capitolul 11
Editura Episcopiei Romanului 2003

Primul lucru care se întâmplă fiecărui suflet îndată după moartea omului, este o judecată. Această judecată care se face cu fiecare suflet în parte se numeşte judecata particulară şi se deosebeşte de judecata cea de obşte sau universală, care se va face cu toţi oamenii odată la sfârşitul lumii şi după învierea trupurilor. Prin această judecată particulară se cercetează starea în care iese omul din viaţa pământească, şi dacă această stare este bună, sufletul este dus de îngeri la fericire, iar dacă este rea, este luat de duhurile necurate la chinuri.

Fericirea la care sunt duşi cei găsiţi vrednici se numeşte «sânul lui Avraam» (Luca 16, 22) sau «Rai» (Luca 23, 43), iar chinurile la care sunt supuşi necredincioşii şi păcătoşii se numeşte «iad» (Luca 16, 23).

Că această judecată şi trimitere a sufletelor la Rai sau la iad are loc îndată după moarte, vedem din cuvintele Mântuitorului către tâlharul de pe Cruce: …astăzi vei fi cu Mine în Rai (Luca 23, 43) sau din cuvintele Apostolului Pavel: Rânduit este oamenilor o dată să moară, iar după aceea să fie judecata (Evrei 9, 27). Acelaşi lucru îl arată marele Apostol Pavel şi atunci când zice: …doresc să mă despart de

trup şi să fiu împreună cu Hristos – şi aceasta e cu mult mai bine (Filip. 1, 23) şi iarăşi: Că mie a vieţui este Hristos şi a muri, câştig (Filip. 1, 21).

Dintre vechii scriitori bisericeşti care vorbesc despre judecata particulară deosebit de cea de obşte, amintim pe Tertulian, care zice: „Sufletul (după moarte) mai întâi trebuie să încerce judecata lui Dumnezeu, ca unul ce a fost pricinuitorul tuturor celor ce le-a făcut, dar el trebuie să aştepte şi trupul său ca să primească răsplată şi pentru ceea ce a făcut cu ajutorul trupului, că s-a supus poruncilor lui".

Încă trebuie de ştiut şi acest lucru: dacă cineva la judecata particulară ar fi fost găsit vrednic de chinuri şi de pedeapsă şi dacă unul ca acesta este creştin şi fiu al Bisericii lui Hristos, mai are o portiţă de scăpare - prin mijlocirea celor vii - din chinurile la care a fost pedepsit de Dumnezeu.

Sectarul: Este exclusă posibilitatea intervenţiei celor vii pentru cei morţi, ştiut fiind că Dumnezeu va judeca pe fiecare după faptele lui şi după dreptate, dând fiecăruia răsplata cuvenită propriilor sale fapte. O judecată făcută pe baza intervenţiei altora n-ar mai fi dreaptă.

Sfântul Apostol Pavel vorbeşte lămurit: Pentru că noi toţi trebuie să ne înfăţişăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, pentru ca să ia fiecare, după cele ce a făcut în trup, ori bine, ori rău (II Cor. 5, 10).

Cuvinte asemănătoare cu acestea găsim destule în Sfânta Scriptură şi anume în toate textele privitoare la judecata de apoi.

Preotul: Nu sunt deloc adevărate cele ce cugeţi dumneata şi cei asemenea dumitale. Că Dumnezeu va răsplăti fiecăruia după faptele sale este adevărat (Ps. 61, 11). Dar că posibilitatea de a ne ruga pentru cei morţi este exclusă, acest cuvânt este cu totul străin de adevăr. Noi vedem că în Sfânta Scriptură se pune mare preţ pe rugăciunea unora pentru alţii. Dacă ar fi aşa cum gândeşti dumneata, că n-ar avea nici un folos rugăciunea unora pentru alţii, atunci nici marele Apostol Pavel n-ar fi trebuit să îndemne cu rugăminte pe ucenicul său, Timotei, spre un lucru ca acesta, scriindu-i: Deci, rogu-te, mai întâi de toate, să faci cereri, rugăciuni, mijlociri, mulţumiri pentru toţi oamenii (I Tim. 2, 1).

Iar Sfântul Apostol Iacov spune: Mărturisiţi-vă unul altuia păcatele şi vă rugaţi unii pentru alţii, ca să vă vindecaţi, că mult poate rugăciunea dreptului care se face (Iacov 5, 16). Sfântul Apostol Pavel cere să se facă rugăciune şi pentru el (Ef. 6, 19).

Dar dacă rugăciunile noastre folosesc celor vii, care pricină ar fi să nu le folosească şi celor morţi, odată ce ei trăiesc cu sufletele lor şi de vreme ce Acelaşi Dumnezeu le ascultă şi pe unele şi pe altele?

La mărturiile de mai sus se pot adăuga şi altele directe, din Vechiul Testament. Astfel, în Cartea a II-a a Macabeilor (12, 42–45) se arată că s-a adus jertfă pentru ostaşii cei morţi şi apoi se zice: Drept aceea, sfânt şi cuvios gând a fost că au făcut curăţire pentru cei morţi, ca să se slobozească de păcat (12, 46).

Iar Sfântul Prooroc Baruh spune: Doamne, Atotţiitorule, Dumnezeul lui Israel, auzi rugăciunea celor ce au murit ai lui Israel… Nu-Ţi aduce aminte de nedreptăţile părinţilor noştri… (3, 4–5).

În chipul cel mai limpede vorbeşte despre aceste rugăciuni Sfânta Tradiţie, începând din primele secole ale Bisericii, după cum arată şi conţinutul Sfintelor Liturghii.

Sfântul Ioan Gură de Aur arată că apostolii chiar au rânduit să se facă la Liturghie pomenire pentru cei morţi, zicând: «Nu degeaba au rânduit apostolii să se facă înaintea Tainei celei înfricoşătoare pomenirea celor plecaţi. Ştiau că mult le foloseşte, multă binefacere aduce celor morţi. Când stă poporul, plinătatea preoţească, cu mâinile întinse şi în faţă stă Jertfa cea înfricoşătoare, cum nu vor îndupleca pe Dumnezeu pentru cei adormiţi? Dar aceasta, numai pentru cei plecaţi cu credinţă».

Sectarul: Dumnezeu chiar osândeşte pe cei ce se bizuiesc pe intervenţiile altor oameni în favoarea mântuirii lor. Căci acestea zice Domnul: Blestemat să fie omul care nădăjduieşte în om şi îşi face sprijin în trup omenesc şi a cărui inimă se depărtează de Domnul (Ier. 17, 5).

Preotul: În acest citat sunt blestemaţi şi osândiţi numai acei oameni care îşi pun nădejdea mântuirii lor exclusiv în ajutorul de la oameni şi nu în cel de la Dumnezeu - faţă de care sunt îndepărtaţi cu inima lor - fapt pentru care îşi merită toată osânda de la Dumnezeu, iar nu cei ce aşteaptă şi de la oameni mijlociri pentru ei către Dumnezeu. Căci atunci ar trebui să socotim sub această osândă şi pe marele Apostol Pavel, care de multe ori cere de la credincioşii săi rugăciuni către Dumnezeu pentru el, precum şi el însuşi face pentru alţii şi nădăjduieşte în folosul acestor rugăciuni, aşa cum am arătat la învăţătura noastră despre cultul sfinţilor.

Deci este cu neputinţă ca în baza textului invocat de voi sectarii, să puteţi nega posibilitatea şi necesitatea de a ne ruga pentru morţi, mai ales că în acest citat adus de dumneata este vorba de altceva.

Sectarul: Rugăciunile pentru morţi sunt nefolositoare şi de prisos, neavând nici un rezultat, căci cuvântul biblic este limpede: Şi iarăşi a zis Domnul: Să nu intri în casa celor ce jelesc şi să nu te duci să plângi şi să jeleşti cu dânşii… Şi vor muri cei mari şi cei mici în pământul acesta şi nu vor fi îngropaţi şi după ei nimeni nu va plânge, nici se va zgâria, nici se va tunde pentru ei. Nu se va frânge pentru ei pâine de jale ca mângâiere pentru cel mort; şi nu li se va da cupa mângâierii ca să bea după tatăl lor şi după mama lor (Ier. 16, 5–7).

Preotul: Aici este vorba numai de cei păcătoşi care sunt vinovaţi de păcate grele, ceea ce înseamnă că pentru morţii cei mai puţin păcătoşi se poate frânge pâinea întru pomenirea lor (vezi lămurirea în context, cu deosebire v. 10–13). Altfel, din citatul de mai sus ar urma ca morţii să nu fie nici îngropaţi, dar nici vouă nu vă convine o asemenea rânduială ieşită din comun.

Sectarul: Cum poate cineva să scoată pe altul din iad, prin pomeniri, de vreme ce este scris: Că nu este întru moarte cel ce Te pomeneşte pe Tine. Şi în iad cine Te va lăuda pe Tine? (Ps. 6, 5).

Preotul: Da, se poate mântui cineva şi din iad, dar nu prin suferinţele purgatoriului - cum spun romano-catolicii - ci prin Jertfa Răscumpărării, care s-a făcut pentru vii şi pentru morţi. Căci Dumnezeu are puterea să scoată sufletele din iad, după cum scrie: Domnul pogoară la iad şi ridică (Cântarea a II–a a lui Moise, v 57). Şi iarăşi: Dumnezeu poate să scoată sufletele din iad, iar nu omul (I Regi 2, 6; Ps. 48, 16; Matei 12, 32; Rom. 14, 9; I Cor. 15, 19; I Tim. 2, 6; Evrei 11, 19; I Ioan 2, 2; Apoc. 1, 18).

Puterea şi iertarea lui Dumnezeu Care împlineşte «orice» vom cere de la El (Marcu 11, 24; Ioan 14, 13) sunt fără margini, iar bunătatea Lui e atât de mare, că numai El poate schimba osânda veşnică a omului. Aşadar Biserica se roagă numai lui Dumnezeu, ca El să scoată din iad pe cei osândiţi, şi nădăjduieşte tare la mila Lui şi la atotputernicia Lui.

Noi ştim că Dumnezeu ne cere să iubim pe semenii noştri şi priveşte cu plăcere la această iubire a noastră. Nu este faptă mai mare ca iubirea şi din iubire, noi ne rugăm pentru alţii.

Rugăciunea Bisericii găseşte cu atât mai mare ascultare la Dumnezeu, cu cât în rugăciunea ei se împletesc glasurile sfinţilor din cer cu ale credincioşilor de pe pământ şi însuşi glasul Maicii Domnului. ***Biserica este într-o nesfârşită rugăciune pentru mădularele sale: pentru noi toţi se roagă îngerii şi apostolii, mucenicii şi patriarhii şi, mai presus de toate, Maica Domnului nostru Iisus Hristos - şi această sfântă unire este viaţa Bisericii.***

Însuşi Mântuitorul ne adevereşte că nu va trece cu vederea rugăciunile noastre, mai ales când pe acestea le facem din iubire către aproapele nostru. El Însuşi zice: Toate câte cereţi, rugându-vă, să credeţi că le veţi primi şi le veţi avea (Marcu 11, 24); aşadar rugăciunea pentru morţi este nu numai un semn şi o întărire a iubirii, ci şi o probă a credinţei noastre, căci tot Mântuitorul a zis: De poţi crede, toate sunt cu putinţă celui ce crede (Marcu 9, 23).

Sectarul: Sfânta Scriptură spune răspicat că între iad şi Rai există o prăpastie de netrecut, după cuvântul Domnului, din parabola bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr: Şi peste toate acestea, între noi şi voi s-a întărit prăpastie mare, astfel că cei ce ar vrea să treacă de aici la voi, ori de acolo la noi, să nu poată să treacă (Luca 16, 26). Dacă adevărul este acesta, apoi cum ziceţi voi ortodocşii că puteţi scoate pe cineva din iad şi cum puteţi voi să treceţi această netrecută prăpastie şi să mutaţi pe unii de acolo în cealaltă parte, de la rău la bine? Oare acest lucru este posibil?

Preotul: Şi noi învăţăm că între Rai şi iad este o prăpastie de netrecut, aşa cum ne-a spus Mântuitorul. Dar această prăpastie nu are puterea de a opri rugăciunile noastre pe care le facem către Dumnezeu pentru cei morţi şi nu face ca rugăciunile noastre - făcute din iubire pentru fraţii noştri - către Dumnezeu să fie nefolositoare. Noi nu presupunem - ca romano-catolicii - că există purgatoriul, noi zicem că numai pentru cei ce au păcate de moarte (nemărturisite), trecerea din iad la Rai este imposibilă. Pentru cei ce au păcate mai uşoare, această cale nu este definitiv închisă, deoarece abia la judecata de apoi se va hotărî definitiv cine este pentru Rai şi cine este pentru iad, fiind de la sine înţeles că, după această judecată, unul osândit pentru iad nu va mai putea trece în Rai. Ştim că pentru cei vinovaţi de păcate de moarte, rugăciunile noastre sunt oprite, ca fiind nefolositoare: Este şi păcat de moarte; nu zic să se roage pentru aşa păcat (I Ioan 5, 16), dar nu tot aşa este situaţia pentru celelalte suflete, pentru care noi ne rugăm şi avem datoria de a ne ruga.

Deci pomenirile celor morţi se legitimează tot prin legătura iubirii, ca orice rugăciune. Noi suntem «împreună-cetăţeni cu sfinţii», oameni ai casei lui Dumnezeu, fiind zidiţi pe temelia apostolilor şi proorocilor, piatra din capul unghiului

fiind Iisus Hristos (Ef. 2, 19–20). În virtutea acestei «cetăţenii», noi Îl rugăm ca să ierte pe fraţii noştri care au trecut în lumea cealaltă.

Noi nu ne rugăm pentru cei care au făcut păcate împotriva Duhului Sfânt, cum sunt ereticii, cei nebotezaţi, necredincioşii şi cei ce s-au opus adevărului cu ştiinţă şi voinţă, cei ce s-au ucis în duel, sinucigaşii etc., căci acestora nu li se iartă nici în lumea aceasta, nici în cealaltă (Matei 12, 31–32). Dar pentru cei cu păcate care se pot ierta în lumea cealaltă noi ne rugăm, fiindcă trebuie să ne iubim veşnic (I Cor. 13, 3).

Apostolul spune: ce a murit, a murit păcatului odată pentru totdeauna (Rom. 6, 10), iar ***Simeon Tesaloniceanul*** ***comentează astfel: „Celor adormiţi le sunt mai de folos Liturghiile, iar celelalte mai puţin îi ajută (pentru că omul murind a încetat de la păcat), iar prin jertfă se împărtăşesc cu Hristos, se umplu de dumnezeiască veselie, de dar şi se izbăvesc cu dumnezeiască milă de toată durerea. Deci, mai înainte de toate, să se facă Liturghie pentru dânsul şi după aceea, de va avea avuţie, să se dea milostenie săracilor, zidiri sfintelor biserici şi altele care sunt spre mântuirea lui” (IX, 72).***

Şi mai spune: ***„…Miridele care se scot la Liturghie şi pomenirea care se face pentru cel mort unesc pe cel mort cu Dumnezeu şi-l împărtăşesc cu Dânsul nevăzut. Drept aceea, folosindu-se foarte mult dintru aceasta, nu numai se mângâie fraţii cei ce cu pocăinţă s-au mutat întru Hristos, dar încă şi sfintele suflete ale sfinţilor se bucură pentru aceste pomeniri care se fac pentru dânşii, unindu-se cu Hristos şi, împărtăşindu-se prin Sfânta Liturghie mai curat şi mai luminat, şi împărtăşindu-se mai mult cu darurile Lui, se roagă pentru noi. Deci pentru aceasta Dumnezeu a lucrat această jertfă şi a dat-o spre mântuirea şi luminarea trupurilor, ca toţi să fim cu Dânsul una, cum S-a făgăduit. Drept aceea se roagă pentru aceia care îi pomenesc pe dânşii săvârşind jertfe pentru cinstirea lor şi se fac mijlocitori şi solicitatori pentru dânşii. Şi se roagă ca şi aceştia să se împărtăşească cu Hristos ca şi dânşii. Pentru aceea trebuie să facem pomenirea celor răposaţi, pentru că dragostea uneşte pe cei vii cu cei morţi şi să pomenim pe sfinţi, ca, veselindu-i, să se facă şi ei rugători veseli pentru noi către Dumnezeu”.***

Cât despre purgatoriul închipuit de romano-catolici, noi nu avem dovezi temeinice nici din Sfânta Scriptură, nici din Sfânta Tradiţie. Sfânta Scriptură numai două locuri ne arată luminat, Rai şi Iad.

În Sfânta Tradiţie, Sfinţii Părinţi nu admit purgatoriul, marele Atanasie († 373) de pildă zicând „Este o nebunie a crede în al treilea loc în cealaltă viaţă". (Cartea I), iar Fericitul Augustin († 430) scrie: „Nu este vreun loc mijlociu, ca cineva care nu este cu Hristos, să poată fi altundeva decât cu diavolul". (Despre merit şi păcat).

Apoi ştim că Sinodul al V-lea Ecumenic din Constantinopol (553) a osândit pe Origen, Didim cel orb şi Evagrie Ponticul, care învăţau că pedepsele viitoare vor avea sfârşit. Dacă pe atunci Biserica ar fi avut vreo cunoştinţă despre existenţa purgatoriului, ar fi făcut vreo amintire de el, ca fiind o excepţie de la veşnicia muncilor.

Nemărginita bunătate a lui Dumnezeu, precum şi rugăciunile Bisericii şi Jertfa Euharistică sunt de ajuns pentru mântuirea celor ce nu şi-au făcut în viaţa aceasta canonul pocăinţei.

Capitolul 47 - Despre rugăciunile pentru răposaţi

Sectarul: Care vă sunt vouă, ortodocşilor, mărturiile de bază din Sfânta Scriptură în legătură cu pomenirea morţilor, şi de ce faceţi atâtea slujbe şi jertfe pentru sufletele morţilor?
Preotul: Rugăciunea pentru cei morţi în Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare are mai multe temeiuri biblice, precum urmează:
1. Păcatele oamenilor - afară de cele de moarte şi cele împotriva Duhului Sfânt - se pot ierta de Dumnezeu şi în veacul viitor (Matei 12, 31-32; Isaia 1, 18; 22, 14; Marcu 3, 29; Luca 7, 47; II Mac. 12, 43).
2. Trupul se întoarce în pământ, precum a fost, iar sufletul se întoarce la Dumnezeu, care l-a dat (Eccl. 12, 7; Iov 34, 14-15; Ps. 103, 30 ş.a.).
3. Dumnezeu, la Care se întoarce sufletul nostru după moarte, este prea milostiv şi prea puternic. El poate să arunce sufletul în gheenă (Matei 10, 28), dar poate şi să scoată sufletele din gheenă (I Regi 2, 6; Tob. 13, 2; Intel. 16, 13 ş.a.).
4. Morţii doar cu trupul sunt morţi, însă sufletele lor trăiesc mai departe după moarte şi sunt deplin conştiente (vezi Luca 16, 22-31; Apoc. 4, 10-11; 5, 8-14 ş.a.).
5. Cei morţi în Hristos fac parte împreună cu cei vii din aceeaşi Biserică a lui Hristos (Rom. 14, 7-9; Efes. 1, 9-10).
6. Avem porunca de a ne ruga pentru toţi oamenii, deci şi pentru cei morţi (I Tim. 2, 1; Efes. 6, 18-19).
7. Iubirea, care reprezintă virtutea de legătură între membrii Bisericii lui Hristos, nu trebuie să înceteze niciodată (Matei 25, 35, 36, 42, 43, 46; Luca 16, 27, 28, 30; I Cor. 13, 13; I Petru 4, 8).

8. Deja în Legea Veche se făcea rugăciune şi se aduceau jertfe pentru sufletele morţilor (II Mac. 12, 42-46; Baruh 3, 4-5).
9. Învăţătura despre datoria celor vii de a se ruga pentru cei morţi spre a fi iertaţi şi mântuiţi a existat în Biserica lui Hristos de la început, după cum dovedesc Liturghiile vechi, a Sfântului Iacov, a Sfântului Vasile cel mare şi a Sfântului Ioan Hrisostom, care au în cuprinsul lor rugăciuni pentru morţi.

Apoi literatura patristică aduce de asemenea numeroase mărturii în acest sens.

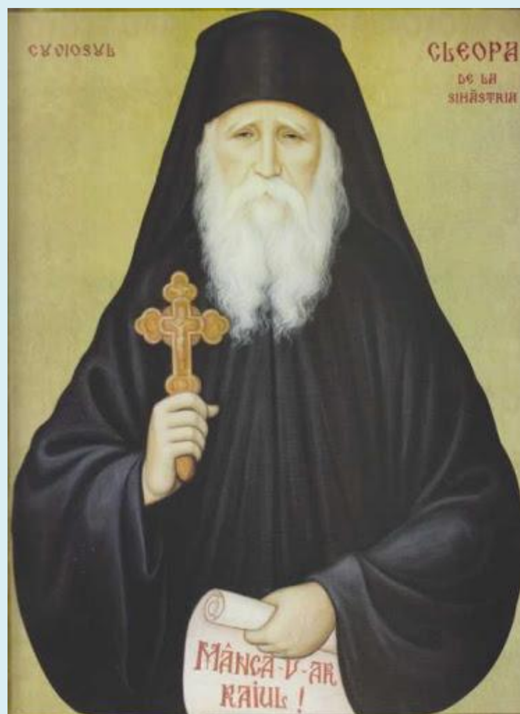
Astfel, Tertulian (240 d.Hr.) scrie: „Noi facem rugăciuni pentru cei morţi în fiecare an în ziua morţii lor".

Sfântul Chiril al Ierusalimului (386 d.Hr.) spune: „Noi ne rugăm pentru Sfinţii Părinţi Episcopi adormiţi, şi în general pentru toţi cei mutaţi mai înainte de noi, crezând că le este foarte de folos sufletelor pentru care se face rugăciunea atunci când stă înainte jertfa cea sfântă şi înfricoşată" (Cateh. 5, Mistag. n. 9).

Sfântul Ioan Hrisostom (4 0 7 d.Hr.) spune: „Nu în zadar s-a rânduit prin apostoli ca să se facă înaintea înfricoşatelor Taine pomenirea celor morţi. Ei au ştiut că din ea rezultă mare folos, mare binefacere pentru morţi" (Omilia a IV-a la Ep. către Filip. n. 4).

10. Sfânta Scriptură dă şi următorul îndemn: Dărnicia ta să atingă pe toţi cei în viaţă şi chiar morţilor fă-le parte de dărnicia ta (Sir. 7, 35).

Părintele Cleopa Ilie - Predică despre drumul sufletului după moarte



Pomenirea morţilor o făceau creştinii demult la Liturghia Sfântului Iacov (cf. Sfântul Simeon Tesaloniceanul, IX, 72 şi cap. VI, p. 375), întâia Liturghie, care se întocmise încă din timpul celui dintâi episcop al Ierusalimului. În ea se rânduise slujbă specială pentru morţi. Dar mai târziu, rânduindu-se alte slujbe pentru morţi, s-a văzut cât de mare folos aduc cele patruzeci de panahizi pentru cei răposaţi. S-au descoperit multe taine.

De aceea vă voi spune mai întâi care este pricina pentru care se face pomenire la trei zile după moarte, apoi la nouă zile şi la patruzeci de zile. Pe urmă, dacă va rândui Dumnezeu, vă voi mai spune nişte istorioare în legătură cu cele patruzeci de panahizi şi patruzeci de Liturghii. Acestea le spun după învăţăturile Sfinţilor Părinţi şi după descoperirile ce s-au făcut unor Sfinţi.

Iată, dar, ce se întâmplă cu sufletul omului după ce moare, până la vremea de patruzeci de zile:

⇒ *În ziua întâi când moare omul, sufletul lui stă acolo unde a ieşit din trup, şi dacă trupul este acolo, îl ţine îngerul de la botez lângă trup timp de 24 de ceasuri.*

Să zicem că trupul e pe o laiţă sau în sicriu, sau pe catafalc, sau pe o masă. Îngerul nostru de la botez, care este ajutătorul nostru până la moarte, ne păzeşte şi stă o zi şi o noapte lângă trup. E ca şi cum ai avea o haină pe care ai purtat-o mulţi ani şi, când s-a învechit, te-ai dezbrăcat de dânsa şi o laşi pe un pat sau în cui, şi te uiţi la ea că-i ruptă şi veche, şi-ţi aduci aminte: cu haina asta am fost şi la nuntă, şi la biserică, şi la târg, sau atunci şi atunci. Cam aşa se întâmplă şi cu sufletul când se dezbracă de trup. Trupul este o haină în care a stat sufletul, sau o casă a lui.

În ziua întâi când se dezbracă de această haină a trupului, sufletul se mai uită la ea, înainte de a se despărţi pentru multă vreme unul de altul. Dar îl mai ţine şi îngerul de la botez lângă haina aceasta cu care a fost îmbrăcat. Şi se minunează sufletul foarte când vede cum se des- compune trupul lui şi ce miros dezgustător împrăştie, şi nu-I vine a crede că a stat în acest lăcaş de care nu se alege nimic.

Acum îşi aduce aminte de ceea ce spune proorocul David: „Scoate, Doamne, din temniţă sufletul meu, ca să se mărturisească numelui Tău”.
Şi-i arată îngerul: “Vezi, suflete, trupul acesta care se descompune? Cu acesta ai fost în căile cele bune, dar pentru acesta ai făcut şi atâtea păcate; cu acesta ai făcut metanii, cu acesta ai mers în biserică, dar cu acesta ai fost şi la desfrâu, şi la beţii, şi la jocuri, şi la nunţi, şi la furat, şi la distracţii, şi la alte răutăţi”.

La toate acestea stă şi cugetă sufletul. Căci sufletul după moarte - după ce iese din trup - lucrează mai repede ca fulgerul, căci este fiinţă raţională şi gânditoare, şi nu mai e îngreunat de trup. Şi de aceea îşi aminteşte cu mare iuţeală nu numai de cuvintele pe care le-a vorbit în viaţă, ci şi de toate gândurile pe care nu le-a vorbit (cf. Uşa pocăinţei, cap. 3, p. 252). Dacă omul ţine minte acum ce a grăit când era copil, sau ce a gândit de multe ori, cum nu-şi va aminti cu mult mai uşor de toate atunci când se dezbracă de această ţarină a trupului, care este o grosime mare pe el?

Deci 24 de ceasuri ţine îngerul de la botez sufletul lângă trup, cu puterea lui Dumnezeu, ca să-i arate încă o dată lăcaşul în care a vieţuit pe pământ; şi-i spune: “Să ştii, suflete, că atunci când va suna trâmbiţa cea mare a Judecăţii, cum spune apostolul, ai să te îmbraci din nou cu acest trup şi vei sta dinaintea Dreptului Judecător, ca să dai seama de cele ce ai lucrat - cum zice apostolul - în trup, fie bune, fie rele”. Acestea se întâmplă în ziua cea dintâi.

Noi plângem pe cel mort că ne-a părăsit, dar el e încă de faţă. Ziua întâi stă lângă trup.

⇒ *În ziua a doua după moarte, se întâmplă un lucru mai înfricoşat. Se întâmplă ceea ce spune proorocul David: „Pentru ce mă tem în ziua cea rea, când mă va înconjura fărădelegea vrăjmaşilor mei?” (Psalmi 48, 5). Adică, tot ce ai lucrat în viaţă, ţi se arată deplin şi concret în ziua a doua.*

În această zi, îngerul păzitor duce sufletul pe unde a umblat toată viaţa, chiar dacă ar fi înconjurat el globul pământesc de o mie de ori. Sufletul merge ca gândul şi ca fulgerul. De ar fi trăit omul cât de mult, sufletul se duce pe unde a trăit, căci merge cu mare repeziciune. Vezi, când ne mai rugăm cu gândul, acum sunt în cer, acum sunt înapoi. Nici n-am pronunţat bine ceva cu limba şi gândul a luat-o înaintea limbii. Aşa de repede merge şi sufletul după ce iese din trup.

Şi îngerul care îl însoţeşte îi spune: “Iată, suflete, aici ai curvit, aici ai furat, aici ai băut, aici ai glumit, aici ai râs, aici te-ai îmbătat, aici te-ai mâniat, aici ai vorbit vorbe murdare, aici ai jucat, aici ai chiuit, aici ai făcut cu ochiul, aici ai bătut din palme, aici ai fost în cârciumă şi ai pus lăutarii să-ţi cânte”.

Pe urmă îi arată şi cele bune: “Iată, aici ai făcut metanii, aici ai plâns, aici ai mers la Sfânta Liturghie, aici ai ajutat pe un sărac, aici ai ajutat pe cineva care era bolnav, aici ai cercetat pe unul din temniţă, aici ai ascultat Sfânta Liturghie, dincoace ai ascultat predica, aici ai cântat o cântare religioasă, aici ţi-a fost milă de un om necăjit”. Şi-i arată aşa, pas cu pas, minut cu minut, unde a fost şi ce a făcut, şi sufletul rămâne încremenit când vede că-I arată aşa de bine toate mişcările. Şi nu poate zice nimic, pentru că tot ce-i spune a făcut cu adevărat şi o ştie. Îngerul îi arată toate cele făcute de el cât timp a fost în trup şi sufletul recunoaşte toate. Cum să nu fie adevărat, dacă îngerul a călătorit cu el, a fost pe umărul lui, în chip nevăzut, şi a scris toate împrejurările vieţii şi gândurile lui?

⇒ *Iar în ziua a treia se întâmplă un lucru mai înfricoşat. În ziua aceasta i se dau sufletului încă şase îngeri, care cu cel de la Botez sunt şapte, şi îşi începe călătoria spre cer, că are de trecut vămile văzduhului.*

Sunt 24 de vămi, pe unde trebuie să treacă sufletele noastre. La ele suntem cercetaţi de cele mai mari căpetenii ale iadului pentru toate faptele, toate cuvintele şi toate gândurile (vezi Tainele vieţii viitoare, cap.3, p.93). Şi sufletul trece pe la vămi însoţit de cei şapte îngeri, ca fulgerul, şi dracii îi arată toate relele câte a făcut, dacă nu le-a spovedit.

Dacă omul s-a spovedit curat la duhovnic, Duhul Sfânt a şters de pe zapisele drăceşti păcatele pe care le-a făcut omul cu lucrul, sau cu cuvântul, sau cu gândul,

sau cu voia. I le-a şters dacă le-a spovedit, i-a părut rău de ele şi a încetat de a le mai face. În acest caz, diavolii scot zapisele, dar când se uită la ele, le văd că sunt albe. Dar dacă nu s-a mărturisit, sau nu s-a mărturisit curat, le văd scrise. Şi-i arată: "Vezi aici ce-ai făcut?".

Iar cele 24 de vămi încep cu vama păcatelor celor mai obişnuite ale noastre: cu păcatele vorbirii deşarte. Căci cine e atât de stăpân pe limbă să nu zică vreo vorbă deşartă? Se ştie cât este de aplecat omul să vorbească de rău şi să spună glume. De aceea, ca să treci prima vamă uşor, când te duci la spovedanie, întâi aceasta s-o spui: "Părinte, am vorbit vorbe deşarte"! A doua vamă este a minciunii; a treia - a vorbirii de rău, a clevetirii; a patra – a lăcomiei... şi aşa mai departe, căci nu este timp să vi le spun pe toate. Sufletul trece prin toate vămile, căci [nimeni şi nimic] nu-l poate opri, pentru că trebuie să se ducă în ziua a treia la Dumnezeu.

Dar i se arată fiecăruia păcatele lui şi ştie că după patruzeci de zile are să cadă jos de la vama cutare, adică are să se ducă la muncile veşnice, dacă nu s-a mărturisit şi nu s-a pocăit de fărădelegile lui.
Deci, în ziua a treia, după ce a trecut vămile, însoţit de cei şapte îngeri, sufletul ajunge la Prea Sfântul Dumnezeu, la Scaunul Prea Sfintei şi de viaţă făcătoarei Treimi.Atunci ajunge prima dată sufletul la Dumnezeu, fără trup.

Deci Biserica, ca o mamă bună şi duioasă, a treia zi după moarte, face pomenire celui mort. Nu ştiu dacă la dumneavoastră este acest obicei, ca atunci când se vine de la înmormântare să se facă masă acasă, întru pomenirea celui adormit. E bine să o faceţi aceasta, că aşa e regula Bisericii. Când se vine de la înmormântare, e bine să se facă o mică masă, să se dea de pomană haine ale mortului, să se dea de pomană mâncare, să se facă ceva rugăciune şi pomenire pentru sufletul care s-a dus dintre cei vii.

Pentru ce se face această pomenire de trei zile? Pentru că sufletul a ajuns prima dată la Dumnezeu şi e bine să ne rugăm ca Dumnezeu să-l binecuvânteze cu linişte şi cu pace şi cu darul Sfântului Duh.

Iar din ziua a treia sufletul trebuie să treacă prin Rai şase zile. Cel păcătos trece prin Rai ca şi cel drept. Dar vai şi amar câtă deosebire este între unul şi altul! Cât se bucură cel drept când trece prin Rai, când ştie că are să moştenească Raiul, şi cât se scârbeşte cel păcătos, când vede ce a pierdut. Sufletul trebuie să treacă şase zile prin Rai, însoţit de îngerii cei buni, ca să vadă toate frumuseţile Raiului. Şi deşi merg cu iuţeala gândului, nu pot dovedi să le vadă pe toate, că Raiul e nemărginit.

Acolo vede sufletul Raiul desfătării, acolo - pământul celor blânzi, acolo - palatul Noului Sion, acolo - mireasa Mielului (cum se spune la Apocalips), acolo - Ierusalimul cel ceresc, acolo - sânul lui Avraam, şi toate câte le pomeneşte dumnezeiasca Scriptură despre Rai; vede atâtea frumuseţi, cum zice apostolul Pavel, vede cele ce ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, căci acestea a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dânsul (Luca 23, 43; II Corinteni 12, 14; Apocalipsa 2, 7).

Numai o floare din Rai - zice unul din sfinţi - dacă ai aduce-o pe faţa pământului, n-o poţi cumpăra cu toate comorile lumii, atâta-i de frumoasă!

Acolo, cum zice marele Vasile, florile pururea înfloresc şi niciodată nu se veştejesc (Hexaimeron). Şi atâta mireasmă şi atâta frumuseţe şi atâta cântare este acolo, şi atâta lumină, atâta bucurie, atâta dreptate şi atâta pace întru Duhul Sfânt, şi atâta mângâiere duhovnicească, încât este cu neputinţă limbii celei de ţărână a omului să poată povesti ce vede sufletul acolo. Şi văzând sufletul aceste frumuseţi, aceste minunăţii, când trece prin Rai, dacă ştie că a făcut fapte bune şi a murit mărturisit şi împărtăşit cu Prea Curatele Taine şi împăcat cu Biserica, are mare bucurie, căci simte că după patruzeci de zile va fi rânduit undeva pe acolo, până la dreapta Judecată, şi are să se veselească de atunci înainte.

Dar dacă se ştie păcătos, îşi zice: "Vezi ce ai pierdut? Prost am mai fost şi păcătos am mai fost, rău şi nebun am mai fost! Cum am făcut numai voia trupului cel de ţărână, a cărnii aceleia pe care o mănâncă acum viermii în pământ, şi cum am pierdut eu aceste frumuseţi care nu sunt pentru o mie de ani, nici pentru milioane de ani, ci pentru veşnicie!". Şi-i pare foarte rău.

Iar îngerul de la botez îi spune: "Suflete, de câte ori îţi spuneam eu ţie: lasă păcatul, părăseşte fumatul, beţia, înjurătura, desfrânarea, furatul - şi nu m-ai ascultat! Iată că de acum ai pierdut aceste frumuseţi, de care nu te-ai făcut vrednic nici să le vezi, dacă nu voia Dumnezeu să-ţi îngăduie să vezi ce ai pierdut".

Şi aşa merge şase zile prin Rai; şi cu cele trei zile care au trecut până a ajuns la cer, la Scaunul Prea Sfântului Dumnezeu, se fac nouă zile.

⇒ *Iar în ziua a noua, sufletul este adus de înger a doua oară la Scaunul Prea Sfintei şi de viaţă făcătoarei Treimi.*

Şi de aceea se face pomenirea celor morţi la nouă zile (Viaţa repausaţilor noştri, p.23). Atunci se roagă Sfânta Biserică, mama noastră cea duhovnicească, pentru

fiul ei, pentru sufletul acela care a fost botezat în cristelniţă în numele Sfintei Treimi, ca Dumnezeu să caute cu milă şi cu îndurare asupra lui, când vine a doua oară să se închine. Şi după ziua a noua, când vine a doua oară să se închine la Scaunul Prea Sfintei Treimi, sufletul este blagoslovit de Dumnezeu şi este trimis să meargă prin iad treizeci de nopţi şi treizeci de zile. Şi merge prin iad cu iuţeala fulgerului şi nu mai pridideşte să vadă atâtea munci şi atâtea chinuri cu care se muncesc sute de popoare care n-au cunoscut pe Dumnezeu şi mii şi milioane de creştini care, deşi L-au cunoscut, L-au supărat şi n-au făcut voia Lui.

Şi când trece prin iad, i se dau sufletului un fel de îngeri, care sunt un fel de gardă a lui Dumnezeu, numiţi zapcii. Şi îngerul de la botez merge cu el neîncetat. Iar aceia au culoarea aripilor ca razele soarelui când apune. Şi numai unul din ei este mai înfricoşat la vedere decât toate muncile iadului. Şi aceştia sunt garda, care păzeşte sufletul când are să treacă prin iad, că acei diavoli mare ură au pe sufletul nostru.

Şi trece prin iad treizeci de zile şi treizeci de nopţi, şi acolo vede ce a spus Mântuitorul în Evanghelii: vede gheena, vede tartarul, unde zice Mântuitorul că focul celor de acolo nu se stinge şi viermele lor nu doarme, şi unde e scrâşnirea dinţilor. Acolo vede iadul cel mai de jos şi fântâna adâncului, acolo vede iezerul cel de foc, cum se spune în Apocalips, şi toate muncile cele nenumite şi negândite, care nu se pot spune de vreo limbă; şi aude mii şi miliarde de glasuri, care ţipă, şi se vaită, şi se muncesc; şi vede feţele cele urâte ale dracilor pe care, dacă le-ar vedea omul cât este în viaţă, nu mai poate rămâne sufletul în trup, ci sare din trup şi rămâne mort într-o clipă.

Şi trec aşa treizeci de zile. Şi dacă sufletul se ştie pe sine drept, are mare îndrăzneală, căci îi spune îngerul de la botez: "Vezi, suflete, dacă m-ai ascultat pe mine, dacă ai fost blând, şi milostiv, şi postitor, şi ai mers la biserică, şi i-ai iertat pe cei care ţi-au greşit, şi te-ai păzit de păcatele grele, de moarte, iată de ce munci, care sunt pentru vecii vecilor, ai scăpat!".

Iar dacă se ştie păcătos, plânge cu amar, căci ştie că într-una din acele munci va fi rânduit şi el până la Judecata de apoi, ba şi după Judecată, dacă nu mai are cine să-l pomenească şi să-l scoată.

⇒ *Şi după ce trece treizeci de zile prin iad, în ziua a patruzecea sufletul este adus de îngeri a treia oară la Scaunul Prea Sfintei şi de viaţă făcătoarei Treimi. De aceea, în ziua a patruzecea se face pomenire de patruzeci de zile pentru cel mort.*

Şi atunci se face judecata particulară a sufletului, adică judecata prin care rânduieşte Dumnezeu unde va sta sufletul până la judecata universală, sau la bine, sau la rău.

Iată v-am arătat drumul sufletului până la patruzeci de zile, ca să ştiţi de ce faceţi pomenirea la trei zile, la nouă zile şi la patruzeci de zile. Şi după patruzeci de zile, după ce a fost judecat sufletul în chip provizoriu şi rânduit unde va sta până la Judecata din urmă, de a nimerit în iad, mai rămâne o portiţă deschisă, ca să poată ieşi de acolo.

Dacă el a murit împăcat cu Biserica, dar nu cu totul afundat în păcate grele, căci s-a spovedit, dar n-a apucat să facă vreun canon, Biserica poate mijloci - prin neamurile lui, prin dumnezeiasca Liturghie, prin pomeniri şi prin slujbe - să-l scoată de acolo, să-l ducă la bucuria cea fără de margini.

Iar dacă nu are neamuri bune şi credincioase, şi dacă acestora nu le pasă de el, rămâne acolo să se muncească până la Judecata din urmă, şi de atunci mai departe în vecii vecilor, fără de sfârşit.

Acum am să vă spun o istorioară despre puterea celor patruzeci de panahizi, care stau în legătură cu cele spuse până acum.

Odinioară s-a întâmplat un război mare între bizantini şi perşi. Căci împărăţia greco-romană s-a întins până în Asia, departe, lângă hotarele perşilor. Şi în războiul acesta care a fost între perşi şi bizantini, o mulţime de creştini, întâmplându-se prin voia lui Dumnezeu să fie bătuţi, au rămas prizonieri la perşi. Şi perşii, după ce i-au luat prizonieri pe creştini, i-au legat în lanţuri, i-au trecut în ţara lor şi, ca să-i muncească mai mult, i-au pus să facă un tunel unde aveau să bage proviziile de război sau alte lucruri. Şi săpând acolo prizonierii creştini, prin rânduiala lui Dumnezeu, s-a întâmplat de s-a dărâmat tunelul. Şi când s-a dărâmat tunelul, i-a omorât pe toţi.

Dar ce s-a întâmplat? Unul singur a rămas viu. Căci s-a întâmplat că acolo unde a căzut muntele deasupra lui, au fost două pietre mari, uriaşe, şi pietrele acelea s-au aşezat colţ la colţ, şi dedesubtul lor a rămas o încăpere mare, că puteau să stea în ea douăzeci de oameni. Dar ce folos că a rămas acolo? Avea el oleacă de aer, că era încăpere mare, dar n-avea lumină, nici mâncare, nici băutură, şi nici nu ştia nimeni că a mai rămas un om în viaţă acolo sub munte. Apoi şi fiindcă erau prizonieri străini, nu s-au mai îngrijit să-i scoată pe cei morţi şi să dea astfel şi peste cel rămas în viaţă. Că dacă ar fi fost vorba de niscai din ţara lor, s-

ar fi silit să-i scoată, dar aşa, nu s-a mai gândit nimeni la asta, ci i-a lăsat morţi acolo pe toţi.

Iar acela, săracul, a rămas şi el acolo. Dar era foarte credincios, având femeie acasă, care era şi mai credincioasă decât dânsul. Venind curând după înfrângere la satul lor unul din tovarăşii lui de arme, femeia l-a întrebat: "Pe bărbatul meu nu l-ai văzut?". El zise: "Bărbatul tău a fost prins de perşi împreună cu alţii şi am auzit că i-au pus să sape un tunel, şi a căzut tunelul peste ei şi au murit".

Biata femeie, dacă a auzit că bărbatul ei a căzut prizonier şi a murit, ca o creştină bună ce era, zise: "De acum să-i fac cele patruzeci de parastase sau panahizi". Şi s-a gândit ea: "Să încep chiar de pe acum".

El a stat săracul o vreme îngropat acolo sub pământ; şi la capătul a mai multe zile slăbise şi ajunsese aproape de moarte.

Femeia, îndată ce a aflat cele pentru bărbatul ei, s-a dus la biserică şi a adus jertfă pentru pomenirea lui.

Atunci, în vechime, Sfânta Liturghie se slujea la sate aşa cum se slujeşte la noi la mănăstire, adică zilnic. Dar în vremea aceea, nu ca azi, veneau toţi creştinii la biserică, cum se spune în Faptele Apostolilor (2, 42), că „erau pururea zăbovind în biserică şi întru frângerea pâinii". Ea a început să-i facă parastasele şi să-i aducă
la biserică un sfert de litru de vin, o prescură şi câteva lumânări pentru parastas. Preotul scotea la Liturghie şi o părticică pentru robul lui Dumnezeu care murise, după cum i-a spus femeia.

Dar ce s-a întâmplat? Dumnezeu voia să descopere puterea celor patruzeci de panahizi. Ce s-a întâmplat, dar? Bărbatul vedea în fiecare zi, cam pe la ora 10 dimineaţa, că venea un tânăr îmbrăcat în alb, despica muntele ca fulgerul şi aducea câteva lumânărele, o sticlă de vin şi o prescură, i le lăsa acolo, apoi dispărea.

Şi s-a gândit el: „Măi, săraca femeia mea, Dumnezeu s-o întărească, îmi poartă parastasele, că ea crede că am murit!".

Şi el ce făcea? Aprindea lumânările şi la lumina lor mânca prescura şi bea vinul adus. Şi cât avea lumină, de mânca prescura şi bea vinul, era foarte mulţumit.

Iar pe urmă sta la rugăciune şi mulţumea lui Dumnezeu de purtarea lui de grijă, că-i trimite lui acolo, sub pământ, cele ce duce femeia lui la biserică.

Şi se gândea el în mintea lui: „Femeia îmi face parastasele. Dar ce are să se întâmple mai târziu? Ştiu că până la patruzeci de zile are să-mi aducă acestea aici Îngerul Domnului. Dar după patruzeci de zile, ce are să se întâmple oare cu mine?!”.

Şi s-a întâmplat că femeia a făcut parastasele douăzeci de zile, şi la douăzeci de zile a avut treabă să se ducă la cireadă cu vaca, cum se duce la ţară dimineaţa, şi a întârziat să ducă atunci coliva la biserică. A pus ea deoparte tot ce să ducă, dar, întârziind, şi-a zis: „Las’ că oi duce mâine, că azi nu mai am timp!”.

Şi în ziua aceea nu i-a adus lui îngerul prescura, vinul şi lumânările. Şi el a început a plânge, zicând: „Vai de mine, mi se pare mie că soţia mea numai douăzeci de panahizi mi-a făcut! Azi n-a mai venit îngerul Domnului să-mi aducă prescura, vinul şi lumânările”.

Dar ea, biata femeie, dacă n-a dus în ziua aceea coliva, a adus a doua zi două. Şi a doua zi a venit îngerul Domnului şi i-a adus mai multe lumânări, două sticle cu vin şi două prescuri. Şi s-a bucurat el tare, când a văzut că femeia are de gând să-i facă patruzeci de panahizi. Şi a mâncat acolo, a băut, s-a luminat iar cu lumânările acelea.

Şi se gândea el: „Doamne, Dumnezeule, dacă atâta milă şi atâta îndurare ai făcut cu mine, aicea sub pământ, sub muntele acesta purtându-mi de grijă, cu ce să-ţi răsplătesc eu, ce pot eu, om păcătos, să fac pentru Tine spre a-Ţi mulţumi?”. Şi plângea din adâncul inimii şi mulţumea lui Dumnezeu, pentru mila Lui cea negrăită, că-I poartă de grijă, să nu moară aşa de repede, ci să mai trăiască o vreme. Şi zice: „Tu, Doamne, Care mi-ai purtat de grijă şi ai dat în gând soţiei mele să-mi poarte patruzeci de panahizi, ajută-mi cu mila Ta şi mă scoate de aici, că Tu le poţi pe toate. Iar dacă voi muri la patruzeci de zile, să-mi fie iertate păcatele mele”.

El nu ştia ce are să se întâmple la patruzeci de zile. Deci, a continuat aşa şi în fiecare zi îngerul i-a adus jertfa pe care o ducea soţia lui la biserică.

Iar în ziua a patruzecea, stând el la rugăciune, a venit îngerul Domnului ca fulgerul, a spintecat muntele în două, l-a luat de părul capului şi l-a pus acasă pe prispă, tocmai în Grecia, în satul de unde era el.

Şi când s-a trezit, a văzut şi a cunoscut satul, dar n-a ştiut cât de repede a fost adus. Şi când a venit el, soţia era dusă la biserică. Şi când a venit ea acasă, vede un militar pe prispă.

„Vai de mine, cine este acela?!”. De la poartă i-au slăbit picioarele de emoţie, de frică. „Vai de mine, acesta-i bărbatul meu, şi eu azi am isprăvit cu cele patruzeci de panahizi şi tocmai acum a venit şi el!”.

Şi când a văzut-o şi el, a început a plânge. Ea zicea: „Vai de mine, omule, de unde vii tu?! Eu am auzit că eşti mort, şi ţi-am făcut patruzeci de panahizi!”.

Iar el zicea: „Cu adevărat, mare milă ţi-ai făcut cu mine, vino în casă!”.

Şi s-au adunat toţi vecinii şi ziceau: “A venit vecinul de care se zicea că e mort!”.

Şi-l întrebau oamenii: „Cum ai venit, cum ai scăpat de la pieire, că se auzea că ai fost robit şi a căzut tunelul peste voi?!”.

„Toate sunt adevărate - a zis el. Când ne-a prins, îndată ne-a pus să săpăm un tunel, şi tunelul a căzut peste noi şi ne-a acoperit acolo, şi au murit toţi”. Şi le-a spus ce s-a întâmplat cu el, cum au căzut două pietre la adăpostul cărora a putut sta, cum în fiecare zi îngerul Domnului i-a adus o prescură, o sticluţă cu vin şi câteva lumânări. Şi a întrebat-o pe soţie: „Aşa-i că la douăzeci de zile ai uitat să duci prescura la biserică?”.

Ea zise: „N-am uitat, ci n-am avut timp”.

„Dar a doua zi ai dus două?”. „Da, două”.

„Două am primit şi eu acolo, şi toate lumânările”.

Şi s-au minunat toţi foarte. „Cum, cine le aducea sub munte?!”.

„Un tânăr îmbrăcat în alb, foarte frumos. Venea, intra prin munte cum ai intra prin nor, nu-l împiedica nimica”. Aşa sunt îngerii, neîmpiedicaţi de nimic (vezi Sfântul Ioan Damaschin, Dogmatica, c. 4, p. 61). Dacă Dumnezeu îl trimite în iad, el n-are nevoie să se împiedice de nimic, tot aşa şi în Rai.

Când s-a auzit de minunea celor patruzeci de panahizi, l-a chemat preotul pe acel ostaş la episcopul locului, să spună din nou tot ce s-a întâmplat. Şi i-a

povestit acela de la capăt toate, şi s-a scris istoria aceasta ca să se ştie toate cele ce fac parastasele pentru morţi, fiind răsplătite de Dumnezeu pentru rugăciunea Bisericii în veacul viitor. Că dacă omul acela ar fi fost în iad, îngerul nu-i aducea pâine şi vin, că acolo nu poate omul să mănânce, ci îi aducea puterea rugăciunii care s-a făcut pentru sufletul lui. Dar fiindcă el era încă în trup, i-a arătat că tot ce aducea femeia la biserică a folosit trupului şi sufletului lui.

Iată cum s-a descoperit puterea celor patruzeci de panahizi, iar lumea a început şi mai cu dinadinsul să facă parastase pentru morţi.

S-a mai întâmplat încă şi o altă minune în legătură cu cele patruzeci de Liturghii.

Un stareţ bătrân, ieromonah, avea un ucenic. Dar ucenicul acela nu prea asculta de el. Şi de multe ori îi spunea bătrânul: „Ascultă, fiule, că ai să te munceşti veşnic!”.

Şi s-a întâmplat că a murit ucenicul cel neascultător, şi l-a văzut bătrânul în iad. Şi i-a spus: „Părinte, te rog, fă pentru mine patruzeci de Liturghii, fiindcă am fost neascultător şi rău şi te-am amărât!”.

Şi după ce a făcut bătrânul patruzeci de Liturghii, a venit ucenicul îmbrăcat cu un veşmânt ca soarele şi i-a zis: „Cu sfintele tale rugăciuni, prin mijlocirea pe care ai făcut-o pentru mine, m-am uşurat şi m-am mântuit”.

Dar să vă mai spun o altă istorie cu patruzeci de Liturghii.

Era un preot bătrân la ţară. El slujise în satul acela 40-50 de ani; şi când a îmbătrânit şi a intrat un fecior al lui în locul lui ca preot tânăr, el s-a liniştit la casa lui, că nu mai putea face Liturghie. Doar de mai făcea din când în când vreo slujbă pe la oameni, un citit, un mărturisit. Şi acest preot suferea de picioare, era bolnav de reumatism. Şi ce se gândea el? Să se ducă la baia comunală, ca să facă o baie acolo. Şi baia era într-o grădină frumoasă, într-o livadă mare. Şi preotul, ducându-se acolo să facă baie, ştiţi ce s-a întâmplat o dată şi de mai multe ori?

Când se ducea acolo în grădină, găsea pe un tânăr plângând şi văitându-se foarte tare. Şi bătrânul preot l-a întrebat: „Tinere, de ce plângi?”.

Iar acela nu grăia nimic, ci intra cu preotul în baie şi se arăta foarte bun cu el. Îi trăgea ciubotele bătrânului, îi dădea săpunul în baie, îi ajuta bătrânului preot să se îmbrace, să se dezbrace, dar tot plângând într-una.

Şi preotul, văzând că îl ajută aşa de mult la baie, când a ieşit odată din baie, i-a zis: „Stai puţin, frate!” - şi a vrut să-i dea bani. Dar acela plângea şi n-a primit banii.

Preotul acela, cât stătea în baie, tot timpul zicea rugăciuni. El se ruga şi la Dumnezeu, dar făcea şi baie, ca să-I dea Dumnezeu sănătate, că era bolnav tare de picioare.

Şi odată, venind preotul iar să facă baie acolo, l-a găsit din nou pe acel tânăr care plângea tare şi s-a minunat cum de stă acela acolo şi plânge, întrebându-se cine poate fi acela. Şi i-a zis: „Bine, frate, poate ţi-i foame; să-ţi aduc nişte prescuri, că acum n-am nimic”.

Şi preotul s-a gândit: a doua oară când am să vin, am să-i aduc nişte prescuri şi nişte vin (că mai avea prescuri de la preotul cel tânăr). Deci a venit cu o legătură de prescuri curate şi cu vin, şi i-a spus: „Poate vrei să mănânci, poate bei un pahar”. Şi când a vrut să-i dea prescurile şi vinul, atunci a vorbit tânărul acela, care niciodată nu vorbise mai înainte.

Şi a început a plânge, zicând: „O, Părinte, vai şi amar, dacă ai şti cine sunt eu, nu mi-ai aduce pâine şi vin!”.

„Dar cine eşti, fiule?”.

„Părinte, Părinte, eu nu pot să mănânc, nici să beau. Ştii cine sunt eu? Sunt sufletul
unui om, mă cheamă Ion şi am fost stăpânul grădinii acesteia. Grădina aceasta cu pomi a fost a mea, şi baia aceasta am zidit-o pe cheltuiala mea, şi am lăsat-o în folosul comunei, dar am murit în floarea vârstei, cu păcate grele. M-am mărturisit eu, dar degeaba, că n-am avut vreme când face canon”.

„Şi ce să fac, fiule?”. El zise: „Părinte, sunt cincizeci de ani de când am murit şi am lăsat baia şi grădina aceasta în folosul comunei, dar nimeni nu s-a gândit să se roage pentru mine. Iar dumneata, de câte ori ai venit la baie, m-ai pomenit".

Cu adevărat, bătrânul, când făcea baie, se ruga şi zicea: „Doamne, pomeneşte şi iartă păcatele aceluia care a făcut baia aceasta", fiindcă era gratuită şi avea toate cele de nevoie.

Deci urmă acela: "Nimeni nu s-a gândit să mă pomenească şi să se roage pentru mine în timpul cât făcea baie, ba chiar au făcut şi multe răutăţi în baie. Iar Sfinţia Ta te rogi lui Dumnezeu în timpul băii. Şi pentru aceste sfinte rugăciuni ale tale, mi-a dat Dumnezeu drumul din iad, să vin să-ţi spun, Părinte Sfinte, că dacă mă ajuţi, mare plată ai să ai în ziua Judecăţii, în ziua cea mare. Ia prescurile şi vinul ce mi-ai adus, şi să începi a face pentru mine patruzeci de Liturghii". Şi după ce a zis aşa, a dispărut. Atunci s-a descoperit şi mai tare taina celor patruzeci de Liturghii.

Şi preotul a început a plânge, căci s-a speriat. A luat prescurile şi vinul, şi n-a mai făcut baie în ziua aceea. S-a întors înapoi şi-i spuse feciorului său, care era preot tot în acea parohie: „Fiule, înainte de a muri, vreau să mai fac o osteneală".

„Ce vrei să faci, Părinte?". „Să-mi dai voie să slujesc eu patruzeci de Liturghii".

„Dar Sfinţia Ta nu poţi sluji nici sărbătorile!".

„De-oi muri, de-oi trăi, eu trebuie să fac patruzeci de Liturghii!".

Nu i-a spus pentru ce. Se minunau toţi oamenii din sat, auzind că preotul bătrân vrea să se apuce să facă patruzeci de Liturghii.

Şi s-a dus preotul în fiecare zi la biserică, cum era atunci, că se slujea Liturghia în fiecare zi.

"Cine slujeşte?". "Popa cel bătrân". "Dar de ce?".

"El a zis că înainte de moarte vrea să se împărtăşească de patruzeci de ori la rând, cum a făcut el când era tânăr".

Şi pentru că aflase numele aceluia, că îl chema Ion, a început a scoate părticele la Sfânta Liturghie, pentru iertarea păcatelor lui. Şi se minuna foarte preotul cel tânăr, şi cu el tot satul, când îl vedea pe preotul cel bătrân aşa de sârguitor. Dar îl întărea Dumnezeu. De dimineaţă era la biserică, făcea Sfânta Proscomidie, slujea cu toată inima.

- Dar cum, Părinte, până acum erai bolnav, iar acum poţi sluji Sfânta Liturghie?

- Ei, fiule, am o taină pe care am s-o spun la urmă...

Dar nu le spunea taina. Şi din ce slujea mai tare, tot mai tare se făcea bătrânul. Îl întărea Dumnezeu, ca să-l poată scoate pe acela din iad. Şi când a terminat de făcut preotul douăzeci de Liturghii, a venit acasă obosit şi s-a culcat puţin în pat. Şi când
s-a culcat, şi era aproape să închidă ochii, a văzut un râu de foc, care se rostogolea clocotind cu văpăi. Şi se auzeau mii şi milioane de glasuri şi ţipete, purtate de el. Şi iată, la o margine a râului, vede pe tânărul acela, jumătate afară, bătând din palme:
„Părinte, Părinte, nu mă lăsa! Iată, cu Sfintele tale Liturghii m-ai scos pe jumătate din flăcări!”.

Şi văzând preotul aceasta, îndată s-a trezit speriat şi s-a sculat şi a văzut că este în casă. Şi a înţeles că este o descoperire dumnezeiască, spre a vedea cum îl scoate prin Liturghiile ce le făcea.

Deci, sculându-se preotul înfricoşat şi plângând, a început să slujească şi seria celorlalte douăzeci de Liturghii, cu mai mare credinţă, cu mai mare putere. Şi când a împlinit patruzeci de Liturghii, fiind el în Sfântul Altar, vede deodată un porumbel frumos şi alb ca zăpada. Şi a venit şi s-a aşezat pe capul preotului.

Şi paracliserul i-a spus preotului: „Părinte, ai un porumbel pe cap”. Dar când a vrut să pună mâna pe el, porumbelul a zburat şi s-a pus pe Sfânta Masă, pe o cruce înaltă, şi a început a vorbi spre preot, care îl asculta cu cutremur:
- Părinte, până acum mi-a fost foarte greu, dar acum, cu sfintele tale rugăciuni şi cu dumnezeiasca Liturghie, mă duc la liniştea şi bucuria cea fără de margini. Eu sunt sufletul acelui creştin care plângea în grădină întotdeauna şi care, pentru Sfintele patruzeci de Liturghii, cu darul lui Hristos şi cu Sângele Lui, cel care ne-a răscumpărat pe toţi, mă duc la bucuria cea fără de margini. Vei lua mare plată în ziua cea mare a Judecăţii, că ai slujit pentru mine, păcătosul, patruzeci de Liturghii şi te-ai ostenit la o bătrâneţe ca aceasta.

Şi preotul nu l-a mai văzut. Şi s-a spăimântat şi paracliserul.

Dar s-a auzit glasul şi la cei ce erau în biserică şi s-au speriat toţi aflând de cele ce se făcuse, s-au minunat foarte şi au slăvit cu mare glas pe Dumnezeu, Cel ce lucrează prin Biserica Lui asemenea minuni înfricoşate şi prea slăvite. Amin!

(Extras din cartea: Părintele Cleopa Ilie - Predici inedite la Duminicile de peste an)

Părintele Cleopa Ilie - Predică despre neputrezirea morţilor - predică la Sâmbăta morţilor



Părinţilor şi fraţilor şi iubiţi credincioşi, de multe ori am fost întrebat de unii dintre monahi, dar mai ales de mulţi dintre creştini, care este pricina că pe unii morţi îi găsesc oamenii neputrezi în morminte. Pentru dezlegarea nedumeririi şi a unora, şi a altora, ne-am gândit astăzi să vorbim câteva cuvinte şi în această privinţă. Şi iată ce am a zice despre pricinile pentru care nu putrezesc unii morţi:

⇒ *Întâi, este o pricină firească, atunci când mortul nu putrezeşte uşor din cauza alcătuirii sale fireşti. Marele Vasile arată că atâta deosebire se află între alcătuirea unui trup de altul, câtă deosebire are focul de aramă, sau arama de vreascuri. Aşadar, să ţineţi minte că sunt oameni cu alcătuire tare din fire, şi aceştia nu putrezesc mulţi ani în pământ. De aceea aceste trupuri nu este bine a le dezgropa după puţini ani.*

⇒ *A doua pricină este că mulţi din cei ce mor în vreme de iarnă, datorită zăpezii şi gheţii, putrezesc mai greu decât cei ce mor în vreme de vară.*

⇒ *A treia pricină pentru care nu putrezesc unii din morţi se datorează pământului în care s-au îngropat. Căci este pământ care conservă trupul mortului şi nu îi dă voie să putrezească, mai ales acela care are în sine sare şi alte materii care împiedică descompunerea trupului.*

Aceste trei pricini arătate până aici se numesc fireşti. Iar pricinile ce urmează se numesc mai presus de fire.

- ⇒ *Astfel, a patra pricină a neputrezirii morţilor este legătura arhiereului sau a preotului, pentru oarecari păcate mari făcute de aceia în viaţa lor.*
- ⇒ *A cincea pricină a neputrezirii morţilor este că aceia în viaţa lor au bătut şi au amărât foarte tare pe părinţii lor şi, fiind blestemaţi de ei, au murit fără să se pocăiască de aceste păcate.*
- ⇒ *A şasea pricină a neputrezirii mortului este deoarece a făcut în viaţă vreo mare nedreptate (Vezi Pidalionul de Neamţ, ed.1844, foaia 444, verso).*
- ⇒ *A şaptea pricină a neputrezirii mortului este atunci când el e dat anatemei pentru păcate din cele mai grele.*
- ⇒ *A opta pricină a neputrezirii mortului este dacă a fost legat de dumnezeieştile pravile.*
- ⇒ *A noua pricină este în cazul sfintelor moaşte ale sfinţilor, care cu totul se deosebesc de cauzele de mai sus.*

Iar în ceea ce priveşte semnele după care se pot cunoaşte pricinile neputrezirii morţilor, acestea sunt:

- ❖ *I-III. Cei ce nu au putrezit din cauza alcătuirii trupului lor, din cauza pământului în care au fost îngropaţi sau din cauză că au murit în vreme de iarnă şi au fost înmormântaţi în locuri mlăştinoase, cu zăpadă şi gheaţă, toţi aceştia au semnul acesta: de se vor dezgropa şi se vor pune în alte morminte, noi, nu după mulţi ani se vor găsi putrezi, fiindcă pricinile neputrezirii lor au fost fireşti şi nu mai presus de fire.*
- ❖ *IV. Celor ce n-au putrezit din cauza blestemului preoţesc, le putrezeşte în mormânt numai partea dinapoi a trupului, iar de cea dinainte se ţine trupul întreg.*
- ❖ *V. Cel ce a bătut şi a amărât foarte pe părinţii săi, şi a fost blestemat de ei, şi apoi nicidecum nu s-a spovedit de acest lucru şi nu a luat dezlegare, în viaţă fiind, de la arhiereu sau de la preot, acelora nu le putrezeşte mâna sau piciorul cu care au lovit pe mama sau pe tata.*
- ❖ *VI. Cel ce la dezgropare se arată negru, acela este afurisit de arhiereu.*
- ❖ *VII. Cel ce a fost dat anatema, adică sub cea mai grea pedeapsă bisericească, pentru anumite păcate mari (de erezie, contra firii, amestecuri de sânge ş. a.), acela când îl dezgroapă se arată galben, degetele lui sunt zgârcite şi îi cresc unghiile şi părul în groapă.*
- ❖ *VIII.Cel care la dezgropare se arată alb, acela este afurisit de dumnezeieştile pravile. Cel care la dezgropare se găseşte întreg, dar păr nu mai are deloc pe el, acela este îndoială de este blestemat sau nu. (Vezi, despre toate aceste cazuri mai sus arătate, în Pravila mare a Bisericii, Târgovişte, 1652, glava XXXVII, pp. 42-48.)*

Alte semne întâlnite la trupurile afurisite mai sunt:
1. sunt nedezlegate (neputrede);
2. sunt deformate şi urâte;
3. sunt greu mirositoare, puturoase foarte;
4. sunt umflate ca doba;
5. provoacă spaimă şi cutremur privirilor.

- *IX. Iar în privinţa semnelor după care se cunosc Sfintele Moaşte ale oamenilor cu adevărat sfinţi, acestea sunt:*

1.nestricăcioase;
2.prea bine-mirositoare;
3.uscate şi uşoare;
4.line şi vesele la vedere;
5. nu provoacă frică, ci bucurie duhovnicească;
6. sunt asemenea omului ce doarme liniştit;
7. izvorăsc din ele feluri de minuni, spre slava lui Dumnezeu (vezi Pidalion, foaia 44).

Ce trebuie să facă creştinii cu morţii lor, de-i vor găsi pe ei neputrezi? Dacă unii nu vor putrezi din cauza alcătuirii tari a trupului lor, pe aceştia se cade a-i lăsa în mormânt mai mulţi ani, 10-20 şi chiar mai mult.

Cei ce nu vor putrezi din cauza pământului în care au fost îngropaţi, sau din cauză că au fost îngropaţi în vremea iernii, la locuri cu prea multă umezeală şi gheaţă, să-i scoată de acolo şi să-i mute în alte locuri mai zvântate, iar acolo vor putrezi nu după multă vreme. Iar dacă nici aşa nu vor putrezi, să se ştie că sunt sub blestem şi să cheme preotul sau arhiereul care i-a legat, spre a-i dezlega. Iar dacă a murit acel arhiereu sau preot, să roage pe moştenitorul acelora să-i dezlege şi să-i ierte.

Dacă cei neputrezi vor avea semnele arătate mai sus, înseamnă că au fost blestemaţi fie de arhiereu, fie de preot, de părinţi sau de dumnezeieştile Pravile ale Bisericii, şi atunci tot aşa să se procedeze: să fie chemat arhiereul sau preotul care l-a legat şi să-i facă moliftele de dezlegare. Iar dacă a făcut cel mort vreo nedreptate, neamurile lui să întoarcă acea nedreptate. Dacă nu au cu ce, să roage pe cei ce au fost nedreptăţiţi să ierte pe cel mort, care le-a făcut nedreptatea. Şi aşa legătura cea pusă asupra lui se va dezlega (vezi Nectarie al Ierusalimului în Răspunsurile cele asupra începătoriei Papei, fila 206).

Să se mai ştie că, de se va găsi cineva neputred şi i se vor citi moliftele cele de iertăciune de la arhiereu, şi tot nu se va risipi trupul lui, adică nu se va desface

atunci, să fie încredinţaţi cei de faţă că acel om, când era viu, a făcut vreo mare nedreptate, şi de aceea nu se dezleagă trupul lui până nu vor plăti rudeniile acea nedreptate, iar atunci se va dezlega.

Iarăşi să se ştie că dacă cineva din oameni a fost afurisit pe dreptate şi după Lege de arhiereul sau duhovnicul său, iar el, nevrând să mai ceară dreptate, a murit aşa, după moartea sa de se va afla trupul lui neputred şi oasele desfăcute, atunci acel om nu mai are nădejde de mântuire, căci a murit călcând dumnezeieştile Pravile. Iar cel ce a murit şi se află nedezlegat şi neputred trupul lui după mai mulţi ani, acela prin trupul lui cere iertăciune şi, prin dezlegarea ce i se va face de arhiereu sau de preoţi, se dezleagă de afurisenie. Iar în clipa când se va fi dezlegat trupul de blestem, se izbăveşte şi sufletul din mâinile diavolului şi merge la lumină şi la viaţa de veci (Pravila mare sau Îndreptarea Legii - gl. XL, p. 45).

Acestea de până aici fiind zise despre neputrezirea morţilor, despre semnele după care se cunosc pricinile neputrezirii lor, precum şi despre cele ce trebuie a face cei vii pentru cei morţi pe care îi vor găsi neputrezi, fiindcă mai întotdeauna pricinile arătate mai sus ale neputrezirii morţilor se întâmplă din cauza păcatelor şi a neîmplinirii canonului ce trebuie să facă omul în viaţa aceasta, este de folos a adăuga şi unele istorii adevărate în legătură cu cele arătate mai înainte.

****

În vremea Prea Sfinţitului Sofronie, patriarhul Ierusalimului, a murit un om mare şi cuvios cu viaţa, numit Eutropie. Iar când a voit Patriarhul să-l îngroape la mormintele cele obşteşti ale Bisericii celei mari din Ierusalim, a găsit acolo 20 de trupuri întregi şi nedezlegate. Dar necunoscându-se ale cui au fost acestea, a făcut priveghere patriarhul şi toată Biserica, rugându-se lui Dumnezeu să le descopere taina lor. Deci Dumnezeu, ascultând rugăciunea lor, a deschis gura unuia dintre cei adormiţi, care a zis: „Noi am fost sfinţiţi şi clerici, şi pentru lumeşti griji am defăimat predanisita urmare a laudelor lui Dumnezeu, pentru care ne-au şi supus la nedezlegată afurisenie". Şi întrebând patriarhul şi aflând că vreme de 20 de ani nu şi-au citit rânduiala, s-au făcut toţi cei sfinţiţi ce se aflau de faţă, împreună cu patriarhul, chezaşi că vor împlini ei rânduiala rămasă timp de 20 de ani a acelora, şi îndată s-au dezlegat trupurile lor.

****

Dar iată şi o altă istorie, mai aproape de noi. La anul de la mântuirea lumii 1785, vara, se afla la Sfânta Episcopie a Huşilor un monah cu numele Rafail, cu neamul slovean şi cu meşteşugul olar. El, lucrându-şi ziua meşteşugul său la olărie în

ascultarea episcopiei şi luându-şi o pâine, merticul său, petrecea noaptea în dosul sfintei biserici, odihnindu-se întru morminte.

Acest monah, în una din nopţi, a mers la Daniil, duhovnicul episcopiei, la uşa căruia făcând rugăciune, duhovnicul i-a deschis. Atunci el a zis: „Cinstite Părinte, un frate mort se vaită în mormânt; şi eu, auzindu-l, l-am întrebat ce are de se vaită. El mi-a răspuns că vai de creştinul acela care nu-şi mărturiseşte la moartea sa toate păcatele sale!”.

Acestea auzind duhovnicul şi socotind că i s-au părut monahului toate acestea, mai ales că acela era socotit de toţi ca un neîntreg la minte, l-a dojenit şi i-a spus să nu mai spuie şi altora asemenea lucru. Şi aşa a ieşit monahul de la duhovnic, şi nici duhovnicul n-a mai spus cuiva de cele auzite.

Însă a doua noapte, monahul iarăşi venind la duhovnic şi asemenea spunându-i, acela iarăşi nu i-a luat în seamă cele spuse, ci dojenindu-l, l-a alungat, spunându-i că are năluciri, de vreme ce nimeni nu fusese atunci de curând îngropat în curtea episcopiei. Deci cu atât mai mult cei de multă vreme morţi nu pot să plângă şi să se vaiete. Atunci monahul cu smerenie a răspuns că el ce a auzit îi spune şi nu minte, şi aşa a ieşit.

Deci venind el şi a treia noapte şi spunând asemenea duhovnicului, şi duhovnicul iarăşi voind a-l depărta, el a adios a-i zice: „De acum înainte însuţi vei da seamă înaintea lui Dumnezeu de sufletul acela!”.

Aceasta auzind duhovnicul şi îngrijorându-se ca nu cumva să fie într-adevăr vorba de o descoperire a milostivirii dumnezeieşti, spre a nu greşi lui Dumnezeu, a hotărât să descopere episcopului lucrul acesta.

Deci, după ieşirea de la dumnezeiasca Liturghie, venind duhovnicul înaintea episcopului Iacov (care mai pe urmă a fost mitropolit al Moldovei), i-a povestit toate cu de-amănuntul. Auzind acelea şi mult mirându-se, arhiereul a poruncit duhovnicului să cheme pe monahul Rafail, spre a le arăta mormântul acela, şi totodată să înştiinţeze de cele petrecute pe moştenitorii mortului aceluia şi să-I îndemne să facă cele de cuviinţă pentru mort, spre a i se mijloci iertare.

Urmând dar duhovnicul poruncii arhiereului şi înştiinţându-se soţia şi fiul mortului, i-au făcut dezgropare şi au găsit mortul întreg desăvârşit, deşi era îngropat de mai mult de şase ani. Numele mortului acela era Ganciu, hagiu bulgar. Şi rugând femeia şi fiul lui pe arhiereu, a slujit arhiereul cu împreună-

slujitorii lui dumnezeiasca Liturghie, apoi ieşind la mormânt, au scos trupul hangiului şi, făcând prohodul şi citind rugăciunile de dezlegare în genunchi, şi tot norodul ce era de faţă strigând cu lacrimi: "Doamne, miluieşte", iarăşi l-au îngropat. Deci la împlinirea unui an după aceasta, iarăşi l-au cercat şi s-au găsit numai oasele goale.

Martor la acestea toate a fost arhiereul Neofit Scriban, care la acea dată era ierodiacon slujitor la catedrala Sfintei Episcopii a Huşilor, şi ni le-a lăsat scrise ca pe o aşa de mare şi văzută dovadă a nemărginitei mile a lui Dumnezeu (vezi Pida-lionul de Neamţ, f. 311).

Spre încheierea cuvântului, vă rog din inimă să nu uităm cele auzite în această predică şi să înţelegem din cele de mai sus cât de mare este mila lui Dumnezeu şi cât pot rugăciunile Sfintei Biserici şi dezlegarea arhierească să ajute celor ce au murit nepocăiţi şi nedezlegaţi de păcatele lor.

Am arătat mai înainte că cel mort - care se găseşte neputred - prin trupul său cel neputrezit cere ultimul ajutor de la cei vii ai săi. Şi acest ajutor, după cum aţi văzut în cele ce am spus, se poate cere de la Prea Bunul Dumnezeu prin Sfânta Liturghie, prin rugăciunile şi dezlegarea cea de la arhierei şi duhovnici.

Prin întâia minune istorisită, care s-a întâmplat cu cei 20 de pe vremea Sfântului Sofronie, patriarhul Ierusalimului, ca şi prin aceea ce s-a întâmplat la Episcopia de Huşi, la noi în Moldova, la anul 1785, prin dezlegarea acelui hagiu bulgar, Ganciu, s-a adeverit iarăşi şi în chip văzut puterea cea dată de Mântuitorul nostru Iisus Hristos sfinţilor Săi ucenici şi apostoli, precum şi urmaşilor lor, atunci când le-a zis: „Luaţi Duh Sfânt; cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate, şi cărora le veţi ţinea, vor fi ţinute" (Ioan 20, 22-23). Şi iarăşi când a zis: „Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veţi lega pe pământ vor fi legate în cer, şi oricâte veţi dezlega pe pământ vor fi dezlegate şi în cer" (Matei 18, 18).

Deci, aducându-vă aminte de aceste cazuri, pururea să credeţi că darul lui Dumnezeu este prezent în Biserica lui Hristos şi lucrează, prin slujitorii Bisericii Lui, prea slăvite minuni. Amin!

(Extras din cartea: Părintele Cleopa Ilie - Predici inedite la Duminicile de peste an)

Părintele Cleopa Ilie - Predică despre Rai



Părinţilor şi fraţilor şi iubiţi credincioşi, oare cum aş putea eu, nepricopsitul şi cu totul neiscusitul, să zugrăvesc prin cuvinte Patria noastră cea veche, din care am căzut? Dacă dumnezeiescul şi marele apostol Pavel ne spune că „Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit şi la inima omului nu s-a suit, pe acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El”, apoi cum o limbă de ţărână şi o minte întunecată de păcate se va pricepe a spune cele nespuse?

Dar fiindcă nu este bine nici a tăcea despre acea fericire şi frumuseţe, din cele ce ne-am învăţat din Sfânta Scriptură şi din învăţăturile Sfinţilor Părinţi, voi îndrăzni a aduce prin cuvânt o umbră oarecare a acelor neumbrite şi veşnice veselii, ca prin cele prea mici să suim înţelegerea noastră, după putere, la cele prea mari şi cu prea minunată frumuseţe împodobite.

Şi cu cuvintele dumnezeiescului ierarh Vasile cel mare să începem a zice că „acolo sunt livezi prea dulci la vedere, cu multă şi negrăită verdeaţă, şi prea frumos împodobite; acolo floarea nu străluceşte puţină vreme şi apoi lipseşte, ci îndelungată vreme şi vieţuitoare îi este veselia, şi nesfârşită este îndulcirea ei. Buna mireasmă este fără de saţ, frumoasa lor culoare de-a pururea străluceşte şi puterea vânturilor nu le slăbeşte. Lunile cele noi nu le veştejesc, îngheţurile nu le îngheaţă, arsura soarelui nu le usucă; ci un duh măsurat, care dă oarecare

subţire şi dulce suflare, uşor şi cu dulceaţă suflă asupra lor, neîmpilat de vreme şi neveştejit în veac, păzind sporul lor. Iar frumuseţea sadurilor celor de acolo este şi ea vrednică de facerea şi sădirea Celui ce le-a sădit: unele sunt foioase şi unele sunt cu desişuri, altele fac numai o singură ramură pe an, altele multe ramuri, altele cu ramuri prea înalte şi din toate părţile înverzite..."

Şi după multe, zice: ***„Care cuvânt va putea să arate mulţimea dulceţii şi frumuseţii aceleia?... Acolo sunt şi neamuri de nenumărate feluri de păsări, care prin floarea aripilor şi prin dulcea viersuire a glasurilor lor aduc o dulceaţă negrăită, încât oamenii cei drepţi de acolo se desfătează şi se îndulcesc prin toate simţurile: pe unele văzându-le, iar pe altele auzindu-le; pe altele pipăindu-le, pe altele miro-sindu-le şi din altele gustând..."***

Şi apoi zice: ***„Dacă ochiul nu le-a văzut, nici urechea nu le-a auzit, nici la inimă de om nu s-au suit, apoi cine dar este acela care să le povestească, şi cum gândul nostru le va încăpea?!..."***

Iar apoi, arătând că îndoit este Raiul, adică este alcătuit şi din cele simţite, şi din cele gândite, zice: ***„Precum în Legea Veche, era cu adevărat şi lucrul cel simţit, dar se făcea şi o închipuire a acelui înţeles, aşa şi Raiul îl înţelegem şi trupeşte, dar îl tâlcuim şi duhovniceşte..."***

Mai departe, arătând despre acele nespuse duhovniceşti veselii, zice: ***„Acolo pornirile râului veselesc cetatea lui Dumnezeu" (Psalmi 36, 4), şi iarăşi că „râu ieşea din Eden [desfătare], ca să adape Raiul" (Facerea 2, 6).*** Şi acestea zicându-le despre râurile darului Duhului Sfânt, ce veselesc negrăit pe cei drepţi, zice apoi: ***„Deci ispiteşte-te ca prin învăţăturile acestea să vii întru înţelegerea Raiului aceluia şi să ajungi şi tu la zorile dumnezeieştii lumini... De eşti trupesc, şi mare îndulcire socoteşti din cele simţite, ai închipuirea aceea a Raiului celui trupesc şi săturarea cea prea dulce, şi te sârguieşte către acestea, fiindcă acolo vei afla desfătarea neîncetată. Iar de eşti duhovnicesc şi cugeţi mai înalte decât îndulcirile cele trupeşti, suie-te cu gândul către frumuseţea îngerilor, învaţă-te cu de-amănuntul roadele dreptăţii" (Cuv. despre Rai, în Hexaimeron, Bucureşti, 1826, ff.70-72).*** Până aici dumnezeiescul şi marele Vasile, pentru Rai.

Dar pentru ca toţi cei de faţă să se veselească, şi cei mai înalţi cu înţelegerea, şi cei mai puţin înalţi, voi spune o istorie minunată a unui sfânt stareţ care a murit şi a fost purtat de doi dintre Sfinţii apostoli prin iad şi prin Rai, şi după aceea a înviat şi a spus cu de-amănuntul toate cele ce a văzut şi a ţinut minte.

Iar povestirea aceasta este în acest fel: Împăratul Roman al Constantinopolului a avut un frate pe care îl chema Cozma. Acesta fiind om cu frica lui Dumnezeu şi cunoscând deşertăciunea veacului de acum, şi-a vândut toate averile sale şi le-a împărţit săracilor. Apoi, ducându-se la Sfânta Mănăstire de la apa Sangarului, care era în munţii din jurul Constantinopolulului, s-a făcut monah şi s-a dat pe sine la supunere şi ascultare desăvârşită. Monahii din acea mănăstire, ştiind cine este el, că este frate cu împăratul, foarte se mirau de ascultarea şi de blândeţea cu care se purta faţă de toţi, şi îl aveau cu toţii la mare evlavie şi cinste.

Deci întâmplându-se să moară stareţul lor, cu toţi au rugat cu multă stăruinţă pe Cozma monahul să le fie stareţ. El se lepăda de aceasta, rugându-i să-l lase să se liniştească, deoarece de aceea lăsase el dregătoria şi slava cea din lume şi venise la mănăstire să se facă monah: spre a trece prin această viaţă străin şi nebăgat în seamă. Însă stăruinţa soborului fiind cu dinadinsul, în cele din urmă a fost silit să primească asupra sa păstoria acelei sfinte monastiri.

Astfel, punându-se el stareţ prin rugăciunea şi alegerea soborului, conducea cu mare frică de Dumnezeu şi cu mare blândeţe duhovnicească turma cea încredinţată lui de la Dumnezeu.

Dar trecând şase ani de la punerea sa ca stareţ în acea monastire, i s-a întâmplat lui - prin îngăduinţa lui Dumnezeu - de s-a îmbolnăvit de o boală grea. Călugării, văzând pe iubitul lor stareţ că este atât de bolnav, s-au întristat cu toţii - căci îl aveau la mare evlavie, ca pe un adevărat Părinte duhovnicesc - şi cu mare durere de inimă se rugau lui Dumnezeu ca să-i mai lungească viaţa spre folosul de obşte al lor. Dar el, slăbind din zi în zi, într-una din zile a adormit în Domnul şi s-a făcut în mănăstire plângere mare pentru moartea lui.

Dar - o, minunile Tale, Hristoase Dumnezeule! - a doua zi după ce murise, când deja începuseră a se face pregătirile pentru înmormântare, el s-a trezit din moarte ca dintr-un somn şi, aţintindu-şi ochii în podul casei, şoptea nişte cuvinte neîncheiate.

Călugării puneau urechea la gura lui să asculte, dar nu înţelegeau nimic din cele ce şoptea el. Iar când s-a trezit mai tare, a început a zice cu glas către călugării care erau în jurul lui: „Unde sunt cele două bucăţi de pâine uscată pe care mi le-a dat Părintele Avraam?”. Apoi zicea: „Cine mi-a luat cele două bucăţi de pâine uscată pe care mi le-a dat Părintele Avraam?”.

Călugării se uitau unii la alţii cu mirare mare şi nu ştiau ce să răspundă.

*Atunci unul dintre ei a îndrăznit a-l întreba pe cuviosul stareţ: „Părinte, sfinţia ta nu ştii că ieri pe la ceasul acesta ai murit? Era ceasul al patrulea din zi” (*ora 10 *dimineaţa, cum este la noi astăzi).*

Iar el a zis: „Da, ştiu că am murit, dar nu ştiu în ce ceas anume”.

Iar ei i-au *zis din nou că era pe la ceasul acela. Apoi au adăugat: „Dacă ştii, Părinte, că ai fost mort, apoi tare te rugăm să ne spui nouă, fiilor tăi, unde ai fost atâtea ceasuri şi ce ai văzut acolo?”.*

Atunci el, deşteptându-se ca dintr-*un somn greu, a zis: „Părinţii mei, iată ce vă pot spune: de aş avea minte de înger şi înţelegere de heruvim, nu aş putea să vă* povestesc cu de-*amănuntul cele ce am văzut şi am auzit eu acolo. Dar totuşi din cele ce Prea Bunul Dumnezeu îmi va ajuta să ţin minte, vă voi spune”. Şi a început aşa: „Ieri, când am slăbit foarte tare şi mi s-a apropiat ceasul morţii, mulţi dintre voi eraţi împrejurul patului meu. Tot atunci a sosit şi o ceată mare de diavoli, în feluri şi feluri de chipuri, şi foarte, foarte grozave şi urâte. Unii din ei boncăneau ca taurii, alţii nechezau asemeni cailor, alţii guiţau ca porcii, alţii lătrau ca câinii, alţii urlau ca lupii, alţii răcneau ca leii, alţii croncăneau ca corbii, alţii cântau ca cocoşii, alţii şuierau ca şerpii şi, în sfârşit, făceau fel de fel de glasuri groaznice. Toţi aceştia, înconjurând patul meu, aşteptau ieşirea sufletului meu din trup şi* strigau *către mine: «Nu te-ai mântuit! Al nostru eşti, căci nu ai făcut destulă pocăinţă pentru păcatele tale cele din lume!».*

Şi câtă vreme vă vedeam pe voi, Părinţilor, în jurul meu, parcă nu mă temeam aşa tare, căci mă gândeam că mă veţi ajuta să nu mă ia aceia. Dar deodată pe voi nu *v-am mai văzut, am rămas singur şi îndată am sărit din trup afară. Iar aceia m-*au *prins şi au început a mă bate şi a mă chinui groaznic. Unii mă împungeau cu coarnele, alţii mă muşcau cu dinţi ca de leu, alţii mă înţepau cu limbi ca de şarpe, alţii turnau peste mine borâturi urâte, alţii mă împungeau cu suliţe de foc, alţii mă legau cu funii de foc şi mă târau peste nişte râpi.*

Iar eu, săracul de mine, văzându-mă în atâta primejdie şi chinuri, mi-am adus *aminte că în viaţa mea am cinstit mult pe Prea Sfânta Fecioară Maria şi pe apostolii lui Hristos, Andrei şi Ioan, evanghelistul. Deci atunci am început a striga* din toate *puterile la Maica Domnului şi la cei doi apostoli ai Domnului. Iar mulţimea aceea nemăsurată de draci, în timp ce au strigam, m-*au *dus până la o prăpastie foarte mare şi nespus de adâncă, pe fundul căreia se auzea clocotind un râu de foc care fierbea cu smoală şi catran, şi mii de capete de oameni se vedeau*

în acel foc ţipând cu mare disperare. Lăţimea acestei prăpăstii mi se părea că este numai de o aruncătură de piatră, dar adâncimea ei auzeam că este până la iad.

Iar pe când mulţimea aceea de diavoli mă împingea mereu să mă dea şi pe mine în acea prăpastie groaznică, eu strigam necontenit, din răsputeri: «Maica Domnului, nu mă lăsa!». Şi iarăşi: «Sfinţilor apostoli ai Domnului, Andrei şi Ioan, nu mă lăsaţi!». Şi strigând eu astfel din toată puterea, deodată s-a făcut peste acea prăpastie înfricoşată un podeţ foarte îngust, ca de o palmă, spre care unii draci mă trăgeau, spunându-mi: «Sau te aruncăm în prăpastia aceasta, sau să te sui pe punte şi să treci, dacă poţi!». Iar mie îmi era mare frică şi de una, şi de alta, şi tot mă smuceam din mâinile lor şi strigam: «Maica Domnului, nu mă lăsa! Sfinţilor apostoli ai lui Hristos, Andrei *şi Ioan, nu mă lăsaţi!»; şi eram peste măsură în osteneală şi frică mare, căci de nicăieri nu vedeam nici o izbăvire.*

Dar deodată s-a ivit o lumină mare, venind dinspre răsărit, şi am văzut o femeie îmbrăcată în alb, care strălucea ca soarele, purtându-se pe un nor prea luminos, iar de-a *dreapta şi de-a stânga ei se aflau cei doi apostoli ai lui Hristos, Andrei şi Ioan, evanghelistul, în mare slavă fiind. Şi când au ajuns aproape de mine Maica Domnului şi dumnezeieştii apostoli, n-am mai văzut pe nici unul* dintre diavoli.

Iar Maica Domnului a zis către Sfinţii Apostoli: «Ioane şi Andrei, apostoli ai lui Hristos, luaţi acest suflet şi îl duceţi pe el până la Raiul desfătării, căci prieten al meu a fost în viaţa sa, şi slugă adevărată a lui Hristos, Dumnezeul meu!». Şi apoi pe Maica Domnului nu am mai văzut-o.

Iar cei doi apostoli, bătrâni şi cu cuviinţă dumnezeiască împodobiţi fiind, m-au *luat şi mi*-au zis: *«Suie-te pe podul acesta de deasupra prăpastiei şi nu te teme, căci noi suntem cu tine!».*

Iar eu, *văzând adâncimea cea nemăsurată a prăpastiei aceleia şi îngustimea acelei punţi, şi totodată auzind huietul şi ţipătul cel mare ce venea din fundul ei, mă temeam şi rugam pe Sfinţii apostoli să nu mă lase să cad de acolo.*

Iar ei mi-au zis din nou: *«Nu te teme, frate, că eşti cu noi!». Şi aşa am început a* merge pe punte, unul din apostoli fiind înaintea mea, iar altul sprijinindu- *mă din urmă, şi aşa am trecut puntea aceea plină de nespusă groază. Şi am ajuns îndată la capătul de dincolo. Acolo am văzut un arap ce mi se părea că este până la nori cu înălţimea şi care stătea aproape de capătul podului aceluia îngust. Arapul acela avea faţa precum cerneala, ochii înfricoşaţi şi strâmbi, iar din gura lui ieşea pară de foc; mâna stângă o avea umflată ca un stâlp gol şi o ţinea deasupra*

prăpastiei aceleia, iar dreapta lui era zgârcită de tot. Şi văzându- mă pe mine, a început a scrâşni din dinţi şi a zice: «Ai scăpat din mâinile mele, dar nu voi înceta de a duce ispite asupra călugărilor din mănăstirea ta! Dacă nu te-am căpătat pe tine, apoi măcar pe ucenicii tăi mă voi sârgui a-i pierde!».

Iar după ce am trecut de arapul acela, eu am întrebat pe Sfinţii apostoli care mă duceau: «Domnii mei, cine este arapul acela aşa de înalt şi de groaznic la vedere?».

Atunci Sfântul apostol Andrei mi-a zis: «Ai auzit de la marele apostol Pavel de domnul puterii văzduhului (Efeseni 6, 12)?». Am zis: «Da». Iar el a zis: «Acesta este, satana». «Dar prăpastia aceasta ce este?». Iar apostolul Andrei a zis: «Aceasta este gura iadului, care înghite pe toţi cei ce au greşit şi au murit nepocăiţi de păcatele lor».

Apoi am mai întrebat pe apostolul: «De ce arapul are mâna stângă umflată şi o ţine în văzduh deasupra acelei prăpăstii?».

Şi a zis apostolul: «Iată de ce: câţi se urcă pe podul acesta îngust şi nu sunt pregătiţi sufleteşte cu faptele bune, el numai ce îi ia de pe pod şi îi aruncă jos, în gura iadului. Iar dreapta lui este zgârcită, căci el este străin de lucrarea celor drepte».

Şi după ce am trecut de acela care se chema domnul puterii văzduhului şi satana, apoi deodată s-a înfăţişat înaintea noastră o câmpie foarte frumoasă, cu miliarde de feluri de flori prea bine-mirositoare; unele dintre ele erau galbene, altele roşii, altele vişinii, altele albastre, altele albe, altele stacojii, altele roze, şi ieşea din ele o mireasmă care nu se poate spune. Noi mergeam uşori prin văzduh, pe deasupra acelor flori şi ierburi prea minunate, când deodată am văzut în acea câmpie luminoasă mii şi mii de cete de copii mici cu aripi de aur, care zburau pe deasupra acelor ierburi înflorite atât de minunat şi cântau cu versuri prea dulci: «Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul şi pământul de slava Lui». Şi oriunde ne uitam, vedeam tot cete şi cete de aceşti minunaţi copii înaripaţi, zburând foarte lin şi cântând. Noi însă mergeam repede, căci să ştiţi, fraţii mei, că sufletele după ce ies din trup, ies ca gândul şi ca fulgerul, după cea scrisă: «Alerga-vor în grabă şi mai repede ca razele fulgerului se vor întoarce».

Şi aşa zburând noi peste acea câmpie prea înveselitoare, deodată în mijlocul ei am văzut un bătrân foarte minunat, cu barbă albă, strălucind ca soarele şi având

veşminte foarte luminoase pe el. Iar copiii aceia zburau împrejurul lui, el îi blagoslovea şi apoi plecau cântând şi lăudând pe Dumnezeu.

Atunci eu am întrebat pe Sfântul Ioan, evanghelistul: «Sfinte Ioane, cine este acel bătrân aşa de luminat şi minunat, şi cine sunt aceşti copii aşa de frumoşi şi nevinovaţi, cu aripi de aur, care cântă aici fără de încetare spre slava lui Dumnezeu?».

Iar Sfântul Ioan a zis: «Fiule, vei fi auzit de Avraam patriarhul, care a câştigat mare cinste de la Dumnezeu pentru credinţa şi faptele lui. Acesta este Avraam şi sânul lui, de care ai auzit din Sfânta Evanghelie. Iar aceşti copii prea frumoşi sunt sufletele care, din mila lui Dumnezeu, s-au învrednicit a intra aici, în sânul lui Avraam».

Apoi a zis: «Trebuie să mergem şi noi să ne închinăm prea fericitului patriarh Avraam». Şi am mers, şi când am ajuns la prea minunatul acela bătrân, patriarhul Avraam, ne-am închinat lui; el a sărutat pe frunte pe cei doi apostoli, iar aceştia i-au sărutat mâna.

Şi a întrebat Avraam, patriarhul: «Unde duceţi acest suflet?».

Iar ei au zis: «Poruncă avem de la Mântuitorul Hristos şi de la Maica Domnului să-l ducem până la Raiul desfătării». Atunci m-a blagoslovit şi pe mine acel sfânt patriarh şi m-a sărutat pe creştetul capului.

Şi aşa ne-am despărţit şi am început a merge mai departe cu Sfinţii apostoli. Şi zburând aşa printre acele frumuseţi de câmpii înflorite, am ajuns la nişte ziduri prea minunate, cu temelie de aur şi cu nespusă frumuseţe împestrite în mii de culori prea sclipitoare; la un loc al zidului am dat de nişte porţi în chipul fulgerului, care atâta luminau, încât se părea că răsare soarele din ele. Şi la acele porţi erau păzitori nişte tineri prea frumoşi la vedere şi prea veseli la feţe, îmbrăcaţi cu veşminte asemenea safirului şi cu cingători în multe culori, asemenea curcubeului, care străluceau slobozind raze prea luminate; ei purtau paveze de aur în mâinile lor, iar când ne-am apropiat de porţi, au întrebat aceşti minunaţi tineri pe Sfinţii apostoli: «Unde duceţi acest suflet?».

Iar ei au zis: «Avem poruncă să-l ducem până la Raiul desfătării». Şi atunci porţile singure s-au deschis şi am intrat şi noi prin ele. Iar trecând de ele, am dat de nişte frumuseţi, cu livezi şi pometuri ca stelele cerului de multe şi felurite, încât nimeni din oameni nu le poate spune cu de-amănuntul frumuseţea lor. Şi pomii din

livezile acelea mi se păreau că saltă şi cântă. Iar sub fiecare pom era câte un cort prea minunat, iar în cort o masă de aur şi un scaun numai de aur; şi la fiecare masă şedea câte un om tânăr şi prea frumos, ca în vârstă de 30 de ani, şi pe masă avea numeroase bucate şi cântăreţi cereşti de multe feluri. Dar foarte mă minunam văzând că nici pomii aceia nu erau la fel, nici mesele, nici scaunele şi nici bucatele sau băuturile de pe mese. Pe la rădăcinile acelor pomi mi se părea că curg izvoare limpezi ca cristalul. Şi în acele livezi erau nenumărate feluri de flori prea minunate şi parfumate cum nu se poate spune, căci nici una dintre ele nu semăna cu cele de pe pământ. În ramurile acelor prea frumoşi pomi cântau mii şi mii de păsări melodii şi versuri nemaiauzite în lumea pământească, iar floarea aripilor acelor păsări nimeni din oameni nu o poate povesti. Şi când am început să ascult cântările lor, am înţeles că unele dintre ele cântau versuri din Psalmi, iar altele ziceau: «Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul şi pământul de slava Lui». Altele ziceau: «Fericită este calea întru care mergi acum, suflete!», iar altele: «Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului», şi alte cântări dumnezeieşti, cum nu se pot spune.

Şi foarte mă minunez şi de negrăita lor frumuseţe, şi de dulceaţa cea veselitoare a cântărilor lor. Dar iar mă mai minunam pentru că nici pomii aceia nu semănau unul cu altul, fiecare având roadele altfel, şi frunzele altfel, şi înflorind altfel. Şi ieşea din pomii aceia şi din florile şi roadele lor o mireasmă nespusă şi prea curată. Dar nici păsările care cântau în acei pomi nu semănau unele cu altele, căci la un pom erau păsări albe, la altul albastre, la altul cafenii, cărămizii, vişinii, verzi, şi cum am zis, numai Unul Dumnezeu şi Ziditorul lor poate să le spună floarea frumuseţii şi deosebirii culorilor lor. Şi nici în corturile de sub pomi nu erau toate la fel; ci sub un pom era un cort de aur, sub altul de onix, sub altul de rubin, sub altul de ametist, de safir şi alte pietre scumpe, cărora nici nu le pot spune numele lor. Şi nici cântările păsărilor nu erau la fel în fiecare pom, ci cu mare meşteşug şi frumuseţi negrăite se deosebeau unele de altele.

Şi văzând eu atâta minune şi frumuseţe deosebită de la un pom la altul, am întrebat pe Sfinţii apostoli care mă conduceau: «Domnii mei şi Sfinţilor apostoli ai lui Hristos, pentru ce este atâta deosebire la frumuseţile din livezile acestea?». Iar

Sfântul apostol Andrei mi-a zis: «Frate Cozma, ia seama că aceste păsări şi aceşti pomi ce vezi aici nu sunt pieritoare şi stricăcioase, asemeni celor de pe pământ; păsările acestea nu pot să mai moară vreodată, sau să aibă nevoie de hrană pieritoare. Hrana lor este darul Duhului Sfânt care mişcă limbile lor şi le dă a grăi, a cânta şi a prooroci cele spre slava lui Dumnezeu, nu după cum voiesc ele, ci după cum voieşte Duhul Sfânt. Şi dacă te minunezi de felurimea şi deosebirea

frumuseţilor de aici, apoi adu-ţi aminte de cuvântul Mântuitorului nostru din Sfânta Evanghelie, când a zis: Să nu se tulbure inima voastră, că în casa Tatălui Meu sunt multe lăcaşuri (Ioan 14, 2-3). Aici este lucrul dreptăţii lui Dumnezeu, că fiecare are un lăcaş pregătit de Dumnezeu după măsura faptelor bune pe care le-a făcut în viaţa sa. Şi fiindcă nu toţi au avut aceeaşi măsură de fapte bune, ci unii mai mult, alţii şi mai mult, alţii şi mai mult, apoi şi lăcaşul lor cel veşnic şi l-au împodobit după dragostea cu care au iubit pe Dumnezeu şi s-au silit la lucrarea poruncilor Lui».

Apoi mergând noi prin acele livezi şi pometuri negrăite, am ajuns la un râu care curgea lin, cu o apă ca cristalul, şi de pe malurile căruia porneau alte câmpii prea frumos înflorite. Iar în preajma râului aceluia erau nişte copaci înalţi, minunaţi la vedere, şi nişte păsări mari şi prea frumoase, care cântau cu glasuri veselitoare, zicând: «Fericiţi cei cărora li s-au iertat fărădelegile şi cărora li s-au acoperit păcatele!». Şi auzind eu această cântare sfântă a lor, am întrebat pe Sfinţii apostoli: «Domnii mei, ce zic aceste minunate păsări?».

Iar Sfântul Ioan a zis: «Frate Cozma, ai auzit că acestea viersuiesc cele ce le dă lor Duhul Sfânt. Deci ele prin Duhul Sfânt cântă din psalmi şi vestesc că numai aceia au intrat în aceste desfătate grădini, cărora li s-au iertat fărădelegile şi li s-au acoperit păcatele».

Şi am întrebat atunci pe Sfinţii apostoli: «Dar care păcate se iartă de Dumnezeu şi care se acoperă?».

Iar Sfântul Andrei a zis: «Se iartă numai acelea pentru care omul a făcut pocăinţă din toată inima sa, care au fost mărturisite cu umilinţă duhovnicului, de s-a primit canon şi dezlegare pentru ele de la duhovnic sau arhiereu pe pământ. Iar unele din păcatele cele mici, pe care omul nici nu le-a cunoscut că sunt păcate, sau a uitat a le mărturisi, acelea se acoperă de mila lui Dumnezeu, ca nu cumva pentru acele prea mici păcate să nu poată omul ajunge aici. Noi ştim din Sfânta Evanghelie că nimic necurat nu va intra întru Împărăţia Cerurilor (Efeseni 5, 5). Dar fiindcă nimeni nu este fără păcat afară de Dumnezeu (Matei 27, 24; Ioan 8, 46), apoi nimeni nu ar putea intra aici dacă nu ar completa Dumnezeu cu mila Sa nedesăvârşirea omenească în fapta bună. Deci aceste păsări, pe care le auzi cântând: «Fericiţi cei cărora s-au li iertat fărădelegile şi li s-au acoperit păcatele!», vestesc prin viersuirea lor că aceste nenumărate suflete ce se veselesc aici, pe lângă pocăinţa lor şi dezlegarea ce au primit-o prin duhovnicii Bisericii lui Hristos, au avut şi unele mici păcate de care nu şi-au dat seama şi nu s-au

pocăit, dar acelea s-au acoperit de negrăita milă şi milostivire a lui Dumnezeu, spre a nu fi ele oprite să ajungă în dulceaţa şi desfătarea locului acestuia».

Atunci am spus Sfinţilor apostoli ai lui Dumnezeu: «Domnii mei, cred că aici este Raiul desfătării, unde aveţi poruncă să mă duceţi».

Şi a zis Sfântul apostol Andrei: «Nu ştii ce zici, frate, căci abia am ajuns la pământul celor blânzi, de care ai auzit în Sfânta Evanghelie zicându-se: Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul (Matei 5, 5) ».

Şi încă vorbind noi, am zburat uşor peste râul acela minunat, şi trecând de ceea parte, peste câmpii cu livezi de negrăită frumuseţe, am ajuns la alte zidiri prea minunate, care covârşeau cu neasemănarea pe cele ce le văzusem mai înainte. Căci împestritura şi meşteşugul cu care era zidit acest zid, făcut numai din pietre scumpe, nu poate limbă de om să le povestească. Şi apoi, ajungând la alte porţi prea frumoase şi cu strălucire negrăită, care luminau ca fulgerul în toate părţile, paznicii lor, nişte îngeri cu strălucire dumnezeiască nepovestită, au întrebat pe Sfinţii apostoli: «Sfinţilor apostoli ai lui Hristos, Dumnezeul nostru, unde duceţi acest suflet?».

Iar ei au răspuns: «Poruncă avem de la Mântuitorul, prin Prea Sfânta Sa Maică, să-l ducem până la Raiul desfătării».

Şi atunci acele sfinte şi prea minunate porţi, care fulgerau cu nişte străluciri asemenea safirului, s-au deschis singure. Şi trecând noi de ele, am văzut nişte munţi de aur şi o mare ca cristalul, foarte luminată, iar în dreapta noastră am văzut un palat care avea 12 temelii din 12 mărgăritare, şi 12 uşi, fiecare fiind tăiată dintr-un mărgăritar prea minunat; iar acoperişul acelui palat era asemenea cu aurul, dar strălucea de mii de ori mai mult. Şi mi se părea că acest palat are lungime şi lăţime nemăsurat de mari. Dar nu am văzut acolo nici om, nici fiară, nici pasăre, nici vreun înger. Şi era acolo o frumuseţe pe care nici mintea de înger nu o poate povesti, o linişte negrăită şi o lumină neasemănată faţă de cea de pe pământ, care se zicea că vine direct de la lumina dumnezeieştii slave. Şi am întrebat iar pe sfinţii mei îndrumători: «Domnii mei, ce este şi al cui este acest palat negrăit cu frumu-seţea?».

Iar dumnezeiescul Ioan, evanghelistul mi-a zis: «Acesta este palatal noului Sion, pe care Mântuitorul nostru Iisus Hristos îl va da Sfinţilor Săi apostoli după Judecata cea de apoi, ca o răsplătire a ostenelilor lor în predicarea Evangheliei şi pentru mila Sa cea negrăită».

Şi încă vorbind noi, am ajuns la un munte prea minunat de aur curat, care strălucea în jurul său cu negrăită lumină şi avea sub el un tunel prea frumos şi prea luminat, care se părea că străbate până dincolo de el. Însă acel tunel nu era precum cele de pe pământ, ci foarte înalt şi prea luminat, cu foarte mare lărgime, de mi se părea că şi un oraş mare ar încăpea în el. Şi când am ajuns noi acolo, tocmai era pusă o masă mare şi foarte lungă, ce se întindea de la un capăt până la altul al tunelului aceluia; iar masa aceea era dintr-un fel de piatră scumpă numită Romneon. Şi stăteau la ea o mulţime de oameni tineri şi prea frumoşi la vedere, pe scaune de aur curat. Pe masă, se vedeau vase de aur curat cu bucate cereşti nemaivăzute pe pământ. Şi toţi cei de la masa aceea cântau şi slăveau pe Dumnezeu cu o cântare duhovnicească prea frumoasă. Din văzduh se auzeau cântări îngereşti şi o mireasmă a Duhului Sfânt stăpânea peste tot.

Iar când am ajuns noi acolo, toţi cei de la masă s-au sculat în picioare şi ne-au primit cu veselie duhovnicească, iar mie mi-au spus: «Bine ai venit, iubite frate întru Hristos!».

Apoi am auzit un glas zicând: «Lăsaţi să stea şi acesta la masă!». Şi îndată cu cuvântul au venit nişte tineri prea frumoşi, care ne-au pus scaune de aur şi ne-am aşezat. Pe când şedeam astfel, uimit de cântările duhovniceşti care se auzeau în văzduh, privind în jurul meu am început a cunoaşte pe unii din cei ce erau la masa aceea, şi foarte mult mă bucuram că i-am întâlnit acolo. Am cunoscut pe unii care au fost chiar la palaturile împărăteşti, pe alţii care au fost oameni cu frică de Dumnezeu în cetatea Constantinopolului, pe alţii din rândurile ostaşilor, pe alţii din cinul preoţesc şi călugăresc, şi foarte mă minunam cum au ajuns ei aici. Şi am stat la această masă hrănindu-mă cu negrăită hrană duhovnicească din cântările ce le auzeam.

Atunci Sfântul apostol Andrei mi-a spus: «Frate Cozma, numai până aici am avut a merge, căci de aici înainte se începe Raiul desfătării, pe care nu acum, ci după o vreme îl vei vedea».

Şi îndată am auzit un glas în văzduh: «Luaţi de aici pe stareţul Cozma şi duceţi-l înapoi în trup, căci foarte îl plâng fiii lui cei duhovniceşti! Iar în locul lui să aduceţi pe monahul Atanasie de la monastirea lui Traian!».

Şi îndată dumnezeieştii apostoli s-au sculat de la masa aceea şi mi-au zis: «Frate Cozma, iată că Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a milostivit spre fiii tăi duhovniceşti şi pentru rugăciunile şi lacrimile lor te vom întoarce la monastirea ta, spre

folosul de obşte al lor şi al altor multe suflete. Dar cu mila Domnului vei ajunge din nou aici şi la Raiul desfătării, când va binevoi Domnul».

Şi aşa ne-am luat rămas bun de la veselia cea duhovnicească ce era la masa aceea, şi toţi ne-au salutat cu evlavie la plecare şi mi-au spus: «Iubitul nostru frate, să fie voia Domnului cu noi. Amin».

Şi apoi îndată am zburat ca fulgerul pe alte căi, nemaivăzute mai înainte, până ce am întâlnit în calea noastră nişte iezere cu munci negrăite: unul era cu foc nestins, şi se auzeau din el ţipete şi vaiete înfiorătoare, altul cu întuneric groaznic, altul cu gheaţă şi cu frig de neîndurat, altul cu viermi neadormiţi şi cu şerpi de foc. Nenumărate suflete se chinuiau în acele iezere, cărora nu li se vedea marginea şi nici nu li se ştia adâncimea. Trecând astfel pe acolo, am cunoscut din vedere pe unii din cei de pe pământ, care şi-au petrecut viaţa în răutăţi şi care, văzându-mă cu Sfinţii apostoli, mă rugau foarte mult să îi ajut să scape de acolo. Iar eu mă înfricoşam foarte tare şi tremuram numai la vederea lor, şi de nu ar fi fost Sfinţii lui Dumnezeu apostoli cu mine, apoi mi se părea că aş fi murit de groază.

Şi a zis Sfântul Ioan: «Vezi, frate Cozma, ţine minte, căci ai a le povesti pe acestea celor ce trăiesc pe pământ!».

Şi aşa vorbind noi, am ajuns iar la câmpiile acelea înflorite unde era Avraam, şi iar ne-am dus pe la acel fericit Patriarh. Când ne-a văzut acesta, ne-a întrebat: «Dar v-aţi întors?».

Şi a zis dumnezeiescul Ioan, apostolul: «Aşa, căci porunca Domnului este să-l ducem în trup, ca să mai vieţuiască o vreme pe pământ, spre folosul de obşte al ucenicilor săi».

Şi atunci Părintele Avraam, auzind că Sfinţii apostoli mă duc iarăşi la mănăstirea mea, a zis către ei: «Lăsaţi-l să-i dau şi eu ceva spre ajutor!». Şi mi-a dat trei bucăţi de pâine albă foarte curată şi un pahar de aur plin cu vin prea bine-mirositor, zicându-mi: «Ia, frate Cozma, această hrană spre întărire şi folos!».

Atunci eu am muiat în paharul cel de aur o bucată de pâine şi astfel am mâncat-o; apoi am băut şi vinul acela tot, şi atâta de dulce a fost acea hrană şi băutură, încât a străpuns toate simţirile inimii mele, aducându-mi o veselie duhovnicească de nedescris. După aceea, luând eu cele două bucăţi de pâine albă curată, foarte mă bucuram că vi le voi aduce vouă aici, pe pământ.

După aceea Avraam, patriarhul a îmbrăţişat şi a sărutat pe apostolii lui Hristos pe frunte, iar pe mine m-a blagoslovit sărutându-mă pe cap, şi aşa am plecat prin acele câmpii înflorite, în timp ce milioane de copii cu aripi de aur ne petreceau cu cântări duhovniceşti care nu se pot vorbi.

Şi după ce am trecut acele câmpii, am întrebat pe Sfinţii apostoli: «Domnii mei, dar acest loc, unde este atâta frumuseţe şi cântare îngerească, cum se numeşte?».

Iar ei au zis: «Frate Cozma, ţi-am mai spus că este sânul lui Avraam, iar acele milioane de copii cu aripi de aur sunt sufletele celor drepţi care, prin mila cea negrăită a lui Dumnezeu, s-au învrednicit să intre aici».
Şi încă vorbind noi, am ajuns iar la acel uriaş care mi se spusese că este satana şi domnul puterii văzduhului. Iar acela, văzându-ne pe noi, s-a dat în lături, dar clătina cu capul şi scrâşnea cu dinţii asupra mea, zicând: „Ai scăpat acum din mâinile mele şi ai aflat taine mari. Dar nu voi înceta de a adduce asupra ta şi asupra mănăstirii tale războaie, până ce încă vei mai fi pe pământ!».

Atunci Sfinţii apostoli au zis către mine: «Frate Cozma, nu avea nici o grijă! Numai să ai frică de Dumnezeu şi să-L iubeşti pe El din toată inima, şi pe Prea Sfânta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, să o ai ocrotitoare ţie şi mănăstirii tale. Căci ea are mare cinste şi mare putere dată de Fiul ei, Hristos Dumnezeul nostru, şi rugăciunile ei sunt mai puternice decât ale tuturor Sfinţilor. Deci să sfătuieşti pe ucenicii tăi călugări ca pururea să o laude pe ea şi prin ea să ceară milă de la Hristos, Dumnezeul şi Mântuitorul nostru».

Acestea vorbind noi, iată că ne-am aflat aici şi am revenit în trup. Iar dumnezeieştii apostoli ai lui Hristos, binecuvântându-mă, s-au făcut nevăzuţi. Deci ceea ce căutam în sânul meu erau cele două bucăţi de pâine pe care mi le dăduse Sfântul patriarh Avraam, împreună cu aceea pe care am mâncat-o acolo şi cu vinul pe care l-am băut din paharul cel de aur. Dar vă rog, duceţi-vă repede la mănăstirea lui Traian [care era aproape de mănăstirea lui] şi să vedeţi ce face monahul Atanasie!”.

Şi ducându-se ucenicii, l-au aflat că tocmai atunci murise şi îl duceau pe o năsălie la biserică. Întorcându-se ei, au spus aceasta iubitului lor stareţ, iar el a plâns de bucurie, zicând: „Eu am văzut fericirea care îl aşteaptă pe el acolo”.

După aceasta, fericitul stareţ Cozma s-a făcut desăvârşit sănătos, spre bucuria cea mare a ucenicilor lui, şi apoi monastirea Traian din apropiere de bunăvoie a trecut sub conducerea lui. Şi aşa a condus el la calea mântuirii pe monahii din

amândouă monastirile vreme de încă 30 de ani, după care s-a mutat la veşnicele lăcaşuri pe care le văzuse mai înainte, prin dumnezeiasca iconomie.

(Acest cuvânt s-a prelucrat după Prologul de pe luna octombrie şi după povestirea unui fericit dascăl care a trecut la Domnul.)

(Extras din cartea: Părintele Cleopa Ilie - Predici inedite la Duminicile de peste an)

Părintele Ilie Cleopa - Ce putere au rugăciunile pentru cei adormiţi?



Ce putere au rugăciunile pentru cei adormiţi?

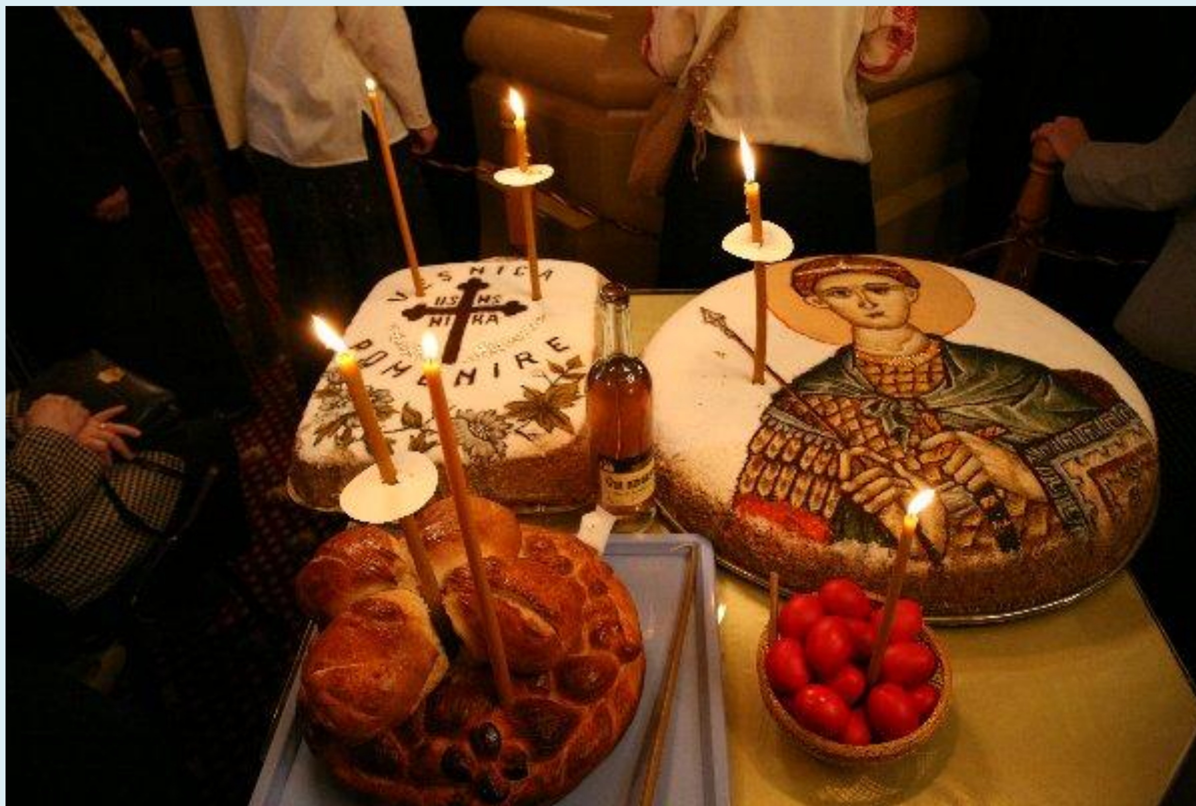
- Frate, ce spune Hristos? Cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă. Cine se leapădă de voi, de Mine se leapădă. Ia gândeşte-te că arhiereii şi preoţii toţi sunt ucenici ai lui Hristos şi ei mijlocesc în Sfântul Altar prin rugăciuni şi părticele. Voi ştiţi că pomelnicele acestea care vin de la popor, toate merg în Sfântul Altar prin rugăciuni şi părticele, pe care le scoatem dimineaţa cu Sfânta Copie la Sfânta Proscomedie şi le punem pe Sfântul Disc, ele sunt numai blagoslovite. Iar după Sfânta Epicleză, părticelele, numite şi miride, se pun în Sfântul Potir şi aşa cei pomeniţi la vii şi la morţi se împărtăşesc nevăzut din cele sfinte şi dobândesc iertare de păcate.

Iată ce mare valoare are Sfânta Liturghie!

De aceea suntem datori să mergem regulat la Sfânta Liturghie, ca să ne împărtăşim haric de Sfintele Taine, atât prin rugăciune, cât şi prin sfintele părticele care se scot pentru noi şi se pun în Sfântul Potir.

(Pr. Cleopa Ilie, Ne vorbește Părintele Cleopa, Editura Mănăstirea Sihăstria, Vânători-Neamț, 2004, pp. 140-141)

Ectenia pentru cei adormiţi (explicarea Sfintei Liturghii) (14)



Această ectenie se intercalează aici (după ectenia cererii stăruitoare), de obicei, dacă după slujba liturgică urmează a se oficia un parastas sau dacă în ziua respectivă a intervenit decesul unei persoane a cărei trecere în veşnicie se cere însoţită de rugăciune.

Aproape toate religiile lumii cred în nemurirea sufletului şi sunt preocupate de soarta acestuia după moarte.

- *În creştinism, majoritatea protestanţilor au optat pentru predestinaţie, în sensul că fiecărui om i s-a hotărât de la început o anume soartă în veşnicie, de la care nu există abatere.*
- *Catolicismul profesează dogma purgatoriului, în sensul că între Rai şi iad există un spaţiu intermediar în care sufletele păcătoşilor se purifică prin foc.*
- *Noi, ortodocşii, credem în puterea rugăciunilor pe care cei vii, în asociere cu sfinţii, le fac pentru cei repauzaţi.*

Rugăciunea pentru morţi se întemeiază pe faptul că cei plecaţi în lumea de dincolo au fost oameni pământeni ca şi noi, că nimeni din cei vii nu poate fi fără păcat şi că

noi, cei rămaşi, simţim nevoia şi datoria de a ne păstra în comuniune cu ei. Omul trece în veşnicie cu încărcătura faptelor pe care le-a săvârşit în viaţa vremelnică, bune sau rele, fapte care îi conferă, acolo, în Rai sau în iad, statutul de fericire sau nefericire într-un grad mai mare sau mai mic, după distanţa pe care fiecare şi-a pus-o, liber, între el şi voia lui Dumnezeu.

Fireşte, noi ne rugăm, în primul rând şi cu mai multă ardoare, pentru cei împovăraţi de păcate mari şi grele, adică pentru cei din iad. Fără să ştim prea multe despre viaţa de dincolo (în afară de credinţa că ea există), Biserica admite că păcătoşii din iadul tranzitoriu, de după Judecata particulară, vor intra tot ca păcătoşi în iadul cel veşnic de după Judecata de Apoi. Tot ea însă admite că, prin rugăciunile celor vii, starea unora ar putea fi îmbunătăţită până la iertarea totală şi că aceştia, în final, ar putea intra în Împărăţia lui Dumnezeu laolaltă cu cei drepţi. Pentru aceasta însă nu e suficientă şi nici eficientă doar rugăciunea noastră. Rugăciunea nu e o punte de comunicare directă între noi şi cei repauzaţi (aşa cum pretind spiritiştii!), ci ea se face în Dumnezeu şi prin Dumnezeu. Cu alte cuvinte, noi Îl rugăm pe Dumnezeu pentru omul din iad, Dumnezeu îi transmite mesajul şi-l întreabă dacă, în virtutea libertăţii pe care o are şi acolo, îl acceptă sau nu.

Dacă refuză deschiderea (aşa cum o făcuse pe pământ), el singur se condamnă pe sine la non-comuniune, adică la singurătate perpetuă, ceea ce înseamnă o izolare nu numai de Dumnezeu, ci chiar de oamenii vecini cu el, pe care şi-i simte aproape, dar pe care nu-i poate vedea, aşa cum nici ei pe el. Acesta este „întunericul cel mai din afară”, de care pomeneşte Evanghelia (Mt 8, 12; 22, 13).

Dacă însă el I se deschide lui Dumnezeu (aşa cum nu o făcuse pe pământ), atunci rugăciunea noastră ajunge la el şi devine eficientă, în sensul că Dumnezeu îl iartă, îl scoate din iad şi-l ridică în Rai, de unde va avea poarta deschisă spre Împărăţia plenară.

Noi ne rugăm pentru morţi, dar niciodată nu putem şti cu certitudine unde anume se află fiecare. De aceea, în principiu ne rugăm atât pentru cei din iad, cât şi pentru cei din Rai, pornind de la premisa că şi aceştia din urmă, ca unii care nu sunt lipsiţi de păcate, au nevoie de ajutor.

Desigur, şi într-un caz, şi în altul, există nuanţe. Efectul rugăciunii poate fi trecerea unui păcătos al iadului dintr-o stare de suferinţă mai grea în una mai uşoară, după cum poate fi ridicarea unui cetăţean al Raiului dintr-o stare de fericire inferioară în una superioară. Dar, în toate cazurile, Dumnezeu este Cel ce hotărăşte, iar noi avem destule temeiuri să credem în generozitatea Lui. Să ne amintim de stăpânul

care-şi doreşte casa plină de oaspeţi, chiar adunaţi de pe drumuri (Lc 14, 15-24), dar şi de acela care angajase oameni la lucru: seara, la ceasul socotelilor, ostenitorului care fusese chemat mai târziu (şi care deci lucrase mai puţin) îi dă plată egală cu a acelora care lucraseră ziua întreagă (Mt 20, 1-16); aceasta pentru că Dumnezeu (aşa cum remarcă şi monahul Nicolae Steinhardt) are de unde şi se comportă ca un boier.

Tot în virtutea principiului suveran al comuniunii, noi nu ne rugăm singuri, ci solicităm asocierea sfinţilor şi, în principal, pe a Maicii Domnului. Sfinţii sunt nu numai modele pentru noi, ca unii ce s-au realizat după modelul lui Iisus Hristos, dar sunt şi prieteni ai lui Dumnezeu şi, ca atare, mijlocitori pentru noi, cei de aici şi cei de dincolo, cu care ei, tocmai prin sfinţenia lor, se simt solidari. În acest sens, ei îşi asumă rolul de argaţi ai Stăpânului, care aleargă pe uliţe, pe la garduri şi răspântii ca să-I aducă Acestuia cât mai mulţi oameni la cină.

Cât despre Maica Domnului, niciodată nu voi înceta să amintesc momentul nunţii din Cana Galileii, când I-a cerut Fiului ei să-i ajute pe nevoiaşii a căror demnitate se afla în impas, iar Acesta a ascultat-o făcând întâia Sa minune, deşi nu acelui moment o destinase (In 2, 1-11). Concluzia e limpede: o rugăciune a Maicii Domnului este în stare să schimbe chiar o hotărâre a lui Dumnezeu.

În iconografia ortodoxă, scena Judecăţii de Apoi o înfăţişează pe Maica Domnului de-a dreapta Fiului ei, în picioare, cu mâinile în stare de rugăciune; de partea cealaltă, tot rugându-se, Sfântul Ioan Botezătorul, „prietenul Mirelui”. Dacă cei doi rugători vor fi de faţă atunci, la Înfricoşătoarea Judecată, în urma căreia nimic nu se mai poate schimba, cu atât mai mult în urma Judecăţii particulare, când pot avea loc schimbări, dar numai în sens pozitiv, adică de la mai-rău la mai-puţin rău şi de la mai-puţin bine la mai-mult bine.

Ectenia de aici este desprinsă din slujba de înmormântare. O formă prescurtată a aceleiaşi slujbe este parastasul. Dar cea mai preţioasă şi mai eficientă rugăciune este aceea pe care preotul o face în taină la slujba proscomidiei, când scoate din prescură miridele pentru morţi şi le aşază sub Sfântul Agneţ, rostind numele morţilor de pe pomelnicele ce i-au fost aduse, odată cu ofrandele, de către credincioşi.

În momentul liturgic al sfinţirii Darurilor, Sfântul Agneţ se preface în Trupul real al lui Iisus Hristos. Miridele, reprezentând numele (şi deci sufletele) morţilor, nu se prefac sub binecuvântare, dar participă la sfinţenie prin imediata lor vecinătate cu Hristos euharistic. Această participare a fost pregătită în firida proscomidiarului şi este anunţată de această ectenie specială, care sună astfel:

Preotul: Miluieşte-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, auzi-ne şi ne miluieşte.

Poporul: Doamne, miluieşte; Doamne, miluieşte; Doamne, miluieşte.

Dacă ne-am propus să ne rugăm pentru cei adormiţi, e necesar şi cuviincios să ne rugăm mai întâi pentru noi, pentru ca astfel rugăciunea noastră să-şi deschidă cale nu numai spre Dumnezeu, căruia Îi cerem mila, dar şi, prin El, spre cei repauzaţi, care ne vor simţi prezenţa în tăcuta lor singurătate.

Doctorul nu intră în camera aseptică dacă mai întâi nu şi-a asigurat propria lui asepsie. Rugăciunea nu e o teleconferinţă spaţială, ci o întâlnire în Dumnezeu. La nuntă mergi în haină de nuntă, la întâlnire mergi în ţinută decentă. De cel drag de dincolo poate să-ţi fie dor, ceea ce e foarte frumos, dar dorul e un sentiment, pe când rugăciunea e putere. Pentru ca ea să fie putere, e necesar ca tu însuţi să devii puternic, adică despovărat, iar aceasta se capătă prin mila lui Dumnezeu, care-ţi iartă păcatele. Cel repauzat îşi are păcatele lui, dar altele nu mai poate face, pe când tu poţi cădea oricând, chiar în clipa în care te pregăteşti să te rogi. Cum te vei ruga pentru iertarea păcatelor lui dacă tu însuţi nu ţi-ai obţinut iertarea? Iată de ce ectenia pentru cei adormiţi începe cu o rugăciune pentru noi înşine. (De altfel, aţi observat, ea este repetarea celui de al treilea stih din ectenia cererii stăruitoare.)

De abia acum ne rugăm pentru cei de dincolo: ***Ne mai rugăm pentru odihna sufletelor adormiţilor robilor lui Dumnezeu [N] şi pentru ca să li se ierte lor toată greşala cea de voie şi cea fără de voie.***

În limbajul biblic, patristic, liturgic şi bisericesc, orice creştin este rob al lui Dumnezeu, fie în timpul vieţii, fie după moarte. Noi ştim însă că acest cuvânt, profund pozitiv în spiritualitatea creştină, devine din ce în ce mai incomod în modul de gândire al omului modern, deprins cu termeni mai la îndemână, precum „liber”, „libertate”, „liber-arbitru”, „liber-cugetător” etc.

De aceea aş vrea să mă opresc puţin asupra lui, cu gândul de a-l limpezi în conştiinţa dumneavoastră, a tuturor, şi de a vă elibera de eventualele complexe.

Este adevărat că, strict etimologic, cuvântul rob este echivalent cu sclav, ceea ce înseamnă om lipsit de libertate, captiv, prizonier sau dependent de un stăpân pentru care munceşte silit. Există şi situaţii în care cineva este numit rob sau sclav al unui viciu, cum ar fi, în zilele noastre, totala dependenţă de droguri. Dar nu este mai puţin adevărat că rob sau sclav poate fi şi un om al datoriei, un ins care îşi subor-

donează integral voinţa şi acţiunile unei pasiuni nobile, onorabile, cum ar fi cercetarea ştiinţifică, muzica, literatura, artele, alpinismul sau speologia.

În vechile culturi şi civilizaţii însă rob era un titlu de nobleţe pe care-l purtau câţiva demnitari ai curţii imperiale, devotaţi voluntar şi fără rezerve suveranului lor. Acesta este sensul cu care îl întâlnim în cărţile Vechiului Testament. Toţi marii patriarhi ai lui Israel erau numiţi sau se numeau ei înşişi robi ai lui Dumnezeu: Avraam (Fc 18, 3-5), Isaac (Fc 24, 14), Iacob (Fc 32, 10), Moise (Iş 4, 10; Nm 11, 11; Ap 15, 3).

În cărţile Noului Testament, Sfânta Fecioară Maria se numeşte pe ea însăşi roaba Domnului, aşa cum robi ai lui Dumnezeu se numesc pe ei înşişi sfinţii apostoli Pavel (Rm 1, 1), Iacob (Iac 1, 1) şi evanghelistul Ioan (Ap 1, 1), ca să nu dau decât câteva exemple. Şi atunci, iubiţii mei, cum am putea noi, robii de astăzi ai lui Dumnezeu, să fim stânjeniţi de faptul că ne aflăm într-o asemenea glorioasă companie?

Rob al lui Dumnezeu este acela care şi-L recunoaşte pe Dumnezeu ca Stăpân, Creator al omului şi iubitor de oameni. Lui I se supune, dar nu „orbeşte” (adică plutind în supunere ca într-o negură), ci cu luciditate. Or, luciditatea înseamnă discernământ, iar discernământul înseamnă libertate. Ca rob al lui Dumnezeu, omul nu se află sub Dumnezeu, ci întru Dumnezeu, adică în interiorul libertăţii Lui. ***A fi rob al lui Dumnezeu înseamnă a deveni cetăţean al Împărăţiei Cerurilor.*** Aşa stând lucrurile, cum poţi să te consideri prizonier într-un lagăr fără ziduri, fără paznici, fără garduri şi fără margini?

Desigur, trebuie să recunoaştem că omul, prin greşala lui Adam (care şi-a înţeles şi folosit prost libertatea), a devenit robul păcatului. Dar tocmai acesta a fost rostul întrupării şi jertfei lui Hristos: să ne elibereze din robia constrângătoare a păcatului şi să ne redea robiei zburdalnice a lui Dumnezeu.

Sfântul apostol Pavel observă că sclavul (propriu-zis) care a fost chemat de Hristos devine un om liber, în pofida faptului că, social, continuă să rămână sclav, iar omul liber (propriu-zis) chemat de Hristos îşi păstrează libertatea tocmai prin faptul că a devenit rob al lui Hristos (vezi 1 Co 7, 22).

Iar Sfântul apostol Petru avertizează asupra libertăţii adamice, rău înţelese şi prost folosite, aşa cum se întâmplă, din păcate, şi în zilele noastre, când libertatea omului este invocată ca justificare a propriei sale depravări. Iată ce ne spune înţeleptul

apostol: ***„Trăiţi ca oameni liberi, dar nu ca şi cum aţi avea libertatea drept acoperământ al răutăţii, ci ca robi ai lui Dumnezeu" (1 Ptr 2, 16).***

De data aceasta ne rugăm în mod special pentru robii lui Dumnezeu cei adormiţi. Pentru noi, cei obişnuiţi cu limbajul bisericesc, e lesne de înţeles că adormiţii sunt cei morţi, cei ce au trecut din viaţa aceasta în cea de dincolo; despre ei spunem că „au trecut în veşnicie".

Cu toate acestea, o seamă de jurnalişti din zilele noastre, încă tributari limbajului oficial ateist, anunţă moartea cuiva (chiar a unui personaj celebru) prin sintagma „a trecut în nefiinţă", ceea ce e cu desăvârşire absurd, deoarece „a trece" înseamnă a părăsi un mediu şi a pătrunde în altul, pe când „nefiinţa" („neantul" sau „nimicul") e însăşi negarea noţiunii de mediu.

Dar să lăsăm asta şi să ne întoarcem la adormiţii noştri. A trebuit multă vreme până când verbul „a muri" a fost echivalat cu „a adormi". Potrivit Vechiului Testament, principalele personaje ale istoriei sfinte şi-au sfârşit viaţa, pur şi simplu, murind. Aşa ni se spune despre Adam (Fc 5, 5), despre Iosif (Iş 1, 6), despre Aaron (Nm 33, 38) şi chiar despre Moise (Dt 34, 5). Toţi conducătorii Israeliţilor din ţara Canaanului au murit, inclusiv primul lor rege, Saul (1 Rg 31, 5). Regele David (care a trăit cam cu o mie de ani înainte de Hristos) este primul despre care ni se spune că „a adormit" (3 Rg 2, 10); acelaşi termen e folosit pentru moartea tuturor regilor de după el.

Trebuie să vă spun însă că în limbile originale ale Vechiului Testament verbul „a adormi" nu avea doar înţelesul de „a cădea în somn" (adică într-o stare din care te poţi trezi), ci şi pe acela de „a sta culcat", a se aşterne în poziţie orizontală (pe pat, pe o scândură sau pe pământ), ceea ce îl făcea vecin cu imaginea mortului care stă culcat fără putinţa de a se mai ridica vreodată. Aşa se explică de ce în vremea Noului Testament verbul „a adormi" rămăsese doar cu înţelesul comun al căderii în somn, aşa cum îl avem şi noi în afara limbajului bisericesc.

Domnul Iisus i-a conferit acestui cuvânt înţelesul care-l asociază cu învierea. Primul fapt s-a petrecut în casa lui Iair, a cărui fiică, de numai 12 ani, abia murise. Domnul caută să-i liniştească pe vecinii care umpluseră curtea: „Nu plângeţi; n-a murit, ci doarme". Ei însă Îl iau în râs, ştiind bine că fata murise. Iisus îi porunceşte copilei să se ridice, şi astfel se petrece minunea învierii pe care o cunoaştem din Evangheliile după Marcu şi Luca (Mc 5, 22-43; Lc 8, 41-56).

Al doilea fapt e şi mai grăitor. (Înainte însă de a-l relata, fac o mică paranteză. Iisus obişnuia să folosească ceea ce am putea numi un „metalimbaj”, adică un cuvânt sub al cărui sens comun se ascundea un altul, ştiut şi descoperit numai de El, dar care era mai mult decât o metaforă.

Într-o bună zi intră în corabie şi le spune ucenicilor: „Feriţi-vă de aluatul fariseilor şi al saducheilor”. Ei înţeleg că aceasta e o aluzie la faptul că uitaseră să ia pâine, ceea ce echivala cu o mustrare fină. În realitate, El îi îndemnase să se ferească de învăţătura acelora ca de un aluat învechit, care nu mai fermentează şi care deci nu mai dospeşte frământătura, ci mai degrabă o strică (Mt 6, 5-12).

În altă împrejurare, lângă fântâna lui Iacob, Iisus îi făgăduieşte femeii samarinence o apă prin folosirea căreia nimeni nu mai însetează niciodată; ea crede că e vorba de vreo licoare miraculoasă, obţinută prin cine ştie ce vrăji, dar mai târziu va pricepe că El îi oferise apa cea vie a Duhului Sfânt. Tot atunci, după plecarea femeii, ucenicii aduc merinde şi-L îndeamnă să mănânce, dar El refuză: „Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu o ştiţi”. Ei bănuiesc că între timp I-a adus cineva de mâncare, dar de îndată vor şti că hrana lui Iisus este plinirea voii Tatălui Său [In 4, 7-34)].

Revenim la faptul grăitor. Iisus Se află undeva departe de Betania, în timp ce Lazăr, prietenul Său, zace bolnav acasă. El le spune ucenicilor: „Lazăr, prietenul nostru, a adormit, dar mă duc să-l trezesc”. Citez, în continuare, textul din Evanghelia după Ioan: „Atunci I-au zis ucenicii: Doamne, dacă a adormit, va scăpa. Iisus însă vorbise despre moartea lui [Lazăr], dar ei credeau că vorbeşte despre adormirea prin somn. Deci Iisus le-a spus atunci limpede: Lazăr a murit”. Ceea ce a urmat ştim: învierea lui Lazăr.

Iată deci marea revelaţie: moartea fizică a omului nu înseamnă nimicirea lui, adică dispariţia lui totală şi ireversibilă, ci doar trecerea lui dintr-un mod de existenţă în alt mod de existenţă. Aceasta, datorită faptului că fiinţa umană are o structură dihotomică, alcătuită din trup şi din suflet. Trupul, fiind materie, se descompune prin moartea fizică şi devine pământ, în timp ce sufletul, despărţindu-se de trup, îşi are o viaţă de sine stătătoare, spirituală şi veşnică.

Ştim din Sfintele Scripturi (şi mai cu seamă de la Sfântul apostol Pavel) că învierea cea de obşte, de la sfârşitul veacurilor, nu va fi altceva decât învierea fiecărui trup omenesc, adunat din risipire, şi reunirea lui cu sufletul de care fusese despărţit prin moarte. El însă nu va mai avea structura cea veche, ci va fi un „trup duhovnicesc” (1 Co 15, 39-49), după modelul celui cu care a înviat Hristos.

După moartea omului, sufletul trece printr-o Judecată particulară a lui Dumnezeu, în urma căreia el intră într-o stare de fericire, pe care noi o numim Rai, sau într-o stare de nefericire, pe care o numim iad. Aceste stări durează până la Judecata universală, de după învierea morţilor, când vor avea loc hotărârile finale. Până atunci, totul e aşteptare. În Rai, sufletul se bucură de odihna cea întru Dumnezeu, despre care v-am mai vorbit. Cel din iad, ca unul ce s-a ţinut şi se ţine departe de Dumnezeu, trăieşte şi el, dar îşi trăieşte o stare de neodihnă perpetuă, aşa cum este aceea a trupului chinuit de insomnii. Păstrându-şi intactă memoria, el este în permanenţă vizitat de imaginea păcatelor şi nelegiuirilor săvârşite în viaţă şi rămase în afara oricărei pocăinţe. Neliniştea lui e întreţinută chiar de amintirea păcatelor mai mici, a celor mărunte, care nu-i dau pace, ca într-un somn bântuit de purici.

Iată de ce noi, ortodocşii, ne rugăm pentru cei repauzaţi şi de ce noi, românii, avem şi întreţinem un puternic cult al morţilor. Or, dacă e normal să cinstim trupul rămas fără suflet, îngrijindu-i mormântul, înzestrându-l cu cruce, curăţindu-l de buruieni şi împodobindu-l cu flori, cu atât mai firesc este să ne îngrijim de sufletul cel nemuritor, despre care niciodată nu ştim precis în ce stare se află, cerând de la Dumnezeu uşurarea, lăsarea şi iertarea păcatelor care-l tulbură şi-l încolăcesc asemenea buruienilor perene. Noi credem şi mărturisim că, prin rugăciunile noastre, sufletul pentru care ne rugăm va ajunge la Judecata universală, cea de Apoi, într-o stare mai bună decât aceea cu care s-a despărţit de trup. Reunit cu acesta în fiinţa omului final, el nu va sta singur în faţa Dreptului Judecător, ci însoţit de rugăciunile noastre, cărora li se vor adăuga, negreşit, acelea ale Maicii Domnului.

Aşadar, ne rugăm pentru odihna sufletelor robilor lui Dumnezeu şi „pentru ca să li se ierte lor toată greşala cea de voie şi cea fără de voie”.

În ediţia jubiliară a Bibliei s-a propus o exceptare a cuvântului greşală (cu pluralul greşeli) de la normele ortografice oficiale ale limbii române, printr-o diferenţiere grafică şi semantică ce ţine de tradiţia şi specificul limbajului bisericesc, şi anume: greşală, greşale. În treacăt fie spus, în limba română mai există cuvinte cu diferenţieri semantice ale pluralului, cum sunt, de pildă, vis, vise (cele din somn) şi vis, visuri (cele din imaginaţie), timp, timpuri (interval) şi timp, timpi (faze ale mişcării). Greşelile sunt simple erori sau abateri de la normă (cum ar fi greşelile de tipar), în timp ce greşalele se înscriu în domeniul moral, însemnând încălcarea datoriilor pe care oamenii le contractează nu numai faţă de Dumnezeu, ci şi faţă de semenii lor, fie prin răul pe care-l fac, fie prin binele pe care nu-l fac. (Cu această grafieni s-a păstrat cuvântul în rugăciunea Tatăl nostru, pe care noi o cântăm atât de des în versiunea muzicală a lui Anton Pann: „Şi ne iartă nouă greşalele noastre”...)

Rugăciunea Domnească însă ne oferă şi prilejul de a constata că în limbajul biblic nu se face întotdeauna o clară diferenţiere semantică între greşală şi păcat. Astfel, evanghelistul Matei formulează: „Şi ne iartă nouă greşalele noastre...” (Mt 6, 12), în timp ce evanghelistul Luca preferă: „Şi ne iartă nouă păcatele noastre...” (Lc 11, 4).

Cu toate acestea, în accepţia curentă a acestor două cuvinte, greşala este un accident trecător, efect al nepriceperii, neîndemânării sau neatenţiei, pe când păcatul este o încălcare clară a unei norme morale, cu urmări deseori grave, a cărei repetare poate deveni viciu.

Greşala poate fi făcută fără participarea voinţei, adică fără premeditare sau calcul, în mod cu totul accidental, cu posibilitatea unei reparaţii imediate sau grabnice. Iertarea ei se poate obţine cu uşurinţă.

Când însă ea e săvârşită cu participarea voinţei, deci cu premeditare şi întemeiată pe un anume calcul în vederea unui beneficiu sau a unei plăceri personale, de obicei în dauna altcuiva, ea este foarte aproape de dimensiunea păcatului şi nu poate fi răscumpărată decât prin căinţă şi iertare.

Ca Domnul Dumnezeu să aşeze sufletele lor unde drepţii se odihnesc, mila lui Dumnezeu, Împărăţia cerurilor şi iertarea păcatelor lor de la Hristos, Împăratul Cel fără de moarte şi Dumnezeul nostru, să cerem.

Poporul: Dă, Doamne.

Despre odihna sfinţilor întru bucuria Domnului lor şi odihna lui Dumnezeu întru bucuria sfinţilor Săi v-am vorbit cu un alt prilej [1]. Este ceea ce solicităm acum pentru repauzaţii noştri, atrăgându-vă atenţia totodată că termenul repauzat (popular: răposat) înseamnă „odihnit”.

Nici un om nu poate pretinde că îşi merită iertarea, că adică o poate obţine, în sensul juridic, printr-o anume îndreptăţire personală. Ea poate fi dobândită doar prin mila lui Dumnezeu, care e expresia iubirii Sale faţă de oameni. Chiar şi în cazul sfinţilor, puţinul minus de merit este umplut de mila dumnezeiască. În una din rugăciunile noastre de dimineaţă ne adresăm Domnului Iisus şi prin cuvintele: „[Tu,] Carele pe cei drepţi îi iubeşti şi pe cei păcătoşi îi miluieşti...”.

---

[1] *Vezi p. 116.*

Iată însă că în această rugăciune cerem ca Dumnezeu să le dăruiască repauzaţilor noştri „Împărăţia cerurilor şi iertarea păcatelor”. ***Se pune întrebarea: de ce mai întâi Împărăţia cerurilor, un loc în care presupunem desăvârşirea, şi doar după aceea iertarea păcatelor, care, după socotinţa noastră comună, ar trebui să preceadă şi să condiţioneze intrarea în Împărăţie?*** Pentru un răspuns potrivit e nevoie să ne întoarcem la ceea ce v-am spus despre cele trei ipostaze ale Împărăţiei: liturgică, aurorală şi plenară. Or, ţinând seama că această ectenie este extrasă din slujba înmormântării, se presupune că sufletul mortului se află în faţa Judecăţii particulare, cu care se deschide ipostaza tranzitorie, aurorală, a Împărăţiei, sau după ea, când pot avea loc schimbări. Aşadar, e vorba de Raiul pe care Adam l-a pierdut prin păcat şi care se reface, pe o treaptă superioară, în acest segment al Împărăţiei Cerurilor. Ideea e foarte frecventă în slujba înmormântării.

Iată doar câteva exemple:

- ⇒ *„Locuitor şi lucrător al Raiului m-ai rânduit dintru înce-put, dar, călcând porunca Ta, m-ai izgonit. Pentru aceasta, Mântuitorule, sufletul robului Tău îl odihneşte”.*
- ⇒ *Altul: „Ceata sfinţilor a aflat izvorul vieţii şi uşa Raiului”.*
- ⇒ *Altul: „Moştenirea cea dorită dăruieşte-mi, făcându-mă pe mine iarăşi cetăţean Raiului”.*
- ⇒ *Altul: „Odihneşte, Dumnezeule, pe robul Tău şi-l aşază în Rai, unde-s cetele sfinţilor, Doamne”.*

Exemplele pot continua, dar aţi reţinut, desigur, de ce noi cerem mai întâi Împărăţia Cerurilor în segmentul ei tranzitiv, Raiul, şi după aceea iertarea păcatelor, care poate fi dobândită, tot prin rugăciune şi milă, la Judecata de Apoi, prin sentinţa ultimă, definitivă şi irevocabilă.

Rugăciunile I se adresează lui „Hristos, Împăratul cel fără de moarte şi Dumnezeul nostru”, căruia Tatăl I-a încredinţat puterea de a judeca oamenii în virtutea calităţii Lui de Fiul Omului (In 5, 27-30).

Preotul: Domnului să ne rugăm.

Poporul: Doamne, miluieşte.

Preotul (rosteşte cu voce tare următoarea rugăciune, urmată de ecfonis): Dumnezeul duhurilor şi a tot trupul, carele ai zdrobit moartea şi pe diavolul l-ai surpat şi ai dăruit viaţă lumii Tale, Însuţi, Doamne, odihneşte şi sufletele ador-

miţilor robilor Tăi [N] în loc luminat, în loc cu verdeaţă, în loc de odihnă, de unde a fugit toată durerea, întristarea şi suspinul. Şi pentru tot ce au greşit ei cu cuvântul, cu fapta sau cu gândul, Tu, ca un Dumnezeu bun şi iubitor de oameni, iartă-i! Că nu este om care să fie viu şi să nu greşască; numai Tu singur eşti fără de păcat; dreptatea Ta este dreptate în veac şi cuvântul Tău este adevărul.

Că Tu eşti învierea şi viaţa şi odihna adormiţilor robilor Tăi [N], Hristoase, Dumnezeul nostru, şi Ţie slavă Îţi înălţăm, dimpreună şi Părintelui Tău Celui fără de început şi Preasfântului şi bunului şi de viaţă făcătorului Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Poporul: Amin.

Preotul: Întru fericită adormire, veşnică odihnă dă, Doamne, sufletelor adormiţilor robilor Tăi care acum s-au pomenit, şi le fă lor veşnică pomenire.

Şi cântă, o dată, în altar, Veşnică pomenire, după care Poporul din biserică repetă aceeaşi cântare de două ori.

Iisus Hristos este numit aici Dumnezeul duhurilor şi a tot trupul, deoarece El, ca Logos, a participat la toată lucrarea prin care Dumnezeu-Tatăl a făcut lumea. Iată ce ne spune despre El, Sfântul apostol şi evanghelist Ioan: ***„Toate printr-Însul s-au făcut şi fără El nimic nu s-a făcut din ceea ce s-a făcut” (In 1, 3).*** Aşadar, Logosul a participat şi la facerea omului ca fiinţă integrală, alcătuită din trup şi suflet.

Vă bănuiesc acum nedumerirea că în această rugăciune nu I se spune Dumnezeul sufletelor, ci al duhurilor. Explicaţia e dublă:

- *una e de ordin filologic, în sensul că limbajul biblic foloseşte deseori cuvântul duh în loc de suflet, şi invers. Să ne amintim de fiica lui Iair: ni se spune că, prin înviere, duhul ei s-a întors în trup (Lc 8, 55). În limbajul popular, de asemenea, despre omul care de abia a murit se spune că şi-a dat duhul.*
- *A doua explicaţie o extragem din antropologia paulină. În gândirea Sfântului Pavel, sufletul e sediul sentimentelor. Dar sentimentele, aşa cum ştim toţi, sunt nestatornice, ele putându-se schimba chiar de la o clipă la alta.*

Omul care trăieşte doar la nivelul sentimentelor este un om psihic, pe care apostolul nu pune mare preţ. Sufletul însă are în alcătuirea lui o parte superioară,

mai fină, mai nobilă şi pe deplin statornică, numită duh. Repet, duhul nu este altceva decât sufletul, ci un fel de ozon al acestuia, prin care omul se poate pune în legătură cu Duhul lui Dumnezeu. Omul care nu se lasă condus de labi-litatea sentimentelor, ci de statornicia duhului său, este un om duhovnicesc (1 Co 14, 37; vezi şi 1 Co 2, 13-15). Acesta este înzestrat cu daruri duhovniceşti, pe care le împărtăşeşte şi altora (Rm 1, 11; 1 Co 1, 7). Chiar şi trupurile care vor învia în faţa Judecăţii de Apoi vor fi trupuri duhovniceşti (Co 15, 39-50), transfigurate, asemenea trupului cu care a înviat Hristos, deci mult mai apropiate de dimensiunea duhovnicească a omului. Acum ne este mai uşor să înţelegem de ce Hristos este Dumnezeul duhurilor şi a tot trupul.

El este Cel ce prin învierea Sa a zdrobit moartea şi pe diavolul l-a surpat şi a dăruit viaţă lumii pe care El a creat-o. Lui Îi cerem să aşeze sufletele repauzaţilor noştri în loc luminat, luminat de Cel ce este Lumina lumii (In 8, 12), dar şi de drepţii din Rai, care „ca luminătorii strălucesc” [2], în loc cu verdeaţă, aceasta fiind o meta-foră a veşnicei tinereţi, a vieţii veşnic neîmbătrânitoare [3], în odihna care nu mai e bântuită de nici un fel de durere, întristare sau suspin.

Greşalele sau păcatele pot fi făcute în trei chipuri: prin cuvânt, prin faptă, prin gând sau prin toate trei.

Omul e „pământ cuvântător” (Iov 38, 14). Graiul articulat i-a fost dat numai lui, pentru ca prin el să comunice cu semenii şi, prin comunicare, să ajungă la comu-niune. Din punct de vedere moral, vorbirea e un instrument neutru; sensul pozitiv sau negativ i-l dă omul, în virtutea libertăţii lui.

Sfântul apostol Iacob este cel ce observă şi consemnează faptul acesta ca nimeni altul. După cum cârmaciul îndreaptă corabia în direcţia pe care el o vrea, aşa se petrece şi cu limba omului: „Cu ea Îl binecuvântăm pe Domnul şi Tatăl, cu ea îi blestemăm pe oamenii care sunt făcuţi după asemănarea lui Dumnezeu. Din aceeaşi gură ies binecuvântarea şi blestemul” (Iac 3, 9-10). Gama păcatelor săvârşite prin cuvânt e foarte largă, de la gluma proastă şi minciună până la blasfemie şi tăgadă. Omul care nu i-a pus gurii sale o strajă veghetoare (Ps 140, 3) şi nu s-a străduit ca din inima lui să iasă întotdeauna „cuvânt bun” (Ps 44, 1), acela se împovărează cu numeroase păcate.

---

[2] *Din slujba înmormântării.*
[3] *Idem.*

Iată ce ne spune, în această privinţă, Însuşi Domnul Hristos: „Vă spun Eu vouă că pentru orice vorbă deşartă pe care o vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua Judecăţii. Căci din cuvintele tale te vei îndreptăţi şi din cuvintele tale vei fi osândit” (Mt 12, 36-37).

Creştinismul e o religie prin excelenţă pragmatică. Întreaga lui teologie, bogată, luxuriantă şi profundă, se focalizează asupra faptei. Enunţurile evanghelice sunt cât se poate de clare, fără echivoc. Pomul se cunoaşte după roadă şi omul după faptă: „Tot pomul care nu face roadă bună se taie şi se aruncă în foc” (Lc 3, 9). „Nu tot cel ce-Mi va zice Doamne, Doamne! va intra în Împărăţia Cerurilor, ci acela care face voia Tatălui Meu.” (Mt 7, 21)

Cuvintele de învăţătură adresate oamenilor, oricât ar fi ele de frumoase, iscusite şi convingătoare, nu au nici un preţ dacă cei ce le ascultă nu văd faptele cele bune ale cuvântătorilor, prin care să-L prea mărească pe Tatăl Cel din ceruri (Mt 5, 16). Apropierea de Iisus şi asumarea cuvintelor Lui trebuie să ducă, neapărat, la faptă; „tot cel ce vine la Mine şi ascultă cuvintele Mele şi le face” se aseamănă omului care şi-a zidit casa pe temelie de piatră. În schimb, cel ce aude şi nu face este asemenea omului care şi-a zidit casa pe pământ fără temelie, sortită prăbuşirii (Lc 7, 47-49).

Păcatele prin faptă sunt de două categorii: comisive şi omisive. Printre cele comisive pot fi amintite, ca mai grele şi foarte grele, jaful, tâlhăria, spolierea săracilor, desfrâul, sodomia, cruzimea, omuciderea, pruncuciderea. Ele impresionează prin relieful lor puternic, dar şi prin aceea că se află şi sub incidenţa codului penal.

În general, păcatele omisive nu ne atrag atenţia, ca unele ce par lipsite de importanţă. În judecata comună, fapta contează, nu lipsa faptei. Şi totuşi, nu este aşa. În ordinea raţiunii dumnezeieşti, omisiunea faptei bune este tot atât de gravă ca şi comiterea unei fapte rele, dacă nu chiar mai gravă. Haideţi să deschidem Scriptura la pagina Judecăţii de Apoi. Putem bănui că nu vor scăpa nepedepsiţi tâlharii, sodomiţii sau ucigaşii care nu s-au pocăit. Dar, potrivit cu ceea ce ne este dat să citim, criteriul Judecăţii este relaţia faptică a omului cu semenii săi, cu aproapele său, cu orice suferind înlăuntrul căruia Se află Însuşi Hristos.

În osânda finală vor cădea toţi cei nu l-au ajutat efectiv pe cel flămând, pe cel însetat, pe cel străin, pe cel gol, pe cel bolnav, pe cel întemniţat (Mt 25, 31-46). Toate acestea sunt păcate omisive.

E grav să-i furi sărmanului pâinea de la gură, dar e mult mai grav să nu i-o dai pe a ta atunci când lui îi lipseşte. Chipul unui astfel de om este bogatul zis nemilostiv din parabola cu acest nume, al cărui suflet s-a dus în chinurile iadului pentru simplul motiv că, de-a lungul unei vieţi, nici măcar nu-l luase în seamă pe săracul Lazăr de la poarta lui (Lc 16, 19-31). În asemenea cazuri, nu nepăsarea se pedepseşte, ci nesimţirea. Aşadar, păcatul prin faptă nu este doar fapta rea, ci şi absenţa faptei bune. Aşa ajungem şi la raţiunea pentru care noi, odată cu rugăciunile pentru morţi, facem şi pomeni în numele lor.

Păcatul prin gând este cel mai subtil şi mai puţin controlabil, cel mai viclean şi mai frecvent, şi tocmai de aceea marii nevoitori duhovniceşti îl au în prim-planul preocupărilor lor.

În cele mai multe cazuri, gândul este izvorul faptei. Din gândul rău se naşte păcatul făcut „cu ştiinţă”, adică premeditat. Dacă în spatele gândului stă impulsul violent al unui sentimentdiabolic, gândul este cel care îl întreţine şi-l organizează.

Întâia crimă din istoria omenirii, aceea a lui Cain, şi-a avut obârşia în sentimentul invidiei, dar gândul a fost acela care i-a urzit ucigaşului planul de a-şi atrage fratele la câmp, spre a-l ucide fără martori (Fc 4, 3-8).

Unul din resorturile păcătoase ale gândului este amintirea, mai ales când aceasta se consumă în zonele erosului revolut; ea întreţine voluptatea virtuală şi împiedică sau amână părerea de rău, adică pocăinţa. Gândul însă poate alimenta şi aducerea aminte de răul pe care cineva ţi l-a făcut cândva, ceea ce împiedică iertarea sau, mai mult, poate sugera o răzbunare târzie.

Chiar când nu devine faptă rea, gândul rău tot păcat rămâne. Iată ce ne spune Domnul în această privinţă: „Oricine se uită la o femeie spre a o pofti s-a şi desfrânat cu ea în inima lui” (Mt 5, 28).

Iată de ce una din luptele acerbe ale „războiului nevăzut” de care ne vorbesc asceţii este purificarea inimii de gândurile dăunătoare. Aceasta, potrivit lui Avva Antonie, se poate obţine printr-o severă şi susţinută disciplină a minţii.

Finalul rugăciunii pe care preotul o rosteşte pentru morţi conţine o aserţiune care, în context, pare a fi o contradicţie. Pe de o parte, Îi cerem lui Hristos milă şi iertare pentru cei păcătoşi, dar îndată după aceea afirmăm că „dreptatea Ta este dreptate în veac şi cuvântul Tău este adevărul”. Or, după socotinţele noastre justiţiare, dreptatea cumpănită şi pronunţată de judecător poate acorda unui vinovat circum-

stanţele atenuante prevăzute de lege, dar exclude sentimentalismul, concesia, mila, îndurarea, iertarea. Dacă rugăciunea solicită mila şi iertarea, atunci e de prisos ca totodată să ceară dreptate şi adevăr, întrucât dreptatea şi adevărul stau tocmai împotriva vinovatului şi, prin aceasta, anulează mila. Să încercăm o explicaţie apelând la raţiunea divină, revelată în Sfintele Scripturi.

Orice judecător judecă după o lege pe care nu el a făcut-o, în timp ce Dumnezeu judecă după o lege căreia El îi este autor şi care se numeşte har, adică revărsarea iubirii Sale asupra noastră. De vreme ce din iubire l-a făcut Dumnezeu pe om, şi anume după chipul Său, înseamnă că legea Lui faţă de om este aceea a iubirii faţă de omul care-I păstrează chipul şi urmăreşte asemănarea. „Voi milui pe cel de care-Mi este milă şi Mă voi îndura de cel ce-Mi este de-ndurare” (Iş 33, 19). Nu e un capriciu, ci dreaptă cumpănire. Orice magistrat judecă după probele care-i sunt accesibile, dar el nu are nici o cale de acces la universul lăuntric al inculpatului, pe când Dumnezeu are. Că dacă fiecare om în parte este singurul care-şi cunoaşte propriul său adânc, cu atât mai mult Dumnezeu care l-a creat (Vezi 1 Co 2, 11-15). Tocmai de aceea poate Dumnezeu să judece drept, fiindcă El e în deplină cunoştinţă de cauză, cunoaşte toate datele problemei, are dinainte întregul „dosar” al împricinatului.

În acest sens Îl defineşte psalmistul: „Drept este Domnul, Dumnezeul meu, şi nedreptate nu se află într-Însul” (Ps 91, 15). Şi tot în sensul acesta Se defineşte Hristos, vorbind despre Sine la persoana a treia: „Acela este adevărat, şi nedreptate într-Însul nu se află” (In 7, 18).

Când Ioan de la Iordan ezită să-L boteze pe Iisus, Acesta îl îndeamnă: „Se cuvine ca noi să-mplinim toată dreptatea” (Mt 3, 15). Or, dreptatea nu e altceva decât a face voia lui Dumnezeu. Prin ascultarea de această voie S-a întrupat Hristos. Întreaga Lui viaţă de pe pământ, inclusiv patimile, răstignirea şi moartea sunt acte ale dreptăţii. Ele însă, toate, sunt expresia iubirii (vezi In 3, 16 şi Rm 5, 8). Aceluiaşi Ioan Botezătorul i-a plăcut să creadă că Iisus este, concomitent, Miel îngăduitor şi Secure justiţiară, dar Iisus Se defineşte pe Sine ca fiind doar Mielul (vezi Mt 11, 2-5); Securea va veni şi ea, dar foarte târziu, la Judecata de Apoi, după ce dreptatea iubirii îşi va fi epuizat mijloacele de a-i aduce pe toţi oamenii la credinţa în Adevăr. „În Evanghelie”, spune marele Pavel, „dreptatea lui Dumnezeu se descoperă din credinţă spre credinţă” (Rm 1, 16).

Ca să vă conving că dreptatea lui Dumnezeu are alte criterii decât cele omeneşti şi că ea se întemeiază pe legea harului, mă întorc la parabola stăpânului care a mers dimineaţa în piaţă şi a tocmit câţiva zilieri să-i lucreze în vie, cu plata de un dinar

pe zi. Pe alţii i-a adus după cum i-a găsit, la ore diferite, cu asigurarea că fiecare îşi va primi dreptul său, iar pe ultimii i-a avut doar către seară. Cu aceştia din urmă a început a face plata, dând fiecăruia câte un dinar. Ceilalţi, văzând, au gândit că, după sfânta dreptate, lor le va da mai mult, ca unora care munciseră mai mult, ceea ce nu s-a întâmplat, plata fiind aceeaşi pentru toţi. Cei mai supăraţi s-au arătat primii, care au şi început a cârti împotriva stăpânului „nedrept". Unuia din aceştia însă stăpânul i-a zis: „Prietene, nu-ţi fac nedreptate. are nu pentru un dinar te-ai învoit cu mine? Ia-ţi ce este al tău şi pleacă. Vreau eu ca acestuia din urmă să-i dau cât şi ţie; oare nu am dreptul să fac cu ale mele ce vreau eu?" (Mt 20, 1-16). Aceasta este parabola, dar vreau să menţionez că ea se referă în mod expres la Împărăţia Cerurilor, cu precizarea că e vorba doar de primele două ipostaze ale acesteia: cea liturgică, de pe pământ, şi cea aurorală, intermediară, din ceruri.

Aşadar, în concluzie, noi Îi cerem lui Hristos milă şi iertare pentru cei repauzaţi tocmai pentru faptul că mila şi iertarea fac parte din dreptatea lui Hristos-Dumnezeu, întemeiată pe legea harului şi pe cuvântul Adevărului. Hotărârea însă Îi aparţine doar Lui, ca Unuia ce cunoaşte nu numai faptele de la suprafaţă, ci şi adâncurile inimilor. Nouă nu ne este dată acalmia certitudinii, dar ni s-a rezervat ceva mult mai de preţ, dinamica speranţei.

În cele câteva fraze introductive la tâlcuirea primei părţi a Sfintei Liturghii vă spuneam că în Biserica primară exista instituţia catehumenilor (sau a celor chemaţi), adică a iudeilor sau păgânilor aspiranţi la creştinism, pe care învăţătorii (numiţi cateheţi) îi pregăteau vreme îndelungată pentru a primi Taina Sfântului Botez. Era la vremea când creştinismul avea un caracter inţiatic, cucerit treaptă cu treaptă, totul petrecându-se după reguli foarte severe, care alcătuiau disciplina arcana, asemănătoare cu aceea a unei confrerii secrete (să nu uităm că, vreme de trei secole, creştinii s-au aflat sub crunta prigoană a împăraţilor romani şi că-şi ţineau slujbele în catacombe). Catehumenii participau doar la prima parte a Liturghiei. După citirea Evangheliei şi tâlcuirea ei printr-un cuvânt de învăţătură, diaconii îi invitau pe cei chemaţi săpărăsească biserica şi controlau dacă nu cumva a rămas vreunul, după care se închideau uşile, iar slujba continua cu participarea doar a celor botezaţi, numiţi credincioşi.

Cu trecerea timpului şi în regim de libertate, creştinii au început să-şi boteze copiii încă de mici, aşa încât religia lor, treptat-treptat, şi-a pierdut caracterul iniţiatic, iar instituţia catehumenilor (a celor chemaţi) s-a subţiat până la dispariţie. Au rămas însă, în carte, ecteniile pentru ei. Nemaifiind de actualitate, ele nu se mai rostesc, preotul limitându-se să citească rugăciunile de taină. Chiar dacă s-ar rosti (aşa cum încă se mai face în unele mânăstiri şi în mediile conservatoare), nimeni nu ar pri-

cepe sensul îndemnului: „Câţi sunteţi chemaţi, ieşiţi!, cei chemaţi, ieşiţi!, ca nimeni din cei chemaţi să nu rămână!”.

Cu toate acestea, există şi unele voci care pledează pentru menţinerea în viu grai a acestor ectenii, ele făcând parte nu numai din tradiţia liturgică, dar şi din ceea ce s-ar chema dimensiunea misionară a Bisericii. Într-adevăr, zic ei, catehumenii nu mai există, dar încă există oameni care nu au aderat la creştinism şi care deci pot fi „chemaţi” către botez [4].

Din punctul meu de vedere, această interpretare mi se pare forţată şi cred că nu întâmplător ea vine din partea unui preot rus, ştiindu-se că, în aria Ortodoxiei, Biserica Rusă este aceea care a desfăşurat cea mai amplă activitate de convertire, mai cu seamă în Asia. De partea cealaltă, grecii nu numai că ocolesc aceste ectenii, dar ei sar de-a dreptul de la citirea Evangheliei la Cântarea heruvimică, socotind că ectenia întreită este o simplă repetare a celei mari. Eu cred că adevărul e la mijloc. Pe de-o parte, ecteniile pentru cei chemaţi nu-şi mai au raţiunea rostirii; pe de alta, nici nu pot fi ignorate pe de-a-ntregul. A le ocoli nu e un păcat, a le rosti nu e un exces. Acolo unde în tipicul bisericesc există alternative provenind din tradiţii diferite, se aplică regula arbitrajului: „cum va voi cel mai mare”. Fie că se intercalează sau nu ecteniile pentru cei chemaţi sau ectenia pentru cei adormiţi, Preotul rosteşte o ectenie mică, însoţită de două rugăciuni introductive, pregătitoare pentru marele moment al Intrării cu Cinstitele Daruri, pe care el le citeşte în taină: Mulţumim Ţie, Doamne, Dumnezeul Puterilor, cel ce ne-ai învrednicit pe noi a sta şi acum înaintea sfântului Tău jertfelnic şi a cădea la îndurările Tale pentru păcatele noastre şi pentru cele din neştiinţă ale poporului. Primeşte, Dumnezeule, rugăciunea noastră; fă-ne să fim vrednici a-Ţi aduce pentru tot poporul Tău rugăciuni şi cereri, precum şi jertfe nesângeroase; iar pe noi, cei ce cu puterea Sfântului Tău Duh am fost aşezaţi de Tine întru a Ta slujire de acum, învredniceşte-ne ca fără de osândă şi fără alunecare, întru curata mărturie a cugetului nostru, în toată vremea şi-n tot locul să Te chemăm, pentru ca Tu, auzindu-ne, milostiv să ne fii întru mulţimea bunătăţii Tale. Iarăşi şi de multe ori cădem la Tine şi ne rugăm Ţie, Bunule şi Iubitorule de oameni, ca, privind spre rugăciunea noastră, să ne curăţeşti sufletele şi trupurile de toată necurăţia cărnii şi a duhului şi să ne dai a sta nevinovaţi şi neosândiţi înaintea sfântului Tău jertfelnic. Iar celor ce se roagă împreună cu noi dăruieşte-le, Dumnezeule, spor în viaţă, în credinţă şi în duhovnicească înţelepciune. Dă-le lor ca întotdeauna cu frică şi cu dragoste să-Ţi slujească Ţie, şi întru nevinovăţie şi fără osândă să se împărtăşească cu Sfintele Tale Taine şi să se învrednicească de cereasca Ta Împărăţie.

---

[4] *Schmemann, op. cit., pp. 90-93.*

Şi încheie ectenia cu ecfonisul: Ca, sub stăpânirea Ta totdeauna fiind păziţi, Ţie slavă să înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Poporul: Amin.

Dacă acestea sunt rugăciuni pregătitoare pentru Intrarea cu Cinstitele Daruri, e bine să vă pregătesc şi eu prin a vă atrage atenţia că această Intrare este însoţită de Cântarea heruvimică sau, pe scurt, Heruvicul, un imn pe care, desigur, îl cunoaşteţi, dar pe care vi-l amintesc spre a vă face să înţelegeţi de ce, acum, preotul I se roagă Domnului în calitatea Acestuia de Dumnezeul Puterilor, ceea ce înseamnă Creator şi Stăpân al lumii îngereşti, deci şi al Heruvimilor.

Despre îngeri şi despre participarea lor la săvârşirea Sfintei Liturghii v-am vorbit la Intrarea cu Sfânta Evanghelie. Acum vreau să vă spun, pe foarte scurt, că îngerii alcătuiesc un univers spiritual din care nu lipseşte ordinea şi că aceasta, în virtutea armoniei divine, se întemeiază pe structuri ierarhice.

Sfântul Dionisie Areopagitul este acela care ne-a dezvăluit cele nouă cete îngereşti, grupate în câte trei triade în ordine descrescândă, şi anume: Scaunele, Heruvimii, Serafimii; Domniile, Stăpâniile, Puterile; Începătoriile, Arhanghelii, Îngerii. Aşadar, Puterile sunt situate pe treapta a şasea. Cu toate acestea, cuvântul Puteri este folosit în Sfânta Scriptură şi cu înţelesul general de îngeri în totalitatea lor, echivalent cu universul îngeresc. În unele locuri ni se vorbeşte de Domnul Puterilor, în altele de Dumnezeul Puterilor, ceea ce, desigur, este acelaşi lucru. Iată de ce prima rugăciune de acum se deschide cu o invocare a Domnului, Dumnezeului Puterilor, căruia preotul, în numele său şi al tagmei sale, mai întâi Îi mulţumeşte pentru privilegiul de a se afla şi acum în faţa sfântului Său jertfelnic. Or, acesta nu e altceva decât sfânta masă, pe care se află antimisul, deschis, în aşteptarea pâinii şi vinului care se vor preface în Trupul şi Sângele lui Hristos.

Pentru aducerea acestei jertfe însă e nevoie de cât mai multă curăţie a celui ce jertfeşte, precum şi a celor ce slujesc împreună cu el. Ei bine, miezul acestor două rugăciuni pregătitoare este solicitarea îndurărilor lui Dumnezeu pentru păcatele noastre (adică ale preoţilor) şi pentru [păcatele] cele din neştiinţă ale poporului. E bine să reţinem nuanţa că păcatele celor din popor sunt mai uşor de iertat, ele fiind, în mare măsură, rodul ignoranţei, pe când acelea ale preotului sunt mult mai grave, ca unele ce au fost săvârşite de un om instruit, care nu se poate scuza că nu a ştiut ce este păcat şi ce nu.

În sfârşit, subliniez confirmarea a ceea ce vă spuneam cândva, anume că frăţiile voastre, cei ce participaţi la oficierea Sfintei Liturghii nu numai prin simpla prezenţă, ci şi prin răspunsurile liturgice, sunteţi împreună-slujitori cu preotul, fiecare pe treapta sa. Darul lui Dumnezeu este chemat nu doar asupra preoţilor, ci şi asupra celor ce se roagă împreună cunoi, pentru ca aceştia „întotdeauna cu frică şi cu dragoste să-Ţi slujească Ţie”. Această participare la împreuna-slujire sporeşte darul dumnezeiesc, pentru ca ei „întru nevinovăţie şi fără osândă să se împărtăşească cu Sfintele Tale Taine şi să se învrednicească de cereasca Ta Împărăţie”.

Ei bine, dragii mei, când porţile Împărăţiei Cerurilor ţi se deschid astfel, ca nişte braţe părinteşti, mai poţi oare să stai deoparte, fără să-I cânţi lui Dumnezeu laude?

(Mitropolitul Bartolomeu Anania - Cartea deschisă a Împărăției - o însoțire liturgică pentru preoți și mireni, pag. 120-129)

Sursa:
https://ortodoxiatinerilor.ro/tinerii-biserica/explicarea-sfintei-liturghii/20863-ectenia-cei-adormiti-explicarea-sfintei-liturghii

Mitropolit Laurenţiu Streza - Temeiuri ale rugăciunilor pentru cei adormiți în Domnul



După învăţătura Bisericii noastre, cei adormiţi în Domnul trăiesc o viaţă reală, o viaţă a sufletului despărţit de trup, până la obşteasca înviere. Această viaţă nu o cunoaştem experimental, ci prin credinţă, din Revelaţia dumnezeiască.

În Sfânta Scriptură întâlnim numeroase referiri la viaţa viitoare. Iată doar câteva din cele mai semnificative: În Cartea Facerii (25, 8) se spune: „Şi a murit Avraam ... şi a fost adăugat la poporul său ...," iar patriarhul Iacov zice: „Eu am să trec la poporul meu..." (Facere 49, 29). Mântuitorul le spune ucenicilor Săi: „Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-1 ucidă" (Matei 10, 28). Sfântul Apostol Pavel zice: „Fie că trăim, fie că murim, ai Domnului suntem" (Rom. 14, 8).

Viaţa viitoare presupune activitate, însă una superioară celei de pe pământ. Expresia „în loc de odihnă", din rugăciunea pentru cei adormiţi, nu exprimă lipsa oricărei activităţi, ci, dimpotrivă, o activitate lipsită de orice oboseală. Sufletul, în viaţa de după moartea trupului, este activ cu toate funcţiile sale. El cugetă, doreşte şi simte. O dovadă clasică ne-o oferă parabola bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr (Luca 16, 19-31).

1. După moarte nimeni nu mai poate lucra pentru mântuirea sa, „căci vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze” (Ioan 9, 4). Nimeni nu mai are posibilitatea, după

moarte, de a se decide pentru bine sau rău, ci va continua linia ce a avut-o în pragul morţii. Viaţa viitoare se pregăteşte din viaţa aceasta.

2. Sufletele, în viaţa de după moarte, vor fi fericite sau nefericite, primind răsplata Raiului sau a iadului. Raiul este un loc şi o stare unde merg sufletele drepţilor. Este un loc pentru că sufletele sunt limitate, nu atotprezente, având nevoie de un loc. În Rai sunt mai multe stări de fericire, fiecare suflet aflându-se pe starea pe care a dobândit-o: „În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt" (Ioan 14, 2). „Cel care sădeşte şi cel care udă - spune Sfântul Apostol Pavel - sunt deopotrivă şi fiecare îşi va lua plata după osteneala sa” (I Cor. 3, 8).

Iadul este un loc şi o stare în care merg sufletele păcătoşilor pentru a-şi primi pedeapsa cuvenită, petrecând împreună cu îngerii răi (II Petru 2, 4-9). Chinurile iadului sporesc în intensitate în funcţie de mulţimea păcatelor, fiecare primind ce i se cuvine.

3. Potrivit învăţăturii Bisericii noastre, după moarte, sufletul are o stare provizorie (definitivă va fi numai după judecata de obşte). Este posibilă, deci, o schimbare în starea sa, însă nu prin puterile proprii, ci prin mijlocirea Bisericii.

4. ***Între cei vii şi cei morţi există legătura veşnică a iubirii (cf. I. Cor. 13, 8), care ne uneşte tainic pe toţi oamenii.***

Legătura şi influenţa reciprocă dintre cei vii şi cei morţi se numeşte comuniunea sfinţilor. Cei douăzeci şi patru de bătrâni din Apocalipsă, care reprezintă pe sfinţi, au fost văzuţi de Sfântul Ioan căzând la picioarele Mielului, „având fiecare alăută şi cupe de aur, pline cu tămâie, care sunt rugăciunile sfinţilor” (Apoc. 5, 8).

Dragostea faţă de noi îi face pe sfinţi să-şi unească rugăciunile lor cu ale noastre pentru a ne ajuta la biruinţa ispitelor şi la dobândirea mântuirii. Mijlocirile lor sunt bine primite de Dumnezeu. Pe sfinţi îi invocăm în rugăciuni pentru a deveni mijlocitori şi pentru cei adormiţi. Dar, în afară de sfinţii canonizaţi, care se impun în conştiinţa Bisericii ecumenice - reprezentaţi prin cele nouă miride de la Proscomidie - nu ştim care dintre cei adormiţi se roagă pentru noi sau au nevoie de rugăciunile noastre.

Biserica se roagă pentru toţi cei adormiţi, drepţi sau păcătoşi, pentru că nu cunoaşte starea fiecăruia după moarte.

Pe disc la Proscomidie, miridele pentru cei morţi sunt puse toate la un loc. Prin aceasta se exprimă conştiinţa Bisericii că există o gradaţie continuă de la cele mai înalte trepte ale drepţilor, până la cele mai de jos ale păcătoşilor şi că „cei declaraţi drepţi la judecata particulară, dar în măsură mai redusă, nu se deosebesc prea radical de cei ce au în ei petele păcatelor în grade mai mici şi lăsaţi în iad". Aceasta face posibil ca cei din iad, „care nu se deosebesc prea radical de cei din Rai, să treacă în Rai până la judecata din urmă, prin rugăciunile sfinţilor şi ale celor de pe pământ”.

Cei din Rai, chiar din locuri inferioare, rămân în Rai, dar „pot progresa la trepte tot mai înalte prin rugăciunile celor de pe pământ şi ale lor pentru aceştia şi pentru intrarea tot mai activă a lor în comuniune cu Hristos" (Pr. prof. D. Stăniloae, Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. III, Bucureşti, 1978, p. 323).

Cei din iad, dar nu lipsiţi total de credinţa în Hristos, „pot fi mutaţi şi ei în Raiul comuniunii cu Hristos" sau pot fi ridicaţi de la chinuri mai grele la unele mai uşoare, prin rugăciunile celor de pe pământ şi ale sfinţilor, cerute de cei de pe pământ.

Cea mai eficientă rugăciune pentru cei morţi se face prin jertfa euharistică din cadrul Sfintei Liturghii.

Rugăciunile Bisericii nu sunt eficiente pentru toţi cei din iad, pentru cei ce au fost ostili comuniunii, săvârşind păcate împotriva Duhului Sfânt. Cei ce n-au fost lipsiţi total de credinţa în Hristos şi n-au săvârşit păcate împotriva Duhului Sfânt pot fi ajutaţi să „reintre într-o suficientă comuniune cu Hristos", mai ales dacă au manifestat această dorinţă la sfârşitul vieţii, primind Sfânta Împărtăşanie.

În această privinţă este edificatoare întâmplarea istorisită de Sfântul Macarie, căruia căpăţâna unui preot păgân lovită cu toiagul i-a spus că cei din iad sunt chinuiţi de „singurătatea în comun", pentru că nimeni nu vede faţa altuia. Prin rugăciunile sfântului pentru ei, „în parte vede cineva faţa celuilalt". Apoi a adăugat: „Noi, cei ce n-am cunoscut pe Dumnezeu suntem miluiţi măcar puţin, dar cei ce au cunoscut pe Dumnezeu şi s-au lepădat de El şi n-au făcut voia Lui, dedesubtul nostru sunt" (ibidem., p. 324).

Relaţiile prin rugăciune sunt cele mai iubitoare relaţii fiind întărite de Duhul Sfânt. Prin rugăciune vrem ca semenii noştri să trăiască în veci, în fericire, să rămână în comuniune veşnică cu noi.

Rugăciunea pentru altul are la bază răspunderea pusă asupra noastră de Dumnezeu, prin care se experiază legătura în care se află cu acea persoană. Răspunderea unuia faţă de altul se îndeplineşte nu numai prin fapte, ci şi prin rugăciuni. Cine susţine pe alţii, se susţine pe sine prin aceştia. Cine vrea să facă efort numai în favoarea sa este „victima unui scurt circuit spiritual; cel ce nu vrea să lumineze pe alţii, nu se luminează nici pe sine" (ibidem, p. 326-327).

Efectul rugăciunii este dublu. Puterea divină se revarsă atât asupra celui care se roagă, cât şi asupra celui pentru care se roagă.

Creştinii sunt răspunzători şi pentru semenii lor răposaţi, cu care sunt în legătură de dialog. Rânduielile bisericeşti săvârşite cu ocazia înmormântării sau pomenirii morţilor (parastasul, panihida, sărindarele) sunt mijlociri responsabile pentru aceştia, nu simple comemorări.

Când ne rugăm lui Dumnezeu „să pomenească” pe cei adormiţi, nu ne exprimăm iniţiativa noastră în această pomenire, ci „Dumnezeu consideră necesar şi răspunsul celor decedaţi, înviorat de răspunsul nostru, la preocuparea Lui de ei”, pentru ca să-i facă vii cu adevărat. Numai pentru şi prin Dumnezeu ei rămân mereu prezenţi şi deci vii (ibidem, p. 330-331).

Când cerem lui Dumnezeu „veşnica pomenire” pentru cei adormiţi, cerem să fie pomeniţi şi în prezent şi în veci, deci să-i ţină neîncetat vii.

5. Dialogul nostru cu Dumnezeu pentru semeni se susţine şi prin fapte, îndeosebi faptele de milostenie (pomenirile, împărţirea de bunuri etc.). Prin acestea mărim sfera pomenirii, intercalând şi pe alţii în acest dialog.

Pomenirea celui decedat, prin săvârşirea în numele lui a faptelor de milostenie este nu numai un dialog între noi şi acela, ci şi un răspuns dat apelului celui decedat şi lui Dumnezeu, pentru el. ,,Nu numai noi săvârşim faptele pe care n-au avut ei timp, sau n-au fost în dispoziţia de a le împlini cât au fost pe pământ, ci oarecum ei înşişi participă la săvârşirea lor prin noi”(ibidem, p. 332).

Săvârşind binele pe care trebuia să-1 facă alţii, împlinim voia lui Dumnezeu ca nici un bine voit de El să nu rămână nefăcut, pentru progresul omenirii. Faptele de milostenie sunt de folos nu numai celor adormiţi, ci şi celor care le fac şi celor care le primesc.

6. Mai concret, necesitatea şi folosul mijlocirilor pentru cei morţi îşi au temei şi în Sfânta Scriptură, cât şi în Sfânta Tradiţie. Iată câteva mărturii: Vechiul Testament aminteşte despre obiceiul de a frânge pâine pentru cei morţi (Ieremia 16, 7; Tobit 4, 17) şi de a posti pentru ei (I Sam. 31, 13; II Sam. 1, 12). Iuda Macabeul se roagă pentru iertarea păcatelor celor morţi eroic pe câmpul de luptă (II Macab. 12, 41-46).

Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă zicând: „Faceţi cereri, mijlociri, mulţumiri, pentru toţi oamenii...” (I Tim. 2, 1-4), iar Mântuitorul ne asigură că: „De veţi cere ceva, în numele Meu, Eu voi face" (Ioan 14, 14). La acestea adăugăm stăruinţa Sfântului Apostol Iacov (5, 16): „Rugaţi-vă unul pentru altul, ca să vă vindecaţi, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului. O mărturie a grijii pentru soarta celor morţi este practica din vremea Sfinţilor Apostoli, interzisă apoi, de a se boteza pentru cei morţi nebotezaţi (cf. 1 Cor. 15, 29).

Mărturii despre existenţa rugăciunilor pentru cei morţi de la începutul creştinismului ne oferă cele mai vechi liturghii, cât şi mulţi dintre Sfinţii Părinţi şi scriitorii bisericeşti, dintre care amintim pe: Tertulian, Sfântul Ciril al Ierusalimului, Sfântul Ioan Gura de Aur, Sfântul Vasile cel mare ş.a.

7. Prinoasele folosite în cadrul rânduielilor de pomenire a celor adormiţi, cât şi soroacele, adică zile anumite pentru aceste pomeniri, au o bogată semnificaţie legată de istoria mântuirii.

- ✓ ***Pâinea (sau colacul), numită parastas, simbolizează trupul Mântuitorului Hristos.*** *Ea este împărţită celor ce participă la această pomenire, arătând prin aceasta legătura strânsă dintre cei răscumpăraţi de Hristos, prin jertfa de pe cruce. Când sunt mai mulţi colaci, unii au forma uneltelor de tortură, amintind de jertfa Mântuitorului, ca de exemplu: cleştele, scara ş.a.*
- ✓ *Coliva, fiind făcută din grâu fiert, îndulcit cu diferite aromate, închipuie trupul mortului, pentru că hrana principală a trupului este grâul. Aromatele reprezintă virtuţile sfinţilor şi ale celor pomeniţi. Coliva este în acelaşi timp expresia materială a credinţei în nemurire şi înviere (cf. Ioan 12, 24).*
- ✓ *Vinul cu care este stropit trupul mortului sau colacul la parastas simbolizează aromatele cu care a fost uns trupul Mântuitorului Hristos, dar este şi o preînchipuire a nemuririi şi a vieţii veşnice, ca simbol al sângelui - seva vieţii (pr. prof. Ene Branişte, Liturgica specială, Bucureşti, 1980, p. 494-495).*

- ✓ *Pomul împodobit cu fructe şi prinoase înseamnă Raiul în care petrece sufletul celui răposat, dar şi pomul din care au mâncat strămoşii noştri şi au murit (V. Mitrofanovici şi col., Liturgica Bisericii Universale, Cernăuţi, 1929, p. 905). Pomul care îşi pierde toamna frunzele, iar primăvara înverzeşte din nou este şi simbolul vieţii şi al morţii.*
- ✓ *Lumânările în cadrul slujbelor pentru cei morţi simbolizează pe Hristos - Lumina lumii, întru care avem lumina vieţii (cf. Ioan 8, 12), dar şi candela credinţei şi a faptelor bune cu care vom întâmpina pe Mirele ceresc, la sfârşitul lumii (cf. Matei 25, 14).*

Ridicarea şi clătinarea prinoaselor în timpul ce se cântă „veşnica pomenire" simbolizează comuniunea celor vii cu cei răposaţi.

Pomenirea individuală a morţilor se face, după tradiţia Bisericii noastre, la anumite soroace, care au o semnificaţie teologică sau simbolică.

Pomenirea mortului se face mai întâi

- ✓ *în ziua a treia - care corespunde cu înmormântarea - în cinstea Sfintei Treimi, şi în amintirea învieri celei de a treia zi a Domnului.*
- ✓ *La nouă zile se face pomenirea pentru ca răposatul să se învrednicească de părtăşia celor nouă cete îngereşti, şi în amintirea Ceasului al nouălea, când Mântuitorul a făgăduit tâlharului Raiul.*
- ✓ *La patruzeci de zile se face pomenire în amintirea înălţării la cer a Domnului, pentru ca tot aşa să se înalţe şi sufletul celui răposat.*
- ✓ *Pomenirile de la trei, şase şi nouă luni se fac în cinstea Sfintei Treimi.*
- ✓ *Apoi, în fiecare an, până la 7 ani, ziua morţii este serbată ca „ziua naşterii întru Domnul".*

În concluzie, cunoaşterea temeiurilor rugăciunilor pentru cei morţi este de mare preţ pentru toţi credincioşii spre a rămâne neclintiţi în tradiţia bimilenară a Bisericii ai cărei fii suntem şi care pune la loc de cinste comuniunea dintre cei vii şi cei adormiţi în Domnul.

(Sursă tipărită: Îndrumătorul bisericesc misionar şi patriotic, Sibiu, 1989)

Preot Eugen Drăgoi - Înmormântarea şi pomenirile pentru morţi



Ediţia a patra, se tipăreşte din iniţiativa şi cu binecuvântarea P.S. Dr. Casian Crăciun, episcopul Dunării de jos

Editura Episcopiei Dunării de jos,
Galaţi, 2002

Înmormântarea

Biserica ortodoxă ne învaţă că moartea este despărţirea sufletului de trup. ***Sfânta Scriptură (Biblia) arată că atunci când "omul merge la locaşul său de veci", trupul trebuie "să se întoarcă la pământ cum a fost, iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu Care l-a dat" (Eccleziastul 12, 5-7).***

Bogat sau sărac, rege sau rob, înţelept ori analfabet, toţi părăsim această viaţă într-o zi şi ne prezentăm înaintea lui Dumnezeu Care ne va judeca, rânduindu-ne răsplata cuvenită.

Dar, ***legătura celor morţi cu cei vii nu încetează, ci ea se menţine prin rugăciune neîncetată pe care Biserica o face pentru sufletele răposaţilor, păstrând comuniunea de iubire şi nădăjduind în învierea tuturor la sfârşitul veacurilor.***

Când un creştin a murit, rudele acestuia de multe ori trec prin momente de derută, întrucât apar păreri şi tradiţii diferite în legătură cu datinile ce înconjoară ceremonia înmormântării.

Pentru a evita atât confuziile, dar şi superstiţiile şi datinile fără sens ori care nu au legătură cu credinţă creştină ortodoxă, am însemnat cele ce urmează, folosind lucrările menţionate în bibliografia de la sfârşit, încercând astfel să sprijinim familia decedatului.

Nu ne vom ocupa aici de problemele socio-administrative care angajează alte instituţii (Oficiul stării civile, medicul specialist în eliberarea documentului de constatare a decesului, administraţia cimitirului etc.), ci numai de aspectele în care Biserica şi slujitorii săi sunt implicaţi.

Povăţuirile au mai mult caracter practic, întrucât nu ne-am propus - şi nici nu este cazul - o abordare teologică a morţii şi ceremonialului înmormântării.

Ce trebuie să facem?

Moartea unuia dintre creştini, este, fireşte, prilej de îndurerare şi de întristare. Când se întâmplă decesul, familia trebuie să anunţe preotul parohiei din care decedatul face parte, solicitând slujitorului bisericesc toate informaţiile necesare. Preotul este cea mai autorizată persoană la care membrii familiei trebuie să apeleze. Astfel şi preotul îşi ia măsurile cuvenite pentru a împlini cum se cuvine slujbele de pomenire şi înmormântare.

De la biserică se vor solicita doliul, un sfeşnic, lumânări, tămâie, cărbune pentru ars tămâia, toiagul (o lumânare mare de ceară curată în formă de colac), o cruce (de obicei din ceară), o icoană. De asemenea, se fixează cu preotul data şi ora înmormântării şi orele potrivite pentru slujbele de seară, premergătoare înmormântării (cina sau stâlpii). Clopotarul bisericii, la soroacele cunoscute, va trage clopotul bisericii, "pentru a vesti şi celorlalţi membri ai parohiei că unul dintre ei a plecat pe calea veşniciei, îndemnându-i să se roage pentru acesta".

Trupul mortului este spălat (scăldat) cu apă curată, care aminteşte de apa Botezului prin care cel răposat a devenit membru al Bisericii, este îmbrăcat apoi cu haine noi şi curate (închipuind veşmântul ce nou al nestricăciunii, cu care vom învia la ziua Judecăţii) şi este pus în sicriu, cu privirea spre răsărit (întrucât de acolo va veni Hristos la învierea tuturor).

Pe piept i se pune o icoană sfinţită cu chipul Mântuitorului, al Maicii Domnului sau al sfântului pe care decedatul l-a avut ca patron spiritual (pentru a arăta că respectivul creştin îşi dă duhul întru Hristos) şi lângă mâinile care stau încrucişate pe piept (dreapta peste stânga), toiagul care se aprinde atunci când preotul slujeşte.

Trupul e acoperit apoi cu o pânză albă, arătând că răposatul se află sub acoperământul lui Hristos.

La capătul mortului se aşează sfeşnicul în care rudele şi cunoscuţii care vin până la înmormântare aprind lumânări, rostind rugăciunea scurtă "Dumnezeu să-l (sau s-o) ierte!"

Atât lumânările care se aprind în sfeşnic ori se ţin în mâini de către cei prezenţi, în timpul slujbei, ca şi toiagul care arde pe pieptul mortului simbolizează candelele aprinse ori lumina faptelor bune cu care creştinul va întâmpina pe Hristos la Judecata de Apoi. ***Lumânarea este şi călăuza sufletului pe calea spre veşnicie, risipind întunericul morţii şi apropiindu-se de Hristos Care a spus: "Eu sunt Lumina lumii: cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii" (Evanghelia după Ioan 8, 12).***

Deasupra uşii de la intrarea în casă se aşează o pânză de doliu (de culoare neagră) care rămâne acolo până la pomenirea de 40 de zile.

De reţinut:

- *Nu este potrivit şi nici îngăduit ca pe icoana ori pe trupul mortului să se aşeze bani de către rude şi cunoscuţi. Cei care doresc să sprijine băneşte familia îndoliată pot să o facă punând banii pe o tavă care se poate aşeza lângă sicriu ori în altă parte a casei.*
- *În tradiţia populară s-a încetăţenit obiceiul ca, de la moarte până în ziua înmormântării, să se acopere oglinzile din casă cu o pânză albă, să se răstoarne oalele cu fundul în sus şi altele. Aceste practici - care sunt, evident, superstiţii străvechi - ar avea darul de a împiedica întoarcerea defunctului sau poposirea lui mai îndelungată în casa unde a trăit şi, eventual, a murit.*
- *Rudele apropiate ale decedatului poartă pe reverul hainelor o panglică mică de culoare neagră, numită doliu. De regulă, acest doliu se poartă 40 de zile ori un an. În semn de întristare, bărbaţi nu se bărbieresc până la pomenirea de 40 de zile, iar femeile, în semn de jale, până la înmormântare îşi lasă părul capului despletit. Hainele de ceremonie ale celorlalţi trebuie să evite culorile vii, ţipătoare, nepotrivite cu sobrietatea momentului.*
- *De la moarte până la înmormântare salutăm pe membrii familiei (când mergem la casa celui decedat ori când plecăm de acolo, precum şi la biserică, cu ocazia slujbei înmormântării) cu cuvintele "Dumnezeu să-l ierte!" sau, dacă este femeie, "Dumnezeu s-o ierte!"*

- *Acelaşi este salutul cu care ne adresăm şi cunoscuţilor sau străinilor pe care-l găsim adunaţi lângă trupul răposatului.*
- *Aceste cuvinte de salut înlocuiesc pe cele de bună dimineaţa, bună ziua, bună seara, la revedere, noapte bună! etc., care nu se folosesc în astfel de momente.*
- *Dacă decedatul este prunc (până la vârsta de 7 ani), cuvintele de adresare, în acest caz, sunt: Dumnezeu să-l odihnească! (ori s-o odihnească!).*

Priveghere şi stâlpi (Cină)

În zilele de până la înmormântare, preotul este chemat de familie, de regulă, după-amiaza, pentru a săvârşi slujba "stâlpilor" sau cina. Această slujbă este o rugăciune scurtă (numită bisericeşte panihida) pentru sufletul celui răposat, la care se adaugă citirea unor cărţi din cele patru Evanghelii.

Pentru aceasta, se pregătesc din vreme cădelniţa sau căţuia în care se aprinde cărbune şi se pune tămâie, precum şi o colivă (de obicei, din fructe, cozonac, biscuiţi etc.), un pahar de vin şi mâncare, pe care preotul le va binecuvânta la vreme.

Colivia făcută din grâu fiert, îndulcit cu miere sau zahăr, închipuie însuşi trupul mortului, deoarece hrana principală a omului este grâul. Ea este totodată o expresie materială a credinţei noastre în nemurire şi înviere, fiind făcută din boabe de grâu, pe care Domnul Însuşi le-a înfăţişat cu simboluri ale învierii trupurilor: după cum bobul de grâu, ca să încolţească şi să aducă roadă, trebuie să fie îngropat mai întâi în pământ şi să putrezească, tot aşa şi trupul omenesc mai întâi se îngroapă şi putrezeşte, pentru ca să învieze apoi întru nestricăciune (I Cor. 15, 36). Dulciurile şi ingredientele care intră în compoziţia coliviei reprezintă virtutiile sfinţilor sau ale răposaţilor pomeniţi, ori dulceaţa vieţii celei veşnice, pe care nădăjduim că o va dobândi mortul.

În timpul cât preotul săvârşeşte slujba, arde şi toiagul aşezat pe o farfurioară ori tăviţa pe pieptul mortului, la baza icoanei.

De reţinut:

- *Unii credincioşi pregătesc tămâia cu care se va tămâia decedatul în obiecte improvizate (linguri, căni, farfurii, cutii de conserve etc.), ceea ce nu numai că este inestetic şi nepractic, dar constituie şi o lipsă de respect pentru cel decedat. Pentru a se evita astfel de situaţii, este indicat să se cumpere de la*

biserică ori de la magazinele specializate o căţuie (obiect destinat pregătirii tămâiei şi tămâierii) sau să se confecţioneze un astfel de obiect, cu deosebită grijă, de un meseriaş priceput.

- *Nu este potrivit apoi că, pentru a arde tămâia, se se folosească drept "foc" sau "jar" spirt, hârtie, capete de lumânare, lemne ori alte materiale inflamabile. Acestea, prin ardere, scot fum şi miros neplăcut, anihilând mirosul aromat al tămâiei şi afectând respiraţia celor prezenţi. Cel mai potrivit este să se procure cărbune special pentru cădelniţă şi căţuie.*
- *În timpul slujbei încetează orice altă activitate, iar cei prezenţi păstrează liniştea şi o atitudine evlavioasă, rugându-se împreună cu preotul pentru sufletul celui răposat. Nu se vorbeşte, nu se fac gesturi, nu se râde. De asemenea, fiind moment de rugăciune, membrii familiei trebuie să-şi impună o reţinere de a plânge zgomotos ori cu vorbe, pentru a nu perturba rânduiala slujbei. Cei care ţin lumânări aprinse în mâini să fie atenţi să nu aprindă hainele celor din jur şi să aibă grijă să nu curgă ceară pe jos, fie că sunt în casă, la capela mortuară sau în biserică.*
- *Dacă în ziua respectivă este zi de post, mâncarea trebuie să fie de post, asemenea şi alimentele folosite la alcătuirea coliviei. Pentru a nu greşi, este bine să ne uităm în calendarul bisericesc, întrucât sunt şi perioade de dezlegare la anumite mâncăruri de dulce, ori să întrebăm preotul.*
- *După plecarea preotului este bine, dacă se face priveghere de toată noaptea, să se citească, de către credincioşii mai evlavioşi, din Sfintele Evanghelii şi Psaltirea.*
- *Nu se fumează, nu se fac glume, nu se râde, nu se spun poveşti, ci se păstrează o atitudine solemnă.*
- *Unii credincioşi, în situaţia când decedatul nu s-a spovedit şi nu s-a împărtăşit sau nu i s-a aprins lumânarea atunci când şi-a dat sufletul, solicită preotului ca la ectenie (rugăciunea de pomenire) să adauge "mort nespovedit, neîmpărtăşit şi fără lumânare". Într-adevăr, Biserică ne învaţă că "trecerea cuiva din viaţa fără spovedanie şi fără grijanie (adică ultima împărtăşire, înainte de a-şi da sufletul) este socotită, pe drept cuvânt, nu numai ca o mare pagubă pentru sufletul celui răposat, ci şi un mare păcat pentru cei ai lui, rămaşi în viaţă, dacă lucrul s-a petrecut din vina sau nepurtarea lor de grijă". Aşadar, astfel de menţiuni în cadrul slujbei trebuie evitate, întrucât accentuează vinovăţia decedatului sau a rudelor pentru lipsa de grijă faţă de suflet.*
- *Dincolo de aceste situaţii, în cazul când moartea s-a produs accidental, iar decedatul când era în viaţă se spovedea şi se împărtăşea, ediţiile mai noi ale catehismului ortodox îngăduie, fără a fi obigatoriu, ca atunci când se face*

pomenire sau parastas pentru astfel de morţi, numele lor să fie însoţit de arătarea "mort neîmpărtăşit şi nespovedit", iar uneori şi "fără lumânare".

Ritualul înmormântării

În ziua şi la ora stabilite de comun acord cu preotul pentru înmormântare, rudele pregătesc tămâia şi oferă preotului şi cântăreţului câte o lumânare aprinsă.
După slujba ce se oficiază la casa decedatului (ori la capelă sau casa mortuară), se organizează procesiunea de înmormântare, care rămâne aceeaşi până la cimitir.

Convoiul mortuar se aranjează astfel: în frunte merge un credincios cu crucea (care va fi pusă la căpătâiul mortului); urmează cei ce poartă coliva şi vinul, pomul cu darurile ce se împart săracilor (simbol al vieţii şi al morţii, închipuind Raiul în care se doreşte a ajunge sufletul mortului), cei cu coroanele (dacă sunt), purtătorii de sfeşnice, cântăreţul şi preotul, carul mortuar (dricul) cu sicriul, rudele mortului şi ceilalţi participanţi.

Pe drum, până la biserică şi apoi până la cimitir, se cântă "Sfinte Dumnezeule" funebru de către cor sau credincioşi, sub conducerea cântăreţului.

Când convoiul ajunge la anumite răspântii de drumuri ori în locurile legate de viaţa şi activitatea decedatului sau în dreptul unei biserici, preotul zice în dreptul sicriului ectenia pentru morţi.

De reţinut:

- *Obiceiul de a sparge o cană sau un vas atunci când decedatul este scos din casă pentru înmormântare este păgân şi exprimă menţinerea unei superstiţii care denotă ignoranţă.*
- *Fanfara la înmormântare este un obicei străin de tradiţia ortodoxă, care n-a admis cântarea instrumentală în cult. (A se vedea Hotărârea Sfântului Sinod nr. 9117/1953 la sfârşitul acestei cărţi). De multe ori, astfel de formaţii cântă piese muzicale populare, romanţe, marşuri, care sunt în total dezacord cu sobrietatea evenimentului înmormântării. Astfel de practici dovedesc lipsă de seriozitate a celor care le solicită şi puţinul respect ce-l poartă celor decedaţi. Îndeosebi, în perioadele celor patru mari posturi din an, trebuie evitată cu desăvârşire angajarea unei fanfare la înmormântare.*
- *În timpul slujbei din biserică se va păstra aceeaşi atmosferă de linişte, de reculegere şi de rugăciune.*

- *Celor prezenţi li se împart lumânări aprinse (uneori însoţite de o batistă, o pânză albă sau un prosop, precum şi un covrig, un măr, un colăcel etc.), de sufletul celui răposat.* ***Cei ce primesc aceste daruri sunt datori să spună "Dumnezeu să-l ierte" sau "Bogdaproste!" (cuvânt slav, încetăţenit la noi, dar care în traducere înseamnă tot "Dumnezeu să-l ierte!")*** *Aceste formule înlocuiesc pe cea obişnuită de "mulţumesc" ori franţuzismul "merci" care nu se folosesc în asemenea ocazii. Lumânările şi darurile trebuie împărţite înainte de începerea slujbei, pentru a nu perturba desfăşurarea rânduielii de înmormântare.*
- *Unii credincioşi atenţionează persoanele însărcinate cu oferirea lumânărilor, adesea chiar în timpul slujbei, să nu dea şi rudelor apropiate ale celui decedat. Practica aceasta este nefondată. Oferirea şi primirea lumânării aprinse reprezintă credinţa comună în "Lumina - Hristos" care călăuzeşte sufletul decedatului pe calea veşniciei. Cu atât mai mult, rudele apropiate sunt chemate să se adauge celor ce mărturisesc această credinţă şi să poarte în mâini simbolul "Luminii celei neapuse".*
- *La sfârşitul slujbei, membrii familiei şi ceilalţi credincioşi, săruta icoana aflată pe pieptul mortului, iar cei mai apropiaţi ca rudenie, mâna ori faţa mortului, aceasta reprezentând sărutarea cea mai de pe urmă. Gestul acesta, semnul iertării şi al împăcării prin care ne luăm rămas bun de la cel ce pleacă dintre noi, se face în perfectă ordine şi linişte, întrucât ne aflăm în locaşul bisericii şi nu trebuie deranjată atmosfera slujbei de înmormântare.*
- *Practica de a lipi pe crucea din mâna mortului o monedă este păgână şi trebuie părăsită. Cu acest ban se credea în mitologia anticilor că morţii plătesc luntraşului Caron trecerea peste Stix (un fluviu al infernului). A ataşa un ban de Sfânta Cruce reprezintă o impietate şi perpetuarea unei superstiţii pe care orice creştin ortodox autentic nu o poate susţine.*
- *Când preotul citeşte rugăciunea de dezlegare, unii credincioşi, nefiind atenţi la sensul cuvintelor, se reped să dezlege panglica cu care sunt legate picioarele mortului. Gestul acesta trebuie evitat, ridicarea piedicii urmând să se petreacă nu în biserică, ci la cimitir, pe marginea gropii. Preotul, de fapt, se roagă astfel: "Dezleagă, Doamne, pe adormitul robul Tău (aici îi spune numele) de păcatul sufletesc şi trupesc", iar a doua rugăciune: "Şi-i iartă lui toate câte a păcătuit cu cuvântul, cu lucrul său cu gândul, dezleagă-l şi de legătura pusă în orice chip asupra lui, cu care el însuşi din mânie sau din altă pricină s-a legat pe sine..." Deci, este limpede că preotul nu se roagă pentru dezlegarea piedicii de la picioare, ci pentru dezlegarea păcatelor.*

- *Coliva, vinul, colacul şi capetele se vor aduce în biserica unde rămân pe parcursul slujbei înmormântării. În colivă, colac şi în capete se aprind lumânări, arzând tot timpul slujbei. Coroanele şi pomul rămân la uşa bisericii.*
- *Bărbaţii vor intra în locaşul sfintei biserici cu capul descoperit.*
- *La căpătâiul celui decedat se aşează unul sau două sfeşnice, în care cei prezenţi aprind lumânări.*
- *La organizarea convoiului funebru se obişnuieşte ca, după cruce, cineva să poarte fotografia îndoliată a celui decedat sau icoana cu patronul numelui.*
- *Atunci când se fac opriri pentru a rosti preotul ectenia, unii credincioşi desemnaţi din vreme aşează sub carul mortuar ori înaintea acestuia bucăţi de pânză albă numite ori înaintea acestuia bucăţi de pânză albă numite poduri sau punţi. Ele reprezintă "vămile văzduhului", peste care trebuie să treacă sufletul celui decedat, în ascensiunea sa spre tronul de judecată al lui Dumnezeu şi au menirea de a uni cele văzute cu cele nevăzute. Tot acum se împart daruri şi bani celor săraci, spre pomenirea celui răposat.*
- *Dacă vreunul din membrii familiei sau un alt credincios (prieten, coleg de serviciu etc.) doreşte să ţină un cuvânt la catafalcul celui decedat, trebuie să ia legătura cu preotul slujitor care-i va indica momentul cel mai potrivit pentru aceasta.*
- *Pentru economia de timp a celor prezenţi (unele rude sunt venite de la mari depărtări) şi pentru faptul că un cortegiu funerar nu trebuie să fie un prilej de fală ori de paradă, este indicat să se evite plimbările lungi cu acest prilej, alegându-se drumul cel mai scurt spre cimitir.*
- *Există şi o altă înţelegere greşită în legătură cu traseul de parcurs de la casa decedatului la biserică şi de acolo la cimitir. Toţi ştiu că cel decedat se duce "pe dtumul fără de întoarcere". Această expresie înseamnă, în fapt, că mortul nu se mai întoarce, evident, acasă (există chiar o zicală populară - "mortul de la groapă nu se mai întoarce"). Mulţi însă consideră că expresia "drumul fără întoarcere" ar însemna că nu trebuie sub nici un chip să te întorci cu mortul pe acelaşi drum. De aici, o serie întreagă de complicaţii, încercându-se itinerare greoaie, care consumă timpul şi supun pe cei îndoliaţi pe parcurgerea pe jos a unor distanţe mari de drum, accentuându-le, inutil, oboseala. Pentru a evita astfel de situaţii, cei care se ocupă cu organizarea ceremonialului este bine să se sfătuiască, în prealabil, cu preotul.*
- *Mai dăinuie pe alocuri şi superstiţia că în prima zi a săptămânii - luni - nu este bine să se facă înmormântare ("pentru că e începutul săptămânii şi ar muri toţi din casă"). Fireşte că o atare "credinţă" este falsă şi nu trebuie*

luată în considerare, înmormântarea putând să se facă în orice zi a săptămânii.

La cimitir

După încheierea slujbei prohodului din biserică se porneşte, în aceeaşi procesiune, către cimitir. Pe marginea gropii, preotul rosteşte ultima ectenie şi se cântă "Veşnică pomenire". Înainte de acoperirea sicriului, cei ce n-au putut să-şi ia ultimul rămas bun pot să o facă acum, sărutând icoana de pe pieptul celui decedat şi, după caz, mâna acestuia. Preotul apoi săvârşeşte tot ritualul de îngropare (varsă undelemn şi vin peste cel decedat, pecetluieşte groapa) şi binecuvântează coliva şi darurile care se împart la cimitir.

De reţinut:

- *Icoana de pe pieptul mortului se ia de către rude şi se duce acasă, ea folosindu-se, de regulă, şi la pomenirea de patruzeci de zile (Panaghia). De asemenea - deşi nu este obligatoriu - şi toiagul poate fi luat acasă şi aprins la zilele de pomenire pentru cel decedat.*
- *Acum se scoate - de către rude - piedica de la picioarele mortului care se lasă în sicriu.*
- *Florile care au fost puse în sicriu este potrivit să se strângă şi, după acoperirea mormântului, să fie aşezate deasupra, ele amintind de frumuseţea Raiului.*
- *Pomul (ramura de copac) împodobit cu fructe, dulciuri, covrigi etc., care s-a purtat înaintea cortegiului mortuar, se înfige la mormânt lângă cruce, după ce a fost golit de bunătăţile din el, care se dau de pomană.*
- *Tot acum se împart, pentru sufletul răposatului, diferite daruri. De preferat ca această milostenie să se îndrepte către străinii nevoiaşi.*
- *S-a încetăţenit tradiţia că, după astuparea mormântului, să se dea "peste groapă", de pomană, o plapumă (ori o pătură), perne, o căldare cu apă, o ganie vie etc. Toate acestea nu au decât o singură semnificaţie: milostenia pentru sufletul celui răposat, care nu trebuie să treacă neapărat de la cel ce dă către cel ce primeşte peste mormânt, gestul neimplicând nici o rezonanţă şi neavând nici o încărcătură religioasă.*
- *Familia şi aşa încercată de durere nu trebuie să facă excese în ceea ce priveşte pregătirea de înmormântare. Un astfel de trist eveniment nu trebuie transformat în prilej de fală sau într-o întrecere în a face pregătiri cât mai multe şi cât mai scumpe. Trebuie păstrată măsura în tot ceea ce întreprindem, preocupându-ne mai mult de rugăciunea pentru sufletul celui*

decedat, decât de mese îmbelşugate şi daruri costisitoare. Nu coşciugul (sicriul) scump, nici multele coroane sau jerbe ori mâncărurile rafinate şi abundente trebuie să preocupe familia, ci rugăciunea profundă de care sufletul decedatului are nevoie, căci se pregăteşte de întâlnirea cu Dumnezeu.

- *Cel mai potrivit este, în astfel de situaţii, să se facă milostenii (adică să se dea de pomană) din alimente şi haine creştinilor care trăiesc o viaţă grea în azilurile de bătrâni orfanilor, văduvelor, caselor de copii, asociaţiilor de handicapaţi, într-un cuvânt, străinilor care efectiv au nevoie şi se bucura de o haină ori de o farfurie de mâncare.*
- *Dacă înhumarea se face într-un mormânt din care s-a dezgropat o altă persoană decedată mai înainte, osemintele aceleia se adună de către gropari, se curăţă şi se aşează într-un săculeţ de pânză albă. Preotul, la mormânt, va stropi cu vin şi undelemn şi aceste oseminte, care apoi se îngroapă, de regulă, la picioarele celui decedat de curând. Familia trebuie să aibă grijă să pregătească o colivă pentru sufletul celui ale cărui oseminte au fost reinhumate, care se va binecuvânta de preot la cimitir, pomenindu-i şi aceluia numele, după rânduială.*

Pomenirea după înmormântare

Familia celui decedat cheamă la masă, după înmormântare, pe cei care au luat parte la ceremonie, rude, cunoscuţi şi, îndeosebi, pe cei care au ajutat la pregătirile de înhumare.

După oficierea slujbei şi binecuvântarea ofrandelor de mâncare şi băutură, cei prezenţi sunt datori să mănânce cu cuviinţă şi cu rugăciune în gând, pentru cel decedat. Nu se vorbeşte fără rost, nu se fac glume, nu se râde, dar nici nu se mănâncă şi nici nu se bea întocmai ca la nuntă. În loc de "noroc!" sau altă urare, atunci când se gustă din pahar, se zice "Dumnezeu să-l ierte!" (sau s-o ierte!), iar când se primesc un vas, îmbrăcăminte etc. de pomană, nu se zice mulţumesc, ci "Dumnezeu să primească".

Obiceiul de a vărsa vin din pahar la pomană trebuie să dispară. Cine varsă vin pe covoare dovedeşte nu numai că se ţine de obiceiuri păgâneşti, dar este lipsit de bună-cuviinţă, murdărind fără rost covorul ori altceva acasă sau la biserică.

Când cineva pleacă beat de la pomană, a păcătuit atât acela, dar şi cel care i-a dat băutură peste măsură.

Milostenia cea mai primitivă este cea făcută celor lipsiţi, infirmilor, bolnavilor, bătrânilor neajutoraţi, celor care nu pot munci, familiilor nevoiaşe cu mulţi copii, celor abandonaţi în casele sau leagănele de copii.

Când decedatul face parte dintr-o familie fără posibilităţi materiale, este potrivit ca rudele să apeleze la preot care le va ajuta din fondurile bisericii şi va angaja Comitetul parohial, obţinând cele necesare din donaţiile credincioşilor. Astfel, familia nu se va simţi umilită, întrucât a apelat la marea familie a parohiei, iar preotul şi credincioşii au posibilitatea de a împlini porunca dragostei creştine, care trebuie vădită prin fapte concrete în astfel de situaţii.

De reţinut:

- *Cei care se întorc de la înmormântare, întrucât urmează să ia parte la masă, sunt aşteptaţi de gazdă cu apă de spălat pe mâini. S-a încetăţenit obiceiul ca persoanele care se spală să nu se şteargă, pentru că "nu se şterge". Fireşte că această practică este lipsită de sens. Ea, probabil, ţine de o anumită strategie a familiei care cu greu poate oferi mai multe prosoape de şters atunci când cei poftiţi la masă sunt în număr mare.*
- *Trebuie avut în vedere faptul că, dacă ziua de pomenire cade în post, toate mâncărurile trebuie preparate numai de post. Prin aceasta se dovedeşte păstrarea credinţei autentice, iar pe de altă parte, rugăciunea conjugată cu postul este mai puternică. Se mai aud uneori voci care spun că ar trebui să se facă şi mâncare de dulce, pentru că "mortului nu-i plăcea mâncarea de post". Aceasta este o viziune necreştină asupra relaţiei pe care noi, cei vii, o păstrăm cu cei decedaţi, prin rugăciune şi prin post. Mortul nu mănâncă, nu bea, pentru că sufletul este imaterial, iar "Împărăţia lui Dumnezeu - spune Sfântul Apostol Pavel - nu este mâncare şi băutură" (Romani 14, 17). Deci, se cuvine a păstra şi respecta cu sfinţenie rânduiala Bisericii, apelându-se permanent la sfatul competent al preotului.*

Pomenirile de după înmormântare

Biserica ne învaţă că viaţa omului nu se sfârşeşte o dată cu moartea trupului. De aceea, creştinii nu-şi uită morţii după îngroparea lor, ci se preocupă de rugăciuni pentru ei şi de pomenirea numelui lor.

Soroacele de pomenire individuală a morţilor în Biserica Ortodoxă sunt următoarele:

- ✓ *La 3 zile după moarte (care coincide, de regulă, cu ziua înmormântării), în cinstea Sfintei Treimi şi a Învierii din morţi a Mântuitorului a treia zi.*
- ✓ *La 9 zile după moarte, "ca răposatul să se învrednicească de părtăşia cu cele 9 cete îngereşti şi în amintirea ceasului al 9-lea, când Domnul, înainte de a muri pe cruce, a făgăduit tâlharului Raiul pe care ne rugăm să-l moştenească şi morţii noştri".*
- ✓ *La 40 de zile (sau şase săptămâni), în amintirea Înălţării la ce a Domnului, care a avut loc la 40 de zile după Înviere, "pentru ca tot aşa să se înalţe şi sufletul răposatului la cer".*
- ✓ *La trei, şase şi nouă luni, în cinstea Sfintei Treimi.*
- ✓ *La un an, după exemplul creştinilor din vechime care anual prăznuiau ziua morţii martirilor şi a sfinţilor, ca zi de naştere a lor pentru viaţa de dincolo.*
- ✓ *În fiecare an, până la 7 ani de la moarte, ultima pomenire anuală amintind de cele 7 zile ale creaţiei.*

De reţinut:

- *Spre a nu greşi în privinţa pregătirilor pentru aceste pomeniri, cel mai indicat este să se ia legătura, în prealabil, cu preotul. Acest lucru este necesar întrucât trebuie stabilite, de comun acord, dată şi ora săvârşirii pomenirii. De obicei, soroacele nu se fac în orice zi a săptămânii, ci mai ales marţea, joia şi sâmbăta.*

Pomenirea de 40 de zile (ridicarea panaghiei)

La pomenirea de 40 de zile, numită pe alocuri slujba de ridicare a Panaghiei, pe lângă celelalte, se pregătesc o icoană şi un colac. Din colac, preotul va scoate părticica pe care o va aşeza apoi pe icoană şi din care va împărţi spre gustare rudelor decedatului.

De reţinut:

- *Referitor la darurile care se dau de pomană, se obişnuieşte ca, la 40 de zile şi un an, să se dea diferite lucruri şi mai ales îmbrăcăminte şi încălţăminte, obiecte de uz casnic etc. Binecuvântarea acestor daruri, îndeosebi de haine, se face de către preot printr-o rugăciune specială aflată în Molitfelnic. Există obiceiul îndătinat să se împartă de fiecare dată farfurii cu mâncare, căni sau pahare şi linguri sau furculiţe: şase, douăsprezece, douăzeci şi patru. Rânduielile bisericeşti nu prevăd nimic în această privinţă şi fiecare poate da cât crede de cuviinţă, numărul acestora neavând nici o influienta asupra stării sufleteşti a celui răposat.*

- *Familia trebuie să aibă grijă ca răposatul să fie pomenit cât mai mult cu putinţă în cadrul Sfintei Liturghii. De aceea, după pomenirea de 40 de zile, este bine să se dea preotului un pomelnic pentru patruzeci de zile (numit sărindar), ori pentru un an, pe care acesta să-l pomenească la toate sfintele Liturghii pe care le săvârşeşte în Sfânta biserică.*
- *În legătură cu zilele de pomenire a morţilor, există grija ca ele să fie respectate cu sfinţenie la momentul în care se împlinesc aceste soroace. Dacă una din ele cade într-o zi sau perioadă în care, conform rânduielilor bisericeşti, nu se fac pomeniri de morţi, atunci este bine ca slujba respectivă să se facă mai înainte pentru ca, atunci când vine sorocul respectiv, slujba să fie deja săvârşită. Este deci indicat ca ea să se facă înainte, şi nu după sorocul de pomenire.*

Referitor la această problemă, iată sfatul unui liturghist cu autoritate în Biserica Ortodoxă Română (pr. prof. dr. Nicolae D. Necula): "Toate soroacele de pomenire a morţilor încep a se calcula din momentul morţii, şi nu de la înmormântare. Din momentul morţii, sufletul intră în grija lui Dumnezeu Care rânduieşte, conform învăţăturii noastre de credinţă, judecata particulară: <<...precum este rânduit oamenilor o dată să moară, iar după aceea să fie judecaţi>> (Evrei 9, 27). Această judecată care priveşte mai ales sufletul, fiindcă trupul va fi judecat doar la învierea cea de obşte şi la Judecata viitoare sau a doua Judecată, nu are în vedere dacă trupul este înmormântat sau nu. Aceasta ţine de cultul morţilor şi de grija şi respectul pe care cei vii le arată faţă de cei morţi.

Parastasul de 40 de zile, care este şi cel mai important dintre soroacele de pomenire a morţilor, se calculează totdeauna de la moartea celui credincios. În principiu este bine ca soroacele de pomenire a celor răposaţi să le săvârşim exact în ziua în care ele se împlinesc, de la moartea celui pomenit. În situaţii speciale sau dacă familia doreşte să facă pomenirea cu mâncare de dulce, iar sorocul cade în post, sau probleme de familie sau sociale ne obligă să nu putem săvârşim pomenirea exact în ziua în care cade, atunci este bine asjujba respectivă să se facă înainte, şi nu după trecerea sorocului.

Cât priveşte parastasul de 40 de zile, care în tradiţia ortodoxă înseamnă ziua în care sufletul se prezintă la judecata particulară, acest soroc, dacă nu este îndeplinit chiar în a 40-a zi, este bine să fie săvârşit mai înainte, pentru ca sufletul să meargă înaintea lui Dumnezeu cu plusul nostru de rugăciune şi de milostenie, care să fie să să atârne în favoarea lui. Căci aceasta este rostul rugăciunii şi al milosteniei pentru cei morţi, adică de a mijloci pentru ei şi a le

uşura păcatele, prin rugăciunile şi faptele noastre de milă. Nu considerăm că este o greşeală mare sau o păgubire pentru cei răposaţi, nici dacă sorocul se face după trecerea datei respective, căci importante sunt rugăciunea şi milostenia care se fac pentru cei răposaţi, şi mai puţin data. Mai grav este dacă nu ne rugăm deloc pentru ei, din nepăsare, neştiinţă sau necredinţă. Dar pentru împăcarea conştiinţei noastre, este bine să săvârşim pomenirea înainte de împlinirea sorocului.".

Tipicul cel mare şi Pravila bisericească (1031) a lui Nicodim Sachelarie prevăd o singură excepţie: dacă decesul se întâmplă în mijlocul săptămânii din Postul mare, "acestuia nu i se face pomenirea cea de a treia zi până vineri seara, când se va face parastasul lui. Iar sâmbăta cea viitoare a săptămânii a doua, i se face pomenirea de 9 zile. Iar cea de 40 de zile se face când i se vor împlini numărul zilelor lui. Iar prinoasele şi pomenirea lui se încep de la Duminica cea nouă (a Tomii) până la împlinirea zilelor celor 40".

Atenţie ! Nu se fac parastase în următoarele zile şi perioade din cursul anului:
a) Duminicile de peste an, pentru că duminica, amintind ziua Învierii Domnului, e zi de bucurie, iar nu de întristare.
b) În cele douăsprezece zile dintre Naşterea şi Botezul Domnului. Chiar dacă în unele biserici se fac parastase duminică, cel puţin în duminicile Penticostarului, adică în cele dintre Paşti şi Rusalii, nu se cuvine nicidecum să se facă parastase, pentru a nu se întuneca bucuria praznicului cel mare al Învierii.
c) De la lăsatul secului de carne până la sâmbăta întâi din Postul mare, sâmbăta Sfântului Teodor.
d) Din sâmbătă Floriilor până în Duminica Tomii.
e) La praznicele împărăteşti sau sărbători mari.

În timpul Postului mare, nu se face parastas în zilele de rând (luni, marţi, miercuri, joi, vineri), deoarece în aceste zile nu se face Liturghie obişnuită sau deplină.

Este de dorit ca pomenirile să se facă legate de săvârşirea Sfintei Liturghii, aceasta fiind cea mai importantă slujbă de mijlocire pentru cei morţi. Dacă nu este posibil de fiecare dată, cel puţin la 40 de zile, la un an şi la şapte ani ar fi de dorit ca parastasul să urmeze după Sfânta Liturghie.

La întocmirea sau scrierea pomelnicului nu este nici nevoie şi nici recomandat să se adauge "la pomenirea de nouă zile, 40 de zile, un an, şapte ani etc." Cărţile de

cult nu prevăd aşa ceva şi nici slujitorii nu trebuie să adauge nimic în plus, ca şi când ar trebui să atragem atenţia Mântuitorului asupra sorocului de care este vorba.

În fiecare din sâmbetele Postului mare, pentru cei decedaţi după sărbătoarea Sfintei Învieri din anul precedent, rudele "poartă capetele", adică fac pomeniri pentru sufletul acestuia, aducând la biserică prescuri (capete), colivă şi vin. Preotul, cu acest prilej, săvârşeşte slujba parastasului.

Obiceiul, practicat în unele părţi de ţară, de a se deshuma morţii la şapte ani şi a se reinhuma cu slujbă specială nu este prevăzut în cărţile de slujbă. Oricum, slujba care se face atunci nu este cea a înmormântării, ci a parastasului.

Pentru toate astfel de pomeniri este nevoie de colivă, colac, vin şi lumânări. Celelalte daruri sunt în funcţie de posibilităţile celor care fac pomenirea.

Contrar unei păreri răspândite în popor, să se ştie că se poate face coliva de grâu fiert şi în perioada dintre Sfintele Paşti şi Pogorârea Sfântului Duh.

Dacă zilele de pomenire coincid cu pomenirea altor răposaţi, este bine ca slujba să se facă în comun şi nu separat, căci cu cât rugăciunea are caracter colectiv, cu atât este mai puternică.

La aceste zile de pomenire individuală a celor răposaţi, Biserica a stabilit zilele de pomenire generală a morţilor şi anume:

- ✓ Sâmbăta dinaintea Duminicii lăsatului sec de carne sau a Înfricoşătoarei Judecăţi, numită şi Moşii de iarnă şi
- ✓ Sâmbăta dinaintea Pogorârii Duhului Sfânt sau Moşii de vară, la care tradiţia a adăugat şi
- ✓ Moşii de toamnă (între 26 octombrie şi 8 noiembrie),
- ✓ ziua de 6 august,
- ✓ Paştele blajinilor (luni şi marţi, după Duminica Tomii) şi
- ✓ Joia Înălţării, în special pentru eroi, ca şi ziua hramului bisericii.

Toate aceste zile de pomenire, individuală sau colectivă, sunt momente de vie şi profundă comuniune cu cei răposaţi. Ele trebuie respectate şi cultivate, căci prin aceasta întreţinem viu cultul morţilor şi legătura cu pământul sfânt al ţării care acoperă osemintele lor.

Alte rânduieli şi povăţuiri

Pentru cei ce au răposat fără lumânare (adică nu li s-a putut aprinde şi pune în mână o lumânare când şi-au dat sufletul), în pre ziua Sfintelor Paşti se dă la altar o lumânare mare (numită făclie), adesea împodobită cu o pânză albă ori un prosop, pe care preotul o aprinde de la Paşti până la Înălţare, la ceremoniile din sfântul locaş. Unii creştini practică această rânduială în fiecare an, până la pomenirea de şapte ani.

Lumânările folosite la slujbele de înmormântare şi de pomenire a morţilor sunt o jertfă şi, ca orice ofrandă adusă lui Dumnezeu, trebuie să fie curată. De aceea, creştinii trebuie să evite procurarea şi folosirea lumânărilor din comerţul de stat ori de la persoane particulare, întrucât în majoritatea covârşitoare a cazurilor fabricarea lor se face fără a respecta procesul tehnologic conservat de Biserică, folosindu-se deşeuri petrolifere şi diverşi înlocuitori care prin ardere provoacă fum înecăcios şi toxic. În acelaşi timp, mulţi din cei ce fabrică în clandestinitate lumânările sunt necredincioşi şi lucrează în condiţii de neglijenţă şi insalubritate. De aceea, amintind şi faptul că fabricarea lumânărilor de cult este monopol bisericesc, credincioşii au îndatorirea să folosească numai lumânări de la pangarele parohiale, întrucât sunt produse la atelierele specializate ale Episcopiei, de oameni cu frica lui Dumnezeu şi în condiţii care le conferă calitatea de dar potrivit pentru jertfă.

Pentru pruncii morţi până la vârsta de şapte ani, pentru diaconi şi preoţi de mir, precum şi pentru arhierei şi călugări, slujba înmormântării este diferită.

Pentru toţi decedaţii care se înmormântează în Săptămâna Luminată (între Sfintele Paşti şi Duminica Tomii), slujba înmormântării se face după o rânduială specială.

Celor care urmează a fi incineraţi (adică li se ard trupurile în crematoriu) nu li se săvârşesc nici slujba înmormântării şi nici slujbele de la soroacele de pomenire a celor morţi, rânduite de Biserică. (Vezi Hotărârea Sfântului Sinod din anul 1928, la sfârşitul acestei lucrări).

Celor care s-au sinucis cu bună ştiinţă şi în integritatea facultăţilor mintale nu li se săvârşeşte nici o slujbă şi sunt îngropaţi la marginea cimitirului, într-un loc anume destinat.

Pentru sinucigaşii ieşiţi din minţi se săvârşeşte slujba înmormântării pe marginea gropii, după un ritual redus. Nu se trage clopotul şi nu se ţin cuvântări. (Vezi hotărârea Sfântului Sinod nr.506/1949 la sfârşitul acestei lucrări).
Crucea de la mormânt care se "ridică", de regulă, după pomenirea la 40 de zile ori de la un an de la moarte, înlocuind pe cea de lemn, se sfinţeşte la cimitir de către

preot, printr-o slujbă specială. Pentru aceasta se vor pregăti la mormânt un vas cu apă curată, busuioc, lumânări, tămâie, o colivă şi puţin vin. Unii credincioşi acoperă crucea cu o pânză albă, înainte de a se stropi de către preot cu agheasma, pânza aceea fiind dată apoi de pomană. Obiceiul este profan şi se practică la dezvelirea unor monumente, sculpturi ori plăci comemorative. Aşadar, prezenţa pânzei nu este absolut necesară.

Mormintele trebuie îngrijite de rudele decedatului în permanenţă (nu numai la anumite zile de pomenire a morţilor). În legătură cu aceasta, să luăm aminte că unii creştini se silesc a face din morminte adevărate case ori palate luxoase. Se cheltuiesc bani mulţi pentru marmură, pentru feronerie şi grilaje de lux, dar se uită milostenia care trebuie să fie grija de căpătâi pentru cei ce gem sub greutatea lespezilor lustruite, sub povara lanţurilor nichelate, încorsetaţi în adevărate cutii de beton şi mozaic. De multe ori, lângă aceste morminte se aliniază altele pline de bălării şi de negrija noastră. Creştineşte este ca şi mormintele vecine, chiar dacă nu aparţin familiei, să ne preocupe curăţindu-le de buruieni, fiindcă responsabilii lor direcţi au uitat de cei morţi sau le neglijează cu vinovăţie.

Timp de 40 de zile, după tradiţie, arde la piciorul crucii candela şi mormântul se tămâiază (de una din rude ori de la o persoană desemnată în acest scop). Părerea ca rudele apropiate nu au voie să meargă la mormânt sau să tămâieze groapa până la pomenirea de 40 de zile este incorectă şi trebuie părăsită.

La pomenirea de 7 ani nu se dezgroapă osemintele, după cum se practică pe alocuri, ci se face doar slujba parastasului. Odihna celor răposaţi nu trebuie deranjată cu atât mai mult, cu cât preotul, la înmormântare, a însemnat groapa zicând: "Se pecetluieşte mormântul acesta până la a doua venire a Domnului".

Pentru alte datini, obiceiuri, tradiţii şi practici locale (în măsura în care Biserica le acceptă) trebuie să se ia legătura cu preotul de enorie, aşa cum am mai spus.

Suntem datori însă, ca nişte buni creştini, să facem precum ne-a învăţat Biserica noastră Ortodoxă, îndepărtând obiceiurile şi datinile omeneşti şi îndeplinind, pentru folos sufletesc, povăţuirile ei.

Hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Hotărârea luată în şedinţa din 15 iunie 1928, privind încinerarea:

- Preoţii să prevină din vreme pe enoriaşi, atrăgându-le atenţia că, în cazul când cineva dintre ei ar voi să se incinereze, Biserica la va refuza orice asistenţă religioasă;
- Înainte de oficierea slujbei de prohodire a unui mort, preotul respectiv să aibă grijă să se informeze pe lângă familia mortului, la care cimitir se va înmormânta cel decedat;
- Celor ce totuşi au fost incineraţi sau se vor incinera să li se refuze orice serviciu religios, atât la moarte, cât şi după moarte".

Hotărârea nr.506, din 1949, privind înmormântarea sinucigaşilor (B.O.R., nr. 7-10, 1949, p. 177-178):

- "Slujba înmormântării sinucigaşilor să fie făcută numai de către un singur preot şi nu în locaşul sfintei biserici, ci pe marginea gropii, iar preotul să poarte numai epitrahilul, săvârşind slujba după ritual redus.
- Să nu se tragă clopotele şi să nu se ţină cuvântări".

Hotărârea nr. 9117, din 1953, referitoare la folosirea cântării instrumentale la înmormântări (B.O.R., nr. 6, 1954, p. 656-657):

- "Folosirea cântării din intrumente muzicale la înmormântări se lăsă la aprecierea chiriarhirilor, spre a o rezolva de la caz la caz, acolo unde acest obicei este introdus, cu condiţia să nu prejudicieze solemnitatea şi atmosfera de evlavie a slujbei".

Bibliografie selectivă:

Pr. Ioan Gh. Chirvasie, Cum să cinstim morţii, Bârlad, 1938.
Pr. prof. dr. Ene Branişte, Liturgica specială, Bucureşti, 1990.
Învăţătura de credinţă creştină ortodoxă, Bucureşti, 1992.
Pr. prof. dr. Ene Branişte, Liturgica generală, Bucureşti, 1993.
Pr. dr. Gheorghe Paschia, Buna-cuviinţă creştină, Maloviţ, 1996.
Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, Tradiţie şi înnoire în slujirea liturgică, vol. I, Galaţi, 1996; vol. II, Galaţi, 2001.

De ce colivă, colaci şi vin la pomenirea celor adormiţi? Care este folosul ecteniei pentru cei adormiţi?



De ce colivă, colaci şi vin la pomenirea celor adormiţi? Care este folosul Ecteniei pentru cei adormiţi?:

https://www.academia.edu/44320432/De_ce_coliv%C4%83_colaci_%C5%9Fi_vin_la_pomenirea_celor_adormi%C5%A3i

https://archive.org/details/de-ce-coliva-colaci-si-vin-la-pomenirea

***

Ştii tu cât ajutor caută cei adormiţi! Întrucât după moarte nu mai există pocăinţă, iar oamenii au plecat şi ei cu pete şi neajunsuri şi întrucât ei văd că ajutorul celor

aflaţi în viaţă îi ajută mult să se desăvârşească şi să afle odihnă, tânjesc, caută şi doresc cu putere ca cineva să-i pomenească.

***

Suntem datori să ţinem în noi pomenirea celor dragi, a înaintaşilor noştri, a fraţilor noştri întru Hristos, având dorinţa de a-i întâlni pe toţi în Împărăţia lui Dumnezeu.

De ce colivă, colaci şi vin la pomenirea celor adormiţi?



„Sâmbăta lui Teodor”, prima din cele şapte ale Postului mare, este ziua când credincioşii pornesc către sfintele locaşuri ca să împlinească o rânduială din veac statornicită: pomenirea morţilor, continuată şi în celelalte, până la penultimă, numită sâmbăta lui Lazăr. Pe lângă tămâie, prescuri, lumânări, aduse către dumnezeiescul altar împreună cu pomelnicul, mărturia vie a neuitării, a iubirii faţă de repausaţi, poporul aşază pe mese nelipsita colivă, arătoşii colacii şi „apaosul”, adică sticla cu vin. Bătrânii noştri nu îşi puneau întrebarea: „De ce?”, pentru că aveau neclintita convingere că astfel sufletele celor dintr-un neam şi o credinţă cu noi, intrate în Cereştile locaşuri, primeau ajutor, cunoşteau mila, îndurarea Cerescului Părinte.

Ce semnifică coliva?

Astăzi multă lume – îndeosebi tineri, dar nu numai – se întrebă: ***„De ce toate acestea? Meniul morţilor se compune din colivă, colaci şi vin? La ce bun să car atâtea bucate la biserică, dacă, foarte bine, le-aş putea împărţi nevoiaşilor acasă ori pe stradă?”***

Par legitime respectivele nedumeriri, fiindcă fără a le cunoaşte simbolismul nu vom înţelege rostul aşezării lor în tradiţia Bisericii noastre.

Aşadar, de ce fierbem grâu, iar nu orez sau alte cereale? Coliva a apărut ca urmare a minunii Sfântului Teodor Tiron, săvârşită la 50 de ani după moartea iubitorului de Dumnezeu, în vremea împăratului Iulian, apostatul. Cel din urmă, dorind să-i batjocorească pe creştini, a dat ordin guvernatorului capitalei Imperiului Bizantin ca, în prima săptămână a Postului mare, să stropească proviziile din pieţele de alimente cu sânge jertfit idolilor. Sfântul Teodor, apărându-i în vis Arhiepiscopului Eudoxie al Constantinopolului, i-a poruncit să-şi înştiinţeze credincioşii să nu cumpere nimic din alimentele stropite cu sânge, ci mai degrabă să mănânce grâu fiert cu miere. De aceea, la început, coliva a servit ca hrană, devenind, în urmă, o jertfă nelipsită de la slujbele de pomenire a morţilor. Ea se prepară din grâu fiert, închipuind însuşi trupul celui decedat, deoarece hrana principală a corpului omenesc o constituie grâul, din care se coace pâinea. Coliva apare, totodată, ca o reverberaţie a credinţei noastre în nemurire şi înviere, fiind făcută din boabe de grâu, pe care Domnul Însuşi le-a înfăţişat ca simboluri ale învierii trupurilor: după cum bobul de grâu, ca să încolţească şi să aducă roadă, trebuie să fie îngropat întâi în pământ şi să putrezească, la fel trupul omenesc, întâi se înmormântează, după aceea se descompune, pentru ca să învie întru nestricăciune; astfel ne învaţă Sfântul Evanghelist Ioan (Ioan 12, 24), dar şi Sfântul Apostol Pavel (I Corinteni 15, 36). Dulciurile, ingredientele, aromele din compoziţia colivei simbolizează virtuţile sfinţilor sau ale răposaţilor pomeniţi, dar şi dulceaţa vieţii veşnice, pe care nădăjduim că au dobândit-o.

Tot legat de colivă se cuvine amintită o arhicunoscută rânduială întâlnită la sfintele oficieri închinate pomenirii celor adormiţi: legănarea colivei în timpul cântării „veşnica pomenire”. Aceasta reprezintă, pe de-o parte, dovada necurmatei legături sufleteşti cu cei plecaţi dintre noi, iar pe de altă parte, încă un semn al învierii, închipuind cutremurul petrecut la moartea şi învierea lui Iisus Hristos, relatat de Sfintele Evanghelii. În practica liturgică, gestul se aseamănă cu legănarea „Sfântului Aer” deasupra Darurilor la rostirea Crezului, în cadrul Sfintei Liturghii, până la momentul când se zic cuvintele „şi a înviat a treia zi, după Scripturi”, închipuind acelaşi înfricoşător fenomen ce a însoţit Învierea Domnului (Matei 27, 51).

Legănând coliva, ne mai amintim şi de mama ce-şi leagănă pruncul ca să adoarmă şi să aibă un somn lin. Or, tocmai acest lucru dorim să exprimăm şi noi purtând în mâini coliva: ne rugăm pentru odihna şi pacea celor adormiţi.

În unele biserici, a treia oară nu se mai cântă „veşnica pomenire", ci „Hristos a Înviat". Deşi unii slujitori nu sunt de acord cu această frumoasă rânduială, consider binevenită înlocuirea, deoarece veşnica pomenire trebuie să aibă ca final Învierea de obşte, când nu vom mai cânta „veşnica pomenire".

Aşadar, pomenirea repausaţilor nu se face din neam în neam doar spre neuitarea lor, ca un act de recunoştinţă şi de cultură, ci ea se săvârşeşte cu nădejdea învierii. Înseşi rugăciunile de dezlegare a celor adormiţi reflectă speranţa învierii, iar ecfonisul rostit la finalul slujbei ne aminteşte că: „Tu eşti învierea şi viaţa şi odihna celor adormiţi, Hristoase Dumnezeule...". După săvârşirea slujbei se împarte şi se gustă din colivă, gest care închipuie acelaşi lucru: comuniunea cu cei pomeniţi, pentru care ne-am rugat.

Colacii simbolizează trecerea omului prin această viaţă

Alături de colivă se aduc la biserică şi colaci. „Colac" provine din ebraică unde „challah" însemna „pâine dospită". Termenul se întâlneşte şi la alte popoare precum grecii – „κόλλαξ", bulgarii – „kolaci", polonezii – „chałka". În limba slavonă „kolo" însemnă „cerc". De altfel, rădăcina ebraicului „challah" tot la forma rotundă se referă. Obţinuţi din făină de grâu, ei au în genere acelaşi simbolism ca şi coliva. Totuşi, ni se pare important să amintim aspectul lor de cerc, forma geometrică reprezentând continuitatea, legătura de iubire neîntreruptă dintre noi şi cei dragi din neamurile noastre, mutaţi nu în nefiinţă – cum greşit spun unii – ci în cealaltă lume, a veşniciei. Colacul simbolizează deopotrivă trecerea omului prin viaţă, închiderea ciclului acesteia şi un pod către lumea de dincolo.

Vinul este simbolul învierii şi al vieţii veşnice

Nu lipseşte de la rugăciunile pentru adormiţi vinul, numit în unele locuri „apaus" (de la cuvântul latinesc „pausum", însemnând „odihnă" sau „sfârşit"): din el se varsă cruciş peste colivă, dar şi peste morminte.

În tradiţia Bisericii noastre dreptmăritoare, vinul semnifică miresmele, balsamul cu care a fost uns trupul lui Hristos după moarte. Să nu uităm că pâine şi vin folosim şi la Sfânta Liturghie, la Proscomidie, când le pregătim spre a fi sfinţite şi transformate, prin lucrarea Duhului Sfânt, în Trupul şi Sângele Domnului. De

aceea, turnarea din vin pe pământ sau peste trupul celui răposat, cât şi pe colivă, este un simbol al vieţii veşnice, al învierii.

Cunoscând toate aceste simboluri atât de importante este lesne de înţeles de ce trebuie îndepărtate inovaţiile, care alterează tradiţia sfintei noastre Ortodoxii.

Arhim. Mihail Daniliuc

Care este folosul ecteniei pentru cei adormiţi?



Care este folosul ecteniei pentru cei adormiţi?:

https://www.academia.edu/105034427/Care_este_folosul_ecteniei_pentru_cei_adormi%C5%A3i

https://archive.org/details/care-este-folosul-ecteniei

***

Sfântul Ioan Gură de Aur spune creştinilor pe care îi păstorea: „Să nu te îndoieşti deloc că cei morţi se vor folosi duhovniceşte, căci preotul nu se roagă zadarnic fie la Proscomidie, fie la Sfânta Masă, pentru cei adormiţi în Hristos cu credinţa în Dumnezeu Omul”.

Creştinul doreşte să comunice şi cu cei trecuţi din lumea aceasta, în aceea a veşniciei. Tânjeşte spre comuniunea universală din veşnicia Împărăţiei lui Dumnezeu. Ectenia pentru cei adormiţi este expresie a acestei dorinţe. Ea începe, ca şi ectenia întreită prin cererea milei lui Dumnezeu, însă de data aceasta pentru cei adormiţi. Rugăciunea se înalţă apoi pentru iertarea acestora de păcate. Comuniunea a ajuns aici pe una din culmile sale, căci vrem să-i cuprindem în dragostea noastră nu numai pe cei ce trăiesc pe lângă noi, ci şi pe cei care şi-au împlinit rostul pentru lumea aceasta.

Rugăciunea de iertare pentru cei morţi afirmă spiritualitatea lui Dumnezeu („Dumnezeul duhurilor”) şi atotputernicia Sa („şi a tot trupul”); apoi este amintită lucrarea răscumpărătoare a lui Hristos „Care-ai călcat moartea şi pe diavol l-ai surpat şi ai dăruit viaţă lumii tale”, exprimându-se, desigur, prin acesta rechemarea omenirii la „slujirea cea dintâi”; în scurte cuvinte este făcută o prezentare, desigur alegorică a locului de odihnă a drepţilor: „în loc luminat” (referindu-se la lumina dumnezeiască necreată, de care vorbeşte şi Sfântul Simeon Noul Teolog), „în loc cu verdeaţă, în loc de odihnă, de unde a fugit toată durerea, întristarea şi suspinarea”.

Rugăciunea exprimă de asemenea ideea unei păcătoşenii generale: „Nu este om care să fie viu şi să nu greşească” a omenirii, excepţie făcând de aici doar persoana divino-umană a lui Iisus Hristos: „Numai Tu singur eşti fără de păcat”. Rugăciunea se încheie cu exprimarea altui atribut a lui Dumnezeu, anume dreptatea: „Dreptatea ta este dreptate în veac” iar vis a vis de ceea ce spunea Mântuitorul: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa”, rugăciunea zice: “Cuvântul Tău este Adevărul.” (Liturghier, p. 119).

În final cerem veşnica pomenire a celor adormiţi:„Întru fericită adormire, veşnică odihnă dă, Doamne, sufletelor adormiţilor robilor Tăi, celor ce s-au pomenit acum, şi le fă lor veşnică pomenire”, căci „a pomeni pe cineva înseamnă a trimite spre acela un curent de viaţă. Iar a-l pomeni neîncetat înseamnă a trimite spre el un curent neîntrerupt şi veşnic de viaţă. A pomeni în veci înseamnă deci a ţine veşnic în viaţă pe cel pomenit" (Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, „Spiritualitate şi comuniune în Liturghia ortodoxă”).

Suntem datori să ţinem în noi pomenirea celor dragi, a înaintaşilor noştri, a fraţilor noştri întru Hristos, având dorinţa de a-i întâlni pe toţi în Împărăţia lui Dumnezeu.

Diac. George Aniculoaie - Pomenirea celor adormiţi, între canoane şi inovaţie



Pomenirea celor adormiţi, între canoane şi inovaţie:

https://www.academia.edu/44320446/Pomenirea_celor_adormi%C5%A3i_%C3%AEntre_canoane_%C5%9Fi_inova%C5%A3ie

https://archive.org/details/pomenirea-celor-adormiti

***

Odată depus trupul creştinului în mormânt, încep slujbele de pomenire pentru sufletul său. Cele mai cunoscute ierurgii referitoare la pomenirea celor adormiţi se fac la 3, 9 şi 40 de zile, la 3, 6, 9 şi 12 luni şi apoi în fiecare an. Uneori, la acestea s-au adăugat diferite inovaţii, abuzuri sau exagerări, care „denotă o grijă exagerată a celor vii de a se asigura că cei plecaţi dintre ei au ajuns în Rai, grijă care denaturează adesea într-o forţare a rânduielilor bisericeşti. Preoţii confruntaţi cu aceste doleanţe ale credincioşilor trebuie să explice cu mult tact care este rânduiala Bisericii Ortodoxe şi să nu introducă inovaţii liturgice, doar pentru a da satisfacţie unui grup de credincioşi“, ne-a spus, în interviul care urmează, pr. lect. dr. Radu Petre Mureşan, de la Facultatea de Teologie din Bucureşti.

După slujba de înmormântare a creştinilor, se fac pomeniri individuale ale acestora în ziua a treia, a noua şi a patruzecea. Ce semnificaţie au aceste ierurgii?

În primul, rând sunt legate de numerele simbolice care ne amintesc de Sfânta Treime, de cetele îngereşti sau de evenimente din viaţa Mântuitorului. La acest simbolism teologic se poate adăuga o altă interpretare care ţine de trupul celui răposat, de descompunerea trupului după înhumare. Se face pomenirea mortului din ziua a treia după moarte pentru că faţa începe să se desfigureze, în ziua a noua pentru că trupul începe să se strice, afară de inimă, la 40 de zile pentru că atunci se descompune şi inima. Astfel, procesul descompunerii fizice urmează procesul invers zămislirii şi formării trupului omenesc în pântecele mamei. Pomenirile care se fac în afara acestor soroace, respectiv la 3, 6, 9, 12 luni, reflectă tradiţia Bisericii, aşa cum s-a păstrat ea în scrierile Sfinţilor Părinţi. Aceste soroace de pomenire individuală au şi o interpretare care ţine de o tradiţie sau de o credinţă populară, respectiv trecerea sufletului prin vămile văzduhului.

Conform acestei credinţe, sufletul stă trei zile lângă trup, iar apoi se înalţă la cer. La 9 zile se înfăţişează înaintea lui Dumnezeu, după ce a vizitat Raiul, iar la 40 de zile are loc judecata particulară, după ce a vizitat şi iadul. Biserica trebuie să accentueze faptul că feluritele stări ce trebuie să le străbată sufletul după despărţirea sa de trup nu corespund unui oarecare număr de zile pe pământ. A treia, a noua, a patruzecea zi nu sunt decât pe pământ, căci dincolo de mormânt „împărţirea (împărăţia) timpului“ nu există. Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie vorbesc de un timp fără sfârşit în lumea viitoare. În unele părţi (de ex., zona Prahovei) se face parastas la fiecare trei sâmbete după moarte, timp de 6 luni, lucru acceptat de preoţi ca „obiceiul locului“, dar costisitor şi împovărător pentru familie.

Această grijă a credincioşilor ca sufletele celor plecaţi să fie pomenite cât mai des, a făcut ca Biserica să înmulţească oficial numărul zilelor când se face pomenire de obşte pentru cei adormiţi. Un exemplu este pomenirea morţilor în toate sâmbetele din Postul Mare, aşa cum este indicat şi în calendar. Or, pomenirea morţilor trebuie să se facă doar în sâmbăta a doua, a treia şi a patra din Postul Mare, celelalte sâmbete din Post fiind închinate altor evenimente sau persoane sfinte: Sfântul Mucenic Teodor Tiron (Sâmbăta lui Toader), în sâmbăta a cincea este Denia Acatistului Bunei Vestiri (Sâmbăta Acatistului), sâmbăta a şasea - pomenirea Sfântului şi dreptului Lazăr.

De unde apar aceste abuzuri şi axagerări?

De la credincioşi, dar uneori chiar şi de la slujitorii Biserici. În unele părţi, există obiceiul ca pomelnicele care sunt primite la altar să fie citite cu voce tare, fie pe loc, fie înaintea de ieşirea cu Cinstitele Daruri, fie chiar în timpul pomenirilor de la

ieşirea cu Cinstitele Daruri, pentru „încredinţarea" celor care le-au dat. Conform rânduielilor de cult, pomenirile cu voce tare în timpul Sfintei Liturghii se fac numai la ectenia cererilor de după citirea Sfintei Evanghelii şi numai pentru ctitorii şi binefăcătorii răposaţi ai sfântului lăcaş. Conform rânduielilor liturgice, singurul loc de pomenire este la Proscomidie, în taină, atunci când se scot miridele pentru cei vii şi cei morţi, precum şi la rugăciunea dipticelor, de după sfinţirea Darurilor, pentru cei care au adus mai târziu pomelnicele la sfântul altar. Cât priveşte ectenia întreită pentru cei adormiţi, ea nu se rosteşte la fiecare Sfântă Liturghie, ci numai atunci când se fac pomeniri de morţi sau parastase. Citirea pomelnicelor, timp de 30-40 de minute, pentru ca fiecare să-şi audă numele nu este de folos nici celor care sunt în Biserică, nici sufletelor celor adormiţi. Este o pauză nejustificată în desfăşurarea Sfintei Liturghii, în timpul căreia credincioşii se plictisesc şi îşi găsesc preocupări neconforme cu momentul şi locul în care se află: se agită, vorbesc, ies din biserică etc. Reglementarea acestei probleme ţine, în primul rând, de disciplina liturgică şi nu în ultimul rând, de respectul datorat Sfintei Liturghii. Preotul trebuie să explice credincioşilor că toate pomelnicele încredinţate sunt pomenite în taină în altar, în timpul Proscomidiei.

Şi aşa-numitele „sărindare" pentru cei adormiţi sunt greşit înţelese uneori...

Sărindarul vine de la cuvântul grecesc, care înseamnă un grup de 40 şi se întemeiază pe credinţa că în a 40-a zi după moarte sufletul se înfăţişează în faţa lui Dumnezeu. La evrei, exista obiceiul să se ţină doliu 40 de zile pentru cel mort. Tradiţia creştină vine de la Sfântul Simeon al Tesalonicului, care îndemnă să se facă pomenire la 40 de Sfinte Liturghii înşir după moartea cuiva. La sfârşitul celor 40 de Liturghii, se săvârşeşte o Sfântă Liturghie cu parastas şi se citesc toate pomelnicele, lucru care în popor se numeşte „dezlegarea sărindarelor". Astăzi, sărindarul este pus în legătură cu primele şase săptămâni din Postul Mare (sau Postul Naşterii Domnului), de joi din prima săptămână şi până în Joia Mare, când se dezleagă sau încetează rugăciunea de 40 de zile. Mulţi credincioşi nu cunosc semnificaţia cuvântului sărindar şi luând în considerare partea a doua a cuvântului, consideră că este vorba de un dar, de obicei în bani, făcut Bisericii pentru cei morţi, dar şi pentru cei vii.

Alte practici populare, care tind să-şi facă loc în Biserică, în cultul celor adormiţi, se referă la pomenirea celor morţi nepregătiţi, fără Spovedanie şi Împărtăşanie. În unele zone, există practica de a aduce preotului un cocoş alb în Vinerea Mare sau în Noaptea Învierii. În unele cazuri, se introduc chiar în altarul bisericii, obicei care nu are nici o justificare teologică, liturgică sau practică. Alt obicei este aducerea prescurilor la Biserică, într-un anumit număr şi ritual, uitând că nu numărul de

colaci sau de prescuri este important, ci prezenţa pâinii şi a colivei care închipuie trupul celui răposat. În sfârşit, în unele locuri se practică împărtăşirea unei persoane pentru alta, care a murit neîmpărtăşită. Această practică este o inovaţie liturgică pe care nu o întâlnim în nici o carte bisericească. Primirea Sfintei Împărtăşanii este un act personal şi ca orice Sfântă Taină, ea se dă numai celui prezent.

Alţi creştini, obişnuiesc să vină la Sfânta Împărtăşanie cu mai multe lumânări în mână, pentru ca şi cei adormiţi „să aibă lumină“. În Transilvania există practica „luminaţiilor“, când se face o pomenire de obşte în cimitir şi toată noaptea ard lumânări în cimitire. În Ţara Românească există obiceiul ca, în noaptea de Înviere, creştinii să ducă „lumină“ şi celor adormiţi, după care merg acasă şi se odihnesc. Bisericile aproape că se golesc la slujba de Înviere, pentru a se umple din nou, spre dimineaţă, când vin de la cimitir, lipsindu-se de Sfânta Liturghie din noaptea de Paşti. Preotul trebuie să explice rolul lumânărilor în cadrul cultului morţilor: ele simbolizează atât pe Mântuitorul Iisus Hristos, Lumina lumii, cât şi candela faptelor bune ale celui adormit. Una dintre rugăciunile slujbei Înmormântării spune: „Ci întru lumina feţei Tale, Hristoase, şi întru îndulcirea frumuseţii Tale, pe cel ce l-ai ales odihneşte-l, ca un iubitor de oameni“.

Copiii morţi nebotezaţi nu sunt membri ai Bisericii

Prin atenţia excesivă acordată tuturor acestor obiceiuri, credincioşii se interesează de lucruri marginale şi pierd din vedere lucrurile cu adevărat importante pe care trebuie să le împlinească pentru cei plecaţi dintre noi şi care le sunt de folos şi lor: rugăciunea, milostenia, soroacele pe care Biserica le-a stabilit pentru ei, pomenirea în taină la fiecare Sfântă Liturghie. Grija credincioşilor pentru sufletele copiilor născuţi morţi, morţi înainte de a fi botezaţi sau avortaţi ridică anumite probleme asupra cărora Biserica Ortodoxă ar trebui să se pronunţe cu claritate. Orice slujbă a Bisericii se săvârşeşte numai pentru cei care sunt membri ai Bisericii, încorporaţi în Trupul lui Hristos prin Sfintele Taine ale Botezului, Mirungerii şi Euharistiei. Copiii morţi nebotezaţi nu sunt membri ai Bisericii, chiar dacă s-au născut din părinţi creştini. Cu toate acestea, anumiţi preoţi, nesocotind rânduielile liturgice şi canonice ale Bisericii, săvârşesc slujba Înmormântării pentru ei.

Există o singură hotărâre a Sfântului Sinod al Mitropoliei Ungro-Vlahiei, adoptată la 5 mai 1908, prin care se hotăra că se poate săvârşi slujba pentru copiii născuţi morţi sau pentru cei morţi nebotezaţi. Oficial, nu s-a revenit niciodată asupra acestei hotărâri şi prin urmare, este în vigoare, şi numai un alt Sfânt Sinod o poate abroga. Practic, ea nu se aplică, existând semne de întrebare referitoare la

modalitatea prin care se săvârşeşte slujba. În slujba Înmormântării pruncilor se arată clar că aceştia au fost botezaţi: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Tu ai făgăduit să dai Împărăţia Cerurilor celor născuţi din apă şi din Duh“. De multe ori, moartea unui copil nebotezat este o dovadă a neglijenţei părinţilor, ştiut fiind că există şi posibilitatea botezului din necesitate pe care îl poate săvârşi orice creştin, completat apoi de preot, dacă copilul trăieşte.

Canoanele prevăd, de altfel, pedepse aspre pentru părinţii ai căror copii mor nebotezaţi, deoarece nu mai există posibilitatea de a ne ruga pentru ei în cultul Bisericii. Singurul lucru pe care-l poate face preotul este să binecuvânteze groapa şi să cânte un trisaghion în timpul coborârii în groapă a sicriului, pentru a nu lipsi de asistenţă religioasă familia în cauză.

O altă problemă, la fel de spinoasă, se referă la copiii avortaţi.

Din punct de vedere creştin, există certitudinea că persoana există din momentul procreării, iar canoanele prevăd pedepse aspre pentru femeile care comit avort. Cu toate acestea, Biserica o socoteşte pe femeia în cauză nu doar vinovată, ci şi victimă, primind-o la sânul său dacă se căieşte şi se îndreaptă, alinându-i rănile sufleteşti, sprijinind-o şi ajutând-o să înceapă o viaţă nouă. După 1989, odată cu legalizarea avortului, în România a început să existe o preocupare pentru sufletele copiilor avortaţi, manifestată şi prin traducerea, în limba română, a lucrării lui Kenneth McAll, Healing the family tree, (London, Sheldon Press, 1982). Lucrarea, ca şi conferinţa pe care autorul a ţinut-o la Bucureşti în anul 1997, în Sala Palatului patriarhal, a generat nedumerire şi derută în rândul credincioşilor, care şi-au pus problema ortodoxiei afirmaţiilor sale. În calitate de medic, autorul arăta că păcatul avortului are urmări grave care se resfrâng asupra urmaşilor şi că o mare parte din bolile de care suferim, şi mai ales cele de natură psihică, se datorează acestor pruncucideri. Ceea ce a creat nedumeriri este faptul că, pentru vindecarea acestor boli, autorul recomanda rugăciunea şi în special, Sfânta Liturghie, care atrăgea după sine, aproape automat, tămăduirea.

Pentru vindecarea bolnavilor pe care-i avea în îngrijire, dr. Kenneth organiza săvârşirea unei „Liturghii“, la care invita persoanele în cauză şi familiile lor, cu condiţia ca acestea să creadă că se pot vindeca, în acest mod: „În vederea pregătirii pentru Sfânta Liturghie de izbăvire, întocmim arborele genealogic pentru a identifica persoana pentru care ne vom ruga. În cazul copiilor născuţi morţi, avortaţi spontan sau cu intenţie, este necesar a-i chema pe nume (Isaia 49, 1). Dacă pruncul nu a avut nume, câteodată Domnul ne va sugera unul sau familia poate alege un nume, în aşa fel încît rugăciunea să devină mai personală şi mai

specifică“. Adeseori, „Liturghia“ aceasta se săvârşea în absenţa persoanelor pentru care se oficia, chiar şi fără cunoştinţa şi consimţământul lor. În timpul în care se săvârşeau aceste „Liturghii“, participanţii aveau tot felul de viziuni (Mântuitorul Iisus Hristos, Maica Domnului sau copiii avortaţi la vârsta la care ar fi trebuit să ajungă), prin care primeau încredinţare că au fost iertaţi pentru păcat.

Nu se poate da nume cuiva care nu s-a născut

Ideea că acele familii ar trebui să acţioneze într-un anumit mod, în Biserică, pentru „vindecarea arborelui genealogic“ a prins contur în anumite medii ecleziastice din ţara noastră. În cuvântul-înainte, scris la apariţia în limba română a sus-menţionatei lucrări, părintele prof. dr. Constantin Galeriu, spunea: „Biserica, în Duhul Sfânt, înfăţişează aceste fiinţe nevinovate Jertfei Mântuitorului. Îndrăznim a spune că Domnul îi primeşte într-un fel de «botez al sângelui, asemenea pruncilor ucişi de Irod». Este singura nădejde de a fi luaţi sub ocrotirea «Mielului Celui înjunghiat de la întemeierea lumii» (Apoc. 13, 8), a cărui Jertfă se actualizează mereu în Sfânta Liturghie. Celor adormiţi, învaţă Sfântul Simeon al Tesalonicului, le sunt mai de folos Liturghiile, iar celelalte mai puţin îi ajută. Pentru că omul, murind, a încetat de la păcat, iar prin jertfă se împărtăşeşte cu Hristos... se izbăveşte cu dumnezeiască milă de toată durerea. Iar mama care trebuie să se roage milostivului Dumnezeu pentru iertarea păcatelor ei, se cuvine să ia aminte şi la pruncul sau pruncii ei, să-i încredinţeze ea însăşi în căinţă adâncă iubirii lui Dumnezeu şi bunătăţii Lui atotcuprinzătoare. Să-i pomenească la Sfânta Liturghie simplu, prin cuvintele «prunci lepădaţi»“.

Din experienţa pastorală proprie, ştim că numeroase femei vin la sfântul altar cu pomelnice pe care sunt scrise nume de copii avortaţi, sub forma Ion-Ionela, Vasile-Vasilica sau sintagme ca „prunci morţi înainte de vreme“, „prunci morţi nebotezaţi“. Anumiţi preoţi încurajează această practică, făcând slujbe separate pentru toţi copiii care au murit nebotezaţi sau care au pierit în urma avorturilor. Alţii sfătuiesc femeile, la Spovedanie, ca să dea sărindare pentru copiii avortaţi, în special în Postul Naşterii Domnului. În sâmbăta dinainte de Naşterea Domnului se face „dezlegarea sărindarelor“, cu o pomană foarte consistentă la biserică. De asemenea, există câteva rugăciuni şi canoane pentru copiii avortaţi, asupra cărora Biserica nu s-a pronunţat, cel puţin după cunoştinţa noastră. Un exemplu este Canonul de rugăciune pentru copii avortaţi, tipărit de parohia Câmpu Mare din judeţul Vâlcea şi care se săvârşeşte în respectiva Biserică în fiecare zi de joi (vezi situl parohiei www.dragasani_vl.ro/parohie/imp.html). De asemenea, un Canon de pocăinţă către Domnul Iisus Hristos pentru pruncii avortaţi a apărut la Editura Bizantină.

Ne putem, totuşi, vindeca arborele genealogic?

Conform învăţăturii ortodoxe, vindecarea arborelui genealogic se face prin Sfântul Botez, care şterge păcatul strămoşesc şi nu lasă să se perpetueze păcatele strămoşilor pentru care să sufere copiii. Înclinaţiile şi tarele ereditare rămân, dar nu devin predestinare, ele se pot modela şi vindeca. Altfel, este contestată eficacitatea Sfântului Botez şi posibilitatea de a avea o viaţă nouă în Hristos. Pe de altă parte, nu se poate da nume cuiva care încă nu s-a născut. Se poate da nume unui copil la 8 zile de la naştere, în cadrul unei ierurgii speciale. A da un nume unui copil care nu s-a născut, fără o slujbă anume şi fără Botez, înseamnă a te substitui slujitorilor şi rânduielilor bisericeşti. Nici dacă se specifică „pentru copiii avortaţi" nu este corect, deoarece Biserica pomeneşte cu numele numai pe cei care sunt membrii ei, prin Sfânta Taină a Botezului. Mamele care cred că prin aceasta fac un lucru folositor se înşală, nu copiii avortaţi au nevoie de lumină şi de mântuire, ci ele, soţii lor şi medicii care săvârşesc păcatul acesta. Ce va face Dumnezeu cu sufletele acestor copilaşi este o taină pe care numai El o ştie. Cât priveşte recomandarea aprinderii unui număr mare de lumânări, aducerea unui număr mare de prescuri la Sfânta Liturghie nu contribuie la iertarea acestui păcat. Ci căinţa, părerea de rău pentru păcatul săvârşit, mărturisirea lui, faptul de a nu mai face păcatul.

Inovaţiile în pomenirea celor adormiţi denotă o grijă exagerată a celor vii de a se asigura că cei plecaţi dintre ei au ajuns în Rai, grijă care denaturează adesea într-o forţare a rânduielilor bisericeşti. Preoţii confruntaţi cu aceste doleanţe ale credincioşilor trebuie să explice cu mult tact care este rânduiala Bisericii Ortodoxe şi să nu introducă inovaţii liturgice, doar pentru a da satisfacţie unui grup de credincioşi.

Iubirea, element fundamental în relaţiile dintre creştini, ca mădulare ale Trupului tainic al lui Hristos, este cea care restaurează prin har şi integrează în comuniune, prin Biserică, pe cei vii cu cei adormiţi. Ne mântuim în şi prin comuniune cu Dumnezeu şi semenii noştri, în comuniune de iubire şi rugăciune, în întrajutorare reciprocă în viaţa aceasta şi după moarte, şi pierim în izolare, prin păcat. Rugăciunile pentru cei plecaţi dintre noi şi grija pentru sufletele lor se înscriu în această nevoie de comuniune tainică, având încredinţarea că tot ceea ce este bun şi cerem de la Dumnezeu ni se va da, atât nouă, celor vii, cât şi celor care nu mai sunt printre noi.

Pr. Adrian Niţă - Rugăciunea pentru cei adormiţi şi comuniunea sfinţilor



Rugăciunea pentru cei adormiţi şi comuniunea sfinţilor:

https://www.academia.edu/44320450/Rug%C4%83ciunea_pentru_cei_adormi%C5%A3i_%C5%9Fi_comuniunea_sfin%C5%A3ilor

https://archive.org/details/rug-pt.-cei-adormiti-si-comuniunea

***

Cea mai întâlnită formă de ajutorare a celor adormiţi este rugăciunea. Rugăciunea Bisericii împreună cu rugăciunea personală ne pun în contact cu Maica Domnului, cu sfinţii, care pot mijloci la Dumnezeu iertare şi mântuire pentru cel adormit.

Pregătirea aperceptivă

Deşi comentariile despre moarte nu sunt comode pentru omul contemporan, existând o oarecare aversiune faţă de această temă, totuşi, moartea este o realitate de necontestat întâlnită la tot pasul. Percepţia ei devine mai concretă atunci când cineva apropiat părăseşte această lume. În această situaţie, cei din familia îndoliată ajung în Biserică, lăcaş de mângâiere, de uşurare a suferinţelor, de speranţă pentru cei vii, dar şi pentru cei adormiţi.

Originea morţii

Din perspectiva Sfintei Scripturi, moartea apare ca efect al neascultării omului de Dumnezeu: „Din toţi pomii Raiului poţi să mănânci, dar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca vei muri!“ (Facere 2, 17). Moartea a fost sufletească, prin alterarea relaţiei omului cu Dumnezeu, dar şi trupească, în plan biologic, prin despărţirea sufletului de trup. Tragismul morţii vine din faptul că acest fenomen nu aparţine firii umane (Dumnezeu n-a creat moartea), ea intră în firea umană, devenindu-i „firească“, de o asemenea manieră încât este cel mai sigur fenomen care se întâmplă în viaţa fiecărui om. În pofida acestei realităţi, Moartea şi Învierea Mântuitorului Iisus Hristos aduc un sens cu totul diferit existenţei umane. Până la acest moment crucial al istoriei omenirii, moartea şi iadul erau implacabile, aşa cum ne spune Psalmistul: „Nu morţii te vor lăuda pe Tine, Doamne, nici toţi cei ce se coboară în iad“ (Psalmul 113, 17). Prin Moartea Sa, Hristos a omorât moartea, a omorât păcatul şi a surpat puterea diavolului. Iar prin Învierea Sa, Împărăţia C erurilor s-a deschis: „...Eu sunt Învierea şi Viaţa; cel ce crede în Mine va fi viu, chiar de va muri“ (Ioan 11, 25).

Astfel, moartea, ne spune părintele Stăniloae, capătă o valoare pozitivă: Hristos ne trece la comuniunea deplină cu Dumnezeu.

Zile de pomenire pentru adormiţi

Învăţătura Bisericii Ortodoxe ne spune că după moartea unui om, sufletul său trece prin judecata particulară. Aici i se stabileşte în funcţie de faptele sale un loc temporar, la bine sau la rău, până la judecata universală. După acest ultim act al istoriei mântuirii neamului omenesc, unii vor merge cu Hristos în Împărăţia Lui, iar alţii se vor despărţi de El. Această decizie va fi veşnică. În acest răstimp dintre judecata particulară şi judecata universală, sufletele cunoscuţilor care au răposat au nevoie de ajutorul nostru. De ce? Ei nu mai pot face nimic pentru mântuirea lor, au ieşit din planul vieţii pământeşti unde pocăinţa şi faptele bune au valoare eternă. În plus, nu toţi oamenii care mor ajung în Rai, de aceea sufletele lor devin dependente de dragostea noastră.

În Tradiţia Bisericii noastre a rămas consacrată sâmbăta ca zi de pomenire a celor adormiţi, deoarece în această zi Mântuitorul S-a coborât la iad şi a izbăvit sufletele celor adormiţi din veacuri care îl aşteptau pe Izbăvitorul, pe Mesia. În mod special, două dintre sâmbetele anului bisericesc sunt consacrate în toate Bisericile Ortodoxe pomenirii generale a morţilor: sâmbăta dinaintea Înfricoşătoarei Judecăţi (lăsatului sec de carne) şi sâmbăta dinaintea Pogorârii Duhului Sfânt (Sâmbăta Rusaliilor). Amândouă poartă în popor denumirea de Moşii (de iarnă, respectiv de vară), pentru că facem pomenirea părinţilor, moşilor şi strămoşilor noştri plecaţi la

Domnul. De asemenea, la fiecare Sfântă Liturghie cei vii şi cei adormiţi sunt aşezaţi pe Sfântul Disc, în jurul Sfântului Agneţ (care se transformă în timpul slujbei în Sfântul Trup al Domnului Hristos) alături de Maica Domnului şi de cetele sfinţilor.

Este, poate, cea mai frumoasă dovadă de iubire pentru cei dragi plecaţi dintre noi, de a-i aduce permanent înaintea lui Dumnezeu spre a fi binecuvântaţi, uşuraţi de păcate, iertaţi şi mântuiţi.

Ajutorarea celor adormiţi

Părinţii Bisericii sfătuiesc ca în fiecare zi în decursul celor patruzeci de zile din momentul morţii, familia şi cunoscuţii să-şi concentreze atenţia pe trei segmente:
1. Rugăciune personală. Facem câte o rugăciune pentru cel adormit (rugăciuni scurte sau dacă timpul ne permite, un paraclis sau acatist);
2. Milostenie. De asemenea, trebuie oferit câte ceva, cât de puţin, celor în nevoi care se pot folosi de milostenia noastră;
3. Rugăciunea Bisericii (pomenirea celor adormiţi la Sfânta Liturghie).

Aş aminti aici un fapt minunat din viaţa Sfântului Nicolae Planas, din Grecia, trăitor în secolul al XVIII-lea, care acorda o atenţie foarte mare pomenirii celor adormiţi la Sfânta Liturghie. Pomenea atât de mult încât, chiar dacă foile se îngălbeneau de vreme, nu renunţa la a pomeni. Într-o noapte, una din maici a visat că obştea mănăstirii se îndrepta împreună cu Sfântul Nicolae spre stadionul din Atena. Când s-au deschis porţile stadionului, arhiplin ca pentru un mare spectacol, toţi oamenii s-au ridicat în picioare, au început să aplaude şi să strige cu bucurie către părintele. Părintele Nicolae, mirat, a întrebat: Pe cine ovaţionează aceştia? Un tânăr din preajma lor a răspuns: Pe sfinţia voastră! Sunt cei care au fost scoşi din iad, în urma pomenirilor pe care le-aţi făcut!

Practici neortodoxe

Au existat şi încă mai există practici păgâne care arată din partea familiei îndoliate o neînţelegere a cultului şi a valorilor morale ortodoxe. De pildă, banii care se adună de-a lungul celor trei zile până la momentul înmormântării se lasă în coşciug şi se îngroapă, pe motiv că cel adormit ar trebui să-şi plătească vămile văzduhului! Dar vămile văzduhului nu se plătesc în modul acesta, ci se plătesc cu faptele bune făcute în timpul vieţii. Banii aceştia trebuie folosiţi pentru ajutorarea unui copil orfan, a unui bătrân bolnav, gesturi care realmente l-ar ajuta pe cel adormit.

Mai amintim din mulţimea de practici pe care le întâlnim la înmormântare un moment care parcă dă adevăratul sens al slujbei de prohodire: dezlegarea legăturii de la picioarele adormitului, în timpul rostirii de către preot a rugăciunii de dezlegare de păcate. Aici, accentul cade pe un gest lipsit de orice însemnătate religioasă. Dacă cel adormit şi-a cerut iertare pe patul suferinţei de la rude, prieteni, cunoscuţi, a fost primenit sufleteşte, adică mărturisit şi împărtăşit, poate intra în mormânt legat fedeleş, nu numai la picioare!

Asocierea

Aşa cum ne rugăm pentru cei dragi când sunt în necazuri, în boli (intervenţii chirurgicale etc.), la fel suntem datori să ne rugăm când aceştia sunt chemaţi de Dumnezeu la viaţa veşnică. Iubirea este virtutea teologală care face legătura între cer şi pământ, între vii şi adormiţi.

Generalizăm spunând că în învăţătura Bisericii Ortodoxe cultul morţilor ocupă un loc important. Întreaga slujbă de înmormântare este de fapt o rugăciune continuă adusă înaintea lui Dumnezeu pentru cel care a plecat dintre noi.

Aplicăm învăţătura despre rugăciunea pentru cei adormiţi cu îndemnul ca fiecare dintre noi să ne obişnuim ca în rugăciunile noastre să-i pomenim pe cei adormiţi, cu mai multă grijă şi stăruinţă decât o facem pentru cei vii, pentru că cei vii încă mai au timp să-şi pregătească veşnicia, pe când cei adormiţi, nu.

Repere bibliografice:

– Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică, vol. III, E.I.B.M.B.O.R., 2003;
– Jean-Claude Larchet, Tradiţia Ortodoxă despre viaţa de după moarte, Editura Sofia, 2006;
– Pr. lect. dr. David Pestroiu, Spre Viaţa Veşnică, Rânduieli ortodoxe pentru înmormântare şi parastas, Editura Cuvântul Vieţii, 2013.

(Pr. Adrian Niţă - Învăţături ortodoxe - Rugăciunea pentru cei adormiţi şi comuniunea sfinţilor)

Pr. Iulian Raţă - Puterea celor 40 de Sfinte Liturghii și Parastase



Înainte vreme, când încă nu se ştia puterea celor 40 de Liturghii, lumea făcea pentru cei răposaţi câte 20, alţii câte 30 de Liturghii. Dar s-a descoperit că sunt mai puternice 40 de Liturghii decât 30. Şi cum a fost?

***

Un preot bătrân dintr-un sat avea peste 80 de ani. El, săracul, nu mai putea sluji. A măritat o fată a lui, iar ginerele rămăsese în locul lui la parohie. Poporul avea evlavie la preotul bătrân, dacă l-a cunoscut, pentru că pe atâţia i-a botezat şi i-a şi cununat şi pe alţii i-a şi înmormântat; îl ştiau drept părintele satului, că era de mult timp acolo. Oamenii aveau evlavie la bătrân. Se mai duceau la spovedit, la citit, să le mai spună un cuvânt, şi tânărul era bucuros că bătrânul mai poate face ceva, de-l ajută pe el.

Dar pe preotul bătrân îl dureau picioarele, căci era bolnav de reumatism. Acum la bătrâneţe reumatismul îşi arată puterea, pe măsură ce slăbeşte omul tot mai tare. Şi i se umflaseră picioarele. Acolo în satul acela era un feredeu, o baie, care avea apă sărată, ce făcea bine la reumatism, la diferite boli. Baia aceasta era într-o grădină mare, cu o livadă frumoasă.

Şi preotul ducându-se acolo să facă baie, se ducea cu nădejdea în Dumnezeu, că aşa-i datoria preotului şi a călugărului şi a creştinului când călătoreşte, mai ales

singur, să zică rugăciuni pe drum. Zicea rugăciuni de acasă până ajungea în grădină.
Când ajungea acolo în grădină, întâlnea un tânăr plângând şi văitându-se foarte tare, dar care nu vorbea. Şi mergea tânărul acesta cu preotul la baie şi arăta multă dragoste să-l ajute pe preot. Preotul bătrân, cât stătea în baie zicea rugăciuni, că el ştia rugăciuni multe pe de rost.

Când ieşea din baie, tânărul acela iar venea plângând. Plângea într-una. Ştergea picioarele preotului, îl încălţa, îi dădea haina şi-l petrecea plângând. Acuma bietul preot, văzând pe tânărul acesta că plânge, îl întreabă: „Tinere, de ce plângi?" Iar el nu grăia nimic. Atunci preotul s-a gândit să-i dea bani. Dar acela plângea şi n-a vrut să primească banii.

De câte ori venea preotul, găsea pe tânărul ăsta care ieşea de undeva din livadă, că era livadă deasă cu pomi, plângând tare, şi mergea cu el la baie şi îl ajuta până ieşea preotul din grădină, iar el rămânea în grădina aceea.

Atunci, ce s-a gândit preotul? A pus nişte prescuri şi o sticlă de vin curat într-un şervet frumos şi a zis: „Eu am să-i dau prescurile acestea şi o sticlă de vin, poate acestea le va primi, că tare mult bine îmi face omul acesta".

Când a ajuns preotul, l-a întâlnit iar plângând. A mers la baie, acela iar l-a ajutat, şi când să iasă pe poartă, preotul zice:
- Ia legătura asta cu prescuri şi o sticlă de vin, să le mănânci, că le-am blagoslovit eu.

Atunci a vorbit tânărul acela:
- Oh, părinte, oh! Dacă ai şti cine sunt eu, nu mi-ai da prescuri să mănânc. Vai şi amar de mine!

Și atunci s-a speriat preotul:
- Dar cine eşti tu, fiule? De ce n-ai vorbit până acum, că de atâtea ori am venit eu în grădina asta şi tare mult m-ai ajutat?

- Oh, părinte sfinte, dacă ai sta sfinţia ta în grădina asta şi în baia asta toată viaţa, mare bine mi-ai face mie!

- Dar de ce?

- Că numai sfinţia ta când vii în grădina asta şi cât stai în baie zici rugăciuni, şi numai atât pot sta şi eu în grădina asta a mea.

Bătrânul când făcea baie se ruga şi zicea: „Doamne, pomeneşte şi iartă păcatele aceluia care a făcut baia aceasta", fiindcă era gratuită şi avea toate cele de nevoie.

- Dar unde eşti tu?

- Eu sunt în iad!

- Dar cine eşti tu?

- Eu sunt proprietarul acestei grădini. Grădina aceasta cu pomi a fost a mea şi baia aceasta am zidit-o pe cheltuiala mea şi am lăsat-o în folosul comunei, dar am murit în floarea vârstei, cu păcate grele şi m-am dus în iad. M-am mărturisit eu, dar degeaba, că n-am avut vreme când face canon. Si iată, părinte sfinte, sunt 80 de ani de când mă muncesc în iad. Si când intri tu, părinte sfinte, în grădina asta şi te rogi, îngerul Domnului vine si mă scoate din foc. Si toţi care stau în baie, numai răutăţi fac, si nu se gândesc la Dumnezeu. Iar dumneata şi când stai în baie şi când intri în grădină, intri cu rugăciunea. Asta dreptate mi-a făcut Dumnezeu, că trimite pe îngerul Domnului şi mă ia din foc, „cât va sta preotul în baie şi în grădină, pentru rugăciunile lui, fiindcă se foloseşte şi preotul, tu să stai în grădina ta". De aceea am spus, părinte sfinte, dacă ai sta mata în grădina asta până la sfârşitul vieţii, atâta stau eu afară din iad. Cum pleci mata, mă răpeşte îngerul Domnului si mă duce înapoi la munci.

Şi s-a speriat preotul. Şi a întrebat:
- Cum te cheamă, frate?
- Ioan mă cheamă.
- Da? Frate Ioane, şi cum pot eu să te ajut?
- O, părinte, mare putere au preoţii de la Dumnezeu! Multe suflete scot preoţii din iad.
- Dar cu ce?
- Dacă vrei, părinte sfinte, nu-mi da prescuri să mănânc, că eu sunt duh, eu mă arăt ţie aşa, dar eu nu-s cu tot cu trupul aici. Eu nu pot mânca şi bea acuma. Dacă vrei, ia prescurile şi vinul şi să faci pentru mine, părinte sfmte, 40 de Liturghii să mă scoţi din foc, că dacă mă ajuţi, mare plată ai să ai în ziua judecăţii, în ziua cea mare.

Şi cum a zis aşa, cum era cu preotul de vorbă în grădină, n-a mai văzut nimic preotul. I-au ţiuit preotului urechile, s-a speriat, a rămas în grădină şi a început a plânge: „Doamne, Doamne, cum mi-ai adus un suflet din iad ca să vorbească cu mine şi să-mi arate puterea celor 40 de Liturghii!” Până atunci se făceau 30 de Liturghii, cum am spus.

Atunci preotul a venit acasă plângând. Şi l-a văzut ginerele şi fiică-sa, şi l-a întrebat:
- Ce ai, tată, că eşti mâhnit?

Ştii, omul se cunoaşte.
- Dragul tatii, ce să am? Sunt supărat. Mă cam dor picioarele; de-acum văd că mi se apropie sfârşitul meu. Uite, măi băiete, ce vreau să fac. Eu, fiindcă am fost preot 60 de ani în comuna asta, vreau să mă duc pregătit din lumea asta. Să-mi dai voie să slujesc 40 de zile Sfânta Liturghie.
- Cine?
- Eu.
- N-ai să poţi, tată! Vezi, mata de-abia te duci.
- Cum va vrea Dumnezeu.
- El a vrut să slujească; să se ostenească el.

Şi atunci s-a minunat.
- Dacă ai să poţi, tată! Am să te mai ajut şi eu. Dar dacă poţi mata, noi te lăsăm să faci.
- Dar nu aşa cum slujiţi voi, numai duminica şi în sărbători, eu fac ca la mănăstiri.

Dar nu le-a spus taina ce a grăit acela şi ce-a văzut în grădină. Şi s-a apucat preotul, s-a pregătit, s-a schimbat, s-a spălat, s-a mărturisit la cel tânăr, că nu poate sluji până nu se mărturiseşte.

Şi s-au minunat oamenii în satul acela: „Aţi auzit o veste? Preotul cel bătrân a zis că înainte de moarte vrea să facă 40 de zile slujbă”.
Şi trăgeau clopotul la biserică în fiecare zi dascălul şi cântăreţul. Oamenii, când auzeau, ziceau: „Hai, măi, că slujeşte preotul bătrân! Asta-i o minune mare!” Dar se minunau toţi cât de uşor făcea slujba. Toată rânduiala, şi în fiecare zi Liturghie, că el dacă se împărtăşea cu Preacuratele Taine în fiecare zi, Sfintele îl întăreau. Sfintele Taine sunt şi pentru întărirea trupului, iar preotul slujitor se împărtăşeşte în fiecare zi, când slujeşte.

Şi se minunau toţi: „Preotul cel bătrân a întinerit! Hai să-l vedeţi cum slujeşte, cum cădeşte şi la urmă ţine predică şi face panahidă si toate”. Şi oamenii, bucuria lor că a început preotul în fiecare zi să slujească. Aşa se slujea înainte în sat. Mergeau şi ei la biserică.

Şi atunci a slujit preotul acesta bătrân vreo 20 de zile. La 20 de zile săracul a venit de la biserică foarte obosit. Şi s-a dus în camera lui: „Eu mă odihnesc oleacă. Voi mânca când m-oi scula. Acum nu mi-e foame. M-am împărtăşit cu Sfintele Taine”.

Şi preotul bătrân cum era încălţat cu ciubotele, a pus capul să se odihnească. Şi nici n-a adormit bine şi vede un râu mare de foc, de n-avea margine lăţimea lui. O mare de flăcări. Şi auzea fel de fel de vaiete şi ţipete şi scrâşniri din dinţi şi răcnete de disperare şi vedea cum ard oamenii şi cum îi întorc dracii cu furci în flăcări, şi cât de mare e chinul. Şi s-a speriat preotul. Când aproape de malul acelui râu de foc, iaca vede pe Ioan al lui. Jumătate era ieşit din flăcări.

Şi a început a striga, bătând din palme: „Părinte, părinte, nu mă lăsa. Eu sunt Ioan din grădină! Iată cu Sfintele tale Liturghii, jumătate am ieşit din foc”. El făcuse jumătate din slujbe. „Nu mă lăsa, părinte sfinte, fă înainte şi mă scoate, că mare plată ai să ai în ziua judecăţii!”

Şi preotul s-a trezit si n-a mai văzut râul de foc, şi s-a speriat. S-a sculat, şi mai tare s-a îmbărbătat. „Chiar de-oi muri, dar mai fac 20 de Liturghii”, a zis bătrânul. A întinerit. Nici nu simţea că-i bătrân. „Ia uite, domnule, ce putere la el!”

Vezi, omul când ia contact cu lumea de dincolo, cât curaj are? Şi a făcut bătrânul încă 20 de slujbe; 20 de Sfinte Liturghii. Şi se minunau oamenii: „Măi, să-l întărească Dumnezeu pe părintele nostru, săracul! La 80 şi atâţia de ani face zi de zi!” - cum a făcut stareţul meu Liturghii aici până la 82 de ani. Stareţul care m-a călugărit pe mine, Ioanichie. Aici se vede şi credinţa! Credinţa îl întăreşte pe om.

Şi a făcut încă 20 de liturghii. Si când a ajuns la 40 de zile, la ultima Liturghie, pe când era cu sfântul pocrovăţ în mână şi cu sfânta linguriţă ca să consume Sfintele, după ce s-au împărtăşit credincioşii, preotul vede deodată intrând în sfântul altar un vultur frumos, cu pene în mii şi mii de culori. Lumea plecase din biserică, pentru că se dăduse anafura. Paracliserul era prin biserică.

Şi preotul a strigat:
- Măi, Vasile, ia vino repede încoace!

Când a intrat paracliserul şi a văzut vulturul aşa de frumos, grozav s-a minunat. A căzut cu faţa la pământ şi a zis:
- Vai, părinte, de unde-i pasărea asta aşa de frumoasă? N-am mai văzut o aşa pasăre!

Şi atunci vulturul a început a vorbi:
- Părinte sfinte, eu sunt Ioan. Iată cu Sfintele şi dumnezeieştile tale Liturghii, 40 de Liturghii, m-ai scos din munca iadului. Eu zbor şi mă duc la raiul desfătării. Şi să-ţi dea ţie Dumnezeu plată în ziua cea mare a judecăţii, că ai scos un suflet din muncile iadului. Să ştii aceasta, că prin mâinile preoţilor şi prin Sfânta Liturghie multe mii şi mii de suflete în fiecare zi ies din iad, cum am ieşit şi eu. Deci mare este puterea Sfintei Liturghii, dar de acum înainte să nu mai faci 30 de Liturghii, ci 40 de Liturghii. Şi zicând aceasta, nu l-a mai văzut.

Şi apoi preotul le-a spus:
- Iată azi am terminat 40 de Liturghii. De acum să vă spun taina de ce am slujit.

Şi le-a spus la ai lui şi au scris, că avem în prolog scris. „Scrieţi istoria asta, că am văzut-o cu ochii şi am auzit-o cu urechile. Iată cum s-a întâmplat cu mine … „. Le-a spus de când mergea la baie. Şi n-a mai făcut preotul baie la picioare pe urmă, l-a întărit Sfântul Duh. Şi a mai trăit preotul trei ani de zile şi după trei ani s-a dus la Domnul.

Şi s-a făcut întâmplarea aceasta în Constantinopol, pe timpul împăratului grecesc Heraclie, împărat foarte credincios, acela ce a scos Sfânta Cruce de la Ierusalim, care a fost robită de perşi. Şi v-am spus aceasta ca să cunoaşteţi puterea celor 40 de Liturghii.

&&&

Dar să vă mai spun o istorioară. Până la anul l054 Franţa era ortodoxă, şi Italia; toate ţările din lume eram o singură Biserică. Atunci catolicii s-au despărţit de noi. Marea schismă papală când s-au rupt de Biserica noastră pentru anumite reforme pe care le-au făcut.

***

Franţa fiind ortodoxă, un preot din Franţa avea un frate militar. Şi au avut francezii război cu mauritanii. Mauritanii erau unde este Africa Franceză azi, dincolo de Gibraltar imediat, către Liberia. Împărăţia maurilor de pe vremuri. Şi s-a dus armata franceză să se bată cu maurii dincolo de Gibraltar, în Africa.

Fratele preotului acesta din Franţa a mers şi el, era militar într-un regiment. Atunci nu erau tunuri ca acuma şi mitraliere şi avioane şi bombe atomice, atunci se băteau cu săbiile, ca pe vremea lui Ştefan cel mare, cu suliţa, cu arcul, cum era.

Şi trecând armata franceză în Mauritania să se lupte, a fost mare război între armatele europene şi cele din Africa. Şi i-au bătut francezii pe mauri, dar au luat maurii mulţi prizonieri francezi, pe care i-au dus în ţara lor, printre care au luat şi pe fratele acestui preot. Preotul era din Marsilia, portul Franţei, care este port la Oceanul Atlantic.

Preotul n-a ştiut că fratele său a căzut prizonier, dar a văzut că n-a mai venit şi a întrebat pe ceilalţi soldaţi, când s-a terminat războiul:
- Măi, dar pe fratele meu nu l-aţi văzut?
- Părinte, cred că a murit, că a fost mare măcel. Stăteau trupurile pe jos cum stau butucii, aşa luptă a fost, şi cred că a murit şi el, săracul.

Preotul, ca frate al lui, a început să-i facă 40 de Liturghii. Fratele preotului nu era mort, dar era prizonier şi-l ţineau în lanţuri într-o temniţă, şi erau mai mulţi legaţi acolo.

Preotul făcând Liturghia aici, când era pe la ora 10 din zi, toate lanţurile cădeau de pe fratele preotului, şi rămânea dezlegat.

Şi ziceau ceilalţi:
- Ce este cu tine? De ce cad lanţurile de pe tine? Faci farmece?

Acela a zis:
- Eu nu ştiu farmece.
- Ei, nu ştii farmece!

Toate lanţurile se rupeau şi cădeau jos în fiecare zi la ora zece, aceia îl legau cu alte lanţuri. A doua zi şi acelea, praf jos. Puneau altele. Praf.
- Măi, mare fermecător!
- Eu sunt creştin. Cred în Hristos. Eu farmece nu ştiu, dar eu cred altceva. Fratele meu este preot în ţara mea, în Franţa, şi eu cred că el face Liturghii acuma şi scoate părticele pentru mine, crezând că am murit. Şi, că dacă aş fi în iad, şi acolo aş fi dezlegat, nu numai de la voi. Şi eu asta cred că se întâmplă, că numai asta închipuie. Dar nici eu nu ştiu de ce.

- Şi cât timp are să se întâmple aşa cu tine?

- Ştiu că la noi se fac 40 de Liturghii. Şi o să vedeţi că până la 40 de zile cad lanţurile de pe mine.
- Dar atunci ce-o să se întâmple?
- Nici eu nu ştiu ce-o să se întâmple, dar ştiu că o să scap din mâinile voastre.
- Cum? Nu scapi tu din mâna noastră!
- Eu cred că Dumnezeu mă scotea şi din iad, dacă aş fi fost în iad, pentru cele 40 de Liturghii, cu atât mai mult o să mă scoată din mâna voastră de aici.
- Ai să vezi că te punem noi sub pază atunci!

Şi au numărat aceia şi n-au mai pus lanţuri pe el.
- Degeaba le punem, că la 40 de zile pică toate.

La 40 de zile erau atenţi cu toţii. Au pus santinele duble la porţi şi au pus lanţuri pe el şi pază. „Păziţi-l, măi, că auzi că acesta la 40 de zile pleacă de aici!"
Şi cum erau ei în pază deodată au văzut că s-a desfăcut acoperişul temniţei în două şi o mână l-a luat de perii capului şi nu l-au mai văzut. Şi unde l-a dus? L-a pus pe prispa casei, la Marsilia, într-o clipă de vreme.

Şi atunci aceia s-au întrebat:
- Ce s-a întâmplat, măi?
- A venit Hristos al lui, căci am văzut o mână. (Ei nu ştiau că era îngerul Domnului). L-a luat dintre noi. Toţi am căzut tremurând. Nu putea nimeni să se ţină pe picioare.
- Şi pe unde?
- Prin acoperişul temniţei, şi temniţa s-a închis apoi.

Acela a spus:
- Vedeţi voi cât de mare-i credinţa creştină? Vezi ce putere are Hristos al lor? Iaca, măi cât l-aţi păzit voi şi l-a luat când a vrut!

Şi preotul când l-a văzut i-a zis:
- Măi, frate, măi, ai venit? Mie mi s-a spus că ai murit. Chiar astăzi am terminat 40 de Liturghii pentru tine şi am scos ultima părticică pentru sufletul tău.

Şi atunci cel scăpat i-a zis:
- Bine ai făcut, frate, că dacă eram în iad, mă scoteai şi de acolo. Dacă am fost pe pământ m-ai scos din temniţă. Să-ţi dea Dumnezeu ţie plată, dar uite cum a fost cu mine.

Şi i-a spus istoria cu lanţurile şi s-a scris şi asta. Aceasta despre puterea celor 40 de Liturghii.

***

S-a mai întâmplat încă şi o altă minune în legătură cu cele 40 de Liturghii. Un stareţ bătrân, ieromonah, avea un ucenic. Dar ucenicul acela nu prea asculta de el. Şi de multe ori îi spunea bătrânul: „Ascultă, fiule, ai să te munceşti veşnic”.

Şi s-a întâmplat că a murit ucenicul cel neascultător şi l-a văzut bătrânul în iad. Şi i-a spus: „Părinte, te rog, fă pentru mine 40 de Liturghii, fiindcă am fost neascultător şi rău si te-am amărât.

Şi după ce a făcut bătrânul 40 de Liturghii, a venit ucenicul cu un veşmânt îmbrăcat ca soarele şi i-a zis: „Cu sfintele tale rugăciuni, prin mijlocirea pe care ai făcut-o pentru mine, m-am uşurat şi m-am mântuit”.

&&&

Pomenirea morţilor o făceau creştinii demult, la Liturghia Sfântului Iacov: întâia Liturghie care se întocmise încă din vremea celui dintâi episcop al Ierusalimului. În timpul ei se rânduise slujbă specială pentru morţi. Dar mai târziu, rânduindu-se alte slujbe pentru morţi, s-a văzut cât de mare folos aduc cele 40 de panahizi (parastase) pentru răposaţi. S-au descoperit multe taine.

Acum să vă mai spun o istorioară despre puterea celor 40 de panahizi.

***

Pe timpul împăratului Nichifor Focas, pe la anul 963, când s-a făcut Marea Lavră a Sfântului Anastasie în Muntele Athos, acest împărat creştin a avut război cu perşii. Totdeauna imperiul Bizantin cu perşii au avut război, pentru că sunt în graniţă.

Şi a fost mare luptă. Două împărăţii puternice. Şi atunci perşii, deşi nu i-au biruit pe greci, au luat mulţime de prizonieri şi au făcut cele mai grele munci cu ei. Ca să-i piardă, i-au pus să facă un tunel. Pe atunci nu erau trenuri, dar în tuneluri făceau depozite. Au pus să sape într-un munte să facă tunel, ca să ţină ei acolo multe. La tunel au pus mai mulţi prizonieri, că dacă va cădea tunelul peste ei, acolo să le fie mormântul. Că atunci nu era meşteşug să lege bine tunelul, aşa cum se leagă acum.

Bieţii greci credincioşi lucrau săracii, că aveau santinele lângă dânşii. Si când au ajuns la o distanţă oarecare sub tunel, lucrând, într-o bună zi, vrrrum! A căzut tunelul peste ei. Au murit toţi. Dar prin iconomia lui Dumnezeu, tocmai în fundul tunelului, două pietre mari au căzut vârf la vârf şi dedesubt a rămas un loc liber.

Şi acolo în coliba aceea puteau să trăiască mai mulţi, că era larg, dar numai un om a rămas. El când a văzut că pietrele se reazemă, a intrat dedesubt şi nu l-a omorât. Dar ce folos? A rămas în întuneric beznă, că era în pântecele muntelui, întuneric şi rece. Şi se gândea el: „Au să ne mai scoată pe noi păgânii ăştia?" Că dacă ar fi fost vorba de cineva de-ai lor, s-ar fi silit să-i scoată, dar aşa, nu s-a mai gândit nimeni la asta, ci i-a lăsat morţi acolo pe toţi.

Şi se gândea el: „Ei, am rămas cu mila lui Dumnezeu, dar tot voi muri aici de foame, de frig şi de urât". Şi a început să se roage straşnic.

Când s-a terminat războiul, venind curând după înfrângere la satul lor unul din tovarăşii lui de arme, femeia l-a întrebat:
-Pe bărbatul meu nu l-ai văzut?

El zise:
- Bărbatul tău a fost prins de perşi împreună cu alţii şi am auzit că i-au pus să sape un tunel şi a căzut tunelul peste ei şi au murit toţi. Atunci a murit şi al dumitale.

Femeia credincioasă ştia rânduiala care se făcea cu parastasele (ştiţi în Postul mare, că duce colive la biserică). Ce s-a gândit ea? „Să-i port eu parastasele, dacă a murit, şi pe urmă îi voi face eu şi praznic la 40 de zile!" Dar ce s-a întâmplat? Dumnezeu voia să descopere puterea celor 40 de parastase (panahizi).

Atunci în vechime, Sfânta Liturghie se slujea la sate aşa cum se slujeşte la noi în mănăstire, adică zilnic. Dar în vremea aceea, veneau toţi creştinii la biserică, cum se spune în Faptele Apostolilor, că „erau pururea zăbovind în biserică şi întru frângerea pâinii".

Şi ce a făcut biata femeie? De când a auzit că a murit, a început să ducă la biserică o prescură, un sfert de vin şi câteva lumânărele, să-i poarte parastasele. Aşa era tradiţia.

Preotul scotea la Liturghie şi o părticică pentru robul lui Dumnezeu care murise, după cum i-a spus femeia.

El săracul, până a ajuns vestea la femeie, până nu ştiu ce, el a postit acolo vreo săptămână, mai mult; era gata-gata să moară de foame. Era ultima suflare acolo în întunericul acela, dar se ruga: „Doamne, vreau să mă rog Ţie, dacă Tu ai rânduit ca eu să trăiesc sub aceste pietre, Tu poţi să mă scoţi şi de aici, sau dacă nu, mor, şi să mor rugându-mă, că n-am altă nădejde”. Se ruga săracul cu toată inima, că era singur în acel întuneric şi beznă de munte şi ştia că va muri.

Rugându-se el, deodată numai vede că a intrat un tânăr, dar nu ştia pe unde, şi avea în mână o sticluţă de vin, nişte lumânări aprinse şi o prescură.

El era aproape leşinat. Stătea cu pântecele la pământ, că nu mai putea să se scoale. Era mort de foame.
- Scoală, frate, şi ia şi mănâncă prescura asta şi bea vinul ăsta, că numai bine ai şi lumină! Că i-a adus toate lumânările aprinse.

Şi el s-a speriat când a văzut pe tânărul acela.
- Doamne, Tu eşti Mântuitorul Hristos?
- Nu. Eu sunt îngerul, păzitorul vieţii tale, şi acestea ţi le-a trimis soţia ta astăzi la biserică şi Dumnezeu mi-a poruncit, fiindcă eşti în viaţă, să ţi le aduc, că dacă erai mort, pentru acestea aveai să primeşti lumina cea veşnică; dar fiindcă eşti în viaţă Dumnezeu m-a trimis, fiindcă ai trup aici, să te întăreşti cu hrana aceasta.

El însă nu îndrăznea să se atingă de ea. Şi acela a spus:
- Uite, te rog, ia şi te întăreşte, că dacă nu, mori.

El a prins curaj şi a început să mănânce prescura, după aceea a băut câte oleacă de vin, iar mânca oleacă de prescură, şi aşa, încet-încet, a mâncat prescura, a băut vinul si numai bine a avut si lumânări.

Şi atunci a spus îngerul:
- Eu îţi voi aduce în fiecare zi, dacă soţia ta va duce la biserică această jertfă. Iar dacă nu, nu.

Şi se gândea el în mintea lui: „Femeia îmi face parastasele. Dar ce are să se întâmple mai târziu? Ştiu că până la 40 de zile are să-mi aducă acestea aici îngerul Domnului. Dar după 40 de zile ce are să se întâmple cu mine?”

Şi nu l-a mai văzut. Şi acuma el aştepta. A doua zi pe la vremea aceea, vine iarăşi îngerul, şi-i aduce iarăşi aşa. I-a adus 20 de zile.

La 20 de zile, soţia lui, grăbită săraca acasă, că avea şi copii, s-a dus să ducă vaca la cireadă. Şi ducând vaca dimineaţa, cireada plecase din sat, şi ea s-a dus tocmai pe câmp unde era. A pus deoparte tot ce să ducă, dar întârziind şi-a zis: „Las' că oi duce mâine, că azi nu mai am timp". Şi în ziua aceea, nu i-a adus lui îngerul prescura, vinul şi lumânările.

Şi el a început a plânge, zicând: „Vai de mine, mi se pare că soţia mea numai 20 de panahizi mi-a făcut. Azi n-a mai venit îngerul Domnului să-mi aducă prescura, vinul şi lumânările. De acum voi muri iar de foame!"

Dar ea, biata femeie, dacă n-a adus în ziua aceea coliva, a dus a doua zi două, ca să fie colivele 40.

Şi a doua zi a venit îngerul Domnului şi i-a adus mai multe lumânări, două sticle cu vin şi două prescuri. Şi i-a zis:
- Soţia ta, a fost ieri cu vaca la cireadă, şi n-a avut timp să aducă panahida, dar azi a dus la biserică două şi eu ţi le-am adus pe amândouă.

Şi s-a bucurat el tare, când a văzut că femeia are de gând să-i facă 40 de panahizi. Şi a făcut rugăciunea şi a mâncat. Şi nu l-a mai văzut pe înger, că s-a dus.

Şi se gândea el: „Doamne, Dumnezeule, dacă atâta milă şi îndurare ai făcut cu mine aicea sub pământ, încât sub muntele acesta îmi porţi de grijă, cu ce să-ţi răsplătesc eu? Ce pot eu, om păcătos, să fac pentru tine, spre a-Ţi mulţumi?" Şi acum se gândea el: „Hai că soţia săraca până la 40 de zile o să-mi aducă aşa, dar la 40 de zile ce are să fie cu mine? Am să mor!" Aşa se gândea el, că nu ştia ce are să se întâmple la 40 de zile.

Şi se plângea din adâncul inimii şi mulţumea lui Dumnezeu pentru mila Lui cea negrăită, că-i poartă de grijă, să nu moară aşa de repede, ci să mai trăiască. Şi zice: „Tu, Doamne, care mi-ai purtat de grijă şi ai dat în gând soţiei mele să-mi poarte 40 de panahizi, ajută-mi cu mila Ta şi mă scoate de aici, că Tu le poţi pe toate. Iar dacă voi muri la 40 de zile, să-mi fie iertate păcatele mele".

Deci femeia a continuat aşa, şi în fiecare zi îngerul i-a adus jertfa pe care o ducea soţia lui la biserică. Iar în ziua a 40-a, stând el la rugăciune, a venit îngerul Domnului ca fulgerul, a spintecat muntele în două, l-a luat de părul capului şi l-a pus acasă pe prispă, tocmai în Grecia, în satul de unde era el.

Şi când s-a trezit, a văzut şi a cunoscut satul, dar n-a ştiut cât de repede a fost dus.

Când a venit el, soţia era dusă la biserică. Şi când a venit ea acasă, vede un militar pe prispă. „Vai de mine, cine este acela?” De la poartă i-au slăbit picioarele de emoţie, de frică. „Vai de mine, acesta-i bărbatul meu. Eu azi am isprăvit cu cele 40 de panahizi şi tocmai acum a venit şi el”.

Şi când a văzut-o şi el, a început a plânge. Ea zicea:
- Vai de mine, omule, de unde vii tu? Eu am auzit că eşti mort şi ţi-am făcut 40 de panahizi.

Iar el a zis:
- Cu adevărat, mare milă ţi-ai făcut cu mine! Vino în casă.

Şi s-au adunat toţi vecinii şi ziceau:
- A venit vecinul de care se zicea că e mort.

Şi-l întrebau:
- Cum ai venit? Cum ai scăpat de la pieire, că se auzea că ai fost robit şi că a căzut muntele pe voi?
- Toate sunt adevărate, a zis el. Când ne-a prins, îndată ne-a pus să săpăm un tunel şi tunelul a căzut peste noi şi ne-a acoperit acolo şi au murit toţi. Şi le-a spus ce s-a întâmplat cu el, cum au căzut două pietre, la adăpostul cărora a putut sta, cum în fiecare zi îngerul Domnului i-a adus o prescură, o sticluţă de vin şi câteva lumânări.

Şi a întrebat-o pe soţie:
- Aşa-i că la 20 de zile ai uitat să duci prescura la biserică?

Ea zise:
- N-am uitat, ci n-am avut timp.
- Dar a doua zi ai dus două.
- Da, două.
- Două am primit şi eu acolo şi toate lumânările.

Şi s-au minunat toţi foarte.
- Cum, cine le aducea sub munte?
- Un tânăr îmbrăcat în alb, foarte frumos. Venea, intra prin munte cum ai intra prin nor, nu-l împiedica nimic.
Aşa sunt îngerii. Dacă Dumnezeu îl trimite în iad, el nu este împiedicat de nimic. Tot aşa în Rai.

Când s-a auzit de minunea celor 40 de panahizi, l-a chemat preotul pe acel ostaş la episcopul locului, să spună din nou tot ce s-a întâmplat. Şi i-a povestit acela toate de la capăt, şi i-a scris istoria aceasta ca să ştie toţi puterea parastaselor care se fac pentru morţi, fiind răsplătite de Dumnezeu pentru rugăciunea Bisericii în veacul viitor. Că dacă omul acela ar fi fost în iad, îngerul nu-i aducea pâine şi vin, că acolo nu poate omul să mănânce, ci îi aducea puterea rugăciunii care era făcută pentru sufletul lui. Dar fiindcă el era încă în trup, i-a arătat că tot ce-i aducea femeia la biserică, a folosit trupului şi sufletului lui.

Iată cum s-a descoperit puterea celor 40 de panahizi şi lumea a început şi mai cu dinadinsul să facă parastase pentru morţi.

&&&

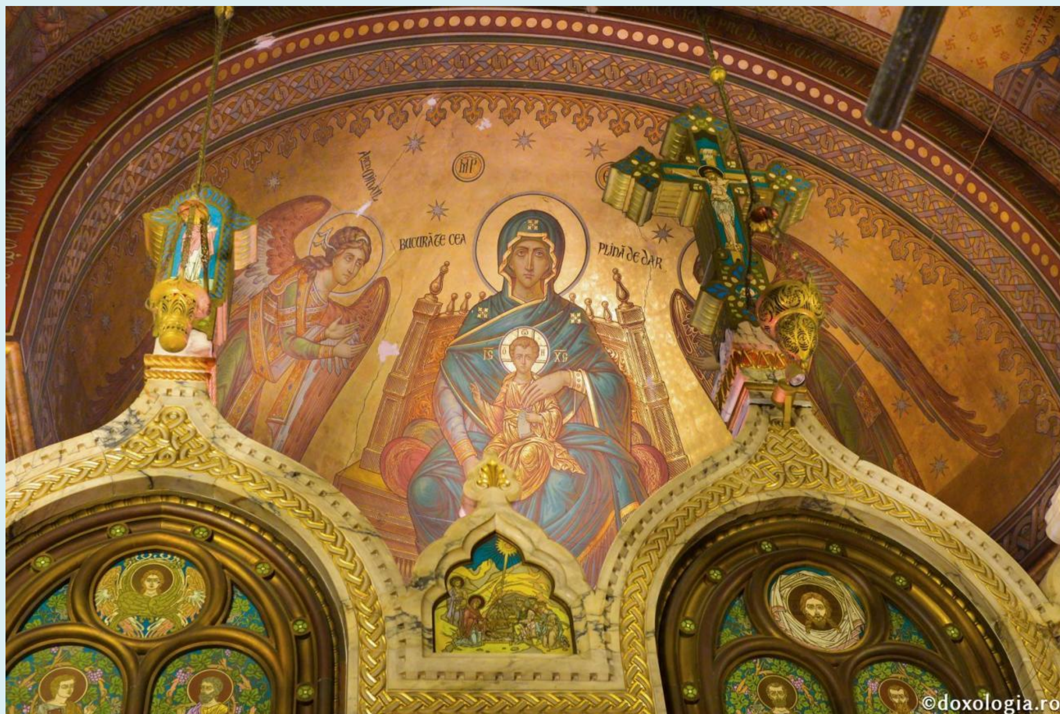
La Liturghie, pune şi unul sau doi săraci, sau o văduvă pe care nu are cine o pomeni şi a murit săraca. Este mare pomană. Asta se cheamă milostenie duhovnicească. Este mai mare decât aceea când îi dai o haină sau o mâncare omului, că-l ajuţi dincolo, în veşnicie.

Pomeneşte, Doamne, pe toţi cei adormiţi din neamurile noastre. Amin.

Preot Nicolae State - Burluşi

Sursa:
http://www.ortodoxia.md/2010/02/puterea-celor-40-de-sfinte-liturghii-si-parastase/

Maica Domnului răsplăteşte mila arătată celor adormiţi



O soră medicală de la un spital din Atena i-a povestit părintelui Simeon aghioritul, care locuieşte la Kaliagra (Sfântul Munte), următoarele:

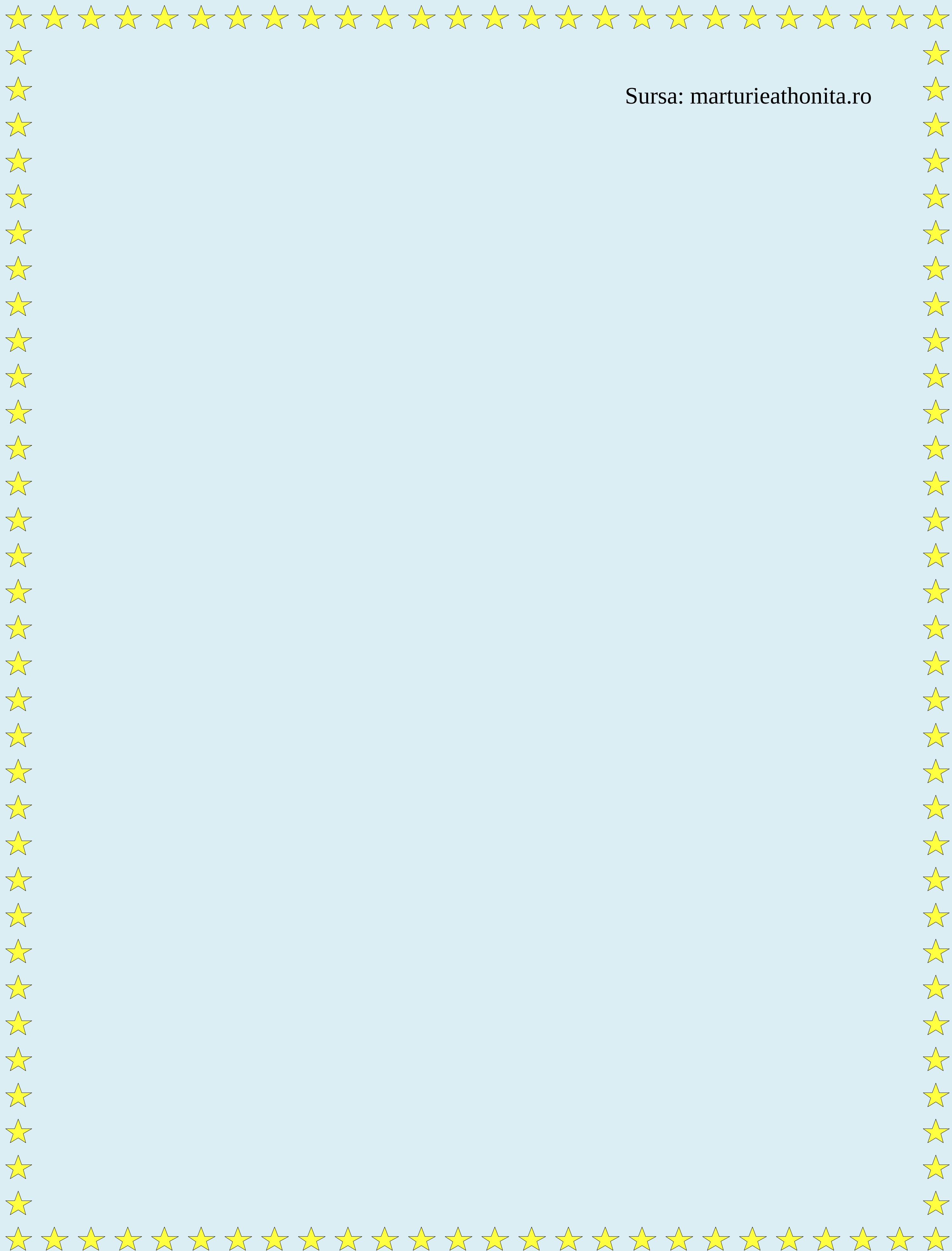
- Aveam scleroză în plăci şi mă aflam în pragul paraliziei. Medicii mi-au dat o lună de zile concediu. Într-o noapte, în timp ce zăceam la pat, o văd aievea pe Maica Domnului care îmi spune: „Ridică-te, de acum eşti sănătoasă!”.

M-am ridicat şi a doua zi am mers la spital. Când m-au văzut medicii, au rămas uluiţi. M-au consultat şi m-au găsit sănătoasă.

Atunci, părintele Simeon a întrebat o unde lucrează.
- Lucrez la morgă, a răspuns ea. Cei morţi sunt aduşi acolo şi aruncaţi fără nici un respect. Eu îi iau, îi spăl, îi îmbrac şi îi îngrijesc cu multă dragoste, ca pe rudele mele.

- Pentru aceasta Maica Domnului te-a vindecat. În Vechiul Testament, Tobit, atunci când găsea un mort, îl îmbrăca şi-l îngropa. De aceea Arhanghelul Rafail i-a spus „te ocrotesc”.

- Şi eu simt o ocrotire, a răspuns ea plângând.


Sursa: marturieathonita.ro

Parastasele - practică a Bisericii primare sau inovaţie modernă? şi Sâmbetele Postului mare

Parastasele - practică a Bisericii primare sau inovaţie modernă? şi Sâmbetele Postului mare:

https://www.academia.edu/44320459/Parastasele_practic%C4%83_a_Bisericii_primare_sau_inova%C5%A3ie_modern%C4%83_%C5%9Fi_S%C3%A2mbetele_Postului_mare

***

Învăţătura şi practica istorică a Bisericii ne îndeamnă să ne manifestăm grija pentru odihna unui suflet, nu numai prin rugăciuni, ci şi prin fapte de dragoste.

Stélios Bafítis - Parastasele - practică a Bisericii primare sau inovaţie modernă?



În articolul de faţă am dori să prezentăm anumite aspecte despre pomenirile morţilor pentru a înţelege dacă acestea au existat în Biserica veche sau nu. Dar înainte de a trece la subiectul nostru, bine ar fi să vedem ce sens au pomenirile în Biserica Ortodoxă – şi asta pentru a evita răstălmăcirile.

Pomenire înseamnă celebrarea dumnezeieştii Liturghii în ziua morţii unui mucenic, spre cinstirea lui, adunarea membrilor Bisericii spre cinstirea unui mucenic, sărbătorirea respectivului martir, rugăciunea Bisericii pentru cei adormiţi şi pomenirea numelui mucenicului la dumnezeiasca Liturghie. Atunci se înalţă rugăciuni pentru cei adormiţi şi întreaga Biserică prăznuieşte şi se roagă Domnului pentru odihna sufletului martirului, după cuvintele Sfântului Apostol Pavel, "dacă trăim, pentru Domnul trăim, şi dacă murim, pentru Domnul murim" (Romani 14, 8).

Pomenirea celor adormiţi (parastastul) face parte din structura Liturghiei şi reprezintă comuniunea dintre cei vii şi cei morţi într-un singur trup, în trupul adunării [bisericeşti].

Nikos Matsoúkas arată în Dogmatica lui: „dragostea lui Dumnezeu nu se supune nici unei legi, dacă sufletul Îl cere şi Îl vrea pe Dumnezeu. Mila Lui este

nemăsurată. Acesta este sensul pe care îl au rugăciunile şi parastasele" (Matsoúkas, Teologia Dogmatică şi Simbolică, vol. III, p. 547).

Pomenirile se săvârşesc pentru fiii credincioşi ai Bisericii. Androútsos spune şi el în Dogmatica lui: „Concluzia generală a învăţăturii Părinţilor despre acest lucru este că morţii cu desăvârşire răi şi neîndreptaţi nu se pot folosi de pe urma faptelor de milostenie ale celor în viaţă sau a rugăciunilor Bisericii (Androútsos, Dogmatica, pp. 428-429). În alt loc spune în acest sens: „… rugăciunile care se fac pentru cei adormiţi sunt simple rugăciuni de cerere adresate Dumnezeieştii Mile pentru cei adormiţi întru credinţă…" (Androútsos, Dogmatica, p. 434).

Şi, în final, menţionează: „… Sfântul Ioan Damaschin, atrăgând atenţia că Dumnezeu «vrea ca prin toate, toţi să primim binefaceri, deopotrivă şi cei vii, şi cei morţi», arată că «acela care se nevoieşte pentru mântuirea aproapelui în primul rând pe sine se foloseşte, şi apoi pe aproapele».

Faptul că această explicaţie a parastaselor este singura sănătoasă, redând duhul Bisericii vechi care săvârşea pomenirea celor adormiţi, este vădit de uzul general al pomenirilor.

În teorie, Biserica Ortodoxă învaţă că parastasele sunt de folos doar celor care s-au pocăit şi nu au păcătuit grav şi nu trebuie să se săvârşească pentru cei nepocăiţi, însă, pentru că nu este cunoscută starea morală a tuturor celor morţi, practic, parastasele se săvârşesc pentru toţi…" (Androútsos, Dogmatica, p. 436).

Rugăciunile de cerere pentru pomenirea morţilor nu au nici o legătură cu învăţăturile despre apocatastază, despre mântuirea tuturor sau cu alte asemenea învăţături.

Trembélas, în Dogmatica lui prezintă concepţia Părinţilor şi a Bisericii şi care adevereşte cele de mai sus. „Este aşadar limpede că amândoi Părinţii menţionaţi [adică Chiril al Ierusalimului şi Ioan Gură de Aur], vorbind despre foloasele şi ajutorul acordat de cei vii celor morţi, nu înţeleg că prin acestea poate fi scăpat cineva din durerile iadului şi mutat din iad în Rai, ci sunt ca o mângâiere şi un mic ajutor, „ajutând spre întărire", ca luminare a iadului (Trembélas, Dogmatica Bisericii Soborniceşti Ortodoxe, vol. III, ed. Sotír, Atena 20033, p. 412).

Încheind cele despre înţelesul parastaselor, cităm din cartea părintelui Seraphim Rose: „În general, protestanţii consideră că rugăciunile Bisericii pentru cei morţi nu se pot împăca cu nevoia omului de a-şi găsi mântuirea lucrând-o din viaţa

pământească. «Dacă putem să ne mântuim în Biserică după moarte, de ce să mai facem efortul să ne nevoim sau să dobândim credinţă din această viaţă? Să mâncăm, să bem şi să petrecem…». Desigur, nimeni dintre cei care au aplicat această filosofie cât au trăit nu s-au mântuit vreodată prin rugăciunile Bisericii săvârşite după moarte, şi este vădit că un asemenea argument este cu totul artificial, ipocrit chiar. Rugăciunile Bisericii nu pot mântui pe oricine, dacă respectivul nu-şi doreşte mântuirea sau nu s-a luptat el însuşi să o dobândească în vremea vieţii sale. Într-un anume sens, am putea să spunem că rugăciunile Bisericii sau ale fiecărui creştin separat pentru un mort anume nu sunt de fapt decât un rezultat al modului de viaţă [al respectivului mort]… ” (Rose, Sufletul după moarte).

Sufletele nu se află încă de acum în starea lor ultimă. Nu a venit încă ceasul Judecăţii celei din urmă.

Sfântul Marcu Eugenicul scrie: „Noi nu spunem nici că drepţii se desfătează desăvârşit de moştenirea lor şi de acea stare fericită pe care şi-au pregătit-o încă din această viaţă, nici că păcătoşii îndată după moarte sunt duşi la osânda veşnică în care se vor chinui neîncetat; dar că acestea, amândouă, vor deveni obligatorii după ziua cea din urmă a Judecăţii şi după Învierea tuturor oamenilor” (Rose, Sufletul după moarte; Sfântul Marcu Eugenicul, A doua apologie către latini).

Acest ceas vine, aşadar, după învierea cea de obşte. În Apocalipsă se menţionează: „Şi am văzut, iar un tron mare alb şi pe Cel ce şedea pe el, iar dinaintea feţei Lui pământul şi cerul au fugit şi loc nu s-a mai găsit pentru ele. Şi am văzut pe morţi, pe cei mari şi pe cei mici, stând înaintea tronului şi cărţile au fost deschise; şi o altă carte a fost deschisă, care este cartea vieţii; şi morţii au fost judecaţi din cele scrise în cărţi, potrivit cu faptele lor. Şi marea a dat pe morţii cei din ea şi moartea şi iadul au dat pe morţii lor, şi judecaţi au fost, fiecare după faptele sale. Şi moartea şi iadul au fost aruncate în râul de foc. Aceasta e moartea cea de a doua: iezerul cel de foc. Iar cine n-a fost aflat scris în cartea vieţii, a fost aruncat în iezerul de foc” (Apocalipsă 20, 11-15).

Iisus Hristos, după ce a fost omorât cu trupul, „S-a coborât şi a propovăduit şi duhurilor ţinute în închisoare, care fuseseră neascultătoare altădată, când îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu aştepta, în zilele lui Noe…” (I Petru 3, 19-20).
Apostolul Petru spune şi cuvântul acesta: „Că spre aceasta s-a binevestit morţilor, ca să fie judecaţi ca oameni, după trup, dar să vieze, după Dumnezeu cu duhul” (I Petru 4, 6). Pentru că Hristos „este gata să judece viii şi morţii” (I Petru 4, 5). Însuşi Domnul a vorbit despre posibilitatea lăsării păcatelor şi a iertării lor după

moarte: “De aceea vă zic: Orice păcat şi orice hulă se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului nu se va ierta. Celui care va zice cuvânt împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta lui, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie” (I Petru 12, 31-32). Astfel, există posibilitatea iertării şi în veacul viitor. Altfel, ar fi fost de prisos să o spună.

Observăm o identitate între acest pasaj şi cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur: „Văduvele pot scăpa din moarte [pe soţul lor adormit] nu doar în prezent, ci şi în viitor, fiindu-i alături şi jelind [pentru iertarea păcatelor lui]” (Ioan Hrisostom, A 21-a Omilie la Faptele Apostolilor, PG 60, p. 169).

Amândouă aceste cuvinte subînţeleg ştergerea păcatelor şi dincolo de mormânt, în afară de păcatul blasfemiei Sfântului Duh.

Aceeaşi tâlcuire o dă şi Sfântul Marcu Evghenicul: „… din Evanghelia către Matei, în care Mântuitorul spune că «nu se vor ierta păcatele celui care blasfemiază pe Duhul Sfânt, nici în această viaţă, nici în cea viitoare», pentru că există lăsare a păcatelor şi în viaţa viitoare” (Rose, Sufletul după moarte; Marcu Evghenicul, Apologia I către Latini, p. 319).

Pomenirile în Vechiul Testament

Pomenirile au existat în practica poporului lui Dumnezeu în Vechiul Testament. Îl vedem pe David şi pe cei dimpreună cu el postind pentru Saul mort, pentru Ionatan, dar şi pentru tot poporul care fusese omorât în război: “Atunci a apucat David hainele sale şi le-a rupt; asemenea şi oamenii cei ce erau cu el şi-au rupt hainele lor, şi au plâns şi s-au tânguit şi au postit până seara după Saul şi după fiul său Ionatan, după poporul Domnului şi după casa lui Israel, care căzuseră de sabie” (2 Regi 1, 11-12).

Este de înţeles să te tânguieşti şi să plângi, dar de ce să posteşti pentru morţi? Poporul din vremea lui Neemia a postit şi s-a tânguit pentru fărădelegile lor personale, dar şi pentru ale părinţilor lor. „În ziua de douăzeci şi patru a acestei luni s-au adunat toţi fiii lui Israel, îmbrăcaţi cu sac şi cu capetele presărate cu cenuşă, ca să postească. Şi, osebindu-se cei ce erau din neamul lui Israel de toţi cei de alt neam, au venit de şi-au mărturisit păcatele lor şi fărădelegile părinţilor lor. Şi, după ce s-au aşezat la locurile lor, li s-a citit din cartea legii Domnului Dumnezeului lor un sfert de zi, iar alt sfert de zi şi-au mărturisit păcatele lor şi s-au închinat Domnului Dumnezeului lor” (2 Ezdra 9, 1-3). La cine aşadar se referă cuvântul „părinţi”?

În acelaşi capitol al aceleiaşi cărţi se arată clar la cine se referă prin cuvintele lui Iosua, ale lui Cadmiel, şi ale celorlalţi care au vorbit de pe podeţul leviţilor şi au adus rugăciune înaintea poporului: "Tu ai văzut necazul părinţilor noştri în Egipt şi ai auzit strigătele lor la Marea Roşie… Tu ai făcut semne şi minuni înaintea lui Faraon, împotriva tuturor slugilor lui şi împotriva întregului popor din ţara lui… Dar părinţii noştri s-au îndărătnicit şi şi-au învârtoşat cerbicia lor; n-au ascultat poruncile Tale… Chiar când şi-au făcut un viţel turnat şi au zis: "Iată dumnezeul tău care te-a scos din Egipt!" şi s-au dedat la hule mari împotriva Ta… dacă s-au odihnit, au început iar să facă rău înaintea Ta. Atunci Tu i-ai dat din nou în mâna vrăjmaşilor lor ca să-i stăpânească…" (2 Ezdra 9). Este limpede aşadar că spunând „părinţi" nu înţeleg pe părinţii lor aflaţi în viaţă, ci se referă la generaţiile dinaintea lor. La generaţia care a fost slobozită din robia lui Faraon şi la cea de după aceasta. De aceea, rugăciunea publică se şi concentrează asupra faptului că au păcătuit şi nu au rămas credincioşi, de unde rezultă şi toate relele.

O altă mărturie cât se poate de clară este din cartea Macabeilor: Iuda Macabeul a adus jertfă pentru cei căzuţi spre ispăşirea păcatelor lor: „…Şi strângând bani după numărul bărbaţilor care erau cu el, două mii de drahme de argint a trimis în Ierusalim, să se aducă jertfă pentru păcat. Foarte bun şi cuvios lucru pentru socotinţa învierii morţilor! Că de n-ar fi avut nădejde că vor învia cei care mai înainte au căzut, deşert şi de râs lucru ar fi a se ruga pentru cei morţi. Şi a văzut că celor care cu bună cucernicie au adormit, foarte bun dar le este pus. Drept aceea, sfânt şi cucernic gând a fost, că a adus jertfă de curăţie pentru cei morţi, ca să se slobozească de păcat" (2 Macabei 12, 43-46).

Aici, bine este să spunem că această carte aparţine canonului cărţilor Sfintei Scripturi, aşa cum ni l-a lăsat Biserica. Concret, Canonul al 85-lea Apostolic o aşează între cărţile sfinte şi cinstite ale Sfintei Scripturi. Nu avem prin urmare nici un motiv să respingem această carte. Dimpotrivă, merită să menţionăm un detaliu foarte important: Apostolul Pavel în Epistola către Evrei 11, 35, scrie: „Unele femei şi-au luat pe morţii lor înviaţi. Iar alţii au fost chinuiţi, neprimind izbăvirea, ca să dobândească mai bună înviere" (Evrei 11, 35). În Vechiul Testament, moartea martirică este menţionată doar în cartea Macabeilor (2 Macabei 6, 18, 28), acolo unde se vorbeşte şi de pomenirile morţilor. Din cartea Macabeilor a preluat Apostolul Pavel informaţiile despre cei morţi în chinuri, la care face referire în Evrei 11, 35. Dacă Apostolul Pavel acordă valabilitate acestei scrieri vechi-testamentare, de ce nu ar fi valabile şi pomenirile care sunt menţionate în epistola sa, şi care au ca sursă cartea sus-menţionată?

Dacă această practică ar fi greşită, ar fi condamnat-o chiar Sfânta Scriptură şi Dumnezeu ar fi pedepsit exemplar pe cei care săvârşeau asemenea fapte vrednice de pedeapsă, aşa cum a făcut şi în alte cazuri. Însă, nu există nici un alt loc din Sfânta Scriptură în care Dumnezeu să o condamne. Dimpotrivă, „Că de n-ar fi avut nădejde că vor învia cei care mai înainte au căzut, deşert şi de râs lucru ar fi a se ruga pentru cei morţi" (2 Macabei 12, 44), „foarte bun şi cuvios lucru pentru socotinţa învierii morţilor" (2 Macabei 12, 43).

Nu doar că laudă acea faptă a lui Iuda Macabeul, dar aşează învierea drept premisă a pomenirii morţilor. Dacă nu ar exista credinţa în înviere, așadar și în judecată și în răsplată, atunci ar fi nefolositoare rugăciunile de cerere pentru cei adormiţi.

Iuda Macabeul, spune textul sfânt, „pentru socotinţa învierii morţilor", „strângând bani… a trimis în Ierusalim să se aducă jertfă pentru păcat" (2 Macabei 12, 43). Aici se iveşte o întrebare: Să presupunem că Iuda şi cei dimpreună cu el s-ar fi înşelat şi ar fi săvârşit ceva care nu ţine de credinţa iudaismului. Dar centrul religiei iudaice, Ierusalimul adică, locul unde a trimis colecta pe care a făcut-o pentru a săvârşi jertfa pentru păcat spre folosul oamenilor care au murit, s-a înşelat şi acesta? Nu s-a găsit nimeni care să oprească o lucrare înşelată pe care a întreprins-o Iuda şi cei dimpreună cu el?

Pomenirile în Noul Testament

În Noul Testament îl vedem pe Apostolul Pavel că se roagă pentru Onisifor cel adormit: „Să-i dea Domnul ca, în ziua aceea, el să afle milă de la Domnul" (II Timotei 1, 18). În ce priveşte alineatul acesta, unii afirmă că Onisifor nu murise. Însă, în contextul acelei scrisori, expresia „ziua aceea" care înseamnă Judecata, are legătură cu acela care pleacă din această lume, pentru că Pavel spune despre sine în altă parte: „vremea despărţirii mele s-a apropiat…De acum mi s-a gătit cununa dreptăţii, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător" (II Timotei 4, 6-8). Adică, în contextul aceleiaşi scrisori, cel care aşteaptă „ziua aceea" trebuie mai întâi să „plece din această lume". În al doilea rând, faptul că Onisifor murise transpare din faptul că Apostolul Pavel vorbeşte separat despre Onisifor şi despre familia lui: „Domnul să aibă milă de casa lui Onisifor" (II Timotei 1, 16). „Să-i dea Domnul ca, în ziua aceea, el [Onisifor] să afle milă de la Domnul" (II Timotei 1, 18).

Pentru început, Pavel ar fi putut să spună „să dea Domnul ca în ziua aceea Onisifor şi casa lui să afle milă de la Domnul". De asemenea, Pavel diferenţiază urările, aşa încât una este pentru prezent, iar alta pentru viitor. La sfârşitul epistolei, din nou,

se referă doar la familie: „Îmbrăţişează pe Priscila şi pe Acvila şi casa lui Onisifor” (II Timotei 4, 19).

Pomenirile în epoca postapostolică

a) Tertulian (220) ne informează despre văduva creştină care se roagă pentru odihna sufletului soţului ei mort: «Enim vero et pro anima ejus orat, et refrigerium interim adpostulat ei, et in prima resurrection consortium, et offert annuis diebus dormitionis eju». (Tertulian, De monogamia 10, PL 2,942C – în jurul anilor 210-211). Tertulian se referă cu precădere la pomenirea de un an a morţii fraţilor adormiţi, dar şi la săvârşirea dumnezeieştii Euharistii pentru aceştia: «Oblationes pro defunctis, pro nataliciis, annua die facimus» (Tertulian, De corona 3, PL 2,79B, pe la anul 208 d. Hr.). În martirologiul Perpetuei, scriere care foarte probabil îi aparţine, Tertulian se referă la rugăciunea stăruitoare a mucenicei pentru mântuirea sufletului fratelui ei Dinokrátis, care murise la vârsta de 7 ani, nebotezat. Roadele acestei rugăciuni erau mântuitoare pentru cel care după moarte se afla în chinuri, căci murise nepregătit. (J.B.Robinson, The passion of S. Perpetua. Textes and Studies, Cambridge at the University Press 1(2), 1891, p. 204).

b) În martirologiul Sfântului Policarp (secolul al II-lea) este descrisă de asemenea o pomenire a morţilor. Acolo se spune că pe locul unde au fost îngropate moaşte de mucenici, se vor aduna credincioşii „întru veselie şi bucurie” spre a serba „ziua martiriului acestuia, care este ziua lui de naştere, spre pomenirea celor care mai înainte s-au nevoit şi spre a fi pildă de nevoinţă şi de pregătire celor din viitor”. „Şi astfel, şi noi după aceea, adunând oasele lui cele mai preţioase decât pietrele de mare preţ şi încercate mai mult decât aurul, le-am aşezat acolo unde li se cuvenea. Adunaţi acolo, pe cât ne este cu putinţă, cu veselie şi bucurie, să ne dea Domnul să serbăm ziua de naştere a martirului nostru, ca să ne aducem aminte de pomenirea celor ce mai înainte s-au nevoit şi spre a fi pildă de nevoinţă şi de pregătire celor din viitor” (P. Papaevanggélou, Părinţii Apostolici, volumul IV).

Acesta era obiceiul Bisericii, de vreme ce fusese rânduit om care să consemneze numele martirilor, precum şi data morţii lor, pentru a se săvârşi pomenirea lor după tipicul descris.

În zilele lui Ciprian [al Cartaginei], un credincios pe nume Tértyllos, se ocupa cu foarte mare grijă de mărturisitori şi consemna cu toată precizia ziua nevoinţei lor martirice, aşa încât în ziua comemorării să se săvârşească Liturghia şi să fie pomenit numele martirului la locul lui. (Ciprian, Epistola 12, 2)

c) În textul apocrif „Faptele lui Ioan” (secolul al II-lea), de proveniență din Asia Mică, este consemnată o mărturie, potrivit căreia la mormântul creştinei Drusiana s-a săvârşit dumnezeiasca Euharistie şi au fost înălţate rugăciuni în a treia zi de la moartea ei. „În ziua următoare, a venit Ioan dimpreună cu Andronic şi cu fraţii dis de dimineaţă la mormânt, fiind a treia zi de la moartea Drusianei, ca să frângă pâinea acolo… Şi acestea spunând Ioan s-a rugat şi luând pâinea a pus-o pe mormânt ca să o frângă. Şi a spus: «Slăvimu-Ţi numele, Ţie Celui ce ne-ai întors de la rătăcire şi de la înşelarea cea fără de milă. Şi astfel rugându-se şi slavă aducând, a plecat de la mormânt după ce i-a împărtăşit pe toţi fraţii cu Euharistia Domnului»” (P. Skaltzís, Η υπέρ των Νεκρών φροντίδα της Αρχαίας Εκκλησίας [Grija faţă de morţi a Bisericii vechi], Ποιμαντική Βιβλιοθήκη [Biblioteca Pastorală] 19, pp. 118-121).

d) Dar şi Origen († 254) ne informează despre existenţa rugăciunilor pentru cei adormiţi în epoca lui: „[Şi dacă Pavel, încă în trup fiind, a socotit că a fost răpit cu duhul în Corint,] nu trebuie să deznădăjduim într-atât că şi fericiţii care au ieșit [din trup] pot ajunge în duh la biserici, poate mai mult decât cel ce este încă în trup. De aceea nu trebuie să dispreţuim rugăciunile din ele, ca unele care au ceva deosebit pentru cei ce se adună cu sinceritate în ele” (Origen, PG 11, 556 A).

e) Şi Sfântul Ciprian (†258), Episcop al Cartaginei, le recomandă preoţilor să nu fie nepăsători faţă de vechiul obicei al Bisericii de a cinsti comemorarea morţii credincioşilor şi mai ales a martirilor. Subliniază că prin ofranda dumnezeieştii Euharistii se purifică şi preotul însuşi. În epoca lui era consacrată practica liturgică a pomenirii celor adormiţi la dumnezeiasca Liturghie (P. Skaltzís, Η υπέρ των Νεκρών φροντίδα της Αρχαίας Εκκλησίας [Grija faţă de cei morţi a Bisericii vechi], Ποιμαντική Βιβλιοθήκη [Biblioteca Pastorală] 19, pp. 118-121).

f) Sfântul Chiril al Ierusalimului, în a 5-a Cateheză Mistagogică (care s-a rostit la anul 348 d.Hr.), arată această practică a Bisericii vechi în epoca lui, menţionând: “[Mai înainte are loc cultul nesângeros şi Dumnezeiasca Euharistie,] apoi ne rugăm pentru Sfinţii Părinţi şi Episcopi adormiţi, şi îndeobşte pentru toţi cei dintre noi care au adormit. Facem asta, deoarece credem că primesc mare folos sufletele acelora pentru care se face rugăciunea de cerere, în clipa Jertfei atât de înfricoşătoare şi sfinte care se aduce acum. Vreau să vă conving de acest lucru printr-un exemplu. Ştiu pe mulţi care spun: “Ce-i foloseşte sufletului, când pleacă din lume încărcat cu păcate, sau şi fără păcate, şi este pomenit la Dumnezeiasca Liturghie?”. Dacă însă un rege îi trimite în exil pe unii care i-au greşit cu ceva, dar apoi ceilalţi împletesc regelui cunună şi i-o oferă spre a-l îmbuna faţă de exilaţi, nu s-ar înmuia oare inima lui şi nu ar îndulci pedeapsa? Aşadar, şi noi, în acelaşi chip,

îi oferim lui Dumnezeu rugăciuni de cerere pentru cei adormiţi şi, ştiind că aceia erau păcătoşi, noi nu împletim cunună, ci Îl oferim pe Hristos Însuşi, Care s-a jertfit pentru păcatele noastre, cerând şi pentru aceştia, şi pentru noi mila Iubitorului de oameni Dumnezeu" (G. Mauromátis, Catehezele Sfântului Chiril al Ierusalimului, vol. II, pp. 560-561).

g) Sfântul Ioan Gură de Aur se referă de numeroase ori la pomenirile morţilor. Consideră că morţii şi vii nu se deosebesc în ce priveşte nevoia lor de rugăciune: „După cum ne rugăm pentru cei vii, întocmai şi pentru cei morţi este cu putinţă a ne ruga" (Ioan Hrisostom, Comentariu la Epistola către Filipeni, PG 62, 204), şi atribuie începutul „pomenirii pentru cei plecaţi din viaţă" Duhului Sfânt Care i-a insuflat pe Apostoli: „Nu fără rost se fac ofrandele pentru morţi, nu fără rost rugăciunile stăruitoare, nu fără rost milosteniile, pe toate acestea Duhul le-a poruncit, vrând ca unii pe alţii să ne folosim" (Ioan Hrisostom, PG 60,170). În altă parte menţionează: „Nu fără un rost anume au aşezat Apostolii ca în timpul Înfricoşătoarelor Taine să se facă pomenirea creştinilor care au murit. Este cunoscut faptul că mult le foloseşte această binefacere. Când poporul şi mulţimea preoţilor stau cu mâinile ridicate înaintea înfricoşătoarei Jertfe, cum e cu putinţă să nu Îl convingă cu tărie pe Dumnezeu pentru cei adormiţi" (Ioan Hrisostom, Omilia a III-a către Filipeni, PG 62, 204). Comentând Epistola I către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel, spune: „Căci dacă fiii lui Iov au fost curăţiţi prin jertfa tatălui lor [Iov 1, 5] de ce te îndoieşti dacă şi noi aducând jertfe pentru cei morţi li se face acestora mângâiere? Căci Dumnezeu Se bucură când unii pentru alţii [se roagă]. Şi acest lucru l-a arătat Pavel spunând „aşa încât darul acesta făcut nouă, prin rugăciunea multora, să ne fie prilej de mulţumire adusă de către mulţi, pentru noi" [II Cor. 1, 11]. De aceea, să nu încetăm să îi ajutăm pe cei morţi şi să aducem rugăciuni pentru ei" (Ioan Hrisostom, Omilia a 41-a la Epistola I către Corinteni, PG 61, 361).

De ce este exclus ca Sfântul Ioan Gură de Aur să fi preluat informaţiile despre pomenirile morţilor din Constituţiile Apostolice?

Sfântul Ioan Gură de Aur, referindu-se la cele de mai sus, nu avea nevoie să recurgă la cartea care poartă mincinoasa semnătură, numită a „Constituţiilor Apostolice", scrisă în secolul al IV-lea, şi faţă de a cărei provenienţă, Biserica Veche era rezervată (Enciclopedia de Religie şi Morală, vol. IV (1964), col. 1182). Faptul că acest Părinte al Bisericii [nefolosind „Constituţiile Apostolice" ca sursă] nu s-a înşelat cu privire la întrebarea dacă este sau nu o scriere apostolică, se vede din aceea că Biserica nu a acceptat acest text, de vreme ce nu este menţionat în nici unul din canoanele care au apărut pe toată durata vieţii lui Gură de Aur: nici în

Canonul al 60-lea de la Laodiceea (360 d. Hr.), nici în Epistola a 39-a a marelui Athanasie (367 d.Hr.), nici la Sfântul Grigorie Theologul (până în 390 d. Hr.), nici la Amfilohiei al Iconiei (395 d.Hr.), nici în Canonul 24/32 de la Cartagina (419 d.Hr.). Întreaga epocă în care a trăit Hrisostom respinge canonicitatea scrierii acesteia (P. Boúmis, Canoanele Bisericii despre Canonul Sfintei Scripturi, Ed. Apostolikí Diakonía, Atena 19912, pp. 67-68, 207).

Mai târziu, „Constituţiile Apostolice" vor fi condamnate de Sinodul Quinisext pentru că s-au găsit în text anumite elemente deformate, aşa cum arată Sfântul Nicodim Aghioritul în Pidalionul său, la canonul al II-lea: „… în unele [scrieri] din cele vechi au fost adăugate de către eterodocşi, spre vătămarea Bisericii, oarecare învăţături neadevărate şi străine de evlavia Bisericii, frumuseţea cea de bunăcuviinţă a dumnezeieştilor dogme înnegrind-o, lepădarea Constituţiilor de acest fel, potrivit o am făcut spre zidirea şi asigurarea creştineştii turme. Nicidecum judecând noi a fi primite odraslele mincinosului cuvânt eretic şi a le alătura cu adevărata şi întreaga învăţătură a Apostolilor…" (Nicodim Aghioritul, Pidalion, ediţia grecească, p. 220).

Şi Sfântul Nicodim tâlcuieşte: „… Că Apostoliceştile Constituţii cele prin Clement, fiindcă de eterodocşi au fost stricate în oarecare părţi spre vătămarea Bisericii, le leapădă pentru siguranţa creştinilor" (Nicodim Aghioritul, Pidalion, ediţia grecească, p. 221).

„Constituţiile Apostolice" constituie o compilaţie, adică bucăţi din alte izvoare care au compus o altă operă; nu este originală, ci preia „elemente care sunt folosite deja [în alte scrieri]". Stefanídis niciunde nu afirmă despre „Constituţiile Apostolice" că ar fi folosite ca sursă de Gură de Aur. În nici o Istorie Bisericească valabilă sau în vreo Patrologie a bibliografiei elinofone, Constituţiile Apostolice nu sunt considerate drept izvor pentru Gură de Aur. Trembélas îl delimitează de Gură de Aur, ca sursă, de „Constituţiile Apostolice": „[între] monumentele liturgice menţionate în tipicul antiohian, provenind din [tradiţia] Antiohiei sau fiind în legătură cu ea, avem, în afară de mărturiile adunate din scrierile dumnezeiescului Hrisostom, şi liturghia cuprinsă în Constituţiile Apostolice, care mai este numită şi Clementină…". (P. Trembélas, «Αρχαί και Χαρακτήρ της Χριστιανικής Λατρείας» [„Principiile şi caracterul cultului creştin"], vol. II (Λειτουργικοί τύποι Αιγύπτου & Ανατολής) [Tipice liturgice din Egipt şi Orient], editura Sotír, Atena 19933, p. 106).

Stefánidis spune despre această liturghie antiohiană: „Liturghia Antiohiei există în voluminoasa carte a Constituţiilor Apostolice" (Stefánidis, p. 308). Această

liturghie se mai numeşte şi „Clementină”, potrivit lui Trembélas, care adaugă: „Autorul liturghiei clementine a întocmit opera aceasta preluând elemente existente aflate în uz şi formule liturgice care nu au fost introduse de el, ci erau folosite şi înainte de el pe parcursul evoluţiei liturgice; opera acestui compilator nu a reprezentat un factor nou şi original în această evoluţie” (P. Trembélas, ‘Αρχαί και Χαρακτήρ της Χριστιανικής Λατρείας’ [„Principiile şi caracterul cultului creştin”], vol. II, (Λειτουργικοί τύποι Αιγύπτου & Ανατολής) [Tipice liturgice din Egipt şi Orient], editura Sotír, Atena 19933, p. 111).

Care este aşadar sursa Constituţiilor Apostolice? „Constituţiile Apostolice reprezintă sursa cea mai importantă şi mai completă a Cultului din primele patru secole. Însemnătatea lor se vădeşte în faptul că anonimul compilator a adunat materialul care se referă la întregul Cult creştin; materialul acesta a fost împărţit (pe la anul 380 d. Hr.) în opt cărţi interesante, dintre care a opta pare a fi strâns legată de Tradiţia Apostolică a lui Ipolit al Romei” (G.N. Fílias, «Λειτουργική» [„Liturgică”], volumul I, editura Grigoris, Atena 2006, p. 261). Iată, aşadar, menţionat un autor bisericesc din secolul II-III de la care şi-a preluat informaţia autorul Constituţiilor Apostolice. Şi, desigur, nu Constituţiile Apostolice, ci mai întâi Ipolit, dar şi Tertulian se referă la pomenirile morţilor ca Tradiţii Apostolice, aşa cum am menţionat mai sus.

Trembélas scrie: „Referitor la pomenirea morţilor… dumnezeiescul Gură de Aur atrage atenţia că aceasta… a fost rânduită de Apostoli… Şi Augustin consideră, ca şi Tertulian, că obiceiurile care se ţin în toată Biserica, precum botezul pruncilor… rugăciunile pentru morţi… etc., sunt Tradiţii Apostolice” (P. Trembélas, Dogmatica Bisericii Soborniceşti Ortodoxe, vol. I, ed. Sotír, Atena 19973, p. 134). Şi profesorul Hrístos Krikónis completează: „În «Tradiţia Apostolică» a lui Ipolit [170-235 d.Hr.] sunt cuprinse o mulţime de rânduieli care au legătură cu manifestările vieţii Bisericii, cum ar fi cele despre starea şi hirotonia clericilor, Euharistie, Botez, post, pomenirile morţilor etc., despre care se consideră că au fost predate de Apostoli” (H. Krikónis, «Η Αυθεντία της Εκκλησίας, το Κύρος της Παραδόσεως της και η Διδασκαλία των Πατέρων» [„Autoritatea Bisericii, prestigiul Tradiţiei şi Învăţătura Părinţilor”], University Studio Press, Tesalonic 1998, p. 99).

Putem spune că, asemenea celorlalţi Părinţi, şi Sfântul Ioan Gură de Aur preia date din sursa autentică a credinţei creştine, şi anume din Sfânta ei Tradiţie (Sfânta Memorie a Bisericii), care nu este doar Sfânta Scriptură sau doar scrierile Părinţilor sau doar hotărârile Sinoadelor, ci toate acestea în strânsă legătură şi cu Tradiţia nescrisă la care se referă Sfântul Vasilie cel mare în epistola lui către Sfântul

Amfilohie, “Despre Duhul Sfânt”, unde arată: “De altfel, socotesc că faptul de a stărui cineva în tradiţiile nescrise este apostolic. «Vă laud – zice Apostolul – pentru că totdeauna vă aduceţi aminte de mine şi ţineţi tradiţiile pe care vi le-am predat». Şi aceasta «Ţineţi tradiţiile pe care le-aţi primit fie prin cuvânt, fie prin epistolă» (2 Tesaloniceni 2, 15). Una dintre aceste tradiţii este şi cea prezentă. Pe aceasta, cei care au formulat-o la început au predat-o, iar cu timpul folosirea ei s-a lăţit, şi ea s-a înrădăcinat în Biserici” (Sfântul Vasilie cel mare, Scrieri, Partea a III-a, Despre Sfântul Duh. Corespondenţă (Epistole), PSB 12, Ed. IBMBOR, Bucureşti 1988, p. 84).

Sfântul Vasilie cel mare socoteşte păstrarea tradiţiei nescrise ca fiind Învăţătură Apostolică, de aceea arată că ignorarea sau dispariţia tradiţiei nescrise va avea ca urmare tulburarea tăriei credinţei: „În realitate, însă, credinţa este cea atacată, iar scopul comun al tuturor duşmanilor învăţăturii celei sănătoase este de a clătina temelia şi tradiţia apostolică. De aceea, ca nişte pretinşi debitori recunoscători, invocă dovezile scoase din Scripturi şi resping mărturia nescrisă a Părinţilor ca fiind fără vreo valoare” (Sfântul Vasilie cel mare, Scrieri, Partea a III-a, Despre Sfântul Duh. Corespondenţă (Epistole), PSB 12, Ed. IBMBOR, Bucureşti 1988, p. 40).

În alt punct spune că nu se limitează doar la cele scrise în Evanghelie şi în Apostol, ci selectează şi altele din Tradiţia Nescrisă care au mare valabilitate în ce priveşte taina dreptei cinstiri de Dumnezeu: „Nu ne mulţumim cu acele (cuvinte) pe care le aminteşte Apostolul sau Evanghelia (şi de aceea) înainte şi după Euharistie zicem şi altele, pentru că ştim din învăţătura nescrisă că au mare putere în săvârşirea tainei” (Sfântul Vasilie cel mare, Scrieri, Partea a III-a, Despre Sfântul Duh. Corespondenţă (Epistole), PSB 12, Ed. IBMBOR, Bucureşti 1988, p. 79).

Concluzii:

a) Sfântul Ioan Gură de Aur nu a aflat din Constituţiile Apostolice de pomenirile pentru morţi. Pomenirile celor adormiți încep cu mult mai înainte de vremea Constituţiilor Apostolice.

b) Tradiţia Apostolică nu se epuizează în textul Constituţiilor Apostolice, ci există şi Tradiţia Apostolică Nescrisă.

c) Pomenirea morţilor a fost aşezată de Sfântul Duh, aşa cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur.

Profesorul Feidás adevereşte vechimea tradiţiei pomenirilor fără să se refere absolut deloc la „Constituţiile Apostolice”: „Cinstirea martirilor pe care o arătau creştinii la mormintele acestora se datora profundei lor convingeri că şi după moarte exista o strânsă legătură între sufletul mucenicilor şi moaştele lor, care se aflau pe pământ” (Eusebiu, Istoria Bisericească, V, 1, Tertulian, De resur. carnis, 3, Minucius Felix, Octav., 34,1

Săvârşirea dumnezeieştii euharistii la mormântul martirului de ziua naşterii lui [în cer] era aşadar legată de convingerea că sufletul mucenicului participa la masa comună duhovnicească (Origen, Περί ευχής [Despre rugăciune], 31; Ciprian, Epist. 1, 2). De altfel, dumnezeiasca Euharistie de multe ori era săvârşită şi pe mormintele creştinilor simpli, cu credinţa că şi sufletul celui adormit participa la cele săvârşite şi la harul care venea din acestea (Tertulian, De pudicitia, 11; De corona, 3; De exhort. castitatis, 11). Pe temeiul acestei tradiţii au prins contur şi parastasele pentru cei adormiţi” (V.I. Feidás, «Εκκλησιαστική Ιστορία – Απ’ αρχής μέχρι την Εικονομαχία» [„Istoria Bisericească – De la începuturi până la iconomahie”], vol. I, Atena 20023, p. 287).

Sfântul Ioan Damaschin - Folosul sufletelor de la Parastase



Potrivit cu mărturia patristică unanimă pe care o confirmă neîntrerupta tradiţie bisericească de veacuri, rugăciunile speciale pentru cei adormiţi au fost legiferate de către Sfinţii Apostoli. Această legiferare are două baze dogmatice esenţiale:

1. Semnificaţia Bisericii ca comuniune a Sfinţilor, care este alcătuită nu numai din creştinii cei vii, ci şi din creştinii adormiţi;

2. Credinţa în viaţa de după moarte, învierea şi Judecata de Apoi.

Mai mult, învăţătura şi practica istorică a Bisericii ne îndeamnă să ne manifestăm grija pentru odihna unui suflet, nu numai prin rugăciuni, ci şi prin fapte de dragoste. Astfel Constituţiile Apostolice ne poruncesc să dăruim săracilor o parte din lucrurile celui adormit spre pomenirea lui.

Şi Sfântul Ioan Gură de Aur, tâlcuind Evanghelia de la Ioan, sfătuieşte să facem astfel de fapte de binefacere, „astfel încât, dacă cel adormit este păcătos, să fie slobozit de păcatele lui…; iar dacă este drept, să ia mai multă plată”.

Pe de altă parte, rugăciunile pentru adormiţi conţin atât pomenirea numelor lor la Dumnezeieştile Liturghii, cât şi săvârşirea unor slujbe deosebite, parastasele.

Deja în Învăţătura celor Doisprezece Apostoli se află referiri la parastasele la trei, nouă şi patruzeci de zile, precum şi la un an, potrivit cu timpul săvârşirii lor de la ziua morţii.

Se menţionează de către Părinţi multe simbolisme ale parastaselor. Cele mai importante sunt următoarele:

Le trei zile simbolizează Învierea Domnului după şederea Sa cea de trei zile în mormânt şi se săvârşesc cu rugăciunea ca şi cel adormit să învieze în Împărăţia cerească.

La nouă zile se săvârşesc pentru cele nouă cete al Îngerilor celor fără de trup, cu rugăciunea ca sufletul cel imaterial al celui adormit să se afle lângă ei.

La patruzeci de zile se săvârşesc pentru Înălţarea Domnului, care s-a făcut la patruzeci de zile de la Învierea Sa. Cu rugăciunea ca şi cel adormit să se înalţe, să-L întâmpine pe Hristos în ceruri şi să trăiască pentru totdeauna împreună cu El.

La un an se săvârşesc la aniversarea zilei morţii, în amintirea naşterii celui adormit, căci pentru creştini ziua adevăratei naşteri este ziua morţii trupeşti şi a mutării la viaţa veşnică.

Parastase se săvârşesc şi la trei, şase şi nouă luni de la ziua morţii.

Dar cel mai mare folos pentru cei adormiţi îl pricinuieşte săvârşirea Dumnezeieştii Euharistii întru pomenirea lor, pentru că atunci, prin părticelele lor scoase pe Sfântul Disc, „se unesc nevăzut cu Dumnezeu, intră în comuniune cu El, se mângâie, se mântuiesc şi se desfătează în Hristos” (Sfântul Simeon al Tesalonicului).

În afară de parastasele speciale pentru fiecare mort, Biserica are în slujbele ei zilnice rugăciuni generale pentru cei adormiţi, cum ar fi, de pildă, partea din Miezonoptică şi referiri la ecteniile de la Vecernie, Utrenie şi Dumnezeiasca Liturghie.

De asemenea, s-au rânduit şi zile speciale de pomenire. Sâmbetele din aproape întregul an bisericesc şi mai ales, din ajunul Duminicilor Lăsatului de sec de carne şi a Cincizecimii (Sâmbetele morţilor), sunt închinate pomenirii morţilor.

Toate cele care s-au menţionat pe scurt despre parastase şi, în general, despre comuniunea membrilor vii cu cei adormiţi ai Bisericii, adică ale tuturor mădularelor Trupului teandric al lui Hristos, sunt, pe deoparte, informative despre cititorul „neiniţiat”, iar pe de alta introductive ale lucrării Sfântului Ioan Damaschin: „Despre cei adormiţi în credinţă”, extrase care urmează în redare neogreacă liberă.

Cu această lucrare a sa, marele sfânt şi teolog al secolului VIII, exprimă pe scurt învăţătura Bisericii noastre referitoare la parastase şi folosind o mulţime de mărturii patristice, răspunde la multe întrebări care se referă la evoluţia istorică, importantă şi scopul lor.

Alexander Schmemann - Sâmbetele Postului mare



Sâmbetele Postului au şi o temă sau dimensiune secundară: aceea a morţii. Cu excepţia primei Sâmbete, care este prin tradiţie închinată Sfântului Teodor Tiron şi celei de a cincea - aceea a Acatistului Bunei Vestiri - cele trei Sâmbete ce rămân sunt zile de pomenire obştească a tuturor celor care „întru nădejdea învierii şi a vieţii celei veşnice" au adormit întru Domnul. Această pomenire pregăteşte şi anunţă Sâmbăta din Săptămâna Patimilor. Această pomenire reprezintă nu numai un act de iubire, o faptă bună; ea este, de asemenea, o redescoperire esenţială a „lumii acesteia" ca muribundă şi moartă. În această lume suntem condamnaţi la moarte, aşa cum este într-adevăr şi lumea însăşi.

Dar în Hristos moartea a fost distrusă dinăuntru, şi-a pierdut după cum spune Sfântul Apostol Pavel „boldul", a devenit ea însăşi o intrare într-o viaţă mai îmbelşugată. Pentru oricare dintre noi, această intrare a început în „moartea" noastră prin Botez, care face să fie moarte acelea din noi care sunt vii („căci voi aţi murit" - Coloseni, III, 3) şi vii acelea din noi care sunt moarte: întrucât „moartea nu mai există". O deviaţie generalizată a pietăţii populare de la înţelesul adevărat al credinţei creştine a făcut din nou ca moartea să fie neagră. Aceasta este simbolizată în multe locuri de folosirea veşmintelor negre la înmormântări şi requiem-uri. Oricum, ar trebui să ştim că, pentru un creştin, culoarea morţii este albul.

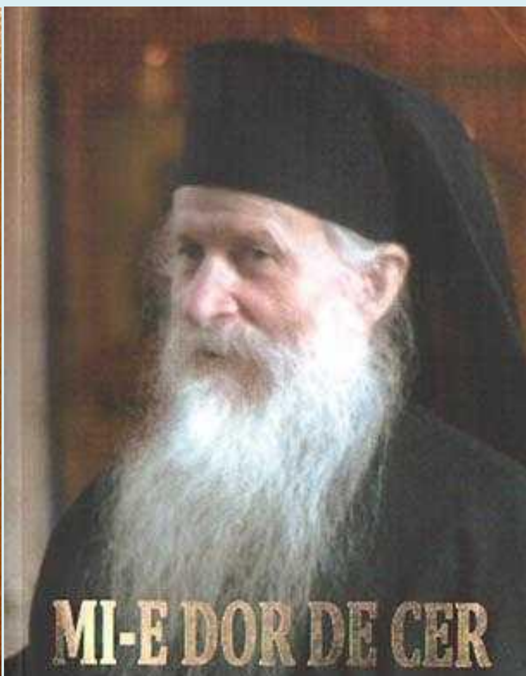
Rugăciunea pentru morţi nu înseamnă doliu şi nicăieri nu este aceasta mai bine vădită decât în relaţia dintre pomenirea obştească a morţilor în Sâmbetele în general şi în Sâmbetele Postului mare în special. Din cauza păcatului şi a trădării, ziua luminoasă a Creaţiei a devenit ziua morţii; căci Creaţia „...a fost supusă deşertăciunii" (Romani, VIII, 20), a devenit ea însăşi moarte. Dar moartea lui

Hristos a restaurat cea de a şaptea zi, transformând-o într-o zi a recreării, a biruinţei şi a distrugerii celor ce au făcut din lumea aceasta un triumf al morţii. Iar ultimul scop al Postului este de a restaura în noi „nerăbdarea descoperirii fiilor lui Dumnezeu", care reprezintă miezul credinţei, dragostei şi nădejdii creştine. Prin această nădejde am fost mântuiţi. Căci prin nădejde ne-am mântuit; dar nădejdea care se vede nu mai e nădejde. Cum ar nădăjdui cineva ceea ce vede? Iar dacă nădăjduim ceea ce nu vedem, aşteptăm prin răbare" (Romani, VIII, 24-25). Strălucirea Sâmbetei lui Lazăr şi pacea luminoasă a Sfintei şi Marii Sâmbete sunt acelea care constituie înţelesul morţii creştine şi al rugăciunilor noastre pentru cei morţi.

(Alexander Schmemann, Postul cel mare, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1995, pp. 77-78)

Arhim. Ioanichie Bălan - Predică la Sâmbăta întâi a Postului mare (pomenirea Sfântului Teodor Tiron) despre unitate prin Biserică





Arhim. Ioanichie Bălan - Predică la Sâmbăta întâi a Postului mare (pomenirea Sfântului Teodor Tiron) despre unitate prin Biserică:

https://www.academia.edu/44320463/Arhim_Ioanichie_B%C4%83lan_Predic%C4%83_la_S%C3%A2mb%C4%83ta_%C3%AEnt%C3%A2i_a_Postului_mare_pomenirea_Sf%C3%A2ntului_Teodor_Tiron_despre_unitate_prin_Biseric%C4%83

***

„Mari sunt isprăvile credinţei, în izvorul văpăii, ca într-o apă de odihnă, Sfântul Mucenic Teodor s-a bucurat...” (Troparul Sfântului Teodor).

Iubiţi credincioşi, în sâmbăta de astăzi, după primele zile ale Postului mare, Biserica ortodoxă face pomenirea unei minuni prea slăvite pe care a săvârşit-o Marele Mucenic Teodor Tiron.

Este drept că acum mulţi credincioşi aleargă la Sfintele biserici, aduc colive de grâu pentru cei vii şi cei morţi, sfinţesc tărâţe pentru vite, dar ei ştiu prea puţin despre însemnătatea acestei zile şi ce rost are coliva de grâu în cultul nostru

ortodox. Pentru a vă răspunde la acestea, vă voi povesti mai întâi istoricul minunii săvârşite de Sfântul Teodor.

Între anii 361-363 domnea la Constantinopol un împărat păgân cu numele Iulian apostatul, adică lepădat de Dumnezeu, pentru că după ce fusese creştin, s-a lepădat de Hristos şi s-a întors la închinarea de idoli. Astfel, deschizând capiştile idoleşti, silea pe toţi creştinii să jertfească zeilor păgâni. Apoi, sosind începutul Postului mare, se gândea tiranul cum să batjocorească pe creştini, tocmai acum, în aceste zile de curăţire sufletească. Deci a poruncit eparhului cetăţii să schimbe bucatele cele obişnuite din oraş cu altele care să fie stropite şi amestecate cu sânge de la jertfele idoleşti, pentru ca, neştiind creştinii şi cumpărând din acelea, să se întineze.

Dar milostivul Dumnezeu, Care are grijă de plăcuţii Săi, a stricat sfatul cel diavolesc într-un chip ca acesta: A trimis aievea pe Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron la Sfântul Eudoxie, patriarhul cetăţii Constantinopolului, căruia i-a descoperit toată înşelăciunea tiranului. Apoi i-a poruncit sfântul ca să adune tot poporul creştinesc şi să-i poruncească să nu cumpere bucate din oraş în acele zile de post.

Patriarhul l-a întrebat atunci pe Sfântul Teodor: „Dar ce să mănânce poporul în aceste zile?".

Şi i-a răspuns sfântul mucenic: „Dându-le colivă, vei mângâia lipsa lor".

„Dar ce este aceea colivă?" l-a întrebat din nou patriarhul.

Şi i-a răspuns mucenicul: „Grâu fiert".

Deci, adunând tot poporul, Sfântul Eudoxie a arătat înşelăciunea împăratului şi descoperirea Sfântului Teodor, ca nimeni să nu cumpere bucate întinate din oraş, ci să se hrănească cu grâu fiert, adică cu colivă. Şi de atunci, în amintirea acelei minuni a Sfântului Teodor, se aduc în sâmbăta aceasta la biserici colive de grâu fiert.

Şi astfel a intrat în tradiţia Bisericii de a se aduce ca ofrande colivă de grâu fiert, fie în amintirea unor sfinţi, fie întru pomenirea celor adormiţi.

Iubiţi credincioşi, Maica noastră cea de obşte, care este Biserica, întotdeauna a avut şi are grijă de fiii săi. Şi în vreme de linişte şi în vreme de încercare, şi în vreme de lipsă şi în vreme de îndestulare, şi în vreme de bucurie şi în vreme de întristare,

Biserica sună din trâmbiţele sale care sunt: clopotele, Sfintele Evanghelii, preoţii, cântările, slujbele, postul, rugăciunile, canoanele, tipicul etc şi ne adună pe toţi la sânul ei. Biserica ne uneşte inimile, ne păzeşte sufletele, ne împacă cugetele, ne căleşte voinţa. Biserica ne curăţeşte prin baia Botezului şi a Spovedaniei, ne hrăneşte din Dumnezeieştile Taine şi din Sfintele Scripturi, ne adapă din învăţăturile Sfinţilor Părinţi.

Biserica ne păzeşte de vrăjmaşul cel de obşte - diavolul. Biserica ne învaţă, ne călăuzeşte, ne acoperă, ne îmbărbătează în încercări, ne rabdă slăbiciunile, ne scoală din păcate. Biserica ne mântuieşte sufletele noastre.

După Sfântul Ioan Gură de Aur, Biserica este spital duhovnicesc, unde se vindecă cei bolnavi cu sufletul. Biserica este corabie, în care se salvează de furia veacului acestuia, toţi cei ce aleargă la sânul ei. Biserica este un staul sufletesc, care adună înăuntrul ei pe toţi credincioşii, pentru a nu fi sfâşiaţi de lupul cel nevăzut. Biserica este cer duhovnicesc, care închipuieşte cel mai bine slava Tronului dumnezeiesc.

Biserica este deci viaţa şi scăparea noastră. Ea, ca o mamă care a purtat chinurile naşterii pentru noi, fiii ei, face totul pentru mântuirea noastră. Ea ne rânduieşte vreme de post şi rugăciune, vreme de spovedanie şi pocăinţă pentru curăţirea sufletelor noastre. Ea ne rânduieşte preoţi şi povăţuitori duhovniceşti, iar la urmă ne rânduieşte Prea Curatele Taine ale Domnului nostru Iisus Hristos. Biserica ne rânduieşte zile de nevoinţă şi zile de desfătare; zile de bucurie şi zile de reculegere; zile de înfrânare şi zile de prăznuire.

Se cuvine deci, nouă creştinilor, să ascultăm de Sfânta Biserică ca de Maica noastră duhovnicească, să o iubim ca pe aceea ce este Mireasa lui Hristos, să alergăm la sânul ei ca la ceea ce este spital de vindecare, corabie de salvare, liman de mântuire, staul de oi cuvântătoare. Nimeni să nu cârtească în cugetul său că Biserica pune sarcini grele pe spatele fiilor ei, post aspru şi lung, zile de reculegere, vremi de pocăinţă, timp de înfrânare de la tot felul de păcate. Nimeni să nu zică că preoţii sunt aspri, canoanele grele, slujbele lungi, cântările obositoare.

Acolo unde este dragoste, totul este uşor, totul este bun. Acolo unde este credinţă şi frică de Dumnezeu, nu mai este cârtire, nici dezbinare, nici ceartă, ci permanentă supunere şi desăvârşită păzire a poruncilor dumnezeieşti. Tocmai aceasta este temelia unităţii creştineşti. Biserica este locul de împăcare a omului cu Dumnezeu. Biserica este baia de curăţire a tuturor păcătoşilor. Biserica este staulul de unire a întregii creştinătăţi. Iar Sfântul Prestol este temelia acestei unităţi, ca cel ce este Masa dragostei care ni se întinde înainte în fiecare zi. Cine caută în alt loc

întâlnirea cu Hristos, zadarnic se trudeşte. Cine caută altă baie curăţitoare se va îneca în marea focului de veci. Cine aleargă la alt spital de vindecare, va muri în păcatele sale. Cine rămâne în afară de staulul adevăratei Biserici, acela este fur şi tâlhar.

Cât despre osteneala postului, să nu slăbim cu voinţa. Căci unde este voinţă este şi putere. Cei trei tineri care erau robiţi în Babilon, fiind hrăniţi numai cu seminţe, erau mult mai frumoşi decât cei hrăniţi cu multe desfătări (Daniil 1, 12-15). Aşa se întâmplă şi cu noi creştinii. Nu este oare adevărat că fiii Bisericii care postesc şi mănâncă în post vegetale, sunt adesea mult mai sănătoşi, mai limpezi la gândire, mai mulţumiţi în viaţă, decât cei ce mănâncă tot felul de bucate, fără nici o rânduială? Ei se mulţumesc cu o mâncare cât de simplă, cu o haină modestă şi cu o viaţă cât mai curată. Iar ceilalţi niciodată nu sunt mulţumiţi. Zilnic aleargă după carne, după băuturi, după bani cât mai mulţi, după haine cât mai frumoase. Aceştia mereu mănâncă din jertfele veacului acestuia, iar cei dintâi întotdeauna gustă din coliva dragostei creştine, care îi uneşte pe toţi în jitniţa Bisericii lui Hristos.

Deci Biserica nu poate face mereu pogorăminte, pentru comoditatea unora, afară de pricini întemeiate. Ea are prestigiul ei nealterat. Ea are meritul ei netăgăduit. Ea are tezaurul sfintelor dogme şi comoara sfintelor canoane, fixate de dumnezeieştii părinţi, pe care nu poate să le schimbe după voia fiecărui muritor.

Cine vrea să se mântuiască, trebuie neapărat să se şi ostenească cât de puţin. Fără de osteneală nimic nu se poate face. Cu trudă se trăieşte, cu osteneală se posteşte, cu multă nevoinţă Raiul se dobândeşte. Cu trudă se nasc şi se cresc copiii, cu trudă se câştigă pâinea cea de toate zilele. Toate se fac cu trudă. Şi dacă cele pământeşti cu atâta osteneală şi lacrimi se câştigă, apoi cu cât mai mult cele cereşti?

Iubiţi credincioşi, minunea Sfântului Teodor Tiron, pe care o pomenim astăzi, are o adâncă însemnătate. Coliva, prin mulţimea boabelor de grâu închipuieşte, mai întâi de toate, unitatea tuturor creştinilor, prin credinţă şi dragoste. Iar faptul că ea se face din grâu fiert, înseamnă călirea credincioşilor în focul ispitelor. Căci nimeni nu poate fi fiu al Bisericii lui Hristos, dacă mai întâi nu rabdă ispitele şi încercările acestei vieţi. Cine iese la nevoinţă, să se pregătească de ispite. Numai aceia sunt creştini statornici şi fii ascultători, care merg pe calea lui Hristos, pe drumul răbdării, al rugăciunii, al smereniei, al iertării, al dragostei, pe drumul încercărilor de tot felul.

Coliva mai închipuieşte şi masa cea de taină a Sfintei Împărtăşanii, postul, rugăciunea, spovedania, Sfintele Scripturi, pe care Biserica le oferă fiilor ei. Iar

mâncărurile cele pângărite de jertfe idoleşti, sunt toate poftele cele lumeşti, distracţiile cele pătimaşe, desfrânarea, beţiile, mâncărurile cele oprite şi tot felul de păcate pe care satana, stăpânitorul veacului acestuia, ni le pune înainte, ca să ne ispitească şi să ne piardă. Noi însă să luăm aminte cum umblăm, de cine ascultăm şi din ce masă ne hrănim. Din masa Bisericii sau din cea otrăvită a lumii? Doi sunt stăpânii - Hristos şi Veliar. Două sunt mamele - Biserica şi lumea. Două sunt mesele cu hrană ce ni se oferă.

Biserica ne pune acum înainte masa postului, a rugăciunii, a pocăinţei, a Sfintelor Taine. Iar lumea ne cheamă la masa ei, la mâncăruri alese, la petreceri, la beţii, jocuri, desfrânări şi la tot felul de păcate. Spre încercare ni s-au întins în faţă două feluri diferite de bucate. Omul este liber să guste de unde voieşte. Noi însă să luăm aminte din ce masă gustăm, în ce blid întindem mâna, din ce colivă ne hrănim.

Hristos este pâinea vieţii; rugăciunea, postul şi milostenia formează hrana sufletelor noastre. Deci noi, fraţilor, lăsând mâncărurile cele idoleşti ale veacului acestuia, să alergăm cu osârdie la maica noastră cea de obşte care este Biserica, spre a ne hrăni din darurile ei cele bogate, căci numai aşa vom putea să ne mântuim sufletele noastre şi să trăim în veacul veacului. Amin.

Iulian Dumitraşcu - Sâmbăta Sfântului Teodor şi originea colivei. Istoric şi simbolism



Sâmbăta Sfântului Teodor în care ne aflăm este prima sâmbătă din Postul mare. În această zi îi pomenim pe cei adormiţi întru nădejdea Învierii şi îl cinstim pe Sfântul Teodor Tiron, el fiind la originea introducerii binecuvântării colivei în tradiţia liturgică a Bisericii şi apoi în slujba Panihidei.

Martirul este pomenit anual în 17 februarie, dar comemorarea sa în prima sâmbătă din Postul mare stă în strânsă legătură cu o minune petrecută în timpul împăratului Iulian apostatul.

Coliva aminteşte de o minune a Sfântului Teodor Tiron, petrecută în vremea împăratului Iulian apostatul (361-363), care a dat ordin guvernatorului oraşului Constantinopol să stropească toate alimentele din pieţe cu sângele jertfit idolilor, în prima săptămână a Postului mare, ca astfel să-i oblige pe creştini să întrerupă postul şi să consume jertfe aduse idolilor.

Sfântul Teodor Tiron a apărut în vis arhiepiscopului Eudoxie şi i-a poruncit să-i anunţe pe creştini să nu cumpere nimic din piaţă, ci să mănânce grâu fiert cu miere.

Pentru cinstirea celor trecuţi la Domnul, ‘se face colivă din seminţe de grâu şi din alte roade de multe feluri ce sunt aduse ca prinos lui Dumnezeu’, spune Sfântul Simeon al Tesalonicului.

Acestea ‘arată că şi omul este o sămânţă, un rod al pământului care semănându-se acum în pământ precum grâul iarăşi va învia cu puterea lui Dumnezeu, răsărind în viaţa ce va să fie şi aducându-se viu şi desăvârşit lui Hristos. Căci precum această sămânţă se îngroapă în pământ, iar după aceea răsare şi aduce mult rod, tot astfel şi omul fiind dat acum pământului prin moarte, iarăşi va învia. Acelaşi lucru îl spune şi Sfântul apostol Pavel, arătând învierea prin pilda semănăturilor’, a adăugat sfântul părinte.

Pe lângă colivă, în această zi se împarte mâncare pentru sufletele celor adormiţi, dar şi alte prinoase, lucruri folositoare pentru semeni. De asemenea, în unele locuri, la sate există tradiţia ca în această zi, în casele gospodarilor, să se facă o masă de pomenire la care sunt chemaţi rudele, vecinii, dar şi oameni săraci.

Slujbele de pomenire a celor adormiți poartă numele de parastas, cuvânt de proveniență greacă, care înseamnă înfățișare înaintea cuiva, mijlocire, deci, prin acest serviciu religios se mijlocește înaintea lui Dumnezeu pentru cei morți. Cu acest prilej se aduc la biserică prinoase (colivă, vin, colaci) care, după ce sunt binecuvântate, se împart pentru sufletele adormiților noștri.

Pomenirile pentru cei adormiţi se vor face în fiecare sâmbătă din Postul Sfintelor Paști, până în sâmbăta lui Lazăr sau a Floriilor.

Pomenirea morţilor, „semn al dragostei celor de aici, pentru cei care au plecat“



În Postul mare, în care cu toţii ne pregătim pentru sărbătoarea Învierii Domnului, ne-am obişnuit să nu-i uităm şi să-i pomenim şi pe cei dragi din familie, plecaţi în lumea veşniciei. Pomenirea morţilor în sâmbetele din perioada prepascală este un obicei împământenit în toată Moldova, cultul pentru cei adormiţi având rădăcini vechi în tradiţia noastră.

Postul mare este, prin excelenţă, un timp al rugăciunii, al pregătirii sufletului şi trupului pentru una dintre cele mai mari sărbători ale creştinătăţii: Învierea Domnului. O perioadă în care încercăm, cu toţii, să fim mai buni, mai sinceri cu noi şi cu ceilalţi, să dăruim mai mult decât în alte rânduri, să căutăm timp să-i ascultăm pe cei de lângă noi. Trăită de fiecare în mod particular, această perioadă creşte în intensitate odată cu apropierea Paştilor.

Şi dacă în aceste zile ne străduim să ne regăsim pe noi înşine, să ne apropiem mai mult de Dumnezeu, prin rugăciune, e bine să nu-i uităm nici pe cei dragi nouă, plecaţi din lumea aceasta, şi să-i pomenim.

În Moldova, ca şi în celelalte regiuni ale ţării, cultul morţilor are rădăcini adânci în tradiţia populară. Nu cred să existe familie care să nu facă măcar o pomenire la biserică într-una din sâmbetele din Postul mare, rânduite tocmai pentru aceste slujbe speciale. Aşa cum n-ar trebui să existe mormânt necurăţat şi nepregătit pentru sărbătoarea Învierii.

Pomenirea celor adormiţi este considerată ca fiind o datorie de suflet a fiecărui creştin. De aceea, în Postul mare, mai mult ca oricând, această datorie este respectată cu sfinţenie. Aducerea aminte, pomenirea lor în rugăciune constituie un prilej de comuniune, de legătură spirituală cu cei răposaţi.

"Pentru noi, cei care suntem aici, cei care au plecat sunt totdeauna în dragostea noastră. Ei sunt pentru început durere, pentru totdeauna sunt un dor, dar Mântuitorul ne spune că ne vom întâlni cu ei. Ei, bine, până la această întâlnire, noi ne putem întâlni cu cei care au plecat, în rugăciune. Ne întâlnim în Hristos", spune părintele Mircea Stoleriu de la Biserica "Adormirea Maicii Domnului", Galata.

Sâmbetele Postului mare, zile dedicate pomenirii celor morţi

Rânduiala Bisericii, ca în fiecare dintre sâmbetele postului ce precedă Învierea să se facă slujbe speciale de pomenire a morţilor, se împleteşte şi cu ceea ce există înrădăcinat în tradiţia populară românească.

Tradiţia datului de pomană, de sufletul celui adormit, aşa cum se spune în popor, este împământenită şi respectată cu sfinţenie.

"În Postul mare, Biserica a rânduit ca pomenirile morţilor să se facă în mod deosebit în zilele de sâmbătă. S-a ales această zi, pentru că, după cum ştim, în ziua de sâmbătă Hristos era cu cei morţi şi, cu dumnezeirea Sa, biruia puterile iadului, biruia moartea şi urma să învieze duminica", mai spune părintele Stoleriu.

Tot acest şir de pomeniri începe, aşadar, în sâmbăta dinaintea Duminicii Înfricoşatei Judecăţi şi se încheie în sâmbăta lui Lazăr, cea pe care o consemnează astăzi calendarul ortodox.

"Slujbele de pomenire au menirea de a ne pune în legătură cu cei care nu mai sunt, de a ne arăta dragostea faţă de ei, dar, în acelaşi timp, de a ne arăta şi nouă că suntem muritori. Aceste pomeniri le sunt şi lor, şi nouă de folos. Noi, aici, suntem Biserica luptătoare, ei sunt Biserica triumfătoare şi, împreună, împlinim în felul acesta ideea de Biserică", precizează părintele Mircea Stoleriu.

Plăcinte de post de sufletul celor adormiţi, la Moşii de Florii

Tradiţia populară consemnează două zile cu semnificaţii deosebite în ceea ce priveşte cultul morţilor: sâmbăta ce precedă Floriile (Moşii de Florii), când obiceiul spune că este aproape obligatoriu să dăm de pomană plăcinte de post, în amintirea celor plecaţi, şi Joia mare, când se dau de pomană cofiţe cu apă şi colăcei.

“Legat de sâmbăta ce precedă Floriile, cunoscută în calendarul ortodox ca Sâmbăta lui Lazăr, în popor există şi o legendă.

Se spune că a existat şi un Lăzărică, care, fiind ţinut în braţe de mama sa, care era ocupată cu tot felul de treburi în gospodărie, a rugat-o mereu să-i facă nişte plăcinte, că tare-i mai era dor. Mama, luată de vârtejul treburilor, n-a putut să-i facă atunci când şi-a dorit, iar Lăzărică a murit de dorul de plăcinte.

Şi de aceea, spune legenda, e bine ca de Moşii de Florii să dăm plăcinte de pomană.

Apoi, cea de-a doua zi cu o conotaţie specială este Joia mare, când, “de dimineaţă, înainte de răsăritul soarelui, în faţa fiecărei case se făceau grămăjoare de beţe de alun şi se aprindeau focurile. Iar în jurul acestor focuri se aşezau scăunelele cu picioare joase, se puneau nişte cofiţe cu apă, iar deasupra cofiţelor se aşezau colăcei. Se credea că începând din Joia mare şi până se termină Sfintele sărbători ale Paştilor morţii din familie vor fi prezenţi în casele de unde au plecat. Şi, având în vedere că Paştile e devreme, într-o perioadă în care încă e frig, cum să-i aştepţi pe cei dragi decât făcând cald chiar de la intrarea în casă, aşezând scăunele pe care să se odihnească”, explică etnograful Angela Olariu, coordonatoarea Departamentului pentru promovarea valorilor şi tradiţiilor naţionale al Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei.

“Unde dai, Dumnezeu îţi dă şi înmulţeşte”

În fiecare dintre aceste sâmbete, oamenii aduc la biserică jertfe, se oficiază slujbe de pomenire pentru cei adormiţi şi se împart pachete cu mâncare sau se dă de pomană ceva din ceea ce răposatului îi plăcea foarte mult în timpul vieţii. A da de pomană de sufletul celui pe care îl pomeneşti, spune tradiţia, înseamnă a da ceva din sufletul tău. Iar a ceda ceva care-ţi aparţine este jertfa cea mai plăcută lui Dumnezeu.

“Pomenirea morţilor este înainte de toate un semn al dragostei celor de aici către cei care au plecat de aici. E şi un semn al credinţei că viaţa noastră nu se încheie

odată cu moartea, ci ea continuă şi după aceasta", subliniază părintele Mircea Stoleriu.

În tradiţia populară, legat de perioada Paştilor, trei aspecte erau foarte clare: cerurile sunt deschise, Dumnezeu îţi ascultă şi îţi îndeplineşte orice rugăminte, iar sufletele celor adormiţi se întorc la casele de unde au plecat.

"Tocmai de aceea, mai ales în sate, există şi acum credinţa că trebuie să dai de pomană, de sufletul celui adormit, ceva din ce-i plăcea acestuia în timpul vieţii. De asemenea, e bine să dai ceva făcut de mâna ta, în casă, o plăcintă sau un colăcel, din făina de grâu cea mai bună. Pentru că în popor există convingerea că pe fiecare bob de grâu este chipul lui Hristos. Oamenii au chiar şi o vorbă: "Unde dai, Dumnezeu îţi dă şi înmulţeşte", explică etnograful Angela Olariu.

Pentru slujba de pomenire, femeile aduc la biserică vin, colăcei şi colivă, toate având semnificaţii speciale în tradiţia ortodoxă.

"Vinul şi pâinea sau colacii sunt o prefigurare a Liturghiei, când devin Trupul şi Sângele Domnului. Coliva, făcută din boabe de grâu, este simbolul Bisericii. Aromatele din care este făcută simbolizează darurile Bisericii. În boabele de grâu ne regăsim noi înşine, dar tot acolo îi întâlnim şi pe cei pe care îi pomenim. Iar lumânarea, care însoţeşte toate aceste daruri, este semnul prezenţei lui Hristos în vieţile noastre", arată părintele Stoleriu.

(sursa: Doxologia.ro Otilia Bălinișteanu)

Nicolae Pintilie - Coliva, între istorie și actualitate



„Chiar trebuie colivă, părinte?”, „Nu se poate fără colivă?”, „Am văzut eu la bunica, dar nu știu cum se face. Nu pot aduce altceva, în locul colivei? Și așa, cine mai mănâncă astăzi colivă?”... Acestea sunt întrebări ale unor credincioși ai Bisericii noastre, trăitori într-o lume în care totul este fast și fast-food. Prinși în valul și în febra lumii, tradițiile strămoșilor devin, pentru noi, curiozități. Se naște, astfel, întrebarea logică: ce este mai important, fondul sau forma? Putem veni la biserică așa cum vrem și cu ce putem, fiecare, ori trebuie să împlinim întru totul practicile tradiționale?

***

Multe dintre discuții se nasc în jurul colivei, una dintre practicile istorice ale Bisericii. Coliva, în limba greacă Κόλλυβα, un aliment făcut din grâu fiert, îndulcit cu miere sau cu fructe, este atestată încă din primele secole ale creștinismului. Unii istorici coboară această practică în timpurile de dinaintea întrupării Mântuitorului, coliva existând în culturile iraniene și mediteraneene, acolo unde s-a născut și grâul.

Cele mai vechi dovezi arheologice, referitoare la cultivarea grâului, au fost descoperite în Siria, Iordania, Turcia, Armenia și Irak. Ele datează de acum aproximativ 7.000 ani, când omul nu măcina grâul, ci doar îl decojea și, apoi, îl consuma crud sau fiert. Din Orientul Mijlociu, cam pe vremea Mântuitorului,

specialiștii spun că grâul a luat calea cetăților grecești, iar prin cunoscutul „drum al mătăsii” a ajuns și în Europa. Așa se înțelege de ce Mântuitorul Iisus Hristos face, de multe ori, aluzie la rodul grâului: „Adevărat zic vouă, dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ nu va muri, rămâne singur, iar dacă va muri, aduce roadă” (Ioan 12, 24).

Paginile Sfintei Scripturi ne adeveresc de faptul că Sfinții apostoli, trecând prin grâul pârguit, au luat spice pe care le-au frământat în mâna lor, apoi au mâncat boabele culese. Nu ştim dacă după Înviere au consumat sau nu boabe de grâu, dar cunoaştem că, încă de la sfârşitul secolului I, creştinii vorbeau despre unitatea Bisericii - chip al unirii boabelor de grâu, așa cum ne înfățișează prima scriere creștină, cunoscută drept Didahia celor doisprezece apostoli: „mulţimea boabelor de grâu care devenit un singur trup este chip al unităţii noastre într-o singură Biserică”.

Constantinopolul, locul de naștere al colivei

Dacă simbolismul boabelor de grâu fierte era cunoscut de către creștini încă de la sfârșitul secolului I, coliva, așa cum o știm noi astăzi, apare în viața bisericii în secolul al IV-lea. Ea apare în Sinaxarul din prima sâmbătă din Postul Păresimilor, ca rezultat al unei necesități practice, „în vremea împăratului Iulian apostatul (361-363) care, dorind să-i batjocorească pe creştini, a dat ordin guvernatorului orașului Constantinopol să stropească toate proviziile din piețele de alimente cu sângele jertfit idolilor.

Sfântul Teodor, munenicul lui Hristos, apărându-i în vis arhiepiscopului Eudo-xie al Constantinopolului (360-370), (după alte surse, numele episcopului era Ioan, născut în cetatea Evhaita din Asia Mică), i-a poruncit să-i anunțe pe creștini să nu cumpere nimic din piață, ci mai degrabă să mănânce grâu fiert amestecat cu miere și fructe, până ce va trece urgia.

Iar Iulian, văzând că vicleșugul său nu a ținut și comercianții din piețe erau în pragul revoltei pentru că nu cumpăra nimeni, a lăsat libertate creştinilor”.

Acest episod din viața credincioșilor constantinopolitani a dus la introducerea în cultul Sfintei biserici a unei zile speciale de slăvire a lui Dumnezeu pentru această binefacere. Astfel, încă din timpul episcopului Nectarie al Constan-tinopolului (381-397), în prima sâmbătă a Postului mare, se face pomenirea minunii Sfântului mucenic Teodor Tiron.

Ofrandă liturgică în momente de bucurie

În viața Sfintei Pulheria, sora împăratului bizantin Teodosie al II-lea, cea care a salvat Ortodoxia în timpul disputelor monofizite, se precizează că „în azilul din Constantinopol și în mănăstirile din Capitală, săracii orașului erau hrăniți cu grâu fiert”. Așadar, grâul era o necesitate practică, în caz de nevoie și foamete.

În amintirea minunii Sfântului Teodor Tiron, încă din secolul al IV-lea, cultul Bisericii trăia momente de bucurie, prin aducerea și împărțirea colivei - unire simbolică a oamenilor și a îngerilor, a cerului și a pământului, în slăvirea lui Dumnezeu. Iar reminiscența pregătirii colivei de grâu în momentele de bucurie ale Bisericii o găsim până astăzi. În mănăstirile noastre, dar și la unele parohii, se aduce colivă la hramul bisericii, în semn de cinstire a praznicului sau a Sfân-tului ocrotitor.

În unele părți ale țării, există și o practică a colivei, la nouă zile de la nuntă. Tinerii căsătoriți, în prima sau a doua duminică după cununie, vin cu lumânările aprinse la biserică, aducând colivă de grâu, în semn de mulțumire.

Tot în același scop, colivă se aduce la biserică, în unele zone geografice, și la ziua numelui și a cinstirii sfântului ocrotitor.

Chip al credinței în viața veșnică

Deși istoria cultului creștin ne demonstrează faptul că grâul fiert a fost folosit și în momentele festive ale Bisericii, atunci când folosim termenul colivă, gândul ne duce la practicile funerare. În ce moment al istoriei s-a făcut transferul de la bucurie la tristețe, încă nu se știe. Cunoaștem, însă, că simbolismul colivei a fost trăit încă din leagănul credinței creștine. Coliva a fost interpretată drept expresie materială a credinței în nemurire și în Înviere: după cum bobul de grâu, ca să încolțească și să aducă roadă, trebuie să fie îngropat mai întâi în pământ și să putrezească, tot așa și trupul omenesc mai întâi se îngroapă și putrezește, pentru ca să învieze apoi întru nestricăciune, subliniază Sfântul apostol Pavel.

De aceea, în cadrul slujbelor de pomenire a celor adormiți, un element aproape nelipsit îl reprezintă coliva. Rânduiala tipiconală a statornicit pomenirea „celor din veac adormiți” prin aducerea de colivă la biserică în zilele special rânduite și însemnate în calendar: cele două pomeniri generale, cunoscute sub numele tradițional de Moșii de iarnă și Moșii de vară, în sâmbetele Postului mare, la Înălțarea Domnului și la Schimbarea la Față a Mântuitorului. În afară de aceste zile

statornicite de rânduielile tipiconale, credincioșii mai fac colivă la soroacele sau zile de pomenire ale celor dragi, trecuți la Domnul: la trei zile, moment ce coincide cu slujba de înmormântare, la nouă și la patruzeci de zile, la jumătate de an și, apoi, din an în an, până la șapte ani. În plus, rânduiala nu oprește să se facă colivă și în alte zile decât cele menționate.

Între tradiție și actualitate

Cu toții ne amintim de vremea copilăriei, când bunicile noastre ne aduceau un pumn de colivă învelit în hârtie - și, parcă nu era nimic mai bun! Așteptam Sâmbăta Colivei sau a Sfântului Toader, când în vase de tuci, la focul molcom al plitei, bunica fierbea coliva. Era o sărbătoare asemenea Paștelui, coliva rivalizând în mintea noastră cu pasca și cu ouăle roșii.

„Apăi, să știți, coliva nu se face oricum, la întâmplare. Trebuie să te pregătești de cu seara, că nu faci o mâncare oarecare, ci aduci colivă lui Dumnezeu. Amu este arpacaș, înainte fierbeam grâul, spălându-l în nouă ape, după cele nouă daruri ale Sfântului Duh. Apoi, îl strecuram să rămână coaja și pleava. Îl puneam într-o covățică de lemn, la răcit, până dimineața. Și acum, când fac colivă, mă scol la patru dimineața, mă spăl, aprind sfânta candilă, fac rugă-ciunea și așa, cu rugăciune, așez coliva. Amestec grâul cu nucă și zahăr, fructe uscate și alte aromate. Din bătrâni, am prins că se pune și o lingură de sare. Apoi după ce amestec bine, o tipăresc în forma platoului, însemnându-o cu Sfânta Cruce și așa o duc la Biserică”, ne povestește rânduiala colivei bunica Floarea din satul Vârful Câmpului, județul Botoșani.

Astăzi, totul s-a mutat în laboratoarele cofetăriilor, multe dintre colivele actuale semănând mult cu torturile. Mai nou, unele firme comercializează și „înghețată de colivă”.

Între tradiție și actualitate, coliva rămâne o realitate a Bisericii. Indiferent de formă, indiferent dacă respectă sau nu canoanele tradiționale, coliva este semnul văzut al credinței noastre în Înviere, dogma fundamentală a credinței noastre.

Sâmbăta morţilor - Moşii de vară



Mâine sunt Moșii de vară. Biserica Ortodoxă a rânduit sâmbăta ca zi de pomenire a morţilor. Două dintre sâmbetele din cursul anului bisericesc sunt dedicate însă, în chip special, pomenirii generale a morţilor: Sâmbăta dinaintea Duminicii lăsatului sec de carne - Moșii de Iarnă, și Sâmbăta dinaintea Duminicii Pogorârii Duhului Sfânt - Moșii de vară.

Biserica noastră Ortodoxă mărturiseşte prin învăţătura ei de credinţă nemurirea sufletului şi crede în Învierea morţilor. Ea ne învaţă să ne rugăm pentru cei adormiţi ca să aibă parte de viaţă veşnică în Împărăţia Cerurilor. De aceea, Biserica a rânduit ca zi de rugăciune pentru cei adormiţi sâmbăta, precum şi anumite zile de peste an în care ducem colivă la Biserică şi dăm pomelnic pentru toţi cei adormiţi din neamul nostru. Aceste zile de obştească pomenire sunt numite Sâmbetele morţilor sau moşii. Între acestea se află şi moşii de vară pe care anul acesta îi ţinem în ziua de 30 mai.

Sâmbăta aceasta este înainte de Sărbătoarea Pogorârii Duhului Sfânt (Rusalii) şi este închinată celor adormiţi pentru ca să se împărtăşească şi ei de mângâierea Sfântului Duh Care S-a pogorât la Cincizecime peste Apostoli şi de atunci cârmuieşte lumea în chip nevăzut. Această zi poartă numele de „Sâmbăta Moşilor”, iar în popor este cunoscută sub numele de Moşii de vară.

Încă din vremea Sfinţilor Apostoli, după cum mărturiseşte Sfântul Ioan Gură de Aur, se ţineau zile de pomenire a strămoşilor adormiţi în speranţa fericirii veşnice.

Astfel de zile pot fi identificate în jurul secolului al VI-lea, când s-a făcut fixarea definitivă a pericopelor biblice citite în cursul anului bisericesc. În privinţa aceasta găsim rugăciuni alcătuite pentru sufletele celor morţi şi în Evhologhiul lui Serapion de Thmuis (Egipt) din secolul al IV-lea, în care se spune: ***”Te rugăm Dumnezeule şi pentru cei adormiţi, a căror pomenire s-a făcut, sfinţeşte aceste suflete, căci tu pe toate le cunoşti; sfinţeşte-i pe cei adormiţi în Domnul şi numără-i cu puterile Tale cele sfinte (îngerii) şi dă-le lor şi sălăşluire întru împărăţia Ta”.***

Mai multe informaţii legate de pomenirea celor adormiţi în Sâmbăta din Ajunul Rusaliilor aflăm din articolul “Sfaturi practice în Biserică: Pomenirea moşilor de vară din sâmbăta Rusaliilor” publicat în Cotidianul “Ziarul Lumina” din data de 21 mai 2010 şi semnat de Pr. lect. dr. Lucian Farcaşiu.

“Sâmbăta dinaintea Praznicului Rusaliilor este închinată pomenirii tuturor moşilor de vară, adică a celor din veac adormiţi. Textul liturgic din Penticostar arată în chip lămurit faptul că sunt acum pomeniţi „creştinii care au adormit în credinţă: părinţi, strămoşi, bunici şi străbuni, fraţi şi prieteni, bogaţi şi săraci, împăraţi şi domni, pe cei de laolaltă şi sihaştri”, pentru aceştia rugându-L pe Dumnezeu, astfel: „Odihneşte-i… unde sunt mulţimile tuturor drepţilor şi unde este sălaşul sfinţilor Tăi”.

Alte texte din slujba acestei sâmbete arată că rugăciunea de pomenire a celor adormiţi se face şi pentru cei care au murit în împrejurări năprasnice: „Pe cei ce au sfârşit sfâşiaţi de fiare, Hristoase, şi pe care peştii i-au înghiţit, pe care cutremurul, surparea pământului ori prăpastia i-au îngropat … pe cei ce i-au ucis sabia, cuţitul şi focul, izbitura răutăţilor, despicarea stâncilor şi tâlharii, foametea şi ciuma”, rugându-L pe Hristos Mântuitorul să-i izbăvească „de groaza cea de acolo”, ca un milostiv, mântuindu-i „cu împărtăşirea şi cu bucuria” Sa.

Unii teologi ai Bisericii identifică în aceste exprimări liturgice şi pe sinucigaşi, adică pe cei care şi-au luat singuri viaţa, şi pentru care nu se face nicicând rugăciune în lăcaşul Bisericii, exceptând ziua aceasta a sâmbetei moşilor de vară. În accepţiunea acestor teologi, singurul moment din cursul anului liturgic în care se face rugăciune publică şi pentru sinucigaşi este această sâmbătă dinaintea Rusaliilor, ca un pogorământ de la regula bisericească statornicită, rugându-l pe Hristos să-i miluiască, izbăvindu-i şi mângâindu-i în groaza ce-i învăluie în iad, acolo unde sufletul lor se chinuieşte.

În sensul acesta, şi rugăciunea a cincea de la Vecernia plecării genunchilor din Duminica Rusaliilor zice: „… şi la acest praznic, cu totul desăvârşit şi mântuitor, ai binevoit a primi rugăciuni de mijlocire pentru cei ţinuţi în iad, dându-ne nouă mari nădejdi că vei trimite uşurare şi mângâiere celor cuprinşi de întristări apăsătoare”.

În sensul acestor rugăciuni şi mijlociri, deja invocate, credincioşii Bisericii noastre trebuie să ştie că în această zi a sâmbetei moşilor de vară au datoria creştinească de a-i pomeni pe toţi strămoşii şi moşii lor după trup, şi pe toţi cei din veac adormiţi, la Slujba Parastasului de obşte care se săvârşeşte în toate Bisericile Ortodoxe în această sâmbătă. Pe pomelnicele lor pentru slujba aceasta a Parastasului ei pot trece în această zi şi pe sinucigaşi, menţionând însă în dreptul numelui acestora chipul morţii lor (adică sinucigaş), pentru ca preoţii să poată să-i diferenţieze pe aceştia de cei adormiţi întru nădejdea învierii şi a vieţii celei veşnice, pentru cei dintâi „care plâng şi se chinuiesc, aşteptând mângâierea lui Hristos” (adică pentru sinucigaşi), rugând pe Dumnezeu „ca să îndepărteze de la ei toată durerea, întristarea şi suspinarea …”

Pomenirea aceasta a moşilor de vară are rostul de a-i învrednici şi pe cei adormiţi în dreapta credinţă de darurile Sfântului Duh, a cărui pogorâre o vom prăznui în ziua următoare, a Rusaliilor, aceasta întrucât lucrarea Duhului Sfânt nu-i cuprinde numai pe creştinii vii, ci se extinde şi asupra celor adormiţi, întrucât cei vii şi cei adormiţi sunt deopotrivă membri ai Bisericii Universale”.

Adrian Niţă - Rugăciunea pentru cei adormiţi şi comuniunea sfinţilor



Cea mai întâlnită formă de ajutorare a celor adormiţi este rugăciunea. Rugăciunea Bisericii împreună cu rugăciunea personală ne pun în contact cu Maica Domnului, cu sfinţii, care pot mijloci la Dumnezeu iertare şi mântuire pentru cel adormit.

Pregătirea aperceptivă

Deşi comentariile despre moarte nu sunt comode pentru omul contemporan, existând o oarecare aversiune faţă de această temă, totuşi, moartea este o realitate de necontestat întâlnită la tot pasul. Percepţia ei devine mai concretă atunci când cineva apropiat părăseşte această lume. În această situaţie, cei din familia îndoliată ajung în Biserică, lăcaş de mângâiere, de uşurare a suferinţelor, de speranţă pentru cei vii, dar şi pentru cei adormiţi.

Anunţarea temei

Despre rugăciunea pentru cei adormiţi vom face în continuare unele referiri.

Tratarea

Originea morţii

Din perspectiva Sfintei Scripturi, moartea apare ca efect al neascultării omului de Dumnezeu: „Din toţi pomii Raiului poţi să mănânci, dar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca vei muri!“ (Facere 2, 17). Moartea a fost sufletească, prin alterarea relaţiei omului cu Dumnezeu, dar şi trupească, în plan biologic, prin despărţirea sufletului de trup. Tragismul morţii vine din faptul că acest fenomen nu aparţine firii umane (Dumnezeu n-a creat moartea), ea intră în firea umană, devenindu-i „firească“, de o asemenea manieră încât este cel mai sigur fenomen care se întâmplă în viaţa fiecărui om.

În pofida acestei realităţi, Moartea şi Învierea Mântuitorului Iisus Hristos aduc un sens cu totul diferit existenţei umane. Până la acest moment crucial al istoriei omenirii, moartea şi iadul erau implacabile, aşa cum ne spune Psalmistul: „Nu morţii te vor lăuda pe Tine, Doamne, nici toţi cei ce se coboară în iad“ (Psalmul 113, 17). Prin Moartea Sa, Hristos a omorât moartea, a omorât păcatul şi a surpat puterea diavolului. Iar prin Învierea Sa, Împărăţia cerurilor s-a deschis: „...Eu sunt Învierea şi Viaţa; cel ce crede în Mine va fi viu, chiar de va muri“ (Ioan 11, 25).

Astfel, moartea, ne spune părintele Stăniloae, capătă o valoare pozitivă: Hristos ne trece la comuniunea deplină cu Dumnezeu.

Zile de pomenire pentru adormiţi

Învăţătura Bisericii Ortodoxe ne spune că după moartea unui om, sufletul său trece prin judecata particulară. Aici i se stabileşte în funcţie de faptele sale un loc temporar, la bine sau la rău, până la judecata universală. După acest ultim act al istoriei mântuirii neamului omenesc, unii vor merge cu Hristos în Împărăţia Lui, iar alţii se vor despărţi de El. Această decizie va fi veşnică.

În acest răstimp dintre judecata particulară şi judecata universală, sufletele cunoscuţilor care au răposat au nevoie de ajutorul nostru. De ce? Ei nu mai pot face nimic pentru mântuirea lor, au ieşit din planul vieţii pământeşti unde pocăinţa şi faptele bune au valoare eternă. În plus, nu toţi oamenii care mor ajung în Rai, de aceea sufletele lor devin dependente de dragostea noastră.

În Tradiţia Bisericii noastre a rămas consacrată sâmbăta ca zi de pomenire a celor adormiţi, deoarece în această zi Mântuitorul S-a coborât la iad şi a izbăvit sufletele celor adormiţi din veacuri care îl aşteptau pe Izbăvitorul, pe Mesia. În mod special, două dintre sâmbetele anului bisericesc sunt consacrate în toate Bisericile Ortodoxe pomenirii generale a morţilor: sâmbăta dinaintea Înfricoşătoarei Judecăţi (lăsatului sec de carne) şi sâmbăta dinaintea Pogorârii Duhului Sfânt (Sâmbăta

Rusaliilor). Amândouă poartă în popor denumirea de Moşii (de iarnă, respectiv de vară), pentru că facem pomenirea părinţilor, moşilor şi strămoşilor noştri plecaţi la Domnul.

De asemenea, la fiecare Sfântă Liturghie cei vii şi cei adormiţi sunt aşezaţi pe Sfântul Disc, în jurul Sfântului Agneţ (care se transformă în timpul slujbei în Sfântul Trup al Domnului Hristos) alături de Maica Domnului şi de cetele sfinţilor. Este, poate, cea mai frumoasă dovadă de iubire pentru cei dragi plecaţi dintre noi, de a-i aduce permanent înaintea lui Dumnezeu spre a fi binecuvântaţi, uşuraţi de păcate, iertaţi şi mântuiţi.

Ajutorarea celor adormiţi

Părinţii Bisericii sfătuiesc ca în fiecare zi în decursul celor patruzeci de zile din momentul morţii, familia şi cunoscuţii să-şi concentreze atenţia pe trei segmente:
1. Rugăciune personală. Facem câte o rugăciune pentru cel adormit (rugăciuni scurte sau, dacă timpul ne permite, un paraclis sau acatist);
2. Milostenie. De asemenea, trebuie oferit câte ceva, cât de puţin, celor în nevoi care se pot folosi de milostenia noastră;
3. Rugăciunea Bisericii (pomenirea celor adormiţi la Sfânta Liturghie).

Aş aminti aici un fapt minunat din viaţa Sfântului Nicolae Planas, din Grecia, trăitor în secolul al XVIII-lea, care acorda o atenţie foarte mare pomenirii celor adormiţi la Sfânta Liturghie. Pomenea atât de mult încât, chiar dacă foile se îngălbeneau de vreme, nu renunţa la a pomeni.

Într-o noapte, una din maici a visat că obştea mănăstirii se îndrepta împreună cu Sfântul Nicolae spre stadionul din Atena. Când s-au deschis porţile stadionului, arhiplin ca pentru un mare spectacol, toţi oamenii s-au ridicat în picioare, au început să aplaude şi să strige cu bucurie către părintele. Părintele Nicolae, mirat, a întrebat: Pe cine ovaţionează aceştia? Un tânăr din preajma lor a răspuns: Pe sfinţia voastră! Sunt cei care au fost scoşi din iad, în urma pomenirilor pe care le-aţi făcut!

Practici neortodoxe

Au existat şi încă mai există practici păgâne care arată din partea familiei îndoliate o neînţelegere a cultului şi a valorilor morale ortodoxe. De pildă, banii care se adună de-a lungul celor trei zile până la momentul înmormântării se lasă în coşciug şi se îngroapă, pe motiv că cel adormit ar trebui să-şi plătească vămile văzduhului!

Dar vămile văzduhului nu se plătesc în modul acesta, ci se plătesc cu faptele bune făcute în timpul vieţii. Banii aceştia trebuie folosiţi pentru ajutorarea unui copil orfan, a unui bătrân bolnav, gesturi care realmente l-ar ajuta pe cel adormit.

Mai amintim din mulţimea de practici pe care le întâlnim la înmormântare un moment care parcă dă adevăratul sens al slujbei de prohodire: dezlegarea legăturii de la picioarele adormitului, în timpul rostirii de către preot a rugăciunii de dezlegare de păcate. Aici, accentul cade pe un gest lipsit de orice însemnătate religioasă. Dacă cel adormit şi-a cerut iertare pe patul suferinţei de la rude, prieteni, cunoscuţi, a fost primenit sufleteşte, adică mărturisit şi împărtăşit, poate intra în mormânt legat fedeleş, nu numai la picioare!

Recapitularea

Cum a apărut moartea în creaţia lui Dumnezeu? Ce trebuie să facem pentru cei adormiţi? Care sunt zilele consacrate pomenirii celor adormiţi? Ce practici neortodoxe cunoaşteţi în legătură cu cei adormiţi?

Asocierea

Aşa cum ne rugăm pentru cei dragi când sunt în necazuri, în boli (intervenţii chirurgicale etc.), la fel suntem datori să ne rugăm când aceştia sunt chemaţi de Dumnezeu la viaţa veşnică. Iubirea este virtutea teologală care face legătura între cer şi pământ, între vii şi adormiţi.

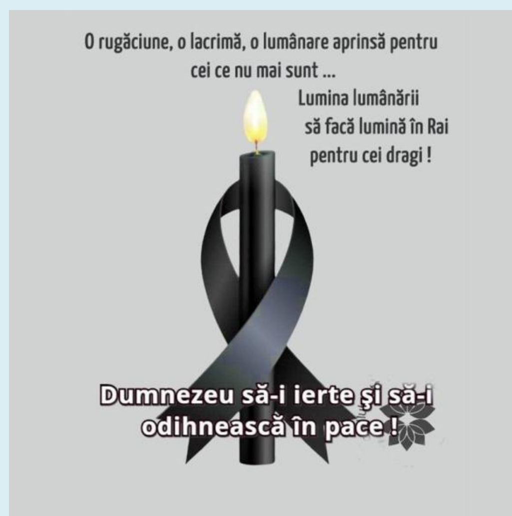
Generalizăm spunând că în învăţătura Bisericii Ortodoxe cultul morţilor ocupă un loc important. Întreaga slujbă de înmormântare este de fapt o rugăciune continuă adusă înaintea lui Dumnezeu pentru cel care a plecat dintre noi.

Aplicăm învăţătura despre rugăciunea pentru cei adormiţi cu îndemnul ca fiecare dintre noi să ne obişnuim ca în rugăciunile noastre să-i pomenim pe cei adormiţi, cu mai multă grijă şi stăruinţă decât o facem pentru cei vii, pentru că cei vii încă mai au timp să-şi pregătească veşnicia, pe când cei adormiţi, nu.

Repere bibliografice:
Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică, vol. III, E.I.B.M.B.O.R., 2003;
Jean-Claude Larchet, Tradiţia Ortodoxă despre viaţa de după moarte, Editura Sofia, 2006;

Pr. lect. dr. David Pestroiu, Spre Viaţa Veşnică, Rânduieli ortodoxe pentru înmormântare şi parastas, Editura Cuvântul Vieţii, 2013.

Părintele Ciprian - Despre cei adormiţi



După sfârşitul pământesc al omului, sufletul său merge înaintea lui Dumnezeu pentru a fi judecat. Aceasta este judecata particulară şi se deosebeşte de cea universală care se va face cu toţi oamenii odată, la sfârşitul lumii şi după învierea trupurilor.

Locul unde sunt duşi cei buni se numeşte: sânul lui Avraam (Luca 16,22), sau Rai (Luca 23,43), iar locul unde merg cei răi se numeşte iad (Luca 16,23).

Timpul judecăţii particulare este imediat după moarte : ...astăzi vei fi cu Mine în Rai (Luca 23,43), ...este rânduit oamenilor, o dată să moară, iar după aceea să fie judecata (Evrei 9,27), ... doresc să mă despart de trup şi să fiu cu Hristos (Filipeni 1, 23), ... pentru mine viaţa este Hristos şi moartea, un câştig (Filipeni 1,21).

Iată câteva argumente pentru rugăciunea pentru cei răposaţi:
Vă îndemn deci, înainte de toate, să faceţi cereri, rugăciuni, mijlociri, mulţumiri pentru toţi oamenii(I Timotei 2,1) condiţia de om nu se pierde odată cu moartea, căci ea nu e sfârşit ci trecere.

Mărturisiţi-vă deci unul altuia păcatele şi vă rugaţi unul pentru altul, ca să vă vindecaţi, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului (Iacov 5, 16).

Drept aceea, sfânt şi cucernic gând a fost, că a adus jertfă de curăţire pentru cei morţi, ca să se slobozească de păcat (II Macabei 12,46).

... nu-ţi aduce aminte de nedreptăţile părinţilor noştri (Baruh 3, 4-5), aşa se ruga Sfântul prooroc Baruh.

Dumnezeu are puterea de a scoate sufletele din iad, căci nimic nu e cu neputinţă la El. Eu omor şi inviez, Eu rănesc şi Eu tămăduiesc (Deuteronom 32, 39). El coboară la iad şi iarăşi scoate (I Regi 2, 6 ; Ps. 48,16 ; Rom. 14,9 ; I Cor. 15,19 ; I Tim. 2,6 ; Evrei 11,19 ; I Ioan 2,2 ; Apoc. 1, 18).

Rugăciunea pentru cei adormiţi e dovadă de iubire. Moartea nu poate stăvili iubirea pentru aproapele, căci şi după aceea continui să-l iubeşti.

Sursa: **http://calauza-ortodoxa.trei.ro/?item=133**

Preotul Ioan - Cuvânt către creştinii ortodocşi despre pomenile şi rugăciunile pentru cei adormiţi



Iubiţi credincioşi, cultele religioase (adventiştii, baptiştii, evangheliştii, penticostalii şi martorii lui Iehova) susţin că pomenile pe care le fac pentru cei adormiţi creştin ortodocşii nu au nici un folos. Spun că morţii pe care-i pomenim noi nu mai mănâncă, colivă, colaci... şi toate cele ce se împart pentru sufletele lor. În ceea ce afirmă aceste culte religioase un singur lucru este adevărat: acela că sufletele celor adormiţi din neamurile noastre nu mănâncă nimic din ceea ce am pregătit noi la pomană. În schimb ei primesc iertare de păcate în urma acestor pomeni. Cu fiecare pomenire, parastas, Dumnezeu îi ridică din starea în care au murit. Avem ca temei, versete din Biblie care dovedesc cât se poate de clar că aceste pomeni (parastase) sunt bine primite, bine plăcute lui Dumnezeu:

- *«Fii darnic cu pâinea şi cu vinul la mormântul celor care ţi-au răposat» (Tobit 4:17). Ce poate însemna a fi darnic cu pâinea şi cu vinul decât parastas - pomană???!*
- *«Sfânt şi cucernic gând a fost că a adus jertfă de curăţie pentru cei morţi, ca să se slobozească din păcat» (2 Macabei 12:46). Adică, un gând sfânt, pornit dintr-o credinţă dreaptă (creştin ortodoxă) este acela de a face pomană (jertfă de curăţie) pentru cei morţi, ca în urma acestor pomeni*

Dumnezeu să se milostivească de sufletele celor pomeniţi şi să-i scoată din osânda iadului sau, dacă sunt în Rai, să le dea mult mai multă lumină.

Lumea, tehnică şi limbajul au evoluat şi de aceea trebuie să înţelegem că ceea ce se numea în urmă cu câteva mii de ani, jertfă de curăţie (în Ţara Sfântă, Israel) acum noi românii îi spunem pomană sau parastas.

Cuvânt despre pomenirea morţilor

Intrând la Părintele Mihail de la Valaam, mi-a dat să citesc ceva ce se numea „Despre pomenirea morţilor". Cuvântul se cuvine să fie dat în întregime: „Credinţa noastră ortodoxă învaţă că va veni o vreme când îi vom întâlni pe cei adormiţi şi dragi ai noştri şi vom trăi împreună cu ei nedespărţiţi, în veci. Dumnezeu este dragoste neţărmurită şi nu-i va înstrăina pe cei care au fost uniţi în viaţa aceasta prin legătura dragostei. Ne vom bucura pururi alături de cei pe care i- am iubit şi împreună cu care am împărtăşit aici bucuriile noastre. Înţelegând acestea, cu câtă osârdie s-ar cuveni să ne pomenim morţii!"

În rugăciune, o inimă vorbeşte cu alta.

Sfântul Ioan de Krondstadt spunea: „Se cuvine să ne rugăm pentru cei adormiţi ca şi cum am fi noi înşine în chinurile iadului. Trebuie sa simţim suferinţa lor şi să ne rugăm pentru odihna lor la loc luminat, la loc cu verdeaţă, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin".

Predania Sfinţilor Apostoli ne învaţă: rugaţi-vă unii pentru alţii (Iacob 5:16). Rugăciunea Bisericii pentru cei adormiţi are atâta putere, încât, înălţându-se către cer, ajunge până la tronul Celui atotputernic, şi, coborându-se până în străfundurile iadului, îi izbăveşte de chinuri pe cei înlănţuiţi acolo. Ea înnoieşte nemăsurata jertfă de pe Cruce a Mântuitorului adusă pentru păcatele neamului omenesc. Această rugăciune este unită şi întărită de mijlocirile sfinţilor, cu deosebire de cea a Maicii Domnului, neobosită apărătoare a creştinilor. Când Jertfa fără de sânge a Trupului şi Sângelui Fiului lui Dumnezeu se săvârşeşte pe Sfânta masă, stau de faţă toate Puterile oştilor cereşti şi soborul Sfinţilor. Sufletele celor adormiţi care se pomenesc în vremea Sfintei Liturghii sunt părtaşe împreună cu Îngerii şi cu sfinţii la jertfa nesângeroasă ce se aduce. De câtă bucurie şi mângâiere sfântă se umple acel suflet când, pomenit fiind în Biserica lui Dumnezeu, se înfăţişează înaintea Tronului lui Dumnezeu, împreună cu cetele Îngerilor şi cu ale Sfinţilor, rugându-se stăruitor pentru iertarea păcatelor şi pentru răspuns bun la Înfricoşătoarea Judecată a lui Hristos.

Ce bucurie nespusă, ce fericire neţărmurită umple sufletul atunci când părticica de prescură scoasă pentru el în vremea Proscomidiei este scufundată laolaltă cu celelalte în Preasfântul Sânge al Fiului lui Dumnezeu, rostindu-se această rugăciune: „Spală, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit aici, cu Cinstit Sângele Tău, pentru rugăciunile sfinţilor Tăi”. De aceea se cuvine să ne îngrijim cu osârdie pentru mântuirea celor adormiţi. ***Când noi înşine vom muri, ei se vor ruga în ceasul morţii noastre, mijlocind pentru noi către Dumnezeu, cu aceeaşi sârguinţă şi dragoste cu care noi ne-am rugat aici pentru dânşii. Acest lucru ne va fi de mare trebuinţă înaintea lui Dumnezeu. Cei adormiţi ştiu tot ceea ce făptuim. Aud şi văd când ne rugăm pentru dânşii, chiar dacă ne-am tăinui la marginile pământului. Cu cât mai mult Domnul Însuşi ştie toate acestea! Faptele bune şi rugăciunile celor vii pentru cei adormiţi îi mântuiesc şi pe unii, şi pe ceilalţi, deopotrivă.***

„Acolo, spune Sfântul Teofan Zăvorâtul, sufletul omului se întâlneşte cu toţi cei pentru care s-a rugat şi cărora s-a rugat în vremea vieţii sale de aici, de pe pământ”.

Câtă mângâiere! Cât de Milostiv este Dumnezeu cu sufletele noastre! El va trimite să ne întâmpine, de îndată ce vom pătrunde în tărâmul cel de veci, pe toţi cei pentru care ne-am rugat.

Dar „pentru cei adormiţi care nu sunt vrednici de mântuire, spune Sfântul Damaschin, Dumnezeu nu îndeamnă pe nimeni să se roage: nici părinţii, nici soţia sau soţul, nici rudele, nici prietenii”. Prin ei se împlineşte profeţia: „nenorociţi sunt adormiţii pentru cei care nici unul dintre cei vii nu se roagă”.

Alături de jertfa fără de sânge, iertarea păcatelor se primeşte şi prin faptele de milostenie.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune: „Cinstiţi-i pe cei adormiţi cu pomeni şi cu fapte bune, pentru că acestea îi vor ajuta să se izbăvească din muncile cele veşnice”.

Până la Judecata cea de Apoi a lui Hristos mai este încă vreme să ne rugăm unii pentru alţii şi să schimbăm starea celor adormiţi ai noştri. Jertfa fără de sânge adusă pentru ei îi curăţă de păcate şi îi înalţă la o stare mai bună. Amin.

(10-23 noiembrie, 1947”)

***

Când am terminat de citit foaia, l-am privit uimit pe stareţ. Ochii săi luminoşi şi limpezi mă iscodeau. Am înţeles atunci că Părintele Mihail avea darul înaintevederii şi îmi cunoştea trecutul.

- Părinte, i-am cerut, spuneţi-mi un cuvânt despre moarte?
- Nu există moarte, mi-a răspuns. Este mai mult o trecere de la o stare la alta. Pentru mine însumi, viaţa din cealaltă lume este cu mult mai adevărată decât viaţa mea de aici. Cu cât creştinul trăieşte mai profund viaţa sa lăuntrică, cu atât este mai rupt de lumea aceasta şi se apropie împăcat de cealaltă. Când vine sfârşitul îi este uşor, perdeaua subţire pur şi simplu se mistuie.

- Părinte, putem trăi într-o legătură vie cu cei adormiţi?
- Fără nici o îndoială. Rugăciunile pentru cei adormiţi statornicesc această legătură. Cei care nu se îngrijesc de ele rup legătura aceasta de taină şi deznădăjduiesc, ca unii ce sunt lipsiţi de credinţă. Rugăciunea uneşte, încălzeşte şi întăreşte pe toţi.

Despre păcatul slavei deşarte

Atât de rău este păcatul slavei deşarte, încât dacă ar încerca cineva să-l descrie cu amănuntul, ar semăna cu acela care încearcă să măsoare greutatea vântului. Această blestemată răutate a slavei deşarte nu se arată la om numai când este în viaţă, ci de multe ori şi la trecerea lui de pe pământ.

Ca să înţelegem acest lucru să-l ascultăm pe Sfântul Ioan Gură de Aur care, în această privinţă. spune: „Cei cu slava deşartă şi după moarte se măresc în deşert. De pildă, cutare murind, a poruncit să fie minunat, să se facă cutare şi cutare lucru. Şi care sunt oare acestea, pe care cel cu slava deşartă lasă poruncă să se facă după moarte lui? Acestea sunt cheltuielile mari şi de prisos pe care le fac urmaşii lor rubedeniile spre a-l îmbrăca pe el cu haine noi şi de mult preţ, spre ai pune în deget şi la mâini inel şi brăţări de aur, încălţăminte din cele mai scumpe în picioare, spre a-l înfăşura în mătăsuri şi spre a-i acoperi faţa cu marame din fir de aur. Apoi, să-i facă lui sicriu din lemn binemirositor şi care nu putrezeşte curând şi să-l vopsească cu felurite culori şi să-l îmbrace cu argint şi ale metale scumpe. Apoi, să-i facă cavou scump, din marmură şi granit, unde să-i aşeze trupul mort; împrejurul cavoului să-i facă grilaj de fier sau de bronz, iar alături sau înlăuntrul cavoului să-i facă statuie, aşa cum era el în floarea vârstei şi a fericirii pe pământ.

Şi statuia să fie de marmură sau de bronz sau din alte materiale de preţ şi să fie sculptată dea cei mai buni sculptori. Pe frontiscipiul cavoului, la intrare, să fie scrise cu slove de aur, numele şi gradul dregătoriilor pe care le-a avut el în lume, ca să vadă toţi câţi vor trece pe acolo, că mare şi minunat a fost acesta ce este îngropat aici.

Acestea şi multe altele de acestea sunt cele ce a rânduit să i se facă după moarte, omul iubitor de slava veacului de acum. De vrei să cunoşti acest adevăr du-te în cimitirele din marile oraşe şi acolo vei vedea sute şi mii de mărturii de acest fel, care arată că nici în mormânt nu poate scăpa de patima slavei deşarte şi a iubirii de arătare. Câte fapte bune nu ar fi putut face rudeniile unui asemenea om cu banii cheltuiţi pe aceste lucruri deşarte? Câţi săraci şi goi n-ar fi îmbrăcat şi câţi flămânzi n-ar fi ajutat? Şi cât de mare folos n-ar fi adus cu această milostenie celui trecut prin această lume, la cele veşnice? Mai ales dacă a trăit acela în dreapta credinţă şi s-a spovedit la duhovnic de toate păcatele sale.

Bibliografie: Biblia E.I.B.M., Bucuresti, 1994; Serghei Bolsakoff, Sfinţi călugări ai nordului Rusiei, ieroschimonahul Mihail, Ultimul stareţ de la Valaam, Editura Egumeniţa 2008.

Pr. Iulian Naros - Folosul rugăciunilor pentru morţi (adormiţi)



Încep a spune câteva lucruri despre „Folosul rugăciunilor ptr. morţi" încercând la început să amintesc pricina care ne-a adus să ne întâlnim şi să discutăm despre subiectul amintit. Este adevărat că materialul s-ar putea să pară mai lung, dar am încercat să concentrez ideile şi să vă introduc în gândirea ortodoxă, nu doar să prezint un material prin care să combat o anumită atitudine diferită de a bisericii ortodoxe, ci ca să înţelegeţi motivaţia rugăciunilor pentru morţi din punctual de vedere ortodox.

Din câte îmi amintesc, aţi fost de acord să ne întâlnim pentru ai demonstra mamei dv. că rugăciunile de parastas şi celelalte rugăciuni rânduite de Biserica Ortodoxă pentru morţi, sunt de prisos, datorită faptului că „cel mort nu mai poate fi salvat din locul de chin în care este", conform învăţăturii adventiste din care vă împărtăşiţi. Ştim amândoi că între învăţătura ortodoxă şi cea adventistă sunt multe deosebiri. Cunosc şi eu în parte învăţătura adventistă cum şi dv. tot în parte o cunoaşteţi pe cea ortodoxă, de aceea am fost de acord să ne întâlnim şi să discutăm pe marginea acestei teme (nu cu intenţii prozelite) ptr. mama dv., deşi eu ştiu că ea este convinsă în adâncul ei de ceea ce face, pentru că este o ortodoxă trăitoare, nu doar cu numele, la aceasta ajutându-o şi „ghimpele" ei prin necazul pe care îl produce.

De ce noi ortodocşii ne rugăm pentru cei morţii?

1. Pentru că îi considerăm adormiţi şi nu morţi, lucru care ne face să putem fi în comuniune cu ei prin Hristos, în biserică.”Pentru că într-un Duh ne-am botezat noi toţi, ca să fim un singur trup, fie iudei, fie elini, fie robi, fie liberi, şi toţi la un duh ne-am adăpat”(I Cor. 12, 13) . Moartea trupească nu-i desparte însă pe creştini de Hristos. Chiar şi după moarte, ei rămân uniţi cu Hristos, ca membre vii ale bisericii, care este Trupul Său, iar prin Hristos ei continuă să rămână în strânsă legătură şi comuniune cu membrii cei vii ai Bisericii. “Căci sunt încredinţat că nici moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălţimile, nici adâncul şi nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea Întru Hristos Iisus, Domnul nostru” (Romani 8, 38-39).

Ca Trup al lui Hristos, Biserica are datoria să se îngrijească şi să se roage pentru toţi fiii şi fiicele sale care au murit întru nădejdea învierii şi a vieţii celei veşnice.

Noi nu putem şti care dintre morţi vor fi iertaţi şi mântuiţi, dar avem datoria să ne rugăm neîncetat pentru toţi, cu nădejdea că Dumnezeu ne va asculta rugăciunile şi-i va scăpa de focul cel veşnic al iadului care este aprins de păcat prin nelucrare (Matei 25, 41).

2. Păcatul

Ştim că tot omul este păcătos "Că nu este drept nici unul "(Rom. 3,10). "Nimeni nu e curat de păcate, măcar de-ar fi trăit o singură zi pe pământ" (Iov 14, 44). Acestea ştiindu-le, nu putem avea siguranţa 100% că vom fi mântuiţi. “Şi dacă dreptul abia se mântuieşte, ce va fi cu cel necredincios şi păcătos? “ (I Petru 4,18)

Hristos a pătimit, ne-a deschis calea spre Împărăţia lui Dumnezeu, prin botez şi credinţa în El, dar oare am putut păstra harul Duhului Sfânt primit la botez? “…prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; şi harul Lui care este în mine n-a fost în zadar, ci m-am ostenit mai mult decât ei toţi. Dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este cu mine.” (I Cor. 15 ,10)

Câţi dintre noi au reuşit să scape de mândrie, de mânie, de egoism şi alte asemena patimi, pe care de multe ori le cultivăm în loc să le omorâm. “Văd în mădularele mele - zice apostolul Pavel- o altă lege, luptându-se împotriva legii minţii mele şi făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele.” (Romani 7,23)

. De aceea situaţia celor morţi, destinaţi prin judecata chinurilor iadului nu se mai poate modifica prin propria lor voinţă ci numai prin rugăciunile celor vii, ale Bisericii. De aici, necesitatea rugăciunilor pentru cei morţi.

În Biserica ortodoxă între cei vii şi cei morţi nu este un zid despărţitor, ci ei sunt solidari împreună. “Căci dacă un mădular suferă, toate mădularele suferă împreună şi dacă un mădular este cinstit, toate mădularele se bucură împreună.” (I Corinteni XII, 26). Aceestea ne leagă de o altă motivaţie:

3. Dragostea

În iubirea faţă de aproapele noi îi dorim semenului nostru binele moral şi material; iar binele spiritual cel mai înalt este, fără îndoială, mântuirea sufletească, dobândirea împărăţiei lui Dumnezeu. Deci, rugăciunea spre îndreptarea celui rătăcit, pentru iertarea păcatelor lui fie vieţuind în lume, fie în viaţa de după moarte este un act de iubire creştină. Rugăciunea este necesară pentru semeni, căci spune Sfântul Iacov: “Rugaţi-vă unul pentru altul, ca să vă vindecaţi, căci mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului” (Iacov V, 16), Sfântul Pavel adăugă: «Pentru că ştiu că aceasta îmi va fi mie spre mântuire, prin rugăciunile voastre şi cu ajutorul Duhului lui Iisus Hristos» (Filipeni I, 19).

Rugăciunile făcute cu credinţă pentru noi şi pentru semeni au rezultat, căci Mântuitorul a spus: “Cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi vi se va deschide” (Matei VII, 7). Sau: “Şi toate câte veţi cere, rugându-vă cu credinţă, veţi primi” (Matei XXI, 22; Marcu XI, 24; Ioan XIV, 13).

Mai mult, Domnul Hristos şi apostolii Săi răspund faptic la rugăciunile ce li se fac şi ajută pe acei pentru care sunt rugaţi. Astfel Domnul Hristos vindecă pe sluga sutaşului (Matei VIII, 5-13), pe fiica cananeencei (Matei XV, 22-26); pe tânărul lunatic (Matei XVII, 14-18); înviază pe fiica lui Iair (Matei IX, 23-25). Toate aceste minuni Domnul Hristos le îndeplineşte pe baza rugăciunilor celor apropiaţi. De asemenea şi Sfântul Petru înviază pe Tabita la rugăciunile credincioşilor apropiaţi ei (Fapte IX, 40-41).

Uniţi în aceeaşi credinţă (Efeseni IV, 5) şi vieţuind în acelaşi trup tainic al lui Hristos, membrii Bisericii îşi împărtăşesc între ei dragostea creştină, (cea mai mare poruncă a Mântuitorului): “Poruncă nouă dau vouă: să vă iubiţi unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, aşa şi voi unul pe altul să vă iubiţi” (Ioan XIII, 34; 12-13; Romani XIII, 9-10; I Corinteni XIII). Iar Sfântul Ioan arată că dragostea faţă de Domnul se concretizează şi se vădeşte în iubirea aproapelui (I Ioan IV, 20).

În Biserica Ortodoxă mijlocirea nu are limite rigide: pentru cei morţi sau pentru cei vii; “Dar mai presus de toate, ţineţi din răsputeri la dragostea dintre voi, pentru că dragostea acoperă mulţime de păcate.” (I Petru 4,8)

Rugăciunea pentru cei morţi presupune nu numai o mijlocire pe lângă Creator, ci şi o acţiune directă asupra sufletului, susceptibilă să-l facă demn de iertare. Iar afirmaţia că prin rugăciunile Bisericii unele suflete pot fi trecute din iad în Rai pare a sta în contrazicere cu cuvintele de la Luca 16, 26, după care între Rai şi iad este o prăpastie de netrecut. Contradicţia este însă aparentă, întrucât, dacă privim lucrările mai atent vom vedea că între acest text şi învăţătura Bisericii Ortodoxe privitoare la posibilitatea mântuirii din iad există de fapt o perfectă concurenţă.

Textul amintit spune numai atât ca nimeni nu poate primi prin propria voinţă să treacă dintr-o stare în alta. Avraam spune bogatului: "între noi şi voi s-a aşezat o prăpastie mare, astfel ca cei ce ar vrea să treacă de aici la voi, ori de acolo la noi să nu poată să treacă". Este exact ceea ce spune Biserica. Bariera aceasta este de netrecut când cineva aflat într-o parte sau alta a ei ar vrea s-o depăşească, dar pentru Domnul ea nu constituie o barieră. Cei ce în viaţa de aici şi-au tăiat de bunăvoie orice posibilitate, ca odată ajunşi dincolo Biserica să nu poată mijloci prin rugăciuni pentru schimbarea în bine a stării lor, aceştia au într-adevăr în faţa lor o asemenea barieră. Ea nu este de netrecut pentru Domnul, dar nimeni nu poate fi mântuit împotriva voinţei sale. Ar fi poate absurd să se invoace în acest caz dragostea lui Dumnezeu.

Dovezi

Se ştie foarte bine faptul că Sfânta Scriptură (Biblia), - şi în special Noul Testament - a fost scrisă pentru nevoile sufleteşti ale creştinilor din primele veacuri (mă refer la Noul Testament), care doreau să afle cât mai multe date despre învăţătura şi faptele Mântuitorului (în special), dar şi diferite alte învăţături la nevoile concrete ale bisericii şi a membrilor ei din fiecare comunitate. Toate acestea nu s-au putut cuprinde în paginile Noului Testament (Ioan 21,25). Majoritatea învăţăturii a fost recepţionată de către primii creştini (începând cu apostolii) prin auz şi prin aplicare concretă în viaţa lor. Acest tezaur practic a fost transmis mai departe urmaşilor tot prin “auz şi aplicată în viaţa lor”, tezaur pe care Biserica Ortodoxă se bazează la fel de mult (pentru că este girat de Sinodul Apostolic şi de Sinoadele Ecumenice) numindu-l “sfânt”. Îi acordă aceiaşi cinstire ca şi Bibliei pentru că pe amândouă le numeşte “sfinte” (Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie). Ele se completează nu sunt paralele.

Învăţătura ortodoxă nu susţine că un om poate mântui pe altul sau îl poate scoate din iad. De asemenea total greşită ar fi şi părerea că cineva poate face în viaţa orice, deoarece îl vor scoate din chinuri rugăciunile urmaşilor. Pe de o parte se cade în păcatul prea marii încrederi în mila lui Dumnezeu, păcat împotriva Duhului Sfânt.

Pe de altă parte se mai pune o problemă de ordin practic: o dată cu păcătosul respectiv pot muri şi urmaşii lui şi atunci nu are cine se mai ruga pentru el. Dar ajutorul primit, de cel adormit de la cei din viaţă, de la Biserică, nu vine ca o obligaţie sau ca răspuns la o poruncă, ci este un dar al dragostei. Apoi, mijlocirea Bisericii se îndreaptă spre Dumnezeu, pentru a-L îndupleca spre milă şi iertare pentru cei adormiţi. Relaţia nu este între credinciosul în viaţă şi cel adormit, ci între creştin şi Biserica în Hristos.

Scripturistice

Am să mă refer întâi la dovezile scipturistice, ţinând seama de anumite aspecte ale problemei discutate de noi:

1. Hristos împărăţeşte peste toţi, peste cei vii şi peste cei adormiţi.

"Căci dacă trăim, pentru Domnul trăim şi dacă murim, pentru Domnul murim. Deci şi dacă trăim şi dacă murim ai Domnului suntem. Căci pentru aceasta a murit şi a înviat Hristos că să stăpânească şi peste morţi şi peste vii" (Romani 14, 8-9).

La această adăugăm următoarele texte: "Eu sunt Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov. Nu este Dumnezeul morţilor, ci al viilor" (Matei 22, 23). "Dumnezeu nu este deci Dumnezeu al morţilor, ci al viilor, căci toţi trăiesc în El" (Luca 20, 38; Marcu 12, 26-27).

"Întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti, al celor pământeşti şi al celor dedesubt. Şi să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl" (Filipeni 2, 10-11). El S-a jertfit pe Sine pentru păcatele tuturor oamenilor, adică ale tuturor peste care El stăpâneşte, fie vii, fie adormiţi: "S-a dat pe Sine preţ de răscumpărare pentru toţi" (I Timotei 2, 6). "El este jertfă de ispăşire pentru păcatele noastre, dar nu numai pentru ale noastre, ci şi pentru ale întregii lumi" (I Ioan 2, 2 ; Coloseni 1, 20 ; Ioan 1, 29).

Deci Hristos împărăţeşte peste toţi, vii şi adormiţi, iar jertfa Sa a fost dată pentru toţi, vii şi adormiţi.

2. Ca Împărat este atotputernic în împărăţia Sa şi în iubirea Sa este atotmilostiv faţă de toţi.
"Căci după cum Tatăl scoală pe cei morţi şi le dă viaţă, tot aşa şi Fiul dă viaţă celor ce voieşte" (Ioan 5, 21).

Ar fi lipsit de sens să ne întrebăm dacă Dumnezeu poate schimba starea celor peste care împărăţeşte. Dumnezeu este atotputernic şi atotbun, aşa că Hristos poate schimba în mai bine starea celor din iad: "Domnul omoară şi învie; El pogoară în iad şi iarăşi scoate" (I Regi 2, 6 ; Deuteronom 32, 39). "Doamne, scos-ai din iad sufletul meu, mântuitu-m-ai de cei ce se pogoară în groapă" (Psalm 29, 3). "Dar Domnul va izbăvi sufletul meu din mâna iadului, când mă va apuca" (Psalm 48, 16). "Am fost mort şi, iată, sunt viu în vecii vecilor şi am cheile morţii şi ale iadului" (Apocalipsa 1, 18).

"Celui care va zice cuvânt împotriva Fiului Omului i se va ierta lui ; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfânt nu i se va ierta lui nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie" (Matei 12, 32). Se vede din acest ultim text că numai păcatele împotriva Duhului Sfânt nu se iartă, deoarece cei ce le săvârşesc refuză definitiv mântuirea. Aceste păcate sunt: încrederea prea mare în bunătatea lui Dumnezeu (Romani 2, 4-5; Iacob 2, 6); neîncrederea sau deznădejdea de a primi ajutorul lui Dumnezeu (Facere 4, 13; Matei 27, 4-5); erezia (Ioan 9, 40-41); apostazia; invidia harului fratern şi nepocăinţa până la moarte.

Se înţelege că celelalte păcate se pot ierta. Când ? Fie în veacul acesta, fie în veacul viitor. Şi dacă în veacul viitor, adică după ieşirea sufletului din trup (când omul intră în veşnicie), nimeni nu mai poate lucra la mântuirea lui, înseamnă că aceasta iertare a păcatelor împăratul Hristos o face la rugăciunea Bisericii.

Sfânta Scriptură ne oferă şi câteva exemple când Mântuitorul Iisus Hristos a intervenit şi a modificat, temporar sau definitiv, starea unor morţi din iad. Până la Jertfa şi învierea Domnului toţi cei care au murit, au mers în iad. În concepţia Vechiului Testament moartea de fapt însemna mergere în iad (Facere 37, 35) după cum am mai vorbit la prima întâlnire.

- ✓ *Astfel Mântuitorul a scos pentru puţin timp sufletul lui Moise din iad, la Schimbarea la Faţă (Matei 17, 3).*
- ✓ *Hristos îl înviază pe Lazăr pentru rugăciunea surorilor sale (Ioan 11, 41-44) ;*
- ✓ *înviază pe fiica lui Iair, pentru rugăciunea tatălui său (Luca 8, 41-56) şi*
- ✓ *pe fiul văduvei din Nain, pentru lacrimile mamei sale (Luca 7, 11-16).*

Tuturor acestora le-a schimbat starea sufletului lor de după a doua moarte, căci moartea lor avea să se întâmple după biruinţa Mân-tuitorului Iisus Hristos asupra iadului şi a morţii. Ei nu mai aveau să meargă în iad, ca prima dată, ci la fericire, cu atât mai mult cu cât în viaţa lor intervenise însuşi Mântuitorul Iisus Hristos.

3. Biserica şi creştinii, în particular, nu-şi arogă dreptul de a schimba prin propria lor lucrare chinurile din iad, ci prin Sfânta Liturghie, dezlegări, rugăciuni şi fapte de milostenie, (toate pornite din solidaritate şi dragoste între toţi creştinii), îl roagă pe Dreptul Judecător spre milă şi iertare faţă de cei osândiţi, temporar, deci până la Judecata de apoi.

Încredinţată fiind că Marele împărat, Domnul Iisus Hristos, poate schimba starea şi viaţa oamenilor, atât în timpul acestei vieţi cât şi după ieşirea din această viaţă (după cum reiese din temeiurile scripturistice de mai sus), Biserica se roagă în duhul dragostei pentru cei adormiţi.

Biserica Ortodoxă nu a pretins niciodată că numai prin puterea preoţilor, sau numai prin rugăciuni şi fapte bune se pot scoate sufletele din iad. Biserica Ortodoxă recunoaşte că "Unul este Mijlocitorul" (I Timotei 2, 5) şi pe El biserica îl roagă spre milă şi iertare. Biserica face aceasta "pentru că într-un duh ne-am botezat noi toţi, ca să fim un singur trup... Şi dacă un mădular suferă, toate mădularele suferă împreună şi dacă un mădular este cinstit, toate mădularele se bucură împreună. Iar voi sunteţi trupul lui Hristos şi mădulare fiecare în parte" (I Corinteni 12, 13 şi 26-27).

Dacă Biserica nu s-ar ruga pentru cei adormiţi, ar pierde din caracterul ei comunitar, ar pierde din orizontalitatea ei, ar ştirbi într-o oarecare măsură Jertfa lui Hristos.

4. Domnul Iisus Hristos a dat Bisericii garanţii ca mijlocirile şi rugăciunile preoţilor şi ale credincioşilor vor fi împlinite.

Rugăciunile de dezlegare făcute de preoţi în cadrul slujbelor rânduite pentru cei morţi îşi au temeiul lor scripturistic chiar în cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos: "Oricâte veţi lega pe pământ, vor fi legate şi în cer, şi oricâte veţi dezlega pe pământ, vor fi dezlegate şi în cer" (Matei 18, 18). Nu înţelegem că ierarhia bisericească face aceasta prin putere omenească proprie, ci prin puterea şi împreună-lucrarea lui Hristos. "Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârşitul veacului" (Matei 28, 20; Marcu 16, 20)

În rugăciunile lor particulare creştinii se roagă pentru fericita odihnă a sufletelor părinţilor, rudelor şi semenilor lor. Şi dacă rugăciunile sunt făcute cu căldură şi cu lacrimi, ele sunt ascultate ca şi rugăciunea lui Iair, a surorilor lui Lazăr, ca şi lacrimile văduvei din Nain.

Rugăciunile noastre făcute cu credinţă vor fi împlinite de Dumnezeu, căci El ne-a asigurat: "Toate câte veţi cere, rugându-vă cu credinţă, veţi primi" (Matei 21, 22).

Tot pentru cei adormiţi ai noştri, dorind ca Dumnezeu să-şi reverse mila şi iertarea Sa peste ei, săvârşim şi fapte de milostenie - pomana pentru sufletul celui adormit, este expresie a milei creştine: a hrăni pe cel flămând, a da apă celui însetat, a îmbrăca pe cel gol, a cerceta pe cel bolnav, a primi pe cel străin etc. (Matei 25, 34-36). Şi apostolul neamurilor ne îndeamnă la aceasta: "Facerea de bine şi dărnicia nu le daţi uitării, căci cu jertfe ca acestea se mulţumeşte Dumnezeu" (Evrei 13, 16; II Corin-teni 9, 7-15).

Patristice

Învăţătura Bisericii referitoare la rugăciunea pentru cei adormiţi este bine precizată chiar din veacul apostolic. În veacurile următoare, Sfinţii părinţi aduc numeroase mărturii referitoare la lămurirea acestui adevăr.

Amintim pe Sfinţii Ioan Gură de Aur, Chiril al Ierusalimului, Efrem Sirul, Dionisie Areopagitul, Ioan Damaschinul, Simeon al Tesalonicului, ş.a. Am să redau mai jos câteva texte din învăţătura Sfinţilor părinţi care arată practica pomenirii morţilor ca o lucrare continuă în viaţa bisericii.

În Liturghia sa, Sfântul apostol Iacob (t 44 d.H) se ruga atât pentru cei vii cât şi pentru cei morţi, cu aceste cuvinte: "Doamne, Dumnezeul duhurilor şi al trupurilor, adu-ţi aminte de toţi drepţii de care ne-am adus aminte şi de (cei) care nu ne-am adus aminte, de la Abel până în ziua cea de astăzi. Dă-le lor odihnă în lăcaşurile cereşti ale Împărăţiei Tale, în desfătările Raiului, în sânul lui Avraam, al lui Isac şi al lui Iacov, sfinţii noştri părinţi, acolo unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, unde străluceşte totdeauna lumina feţei tale".

Rugăciuni pentru cei morţi se obişnuia să se facă şi în Bisericile de Alexandria, de Cartagina, de Constantinopol, de Milan. Din toate vechile Liturghii, atât din cele ce erau în uz şi mai sunt încă în Biserica ortodoxă orientală şi cunoscute sub numele de Liturghia Sfântului Iacob, fratele Domnului, a Sfântului Vasile cel mare, a Sfântului Ioan Gură de Aur, a Sfântului Grigorie, precum şi Liturghiile romană,

galicană şi altele, cum şi cele ale iacobiţilor, a copţilor, a etiopienilor, sirienilor şi nestorienilor, din toate aceste Liturghii, deşi atât de numeroase şi diferite, nu există nici una să nu aibă cuprinsul ei şi rugăciunile pentru cei morţi.

Sfântul Dionisie Areopagitul, (t 96) contemporan cu Sfinţii apostoli şi unul din cei ce l-au ascultat pe Sfântul apostol Pavel vorbind în Areopag (Cf. Faptele Apostolilor, 17, 34), spune în "contemplaţia" sa despre cei răposaţi: ***"Rugăciunile sfinţilor în timpul vieţii lor şi chiar după moartea lor sunt folositoare pentru acei care sunt demni de sfintele rugăciuni, adică pentru cei credincioşi. Rugăciunile unora pentru alţii, au valoare şi putere înaintea lui Dumnezeu".***

Sfântul Atanasie cel mare (295 - 393), vorbind despre cei morţi, spune că ***"Dumnezeu nu-i părăseşte pe aceştia, ci mişcă pe cei de aproape ai lor, îndreaptă cugetele lor, le atrage inimile, le înduioşează sufletele şi astfel mişcaţi cei vii se grăbesc să dea ajutorul celor morţi, îndeplinind ei neajunsurile lor." (...)***

Tot cu privire la folosul rugăciunilor pentru cei morţi, Sfântul Chiril al Ierusalimului (315 - 386) scrie în Cuvântul al cincilea: "Noi serbăm amintirea răposaţilor; întâi a patriarhilor, a proorocilor, a apostolilor şi a martirilor, pentru că după cererile şi rugăciunile lor, ale noastre să fie ascultate de Dumnezeu, în al doilea rând ne rugăm pentru răposaţii Sfinţii părinţi şi episcopi şi în al treilea rând, ne rugăm pentru toţi acei dintre noi care au murit şi credem cu tărie că rugăciunea e de un mare ajutor pentru sufletele în favoarea cărora ea este făcută şi pentru care se face Jertfa Sfintei Liturghii".

În Liturghia sa, ***Sfântul Vasile cel mare*** (330 -379) se roagă pentru cei adormiţi în Domnul astfel: ***"Adu-ţi aminte, Doamne, de cei ce au adormit intru nădejdea învierii şi a vieţii veşnice", iar în continuare zice să ne rugăm pentru aceia ale căror nume le va citi preotul, "pentru odihna şi iertarea sufletelor lor în loc luminat unde nu e întristare, nici suspin, dă-le Doamne odihnă unde străluceşte lumina feţei Tale".***

Sfântul Ioan Gură de Aur (347-407) arată că apostolii chiar au rânduit să se facă la Liturghie pomenire pentru cei morţi zicând: "Nu degeaba au rânduit apostolii să se facă asupra tainei celei înfricoşătoare pomenirea celor morţi. Când stă poporul, plinătatea preoţească, cu mâinile întinse şi în faţă stă jertfa cea înfricoşătoare, cum nu vor îndupleca pe Dumnezeu pentru cei adormiţi ? Iar aceasta, numai pentru cei plecaţi cu credinţă" (Omilia a III-a, la Filipeni).

Explicând cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos, adresate Martei, sora lui Lazăr: "Eu sunt învierea şi viaţa, cel care crede în Mine, chiar dacă va muri fi-va viu" (Ioan 11, 25), Sfântul Ioan Gură de Aur spune: ***"Fiindcă Iisus Hristos este Stăpân al vieţii şi al tuturor bunurilor, la El trebuie să cerem ca să amelioreze soarta răposaţilor. Fiind Dumnezeu, El dă viaţă cui voieşte".***

Răspunzând la întrebarea „Există ceva care poate fi de folos sufletelor după moarte?", Sfântul Grigorie cel mare (540 - 604), în Dialogurile sale ne învaţă: „Sfânta Jertfă a lui Hristos, Jertfa mântuirii noastre, aduce mari foloase sufletelor chiar şi după moarte, putând da iertarea păcatelor lor în viaţa care va să vină. Pentru această pricină, sufletele morţilor cer uneori să li se facă Liturghii …. În chip firesc, calea mântuirii înseamnă să facem noi înşine, chiar în timpul vieţii, cele ce nădăjduim că alţii le vor face pentru noi după moarte. Este mai bine să ne pregătim ieşirea sufletului ca oameni liberi, decât să căutăm slobozirea după ce acesta se află deja în lanţuri. De aceea, trebuie să defăimăm această lume din toată inima noastră, ca şi cum slava ei a trecut deja, şi să ne dăruim jertfa noastră de lacrimi lui Dumnezeu în fiecare zi, aşa cum jertfim Trupul şi Sângele Lui cel sfânt. Numai această jertfă are puterea să mântuiască sufletul de moartea cea veşnică, pentru că ea ne arată taina morţii Fiului Cel Unul Născut" (Dialoguri IV: 57, 60, pag. 266, 272-273).

Sfântul Simeon al Tesalonicului (t 1429) comentează astfel: ***"Celor adormiţi le sunt mai de folos Liturghiile, iar celelalte mai puţin îi ajută (pentru că omul murind a încetat de la păcat), iar prin jertfa se împărtăşesc cu Hristos, se umplu de dumne-zeiasca veselie, de dar şi se izbăvesc cu dumnezeiasca milă de toată durerea. Deci, mai înainte de toate, să se facă Liturghie pentru dânsul şi după aceea, de va avea avuţie... milostenie săracilor, zidiri sfintelor biserici îşi altele care sunt spre mântuirea lui" (IX, 72).***

Şi continuă: ***"...Mirida (adică părticica ce se pune pe sfântul disc, alături de Agneţ, pentru pomenirea celor vii şi a celor morţi) care se scoate la Liturghie şi pomenirea care se face pentru cel mort unesc pe cel mort cu Dumnezeu şi-1 împărtăşesc cu Dânsul nevăzut. Drept aceea, folosindu-se foarte mult dintru aceasta, nu numai se mângâie fraţii cei ce cu pocăinţă s-au mutat întru Hristos, dar încă şi sfintele suflete ale sfinţilor se bucură pentru aceste pomeniri care se fac pentru dânşii; unindu-se cu Hristos îşi împărtăşindu-se din Sfânta Liturghie mai curat şi mai luminat, şi împărtăşindu-se mai mult cu darurile Lui, se roagă pentru noi. Deci pentru aceasta, Dumnezeu a lucrat această jertfă şi a dat-o spre mântuirea şi lumânarea trupurilor, ca să fim cu Dânsul toţi una, cum S-a făgăduit. Drept aceea, se roagă pentru aceia care îi pomenesc pe dânşii***

săvârşind jertfe pentru cinstea lor şi se fac mijlocitori şi solitori pentru dânşii. Şi se roagă ca şi aceştia să se împărtăşească cu Hristos ca şi dânşii. Pentru aceea trebuie să facem pomenirea celor răposaţi, pentru că dragostea uneşte pe cei vii cu cei morţi, şi să pomenim pe sfinţi, ca, veselindu-i, să se facă şi ei rugători veseli pentru noi, către Dumnezeu" (Sfântul Simeon Tesaloniceanul, VI, 375).

Acestea sunt, pe scurt, motivele pentru care Biserica Ortodoxă considera necesară rugăciunea pentru cei adormiţi.

Sursa: **http://priulianaros.blogspot.com/2010/05/folosul-rugaciunilor-pentru-morti.html**

Marinela Porneală - Moşii de iarnă în tradiţia creştină



Acestea să faci, în fiecare sâmbătă, pentru cei adormiți ai tăi pe care îi porți în inimă! Începând de sâmbăta aceasta!

Moşii de iarnă în tradiţia creştină

În fiecare an, în sâmbăta dinaintea Duminicii Înfricoşătoarei Judecăţi, credincioşii aduc la Biserică ofrande pentru sufletele celor dragi. Cunoscută şi sub denumirea populară de Moşii de iarnă, această zi este un prilej de comemorare şi rugăciune pentru cei care "s-au săvârşit în dreapta credinţă".

Până la sărbătoarea Sfintelor Paşti, toate sâmbetele sunt dedicate pomenirii celor adormiţi. Moşii de iarnă cad întotdeauna în sâmbăta ce precede Lăsatului sec de carne. Nu întâmplător, în duminica aceasta a fost rânduită Evanghelia Înfri-coşă-toarei Judecăţi. Fiind o zi cu dată schimbătoare, în funcţie de sărbătoarea Învierii Domnului, în iarna aceasta ne vom aminti de moşii şi strămoşii noştri pe 26 februarie. Astfel, în toate bisericile se va săvârşi Sfânta Liturghie, urmată apoi de slujba Parastasului pentru cei plecaţi dintre noi.

Credinţa ortodoxă nu-i uită pe strămoşi!

"Moşii" înseamnă, de fapt, neamul din care ne tragem, strămoşii cei mai îndepărtaţi, despre care ştim tot felul de întâmplări, verii, mătuşile, unchii noştri, părinţii, fraţii, surorile, copiii, prietenii apropiaţi, într-un cuvânt, toţi cei dragi ai noştri, mutaţi în "lumea de dincolo", pentru care se face parastas, se citesc rugăciuni spre "veşnica lor pomenire".

Dat fiind misterul a ceea ce se află dincolo de această viaţă pământească şi imposibilitatea păstrării unei legături văzute cu cei plecaţi dintre noi, perioada acestor sâmbete este vremea apropierii, a rememorării, a reînvierii chipurilor dragi ale celor pe care i-am iubit. Şi în aceste frânturi de viaţă recuperată, în aceste momente de rugăciune înălţată pentru odihna sufletelor lor, suntem toţi laolaltă, ca în trecut. De asemenea, slujbe de pomenire se vor oficia şi în cimitire, lângă morminte.

Cei vii se pot ruga pentru cei adormiţi în Domnul, aşa cum ne îndeamnă Sfântul Ioan Gură de Aur: "Să ne rugăm pentru cei morţi, iar dacă cel mort este păcătos, să i se dezlege păcatele, iar dacă este un drept, să câştige prinos de plată şi să mijlocească la Dumnezeu pentru noi". Aşadar, adevăraţii creştini simt nevoia legăturii cu fraţii lor prin rugăciune, prin pomeniri şi prin slujbe speciale. Există totodată obligaţia firească de a-i pomeni pe cei adormiţi.

Moşii de iarnă nu reprezintă neapărat o zi în care să ne plângem morţii, ci un prilej cu care îi pomenim şi le arătăm că nu i-am uitat.

"Rugăciunea pentru cei morţi - expresia fundamentală a Bisericii ca iubire"

Pentru că mulţi creştini au murit pe neaşteptate şi fără pregătirea sau pocăinţa necesară, Biserica face pomenire pentru toţi aceştia, ca să se bucure de fericirea veşnică. Pomenirile şi rugăciunile pentru cei adormiţi sunt mai ales o dovadă a dragostei de aproapele, fiindcă toţi suntem pecetluiţi în Hristos, iar harul reprezintă începutul mântuirii.

Grija pentru cei adormiţi se regăseşte la toate popoarele. Orice civilizaţie din trecutul omenirii i-a pomenit pe cei trecuţi dincolo.

Învăţătura de credinţă a Bisericii noastre Ortodoxe ne arată că moartea este doar despărţirea sufletului de trup. În urma acestei despărţiri, numai trupul îşi pierde puterea de viaţă, ca orice materie trecătoare.

Cei vii au putinţa de a se ruga pentru cei morţi, în nădejdea că aceste rugăciuni se împlinesc, adică pot duce la iertarea unor păcate. Mai mult încă, cei vii au datoria să se roage pentru toţi membrii Bisericii. La aceasta îi cheamă şi îi obligă dragostea, care îi leagă pe toţi fraţii cei întru Hristos, vii sau adormiţi, după cum afirmă ***părintele Al. Schmemann: "Rugăciunea pentru cei morţi este expresia fundamentală a Bisericii ca iubire. Rugându-ne pentru ei, ne întâlnim în Hristos, care este dragoste, înfrânge moartea, care este ultima biruinţă asupra***

înstrăinării şi lipsei de dragoste. În Hristos nu este diferenţă între cei vii şi cei morţi".

Învăţătura despre datoria celor vii de a se ruga pentru cei adormiţi în Domnul a fost pusă în practică de creştini încă din primele veacuri. De asemenea, Sfânta Liturghie, săvârşită din vechime şi până astăzi, cuprinde rugăciuni pentru cei adormiţi, iar mărturii de netăgăduită valoare în această privinţă găsim în Sfânta Scriptură, la toţi Sfinţii părinţi şi vechii scriitori bisericeşti. Aici, pomenirea se face de mai multe ori, dar îndeosebi la Proscomidie, la ieşirea cu cinstitele Daruri şi după sfinţirea Darurilor, în cursul rugăciunii de mijlocire generală pentru vii şi morţi, când preotul pomeneşte în taină pe toţi repausaţii, cu aceste cuvinte: "Pomeneşte, Doamne, pe toţi cei adormiţi întru nădejdea învierii şi a vieţii celei de veci şi-i odihneşte pe dânşii, Dumnezeul nostru, unde străluceşte lumina feţei Tale".

Sfântul Simeon al Tesalonicului, urmând tradiţia apostolică, scrie: "Nimic altceva nu este atât de folositor pentru cei adormiţi, nici pricinuitor de atâta bucurie, iluminare şi unire cu Dumnezeu precum aceasta. Deoarece Însuşi Sângele Domnului este cel care, prin această Jertfă, se varsă pentru noi, netrebnicii, şi Însuşi Dumnezeiescul Trup este Cel care se jertfeşte în Sfântul Altar".

Coliva, prescura şi vinul în tradiţia ortodoxă

Pentru slujba de pomenire a morţilor, atât în mediul urban, cât şi în cel rural, gospodinele pregătesc colivă, prescuri (colaci) şi vin, le aduc la Biserică pentru a fi sfinţite şi date de pomană pentru sufletul celor adormiţi. De asemenea, la praznicul Moşilor de iarnă se împart vase cu bucate, dintre care nu lipsesc răciturile, piftiile, colacii cu miere şi nuci, plăcintele cu brânză, laptele, băuturi pregătite în casă.

Coliva, termen de origine greacă, se face de regulă din grâu amestecat cu zahăr, miere sau cu alte ingrediente mirositoare, care îi dau un gust plăcut. Ea este simbolul trupului celui răposat, iar legănarea şi ţinerea de colivă în timpul cântării ,,Veşnică pomenire" reprezintă expresia legăturii sau comuniunii sufleteşti cu cel decedat, pentru care ne rugăm. Coliva se face din grâu pentru că bobul de grâu este dat pildă de Mântuitorul şi Sfântul apostol Pavel, ca simbol al învierii morţilor. După cum grâul se seamănă mai întâi sub brazdă, pentru ca putrezind să încolţească şi să dea roadă, tot aşa şi trupul omului îngropat va învia întru nestricăciune.

După tâlcuitorii cultului liturgic ortodox, dulciurile şi ingredientele cu care se amestecă grâul simbolizează virtuţile celui răposat şi ale sfinţilor pe care noi îi invocăm în rugăciune.

Pâinea, colacul sau prescura aduse la parastas, fiind făcute tot din grâu, au, în genere, acelaşi simbolism. În unele zone ale ţării ele se numesc chiar “parastas”.

În Oltenia, aceşti colaci se împletesc după o anumită tehnică şi sunt de anumite mărimi. Ei constituie elementul nelipsit al pomenirii.

Alături de colivă şi colac, la parastas se întrebuinţează şi vinul din care se stropeşte, în formă de cruce, peste mormânt sau pe locul unde se săvârşeşte parastasul, ca şi peste colivă. Utilizarea vinului este o reminiscenţă din vechile practici romane legate de cultul morţilor, numite “libaţiuni”, adică spălări sau stropiri. În practica noastră creştină, vinul este simbol al miresmelor cu care a fost uns trupul lui Hristos după moarte.

Atât vinul, cât şi pâinea sunt elemente necesare Tainei Sfintei Împărtăşanii. De aceea, turnarea din ele pe pământ sau peste trupul celui răposat este un simbol al vieţii veşnice pe care o aduce împărtăşirea cu Trupul şi Sângele lui Hristos. Este cunoscut, de asemenea, faptul că lumânările care se aşază în prescuri sau colivă sunt semnul jertfei pentru cel adormit.

Sfinţii părinţi au rânduit ca sâmbăta să se facă pomenirea celor adormiţi, pentru că este ziua în care Hristos a stat cu trupul în mormânt şi cu sufletul în iad, ca să-i elibereze pe drepţii adormiţi. Pe de altă parte, sâmbăta e deschisă spre duminică, ziua Învierii Mântuitorului Hristos.

Moşii de iarnă marchează începutul sâmbetelor morţilor, în număr de şapte, care se vor încheia sugestiv cu Sâmbăta lui Lazăr, înainte de Săptămâna mare sau Săptămâna Patimilor. Sâmbăta de Paşti, a opta la numărătoare, este una aparte, căci Mântuitorul Însuşi a murit cu trupul, urmând să învieze a treia zi, spre răscumpărarea neamului omenesc din moartea păcatului strămoşesc şi spre viaţa veşnică.

Biserica a rânduit în an două sâmbete mari, când se fac pomeniri mai ales pentru morţii care au murit pe neaşteptate:

⇒ *Moşii de iarnă (sâmbăta dinaintea Duminicii Înfricoşătoarei Judecăţi) şi*
⇒ *Moşii de vară (sâmbăta dinaintea Pogorârii Duhului Sfânt).*
⇒ *La acestea se adaugă Joia Înălţării, când se pomenesc toţi eroii neamului.*

Ierurgia parastasului (cuvântul “parastas” înseamnă “a mijloci pentru cineva”) este o rugăciune de mijlocire pentru cei adormiţi, o prescurtare a slujbei înmormântării, care are în centru cântarea “Veşnica pomenire”. Se mai numeşte şi “pomană” şi a rămas ca obicei de la agapele care se făceau la începutul creştinismului după fiecare Sfântă Liturghie.

Din partea familiei celor adormiţi se fac parastase la 3, la 6, la 9, la 40 de zile de la data morţii. Apoi la 3, 6 şi la 12 luni, şi în fiecare an, până la şapte ani. Se obişnuieşte şi pomenirea morţilor în cadrul a 40 de Sfinte Liturghii la rând, în cursul unui an, sub numele de “sărindare”.

Sursa: http://bisericasfintiitreiierarhi.md.

Ioánnis Fountoúlis - Sfintele pomeniri



Subiectul acestei prelegeri este constituit de Sfintele Parastase, adică rugăciunile Bisericii pentru fraţii adormiţi; încercăm să oferim o perspectivă istorică asupra acestui subiect, făcând o retrospectivă a tradiţiei şi practicii Bisericii, de la începuturi şi până la fixarea rânduielii liturgice.

Acest apel la istorie, atât în cazul nostru concret, cât şi în orice altă chestiune privitoare la cult, nu se face din pricina vreunei curiozităţi, ci are motive bine întemeiate: consolidarea legitimităţii practicii liturgice şi, în cazul nostru, şi a intercesiunii pentru cei adormiţi, pe care o face Biserica pentru odihna sufletelor acestora şi pentru alinarea celor vii. Astfel cugetă, teologhiseşte şi acţionează o Biserică tradiţională, precum cea Ortodoxă.

Tradiţia îndreptăţeşte şi confirmă practica actuală. Nu inovăm, ci urmăm rânduiala pe care am primit-o de la Domnul Iisus Hristos, de la Sfinţii Apostoli şi de la Părinţii Bisericii. Pe această smerenie şi încredinţare ne sprijinim şi în numele ei ne continuăm viaţa duhovnicească şi liturgică în sânurile Bisericii, chemăm mila lui Dumnezeu, crezând că milostivirea Lui va birui mulţimea păcatelor noastre. Acest lucru îl mărturisim cu francheţe în rugăciunile plecării genunchilor de la vecernia Cincizecimii, care, în esenţa lor, sunt rugăciuni pentru cei morţi: „Cumpăneşte fărădelegile noastre cu îndurările Tale; pune adâncul îndurărilor Tale împotriva mulţimii păcatelor noastre” (Rugăciunea I de la cea dintâi plecare a genunchilor).

La întrebările puse de credincioşi şi necredincioşi cu privire la utilitatea şi folosul pe care le au pentru cei adormiţi rugăciunile pe care le fac pentru aceştia cei vii, din moment ce „în iad nu este pocăinţă”, noi răspundem apelând la practica de veacuri a Bisericii. Răspunsul părelnic simplist „astfel am preluat-o” indică întreaga noastră încredinţare şi nădejdea noastră neclintită în mila lui Dumnezeu, dar şi siguranţa că practica Bisericii, care exprimă credinţa ei şi adevărul Revelaţiei lui Dumnezeu în Hristos Iisus în lume, constituie pentru noi toţi garanţia că rugăciunile noastre sunt în conformitate cu voia lui Dumnezeu şi că sunt folositoare sufletelor celor adormiţi. Modul în care se întâmplă acest lucru, însă, îl lăsăm la latitudinea mării de necuprins a dragostei lucrătoare a lui Dumnezeu. Acesta este răspunsul nostru în ceea ce priveşte chestiunea parastaselor din punct de vedere liturgic. Faptul că el bazat pe învăţătura Bisericii despre vremurile din urmă, despre viaţa de după moarte şi despre înviere, dar şi pe teologia ei cu privire la comuniunea sfinţilor, a fost demonstrat adecvat în introducerea teoretică precedentă. Vom insista asupra aspectului istorico-liturgic.

Biserica creştină a consacrat încă de la început rugăciuni speciale pentru odihna sufletelor celor adormiţi, părinţi şi fraţi ai noştri. Acest lucru se înscrie în continuarea credinţei şi a învăţăturii Bisericii în ceea ce priveşte creştinii adormiţi, care trăiesc după moarte în Hristos, iar comuniunea credinţei şi a dragostei dintre vii şi morţi nu încetează să subziste, fiind exprimată prin rugăciuni reciproce. Cei vii se roagă pentru cei adormiţi, iar cei adormiţi pentru cei vii, mai ales sfinţii, care au îndrăzneală faţă de Dumnezeu. Astfel au fost stabilite rugăciuni şi slujbe pentru cei adormiţi, întru aducerea lor aminte: parastasele. În acest fel, Biserica continuă o tradiţie şi practică umană universală, obiceiurile mortuare practicate în vremea Mântuitorului, a instaurării şi răspândirii Bisericii, [obiceiuri] încreştinate şi curăţate de superstiţii, cu un nou conţinut şi un nou sens.

În Vechiul Testament se găsesc mărturii despre practica evreiască de dinainte de Hristos.

- ⇒ *La Tobit 4, 17 există îndemnul “fi darnic cu pâinea şi cu vinul tău la mormântul celor drepţi”, ceea ce denotă oficierea unor mese pentru răposaţi la mormintele acestora sau săvârşirea de fapte de milostenie faţă de săraci, în amintirea celor adormiţi.*
- ⇒ *La 2 Macabei 12, 43-45 se face referire la aducerea de jertfe „pentru păcat” pentru cei „adormiţi întru bună cucernicie”. Iuda Macabeul a trimis Templului din Ierusalim cele necesare în vederea aducerii jertfei pentru cei căzuţi în război.*

Afinitatea cu practica creştină corepondentă de mai târziu, este evidentă. Jertfe şi prinoase pentru cei morţi aduceau şi idololatrii. Încă din vremea lui Homer erau cunoscute mesele funerale la care se credea că iau parte şi cei răposaţi. Aceste mese memoriale aveau loc la anumite intervale fixe faţă de ziua decesului: a treia zi, a noua zi, a treizecea zi; anual, de „ziua răposatului”, adică de ziua acestuia de naştere, nu de deces. Şi aici, asemănarea cu practica creştină este evidentă.

Creştinii au continuat cele de dinaintea lor: rugăciuni şi milostenii, acestea din urmă căpătând un dublu aspect, fiind expresia dragostei pentru cei adormiţi şi pentru cei săraci. Deja Constituţiile Apostolice (sfârşitul sec. IV) recomandă milosteniile către săraci „din partea rudeniilor” celui adormit, „întru amintirea acestuia” (8, 42).

Acest lucru este recomandat şi de Hrisostom, Ieronim, Tertulian, pseudo-Athanasie, şi alţi Părinţi şi scriitori bisericeşti antici. În paralel, la morminte aveau loc „cinele memoriale” sau „fericite”, care au supravieţuit, sub diverse forme, până astăzi. Chiar şi „cinele memoriale” nu sunt fără legătură cu practicarea milosteniei, din moment ce la ele nu participau doar rudele şi prietenii celui decedat, ci şi clerici, săraci şi străini (Constituţiile Apostolice 8, 44; Augustin, Confesiuni, 6, 2; Balsamon etc.). Este vrednic de a fi menţionat faptul că sensul duhovnicesc pe care-l dau Constituţiile Apostolice acestor mese comune este acela al unui act de rugăciune şi de mijlocire a celor vii pentru cei adormiţi („întru pomenirea acestora fiind chemaţi să mâncăm cu bună rânduială şi frică de Dumnezeu, ca unii ce putem mijloci pentru cei ce s-au pocăit”; 8, 44).

Deja în Constituţiile Apostolice există nu doar rugăciuni specifice şi cereri diaconeşti („pentru cei adormiţi întru Hristos fraţi ai noştri”), unele chiar în formulări care ne sunt familiare (să treacă cu vederea toate păcatele cu voia sau fără de voie şi… că să-l aşeze în sălaşurile drepţilor, în sânul lui Avraam şi Isaac şi Iacov… de unde au fugit toată durerea, întristarea şi suspinul 8, 41), ci şi dovezi despre pomenirile de a treia, a noua, a patruzecea zi şi la un an ca fiind deja stabilite de către Apostoli.

Are loc, astfel, o justificare biblică, incompletă teologic, a ambelor [practici]: ***„În cea de-a treia zi se săvârşeşte slujba pentru cei adormiţi cu psalmi şi citiri şi rugăciuni în amintirea Celui ce a înviat a treia zi din mormânt, iar în a noua zi, în amintirea celor vii şi a acelor adormiţi; în a patruzecea zi, după vechile rânduieli; pe Moise, în acest fel poporul l-a jelit şi a săvârşit slujbe în fiecare an pentru pomenirea lui” (8, 42).***

Interpretări teologice similare cu referiri la Vechiul Testament, la semnificaţia teologică a anumitor numere sau la arătările de după Înviere ale Mântuitorului au avut loc adeseori în vederea justificării alegerii unor anumite zile pentru ţinerea pomenirilor: Sfânta Treime, îngroparea de trei zile a Domnului, cetele îngereşti, numărul sacru 3×3, arătarea Domnului într-a opta zi de după Înviere (a noua), Înălţarea Domnului la 40 de zile după Înviere etc.

Sfântul Simeon al Tesalonicului face referire şi la alte erminii care circulau în vremea sa, şi care puneau în legătură zilele de pomenire cu fazele corespunzătoare conceperii şi formării embrionului [uman] pe de o parte, iar pe de alta, cu cele ale dezmembrării naturale a trupului după îngropare. Aceste corelări se bazau pe cunoştinţele medicale ale epocii respective şi nu sunt acceptate de Simeon, care preferă „cugetând întotdeauna duhovniceşte şi dumnezeieşte iar nu rânduind cele ale Bisericii după simţuri" (Diálogos, 371). Un aspect este foarte important, anume că Biserica a menţinut obiceiuri precreştine care nu se opun învăţăturii ei, dându-le un sens nou, creştin, sau modificându-le din motive teologice. Astfel s-a întâmplat cu mutarea pomenirii de 30 de zile în ziua a patruzecea, o clară influenţă iudaică, în asociere cu Înălţarea Domnului. La fel, pomenirea anuală nu mai are loc de ziua naşterii fizice, ci în ziua naşterii în Hristos şi a desăvârşirii intrării în viaţa cea de veci, adică în ziua „adormirii". [Astfel, Biserica] nu întreprinde războaie nesăbuite şi inutile ori lupte cu morile de vânt, ci rezideşte lumea în Hristos, o tactică foarte înţeleaptă.

Din tipicoanele păstrate în diferite Mânăstiri aflăm despre obiceiurile funebre monahale şi, desigur, şi despre [obiceiurile] din bisericile de mir.

În primele 40 de zile, în fiecare zi, la vecernie şi la utrenie, se făceau cereri speciale pentru cel adormit, aducându-se pentru acesta şi jertfa cea fără de sânge. La însemnătatea mare a Sfintei Euharistii, a pomenirii celui adormit în vremea acestei slujbe şi a folosului pe care îl are acesta, fac referire toţi părinţii, începând cu Sfântul Chiril al Ierusalimului (secolul al IV-lea), care subliniază că „cel mai mare folos îl găsesc sufletele întru aducerea, cu rugăciune, a sfintei şi înfricoşătoarei jertfe a punerii înainte" (Mystagogikí Katíhisi, 5, 9), şi până la Sfântul Simeon al Tesalonicului (secolul al XV-lea). Acesta din urmă leagă teologia liturgică tradiţională cu cea privitoare la parastasele pentru morţi prin aducerea de prinoase, pentru că în acest fel, prin părticica de pe disc adusă pentru aceştia, ei participă în mod tainic şi nevăzut la har, împărtăşindu-se, rugându-se, mântuindu-se şi desfătându-se întru Hristos (Diálogos, 373).

Dacă cineva murea în perioada Postului mare sau dacă cele 40 de Liturghii ar fi nimerit în această vreme, avea loc o derogare [de la rânduieli]. Pomenirea din ziua a treia avea loc în prima sâmbătă, cea din ziua a noua în a doua sâmbătă, în vreme ce cele 40 de Liturghii începeau să se ţină începând cu lunea de după Duminica Tomii. Această prevedere este deosebit de importantă şi vom reveni ulterior la ea.

Să reţinem ceea ce este principal: învăţătura că pomenirea principală are loc în cadrul dumnezeieştii Liturghii sau, cu alte cuvinte, că săvârşirea adevărată a pomenirii este legată inextricabil de săvârşirea tainei dumnezeieştii Euharistii, după cum am văzut mai devreme şi despre Botez, Cununie, Maslu etc.

În afara parastaselor individuale care au loc în a treia, a noua şi în a patruzecea zi de la ziua adormirii, precum şi anual în aceeaşi zi a morţii celui răposat, Biserica a introdus în cadrul tuturor slujbelor ei rugăciuni pentru odihna sufletelor şi fericita pomenire a celor mai înainte adormiţi părinţi şi fraţi, adică rugăciuni şi cereri generale, care pot fi individualizate prin pomenirea numelor. Astfel avem ecteniile de la vecernie, de la utrenie şi de la Sfânta Liturghie („Miluieşte-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta […], încă ne rugăm pentru odihna sufletelor adormiţilor robilor lui Dumnezeu[…]"), la Proscomidie, după Prefacere, dar şi la pavecerniţă şi miezonoptică, unde există 3 tropare speciale, alături de doi psalmi, 120 şi 133, „Pomeneşte, Doamne, ca un bun […]", „Cel ce prin adâncul înţelepciunii […]" şi „Cu sfinţii odihneşte […]", precum şi o rugăciune specială „Pomeneşte, Doamne, pe cei ce întru nădejdea Învierii […]".

Celor adormiţi şi mijlocirilor pentru aceştia sunt dedicate toate sâmbetele anului. Cu aceste ocazii se cântă tropare şi canoane pentru morţi pe glasul de rând, la fel ţinându-se şi parastasele. Două sâmbete, cea dinainte de Lăsatul Secului şi cea dinainte de Cincizecime, sunt rânduite special pentru pomenirea comună şi universală a morţilor, „pomenire făcând tuturor celor adormiţi din veac, creştini ortodocşi, părinţi şi fraţi".

Alegerea sâmbetei ca zi a morţilor se datorează pe de-o parte caracterizării ei în cartea Facerii ca zi de „odihnă" a Creatorului lumii de lucrurile Sale (Fac. 2, 2), dar şi datorită faptului că în Sâmbăta din Săptămâna Sfintelor Patimi a avut loc „sabatul" Domnului Iisus Hristos în mormânt.

Prăznuiri funerare similare existau în decursul anului şi în lumea precreştină, fiind înlocuite de parastasele comune din cele două Sâmbete ale morţilor. În Sâmbăta dinaintea Lăsatului Sec de carne, între cântările a şasea şi a şaptea ale canonului de la utrenie există un sinaxar uimitor, scris de Nichifor Kállist Xanthópoulos, în care

este analizată învăţătura Bisericii despre viaţa de după moarte, şi sunt expuse pe larg cele cu privire la parastase şi la folosul adus de ele sufletelor celor adormiţi.

(Sursa: Ioánnis Fountoúlis, Teletourgiká Thémata III, p. 29-36, ed. Apostolikís Diakonías, Atena 2007)

Pr. prof. C. Cojocaru - Rugăciunile pentru cei adormiţi

Biserica Ortodoxă, dintotdeauna, a avut şi a păstrat în cultul ei rugăciunile pentru cei adormiţi. De aceea este de datoria celor rămaşi în viaţă ca în comuniunea dragostei să se roage şi pentru cei adormiţi ca Dumnezeu să-şi arate mila şi iertarea Sa faţă de ei. Potrivit acestei învăţături s-a dezvoltat în Biserica noastră cultul pomenirii morţilor. În secolele trecute nimeni nu a pus la îndoială această învăţătură şi această practică între români, toţi ştiind şi simţind că ele fac parte din învăţătura şi practica dintotdeauna ale Bisericii, fiind întemeiate pe Sfânta Scriptură şi pe Sfânta Tradiţie.

Cultul morţilor trebuie păstrat ca o comoară de mare preţ, lămurind însă poporul că rugăciunile prin care noi mijlocim pentru cei adormiţi au şi ele o ordine a importanţei: Sfânta Liturghie, slujba Parastasului, în cadrul căreia locul central îl ocupă rugăciunile de dezlegare rostite de arhiereu sau de preot, apoi rugăciunile particulare pentru cei adormiţi şi toate formele de milostenie.

Cei care, în acţiunile lor prozelitiste, caută să facă pe credincioşii dreptmăritori să părăsească cultul morţilor şi o dată cu el şi credinţa străbună aduc acuzaţii împotriva acestui cult, susţinute, zic ei pe texte din Sfânta Scriptură. Se susţine astfel că pentru cel adormit viaţa lui e pecetluită şi starea lui e hotărâtă definitiv de Dumnezeu. Deci nu mai poate fi vorba de o intervenţie sau de o schimbare în modul lui de viaţă.

Textele invocate sunt următoarele: "Între noi şi voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici de acolo să treacă la noi" (Luca 16, 26); "Şi uşa s-a închis" (Pilda celor 10 fecioare, Matei 25, 1-13). "Ceea ce dărâmă El, nimeni nu mai zideşte la loc şi pe cine-l închide, nimeni nu poate să-i mai deschidă" (Iov 12, 14.Vezi şi Isaia 22, 22; Apocalipsa 3, 7).

Dumnezeu a întărit prăpastia, Dumnezeu a închis uşa? Este adevărat că nimeni nu poate desfiinţa prăpastia sau deschide uşa, afară de Dumnezeu, îl poate opri cineva pe Dumnezeu să facă aceasta? Dacă am gândi astfel ar însemna că negăm atotputernicia lui Dumnezeu. Dumnezeu S-a arătat întotdeauna mai mult îndurător şi iertător decât drept. Dumnezeu poate câte vrea, dar nu vrea câte poate. Îndurarea lui Dumnezeu nu contravine dreptăţii Sale şi nici nu o ştirbeşte, deoarece este vorba de om, făptura mâinilor Sale şi cununa creaţiei. Textele citate mai sus sunt o laudă a atotputerniciei lui Dumnezeu. Ele nu contrazic rugăciunile celor în viaţă pentru cei trecuţi în veşnicie ca Dumnezeu să le îmbunătăţească prin iubirea Sa, ca răspuns la iubirea celor ce se roagă pentru cei adormiţi, existenţa lor veşnică. De asemenea cei ce se roagă pentru cei adormiţi ştiu că nu prin puterea lor proprie poate fi schimbată în bine existenţa celor mutaţi la Domnul, ci prin mila şi atotputernicia lui Dumnezeu.

O altă categorie de texte scripturistice invocate, prin care se caută a se combate rugăciunea pentru cei morţi, este următoarea : "Vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze" (Ioan 9, 4). "Că nu este întru moarte cel ce Te pomeneşte pe Tine. Şi în iad cine Te va lăuda pe Tine?" (Psalm 6, 5). "Oare morţilor vei face minuni ? Sau cei morţi se vor scula şi Te vor lăuda pe Tine?" (Psalm 87, 11. Vezi şi Psalm 113, 25 : Isaia 38, 18 : Fapte 13, 36).

Observăm din toate aceste texte scripturistice că nu este vorba de rugăciunea celor vii pentru cei morţi, ci de faptul că cei morţi nu-şi mai pot modifica situaţia prin eforturi proprii. Aceasta este învăţătura Bisericii dintotdeauna, dar cei care readuc în discuţie aceste texte o fac numai pentru a deruta pe cei neştiutori. Sunt aduse în discuţie apoi câteva texte veterotestamentare pentru a arăta că este interzis să te atingi de mort şi deci nu se cuvine să-i dai nici o cinstire.

"Cel ce se va atinge de trupul mort al unui om, necurat să fie şapte zile" (Numeri 19, 11). "Să nu intri în casa celor ce jelesc şi să nu te duci să plângi şi să jeleşti cu ei, căci am luat de la poporul acesta pacea Mea, mila şi părerea de rău, zice Domnul. Şi vor muri cei mari şi cei mici în pământul acesta şi nu vor fi îngropaţi...Nu se va frânge pentru ei pâinea de jale ca mângâiere pentru cel mort şi

nu li se va da cupa mângâierii, ca să bea după tatăl lor şi după mama lor" (Ieremia 16, 5-7).

Observăm la primul text că este o prescripţie cu caracter sanitar, dar care nu împiedică atingerea trupurilor morţilor. Altfel cine ar fi îngropat pe morţi? (Vezi în acest sens: I Regi 31, 13; II Regi 2, 5-6; III Regi 17, 19 ş. a.). Din cel de al doilea text invocat ne dăm seama de metoda de lucru a celor ce fac prozelitism. Ei iau din Sfânta Scriptură texte trunchiate, fără context, numai pentru a deruta pe cei slabi şi a-i face să părăsească Biserica. Astfel textul mai sus pomenit se lămureşte prin context (Vezi: Ieremia 16, 10-11). Nenorocirea despre care se vorbeşte este anunţată pentru că poporul evreu părăsise pe Dumnezeu şi se închina la idoli.

În text se vorbeşte despre frângerea pâinii de jale şi despre cupa mângâierii. Deci era şi la evrei obiceiul să se pună masa de pomenire pentru cei morţi. Dar totodată acestea preînchipuie şi prevestesc Sfânta Liturghie, cu Sfânta Jertfă, care se săvârşeşte şi pentru cei vii şi pentru cei morţi.
Printr-o altă categorie de texte scripturistice cei ce sunt împotriva rugăciunii pentru cei morţi vor să ne lămurească asupra faptului că orice intervenţie a noastră de a ajuta pe cei morţi este inutilă, deoarece numai faptele fiecăruia contează.

"Pentru că noi toţi trebuie să ne înfăţişăm înaintea judecăţii lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce a făcut prin trup, ori bine, ori rău" (II Corinteni 5, 10). "Căci Dumnezeu întoarce omului după faptele lui şi se poartă cu fiecare după purtarea lui" (Iov 34, 11). "Puterea este a lui Dumnezeu şi a Ta. Doamne, este mila, că Tu vei răsplăti fiecăruia după faptele lui" (Psalm 61, 11). "Ştiind fiecare, fie rob, fie de sine stăpân, că faptele bune pe care le va face, pe acelea le va lua ca plată de la Domnul" (Efeseni 6, 8).

Vorbeam mai sus că mila lui Dumnezeu nu exclude dreptatea Lui, dar nici dreptatea nu desfiinţează mila Sa. Prin textele scripturistice suntem îndemnaţi să ne purtăm în aşa fel încât faptele noastre să fie bune. La faptele noastre bune colaborează şi harul divin (Filipeni 4, 13). Deci şi mântuirea este un dar al lui Dumnezeu, dat celor ce se ostenesc în bine. De aceea, la orice lucrare a noastră trebuie să avem în gând dreptatea lui Dumnezeu, deoarece de mila Lui sigur avem nevoie în toată viaţa noastră. Oricât ar trăi şi s-ar osteni, omul nu poate face toate cele pentru mântuire, dacă nu este ajutat de har, dat de Dumnezeu în dar. Dar dacă ne-am încrede numai în mila lui Dumnezeu şi am zice, precum unii, "trebuie să păcătuim, ca să aibă Dumnezeu ce ierta", am cădea în păcatul încrederii prea mari în Dumnezeu, păcat împotriva Duhului Sfânt, care nu se iartă.

Că Dumnezeu a procedat şi în alt mod decât arătându-Şi numai dreptatea, o vedem din exemplul lucrătorilor din ceasul al unsprezecelea, din Parabola lucrătorilor în vie (Matei 20. 1-15) şi din exemplul tâlharului de pe cruce (Luca 23, 41-43). Oare au fost aceştia răsplătiţi după faptele lor sau după mila lui Dumnezeu? Înţelegem, aşadar, că textele invocate mai sus arată dreptatea lui Dumnezeu, dar nu exclud mila lui Dumnezeu.

Celor care nu vor ca şi morţii să beneficieze de mila lui Dumnezeu li se potriveşte întrebarea Stăpânului viei pusă lucrătorilor care erau nemulţumiţi: "Oare nu Mi se cuvine Mie să fac ce voiesc cu ale Mele ? Sau ochiul tău este rău pentru că Eu sunt bun?" (Matei 20, 15). În acelaşi sens se exprima Mântuitorul şi referitor la morţi: "Căci după cum Tatăl scoală pe cei morţi şi le dă viaţă, tot aşa şi Fiul dă viaţă celor ce voieşte" (Ioan 5, 21).

Deci textele invocate de cei care sunt împotriva rugăciunilor pentru adormiţi, nu opresc legătura dragostei ce trebuie să existe între cei vii şi cei adormiţi. În sfârşit, există o altă categorie de texte care ne avertizează că nu trebuie să ne punem încrederea în oameni în ceea ce priveşte mântuirea.

Nici o minte sănătoasă de creştin nu a putut susţine că un om poate mântui pe altul sau îl poate scoate din iad. De asemenea total greşită ar fi şi părerea că cineva poate face în viaţă orice, deoarece îl vor scoate din chinuri rugăciunile urmaşilor. Pe de o parte se cade în păcatul prea marii încrederi în mila lui Dumnezeu, păcat împotriva Duhului Sfânt. Pe de altă parte se mai pune o problemă de ordin practic: o dată cu păcătosul respectiv pot muri şi urmaşii lui şi atunci nu are cine se mai ruga pentru el. Dar ajutorul primit, de cel adormit de la cei din viaţă, de la Biserică, nu vine ca o obligaţie sau ca răspuns la o poruncă, ci este un dar al dragostei. Apoi, mijlocirea Bisericii se îndreaptă spre Dumnezeu, pentru a-L îndupleca spre milă şi iertare pentru cei adormiţi. Relaţia nu este între credinciosul în viaţă şi cel adormit, ci între creştin şi Biserică în Hristos.

Învăţătura Bisericii referitoare la rugăciunea pentru cei adormiţi este bine precizată chiar din veacul apostolic. În veacurile următoare, Sfinţii Părinţi aduc numeroase mărturii referitoare la lămurirea acestui adevăr. Amintim pe Sfinţii Ioan Gură de Aur, Chiril al Alexandriei, Efrem Sirul, Dionisie Pseudo-Areopagitul, Ioan Damaschinul, Simeon al Tesalonicului.

Ne vom referi însă doar la Sfânta Scriptură, bineştiind că cei care resping cultul morţilor resping şi Sfânta Tradiţie.

Am arătat mai sus că textele scripturistice folosite de cei ce resping rugăciunile pentru cei adormiţi sunt răstălmăcite. În răspunsul nostru trebuie să ţinem seama de următoarele aspecte ale problemei :
1. Hristos împărăteşte peste toţi, peste cei vii şi peste cei adormiţi.
2. Ca împărat este atotputernic în împărăţia Sa şi în iubirea Sa este atotmilostiv faţă de toţi.
3. Biserica şi creştinii, în particular, nu-şi arogă dreptul de a schimba prin propria lor lucrare chinurile din iad, ci prin Sfânta Liturghie, dezlegări, rugăciuni şi fapte de milostenie, toate pornite din solidaritate şi dragoste între toţi creştinii, Îl roagă pe Dreptul Judecător spre milă şi iertare faţă de cei osândiţi, temporar, deci până la Judecata de apoi.
4. Domnul Iisus Hristos a dat Bisericii garanţii că mijlocirile şi rugăciunile preoţilor şi ale credincioşilor vor fi împlinite.

Oprindu-ne la primul aspect al răspunsului nostru, cităm adevărul atât de frumos şi de clar sintetizat de Sfântul Apostol Pavel: "Căci dacă trăim, pentru Domnul trăim şi dacă murim, pentru Domnul murim. Deci şi dacă trăim şi dacă murim ai Domnului suntem. Căci pentru aceasta a murit şi a înviat Hristos ca să stăpânească şi peste morţi şi peste vii" (Romani 14, 8-9). La aceasta adăugăm următoarele texte: "Eu sunt Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov. Nu este Dumnezeul morţilor, ci al viilor" (Matei 22, 23). "Dumnezeu nu este deci Dumnezeu al morţilor, ci al viilor, căci toţi trăiesc în El" (Luca 20, 38; Marcu 12, 26-27). "Întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti, al celor pământeşti şi al celor dedesubt. Şi să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl" (Filipeni 2, 10-11). El S-a jertfit pe Sine pentru păcatele tuturor oamenilor, adică ale tuturor peste care El stăpâneşte, fie vii, fie adormiţi: "S-a dat pe Sine preţ de răscumpărare pentru toţi" (I Timotei 2, 6). "El este jertfă de ispăşire pentru păcatele noastre, dar nu numai pentru ale noastre, ci şi pentru ale întregii lumi" (I Ioan 2, 2 ; Coloseni 1, 20 ; Ioan 1, 29). Deci Hristos împărăteşte peste toţi, vii şi adormiţi, iar jertfa Sa a fost dată pentru toţi, vii şi adormiţi.

2. Ar fi lipsit de sens să ne întrebăm dacă Dumnezeu poate schimba starea celor peste care împărăteşte. Dumnezeu este atotputernic şi atotbun. Dar pentru cei care vor răspuns precis din Sfânta Scriptură, le arătăm ceea ce de fapt ei ştiu, dar nu vor să spună, că Hristos poate schimba în mai bine starea celor din iad: "Domnul omoară şi învie; El pogoară în iad şi iarăşi scoate" (I Regi 2, 6 ; Deuteronom 32, 39). "Doamne, scos-ai din iad sufletul meu, mântuitu-m-ai de cei ce se pogoară în groapă" (Psalm 29, 3). "Dar Domnul va izbăvi sufletul meu din mâna iadului, când mă va apuca" (Psalm 48, 16). "Am fost mort şi, iată, sunt viu în vecii vecilor şi am

cheile morţii şi ale iadului" (Apocalipsa 1, 18). "Celui care va zice cuvânt împotriva Fiului Omului i se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfânt nu i se va ierta lui nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie" (Matei 12, 32).

Deducem din acest ultim text că numai păcatele împotriva Duhului Sfânt nu se iartă, deoarece cei ce le săvârşesc refuză definitiv mântuirea. Aceste păcate sunt: încrederea prea mare în bunătatea lui Dumnezeu (Romani 2, 4-5; Iacob 2, 6); neîncrederea sau deznădejdea de a primi ajutorul lui Dumnezeu (Facere 4, 13; Matei 27, 4-5); erezia (Ioan 9, 40-41); apostazia; invidia harului fratern şi nepocăinţa până la moarte.

Înţelegem că celelalte păcate se pot ierta. Când ? Fie în veacul acesta, fie în veacul viitor. Şi dacă în veacul viitor, adică după ieşirea sufletului din trup, nimeni nu mai poate lucra la mântuirea lui, înseamnă că această iertare a păcatelor împăratul Hristos o face la rugăciunea Bisericii. Sfânta Scriptură ne oferă şi câteva exemple când Mântuitorul Iisus Hristos a intervenit şi a modificat, temporar sau definitiv, starea unor morţi din iad. Până la Jertfa şi învierea Domnului toţi cei care au murit, au mers în iad. În concepţia veterotestamentară moartea de fapt însemna mergere în iad (Facere 37, 35). Astfel Mântuitorul a scos pentru puţin timp sufletul lui Moise din iad, la Schimbarea la Faţă (Matei 17, 3). Hristos îl înviază pe Lazăr pentru rugăciunea surorilor sale (Ioan 11, 41-44); înviază be fiica lui Iair, pentru rugăciunea tatălui său (Luca 8, 41-56) şi pe fiul văduvei din Nain, pentru lacrimile mamei sale (Luca 7, 11-16). Tuturor acestora le-a schimbat starea sufletului lor de după a doua moarte, căci moartea lor avea să se întâmple după biruinţa Mântuitorului Iisus Hristos asupra iadului şi a morţii. Ei nu mai aveau să meargă în iad, ca prima dată, ci la fericire, cu atât mai mult cu cât în viaţa lor intervenise însuşi Mântuitorul Iisus Hristos.

3. Încredinţată fiind că Marele împărat, Domnul Iisus Hristos, poate schimba starea şi viaţa oamenilor, atât în timpul acestei vieţi cât şi după ieşirea din această viaţă (după cum reiese din temeiurile scripturistice de mai sus), Biserica se roagă în duhul dragostei pentru cei adormiţi. Spunem iarăşi că Biserica Ortodoxă nu a pretins niciodată că numai prin puterea preoţilor, sau numai prin rugăciuni şi fapte bune se pot scoate sufletele din iad. Biserica Ortodoxă recunoaşte că "Unul este Mijlocitorul" (I Timotei 2, 5) şi pe El Biserica îl roagă spre milă şi iertare. Biserica face aceasta "pentru că într-un duh ne-am botezat noi toţi, ca să fim un singur trup... Şi dacă un mădular suferă, toate mădularele suferă împreună şi dacă un mădular este cinstit, toate mădularele se bucură împreună. Iar voi sunteţi trupul lui Hristos şi mădulare fiecare în parte" (I Corinteni 12, 13 şi 26-27). Iată că, după

cum atât de clar precizează Apostolul, Biserica are mereu momente de bucurie pentru sfinţi şi drepţi, mădularele ei de cinste, dar are mereu şi momente de durere pentru mădularele ei din suferinţă. Cei din suferinţă sunt şi ei mădulare ale Bisericii, pentru că într-un duh au fost botezaţi, ca şi noi. De aceea ne ostenim frăţeşte pentru ei în dragoste, iar "dragostea nu cade niciodată" (I Corinteni 13, 8).

Iubindu-ne şi ajutându-ne semenii ca fraţi în orice situaţie ar fi ei, avem curajul să ridicăm, ochii spre cer şi să-L numim pe Dumnezeu "Tatăl nostru". Iar virtuţii creştine a dragostei nu i s-a pus o măsură sau un hotar. Acelaşi lucru îl spune clar şi Apostolul iubirii: "Noi ştim că am trecut de la moarte la viaţă pentru că iubim pe fraţi; cine nu iubeşte pe fratele său, rămâne în moarte" (I Ioan 3, 14).

Sfânta Liturghie, continuarea nesângeroasă peste veacuri a Jertfei de pe Golgota, este "preţ de răscumpărare pentru toţi" (I Timotei 2, 6 ; I Ioan 2, 2). După cum vedem, Sfânta Scriptură ne dă atâtea îndreptăţiri să ne rugăm pentru cei adormiţi, încredinţându-ne că rugăciunile noastre, culminând cu Sfânta Liturghie, vor fi îndeplinite. Dacă Biserica nu s-ar ruga pentru cei adormiţi, ar pierde din caracterul ei comunitar, ar pierde din orizontalitatea ei, ar ştirbi într-o oarecare măsură Jertfa lui Hristos.

4. Arătam mai sus că cel mai mare ajutor pe care îl putem da celor adormiţi prin mila şi iertarea lui Hristos este Sfânta Liturghie. În cadrul Sfintei Liturghii îi facem şi pe ei părtaşi la Sfânta Jertfă a lui Hristos. Şi dacă această jertfă s-a adus pentru toată lumea iar Sfânta Liturghie este momentul cel mai potrivit când rugăciunile noastre sunt ascultate, trebuie ca întotdeauna să cerem milă şi iertare şi pentru cei morţi. Rugăciunile de dezlegare făcute de preoţi în cadrul slujbelor rânduite pentru cei morţi îşi au temeiul lor scripturistic chiar în cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos : "Oricâte veţi lega pe pământ, vor fi legate şi în cer, şi oricâte veţi dezlega pe pământ, vor fi dezlegate şi în cer" (Matei 18, 18). Nu înţelegem că ierarhia bisericească face aceasta prin putere omenească proprie, ci prin puterea şi împreuna-lucrare a lui Hristos. "Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârşitul veacului" (Matei 28, 20; Marcu 16, 20)

În rugăciunile lor particulare creştinii se roagă pentru fericita odihnă a sufletelor părinţilor, rudelor şi semenilor lor. Şi dacă rugăciunile sunt făcute cu căldură şi cu lacrimi, ele sunt ascultate ca şi rugăciunea lui Iair, a surorilor lui Lazăr, ca şi lacrimile văduvei din Nain. Rugăciunile noastre făcute cu credinţă vor fi împlinite de Dumnezeu, căci El ne-a asigurat: "Toate câte veţi cere, rugându-vă cu credinţă, veţi primi" (Matei 21, 22).

Tot pentru cei adormiţi ai noştri, dorind ca Dumnezeu să-şi reverse mila şi iertarea Sa peste ei, săvârşim şi fapte de milostenie - pomana pentru sufletul mortului, expresie a milei creştine: a hrăni pe cel flămând, a da apă celui însetat, a îmbrăca pe cel gol, a cerceta pe cel bolnav, a primi pe cel străin etc. (Matei 25, 34-36). Şi Apostolul neamurilor ne îndeamnă la aceasta: "Facerea de bine şi dărnicia nu le daţi uitării, căci cu jertfe ca acestea se mulţumeşte Dumnezeu" (Evrei 13, 16; II Corinteni 9, 7-15).

Din cele prezentate mai sus reiese că:
a. Sfânta Scriptură nu opreşte rugăciunile pentru cei morţi, ci, dimpotrivă, îndeamnă Biserica la rugăciune şi la fapte comunitare, în dragoste.
b. Hristos împărăţeşte peste cei vii şi peste cei adormiţi şi, ca împărat al împăraţilor, poate schimba situaţia oricui, viu sau adormit. El este împărat drept, dar şi multmilostiv.
c. Atât ierarhia cât şi credincioşii au încredinţarea Sfintei Scripturi că toate rugăciunile lor, deci şi cele pentru morţi, sunt ascultate şi împlinite.

Pr. Ciprian Florin Apetrei - Moşii de toamnă, zi de rugăciune pentru cei adormiţi în Domnul



Biserica Ortodoxă acordă o atenţie specială pomenirii celor adormiţi în Domnul. Toate sâmbetele sunt dedicate pomenirii celor trecuți la Domnul. Între acestea avem trei sâmbete în care se face pomenirea generală a celor dragi plecați în lumea cerească:

- ✓ Moşii de iarnă - sâmbăta ce pecede Duminica Înfricoșătoarei Judecăţi,
- ✓ Moşii de vară - sâmbăta ce precede Duminica Rusaliilor şi
- ✓ Moşii de toamnă, care anul acesta este sâmbătă, 5 noiembrie.

Aceste sâmbete numite ale Moşilor sunt dedicate comemorării „tuturor părinţilor şi fraţilor creştini ortodocşi adormiţi de la începutul veacurilor".

Pomenirile generale ale celor adormiți în Domnul sunt momente de rugăciune pentru creştinii trecuţi din această viaţă. Slujba specifică în Biserica Ortodoxă pentru pomenirea celor adormiţi este Parastasul. În ecteniile acestei slujbe se menţionează că sunt pomeniţi „toţi cei adormiţi din veac în dreapta credinţă".

Despre al treilea moment anual de pomenire a celor adormiţi, părintele profesor Ene Branişte, în Liturgica generală, afirmă că sâmbăta Moşilor de toamnă este zi de cinstire a celor adormiţi „prin analogie cu cele două sâmbete ale Moşilor - de iarnă şi de vară". Tot el precizează că „această pomenire de toamnă a morţilor" este veche, pentru că „în secolul al 9-lea, la Mănăstirea Studion din Constantinopol, una dintre cele două pomeniri generale ale morţilor se făcea în luna sep-

tembrie, iar în secolul al 17-lea, liturgistul apusean Iacob Goar spune că grecii făceau a treia pomenire generală a morţilor în prima sâmbătă din octombrie".

Oricum ar fi, în Biserica Ortodoxă Română regăsim la sfârşit de octombrie şi început de noiembrie această sâmbătă în care facem pomenirea generală a celor adormiţi sub numele de Moşii de toamnă. Acum îi pomenim pe strămoşii, moşii, părinţii, fraţii, surorile, fiii, fiicele noastre trecuţi la Domnul şi „a tuturor sufletelor celor dintr-o rudenie şi seminţie cu noi, care mai înainte au adormit în nădejdea învierii şi a Vieţii veşnice".

Cel mai important lucru pe care-l putem face pentru cei din neamul nostru mutaţi din această lume este rugăciunea, pe care trebuie să o intensificăm mai ales la cele trei soroace de peste an de pomenire generală a morţilor. Spre exemplu, mâine, când sunt Moşii de toamnă, fiecare dintre noi, creştinii ortodocşi, trebuie să meargă la biserică şi să participe la slujba Utreniei, la Sfânta Liturghie, urmată de slujba Parastasului, unde ne rugăm şi-i pomenim pe cei adormiţi din neamurile noastre.

După tradiţia noastră românească, aducem la biserică colivă și pomelnic cu numele celor adormiţi din familia noastră și aceştia sunt pomeniţi de preot în cadrul liturgic al slujbei Parastasului când la ectenie rosteşte cuvintele: „încă ne rugăm pentru odihna sufletelor adormiţilor robilor lui Dumnezeu", şi citeşte numele celor trecuţi la Viaţa veşnică.

Pentru pomenirea celor adormiţi aducem la biserică prinoase: colivă, vin, colaci ş.a., pe care după slujba Parastasului le împărţim pentru sufletele celor adormiţi din neamul nostru. Aceste prinoase reprezintă milostenia pe care o facem noi pentru sufletele celor morţi, cu nădejdea că ei vor dobândi Viaţa veşnică din Împărăţia lui Dumnezeu. Lucru pe care-l cerem şi prin troparele din slujbele de pomenire din Biserica Ortodoxă: ***„Cu duhurile drepţilor, celor ce s-au săvârşit, odihneşte, Mân-tuitorule, sufletul adormitului robului Tău, păzindu-l pe dânsul întru viaţa cea fericită, care este la Tine, Iubitorule de oameni".***

Rugăciunea pentru cei adormiţi pe care o regăsim în cadrul slujbelor ortodoxe este cea în care mărturisim credinţa noastră că prin Hristos Domnul, Cel care a călcat moartea cu Învierea Sa, am dobândit Viaţă veşnică: „Dumnezeul duhurilor şi a tot trupul, care ai călcat moartea şi pe diavol l-ai surpat şi ai dăruit viaţă lumii Tale, Însuţi, Doamne, odihneşte sufletul adormitul robului Tău", fiind pomenit cel adormit pentru care ne rugăm şi-I cerem Mântuitorului să-l sălăşluiască în Împărăţia cerurilor, iertându-i orice a greşit, pentru că nu este om „care să fie viu şi să nu greşească".

După ce preotul rosteşte această rugăciune, mărturiseşte prin ecfonisul pe care-l spune imediat că în Hristos Domnul stau învierea şi viaţa celor adormiţi: „Că Tu eşti învierea şi viaţa şi odihna adormitului robului Tău (se rosteşte numele celui pomenit), Hristoase, Dumnezeul nostru...” Aici se reflectă textul paulin în care apostolul neamurilor spune foarte clar şi răspicat: „Hristos a înviat din morţi, fiind începătură (a învierii) celor adormiţi. Că de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om şi învierea morţilor. Căci, precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vor învia” (1 Corinteni 15, 20-22). Deci, pentru noi, ortodocşii, cel adormit în Hristos Domnul va învia la Parusie. Când va veni a doua oară Mântuitorul nostru Iisus Hristos întru slava Sa dumnezeiască pentru a judeca neamul omenesc.

La finalul parastasului, preotul evocă pomenirea veşnică a tuturor celor pomeniţi în cadrul slujbei: „Întru fericită adormire, veşnică odihnă dă, Doamne, sufletelor adormiţilor robilor Tăi şi le fă lor veşnică pomenire”, iar cei prezenţi în biserici cântă imnul liturgic „Veşnică pomenire”. Părintele profesor Ene Branişte explică semnificaţia acestui moment de la finalul slujbei de pomenire precizând: *„Prin cântarea veșnică pomenire ne rugăm lui Dumnezeu să-Și aducă pururea aminte de cel mort întru Împărăția cerurilor, iar cei vii sunt îndemnați să păstreze neîntreruptă legătura spirituală cu cel răposat, să-l pomenească neîncetat în rugăciunile lor”.*

Rugăciunile pe care le facem în sâmbăta Moşilor de toamnă pentru cei adormiţi au ca scop socotirea lor între cei drepţi la Înfricoşătoarea Judecată de la sfârşitul lumii şi sunt modul prin care noi păstrăm vie memoria lor, arătând că ei sunt veşnici cu sufletul, iar cu trupul adormiţi cu nădejdea învierii la Parusie.

În afară de rugăciunile pe care le facem în biserică pentru cei adormiţi, fiecare dintre noi poate oricând să se roage pentru ei rostind cuvintele: „Doamne, Iisuse Hristoase, odihnește pe robii Tăi”, şi să le spună numele, arătând comuniunea cu ei care trece dincolo de moarte şi mai ales conştiinţa că, pomenindu-i, cerem de la Dumnezeu să le dăruiască Viaţă veşnică în Împărăţia Sa cea cerească.

Cătălin ACasandrei - Sâmbăta morților sau „Moșii de iarnă” - care este semnificaţia acestei zile?

Biserica Ortodoxă a consacrat pentru pomenirea generală a morţilor o zi liturgică pe săptămână, şi anume sâmbăta. În această zi, la unele slujbe (cum este miezonoptica), dar și în unele cărți de cult există cântări și rugăciuni special alcătuite și rânduite pentru pomenirea morților.



S-a ales această zi deoarece fiecare sâmbătă este, de fapt, o imitare a Sâmbetei mari, a şederii lui Hristos în mormânt și că, din punct de vedere teologic, aceasta este ziua în care Mântuitorul a coborât cu sufletul la iad pentru a-i înălța pe cei adormiți. Dar, în mod deosebit, două dintre aceste zile de sâmbătă din anul bisericesc sunt dedicate, în toate Bisericile Ortodoxe, pomenirii generale a morţilor, prin rugăciunile și cântările înscrise în cărțile de rânduială respective (Triod și Penticostar):

a) sâmbăta dinaintea Duminicii Lăsatului sec de carne (a înfricoşătoarei Judecăţi) şi

b) sâmbăta dinaintea Duminicii Pogorârii Duhului Sfânt (sâmbăta Rusaliilor).

Aceste două sâmbete poartă denumirea generică de „moși” (prima - Moşii de iarnă, iar cea de-a doua - Moşii de vară), deoarece în aceste zile îi pomenim pe părinţii, moşii şi strămoşii noştri adormiți întru Domnul. În limba greacă, aceste zile se numesc ψυχοσάββατον (Sâmbăta sufletelor), iar în slavonă, Subbota roditelskaia.

Conform istoricului bisericesc Nichifor Calist şi a imnografilor Triodului, ne aducem aminte și îi pomenim pe (stră)moșii noștri în sâmbăta dinaintea lăsatului sec de carne, deoarece ziua imediat următoare este Duminica Înfricoșătoarei Judecăți.

Pomenirea adormiților în rugăciunile noastre devine, în acest fel, un tablou al adunării tuturor oamenilor, morţi şi vii, la Judecata de Apoi. În acest sens, părintele Ene Braniște consemnează că stabilirea acestei zile a fost posterioară secolului al VI-lea, când s-a făcut fixarea definitivă a pericopelor biblice citite în duminicile din cursul anului bisericesc.

În ceea ce privește pomenirea morților în Postului mare - și pentru că am amintit de Triod - potrivit rânduielilor tipiconale consemnate aici, doar în sâmbetele a doua, a treia și a patra se va săvârși pomenirea morților, celelalte sâmbete din Post (prima, a cincea, a șasea și a șaptea) fiind dedicate altor evenimente sau persoane sfinte din viața Bisericii.

Pomenirea morţilor: Ce e bine să dai de pomană pentru sufletele celor adormiţi ?



Sâmbătă, 5 martie, Biserica Ortodoxă face pomenirea celor trecuţi la cele veşnice. Această sâmbătă este cunoscută în popor sub denumirea "Moşii de iarnă". Există pomenirea morţilor, pentru că Biserica nu vede în moarte sfârşitul existenţei omului.

Din această sâmbătă și până la Săptămâna Patimilor (25 aprilie-30 aprilie), Biserica Ortodoxă rânduieşte, timp de șapte sâmbete (începând cu data de 19 martie), pomeniri pentru cele mai dragi fiinţe din viaţa noastră: rude şi prieteni, trecute de ultimul hotar al vieţii pământeşti.

Biserica Ortodoxă rânduieşte aceste momente de reculegere, deoarece nu vede în moarte sfârşitul existenţei omului. Sâmbetele dedicate morților sunt zile de reculegere în care nu e bine să te distrezi, să petreci fără măsură.

La praznicul Moşilor de iarnă, pe 5 martie, în sâmbăta ce precede Duminica Lăsatului sec de carne (din 6 martie) se împart anumite alimente: plăcinte și produse lactate. În funcție de obiceiurile locale, pe lângă aceste alimente tradiționale, pentru cei trecuți la viața veșnică se mai împart și vase umplute cu mâncare gătită, cu apă sau băuturi fără alcool, preparate în casa gospodarilor care împlinesc ritualul parastasului.

După data 5 martie urmează săptămâna albă sau a brânzei: 7-13 martie, o etapă pregătitoare pentru începerea Postului mare. În acest interval, credincioşii au dezlegare să consume mai ales produse lactate: lapte, brânză, bucate de culoare albă, dar și pește și ouă.

Odată cu Moşii de iarnă începe etapa celor şapte sâmbete de comemorare a celor plecaţi la Domnul, etapă care se încheie în Sâmbăta lui Lazăr (21 aprilie) prăznuită înainte de Săptămâna mare (Săptămâna Patimilor lui Iisus).

În tradiţia ortodoxă, în ziua ziua praznicului se aduc la biserică, pentru a fi sfinţite, coliva, prescurea şi o sticlă de vin. De asemenea, se sfinţesc vase cu mâncare şi pachete cu alimente, pe care rudele celor adormiţi le împart după slujba de pomenire, atât săracilor din biserică, cât şi vecinilor, persoanelor sărmane întâlnite la cimitir şi pe stradă, în ziua parastasului. Totdeauna, slujbele de pomenire, individuale sau colective, reprezintă momentele de intensă comuniune cu rudele plecate la viaţa veşnică.

Coliva, care se prepară din grâu, amestecat cu zahăr, cu miere şi cu arome, simbolizează trupul celui adormit. Legănarea vasului cu colivă pe braţe în timpul cântării ,,Veşnică pomenire” reprezintă comuniunea sufletească cu cel adormit, pentru care noi ne rugăm. Coliva se face din grâu pentru că bobul de grâu este simbolul învierii morţilor, spun Mântuitorul şi Sfântul Apostol Pavel. Aşa cum grâul se seamănă şi rodeşte, la fel şi trupul omului îngropat va învia “întru nestricăciune”. Totodată, tâlcuitorii cultului liturgic ortodox spun că dulciurile şi ingredientele care se adaugă în grâu, când se prepară coliva, simbolizează virtuţile celui adormit şi ale sfinţilor pe care noi îi invocăm în rugăciune.

Pâinea, colacul sau prescurea, aduse la slujba de parastas, sunt făcute, de asemenea, din grâu ca şi coliva. De aceea, aceste ofrande păstrează, în general, aceleaşi simboluri. În unele zone ale ţării, colacul şi prescurea poartă numele de”parastas”. În Oltenia, de exemplu, aceşti colaci ce au mărimi diferite şi se împletesc după o anumită tehnică, reprezintă simbolul pomenirii şi nu lipseşte de la această slujbă de comemorare.

Cu vinul, care stă alături de colivă şi de colac la parastas, se stropesc, în formă de cruce, coliva, mormântul sau locul unde se săvârşeşte parastasul. Tradiţia spune că acest obicei este preluat din vechile ritualuri romane, legate de cultul morţilor, ritualuri numite „libaţiuni”, adică spălări sau stropiri. Însă, în practica noastră creştină, vinul este simbolul miresmelor cu care a fost uns trupul lui Hristos după moarte.

Totodată, vinul şi pâinea sunt elementele specifice Tainei Sfintei Împărtăşanii. De aceea, stropirea pământului şi a trupului celui adormit cu aceste simboluri ale vieţii veşnice reprezintă împărtăşirea celor plecaţi la viaţa de Dincolo cu Trupul şi cu Sângele lui Hristos. De asemenea, lumânările care se pun în prescuri sau în colivă simbolizează jertfa pentru cel adormit.

Pr. lect. dr. Marian Mihai - Când îi pomenim pe cei adormiţi în Domnul şi în ce zile nu se fac parastase?



Atât de adânc este înrădăcinat între credincioși cultul morților, prin rânduiala respectării soroacelor și a termenelor tradiționale pentru pomenirea individuală a morților, la care se adaugă, în unele locuri și altele în afară de cele menționate în cărțile de cult, încât este necesară respectarea cu responsabilitate a rânduielii liturgice din partea credincioșilor, precum și anumite pogorăminte din partea Bisericii, acolo unde sunt datini înrădăcinate sau unde evenimentul este cerut de împrejurări importante.

Este necesară, așadar, respectarea rânduielilor bisericești și, unde este cazul, împlinirea unei lucrări pedagogice, pastorale, în așa fel încât să nu producă mâhniri sau comentarii nepotrivite, iar rânduiala liturgică să fie ziditoare pentru cei care sunt de față și cu folos pentru cei pentru care se face pomenirea.

Având în fața ochilor minții icoana șederii cu Trupul a Domnului Hristos în mormânt, moartea creștinilor este plină de nădejde și o urmare a lui Hristos căci, „din moarte la viață și de la pământ la cer Hristos, Dumnezeu ne-a trecut pe noi”.

Ziua săptămânală stabilită pe baza învățăturii Sfintei Scripturi și a Tradiției Bisericii pentru pomenirea morților și a tuturor sfinților martiri este sâmbăta, fiind o imitare a Sâmbetei celei mari.

Sâmbăta este așadar ziua indicată, în timpul unui an liturgic, comemorării, pomenirii celor adormiți și această zi nu diferă cu nimic față de zilele de pomenire

generală ce preced Duminica Lăsatului sec de carne sau Pogorârea Duhului Sfânt - Cincizecimea.

Aceste zile sunt solemne și consacrate „tuturor părinților și fraților creștini ortodocși adormiți de la începutul veacurilor, de la Adam până astăzi”.

De aceea găsim, în rânduiala acestor slujbe consacrate tuturor celor adormiți din veac, cel puțin un tropar din odele canonului care amintește de Învierea de obște și de Judecată, arătându-se o legătură liturgică cu duminica următoare (Utrenia Sâmbetei Lăsatului sec de carne sau Utrenia Sâmbetei Cincizecimii).

Preocuparea de a-i îmbrățișa în Liturghie și rugăciune pe toți cei morți reprezintă purtarea de grijă dintotdeauna a Bisericii față de cei adormiți întru Domnul, recapitulând printr-o „memorie liturgică” pe toți morții cei din veac.

Universalitatea de care vorbim, în care Biserica îi cuprinde în rugăciune pe „toți cei adormiți din neamurile noastre, strămoși, moși...”, îi cuprinde doar pe creștinii ortodocși pentru că rânduiala liturgică ne amintește de „unitatea credinței” și de credința în care „mărturisim într-un gând” pe Hristos cel mort și înviat.

Nu-i putem pomeni în rugăciunile Bisericii pe păgâni sau pe cei de altă credinţă şi eretici. Nici la dumnezeiasca Liturghie, nici în rânduiala parastasului. Nu arătăm prin această excludere absența iubirii, ci doar că Îl mărturisim pe Hristos Domnul, care a biruit moartea prin Moartea și Învierea Sa. Pe El Îl chemăm și Îl așteptăm să odihnească sufletele celor dragi ai noştri în Împărăția Sa cea veșnică. „Aștept Învierea morților și viața veacului ce va să fie”, iar pentru ceilalți frați, de altă credință, este potrivită și indicată doar rugăciunea particulară.

Grija pentru împlinirea soroacelor de pomenire rânduite de Biserică și iubirea față de sufletele celor dragi îi fac pe credincioșii bisericilor, mai ales în orașe, să facă pomeniri şi parastase și în zilele de sărbătoare, duminica, precum și în zilele de pomenire ale unor sfinți cu doxologie mare, în amintirea persoanelor care au purtat numele sfântului. Şi în această situaţie trebuie multă responsabilitate şi grijă pastorală.

Zilele de pomenire a morților: sâmbăta sau celelalte zile de pomenire generală (Morții de vară, Moșii de iarnă etc.) sunt marcate de întristare, de lacrimi, de doliu, de zbucium sufletesc și nu se potrivesc cu zilele de prăznuire a unui sfânt, a unei perioade speciale din timpul anului bisericesc sau la praznicele împărătești, de

aceea ele nu rezonează cu atmosfera de sărbătoare, cu dezlegările și agapele întâlnite la aceste sărbători pline de lumină și de bucurie.

Și chiar dacă moartea reprezintă pentru creştini un somn, o trecere sau o mutare de la cele vremelnice către cele veșnice, un moment „pascal", rugăciunea pentru defuncți la slujba Înmormântării sau sâmbăta, când se fac pomeniri, reprezintă o meditație profundă asupra firii omenești supusă morții și a deșertăciunilor lumii acesteia de către cei prezenți, precum și un sprijin și folos duhovnicesc pentru sufletul plecat în lumea veșniciei.

„Hristos a înviat, dezlegând din legături pe Adam cel întâi zidit și sfărâmând tăria iadului. Îndrăzniți dar toți morții, că s-a omorât moartea, s-a prădat și iadul împreună cu ea și a luat împărăția Hristos, cel ce S-a răstignit și a înviat. Acesta ne-a dăruit nouă nestatornicia trupului; Acesta ne va scula și pe noi și ne va dărui învierea, și de slava aceea va învrednici cu veselie pe toți câți cu credință neabătută au crezut într-unul cu căldură" (Sâmbăta Lăsatului sec de carne, Utrenie, lauda a 4-a). „Gândul la moarte avându-l, nemurire îmi este" (Sfântul Antonie cel mare).

Între aceste două zile (zilele de pomenire și zilele de sărbătoare) au întâietate „praznicele Domnului", „zilele de sărbătoare".

Se știe prea bine de către credincioșii Bisericii că preotul aproape în fiecare săptămână face pomenire pentru cei morți și la fiecare dumnezeiască Liturghie face pomeniri la Proscomidie și pentru cei vii, și pentru cei adormiți în Domnul.

Această rânduială aduce multă mângâiere și mult folos și pentru „cei ce au adus aceste daruri și pentru cei ce s-au adus, vii și adormiți", de aceea nu poate rămâne nimeni nepomenit, decât dacă se neglijează acest lucru.

La catedralele chiriarhale, la mănăstiri și la unele biserici din zona orașelor, pomenirile se pot face zilnic, sub forma Litiei mici (parastas pe scurt), fie după rugăciunea Amvonului sau la sfârșitul dumnezeieștii Liturghii, după otpust, purtând numele de Trisaghion sau Panihida mică.

Acolo unde este posibil, Litia mică pentru morți se poate face în toate zilele de peste an și seara, după sfârșitul Vecerniei, sau dimineața, în zilele obișnuite după sfârșitul Utreniei.

Zile și perioade din timpul anului bisericesc în care nu se săvârșesc parastase:

- Conform rânduielilor tipiconale, în duminici, la praznicele împărătești, la înainte-prăznuire și după prăznuire, când este ziua odovaniei praznicului, nu se fac parastase.

- Tot în Tipicon se arată că în perioada de la 20 decembrie, de când se serbează înainte-prăznuirea Naşterii Domnului, până la 7 ianuarie (Soborul Sfântului Ioan Botezătorul) nu se fac parastase. Bucuria și atmosfera de prăznuire duhovnicească a celor două praznice mari din această perioadă (Naşterea Domnului și Boboteaza) nu se potrivesc cu doliul, întristarea și atmosfera sobră specifice parastaselor săvârşite pentru cei morți.

- De asemenea, de la Sâmbăta lui Lazăr până la Duminica Tomii nu se oficiază parastase pentru că în Săptămâna mare prăznuim Pătimirile și Moartea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, iar în Săptămâna luminată bucuria pentru Învierea Domnului este atât de mare, încât nu trebuie umbrită de supărarea și jalea prezente la pomenirile celor adormiți.

- În duminici nu se fac parastase fiindcă este ziua Învierii Domnului - zi de bucurie, de sărbătoare, de slăvire a lui Dumnezeu. De aceea nu găsim în Evanghelistar Evanghelie pentru morți și nici pericopă apostolică, cum găsim în celelalte zile ale săptămânii, de luni până sâmbătă.

Zilele de pomenire a morților cu rânduială specială, generalizate în Biserică:

- Sâmbăta - ajunul înfricoșatei judecăți (moșii de iarnă)

- Sâmbetele a doua, a treia, a patra din Postul mare

- Sâmbăta din ajunul praznicului Rusaliilor (moșii de vară)

Prin analogie, zilele acestea generalizate în tradiția tuturor Bisericilor Ortodoxe, în unele părți din Ortodoxia românească, mai ales în Moldova și Bucovina, sunt în uz anumite sâmbete, în care se fac pomeniri de obște, dar nu sunt consemnate în cărțile de cult și nu au aceeași zi de serbare, ele sunt cunoscute în popor ca „Moșii de toamnă".

Evlavia românească se manifestă și în alte zile, în afară de sâmbătă, atunci când este vorba de pomenirea morților, și sunt îndreptate rugăciuni pentru toți eroii neamului căzuți pe câmpurile de luptă. În joia Înălțării Domnului se fac aceste po-

meniri în mod special pentru ca sufletele lor să se înalțe împreună cu Domnul Hristos.

În Biserica Rusiei mai ales, dar şi în Bucovina și Moldova, în ziua de Schimbarea la față a Domnului, Biserica se roagă ca și cei morți să se bucure de lumina taborică, iar după Paști (Moșii de Paști), pomenire ce poartă denumirea de Paștile Blajinilor, în care Biserica se roagă ca Domnul Hristos să dezlege din legăturile iadului pe toți morții cei din veac, să fie iertaţi de păcatele săvârșite în viață și să se bucure de slăvita Înviere a Domnului.

În restul anului se pot face parastase în toate zilele de peste săptămână, afară de perioada Postului mare, când se poate săvârși pentru morți Litia mică de luni până vineri.

Pogorământul pe care îl face Biserica atunci când sunt cerute de anumite împrejurări pomeniri pentru cei adormiți (în anumite zile de praznic, hramul bisericii sau duminica) are ca temei evlavia credincioșilor, tradiția înrădăcinată, râvna pentru împlinirea celor cuvenite în popor și uneori și insistența anumitor credincioși, care se folosesc de tradiții îndatinate sau care justifică imposibilitatea pomenirii în alte zile.

Trebuie să ştim că se fac pomeniri pentru cei morți indiferent în ce perioadă ar fi, atunci când cineva trece la cele veșnice și din practică îndemnăm ca majoritatea credincioșilor atunci când vor să săvârșească pomenire/ parastas pentru cineva, înainte de orice, să se consulte cu preotul bisericii și să hotărască împreună ziua de pomenire.

Pr. asist. dr. Silviu Tudose - Cum trebuie să ne raportăm la tradițiile locale și practicile neortodoxe privitoare la cultul morților?



Un inventar al tradițiilor legate de cultul morților la români ar depăși cu mult limitele unui articol, putând fi scrise cărți întregi pe acest subiect. În multe zone ale țării, toate acestea sunt reglementate cu exactitate în mentalul colectiv, astfel încât, atunci când o familie trece prin experiența morții unuia dintre membri, este asaltată de sfaturi ale rudelor sau ale cunoscuților, în privința a ceea ce trebuie să împlinească conform tradiției ortodoxe. Astfel, aflăm că sunt necesare un număr fix de farfurii cu colivă sau mâncare, colaci, căni, prosoape, batiste și multe altele. De asemenea, mortului trebuie să i se lege de deget un ban de argint, să i se așeze în coșciug obiecte de igienă personală și eventual, un telefon mobil...

Pe parcursul zilelor de priveghi, aceiași sfătuitori spun că oglinzile din casă trebuie acoperite, televizoarele să nu fie pornite sau că în nici un caz nu se poate mătura, aspira praful sau spăla rufe murdare. De asemenea, doliul presupune, pe lângă purtarea hainelor exclusiv de culoare neagră, netăierea părului sau a unghiilor.

În ziua înmormântării, dacă sicriul celui răposat pleacă spre biserică din casă, în momentul ieșirii trebuie spart un vas de lut, pentru a alunga ghinionul și eventualitatea unei noi morți în familie. Înainte să iasă din curte, am văzut citindu-se o „rugăciune la capac”, inventată de unii slujitori pentru capacul sicriului, din motive teologice și pastorale greu de intuit.

Pe drumul către cimitir sunt sfătuiți cei din familie ca, după ce convoiul mortuar se oprește și preotul rostește ectenia sau rugăciunea pentru odihna celui adormit, să arunce în spate, peste umăr, mai multe monede, eventual sub mașina mortuară sau sub dric.

În timpul slujbei de înmormântare, aceleași obiceiuri locale prevăd ca lumânările de care atârnă batistele și prosoapele să aibă cusută o monedă în partea inferioară, iar cănile să fie împărțite tocmai în mijlocul slujbei, în timpul citirii Sfintei Evanghelii.

La mormânt, apar diferite pânze albe sau găini și cocoși albi, care se împart doar pe deasupra mormântului, pentru ca păcatele celui adormit, mai ales dacă a murit nespovedit, neîmpărtășit și fără lumânare, să fie iertate mai ușor.

După înmormântare, la poarta casei unde are loc pomana, suntem întâmpinați de o găleată cu apă din care, cu o cană, cineva toarnă celor care intră în curte, pentru a-și spăla ritualic mâinile.

Până la parastasul de patruzeci de zile, sunt zone unde „tradiția” spune că nu e bine ca cei din familie să meargă la mormânt, alegând ca tămâiatul mormântului să-l facă o persoană străină, plătită pentru asta. De asemenea, în aceeași perioadă, se cară cuiva, în fiecare dimineață, două găleți de apă. Ele sunt aduse ulterior la biserică, atunci când se face parastasul de 40 de zile, sunt așezate sub masa pe care se află coliva și celelalte prinoase, pentru a fi „dezlegate” de preot, chiar dacă nu există nici o astfel de rugăciune în cărțile de cult. Tot cu acest prilej, al parastasului de patruzeci de zile, apar menționate, pe lângă haine și multe alte lucruri, care ajung uneori să fie foarte costisitoare pentru familie (masă cu scaune, pat cu saltea și lenjerie ș.a.).

Obiceiul anumitor locuri impune ca, la pomenile sau mesele prilejuite de parastase, dacă cel răposat a fost bărbat, să fie invitați numai bărbați și, bineînțeles, dacă a fost femeie, numai femei.

Lista celor de mai sus ar putea continua la nesfârșit. Ceea ce ne interesează este ca preoții să aibă preocuparea permanentă de a arăta credincioșilor care sunt cu adevărat tradițiile creștinești legate de cultul morților. Sunt datori să atragă atenția, cu răbdare și tact pastoral, că majoritatea celor enumerate și altele asemenea lor nu au nici o legătură cu credința creștină, ba chiar sunt reminiscențe din credințele și practicile păgânești. De exemplu, banul legat la mâna mortului nu este altceva de-

cât banul pe care, în mitologia greacă, oamenii îl așezau în gura mortului pentru a plăti luntrașul Charon, să-i treacă râul Stix, către tărâmul morților.

La fel, prezența în exces a prosoapelor și a batistelor și ritualurile spălărilor pe mâini sunt reminiscențe din concepția iudaică și nu numai, potrivit căreia atingerea de trupurile morților provoacă necurăție.

Unele dintre tradiții pot fi păstrate și considerate expresii ale dragostei față de cei adormiți. Bunăoară, dacă o familie împarte mâncare în fiecare dimineață, până la patruzeci de zile, unor nevoiași, spre pomenirea celui răposat, nu este un lucru rău. În fond, este o faptă bună care, alături de pomenirea lui la Sfânta Liturghie și de toate celelalte rugăciuni, contează înaintea lui Dumnezeu. Același lucru îl reprezenta până nu de mult și căratul apei, mai ales când nu existau rețele de apă, iar oamenii depuneau un efort zilnic deloc ușor pentru a avea apă în gospodării, pe care o scoteau din fântâni aflate departe de casă. În zilele noastre, acest obicei poate fi păstrat numai dacă are același rost. A face din el o „rânduială”, iar din gălețí obiecte din „recuzita” parastaselor reprezintă o exagerare. Ne întrebăm ce rugăciune citește un preot pentru „dezlegarea” acestei ape, din moment ce, așa cum scriam mai sus, nu există în cărțile de cult nici o astfel de rugăciune.

Încercând formularea unei soluții pastorale sintetice pentru raportarea la astfel de tradiții și obiceiuri, am putea spune că slujitorii sfintelor altare nu ar trebui să se depărteze de rânduiala din cărțile de cult. Adăugarea oricărei alte rânduieli în afara celor prezente în Molitfelnic sau în toate celelalte cărți de cult care conțin slujbele pentru cei adormiţi în Domnul (Agheasmatarul, Panihida, Parastase sau altele) constituie o abatere liturgică și creează efecte pastorale de nedorit.

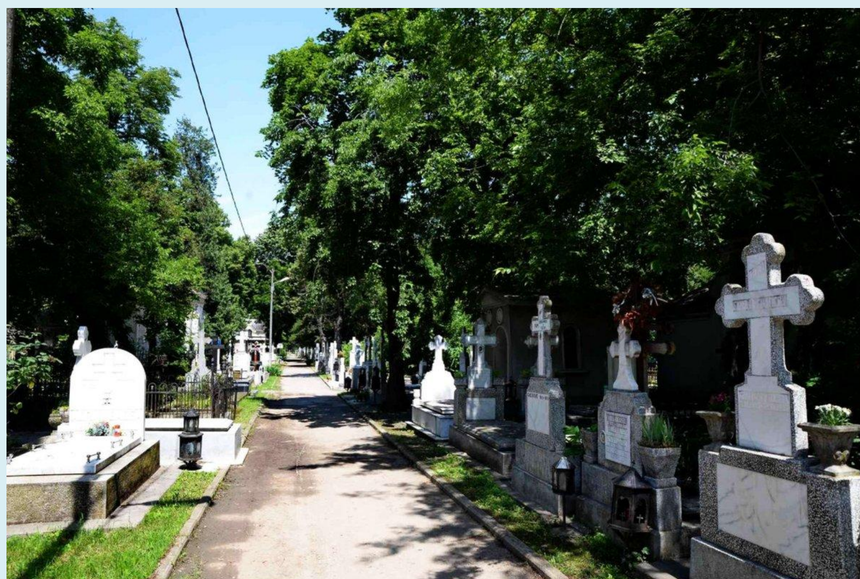
Din cele prezentate până acum, care nu sunt decât o parte din cele legate de subiectul nostru, constatăm cât de ușor se poate ajunge la prezența unor practici neliturgice și necanonice, amestecate uneori cu tradiții păgâne sau superstiții.

Principala responsabilitate pentru combaterea acestora este a slujitorilor sfintelor altare. Aceștia sunt datori, în primul rând, să cunoască rânduiala corectă a sfintelor slujbe și mai ales semnificația fiecărei rânduieli. Periodic, în parohii, trebuie organizate cateheze cu teme liturgico-mistagogice, în cadrul cărora credincioșii să afle care sunt istoricul, rânduiala și semnificația slujbelor ortodoxe. Forma colocvială a unor astfel de momente este de preferat celei clasice, în care preotul vorbește, respectând momentele psihologice ale unei cateheze, dar în care credinciosul nu are prilejul să formuleze întrebări sau să solicite anumite lămuriri suplimentare.

De asemenea, catehizarea în acest sens poate fi realizată treptat, cu prilejul diferitelor slujbe, fără ca preotul să facă exces de cuvinte moralizatoare.

Dacă un preot va săvârși în parohia sa corect sfintele slujbe, după rânduiala consemnată în cărțile de cult, se va păzi pe el însuși de abateri și inovații și îi va fi mult mai ușor să îi învețe și pe credincioși ce este corect și care sunt lucrurile neconforme cu credința ortodoxă și la care trebuie să renunțe.

Pr. asist. dr. Silviu Tudose - Ce scriem pe crucea așezată la mormânt?



Semnul Sfintei Cruci a însoțit încă de la început viața Bisericii creştine, întemeiată de Mântuitorul Iisus Hristos Cel răstignit și înviat. Nu avea cum să fie altfel, din moment ce, așa cum învață apostolul Pavel, „noi propovăduim pe Hristos Cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie" (cf. 1 Corinteni 1, 23). În primele două veacuri, creștinii foloseau mai multe simboluri de recunoaștere, între care amfora sau faimosul simbol al peștelui, întâlnit astăzi pe unele maşini ale creştinilor. Acesta din urmă era folosit nu pentru faptul că vizual amintea de Mântuitorul Iisus Hristos, ci pentru că denumirea peştelui în limba greacă era un acrostih al expresiei „Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitor".

Ca simbol vizual al creştinismului, foarte curând crucea a luat locul celorlalte semne, biruind prin simplitatea și puterea ei arhetipală, dar în special prin faptul că acest semn are o legătură imediată cu Răstignirea și moartea Domnului. La începutul veacului al treilea, cunoscutul apologet creștin Tertulian considera semnul Crucii o realitate veche, la care creştinii nu pot renunța, fiindcă: „în toate călătoriile și acțiunile noastre, în toate intrările și ieșirile noastre, atunci când ne scoatem încălțările, când ne îmbăiem, când stăm la masă, când ne așezăm, indiferent de ceea ce facem, ne însemnăm frunțile cu semnul Crucii" (De Corona, 3).

Odată cu descoperirea la Ierusalim de către Sfânta împărăteasă Elena a adevăratei Cruci pe care a fost răstignit Mântuitorul și cu observarea puterii ei miraculoase de vindecare, cultul Sfintei Cruci a cunoscut o dezvoltare neîntreruptă, cu valențe multiple în viața liturgică și duhovnicească.

Era firesc ca acest semn să fie prezent și în momentul trecerii la cele veșnice a creștinilor. De aceea, semnul Crucii poate fi întâlnit pe mormintele martirilor din catacombe sau pe majoritatea pietrelor funerare descoperite. Ulterior, au apărut și cimitirele, spații considerate sacre de creștini, în care osemintele celor adormiți în Domnul așteaptă obșteasca Înviere.

În civilizația greco-romană, cei morți erau înhumați la început în spațiul caselor, apoi de-a lungul drumurilor, în afara zidurilor cetăților. În primele veacuri ale perioadei bizantine au fost interzise înhumările în interiorul orașelor, însă, după ce au fost construite mai multe lăcașuri de cult, în jurul acestora au apărut cimitirele, adică locuri de odihnă ale celor răposați (koimetirion, cuvântul grecesc din care provine, înseamnă dormitor). Datorită credinței creștine, se schimba astfel perspectiva asupra morții, iar trupurile celor morți nu mai rămâneau în sarcofage, adică în „mâncătoare de trupuri”, ci odihneau în sicrie, adică în chivote, așezate în cimitire, așteptând învierea obștească.

Mormintele care formau și formează un cimitir sunt însoțite de fiecare dată de ceea ce numim cruce funerară sau cruce de mormânt. E adevărat că există două astfel de cruci. Una de lemn, care însoțește sicriul până la mormânt și care este așezată după înhumare cumva provizoriu la căpătâiul celui adormit, în cimitir. Cealaltă este crucea de mormânt - din lemn, piatră, marmură sau fier - care poate să fie aceeași pentru mai mulți creștini înhumați în aceeași criptă. În vechime, acestea din urmă erau confecționate de meșteri specializați în această artă, fiind foarte dezvoltat ceea ce se numea „meșteșugul cruceritului”.

De obicei sculptate, cu motive florale, pe cruci sunt prezente elemente din epitaful Mântuitorului, cum ar fi soarele și luna, ca simboluri ale lumii și timpului, sau îngeri și sfinți. Uneori apar și anumite citate biblice sau mesaje din partea celor rămași, prin care își manifestă regretul pentru moartea celor înhumați acolo. Sunt cazuri în care aceste mesaje sunt puerile, exagerat de lacrimogene sau chiar neindicate pentru a fi scrise pe o cruce. Mă gândesc la unele inscripții de pe crucile celebrului cimitir de la Săpânța, care sunt la limita bunei-cuviințe creștine.

Pe toate crucile au fost trecute întotdeauna numele și vârsta celor adormiți. Doar soldații necunoscuți, care și-au dat viața pe câmpurile de luptă, au în cimitirele lor cruci fără nume.

Constatăm, așadar, grija deosebită pe care înaintașii noștri au acordat-o crucii de la mormânt, despre care credințele populare afirmă chiar că e cea de care fiecare se va prinde și împreună cu care se va înfățișa la Judecata de Apoi.

În vremurile moderne, puțini mai sunt meșterii care să confecționeze o cruce de mormânt autentică, conformă cu tradiția. Crucile folosite în timpul înmormântării sunt confecționate de obicei de firmele care oferă servicii funerare. Sunt din lemn, iar după înmormântare sunt păstrate la mormânt până la parastasul de un an sau până când timpul le deteriorează. Dacă există deja o cruce funerară la mormântul respectiv, această cruce de lemn se așază în spatele ei. Deși ele nu se sfințesc, ar trebui ca atunci când sunt îndepărtate, să nu ajungă la groapa de gunoi, ci să fie îngropate sau arse.

Sigur că despre felul în care ar trebui să arate aceste cruci, mai ales cele „permanente", de piatră sau marmură, care străjuiesc mormintele în cimitire, se pot scrie multe lucruri.

Dacă ne referim numai la ce scriem pe cruce, greșeala cea mai des întâlnită este nu una legată de felul în care sunt scrise numele celor adormiți sau de calitatea mesajelor poetice care apar uneori, ci de inițialele aflate în partea de sus.

Pe cele mai multe cruci scrie I.N.R.I., adică inițialele românești ale cuvintelor „Iisus Nazarineanul Regele iudeilor", traducerea expresiei latinești „Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum", scrisă de Pilat și pusă deasupra Crucii Mântuitorului (cf. Ioan 19, 19), „cu litere grecești, latinești și evreiești" (cf. Luca 23, 38).

Ne întrebăm: e corect să scriem aceste inițiale pe crucile celor adormiți în nădejdea învierii? Este această cruce aceeași cu cea a Răstignirii?

Răspunsul cel mai bun este dat de cei care aleg să nu scrie pe cruce I.N.R.I., ci IC XC NI KA. De ce? Fiindcă aceste inițiale sunt prescurtarea de la cunoscuta sintagmă „Iisus Hristos biruie/biruiește". IC și XC sunt inițialele grecești ale numelui Mântuitorului, Iisus Hristos, iar NI și KA, sunt împărțirea în două a indicativului prezent al verbului grecesc „nikao", care înseamnă „a birui" sau „a învinge".

Această expresie, desemnată de inițialele ei, o întâlnim și pe prescurile folosite la Sfânta Liturghie și în icoane, fiind „pecetea" Mântuitorului Iisus Hristos Cel răstignit și înviat. El este Cel care a biruit moartea, cu moartea pe moarte călcând, și ne-a dăruit Învierea.

Crucea de la căpătâiul creștinilor ortodocși nu este un semn doar al morții, ci și al învierii. Este imaginea credinței în înviere a celui adormit. De aceea, nu este corect ca ea să poarte inițialele scrise batjocoritor de autoritatea romană pe Crucea Mân-

tuitorului, ci mărturia credinței în Înviere, semnificată de inițialele expresiei „Iisus Hristos biruie!”

Cum putem ajuta sufletul trecut la cele veşnice



La rugămintea Larisei vă împărtăşesc câte ceva despre acest lucru, pentru că mă preocupă în aceste zile şi, într-adevăr, la moartea cuiva din familie cei apropiaţi se pierd mai mult în organizări administrative neglijând oarecum o realitate care ne este exprimată în cântările înmormântării: ***„Vai, câtă luptă are sufletul când se desparte de trup! Vai, cât lăcrimează atunci, şi nu este cine să-l miluiască pe dânsul! Către îngeri ridicându-şi ochii, în zadar se roagă; către oameni mâinile tinzându-şi, nu are cine să-i ajute. Pentru aceasta, iubiţii mei fraţi, cunoscând scurtimea vieţii noastre, să ne rugăm pentru odihna în Hristos a celui plecat, şi pentru sufletele noastre mare milă."***

Pentru a avea câteva repere despre ce se întâmplă cu sufletul după ce părăseşte trupul: se spune că timp de 3 zile el stă în preajma corpului. Apoi, până la 40 de zile, sufletul călătoreşte prin locurile în care a trăit, rememorându-şi trecutul. În a 40-a zi are loc judecarea lui, numită judecata particulară, care însă nu este definitivă, pentru că la sfârşitul lumii urmează judecata universală, când vom fi judecaţi nu doar după viaţa noastră, ci după consecinţele acţiunilor noastre în viaţa celor din jur şi a urmaşilor noştri.

În rugăciunile noastre trebuie deci să ţinem cont de aceste repere.

Ce ar trebui deci să facem atunci când ne moare cineva apropiat, în afară de năucitoarea sarcină de a organiza o înmormântare? (cel puţin pentru mine a fost năucitoare, însă i-am încredinţat-o lui Dumnezeu, care mi-a deschis uşi şi mi-a pus la îndemână oameni care m-au îndrumat).

- În Molitfelnic scrie că: „murind vreunul dintre creştini, imediat rudele să cheme pe preot“, care va citi câteva rugăciuni pentru cel adormit (din câte ştiu eu nu se practică acest lucru, preotul venind abia în a doua seară pentru slujbă)
- ca şi rugăciuni există câteva speciale, de exemplu:
  - ⇒ *Rugăciune la moartea unuia dintre soţi;*
  - ⇒ *Rugăciunea copiilor la moartea unuia dintre părinţi;*
  - ⇒ *Rugăciunea părintelui la moarte fiului sau a fiicei;*
  - ⇒ *Rugăciune la moartea unui prieten;*

însă ca rugăciune generală şi de durată se citeşte Psaltirea. Este cel mai bun lucru pe care îl puteţi face în cele 3 zile de priveghere. Pe rând şi în continuu, cu voce tare - dacă aveţi cu cine, sau din când în când şi în gând - dacă sunteţi singurii rugători din familie. Citirea Psaltirii aduce mare alinare sufletului celui adormit.

Îndată după moarte este bine să duceţi un pomelnic la o biserică/mănăstire unde se slujeşte zilnic Sfânta Liturghie, pentru o pomenire de 40 de zile. Dacă nu puteţi din prima zi, neapărat după înmormântare.

Iată ce spune Părintele Serafim Rose: „Toţi cei care dorim să ne arătăm dragostea faţă de cei morţi şi să le dăm un ajutor real, putem să o facem cel mai bine prin rugăciuni pentru ei, şi mai ales prin pomenirea lor la Liturghie. (…) Nu putem face nimic mai bun şi mai de seamă pentru morţi decât să ne rugăm pentru ei, făcându-le pomenirea la Liturghie. Au mereu nevoie de aceasta, şi mai ales de-a lungul celor patruzeci de zile, când sufletul răposatului porneşte pe calea sălaşurilor veşnice. Trupul nu simte atunci nimic: nu vede pe cei apropiaţi care sunt adunaţi laolaltă, nu miroase mireasma florilor, nu aude cuvântările de îngropăciune. Dar sufletul simte rugăciunile făcute pentru el şi este recunoscător celor care le fac şi este duhovniceşte alături de aceia. “

Iar Sfântul Ioan Maximovici: „pomenirea la Sfânta Liturghie este de un folos aparte pentru ei. S-au arătat mulţi morţi şi au mai fost şi alte întâmplări care arată cât de folositoare este pomenirea morţilor. Mulţi care au murit în pocăinţă,

dar cărora nu le-a stat în putinţă să-şi dovedească pocăinţa în timpul vieţii, au fost sloboziţi de chinuri şi au dobândit odihna.

Milostenia este de asemenea foarte importantă:

„O, rude şi apropiaţi ai morţilor! Faceţi pentru ei cele ce le sunt de folos şi cele ce sunt în puterile voastre. Folosiţi banii, nu pentru împodobirea cea din afară a sicriului şi a mormântului, ci pentru a ajuta pe cei în nevoi, pentru pomenirea celor care v-au fost apropiaţi şi au murit, pentru biserici, unde se fac rugăciuni pentru ei. Faceţi milostenie pentru cei morţi, purtaţi de grijă pentru sufletele lor. Înaintea noastră a tuturor, se află aceeaşi cale, şi cât vom dori şi noi, la rândul nostru, să fim pomeniţi în rugăciune! De aceea să fim şi noi milostivi faţă de cei morţi. " (Părintele Serafim Rose)

Şi, în final, alte 2 fragmente din cuvintele unor sfinţi:

„În primele două zile, sufletului îi este îngăduit să umble pe pământ, oriunde vrea, împreună cu îngerii care îl însoţesc. De aceea sufletul, iubindu-şi trupul, umblă uneori prin preajma casei în care a rămas trupul, şi astfel, el petrece două zile ca o pasăre în căutarea cuibului. Dar sufletul cel vrednic merge prin locurile unde obişnuia să facă fapte bune. În cea de a treia zi, Hristos care Însuşi a înviat din morţi a treia zi, porunceşte sufletului creştin, închipuind Învierea Sa, să se înalţe la Ceruri ca să se închine Dumnezeului tuturor." (Sfântul Ioan Maximovici)

„Pentru cea care pleacă va începe îndată războiul trecerii prin vămi. Acolo are nevoie de ajutor! Rămâi întru această cugetare şi o vei auzi strigându-ţi: 'Ajutor!' Acolo trebuie să-ţi îndrepţi toată atenţia şi toată iubirea pentru ea. Cred că va fi cea mai adevărată mărturisire de dragoste dacă, din clipa ieşirii sufletului ei, vei lăsa în seama altora grija pentru trupul ei mort, vei merge într-un loc unde să poţi fi singur, să te adânceşti în rugăciune pentru ea, în noua ei stare şi cu nevoile ei neaşteptate. Pornind aşa, să strigi neîncetat către Dumnezeu să o ajute, vreme de şase săptămâni, şi cu adevărat, chiar şi mai mult decât atât. În istorisirea Teodorei, vistieria din care au luat îngerii pentru a-i îndepărta pe vameşi, a fost agonisirea de rugăciuni a bătrânului ei. Rugăciunile tale vor fi la fel. Nu uita să faci aşa. Aceasta este dragostea!" (Sfântul Teofan Zăvorâtul)

***

Dumnezeu să îi miluiască pe toţi cei dragi ai noştri trecuţi la Domnul şi să primească rugăciunile noastre pentru ei!

(Publicat de Natalia Corlean)

Sorin Micuţiu - Ninge lin

A început de ceva vreme
să ningă tot mai alb şi mai des…
Să ningă cu dor şi cu lacrimi
Dar, nu din cer…
Ninge lin,
De pe pământul prea plin
De păcate şi chin
Cu suflete calde
Şi albe
Ce se-nalţă spre Soare
În haine de sărbătoare,
În cercuri largi,
Tot mai largi,
Lăsând în urmă
Prieteni dragi.

Iartă-mă, Doamne!
Atâta-mi vine-n minte
Căci nu mai am cuvinte…
În faţa morţii
Mă cutremur
Mi-e teamă şi tremur
Şi mă-ntreb cu gândul dus
Oare eu voi ninge-n sus?

Pomenirea morţilor – important



Astăzi este una dintre acele zile în care Biserica Ortodoxă face slujbe speciale pentru sufletele celor adormiţi. Unii dintre creştini merg la biserică, aprind lumânări, dau de pomană, se roagă. Nu cred că există om pe pământul acesta, care să nu aibă măcar un suflet drag plecat departe… Bunici, părinţi, fraţi, copii, prieteni… Pentru ei, şi pentru oricine mai doreşti tu… merită să te opreşti o clipă din ale tale şi să te rogi!

Cea mai scurtă, simplă şi cuprinzătoare rugăciune este: ***Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte pe adormitul robul tău/ adormiţii robii tăi (numele).***

****

Voieşti să cinsteşti pe răposatul tău? Cinsteşte-l prin milostenie şi prin fapte de milostenie, căci numai milostenia scapă sufletele din chinurile veşnice.(Sfântul Ioan Gură de Aur)

Astăzi este Sâmbăta morţilor, cunoscută în popor drept Moşii de iarnă. Astăzi, dar nu numai, se fac pomeniri pentru cei adormiţi. Poate că astăzi a sosit vremea să înţelegem importanţa faptelor noastre pentru cei ce nu mai sunt lângă noi. Pomenirile se fac pentru a bucura sufletele celor din Rai, pentru a alina sufletele

celor din iad, pentru a pregăti sufletele pentru Judecata universală, inclusiv pentru sufletele noastre, ale celor vii.

Nu se dă de pomană pentru că aşa e la modă şi trebuie să ne vadă vecinii cât suntem de credincioşi. Totul e mai profund. Şi real. Sunt nenumărate cazurile în care a existat, să-i zicem, un feedback, care să ne întărească în credinţă şi să ne arate că faptele de milostenie nu sunt în zadar.

Doar două exemple:

Prin 1965, unei doamne din Bucureşti i-a murit un fiu. L-a îngropat la cimitirul Belu şi, de atunci, venea la el foarte des. Alături de mormântul fiului ei era un mormânt neîngrijit, părăsit, plin de buruieni. Fără a şti cui aparţine, a început să-l îngrijească la fel cum se îngrijea de mormântul fiului ei.

Dar femeia era cam bolnavă. Într-o zi, s-a hotărât ca în următoarea dimineaţă să se ducă la policlinică, pentru a se consulta.
În acea noapte, unui doctor i s-a arătat în vis fratele lui răposat, care i-a spus:
- Vezi pe femeia aceasta? şi i-o arăta cu degetul. Mâine la 8 dimineaţa va veni la policlinică la tine, că este bolnavă. Ai grijă, să te îngrijeşti de ea, că mi-a făcut un mare bine.

Într-adevăr, în cabinetul doctorului a venit, a doua zi, chiar acea femeie din vis. Mirat, a întrebat-o:
- Ai cunoscut pe fratele meu?
- Dar unde locuieşte?
- Este mort de câţiva ani. Mormântul lui este la cimitirul Belu, pe aleea nr. 10.

Atunci şi-au dat amândoi seama că mormântul necunoscut pe care femeia l-a îngrijit era al fratelui doctorului.

(Întâmplare adevărată preluată şi repovestită din Istorioare duhovniceşti – Arhimandrit Ioanichie Bălan)

O femeie a aflat că, în timpul războiului, bărbatul său a fost luat prizonier şi apoi a murit în timp ce săpa un tunel care s-a prăbuşit peste el şi peste alţi prizonieri. Dar acel bărbat era, de fapt, singurul care supravieţuise, căci trupul lui se aflǎ sub nişte pietre uriaşe care i-au ţinut paravan atunci când pământul s-a surpat. Totuşi, ce folos? Nu putea ieşi de acolo şi nimeni nu mai bănuia că el trăieşte.

Până să afle soţia despre moartea lui, au trecut câteva zile. În acest timp, bărbatul a flămânzit, slăbise şi era aproape să-şi dea duhul. Femeia lui, foarte credincioasă, imediat după aflarea veştii a hotărât să înceapă cele 40 de panahizi - adică 40 de zile la rând, în timpul Sfintei Liturghii, să dea un sfert de litru de vin, o prescură şi o lumânare pentru sufletul soţului ei.

Astfel, minunea a început să se petreacă zi de zi. La ora 10, bărbatul vedea cum un tânăr îmbrăcat în alb, despica muntele ca fulgerul, aducea câte o lumânare, o sticlă de vin şi o prescură şi dispărea.

„Măi, săraca femeia mea, Dumnezeu s-o întărească, îmi poartă parastasele, crede c-am murit", şi-a dat seama bărbatul. Şi el se ruga, dar nu ştia ce se va întâmpla după cele 40 de zile.

A 20-a zi, femeia a întârziat cu treaba şi n-a mai ajuns la biserică. Nici tânărul luminos n-a mai apărut. A doua zi, ea a dus două lumânări, două prescuri, două sticle cu vin. Şi tot aşa a primit şi bărbatul ei.
În ziua a 40-a, când stătea el la rugăciune, a venit Îngerul Domnului ca fulgerul, a despicat muntele în două, l-a luat pe bărbat şi într-o clipă acesta s-a trezit, buimac, pe prispa casei sale.

Aşa l-a găsit soţia, care se întorcea de la biserică, după ce sfârşise şirul celor 40 de panahizi.

Asta e puterea rugăciunii şi a milosteniei. Dacă bărbatul ar fi fost în iad, Îngerul Domnului i-ar fi adus jertfa de rugăciune a Bisericii, cea care se făcea pentru sufletul lui. Dar, pentru că el era încă viu, pomana i-a folosit pentru suflet, dar şi ca hrană pentru trup.

(Întâmplare adevărată preluată şi repovestită din Despre pomenirea morţilor şi folosul celor 40 de Liturghii - Părintele Ilie Cleopa.)

(Sursa: Şapte pietre - blogul Andei Elena)

Nicușor Deciu - Percepția creștină asupra morții



Vedem, atât din istorie, cât și din existența cotidiană, că întâlnirea cu moartea este o probă unică și determinantă în viața fiecărui om și, de aceea, în funcție de modul în care cineva înțelege și se raportează la moarte își va trăi și viața, în datele ei cele mai concrete, într-un fel sau altul.

Bunăoară, vedem că prezenta pandemie, în care ne mișcăm de ceva vreme, a atras după sine, desigur într-o formă mai mult subliminală deocamdată, o nouă perspectivă, o nouă atitudine a omului în fața morții.

Cu siguranță, tema morții e una imposibil de eludat în orice vreme, numai că modernitatea recentă își propusese deja mai întâi s-o elimine din cultura sa cotidiană, iar apoi s-o depășească prin suportul noilor tehnologii care ar fi urmat să propulseze rasa umană într-un utopic transumanism nemuritor.

Ei bine, pandemia actuală a retezat aproape de la rădăcină elanul transumanist al civilizației care visa cu ochii deschiși la nemurirea biotehnologică și a ajuns să fie doborât la pământ - culmea ironiei! - de un minuscul virus, care refuză, cel puțin deocamdată, să asculte de mândrul homo tehnologicus, de acela care a socotit că poate trăi, lăsând tema morții fără o soluție transcendentă. De aceea, toate fricile și fobiile care au explodat în această perioadă își au temeiul ultim în frica omului de moarte.

Însă aici trebuie făcută o precizare extrem de importantă, anume că frica ateului și frica creștinului în fața morții nu sunt deloc identice. Frica ateului este legată, în principal, de problema extincției și a necunoscutului ce urmează după aceasta. În celălalt caz, creștinul se teme cu siguranță și el de moarte, însă nu din pricina dispariției iminente, ci din pricina conștiinței sale, care îi spune în ce măsură este pregătit ca, prin moarte, să treacă în veșnicie. Aceasta întrucât veșnicia, potrivit învățăturii creștine, nu este o simplă nesfârșire, ci o nesfârșire de un anumit fel: fericită sau nefericită. Iar calitatea veșniciei omului depinde, esențial, de modul în care el și-a trăit viața pământească și de însuși momentul morții, care și numai acesta poate schimba destinul veșnic al omului, așa cum vedem în cazul tâlharului răstignit de-a dreapta lui Hristos, care a fost învrednicit a intra în Rai datorită pocăinței sale sincere din ultima clipă a vieții (cf. Luca 23, 43).

În tot acest complicat decor actual, dominat din nefericire de fobii induse și cultivate, misiunea creștinului e una mult mai simplă și mai liniștitoare, întrucât el nu are sarcina disperată de a inventa vreun panaceu sau vreo supertehnologie, ci numai de a urma Mântuitorului său. Aceasta pentru că întru toate Hristos este Cel ce a făcut începutul pentru toți cei care au crezut și cred în El, inclusiv în biruința asupra morții.

Așadar, Hristos nu este numai Cel care ne conduce la Învierea cea de obște, prin moarte, ci, potrivit inspiratului Canon al Învierii, aflăm că El nu a biruit moartea doar prin învierea Sa, ci și prin moartea Sa: „Cu moartea pe moarte călcând!” Tot din același motiv cântăm și despre mormântul lui Hristos, care a devenit „izvorul nestricăciunii” și, mai mult, „izvorul învierii noastre!”.

Părintele Calistrat: Învăţătură creştină - Înţelegerea morţii - poate cea mai frumoasă explicaţie



https://www.facebook.com/pcalistrat/videos/vb.473954619413184/1141527255989247/?type=2&theater

***

- Adame, cum ți s-a părut viața?" întrebă Arhanghelul Uriel, când a ieșit din viață.

- Viața? Doamne, ca o trecere! Ca și cum am intrat pe o ușă și am ieșit pe alta!

Și a trăit Adam 960 de ani! Dar noi? Cât trăim 50, 60, 70, 80, 90 de ani, hai maxim 100.. și ni se pare că tot trebuie să agonisim, tot trebuie să construim castele de nisip, averi, pe care apoi le cheltuim să ne vindecăm de bolile pe care le-am dobândit alergând ca nebunii şi muncind disperaţi. Ca să avem mai mult, uitând că necesarul absolut este uniform pentru toţi.

Ne este teamă de moarte, dar ea ascultă, acum, doar de Dumnezeu. Moartea a fost îmblânzită. În cele 30 de ore pe care le-a petrecut Mântuitorul în iad, după ce a fost aşezat în mormânt, la Răstignire.

De ce a fost nevoie ca Dumnezu să coboare în iad? Moartea a crezut că înghite om, atunci când L-a înghiţit şi pe Hristos, dar s-a izbit de Dumnezeu! Hristos s-a lăsat învelit de mantia cea neagră a morţii celei veşnice, ca apoi, la fel ca pe Muntele Tabor (Schimbarea la Faţă a Domnului) a ţâşnit lumina din El şi a biruit iadul, l-a

umplut de lumină! "Unde îți este, moarte, biruința ta? Unde îți este, moarte, boldul tău?"(1 Cor. 15, 55).

Acela este momentul în care Hristos îi dă morţii, mantie de lumină şi îi porunceşte ca de atunci să facă ascultare. Pentru că în iad, erau toţi cei care au murit de la căderea lui Adam până la Răstignirea Mântuitorului, moartea înghiţise tot Neamul Omenesc, iar din acel moment, din moarte au intrat în somn.

Moartea se mai întâlnise cu Hristos, atunci când L-a înviat pe Lazăr, când L-a adus din moarte la viaţă, i-a întors sufletul într-un trup care începuse să puterezescă, iar moartea a pierdut puterea asupra lui Lazăr.

Trebuie să ştim că prima dată când este menţionată, moartea, este în Grădina Raiului, în momentul în care Dumnezeu i-a dat poruncă şi a zis lui Adam: "Din toţi pomii din Rai poţi să mănânci, Iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit! (Facerea 2: 16, 17)

Dar ştia Adam ce era moartea? Avea vreo informaţie Adam, aşa cum avem noi în ziua de azi? Că îţi încetează inima şi funcţiile vitale, te descompui şi nu mai exiști, putrezeşţi. Nu! Nu a știut! Dar când au gustat din pom, i-a cuprins întunericul necunoşţintei de Dumnezeu. Dovada că Adam pierduse reperul cu Dumnezeu, a fost răspunsul pe care l-a dat, atunci când Dumnezeu a întrebat: "Adame, unde eşti?"(Fac. 3:9)

Dar cum? Dumnezeu nu știa unde era Adam? Oare Grădina Raiului era atât de mare încât să nu-l vadă, să nu-l găsească? Era Dumnezeu atât de neputincios încât trebuia să-l întrebe unde este? Nu! Adam era deja înveșmântat în mantia morții veşnice gustând din pomul oprit deja era opacizat mort sufletește.. Era cum sunt cei fără Dumnezeu? Adică cum? Fără reper, nu știa să se localizeze în timp și în spațiu!

Dovada că răspunsul lui a fost: "Aici sunt Doamne!" Aici, unde? "Aici!" Adică oriunde! Pentru că fără Dumnezeu eşti nicăieri! Nicăieri!

Augustin Păunoiu - Pilda zilei - Recunoștință pentru adormiți



Cel mai bun judecător al vieții unui om este moartea lui. Fiindcă ceea ce-ți rămâne în ziua morții, aceea este averea ta cea adevărată. În calendarul bisericesc sunt menționate zilele de pomenirea morților.

De ce trebuie să ne amintim de cei adormiți? Dacă am gândi, fie și măcar câteva clipe, la cât datorăm celor de dinaintea noastră și care acum nu se mai află printre noi, ne-am rușina pentru cât de puțin facem sufletelor lor. Părinții, bunicii, dar și cunoscuții, prietenii care ne-au părăsit prea devreme, toți au nevoie de rugăciunile și milosteniile noastre ca un minim gest de aducere aminte și recunoștință față de cei care ne-au dat viață, ne-au crescut sau ne-au fost alături la greu.

****

Un tânăr stilat, student la facultate, sărbătorea într-un bar sfârșitul sesiunii. El a privit în jur și a văzut un bătrân. Studentul s-a apropiat de el și a început să-i povestească de ce oamenii vârstnici nu-i înțeleg pe cei din generația lui.

„Pur și simplu voi ați crescut într-o lume complet diferită, aproape primitivă, a spus el tare, ca să fie auzit de toți clienții barului. Generația mea a crescut cu televizoare, avioane cu reacție, călătorii în cosmos, internet, energie atomică și atâtea altele.”

După această perorație orgolioasă, studentul s-a oprit pentru a-și sorbi mulțumit de sine berea comandată.

Bătrânul a profitat de această pauză și i-a vorbit calm: „Fiule, să știi că ai dreptate. Când eram de vârsta ta nu aveam nici unul din aceste lucruri pe care le-ai enumerat. De aceea, noi le-am creat. Cei din generația mea se vor stinge în curând. Ei vă lasă moștenire tot ceea ce ai pomenit tu mai devreme. Acum ar fi cazul să te gândești la ceea ce faci tu pentru următoarea generație.”

Toți oamenii care au auzit discuția dintre cei doi l-au aplaudat pe bătrân pentru replica lui înțeleaptă.

Preotul evlavios, negustorul și Sfântul Vasile cel mare



Un oarecare preot evlavios, contemporan cu Sfântul Vasile cel mare, datorită unor împrejurări a intrat la datorii, iar aceste datorii se măreau odată cu trecerea timpului și creditorii îl deranjau mereu pentru datoria sa.

Acesta l-a făcut să meargă și să ceară ajutor de la un oarecare negustor, cunoscut al său, care împlinindu-i cererea i-a dat 500 de monezi de aur, cu care preotul și-a plătit datoria sa. Drept răsplată preotul i-a făgăduit negustorului că va pomeni la Proscomidie numele său și al rudeniilor sale vii și adormite toată viața sa.

Negustorul socotea că preotul va trăi mulți ani și se va ruga pentru el și pentru rudele sale la fiecare Dumnezeiască Liturghie și aceasta ar fi fost de ajuns pentru banii pe îi dăduse.

Dar preotul a săvârșit numai o singură Dumnezeiască Liturghie, l-a care l-a pomenit pe binefăcătorul său și pe rudele sale, căci îndată după aceea s-a îmbolnăvit și după o îndelungată suferință a murit. Negustorul aflând despre sfârșitul preotului, s-a mâhnit foarte mult și se tânguia pentru pierderea banilor săi, de vreme ce numai o Liturghie se săvârșise de către preot, fapt la care nu se aștepta. Acela însă i-a dat preotului cele 500 de monede, socotind că va trăi multă vreme. De aceea a început să o supere pe preoteasa celui adormit, cerându-i să-i întoarcă banii și să-i țină numai pe cei pentru o Liturghie. Preoteasa însă i-a spus că

nu are bani, pentru că îi cheltuise cu boala îndelungată a preotului. Atunci negustorul, fără să țină socoteală de cuvintele preotesei, i-a cerut cu insistență banii, amenințând-o că o va da în judecată. Atunci aceea a mers la Sfântul Vasile cel mare și i-a povestit tot ceea ce s-a întâmplat.

După ce a ascultat-o, Sfântul Vasile i-a spus:
- Eu mâine voi săvârși Dumnezeiasca Liturghie. Vino împreună cu negustorul și cu un cântar. Vom cântări o părticică pe care o voi scoate pentru sănătatea și mântuirea negustorului și a rudelor lui. O vom pune pe un taler al cântarului, iar pe celălalt negustorul va pune aur până ce va cumpăni celălalt taler, iar cu acest aur îți va plăti Dumnezeiasca Liturghie, pe care a săvârșit-o preotul adormit.

Preoteasa a mers la negustor și i-a spus cuvintele Sfântului Vasile, Negustorul s-a bucurat și a doua zi dimineață a mers la biserică, luând cu el și cântarul și aur din destul.

Sfântul Vasile, săvârșind Proscomidia, a scos o părticică pentru negustor și pentru rudele lui și pus o pe cântar. Apoi a poruncit negustorului să pună aur pe celălalt taler al cântarului. Dar cu cât negustorul punea mai mult aur, cu atât acea mică părticică se făcea mai grea. Și iarăși adăugând aur, mai jos se ducea talerul cu părticica pe care o scosese Sfântul Vasile cel mare din prescură.

Văzând negustorul această mare taină a dumnezeiescului Har, l-a cuprins frica și s-a smerit. Îndată a cerut iertare de la Sfântul Vasile și de la preoteasa preotului adormit și nu a mai pretins să i se întoarcă banii.

Sursa: www. askitikon.eu

CUM SĂ MENȚII



O LEGĂTURĂ VIE CU CEI ADORMIȚI

ROAGĂ-TE PENTRU EI LA SFÂNTA LITURGHIE 

 AMINTEȘTE-I ÎN RUGĂCIUNILE TALE ZILNICE

ÎNGRIJEȘTE-TE DE SLUJBELE DE POMENIRE 

 OFERĂ MILOSTENIE ÎN NUMELE LOR

CINSTEȘTE-LE MEMORIA, URMÂND FAPTELE BUNE 

 AI GRIJĂ DE MORMINTELE LOR

BASILICA.RO

Termenele pentru pomenirea celor adormiți în Domnul



La 3 zile

- în cinstea Sfintei Treimi
- în amintirea Învierii celei de a treia zi a Domnului



La 9 zile

- pentru ca cel adormit să se învrednicească de părtășia cu cele 9 cete îngerești
- în amintirea morții pe Cruce a Domnului în ceasul al 9-lea



La 40 de zile

- în amintirea Înălțării la cer a Domnului, la 40 de zile de la Înviere



La 3 luni, 6 luni, 9 luni, 1 an

- în cinstea și slava Sfintei Treimi



La 7 ani

- în amintirea celor 7 zile ale facerii lumii





BASILICA.RO

Chilia Buna Vestire | Sfântul Munte Athos

Viața nu se-ncheie
cu moartea,
în cimitir,
ci abia de acolo
începe!



Părintele Petroniu Tănase

Parastasele sunt cel mai bun avocat
pentru sufletele celor adormiți.
Au puterea să scoată un suflet
chiar și din iad.
Și voi să faceți
la fiecare Sfântă Liturghie
colivă pentru cei adormiți.

Cuviosul Paisie Aghioritul

Chilia Buna Vestire | Sfântul Munte Athos

O rugăciune, o lacrimă, o lumânare aprinsă pentru cei ce nu mai sunt ...

Lumina lumânării
să facă lumină în Rai
pentru cei dragi !



Dumnezeu să-i ierte şi să-i odihnească în pace !

O rugăciune, o lacrimă, o lumânare aprinsă pentru cei ce nu mai sunt ...

Lumina lumânării
să facă lumină în Rai
pentru cei dragi !





O lumânare aprinsă pentru cei
care au plecat și au lăsat
un gol în suflet...
Timpul trece. dar absența
lor se simte!
Dumnezeu să-i ierte și
să-i odihnească în pace!

Am aprins o
lumânare,pentru cei
ce nu mai sunt!
Pentru cei ce sunt
în ceruri,părăsind
acest pământ!
Doamne odihnește-n
raiul,luminos și plin
de flori!Sufletele
celor care,sus în cer
devin nemuritori!

Astăzi, în zi de mare
Sărbătoare, să aprindem
o lumânare și să ne rugăm
cu credință pentru sufletele
celor ce nu mai sunt alături
de noi.Să-i odihnească
Dumnezeu în Împărăția Sa.

Amin.



Când ne e greu,
ne amintim de cei ce
nu mai sunt și-i rugăm
să ne îndrume calea.

Apoi aprindem o
lumânare
cu dor și durere...
PENTRU
SUFLETUL LOR!



O lumânare aprinsă în amintirea celor
pe care azi, i-am fi dorit lângă noi.
Dorul nu s-a stins.
Dumnezeu să - i odihnească în pace!






O lumânare aprinsă
și un gând din suflet
pentru toți cei care
nu se mai află printre noi.
Dumnezeu să-i odihnească
în pace și să-i primească
în Împărăția Sa.
Amin.


ODIHNA
VESNICA
O lumanare aprinsa
si dorul din suflet pentru cei ce
nu mai sunt printre noi...
Dumnezeu sa-i primeasca in
Imparatia Lui !


Cu Sfinţii odihneşte,
Hristoase, sufletele
adormitilor robilor Tăi,
unde nu este durere nici
întristare, nici suspin,
ci viaţă fără de sfârşit.


Ai grija Doamne,
de sufletele
celor plecati la dreapta Ta!
Lumineaza-le somnul
de veci!
Amin!
Amin!

O LUMÂNARE APRINSĂ ȘI
UN GÂND DIN INIMĂ PENTRU
TOȚI CEI DRAGI PLECAȚI DE
LÂNGĂ NOI!



**Flacăra
SPERANȚEI să
ardă mereu în
viața ta!**




La capataiul tau privesc,
tarana ce te-apasa...
Si ochii mi se scalda-n
lacrimi, cat ne lipsesti
de-acasa...
Vorbesc doar eu si-ti spun
ca dorul urla-n mine,
Imi este atat de greu,
Si-atat de dor de tine!


*Sunt persoane
dragi noua
care au
parasit aceasta
lume,
dar au ramas
in inima noastra
pentru
totdeauna!*
Acolo ii gasim mereu!
Dr. Andrei Laslau

AZI APRIND O LUMÂNARE

"Cand in cer tu ai plecat,
Mi-ai lasat inima franta,
Nicio zi NU te-am uitat!

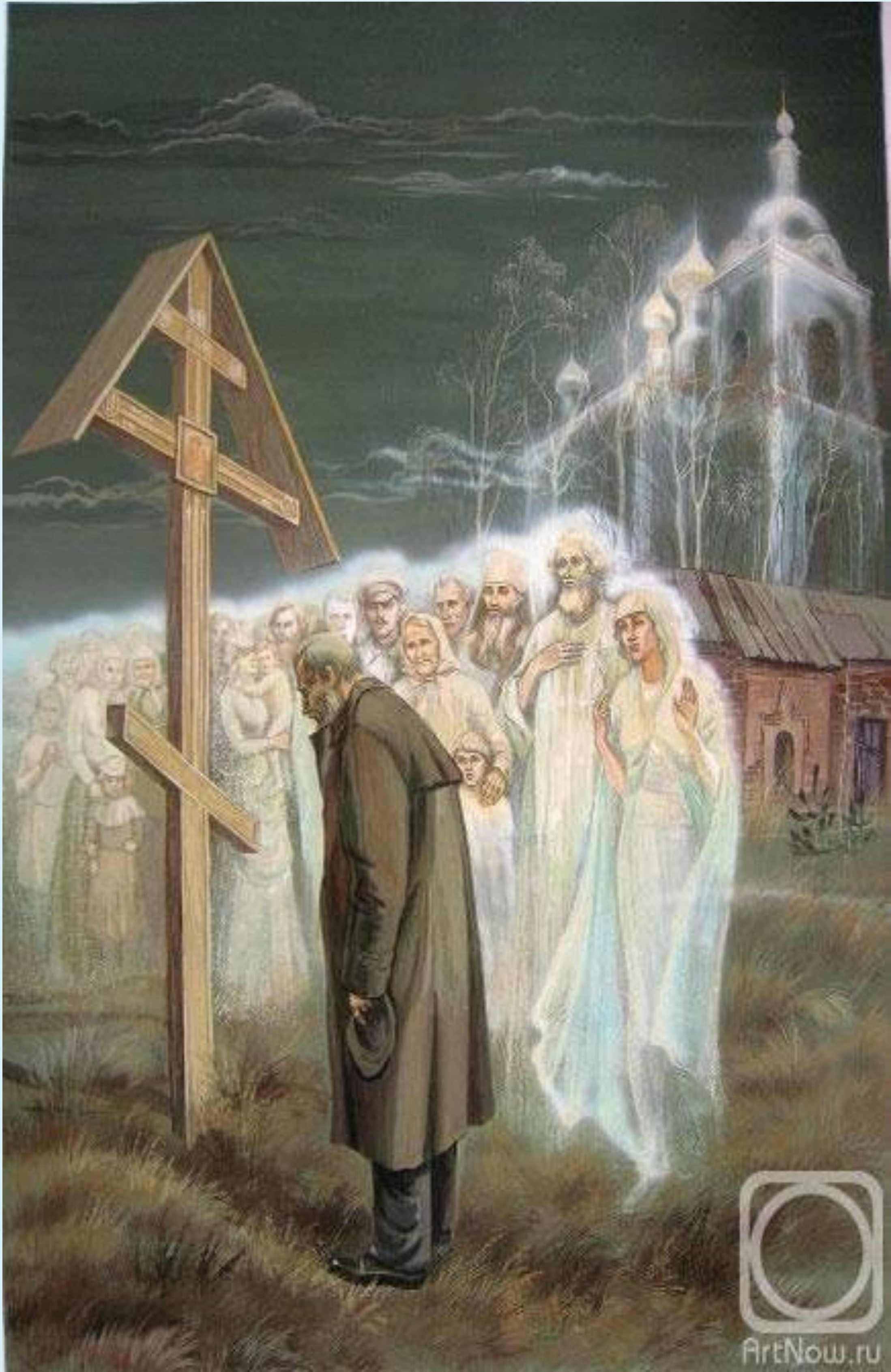
Azi aprind o lumanare,
Si ma rog la Tatal Sfant...
Sufletul sa-ti odihneasca,

DUMNEZEU SĂ TE IERTE !




Să ne rugăm azi
pentru sufletele
celor
adormiti.

Odihneste-i in pace,
Doamne!


ArtNow.ru


Cand dorul nu se stinge…
…aprindem o lumanare
pentru cei ce nu mai sunt.
Dumnezeu sa-i ierte!

O candelă aprinsă pentru toți
cei dragi ce nu mai sunt
printre noi, dar care vor rămâne
veșnic în inimile noastre!

Iartă-i, Doamne!



"Cand cei dragi se sting,
nu-ti mai revii niciodata!
Inveti doar sa traiesti
fiecare zi fara ei,
dar ii pastrezi undeva
in adancul inimii tale
pentru totdeauna."

pagina
Frumosul-
Altarul sufletului



Cand cineva drag se duce, ramane o durere pe care nimic nu o poate vindeca iar iubirea pentru ei ramane o amintire pe care nimeni nu ti-o poate lua.

Daca trandafirii cresc in rai ,Doamne,te rog, aduna cativa si da-i mamei mele si spune-i ca sunt de la mine . Mai spune-i ca imi lipseste si da-i un sarut pe frunte.

@Ro

Cei dragi nu ne parasesc nici cand se sting... ei raman mereu in sufletele noastre!



O lumanare aprinsa si o rugaciune pentru cei plecati dintre noi...

Dumnezeu sa va odihneasca, nu va vom uita niciodata...

